

فهرست کتاب شریف

هذا رسالهٔ منهاج الفقرا من تاليفات اسمعيل دده الانقروى رحمه الله

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد الله الذى علمنا علوم الدينية واللدنية وعلمنا على الشريعة المصطفوية وطريق المولوية وكملنا بكمالات المشايخ الصافية الصوفية وكلمنا فى ميقات قلبنا بالكلمات القدسية بلا حرف ولا صوت ولا كيفية ولا كمية التى لا يعرف اسرارها الا هذه الطائفة العلية فسبحان من جعل الشريعة والطريقة عين الحقيقة ولكن العقلاء لا يفهمون بالقوة النظرية والبدعة والضلال عين العقوبة والنكال ولكن الغفلاء لا يشعرون بغلبة كثافة البشرية والقوة الشهوية هو الهادى الذى يهدى من يشاء من عباده بهداية الانبياء وارشاد الاولياء الى السنة السنية ويضل من يشاء منهم باغواء الشياطين الجنية واضلال ابالیس الانسية فيصدونهم عن السلوك الى الطريقة السوية والمريد الذى اذا اراد بقوم هداية فلا مضل لهم واذا اراد بهم ضلالة فلا هادى لهم من كل البرية وصلى الله على سيدنا محمد الهادى بالاقوال الصادقة والافعال الصالحة الى وصلة الهية وشهود الاحدية وعلى اله واصحابه الذين تابعوه متابعة كاملة بعلو الهمة وخلوص النية اما بعد حمد الله المتعالى والصلوة على نبيه السامى بو كتاب شريفك تصنيفنه باعث وبادى وبو مجموعهٔ لطيفهٔ تاليفنه علت غائى اولدركم بو فقير مولوى اعنى شيخ رسوخ الدين اسمعيل بن احمد الانقروى ثبت الله قدمه على الشريعة النبوية والطريق المولوية اول وقتدكه ارشاد فقرا واحبابه مامور اولدم والمامور معذور موجبنجه حسب المقدور انلرك ارشاد وتنبيهنه جل همتم مصروف ومحصور قلدم كوردمكه اكثر هيئتمزده وشكل صورتمزده اولان فقرا اولسلطان اوليا وبرهان الاصفيا وعنوان الاتقيا اعنى مولانا ومولى العارفين حضرتلرينك ذاهب اولدوغى طريقهٔ عليه يه مخالف كتمش وطريق مولويه اى ذعم اتمش هر برى اول حضرتك كلمات قدسيه سيله مشرب ومذهبلرينه حجت قلوب ورطهٔ اباحته بتمش كسى تبديل شكل لاجل اكل ايلمش ونفسه سلوكدن ولذة فقردن بى بهره قلمش وبعضيسى دخى علم ومعرفتدن شجره بلا ثمر كبى حالى اولوب شريعت وطريقتى بلمش واداب واركاننه طوبمامش وبعضيسى دخى اكرچه بو ذكر اولنان صفتلردن ترقى ايدوب علم ومعرفت تحصيل قلمش واداب شريعت وطريقته من وجه واقف اولمش لكن نفسى شيطانى توحيد افعال بو زندن واوليانك وحدت امنيداولاسوز ندن انلره رخصت بولوب انلرى جاه اباحت والحاده صلمش وبوجمله نك ميانه برکروه برتكوه دخى وار كم بو ذكر اولنان صفتلردن معرا وبو تقدير قلنان حالتلردن مبرادر عقيده لرى پاك ودرونلرى نور علم ومعرفتيله تابناك فقر وقناعتله متخلق وعبادت وزهدله متحقق اولمشلر وانبيا واوليانك بيوردغى بلا تاويل على مقتضى النفس اختيار قلمشلر اما بو صنفلرك بعضيسى مراتب سلوكدن ومشارب صعلوكدن ودقايق طريقت وحقيقتدن وحقايق علم ومعرفتدن بى خبر قلمشلر همان اول حضرتك مثنوى شريفنه بيوردیغی نظم ظاهرينه وبر مقدار درونه فرجه بولمشلر

بس

بس حضرت على كرم الله وجهه بيوردقلرى كلام اوزره كم لا خير فى الصمت عن العلم كما لا خير فى الكلام عن الجهل در بو خصوصده بلديكم علمدن صامت اولمغى خير كورمدم وبونلره بو ورطه لردن خبر ويرمكى مروت وفتوت بولدم
جو بينم بيش نابينا كه جاهست اكر خاموش بنشينم كناهست
بركمراهه راه كوسترمك افضل عبادتدر كما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من يرد باطلا الى حق اوضالا الى هدى كان عمله كعبادة اربعين سنة وبر كمراهه بر يول بلمزه يول كوسترمه واول دخى انك ارشاديله مهتدى اولسه اول مرشده اكمل دولت واشمل سعادتدر كما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لعلى رضى الله عنه حين بعثه الى اليمن لئن يهدى الله بك رجلا واحدا خير لك مما يطلع عليه الشمس وتغرب واول عامل اولنه وهدايت بولنكسنك ثواب وفضيلتى مقدارى مرشده اولنه اجر وفضيلت واردر كما قال عليه الصلوة والسلام من دعا الى هدى كان له من الاجر مثل اجور من اتبعه ومن دعى الى ضلالة كان عليه من الاثم مثل اثام من اتبعه باخصوصكم دينك عمادى الدين النصيحة فحواسنجه عباد اللهه نصيحت اتمكدر واكر سوز طوتمزلرسه وجادلهم بالتى هى احسن مقتضاسنجه خصلت حسنيله سمت مجادله يه كتمكدر زيرا بو امتك ايچنده بر طائفهٔ عليه واردركم انلرك صفت سنيه سى الى يوم القيام بو منوال اوزره اوله وقيل وقال وجنك وجدالدن اعزاز دين واعلاى طريق مبين ايچون اوله كما قال عليه الصلوة والسلام لا تزال طائفة من امتى يقاتلون على الحق ظاهرين الى يوم القيامة معناسى شويله در امتمدن بر طائفه زائل اولمزلر اول طائفه كه حق اوزره مجادله ومقاتله ايدرلر غالب اولدقلرى حالده تا قيامته دك قال بعض الشراح المراد هم العلماء الامرون بالمعروف والناهون عن المنكر فيكون مقاتلتهم معنوية بعض شراح ديرلركم بو طائفه دن مراد امر معروف ونهى منكر ايلين علمادر پس بونلرك بو تقديرجه مقاتلهلرى معنوى اولور وعباد اللهى راه صلاح وسداده ارشاد ايلرلرى ايله هر برى مجاهد فى سبيل الله مرتبه سن بولورلر فى الحقيقة شريعت وطريقت ميدانندن بو صفتلو شجعان ودلاوران الى انقراض الدوران خالى اولميوب راه حقده مبطل اولنلرى وكلام خدا ورسولى وكفتار مشايخ فحولى زيغ وضلال اوزره تاويل قلنلرى نفى ونهى ايدرلر سوز طوتمزلرسه سمت مجادله ومنازعه يه كيدرلر علم رسولى اصحاب كرام ومشايخ عظام ذاهب اولديغى اوزره انلره تقرير وتعليم قلورلر بو معنايه مناسب بو حديث شريف وارد اولمشدركم ابراهيم بن عبد الرحمن العذرى روايت ايلرلر مصابيحده وارد اولديغى اوزره حضرت رسول صلى الله عليه وسلم بيورمشلركم يحمل هذه العلم من كل خلف عدوله ينفون عنه تحريف الغالين وانتحال المبطلين وتاويل الجاهلين شراح مصابيحدن مفاتيح صاحبى بو حديث شريفك شرحنده ديركم يحمل اى يحفظ هذا العلم الذى صدر عن رسول الله صلى الله عليه وسلم اى ياخذ ويقوم باحيائه وتعليمه من كل خلق عدوله يعنى رسول الله صلى الله عليه السلام دن صادر اولان علمى اخذ ايدر وحفظ ايلر هر خلفدن زياده عادلكسه لر خلف فتح لام ايله شول رجل صالحه ديرلركم براخر رجل صالحك صكره كله وانك مقامنه قائم

اولمیس علم رسولی مشایخ عدول برندن برندن اخذ و حاصل اولورلر واندن و غایلرك
اول علمدن تحریف و تزویر ایتمه لرینی نفی قلورلر غالی اسم فاعلدر غالی یغلودن حدّدن
تجاوز ایدیجی و محدود اولان امر دیندن طشره کیدیجی دیمکدر انتحال برکسنك قولنی
و یا شعرینی کندو یه اسناد ایتمکه دیرلر تقدیر المعنی ان المبطلین اذا انتحلوا من علمنا لیستدلوا به
علی باطلهم او اعتزوا الی علمنا ما لم یکن منه ینفون العلماء والمشایخ عن هذا العلم قول المبطلین و تاویل
الجاهلین و ینزهونه عما ینتحله و یتبینون للناس بطلان تلك التاویلات و یمنعونهم عن قبولها یعنی
تحقیقا مبطل اولنلر قچن بزم علمزدن کندولره اسناد ایلسه لر باطل عملرینه اوزره استدلال
ایلمدن او ترك یاخود علمزدن اولمین شیء علمزه نسبت قلسلر خلفا ولان علما و مشایخ بو علمدن
انلرك قولنی و جاهللرك تاویلات باطله سنی نفی ایدرلر و ناسه اول تاویلات باطله نك فسادینی
بیان ایلکه انی قبولدن منع ایدرلر پس بو مقدمه معلوم اولدیسه و بو حدیثلرده ذکر اولنان طائفه نك
مرتبه لری بیان و عیانه کلدیسه بو فقیر دخی طریقمزده چوق کمسنه تاویلات باطلیه مائل کوردم و نیجه سنی
تکه مقدما ذکر اولنان اوزره مراتب سلوکدن و اداب طریقتدن و ارکان ولایتدن غافل و عاطل
بولدم اکرچه صحبتمزده اولان یاران و اخوانه لسانم بو مرتبه لری سویلدم و انلره احوال و مراتب
سلوکی تعلیم و تقریر ایلدم و اکثری اداب طریقت و اسرار و ارکان حقیقته مطلع اولمش و سعود
بولمشلردی انلره و اول مرتبه ده اولنلره علم طریقی سویلکم و علمده کتاب تالیف ایلکم من وجه حاجت
یوغدی ولکن اداب سلوکه بلمینه و بزدنصکره کلنه اداب سلوك اسان اولسون ایچون و طریقتده
اولان ایین و ارکان و اداب و افعال و احوال جمله سی سنت رسول و سلفنه کچن مشایخ
قوله مطابق اولسنی عیان و بیان کلمه سیچون و بو طریقته طاعن اولنلره و اهلنه مبتدع دینلره
حجت و برهان اولسون ایچون بو کتاب مستطابك تالیفنه و بو مجموعه پر صوابك تصنیفنه شروع قلندی
و ایات حق و احادیث رسول الله و مشایخ قوللرینه بنا اولندی تا بو کتاب شریفی مطالعه ایدنلر
بلهلرکه طریقمزك هر حالی و افعالی ایت و حدیثدن و اثار و اخباردن و مشایخدن ماخوذدر
زیرا برکسنه نکه سلوکی و طریقی آیات قران و سنت حبیب خالق کون و مکان و قول مشایخ عالیشان
اوزره اولمیه و طریق مستقیمی داه سقیمدن فرق قلمیه انوك سلوکی طرق شیطان اوزره اولور
و کندوسی دخی اخر الامر اضلال ناسده شیطنت مرتبه سنی بولور و انلره حشر اولور
و قربت الهی و وصلت ربانیدن محروم قالور بیت خلاف پیغمبر کسی ره کزید که هرکز بمنزل
نخواهد رسید درین راه جز مرد داعی نرفت کم ان شد که دنبال داعی نرفت حضرت پیغمبر صلی الله
علیه و سلم کندو طریقنی بر خط مستقیمه تشبیه بیورب و سایر طریق سقیمی طرق شیطاندر بیوردیلر
نتکم ابن مسعود حضرتلری رضی الله عنه روایت ایدرلرکه خط لنا رسول الله خطا ثم خط
خطوطا عن یمینه و شماله و قال هذه سبل الشیطان علی کل سبیل منها شیطان یدعو الیه ثم

قرا

قرا هذه الآیة ان هذا صراطی مستقیما فاتبعوه ولا تتبعوا السبل فتفرق بکم عن سبیله
معنای شریفی ابن مسعود رضی الله عنه روایت ایدرکه حضرت رسول صلی الله علیه و سلم بزم
ایچون بر خط مستقیم چکدی مثلا بو نکا کبی او رته کی خط کبی انذنصکره اول خط مستقیمك
صاغنه و صولنه بر نیچه خط دخی چکدی مثلا او رته کی خطك اطرافنده اولان خطوط
کبی اندنصکره بیوردیکه اول یمین یسارده اولان خطوط سبل شیطاندر هر بر یول
اوزره بر شیطان او تورمشدر اول کندو یولنه دعوت ایلر بو خلقی کما قال الله فبما اغویتنی
لاقعدن لهم صراطك المستقیم یعنی شیطان مردود اولدقدنصکره قسم ایدوب دیدیکه یارب
سن بنی اغوا ایلدیکك حقیچون یاخود سن بنی اغوا ایلدیکك سببیله البته بن او توردم
بنی ادمك اضلالی ایچون سنك صراط مستقیمکه اندنصکره حضرت بو ایتی شریفی قرائت
ایلدیلرکه ان هذا صراطی مستقیما در یعنی شو خط مستقیم بنم صراط مستقیم اولدوغی
حالده و اول حضرتك طریقی طریق توحید و صراط محبت وادیدر نتکم مولانا حضرتلری
بیوررلر مثنوی عشقست طریق پیغمبر ما ما تابع عشقیم و عشق رهبر ما پس تابع اولك ای امتم
بنم طریقمه و اول سبل متفرقیه تابع اولمکه سزی حق یولندن تبعید و تفریق ایلر طریق مستقیم
و صراط قویم اولدرکه سالك انده کمراه اولمیه و اف ترك ایلین حقه یول بولمیه افراط و تفریطدن
بری و تعطیل و تشبیهدن و جبر و قدردن عاری اوله اقوال و افعال و احوال و اعتقادات
و صفات و اخلاقده وسط و اعتدال اوزره اوله انکیچون اکثر مشایخ الیمین والشمال والجادة
الوسطی خیر دیمشلر و بو بیتی بو معنایه مناسب جواب اداقلمشلردر بیت هیچ وجه مکن میل
جانب افراط ذقید دبقه تفریط نیز باش رها کم اختیار وسط راست در جمیع امور بدان
دلیل که خیر الامور اوسطها و حضرت پیر مزك و دنیا و اخرته دستکیرمزك دخی طریق منیری
مادامکه حالت وجد و جذبه ظهور قلمدقچه طریق اعتدالدر نتکم مثنویه بیوررلر بیت در خبر خیر
الامور اوساطها نافع اید ذاعتدال اخلاطها کر یکی خلطی فزون شد ان غرض درتن مردم
بدید اید مرض پس قادر اولدقچه طوغری یولدن شاشمیه و طریق حقدن دوشمه دن بغایت حذر
اوزره اولمق کرك زیرا طریق انبیا و اولیا اخرتده اولان صراطی مذکر در نتکم بو معنایه مناسب
فخر الدین الرازی صراط مستقیمك تفسیرنده دیرکه و انما قال الله صراطا و لم سبیلا
لیکون لفظ الصراط مذکرا صراط جهنم فیکون الانسان علی مزید خوف و خشیته
من مزلة القدم یعنی بنچون حق تعالی حضرتی صراط مستقیم دیدی سبیل المستقیم دیمدی
تاکه لفظ صراط صراط جهنمی اکدرجی اوله و اکثر محققین دخی دیمشلردرکه صراط ایکیدر
بری دنیوی بری اخروی دنیوی اولن صراط شرع نبوی و طریق اولیادر طریق مولوی کبی و اخروی
اولن صراط احادیث شریفه ایله ثابتدرکه جهنم اوزرینه قورله قلدن انجه و قلجدن کسکین

اولوب خلق عالم اول جانبه سوریله کما روی عن ابن مسعود رضی الله عنه قال علیه الصلوة
والسلام یوضع الصراط علی سواء جهنم مثل حد السیف المرهف ومن الناس من یمر کالبرق
الخاطف ومنهم من یمر کالریح العاصف ومنهم من یمر کالطیر ومنهم من یمر کجری الفرس
ومنهم من یمشی علی رجلیه ثم یکون اخرهم رجال قد تلفح وجوههم النار معنای شریفی
حضرت بیوردرکه جهنم اوزره پل صراط وضع اولنه قلیج کسکنلکی کبی اوله ناسدن بعضیسی
برق خاطف کبی وبعضوسی ریح عاصف کبی کچه وبرگروه دخی مرغان پرنده کبی اوچه وبر فرقه دخی
اسبان دونده وبر زمره پیاده کان دونده کبی اوله لر وبر جماعت افتان وخیزان وبر ملت
سراسمه وحیران قاله لر تا جهنم یوزلرینه طوقوب یانه لر پس صراط انبیا واولیا اخرته اولان
صراطک مثالیدر نفس جهنمینک اوزرینه قورلمشدر انلرک دوننده لری نیجه مختلف ایسه
بونلرک دوننده لری دخی اویله اولمشدر برقوم قوت عشق ومحبتله برق تابنده کبی کچه لر وبرگروه
جناحین علم وعمله طیور پرنده کبی اوچه لر برگروه سویا سالما غانما مشی ایده لر وبر فرقه دخی مکبا
علی وجهه افتان وخیزان کیده لر پس ای اخی تعقل ایله دائما یوزی اوزره دوشوب هزار یره
زخم یمک ایسه سویا سالما بلا سقوط کیدن کمسه برابر میدر کما قال الله تعالی افمن یمشی
مکبا علی وجهه اهدی امن یمشی سویا علی صراط مستقیم یعنی شول کمسه که یوزی اوزره مکب
اولوب حالیه یورر اول کمسه میدر اهدی یوخسه طریق مستقیمده سویا سالما یورین کمسه میدر
معلوم درکه اهدی واصوب سویا سالما یورین کمسه در بو مثالدر مشرکله موحده ومؤمنه
ملحده وصالحله طالحه وموافقله منافقه که بونلرک بریسی ضدیله برابر دکلدر حضرت مولانا مثنویده
بو ایکی فرقه یی اشترایله استره تشبیه ایدوب بیوردلر مثنوی گفت استر با شتر ای خوش رفیق
در فراز وشیب ودر راه دقیق تو نیایی در سر وخوش می روی من همی افتم بسر در چون غوی
گفت چشم من زتو روشن تراست بعد ازان هم از بلندی ناظر است هم قدم من از بنیش تنم
از عثور واو فتاده وارهم تو ببینی پیش خود یک دو سه گام وانه بینی ونبینی رنج دام پس سالکه
لازم ولابددرکه هوش در دم نظر بر قدم فحواسی اوزره طریق حقده علی بصیرة کیده واعوجاج
وانحرافدن وسقوط ومذلت وانعطافدن حذر ایده بو یولده ورطات کثیره واردر وعقبات
عسیره چوقدر واسوه رفیقه وقطاع طریق نهایت یوقدر ده باریک وطریق تنگ وتاریک
راه اولیادر سالکه گرکدرکه اولا شمع شریعتی اله آله اندنصکره بو یوله سفر قیله حتی مقصود
بالذات اولان حقیقته بوله حضرت مولانا بشنجی جلدک دیباجه سنده شریعت وطریقت وحقیقتی
تمثیل ایدوب بیوردرکه ای سالک بلکل واکاه اولغل که شریعت شمع کبیدرکه سالکه انوکله علی راه
حقی گوستردی ومع هذا شمع شریعتی اله گتورمه سین وصل حقه کتمیه سین وانکله عمل اتمیه سین
مقصود بالذات اولان حقیقته ایرمز وسالک کنج وصلتی بولمز چونکه شمع شریعتی اله آلسین

وانکله

وانکله عمل قلوب یوله کیره سین بو روش طریقتدر چونکه نوافل وفرائضی ادا ایتمکله قرب
الهی بوله سین وکذلک بالکلیة فانی اوله سین اکا حقیقت تسمیه ایدرلر بر مثال اخر دخی ضرب ایدوب
بیوردرلرکه علم شریعت کیمیا علمی کبیدرکه انی بر اوستاددن ویا بر کتابدن اوکرنه سین وطریقت اول
علم کتابده مسطور اولدوغی واوستاددن صدور قلدوغی اوزره استعمال ایلمکدر وحقیقت بو عملدن
صکره مسینک ذر اولمسی کبی مسلکدن خلاص بولمسی کبیدر بر مثال اخر دخی بیوردرلرکه شریعت علم طبی
اوکرنمک کبیدر وطریقت اول علمک مقتضاسنجه پرهیز ایدوب ادویه واشربه یی علی قانون الطب
استعمال قلمق کبیدر وحقیقت بو دوالردن صکره مریضک صحت وشفا بولمسی کبیدر پس معلوم اولدیکه
شریعتسز طریقت اولمز وطریقتسز حقیقت الکیرمز وشریعت وطریقتسز اولان کمسه حقایق اشیایی بلمز
وروی حقیقتی کورمز اگر عارف وموحد دخی کچینسه فا بنه ویرمز زیرا شریعت وطریقت حق تعالی حضرتلرینک
اسم عدلینک مظهریدر واسم هدایتینک تجلیسی وپرتویدر پس عارف مطیع اولدرکه آیینه
شریعت وطریقتده حقک صفت عدلینک واسم هدایتینک تجلیسن کوره واکا بو یوزدن
اطاعت وانقیاد قله اول کمسه لرکه بو تجلیی کورمدیلر وبو سره ایرمدیلر شریعتی طریقتی حقیقتدن
غیری قیاس ایلدیلر وسوزلرینی عامیانه واعمایانه سویلدیلر پس گرکدرکه ای اخی کشتی شریعتی
الدن قومیه سین تا بحر ضلالت ومعصیته غرق اولمیه سین صقین طریقه مخالف کتمیه سین تا گرداب الحاد واباحته
گرفتار قالمیه سین کما مثل النبی شریعته وقال مثل شریعتی کمثل سفینة نوح من تمسک بها نجا ومن تخلف
عنها غرق یعنی بنم شریعتمک صفت عجیب الشانی سفینه نوح کبیدر شریعتمه تمسک ایلین ضلالت
واباحت بحرندن نجات بولدی وطوفان معاصی ومناهیدن خلاص اولدی وشول کمسه که شریعتمدن
تخلف ایلدی کنعان وار طوفان هلاکه بواره مستغرق اولدی اگر بعض ملحد مشرب اولنلره بو خاطره خطور
ایلرکه بحر حقیقته بردین بحر وحدتدر پس غرق اولدیغی عاقبت بحر وحدته اولیجق هر نه یوزدن
اولورسه اولسون فنعم الاستغراق وحبذا الوصال والاعتناق جوابی بودرکه نعوذ بالله احدیت
شرکت قبول ایتمز بر بحر عظیم کبیدر ولکن امواج اسماء متقابله وصفات متضاده ایله جوش وخروش
ایدیجیدر اسماء لطفیه سی وجمالیه سی هذا عذب فرات قولینک سرینه مظهردر وصفات
قهریه وجلالیه سی هذا ملح اجاج آیتنک حقیقتنه مشعردر اگر بو ایکی نوع امواج بردیانده
حاصل اولور وبربرینه متصل وملتقی کورینور ولکن بینهما برزخ لا یبغیان مقتضاسنجه میانلرنده
معنا بر حاجز حصین واردرکه طرفینک امواجنی بر برینه جمع ایلمکه قومز نتکم حضرت بو معانی مثنویده
فی کوزل تحقیق ایدرلر بیوردرلر مثنوی بحر تلخ وبحر شیرین در جهان در میان شان برزخ لا یبغیان
بحر را نیمیش چون شکر طعم شیرین رنگ روشن چون قمر نیم دیگر تلخ همچون زهر مار طعم تلخ ورنگ
مظلم قیروار هر دو برهم می زنند از قعر واوج بر مثال آب دریا موج موج محبت الهی ورحمت ربانی
دریای قهر وجلالدن بحر لطف وجماله کشیده ونصرت کنده صبا کبیدر وهوای نفسانی وهوای

شیطانی دریای لطف ومهردن بحره قهر کشنده وعاقبت مهلکه کشنده دیو یلی کبید نصرت بالصبا
واهلک قوم عاد بالدبور حدیثنک معنای حقیقیسی وفحوای باطنیسی بودر کم صبای رحمت حقله
منصور اولوب قهر خداطرفندن خلاص اولدم و قوم عاد دبور هوای نفسله هلاک اولندی
پس حضرت مولانا بو معنایه اشارت ایدوب بیوردلر بیت مهر پاکان را بشرین میکشد زانکه اصل
مهرها باشد رشد قهر شرین را بتلخی میبرد تلخ با شرین کجا اندر خورد تلخ شرین زین نظر ناید بدید
از دریچه عاقبت دانند دید چشم اخربین تواند دید راست چشم اخربین غرور است خطاست بعضی
کمسه‌لر اول کشتی وجودی باد هدایتله دریای لطف طرفنه و کرمنزل رضا جانبنه برخوشجه استقامتله
روان اولوب کیدرکن دبور هوای نفسانی و زانی اولدوغی کبی دیلیدوحی تدبیر و تدارک قلمیوب
و درحال متنفر شریعت و طریقته مخصص ایدیمیوب وانلر لنکر عقلی ربط قلمیوب دبور هوای
نفسه مطاوعت ایدوب مدبر اولورلر اکر باد عنایت یاری قلمزسه و اول لنکر تا بنیا ولمزسه کرداب ضلالت
وورطه معصیته مخذول ومقهور قلورلر بیت کشتی بی لنکر آمد مرد شر کم زباد کژ نداره او حذر لنکر
عقلست عاقل را امان لنکری دریوزه کن از عاقلان عاقللردن لنکری دریوزه ایتمه سنک معناسی
انلردن عقل وکیاستی وادب وفراستی تعلیم ایتمکدر وانلر کندیلری اوزره شریعت وطریقته کیتمکدر
وراه حقده ثبات و قرار و محل ضرر و احترازی طوتیمقدر و کلام انبیا و اولیا و زبان عرفا و علما
علی کل حال اویمقدر تا سن دخی عاقل و عارف اولسن و طوفان ضلالت و ایا حتدن رها بوله سن
و معصیت و اسانتدن خلاص اولمغه چاره یا بر مرشد اغندن و یا بو علمه اولان برکتابک معناسی
نقرندن علم سلوکی وکریمکلر اولورانده نصکره مرتبه صلاح و سداده وفتح وکشاده یول بولورسن فقیره
حضرت مثنوی زیاده یا صواب برکتاب مستطاب دخی اولمز بر که علم سلوکده بوکه مانند ومثل
اولمز پس مولوینک سلوکی مثنوی اوزره مقتضیدر و معانی مثنوی حضرت قران و احادیث
رسول ملک منان اوزره مبنیدرنتکم حضرت مولانا بو بیتله بو معنایه اشارت بیوردلر بس مزینه
قرانم اکر جان دارم من خاک ره محمد مختارم اکثر ناس قیاس ایدرکه طریق مولوی شرع نبویدن
خارج اوله و فقرا مبتدع و ایین و ارکانی بدعت وضلالت اوله نعوذ بالله من ظن السوء لاهل الله
بو سوء ظنه سبب اکثریا شکل فقراده اولن بی ادبلردن حاصل اولور اما بعضنک اسائی ایله کلی تهمت
روا اولمز وانلرک ضلالتندن بو طریقک طریق بدعت وضلالت اولمسی لازم کلمز پس کلی انکار
انلرک شقاوتنه مؤدی اولور نعوذ بالله نتکم کلی اقرار ایتمک حماقته مشعر اولدوغی کبی حضرت مولانا
بو معنایه مناسب بیوردر بیت حق شب قدر است در شبها نهان تا کند جان هر شبی را امتحان نه همه شبها
بود قدر ای جوان نی همه شبها بود خالی ازان در میان دلق پوشان یک فقیر امتحان کن انکه حق است
ان بکیر انکه کوید جمله حقستند احمقیست وانکه کوید جمله باطل او شقیست مؤمن کیست ممیز کو که تا باز داند
خیز کان را از فقا نتیجه انکار او لنور بر طریقدکه انک اول شرطی ماسوالله دن قلبی تطهیر ایتمک اوله و اوصلی محبت الله

ومعرفة الله له قلبک استغراقی اوله واخری بالکلیه فنا فی الله وبقا بالله مرتبسی اوله شرع
نبویده نیجه انواع مذاهبک اهلی بولنورسه طریق مولویه دخی اصناف مشاربک صاحبی بولنورسه
فی زماننا حضرت مثنوینک ماعدا بر میزان معنوی دخی لازم اولدیکه قران وحدیث ومثنویدن
ماخوذ اوله وایات واخبار وکفتار مشایخ کبار وکلام حضرت خدا وندکارله طوله هرکسک مرتبه و مقدارن
ومحق ومبطل بدکردارن و بو طریقک ارکان واداب واسرارن وکیفیتن و ورطه‌نا هموارن تعریف و
تمییز قله حتی یاران صفا واخوان باوفا اداب وارکانی بونلرک جمیعا سنت اولدوغن وطریق مشایخ سلف
اویدوغن مطلع اوله‌لر پس تسهیلا للطالبین وتیسیرا للسالکین اقسام ثلثه وابواب ثلثین ودرجات
مائه اوزره ترتیب وتبیین اولندی نتکم فهرستی ظهر کتابده کما ینبغی ثابت قلندی بعده بو کتاب هدایت
سیما وحقیقت نمایه الاسماء تنزل من السماء فحوا اسیجه منهاج الفقرا دیو اعالم معنادن اسم ویرلدی
امیددرکه الله تبارک وتعالی ذخر اخرتم ایده ونیجه کمسه‌لر بونی مطالعه سبیله طوغری یوله کیده
اللهم اجعله دلیلا الی الرشاد وسبیلا الی الصلاح والسداد وحبیبا بین العباد بمحمد الهادی واولاده
الامجاد باب اولا ماهیت طریق مولویه بیاننده در وفقرانک اختلاف مشاربی بیاننده در
ایها الاخ الاعز والاکرم بلکل واکاه اولکه کم اول سلطان العاشقین وبرهان العارفین
منبع انوار یقین مخزن اسرار رب العالمین اعنی جلال الملة والدین مولانا ومولی الواصلین
حضرتلرینک طریق مبینی وارکان وآیینی تصوفدر وکندولر صافی وخلفاسی صوفیدر اودلیل
ایله کم بو بیتی بیوردلر وفقرا هر کون سماط کناره‌نه بعد الطعام ذکر قلورلر بیت ما صوفیان راهیم
ماطبله خوار شاهیم روز وشب تذکار اولنمسنده نکته بودرکم آکاه اولوک ای کروه مولویان بز صوفیان
راه حقوز وکاسه خوار شاه مطلقوز مرتبه کاملین ومکملینه ایرنلر و بالکلیه بشریتدن وماسوادن
خلاص بولنلر و ابو الوقت وحاکم زمان اولنلر صافی دیو ر وابن الوقت اولنلر وماسوادن درولنلرین
صافی قلنلره صوفی دیورنتکم صافی ایله صوفینک تمییزنده بو بیتی بیوردلر بیت صوفی ابن الوقت باشد
در مثال لیک صافی فارغست از وقت وحال و بو طریق طریق صوفیه اولدوغنه بر دلیل دخی بودرکم مثنوینک
اولنه قریب اولن محلده حسام الدین چلبی حضرت مولانا یه خطابا بیوردلرکم بیت صوفی ابن الوقت
باشد ای رفیق نیست فردا کفتن از شرط طریق تو مکر خود مرد صوفی نیستی نیست را از نسیه
خیزد نیستی خطاب حضرت مولانایه در علی سبیل الاستفهام واستفهام تقریریچوندر یعنی مرد صوفی
دکلمیسن یا مولانا مرد صوفی سن خود پس صوفیلک شرطی ماضی ومستقبل نظر ایتمیوب وقته
حکمنی ویرمکدر دیمک اولور پس طریق طریق تصوفدر زیرا تصوفک بنیادی فقردر
واساس ارکانی بذل وایثار وترک اختیاردر کما قال رویم التصوف مبنی علی ثلث خصال التمسک
بالفقر والافتقار والتحقق بالبذل والایثار وترک التعرض والاختیار فقر وافتقاره تمسک
و بذل وایثارله تحقق وترک اعتراض واختیارله تخلق مولویانک صفتی وخصلتی دریس طریق

مولوی یه طریق صوفیه در دیمکله تعریف طریق عشق ومحبت وفقره دیمکدر بونلر امثالی خصالی
نکه جامعدر نتکم سهرویردی حضرتلری بیوررلر التصوف اسم جامع لمعانی الفقر ومعانی الزهد وغیرهما
مع مزید اوصاف واضافات لا یکون الرجل بدونها صوفیا پس تصوف عشق ومحبتی وزهد
وفقر ومعرفتی جامعدر وبو جهتدنک فوقنده در کما قال ابو العباس نهاوندی الفقر والزهد مع
شرفهما بدایة التصوف بعض مشایخ فقر ایله صوفینک ما بیننی فرق اتمشلر اما بینلرینده فرق
عظیم واردر نتکم عبد الله خفیف فرق ایدوب بیوررلر الصوفی من استصفاه الحق لنفسه تودداً
والفقیر من استصفی نفسه فی فقره تقرباً یعنی صوفی شول کسه در کم انی حق کندو نفسی ایچون الکا
مودت ایله کزیده قلدی وفقیر اول کسه درکم فقرنده نفسنی استصفا ایده تقرباً لله وصوفیه
صوفی دینمسنده وصوفیلکله تسمیه قلنمسنده بر قاچ وجه واردر صوفیه انکیچون صوفی دینلدیکم
درونی غل وغشدن وقلبی ماسوا وتشویشدن پاک وصافی ایلدی وبو حدیث شریفک معناسیله
اوزره عمل قلدی نتکم انس حضرتلری رضی الله عنه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمدن روایت بیوررلر
قال علیه الصلوة والسلام لی یوماً یا بنی ان قدرت ان تصبح وتمسی ولیس فی قلبک غش فافعل
ثم قال وذلک من سنتی ومن احیا سنتی فکانما احیانی ومن احیانی کان معی فی الجنة معناسی
شریفی بو که غل وغش اولمق فعلنی اشله کم بو نصیحت درون بنم سنتمدندر بنم سنتم احیا
واجرا ایلین بنمله جنتده بله در جنتده حضرت رسول صلی الله علیه وسلم ایله بله اولمق عظیم مرتبه درکم
درونی صافی اولان صوفیلره میسردر پس طریقتک رکن اعظمی درونی نای کبی غل وغشدن خالی قلمقدر
وآیینه کبی زنکار ماسوادن صافی اولمقدر وافکار دنیویه دن ودغدغه عقلیه وتشویش تقلیدن نجات
بولمقدر حضرت مولانا مثنویده تصفیه درونه مشغول اولنلری رومیلره تشبیه ایدوب ونقوش
عقلیه ونقلیه آشنا قلنلری چینیلره تشبیه قلوب رومیلری ترجیح ایدوب بیوررلر رومیان
صوفیانند ای پسر بی ز تکرار وکتاب وبی هنر لیک صیقل کرده اند آن سینها ساده کردند از وبخل
وکینها رومیلر ملای روم منسوب اولانلر عاشقلردرکم درونلرینی از وبخل وکبر وکیندن واخلاق
ذمیمه دن وافعال ردیه دن پاک ایلمشلردر وفقرایه صوفی دینلمکی بر وجه دخی بودرکم صوفدن
خرقه کیدوکلری ایچوندر صوف دیو یوکسه دیلمه فقرانک لباس اکثریا یوکدن اولان عبا وچوقه در
تصوف فلان دیرلر اذا لبس صوفاً نتکم تقمص فلان دیرلر اذا لبس قمیصاً پس بونلره صوفی
دیمک بو تقدیر جه لباس ملابسیله اولور انبیاء عظاملک دخی اکثرینک لباسلری صوفدر نتکم
حدیث شریفده وارد اولمشدرکم انس حضرتلری رضی الله عنه حضرت رسول صلی الله علیه وسلمدن
روایت ایدرلر ان عیسی علیه السلام یلبس الصوف ویاکل من الشجر ویبیت حیث امسی وانس
حضرتلری رضی الله عنه بیوردرکه کان رسول الله صلی الله علیه وسلم یجیب دعوة العبد ویرکب الحمار ویلبس
الصوف وعبد الله ابن مسعود رضی الله عنه بو حدیث شریفی روایت ایدرکم قال النبی صلی الله علیه وسلم

طه

کلم الله موسی وکانت علیه جبة من صوف وکساء من صوف وسراویل من صوف وفقرایه صوفی
دینلمسنده بر وجه اخر دخی بودرکم اصحاب صفه یه مشابهتلری واردر انلر دخی بونلر کبی ایدیلر زرع
وضرع ووطن ومسکنلرین ترک ایدوب ومسجد صفه سنده عبادت وطاعته مشغول اولمشلردی
کذلک فقرا دخی زرع وضرع ومسکن ومأوای ترک ایدوب خانقاه کوشه لرنده عبادته مشتغللردر پس
فقرایه صوفی دینلمک بو وجهلردندر والا بین الناس متعارف اولان وصورتا آراسته قلوب سیرتی
خراب وکاسته ایدن صوفیلره دیمک دکلدر نتکم بو کونه صوفیلر حقنده حضرت بیوررلر صوفی
کشته به پیش این لئام الحیاط واللواط والسلام ای بسا رزاق وکول بی وقوف از ره مردان ندیده غیر
صوف صوفان صورت مندار ای عزیز همچو طفلان تاکی این چون ومویز پس صوفی مثلا اسم جنس کبیدر
ومولوی وکلشنی وخلوتی وجلوتی وبونلردن غیری اهل طریقتک عمالری تصفیه ایله موصوف
ولباسلری صوف اوله انواع کبیدر تحت جنسده داخلدر بو صفتلو اولنلرک طریقته طریق تصوف
ومشایخنه مشایخ صوفیه دیرلر پس صوفی کمدر بلدکه متصوفیه کالم متصوفه اول کمسه لردر که
نفسلرینک بعضی صفاتندن خلاص اولمشلردر وصوفی مرتبه سنه اولان کبارک اقوال
واحوال واوصاف وادواقندن حظ المشلردر وانلره تشبه قلمشلردر ولکن هنوز
بقیه صفات بشریه دن خلاص اولمدقلرندن انلر مرتبه سندن کیرو قلمشلردر اما فقرا اول
کمسه لره دیرلرکم اموال دنیادن واسباب ماسوادن بر شیئه مالک اولمیه لر ومالک اولدقلری
شیلری رضای حق ومحبت وجود مطلقه ترک ایدلر فقرا ایکی نوعدر بری صورتا
فقیردر وبری دخی معنا فقیردر ابو عبد الله خفیفک بو تعریفی ایکی نوعی بله جامع اولور
الفقر عدم الاملاک والخروج عن احکام الصفات عدم املاک فقیر صوریه کوردر احکام
صفات بشریه دن خروج کندوی بر شیئه مالک کورمیوب فانی کورمکدرکم فقیر معنوینک تعریفیدر
فقیر معنوی ایله صوفینک فرقی بودرکم فقیر معنوی کندوی بالکلیه فنای مطلق مرتبه سنده
کورندر وبقای حقانیله دخی باقی اولندر وصوفی بعد الفنا وجود حقانیله باقی اولوب فقرده
وغناده انک ارادتی عین ارادت حق اولندر فنا وبقا الکا نسبت مساویدر اکر فقر وغنا
اختیار ایدرسه اندن اختیار ایدن حق اولور واکر دولت وغنا ارادت ایدرسه کذلک اندن
ارادت ایلین وجود مطلق اولور اما فقیر معنوینک مرتبه سی فقر وفنا اولدوغندن اکر
الکا دولت وغنا یوز کورسترسه مرتبه سی حکمیله غنا ودولتدن حذر ایدر وذوق وفنایه مانع
دیواندن کدرلر وزاهد الکادیرلرکم دنیا وما فیهادن اعراض ایده وترک اسباب واملاک جانبنه
کیده زاهد ایله فقیر معنوینک فرقی اولدرکم زهد رسم فقردر اما حقیقت فقر ازاله مراد ومقصوددر بالکلیه
افنای وجوددر بیت مثنوی درویش کسی بود کم نامش نبود اندر دو جهان مراد وکامش نبود بود
فقیر معنوید ر سکفت سائلی در جهان درویش نیست ور بود درویش آن درویش نیست بیورد قلرنده

كذالك فقیر معنوید ر پس صوفی بوندن اکملدر زیرا بو صفت صوفینك فناسی جانبیده ونعت
حالی و وصف بالیدر پس بعض صوفی مرتبه سنده اولن کاملترك رسم فقرله مترسم اولمه سی انبیایه اقتداء واتباعاً در
وسالکان وطالبانه قولاً و فعلاً و حالاً ارشاداً دائمه لرندنا اوتری در یوخسه حظ اخروی ایچون دکلدر
وبعضی کبار صوفیلك مرتبه سنه وارد قد نصکره ارادت الهی اکر غنی اولمق اقتضا ایدر اسباب
وارزاقی جمع ایلر واکثری بو صفتلرله تستر ایلر بیت چیست دنیا از خدا غافل بدن نی قماش
ونقره وفرزند وزن بیورد قلری بو مرتبه در وکل ما الهاك عن مولاك فهو دنیاك حدیث شریفی بو معنایه
اشارتدر ما وجدنا فی القباء ما وجدنا فی العباء دین شیخ شجاع حضرتلرینه غناده اولان اولیادر
پس بو ذکر اولان طوایفك هر برینك متشبه محققلری ومتشبه مبطللری وار در صوفینك
متشبه محقق متصوفدر ومتشبه مبطلی اول طائفه درکه صوفیلك شکلن اورتلر وانلرك اصطلاح
وطریقین اوکرنلر اما بو صورت برای جلب دنیا اوله و بو وضع جمعیت احبا ایچون قلدر
اباحت والحاد قلر فقیر معنوینك متشبه محقق مال وملکی رضا ایچون ترك ایلیوب دنیا متاعندن
مجرد اولندر و بو فقیر معنوی مرتبه سنده دکلدر زیرا فقیر معنوی اصلا کندوده وجود کورمز وکندویه
برشی اسناد قلمز بلکه عدم محض کوردر اما اکا متشبه اولن فقیرك دخی بقیه ما وجودی واردر
مثلا دنیایی ترك ایلدم دیمك وحق رضاسنه مجرد اولدم دیو ظن ایتمك کبی کم کندودن دخی
اورتدن و من وجه غنایه میلی دخی حالی اولمز اما متشبه مبطل فقرا اولدرکه تبدیل شکل
لاجل اکل یلبس اوله ولذات فقردن کیرو قلمغه کندولی دکم وصورت فقرله تزیین قله لکن مرادی جلب
دنیا وکاری اکل وشرب وغذا اوله حضرت مولانا بو صنفك حقنده بیورد لر مثنوی نقش درویش
است اونی اهل جان نقش سك را تو میندان استخوان فقر لقمه دارد اونی فقر حق پیش نقش مرده كم نه
طبق عاشق حق است او بهر نوال نیست جانش عاشق حسن وجمال وطریقرده برنجه سی ملامتیه
سلکنه منسلك اولوب انلر صفتیله متصف اولمشلردر و فی الحقیقه ملامتیه اولوطایفه در
اما بو نلرك بونلرك دخی محققلری ومقلدلری واردر ملامتیه دن محقق اولنلر اولکملردرکه معنی
اخلاص عبادت و قاعده صدق درونی محافظت ایچون اخفای صلاح وطاعت وستر خیرات
وعبادات ایدرلر و نظر خلقدن خیرات وحسنا تلرینك محفوظ اولمه سنی اولی کورلر و بعضی صفات مذمومه
اظهار ایله خلق عالمدن تستر قلورلر وحضور قلبله عبادت حقه مشتغل اولورلر من بعد دقیقه شرعیه دن
واعمال مرعیه دن بر دقیقه ترك اتمزلر وحظ نفس وراه ضلالت طرفنه کتمزلر کما لیله هر برینك طوع خلق الله و
وامر الله درو بو علامتدن مرادلری همان ریادن مجانبت واخلاص محافظت ایچوندر انکچون مشایخ
ملامتیه نك تعریفنده بویله بیورمشلر که الملامی هو الذی لا یظهر خیراً ولا یظهر شراً عاصی ظهور
معصیتدن بنجه خوف وحذر ایدر که بونلر دخی ظهور طاعت ومظنه ولایت اولمدن اویله حذر
ایدرلر سلف مشایخدن مشهور کوز لرندن درکه بیوررلر لا یصل مقام الصدیقین رجل حتی
لا

لایشهد فیه الف صدیق زندیقاً دیو ملامیه نك محققلرینك خلاف شرع شریف بعضی عمل
اظهار ایلملرندن مراد مطلق عند الخلق اسقاط جاه وننلت ازاله بنا هت وشهرت قدلرندن
اوتریدر نتکم حضرت پیری بدایت حالده حضرت شمس میخانیه کوندرکجی بو معنایی شعر در بیت
چون خرابات آمد آن پیر اجل از قدوم منجل میها شد عسل اولصاحب سعادتك قدوم
مبارکلری ایله میخانه ده اولن جمله میلر عسل مصفا اولدی بو مرتبه ده ابو حامد غزالی ابو یزید
بسطامی دن نقل بیوردلرکم روی عن ابو یزید امر بحلق راس مرید ولحیته وتعلیق
الجوز فی عنق واعطائه لمن یصفعه الصبیان وطوافه وتلك الحالة فی المحافل والمجالس
والاسواق بو طریقده دخی چار ضرب تراش اولمق بو مرتبه یه الم کتورمك ایچوندر و حضرتك
تراش نامی رساله سی بو وقتك حصولی ایچوندر اما طریقده بو ملامتی اختیار اتمکده ایکی شرط وار دخی
غیره مساغ یوقدر برسی اولدرکم شیخ اولن عارف وبصیر درویش بعض صفت مشاهده ایدکم
انك ازاله سی ملامتیله کیدر پس شرط ملامتی اکا تعلیم ایدر بایزید حضرتلری مریدنه امر ایلدوکی کبی اوله
ودخی امر ایلیه اولزمان درویشه امتثالاً لامره لازم کلورکم ملامتی اختیار ایده برشرط دخی بو درکه
ملامت اختیار ایلمکه شیخی اولمدوغی تقدیرجه کندو نفسونك حیله لرینه عالم اوله وسلوکده مجاهد وعاقل
اوله پس خلق عالم بونك حسن حالنه رغبت ایدوب والتفات ایده لر بونی کوردکم خلقك بو التفات ورغبتی انك سلوکنه
وذوقنه ضرر ویره پس حق رضاسنه بالکلیه اشتغالدن اوتری صفت ملامتی اختیار ایده تا بو حیله ایله
مکر خلقدن واشتهارنا سدن خلاص اوله زیرا بیورمشلردرکم اشتهار خلق بند محکمست درره او از بند
اهن کی کمست دانه باشی مور کانت بر چنند غنچه باشی کودکانت بر کنند هرکه داد او حسن خودرا
در مزاد صد قضای بد سوی او رو نهاد هین سکربه پیش طوطیان بلکه زهری شو شو ایمن
از زیان حتی مشایخ ملامیه نك کبارندن بعضی اجتنابا من الشهرة والریا وافاة النفس والهوی
فقه مسئله سنده بر مسئله یی قیاس ایدوب بیوررلر اذا جاز لمن غص بلقمة من طعام حلال
ان یسقیها بجرعة من الخمر اذا لم یجد غیره مع ان تحریمه مقطوع به ولا یفوت بها الا حیاة فانیة
فلم لا یجوز مثل هذا اذا تیقن سالك بفوت الحیات الباقیة فبالاولی ان یدفع المضرة المعنویة
بای شی کان بو ترکیبك معناسی بو که برکسنك بوغازینه طعام حلالدن بر لقمه طورسه وانك قتنده خمردن
غیری برشی بولنمسه جائز اولور اول محلده الکا خمر ایچمك لك بو مسئله اشباه نظایرده دخی مسطوردر
مع هذا خمر ایچمنك تحریمی مقطوع به در واول بوغزه طوران لقمه ایله فوت اولمز الا حیات فانیه
پس حیات فانینك فوت اولمسی ایچون بو قدر حرامه ارتکاب جائز اولیجق نیچون بو مثللو حیله یه ارتکاب
جائز اولمیه شول وقتده کم سالك تیقن ایلیه حیات باقینك فوتن پس بطریق الاولی اولور ای اخی بو کوزدن
قیاس اولنمسون کم اولیای ملامیه شرب خمر ایدرلر حظ نفسله میخانیه کیررلر بلکم بونلرك شربنده دخی
ایکی وجه واردر بیورمشلر وشرح تصوفده مسطور قلنمشدر کم اولکم اولیاء الله بو مرتبه ولایته

ايره وتبديل اعيانه باذن الله مالك اوله خلقه قرشو كندو في ستر ايچون شراب ايچرجسنه
اوله ولكن ايچدوكى عسل مصفادن احلى وشهد وشكردن اعلى اوله وعقله حلل كلمية نتكم حضرت بو محله كوره
بيوررلر مثنوى باده از ما مست شد نى ما ازو وبونلرك ايچدوكلرى
حرام اولمز زيرا حقيقتده خمر دكلدر وسكر دخى ويرمز ويروجد دخى بودركه بر سالكك كوره كم كندو
خلقك توجهى وار وذوق سلوكدن الكا مانع اولورلرا ولوقت اندن خلاص ايچون بالله دكى الوب
ميخانيه كيدركبى اوله ويا خود ميخانه دن باده ايله دكى طولدوره وخلقه كوسترة كندويه طالب
وراغب اولنلره عرض ايده وار برجانبه الندوكم بوفى يزن كمسه اهل اللهدن بويله ايدر بكمه كوردم
ديرمن بعد شرب خمر ايلدكى كاهى بويله بر وضع ايلردى دير بوجمله اى اخى حب نفسك حفظنى
وآفتنى ازاله ايچوندر بو خرحظ نفس ايچون حرام ايچن تكبتى دكلدر بو مرتبه فتى بويلكمه كرلك
حالدر وبونك برلرينه بو ملامية عزيز الوجود ايكن قيد وجوددن خلاص اولمشلردر ومرتبه توحيده
ايرمشلردر زيرا خلق اغيار كوررلر وانلردن عمللرين اخفا قلورلر وانى خلوص بلورلر مع
هذا وجودك ذنب لا يقاس به ذنب آخردر بو صفتدر بقيه وجود اولمق مشعردر وجود
كورمك ايله توحيده مخلدر نتكم صوفى مرتبه سنده اولنلر اوروته ده خلقى اغيار كورمزلر وخلقدن
خيرات وحسنالرين اخفا قلمزلر واو لخيراتى كندولردن دخى بلمزلر لا قوة على طاعة الله
الا بتوفيق الله ولا حول عن معصية الله الا بعنايت الله ديمه سندن خالى اولمزلر صوفى
مرتبه سنده اولنلر مخلصلردر بفتح اللام وملامية طبقه سنده اولنلر مخلصلردر بكسر اللام
مخلص ايله مخلصك مابينده تفاوت چوقدر بو ملاميه يه ايكى طائفه واردركه متشبهلردر برى
متشبه محقدر بونلر شول عاشق مشرب اولنلردركه مراسم عبادات وزهادله مترسم اولمزلر
وخلقه قرشو عبادت وطاعت قلمزلر ونوافل واعمال چوقلق مقيد اولمزلر اما فرائضدن
وواجباتدن برشئى ترك اتمزلر همان بر لازم اولنى بودر ديوب اكتفا ايدرلر بو صنف
بى ريا اولدقلرى جهتلردن ملاميه يه مشابه لردر اما من وجه مخالفلردر زيرا ملاميه نوافل
وفرائضدن بردقيقه فوت اتمزلر ولكن انى خلقدن ستر ايدرلر خلوص بولسون ايچون وبرى دخى
متشبه مبطلدر بونلر اولضال ومضل اولنى تكبتى لردركه ربقه اسلامى كردنلريندن
دور وعبادات طاعاتى كندولردن مهجور ايلمشلردر دور وشب سرخوشلردر وبنك وباده
وفسق وفجور له مدهوشلردر وبحوشلردر كندولرك بحر قلزم زعم ايدوب بحر قلزم راند
مردارى چه باك ديرلر آتش ابراهيم را نبود زيان هركه نمرود است كواى ترس ان ان
كلامى اوزره خلق نمرود كندولرى ابراهيم بلورلر عاشقلرك كفرى ايماندر ديو هرزه لر بيرلر وكنى
بو مثللو بيتلر حجت ايدرلركه بيت هركه كم دلت تنك بود بنك بخور يا يك دو قدح باده كلرنك بخور
كراين نخورى وان نخورى از زهد پس لايق تو سنك بود سنك بخور بحمد كم الله وركعه بور ديغى ايت

وحديث

وحديث شريفى حجت اتمزلر وحضرت پيرك بونلر حقنده مثنوى نجه محلده بيوردقلرى طونرلر
بيوردركه مثنوى تو كه خود را كيج وابله كرده خون دز چه خون ما را خورده خويشتن را عاشق
حق ساختى عشق با ديو سياهى باختى باده حق راست باشد بى دروغ دوغ خوردى دوغ دوغ بو كيرلردن
دوغ خوردى
چوق كمسنه اخرالامر عنايت الهيه ايرهر اولوب توبه وانابت قلوب قطع مراتب ايدوب نجه سعادته ايرد وبعضى
بو اعتقاد ايله كيدر نعوذ بالله من هذا الاعتقاد وبونلرك اكثر طريق مستقيمدن سقوطنه سبب اوليا
كبارك اسرار اميز اولن كفتارلريدر وبلخو بر ملحد فاسد عقيده وبدكردارك اضلاليدر بلمزلركه
اولياء الله جوامع الكلم در بر كلامى بر قومك اصطلاحى اوزره سويلرلر وانده قاچ درلو معانى
وحقايق مراد ايدرلر مثلا پيمانه وميخانه ديرلر واندن يا اشيانك وجودنى ويا مرتبه اعلاى ويا خود
وجود اوليايى مراد ايدرلر محللك اقتضاسنه كوره تأويل اولنور ومى ومستانه ذكر ايدرلر
اندن مراد عشق وعاشقانى ياد ايدرلر مثلا كمال خجندى بو بيتى ديمشلر ومحمد شيرين حضرتلرى كا
انكار ايلمشلر اخر بربيره جمع اولوب كمال الخجندينك انى حل ايلمشلر اول بيت بودر بيت چشم اكر
اينست وابرو اين وزلف وچهره اين الوداع اى زهد وتقوى الوداع اى عقل ودين محمد
مغربى مكر بوفى مجازه حمل ايلمش شيخ كمال الخجندى بيورمشلركه چشم عينه ديرلر عين ذاته ديرلر ابرو
حاجب ديرلر حاجب حجاب ايدنجى ديمكدر پس مراد اكراى محبوب حقيق ذات تجلى ايلمه بر ذاتدر وصفات
دخى لباسات اولمه بو صفاتدر پس پرهيزكارلكم وانى زهد وتاركك اولمغه الوداع وعقال
مرتبه سنده اولن عقله دخى الوداع ودين تقليدى يه دخى الوداع كم دين حقيق مشاهده ذات
وصفاتدر پس مرغان الهينك آوازلرين صورت پرستلر قصور فهملرندن الكتيوب هر برى
طبيعتنه موافق ومشربلرينه مناسب تأويل ايدرلر حضرت مولانا بو خصوصده بيوررلر
مثنوى صورت آواز مرغست اين كلام غافلست از حال مرغان مرد خام كو سليمانى كه داند
لحن طير ديو اكر چه ملك كيرد هست غير وطريقده نجه كمسه لر دخى جذبيه دوشمشلر ومجذوب
اولمشلردر مجذوبلرك محققلرى اولكسه لردركم جذبه حق انلره غلبه ايدوب انلرى تدبير وتصرفلر
لرندن الوب مستغرق بحر واحديت اولمشلردر وتدبير وتداركدن قالمشلردر وبونلره متشبه محق
اولدركم كاهى عقلنه جذبه غلبه ايدوب مستغرق ومبهوت اولورلر وكاهى عقل كلوب بينه
تدبير وتداركه وعباداته وطاعاته قلورلر ومتشبه مبطل اولدركم بنك وافيون وشرابله
عقل نفيس زائل قلوب وشيطان خياليله كندوى مجذوب حق زعم ايليه وخلقه اولياالله بو
جمله نك مراتب ومشارب ومذاهبنه طريقدن بركمسه كم واقف اوله قد نصكره خلافته
مستحق اولوردوبونلرعارشاده قادراولور زيرا خليفه مستخلف عليهمك احوال
ومراتبنه ونقطات وطائفه سنه عالم كركدر والله اعلم بالصواب باب ثانى خلافة
الهيه وخلافت نبويه وخلافت مولويه بياننده ايدروعدالتى ومراتب استوائى

باب ثانى

عیان ایدر قال الله تعالى واذ قال ربك للملائكة انی جاعل فی الارض خلیفة یعنی ذكر
ایله یا محمد اول وقتی ربك ملائكه یه دیدیكه بن یرده خلیفه قلمق استرم خلیفه برکمسنه نك مقامنه
قائم ومنابنه نائب اولنه كیمسه یه دیرلر واصلی خلیفدر بروزن فعیل تا مبالغه ایچوندر درایة وروایة
ده كی تا كبی فعیل بمعنی فاعل ویا بمعنی مفعولدر معناسی برکمسنه نك اردنجه كلیجی وبرکمسنه نك اردنجه
كلمش دیمكدر نتكم فخر رازی تفسیرنده دیركه الخلیفه من یخلف غیره ویقوم مقامه امام
راغب دیركه لفظ خلیفه واحده وجمعه اطلاق اولنور بو محلده مقصود اولان جمع معناسیدر
زیرا خلیفه دن مراد ادم علیه السلامدركه انلر اردنجه كلدی وبعضیسی بعضیسنه قائم مقام
اولدیلر كه نتكم بو ایت كریمه شهادت ایدركه وهو الذی جعلكم خلائف الارض وكذا قال ثم
جعلناكم خلائف فی الارض وقال ایضا واذكروا اذ جعلكم خلفا بوجمله سی اولاد ادمك
خلیفه اولمسنه دلالت ایدر وبین المفسرین اولان قول اصح دخی بودر امام فخر رازی
دیركه آدم واولادندن خلیفه حق اولنه انكچون خلیفه تسمیه قلندیكه خلقك نفوسی تكمیلده
وانلره سیاست وتادیبده واوامر واحكام تنفیذده وبونك امثالی شیلرده حقك
خلیفه سی وقائمقامیدر پس سؤال وارد اولوركه خلیفه عاجز واسرار غیبیه مطلع اولمین
كمسنه لره لازم اولور جناب حق خود جل وعلا هر شیئه قادر وعالم الباطن والظاهردر پس
الكا خلیفه اولمنك فائده سی ندر جواب بودركه خلیفه مستخلف علیهمك قصورندن او توریدر
وخلقك حقله اشنا اولمسندن وحقدن استفاده واستفاضه قلمسندن كمال مرتبه عجزلری
اولدیغیچوندر لاجرم خلیفه كركدركه حقدن اسرار واحكامی اخذ ایلیه وخلقه بیان قلوب سویلیه
زیرا بونلر حقله خلق مابینده واسطه در روحانیتلری جهتندن واحكام اسراری واوامر
ونواهیی حقدن اخذ ایدوب جسمانیتلریله خلقه انی ایصال ایدرلر وخلقی تربیه وارشادله
تكمیل ایدوب بحسب استعدادهم حقله اشنا ایدرلر اكرچه من وجه خلیفه مستخلفك غیریدر اما
من وجه مستخلفك عینیدر شول جهتدن عینیدركه انك احكامیله حاكم وانك صفتیله متصف
واخلاقیله متخلق واسرار وانوارله متحققدر حضرت مولانا مثنویده بو معنایه مناسب
بیورر مثنوی چونكه شد از پیش دیده وصل یار نایبی باید از وماند یادكار چونكه خدا
اندر نیاید در عیان نایب حقند این پیغمبران نی غلط كفتم كه نایب با منوب كر دو پنداری
قبیح اید نه خوب نی دو باشد تا توای صورت پرست پیش از انك كشتی صورت پرست وحضرت
شیخ فتوحاتك ایكی یوز اللی التنجی بابنده باب ابدالده بیوررلركه اعلم ان الابدال مثال نصبه الله
لتجلیه فی الخلیفة التی ظهرت باسمائه وصفاته واحكامه والرحمة والقهر والانتقام و
العفو كما ظهر الشمس فی ذات القمر واناره كله فسمى بدرا ورای الشمس ذاته فی مرات ذات البدر
كما رای الحق حكمه فی مرات ذات من استخلفه فهو یحكم بحكم الله فی العالم فان الخلیفة معلوم

لا

لا یظهر الا بصفات من استخلفه فالحكم لمن استخلف فی الحقیقة قال الحق لابی یزید فی
بعض مناجاته ومكالمته مع الحق اخرج بصفاتی الی الخلق فمن راك رانی ومن عظمك عظمنی
ومن اهانك اهاننی پس شرط خلافت الهی اولدركه خلیفه بالكلیه كندو نفسندن فانی اوله
وبقای حقله باقی اوله وانك اقوال وافعالی واخلاق وصفاتیله اتصاف قله تا ایش
اشلیه الا انك امریله وبر كاره باشلیه الا انك امریله وبر كاره باشلیه الا انك ارادتیله
جمیع انبیا واولیانك خلافتلری بو كوندر وتبلیغ احكام الهی ایلیین علماء بالله دخی
خلفاء الله درنتكم حدیث شریفده بویله وارد اولمشدر وابو هریره رضی الله عنه حضرتلری
حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلمدن بویله روایت قلمشدر من امر بالمعروف ونهی عن المنكر
فهو خلیفة الله فی ارضه وخلیفة كتابه ورسوله وسنت رسولی اجرا ایدن واحیا ایلین
خلیفه رسول الله در خلیفه رسول ایسه خلیفه حق اولمق حالی اولمز كما روی عن حسن البصری
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم رحمة الله علی خلفائی قالوا ومن خلفاك یا رسول الله
قال الذین یحبون سنتی ویعلمونها عباد الله امر الهیی وسنت رسولی احیا ایلین خلیفة الله
وخلیفة رسول الله اولور اما اول كه امر الهیی وسنت رسولی پیر طریقتك دوشنی اوزره اجرا
ایلیه واول طریقی احیا ایلیه هم اول پیرك وهم رسولك وجناب حقك خلیفه سی اولور خلافت
حق جمیع افراد انسانی بحسب استعداداتهم موجوددر كما قال النبی صلی الله علیه وسلم
كلكم راع وكلكم مسئول عن رعیته پس هر كسك خلافت الهیه دن حصه معینه سی واردر
مثلا پادشاهك مملكتنده تدبیر وتصرفی كبی وهر والی وحاكمك كندو ایالتنده حكومت
وتصرفی كبی وصاحب منزلك منزلنده وتحت یدنده اولنلره تدبیر وتصرفی كبی ادنی مرتبه سی
هر كسك كندو وجودنده تدبیر وتصرفی كبی زیرا جناب حق جل شانه بو ایتده خلافتی عامه
ناسه شامل بیورمشلردر كما قال الله تعالى عز وجل هو الذی جعلكم خلائف الارض
اندن صكره هر كسك بری برندن درجه سنك رفیع اولمسنی وخلافتده فضیلت بولمسنی
ویرفع بعضكم فوق بعض درجات ایت شریفیله ثابت قلمشلردر عزیسه روزبهان بقلی
حضرتلری دیركم درجة بعضهم الولایة ودرجة بعضهم الكرامة ودرجة بعضهم المشاهدة
ودرجة بعضهم المكاشفة ودرجة بعضهم المعاملة ودرجة بعضهم الوجد ودرجة بعضهم
الحالات ودرجة بعضهم المقامات ودرجة بعضهم الواردات ودرجة بعضهم الفراسة
والمعارف والعلوم نتكم مراتب سلوكده ذكر ایلسه كرك ان شاء الله درجه توبه دن
تا درجه تجرید وتوحیده وارنجیه دك بعضی كیمسه بو جمله مراتبه جامع اولور وبعضی بونلردن
برینه قالور واول درجه انك مقامی اولور پس اكا فلان مقامده در دینور مثلا یا تكوینده
یا تمكینده ویا ولایت وكرامتده هر برینه بو جمله یه جامع وشامل انسان كاملدر وخلافت

كامل انسان كامله مخصوصدر اندنصکره ثم الامثل فالامثل هر قنغیکه علمی زیاده اوله
اولکه علمی اولیندن درجه ده ارفع وحقیقتده افضلدر اکر شریعتده علمی زیاده ایسه شریعتده
افضلدر واکر طریقتده ایسه طریقتده واکر مراتب الهیه ده ایسه مراتب الهیه ده واکر اسرار
ربانیه ده ایسه اسرار ربانیه ده هر نه ده ایسه علمی اولیندن علمی اولیندن افضلدر کما قال الله تعالى
هل یستوی الذین یعلمون والذین لا یعلمون وقال الله تعالى یرفع الله الذین امنوا منکم والذین اوتوا العلم
درجات الله تعالى رفع ایلر ای مؤمنلر سزدن بعضی کزک درجاتن دنیاده ذکر جمیل ایله واخرتده عزّ و
جنانله خاصّة سزلرکه لروك درجاتن رفع ایلرکه انلره علم اعطا اولندی وعلملری عمله مقارن
قلندی پس عالمك عابد اوزرینه فضلی ماه بدرك کواکب اوزرینه شرفی معلومدر شرفیّتی کون در
عالمی دخی بوکه کوره قیاس ایله پس هر قنغی طریق اولورسه اولسون انده عالم اولان خلافته عالم اولیندن
احق والیقدر زیرا نصله وسنتله واجماع امت ایله ثابت اولمشدر وبو کتاب اللّهده دلیل حق سبحانه
وتعالى حضرت آدمی علم سببیله خلیفه ایدوب ملکلری قلمدی باخصوص که ملائکه بو قدر طاعات وعبادات ایله
موسوم وتسبیح وتقدیس ایله مشهود ومعلوم وعفت وعصمتله خطا وخلالدن معصوم ایدیلر پس
آدمی ملائکه اوزره حق تعالى ترجیح ایلدیکی علم سببیله در نتکم بیضاوی بیوردیلر فقال انبئونی باسماء هؤلاء
ایت شریفنک تفسیرنده دیرکه تبکیت لهم وتنبیه على عجزهم عن امر الخلافة فان التدبیر والتصرف
واقامة المعدلة قبل تحقق المعرفة والوقوف على مراتب الاستعدادات وقدر الحقوق محال ان کنتم صادقین
فی زعمکم انکم احقاء بالخلافة لعصمتکم فانبئونی باسماء هؤلاء شیخ زاده مرحوم رحمة الله علیه حاشیه سنده
دیرکه ان الخلافة تقتضی الحکم بالحق واقامة المعدلة بین العباد وذلك لا یتأتی الا بالعلم ومعرفة
ذوات الاشیاء وخواصها وافعالها واعطاء کل ذی حق حقه بلا زیادة ولا نقصان تکی معناسی بودرکه
ملائکه ضمناً بز خلافته تسبیح وتقدیس وعصمتموز سببیله مستحقوز دیدکلرنده حق تعالى حضرتلری
بونلره دیدیکه ای ملکلرم پس بکا بو مسمیاتك اسماسنی اعلام ایلك قاضی دیرکه بو کلام ملائکه یی الزام
وانلرك خلافتدن عاجز اولدقلرینه تنبیه در زیرا تدبیر وتصرف واقامة العدل بونلره معرفت
متحقق اولمزدن اول ودخی مراتب استعدادده وخلقك حقوقنه وقوف بولمزدن اول محالدر اکر
زعمکزده خلافته عصمتکز سببیله احق اولمق وار ایسه پس بو جمله مسمیاتك اسماسندن خبر ویرك
شیخ زاده دیرکه خلافت حقله حکم اتمکی اقتضا ایدر وعباد الله ما بیننده عدالت
قلمغی اقتضا ایدر بو معنا ایسه علمسز اولمز وذوات اشیایی وخواصنی وافعالنی معرفتسز
صورت کلمز وهر حقی صاحبنه بلا زیادة ولا نقصان اعطا ایلمینجه خلافت مرتبه سنه ظفر بولمز
پس خلافتك رکنی اعظمی عدالتدر انکچون جناب حق جل وعلا حضرت داوده خطاب ایدوب
بیوردیلرکم یا داود انا جعلناك خلیفة فی الارض فاحکم بین الناس بالحق ولا تتبع الهوى
فیضلك عن سبیل الله ان الذین یضلون عن سبیل الله لهم عذاب شدید بما نسوا یوم الحساب

معناى

معناى شریفی یا داود بز سنی استخلاف ایلدك وملکمزده خلیفه قلدق پس سن بین
الناس عدل ایله حکم ایله وهوای نفسه تابع اولمه سنی الله یولندن اضلال ایلر سن
با هوا اوارزو کم باش دوست چون یضلك عن سبیل الله اوست تحقیق اولکسه لرکه
الله یولندن کمراه اولدیلر انلر ایچون عذاب شدید واردر یوم الحسابی نسیان ایتدکلری سببیله
پس هر خلیفه یه واجب اولدیکه تحت یدنده متصرف اولدیغی کسه لره عدالت ایلیه ودنیادن
مالك اولدوغی شیلردن دخی معدلت قیله نتکم ابو سعید خدری رضی الله عنه رسول
حضرتی صلى الله علیه وسلمدن روایت ایدرلر قال رسول الله صلى الله علیه وسلم ان الدنیا حلوة
خضرة یعنی دنیا برطتلو ولذیذ شیدرکه طبیعت انکا میل ایلر وحضره درکه سبزواته
بکزر عزاره اولسنده وسریع الزوال اولماسنده که ناسی حسن وطمعیله مفتون ایدر وان
الله مستخلفکم فینظر کیف تعملون والله تعالى سزی خلیفه قلمشدر اموال وارزاقده وتصرف
ایلدوکی شیلرده که فی الحقیقه اول شیلر حقکدر سز خلیفه ووکیل کبی سز پس حق تعالى ناظردرکه
نه حال ایله عمل ایلرسز هر حقی بیوردیغی ذی حقه ایصال ایدوب عدالت ایلر ویا کافریقه
اولوب عدالتی ترك قلورمیسز قال علیه الصلوة والسلام ان المقسطین عند الله على منابر من نور
یعنی تحقیقا عادل اولنلر الله قتنده مقربلردر نوردن منبرلر اوزره جالسلردر عن یمین الرحمن
وکلتا یدیه یمین یعنی مبارکی اول منابر یمین رحمن طرفندن اوله عادللرك علو مکانتی اشعار
ایدر زیرا سلطانك صاغ یاننده اوتورن صول یاننده کیدن اشرفدر وتوهّم اولنه که یمین رحمن یسارك
مقابلی اولان یمین جسمیدن اوله انی دفع ایدوب بیوردیلرکه رحمانك ایکی طرفی یمین دکه مراد قدرت کامله وارادت
شامله واسماء متقابله در یمین مبارکدر الذین یعدلون فی حکمهم واهلیهم وما ولوا صفت کاشفیّ
ویا خود صفت مادحیّه در مقسطینك یعنی عادل اولنلر شول کسه لردر که حکومتلرنده عدالت
ایلرلر ودخی تحت یدلرنده اولان اهل وعیال وجواری وعباد وخدام هر نیسه انلره عدالت ایده لر
ودخی اوقافدن وصدقاتدن وخانقاهلردن ولی ایلدیکی شیلرده عدالت ایلیه ولو فتح واوایله
وضع لامله اصلنده ولیوا ایدی حرکت یا سلب اولوب یا خفف اولدی پس عدالت هر شیئه لازم
وواجب اولدقلرندن نتکم حق تعالى جل وعلى امر ایدوب بیوردی ان الله یأمر بالعدل والاحسان
عدل ترك ظلمدر وهر حقی ذی حقه ایصالدر دیو تفسیر اتمشلر نتکم حضرت دخی بو معنایه مثنوی
بیوردیلر مثنوی عدل چه بوداب ده اشجار را ظلم چه بوداب دادن خار را عدل وضع نعمتی
بر موقعه ش نه بهر بیخی که باشد اب کش ظلم چه بود وضع در ناموضع که نباشد جز بلا را منبع
نعمت حق را بجان ودل بده نه بطبع پر زحیر وپر کره پس خلیفه اولنکه هر حالده عادل کرك زیرا
عدل اصل جمیع اموردر توسط اتمکه دیرلر مثلا اعتقادده تنزیه ایله تشبیه ما بیننده اوله
ومذهبده جبر له قدر ما بیننی طوتاسن جودده دخی بخل له تبذیر ما بیننی کوزه ده سن

كما قال الله تعالى عزوجل لحبيبه ولا تجعل يدك مغلولة الى عنقك ولا تبسطها كل البسط وصوته
دخى جهر ايله اخفا ما بينده سويلسن ننكم حق تعالى حبيبنه بيورر ولا تجهر بصلوتك ولا تخافت بها
وابتغ بين ذلك سبيلا يا محمد صلوتنده قراءتكى جهر ايله ايلمه ددى و دخى اخفا ضعيف ايله خفت
ضعف و سكوته ديرلر خفت الصوت درلر اذا سكن خافت ساكن ديمكدر بو ايكينك ما بينده
بريول طلب ايله كه بين الجهر والضعف اوله ابن سيريندن روايت اولنورکه بو ايت شريف كلدكده
صكره حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلم بركون ابو بكر صديق حضرتلرينه اوغرادى كوردى كه اخفا
قراءت ايلر حضرت ابو بكره صوردى كه نيچون ياب ياب اوقورسن ديدى ربم مناجات ايتدم
و حضرت عمره ديديكه نيچون صوت اعلا ايله اوقورسن ديديكه شيطانى طرد ايلرم و نايملرى ايقاظ
ايلرم ابو بكره بيوردیلر كه رفع صوتك قليلا و عمره سوردیلر كه اخفض صوتك و حق تعالى حضرتلرى
جل وعلا سورة لقمانده لقمان لسانندن او غلونه امر ايدوب بيورديكه واقصد فى مشيك واغضض
من صوتك ان انكر الاصوات لصوت الحمير بعض مفسر خطاب حضرت پيغمبره در ديمشلر يعنى يا محمد
مشيكده اقتصار و اعتدال ايله و صوتكده غض ايدوب ياب ياب سويله زيرا اوحش اصوات
صوت حماردر انسانك صوتى معتدل كركدر شيخ حضرتلرى تدبيرات الهيه ده بيوردركه انقطعت
احدى نعلى رسول الله صلى الله عليه وسلم فنزع الاخرى ومشى حافيا حتى يعدل اكمل فى
اقدامه و دخى بيوردلر العدل سار فى جميع الاشياء فاجعل العدل حاكما على نفسك
واهلك واصحابك وعبيدك و فى كلامك و افعالك ظاهرا و باطنا پس طريقتده بو صفت
اعتدال مرتبه اسنواء ديرلر بو رتبيه واصل اولنلره بو مرتبه واصل اولدقلرينه علامت
اولسون ايچون باشلرينه خط استوا چكمشلردر و انكله بو مرتبه يه اشارت قلمشلردر پس بركمسه فى
زماننا باشنه استوا چكسه ديمك اولوركه جميع اقوال و افعال و احوالمده مستوى و مستقيم اولدم
و مرتبه علامتى اولسون ايچون خط استواى فرقمه اوردم پس كيمده كه عدالت و استقامت
اولميه انك باشنه اولخط حرام اولور زيرا عدالت كاذبيله خلقه نمايش قلور بوكسنا خلقله
قرب حقدن محروم قالور اما فى زماننا صورت فقراده قوللرى فعللرينه و باطنلرى ظاهرلرينه
اويماز بلر اولقدر وافردركه سقامتى استقامتدن فرق ايتمز ايكن و اعتدالدن اعتلالى
تميز قلمزكن فرقنه برچوق پاره من چكروا انكله خلقه اهل استقامت كبى فهيهات ثم هيهات
شتان بين اهل استقامة والسقامة مثنوى كربصورت ادمى انسان بدى احمد و بوجهل خود يكسان
بدى پس طريقتده صورته اعتبار يوقدر اكرچه عاميلر قتنده واردر پس استوادن مراد
صورت و شهرت دكلدر بلكه هرخصوصده عدالت و استقامت و شريعت و طريقته كما ليله
متابعتدر استوانك اوچ مرتبه سى واردر برى ادنى برى اوسط و برى اعلا ادنى مرتبه سى حدود
ودائره طريقتدن خروج ايتمامك وراه ضلالت و فساده كيتمامك افعال سيئه دن بالكليه نجات بولمق

واوقات

واوقات خمسه مع الجماعه ادا قلمق و اعمال حسنه و اخلاق حميده ايله متصف اولمقدر بارى استوا
چكن كمسه بو مرتبه ده كركدر و اوسط مرتبه سى امر سبحانيه اطاعت ايتمك ايله و سمت عباداته و رياضته
كيتمكيله و صوم و صلوته مداومت قلمغله نفس ظلمانى نورانى و روحانى اولوب روح الهيه يه مشابه اوله
و ار واحنا اشباحنا و اشباحنا ارواحنا حكمى بوله قال الجنيد الزجاج و رقت الخمر فتشابها و
تشاكل الامر فكانها خمر ولا قدح وكانها قدح ولا خمر و مرتبه اعلاسى اولدركه عشق و محبتله جميع
مراتبنى كذا ايدوب شادى و غم و ذوق الم و پيش و كم و مدح و ذم و نعم و لطف و سم بالكليه قتنده
برابر و توام اوله ننكم حضرت بو مرتبه ده بيوررلر عاشقم بر لطف و بر قهرش بجد بو العجب من عاشقم
اين هر دو ضد قال شارح الحكم فى هذه المرتبة العارفون قائمون بالله لا فرق عندهم بين الحالتين
ولا تمييز بين المتضادين قد استوى خوفهم ورجاؤهم فانهم غرقى فى بحار التوحيد قيامهم بالله و نظرهم
اليه لم يشهدوا غيره فى الشدة والرخاء پس سالككه كندو ذاتا و صفة و ظاهرا و باطنا فانى بولوب
حقله باقى و قائم بوله و باشنه سيم و ذهب و مدر برابر اوله و اسرار غيبيه اكا عيان كله اول استوانك اعلا
مرتبه سيدر ننكم زيد حضرتى رسولك او غلفيدر بو مرتبه نك اول اصحابى اولدر ننكم بو حديث شريف
دلالت ايلركه بركون حضرت رسول صلى الله عليه وسلم زيده سؤال ايلديكه كيف اصبحت يا زيد قال اصبحت
مؤمنا يا رسول الله قال عليه الصلوة والسلام ان لكل شئ حقيقة فما حقيقة ايمانك قال عرفت نفسى عن الدنيا
حتى استوى عندى ذهبها و مدرها و اظمأت نهارى و اسهرت ليلى فكانى انظر الى عرش ربى بارزا
وكانى انظر الى اهل الجنة يتنعمون و الى اهل النار يعذبون قال صلى الله عليه وسلم اصبت فالزم بو مرتبه نك
صاحبنه ظهور ايله بطون يكسان و التونله مدر بلكه توپرق برابر و توامادر بو مرتبه ده سالك مقام شيخته مالك
اولور و خليفه ويرمكه قدرت بولور اكر سؤال اولنورسه كه طريقتده خلافت ويرمكه سجاده نشين
اولنلر اولادمى مخصوصدر پس بركمسه بو مرتبيه ايرسه نيجه خلافت ويرر جواب بودركه خلافتك
صورتى واردر و معناسى وار و حقيقتى وار صورت خلافت اولدركه برشيخ بركمسه يى
بر خانقاهك تصرفى ايچون و اندا ساكن اولن طايفه نك ضبط و نسقى ايچون خلافت ويره و اول
كمسه مراتب سلوكى و ارشاد صعلوكه علم اولميه و اوامر شرعيه و احكام طريقيه يى و اسرار حقيقيه يى
كما ينبغى بلميه پس بوكه صورت خلافت ديرلر بلا معنى اما معناى خلافت مراتب سلوكى علم
اولمقدر و ظهورات الهيه يى و اسما و صفات ربانيه يى كما ينبغى شعور بولمقدر پس بركمسه
بر سالكى تربيه ايله بو مقاملره ايركوره معنا اول سالك انك خليفه سيدر پس بركيمه او بستادى خلق
ارشاد ايچون و بيلدر دكين عباد اللهه تعليم ايتمك ايچون اذن ويرسه جائزدر و حقيقت
خلافت من عند الله ارشاد ناسه مامور اولمقدر مشيخت مرتبه سنه اولى كاملك
تحت تربيه سنه ايكن بعضى كيمه ده خلافتك صورتى معناسى و حقيقتى اوچى بيله جمع اولور
و بعضيلرنده صورت معناسى جمع اولور و بعضيلرنده صورتا خليفه اولور و حقيقتدن بى نصيب قالور اما

اولنمه که اوجی بلجمع اوله مشیخت مرتبه سنه اولور والله اعلم بالصواب باب
باب ثالث رتبهٔ مشیختی بیان ایدر و سالکلردن اقتدایه قنقسی لایق در عیان قلور قال رسول الله
صلى الله علیه وسلم والذی نفس محمد بیده لئن شئتم لابین لکم ان احب عباد الله الى الله الذین
یحببون الله الى عباده ویحببون عباد الله الیه ویمشون فی الارض بالنصیحة حضرت رسول الله
صلى الله علیه وسلم بیوردیلر که اول الله حقیچون که محمدک نفسی انک یدقدرتنده در اکر سز استرسکوز
حقیقت حالی بن سزه بیان ایدم تحقیق اللهک سوکلی قوللری شول کمسه لردر که اللهی قوللرینه
سودوره لر و قوللری اللهه سودوره لر و یرده نصیحتله یوررلر و فواید و عواید الطاف
حقی طالبانه ایرکورلر و قلوب عاشقانی کرد اغیاردن پاک و مرات درون مشتاقانی زنکاردن مکلا
مجلا و تابناک ایدوب آیینهٔ الهی اولمغه لایق و قابل قلورلر مثنوی زان بیاورد اولیا را بر زمین
تاکند شان رحمة للعالمین خلق را خواند سوی درکاه خاص جهد بفاید ازین سو بهر پند
چون نشد گوید خدا یا در مبند مرتبهٔ مشیختده اولنلر شان بودر که شیخ رسولک نایبی و قومنک
نبی سیدر کما قال الشیخ فی قومه کالنبی فی امته بیت پس بهر دوری ولی قایمست آزمایش
تا قیامت دایمست بیتنک دخی معناسی بودر که اشارت ایدرلر بیسکردر که شیخ حضرت رسول صلى الله علیه وسلمک
سنت سنیه سنه و سیرت علیه سنه متابعت ایله تا محبوب و منظور حق اوله کما قال الله تعالى عز وجل
فی کلامه قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله یعنی اکر حضرت حقه محبت دعواسنی قلورسکز
حضرت نبوت پناهک اقوال و افعال و احوالنه متابعت ایلک حق الله تبارک و تعالى سیزی
سوه پس محبت حق سبب متابعت حضرت رسالت پناهدر بر شیخک که سید انبیایه ظاهراً و باطناً
متابعتی زیاده اوله طالبلر انک انفاس نفیسه سندن مستفید اولور و خدمت شریفه سیله حقه یول بولور
اما اول شیخک که حضرت رسول صلى الله علیه وسلمه متابعتی اولمیه طالبلر اکا اقتدا ایلسه ضلالته دوشر
و یولنی ششر پس یوزلرین کورمین هدایت بولورلر و سوزلرین دکلین اهل استقامت اولورلر کما قال الشیخ
فی الفتوحات و طایفة من الشیوخ هم اصحاب احوال ولکن لیس لهم فی الظاهر التحفظ ولا یصحبون معهم
ولو ظهر عنهم خرق العادة ولا یعول علیهم مع وجود سوء ادب فی الشرع فانه لا طریق الى الله الا بالشرع
فمن قال بان ثم طریق الى الله خلاف الشرع فقوله زور لا یقبل محققلر مشایخی دورت نوعه تقسیم
ایتمشلردر اول دورت نوعک برینه اقتدا روا کورمشلردر دیرلر که سالکان راه دین دورت قسمدر
بر قسمی صرف سالکدر و بر قسمی دخی صرف مجذوبدر و بر قسمی دخی صرف سالک مجذوبدر و بر قسمی
دخی مجذوب سالکدر پس سالک صرف مشیخته و اقتدایه قادر و لایق دکلدر و ان کان عالماً
فی الشریعة والطریقة انکیچون که بقیهٔ صفات نفسانی دخی اندن هنوز زایل و فانی اولمامشدر
و کذلک مقام معامله و مجاهده ده توحید الهینک و وصلت ربانینک محجوبی قالمشدر سالکلری
دخی خلاصه مجالی اولمز و حجابلردن رها قلمز و مجذوب صرف دخی مشیخته لایق و اقتدایه شایق دکلدر

زیرا جذبه

زیرا جذبهٔ الهی انی وجودندن خلع ایلدی مستغرق و فانی قلمشدر بونلر دخی ارشاد کلمز و بوکه دخی
اقتدا جایز اولمز اکر خرق عاده دخی بلا نهایه صادر اولورسه ده اقتدا ایدنلر کالا ایرمز و فلاح بولمز
زیرا مجذوب منافع عالم کثرتی بلمز و فواید شریعت و طریقتی اکلمز معامله ده نقصانی وارد در پس
ناقصه متابعت روا اولمز و سالک مجذوبه دخی اقتدا جایز دکلدر زیرا مرتبهٔ مشیخته فایق و جایز دکلدر
سالک مجذوب اولدر که ابتدا حالنده کثرت مجاهده و ریاضتله و عبادتلر و طاعتلر و خدمتله
سلوک ایدر نهایت حالنده جذبهٔ الهی محبت ربانی اکا ظهور ایلدی انی مضیق صورتدن اوج مفایه
و توحید ذات و صفات خدایه ایصال ایدر پس ذوق وحدت مشربنه غالباً اولا سکرده قلور صحوه
ازکلور و بالجمله تلوین ده حالی اولمیه و تمکین مرتبه سنی بولمیه انکیچون اقتدایه لایق اولمیه مثنوی اهل تلوینند
جمله این فریق تا بکویم شرح با نوای دقیق گاه سالک می شود ان مرد حق گاه جذبه می برد از وی سبق
دوردنجی قسم مجذوب سالکدر بونلر انلردر که جذبه لری قبل السلوکدر و تحت تمکین و کمال
یقینده بونلر بر بلوکدر که مشیخته و اقتدا و متابعته لایق اولن بونلردر بونلرک مرغ روحلرین بدایت
سلوکده شهباز جذبهٔ الهی صاید اولوب و هردم بونلره تجلی ربانی عاید اولوب بو جذبهٔ تجلی
واسطه سیله بشریتدن منسلخ و صفات حیوانیه دن منخلع اولدیلر و لوح دللرین نقوش ما سوا ایدن
صافی قلدیلر و کندولری اورته دن یوغ اولمش بولدیلر عرفت ربی بربی عرفاننه ایردیلر و رأیت
ربی بربی دینلرلر رؤیتی کبی بونلر دخی کوردیلر کندولردن اولد قدن صکره حقله باقی
اولدیلر و بعد المحو الصحو والفناء ارشاد الطالبین و تکمیلاً للسالکین عالم صحوه کلدیلر و عالم
کثرته وحدت مشاهده قلدیلر مقام محبوبیته ایردیلر و مرتبهٔ خلافت حقی حقیقة بولدیلر جناب
حق بو مقامده اولنلر حقنده و بی یسمع و بی یبصر و بی یمشی و بی یبطش حدیث شریفنی بیوردی
واخرج بصفاتی من رأک رأنی و قصدک قصدنی و من اهانک اهاننی خطابیله مشرف ایلدی
بونلره متابعت رسوله متابعتدر و رسوله متابعت جناب حقه متابعتدر کما قال الله تعالى عز وجل ان الذین
یبایعونک انما یبایعون الله ید الله فوق ایدیهم بو صفتله متصف اولن عزیزلر قایم مقام رسولدر صلى الله
علیه وسلم و خلیفهٔ حقدر پس بونلره اقتدا سید انبیا و زمرهٔ اصفیایه اقتدادر اولئک الذین هداهم الله
فبهدیهم اقتده امری اوزره هدایت حقله مهتدی اولن بونلردر پس بونلره اقتدا واجبدر
اکر طریقده اولسون و اکر غیری طریقده اولسون بو مرتبه ده اولنلره ایکی طایفه متشبه در بری محق
و بری مبطلدر متشبه محق اولدر که بونلرک مرتبه لرینه عالم اوله ولکن نایل اولمیه و انلر کبی عالم اوله
ولکن مع بقیة الوجود اوله و خلقی حقه دعوت قله ولکن اکثر مرتبه ده انلره تقلیداً دعوت قله
والحاصل نجم مرتبه ده انلره مشابهتی اوله و نیچه مرتبه ده اولمیه و انلر کوردکی کبی حق الیقین له کورمیه
پس بونلره دخی اقتدا ایلک ضرر ایتمز بلکه چوغی حسن اعتقاد له کماله یتر زیرا بونلر اکرچه طبقهٔ اولیادن
اولنلر کبی دکلدر اما مقلد اولنلردن و متشبه مبطل اولنلردن عالیدر و متشبه مبطل اول

كلر دركه اوليانك اصطلاحات وعباراتن اوكره نه وقبل تصفية النفس تشيخ ايده ارشاد
ناسه براى شهرت وپناهت ولاجل شرف وعزت مبادره ايده حال بوكه دينده وعلوم يقينيه چوقى
بزله هنوز فرق اتمز وبردن برى تميز قلمز ايكن دقايق سلوكه عارف ومراتب صعلوكه واقف
برشيخ كامل بجنور نه مبيت الآن كه كور وكر شبان شد علوم دين همه بر اسمان شد نماند در ميانه
رفيق وار دم نمى دارد كسى از جاهلى شرم ولكن بشيخ دين كو كز در انكو نداند نيك از بد زنيكو جواد
لا يعلم الهر من البر چه كونه پاك كرداند تراستر مريدى علم آموختن بود چراغ دين ز علم افروختن
بود كسى از مرده علم آموخت هركز ز خاكستر چراغ افروخت هركز بو مرتبه ده اولنكه لره
هر قنغى طريقه ايله سالك ابلمهلكندن اقتدا ايلسه ناقص قلور دين ويقينك بهره بولمز وانبيا واوليا
مشاهده سنه ايرمز مريد صادقدن آز مريد اورلور كم اعتقاد واتقيله بويله كه لرولك دامنى دوته
ومرتبه كماله يته ورضاى حق طوته اولورسه ده مريدك اعتقادى بركاتنه دربو خصانك
ارشاد وهمتنك تاثيرى دكلدر بيت ليك نادر طالب آيد كز فروغ در حق او نافع ايداين دروغ
اوبقصد نيك خود جاى رسد كرچه جان پندا شت او امد جسد چون تحرّى در دلى شب قبله را قبله
نى وان نماز او را روا پس شيخ اولدركه ريا وسمعه دن ودغل وخيله دن عارى اوله وارشاد و
مرتبيسى براى رضاى حق قله شيخ دكلدر اوكه كم دخى نفس اماره صفتيله متصف اوله واصطياد
ناسه كوشش قله وانلرك مشارب مذاهبنه اويه لطايف منننده ابن عطا حضرتلرى بويدلر
وليس شيخك من دعاك الى الباب انما شيخك من رفع بينك وبين الله الحجاب شيخك هو الذى
اخرجك من سجن الهوى ودخل بك على المولى شيخك هو الذى جلى مرآت قلبك حتى تجلت فيها
انوار ربك مثنوى شيخ فعالست بى آلت حق بر مريدان داده بى كفتن سبق مريدلره بى
كفتن سبق وبرمنك معناسى اولدركه فعليله وحاليله بلا قول ارشاد ايده ديمكدر واخلاق
حسنه كوسترمكله انلرك اخلاقنى تحسين ايده واشراق باطنيله انلرك باطننى تنوير وتزيين
قله كما قال الشيخ ابو مدين الشيخ من هذبك باخلاقه وانار باطنك باشراقه شيخ اولدركه اخلاقيله
باطنكى تهذيب وانواريله انارة ايليه والله اعلم بالصواب نهايت باب رابع طالب بر مرشد
زنده وبر مؤدب فرخنده لازم اولدوغنى بيان ايدر بيهقى شعب ايماننده وهروى درجات
التائبين نام كتابنده بو حديث شريفى ابن عباس حضرتلرى رضى الله عنه بو كونه تصحيح ايدوب
روايت ايدرلركم نبيا رسول الله صلى الله عليه وسلم وعنده جبرائيل عليه السلام فاذا انزل الله
ملكا على رسوله فقال يا محمد ان الله يقرأ بك السلام ويخيرك بين ان تكون نبيا عبدا وبين
ان تكون نبيا ملكا فاشار جبرائيل عليه السلام ان تواضع فقلت نبيا عبدا فعرج ذلك الملك
الى السماء فقلت يا جبرائيل عليه السلام من هذا قال اسرافيل عليه السلام معناى شريفى بيهقى
شعب ايماننده وهروى دخى ابن عباسدن رضى الله عنه روايت ايدرلركم ناكاه حضرت
رسول

رسول صلى الله عليه وسلم وجبرائيل عليه السلام قتنده ايدى پس حق تعالى رسولنه بر ملك انزال ايلدى
پس اول ملك ديدى يا محمد ربك سكا سلام ايلر وسنى نبى عبد اولمق مابيننده وبنى ملك مابيننده
مخير ايلر پس جبرائيل عليه السلام اشارت ايلدى تواضع ايتكه يعنى نبى عبد اولمغى پس بن ديدم دير
حضرت نبى عبد اولمغى اختيار ايدم پس ملك دراسمانه عروج ايلدى بن دخى صوردم كم يا جبرائيل بو كيدر
بيوردى كم اسرافيلدر بو حديث شريفدن مفهوم اولن بودركم جبرائيل حضرت رسولك معلميدر زيرا
انك اختيار ايلدوكن اختيار ايلدى پس جبرائيل شيخ ومعلم منزله سنده در وحضرت رسول صلى الله عليه وسلم مريد
ومتعلم منزله سنده اولور نتكم بو معنايه شاهد جناب حق جل شانه آيت كريمه ده بيوردكه ولا تعجل بالقرآن
من قبل ان يقضى اليك وحيه حضرت جبريلدن تلقيه مسارعه ايدرلردى نهى وارد اولديكه
عجله ايله قرآنك اخذنه سكا انك وحيى قضا اولمزدن اول وجبرائيل ادا قلمزدن مقدم وبر آيت
اخرده جبرائيلدن تقدم ايلمسندن نهى بيورلوركم لا تحرك به لسانك لتعجل به ان علينا جمعه وقرآنه
فاذا قرأناه فاتبع قرآنه حضرت صلى الله عليه وسلم جبرائيل عليه السلام نازل اولوب وحى قراءت ايلدكلرنده
جبرائيل عليه السلام دخى فراغت اتمزدن اول اخذ وحيه تقدم ايدوب لسان شريفلرين تحريك ايلدى عجله
ايدرلردى ونهى وارد اولديكه يا محمد عليه الصلوة والسلام لسانكى قرآنك اخذنه تحريك اتمه على العجلة
انى اخذدن اوتر بزم اوزريمزده در اول قرآنى سنك صدر شريفكده جمع ايلمك وانى لسان
جبرائيله قراءت قلمق وانى لسان جبرائيل ايله قراءت ايلمك پس شول وقتده كم بز انى سكا لسان جبرائيل
ايله قراءت قلمزوز انك قراءتنه تابع اول وبو آيت كريمه دن دخى مفهوم اولن حضرت پيغمبرك
وحى الهيده حضرت جبريله متابعتدر پس سالكه لازمدركم شيخنه تقدم اتميه وانك خلافى مرادنه
كتميه وانك تاديبيله مؤدب وتهذيبيله مهذب اوله اكر شيخى بو غيبته البته بر مرشد حيه واصل
اولمغه سعى ايده زيرا بو طريق اوليا قتى باريك وتنك وتاريك بريولدر بوكه مرشد سز كيدلمز
ويالكز كنابلر بو يول قطع اولنوب منزله يتلمز بيت قطع اين مرحله بى همرهى خضر مكن
ظلماتست بترس از خطر كمراهى پير را بكزين كه بى پير اين سفر هست پس پر آفت وخوف وخطر
بيوردقلرى سالك البته بر پير اولمسنى اشعار ايلر زيرا من لا شيخ له فشيخه الشيطان
ديمشلردر وابو على دقاق بيوررلركه الشجرة اذا نبتت بنفسها من غير غارس ومربى تورقا
ولا تثمر وان تثمر لا يكون لها كهتها طعم كما كهتها الاشجار الاودية والجبال جمله مشايخ
طريقت مابيننده مشهوردركه بيرى پرورده خدا پرور كبى دكلدر شريعتده حديث شريفله
ثابتدركه كلب معلمك صيدى حلال وغير معلمك صيدى حرامدر پس معلم ومربى اولنى غير
معلم اولنه اوستادله برابر دكلدر انكچون طالبه بر مرشد حيك خدمتنده وتحت تسليمنده
اولمق جائز وواجبدر ديمشلر زيرا طريق اوليا كور كنيدن اسهل دكلدر كور مرحسين هابل
قابلى قتل ايندكده بر زاغك ارشادنه محتاج اولدى نتكم قرآن شريفله ثابتدر ومثنويده

دخی مسطوردر و اتفاق مشایخ دخی بونلك اوزرینه درکه مرشددن مراد مرشد حیدر
بو وجه بعد نیادن اخرته نقل ایدن دکلدر زیرا سالك انلردن ادب اوکرنمز ومراتب واسرار سلوکی
طویمز اکرچه بعض مضایقه ده روحلرندن استمداد ایلسه امداد ایدرلر باذن الله اما ارشاد
ایتمیز از واقع اولور بلکه هرکه واقع اولمز مکرکه ارواحله اشنالغی اوله زیرا اول صاحب
سعادتلر کثافت بدندن بالکلیه منسلخ اولوب روح محض اولمشلردر پس بشریتده اولنلر
انلردن نیجه ارشاد الورلر و ارشاد بو عالمك کاریدر وخدمت وعبودیتدر انلرڭ بعد الوفات
عبودیت برطرف اولمشدر وارشاد ایتمك انلره تنزلدر پس ذوق الهیه یه مستغرق ایکن بو کلفتی
ارتکاب نیجه افاده ایدر واکر کذشته اولن پیرلردن و مرشدلردن ارشاد هرکیمه میسر
اولیدی نیچون خلیفه نصب ایدرلردی باخصوص سید انبیا افضل مرسلین واکمل کاملین
ایکن دیمدیکه امتمك ارشادنه کمسه لازم دکلدر بنم حیاتمده ارشادم نیجه ایسه مماتمده دخی
اویله در پس عالم معتاد ما بن امتمی ارشاد ایلرم اکر بعد الوفات مرشد دخی اوله
بویله دیردی وخلیفه نصب ایلمزدی وامتنی کندودن صکره کلن معلملره و مرشدلره
ترغیب وتحریص قلمزدی و مثنویده دخی پیر طریقت حضرت مولانا طالب بر پیر و مرشد
کرکدر دیدوکی مرشد دخی در یوخسه بو عالمدن کچمش مجرد دکلدر بلکه هر وقتده پیرلك مرتبه سنه
وشیخت مقامنه واصل اولنلر کرکدر هیچ حضرتك بر کلامنده یوقدرکه متوفی اولن پیرلره بیعت
ایلك وانلره تسلیم اولمق دیو وانلردن ادب اوکرنك نعم اقتدامز سلف صالحینه در وپیر
طریقتمز در وضع ایلدوکی طریق اوزره وبیوردیغی کلام اوزره اما بزه بر مرشد زنده لازمدرکه
انك طریقنی وعلمی واسرارنی وکفتارنی وکردارنی تعلیم ایده بز دخی اکا تسلیم اوله وز تا که انلر
کوردوکی کوره وز بو سوزلردن مال بودرکه بعض کمسه طریقده بر کمسه دن کلاه وخرقه کیدوکی کبی
تربیه بولمه دن وکندوبی برکمسه یه تسلیم ایتمه دن دیرکه بنم پیرم وحضرت مرشدیدر وهرنه
یره وارسق کتابی بیزم مرشددر پس بزم تسلیمز اکادر دیرلر وکندو بلدکلرینه اعتماد
قلورلر حدلری یوقکه بو فکر وخاطره شیطان ونفسك مکر واضلالیدر زیرا نفس
خودرای برکمسه یه تسلیم اولمه دن اعراض ایدوب وعلم اوکرنمکدن اجتناب قلوب بوکزدعمل
ایدر واخذ الامر بادب قالور واهل نفس واهل هوا اولور نعوذ بالله دینسز
وبقینسز قالور بیت از کروهی کز ادب بکریخته اند ابرو وجه مرد مردان
ریخته اند پس کتاب مرشددر دیه نه کلملم ای اخی بر کتابی سویله بر مقامه قوسق هیچ
ممکن اولورمیکه کتاب مرشد اوله بیك یل طورسه اندن بر فائده اولمز الا شول وقتده که
انی برکمسه اچه وسکا معناسنی نقل ایلیه پس کتاب آلت اولدی و مرشد اول زنده ناقل
اولانکه اولدی پس سؤال وارد اولورکه کتابی نقل ایتمکه مالك اولن مرشد اوله مثلا یا تفسیر نقلنه

ویا مثنوی

تسلیم قلوب ادب اوکرنمك اعتقاد طریقتندن برین حضوریله کلمه الا تسلیم ومن

ویا مثنوی نقلنه قادر اولنکه مرشد اولمق لازم کلور کتاب نقل ایتمکه قادر اولنکه حقیقتده مرشد
اولمز تا اول کتاب موجبنجه عمل ایتمیه اول کتابده مسطور اولن مراتب واحوالی اکسورمیه زیرا مجرد کتابك
لفظی بلمکله لفظا مرشد اولور یوخسه حقیقت حالی بلمش اولمز مثلا چوق طالب کیمیا علم کافك اصطلاحین
کتابدن اوکرنمش انی کیمیاکر ظن ایلرسین لکن کیمیادن خبری یوق مفلسدر ویاخود که علم طبی کتابدن بلا اوستاد
اوکرنمش اما اکا حکیم دیمز پس لازمدرکه کتاب سنت اوزره وکلام پیر طریقته موافق وانك اسرارنه وحقایقنه
مظهر بر فایق وعالم وناطق بر مرشده بیعت ایدن واکا تسلیم اولوب خدمتنده وارادتنده اولسن نتکم
حضرت پیر طریقت بیوردلر مثنوی دست را مسپار جز در دست پیر حق شدست اورا دستکیر کو نبی وقت
خویش است ای مرید کز او نور نبی اید پدید چون بدادی دست خود در دست پیر پیر حکمت کو علیمست وخبیر
دست تو از اهل بیعت شود که ید الله فوق ایدیهم بود در حدیبیه شدی حاضر بدین وار صحابه بیعتی
راهم قرین بو ابیات شریفه طریقتده بیعت اولدوغنه اشارتدر بیعت ال الوب شیخله معاهده قلوب
شیخك دوستنه دوست ودشمننه دشمن وعسرده ویسرده اکا اطاعت ایدوب امرندن خارج
برایش ایتممکه دیرلر نتکم اصحاب رسول رضوان الله علیهم اجمعین حضرت رسول صلی الله علیه وسلم ایله
بیعتلری بو حدیث شریفده عباده بن صامت رضی الله عنه روایت بیوردلر بایعنا رسول الله علی السمع
والطاعة فی العسر والیسر والمنشط والمکره وان نقول الحق حیث کنا ولا نخاف فی الله لومة لائم معناسی
بز رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله بیعت ایلدك امرین ایشدمك طوتمق اوزرینه واکا اطاعت وانقیاد
قلمق اوزرینه ودشوارلق واسانلق حالنده بیله اولمق اوزرینه ونشاط وکراهت وقتنده بیله اولمق اوزرینه
وکلام حقی هر نه یرده اولورسه سویلیوب ملامت کننده نك طعن وملامتندن خایف اولمامق اوزرینه پس
طالب دخی شیخی قائم مقام حضرت رسول بیله صلی الله علیه وسلم واکا بیعتی همان اصحابك رسوله بیعتی کبی بیله نتکم
حضرت پیرك در حدیبیه شدی حاضر بدین بیعتی بو معنایه دلالت ایدر پس بوندن بر سؤال دخی لازم کلورکه
طریقتده خود ال الوب بیعت ایتمزلر بلکه کسوه تکبیر ایدرلر پس ال الوب بیعت ایتمکه نیجه موافق اولور
جواب بودرکه طریقت سنت اوزره در ومشایخ کبار طریقی اوزره در وطریقتده بو مقدما اولمشدر لکن بعضن
مراد تسلیمدر پس سلفمز کوردیلر بر طالب یالکز اکوب تسلیم اولدی معنای بیعت موجود اولدی پس اول
ال المغی ترك ایلدیلر اما خلفادن بری بو طریقده مثلا ال السه وبیعت ویرسه انکار اولنمز
وطریقتده یوقدر دیمز باخصوص که مثنویده نیجه موضعده ارشاد واردر پس بر مرید صادقکه
شیخك ارادتنه داخل اوله واکا تسلیم اولوب ادبیله مؤدب اوله شیخك باطنندن بر نور مریدك
باطننه انتقال ایلر انك دخی چراغ روحی منور ومشتعل اولور نتکم شیخ سهروردی اذا دخل المرید
الصادق تحت حکم الشیخ وتادب بادابه ینتقل من باطن الشیخ الی باطن المرید حال ونور بواسطة
الصحبة واستماع مقاله ولا یکون هذا الا المرید حضر نفسه مع الشیخ وانسلخ من ارادة نفسه
ویفنی فی الشیخ بترك اختیار نفسه فبالتالف المعنوی یحصل بین القالب والمصحوب امتزاج روحانی

وان صحابه بیعتی

حق بر نقل من ترك الاختيار مع الشيخ الى ترك الاختيار مع الله فيفهم من الله كما كان يفهم من الشيخ
پس بو الفت و اتحادكم مريده حاصل اوله مظهر انوار سبحانى اولور و بو ارادات و تسليميه تسبيه
منبع اسرار ربانى اولور و اهل طريقتك ركن اعظمى تسليميتدر بر درويشده بو تسليميت صفتى بولنه
البته افلاح اولور و الا فلا مثنوى چون گرفتى پير هين تسليم شو همچو موسى زير حكم خضر رو پس طالب
بو طريقده بر كامل مرشد اتخاذ ايلدكدنصكره و ارادت كتوردكدنصكره وجودين و جمله وارين
هر نه ايسه تسليم ايده كندو ارادتندن و تصرفندن بالكليه منسلخ اوله و حكم شيخى حكم خدا ايله و انى
خليفه حق و خليفه رسول الله صلى الله عليه وسلم بوله و الا اطاعة الله و رسوله اطاعت بله
و الا مخالفة الله و رسوله مخالفت بله حتى اول شيخدن الا فيض اوله و الله اعلم باب خامس خرقه
كيمكى و شيخه تسليم اولمغى بياندر ايدر پس بو تسليميتك برابيمى و بو ارادت و انقيادك مقدمه‌سى
اول شيخك الندن كسوه و خرقه كيمكدن و شيخ الندن خرقه كيملو سنتدر مخالف سنت رسول
دكلدر و بو قولك مصدقى ام خالد حضرتلرندن رضى الله عنها عن عنيله روايت اولنان
حديث صحيحدركه بيوردلر قالت اتى النبى صلى الله عليه وسلم بثياب فيها خميصة سوداء
صغيرة قال من ترون اكسوا هذه فسكت القوم فقال رسول الله صلى الله وسلم ائتونى ام خالد
فاتونى فالبسها بيده فقال صلى الله عليه وسلم ابلى و اخلقى مرتين و جعل ينظر الى علم فى الخميصة
اصفر و احمر و يقول يا ام خالد هذا سنا و سنا معناى شريفى ام خالد حضرتلرى رضى الله عنه
روايت ايدرلركه حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلم بر نيجه قفتانلر هدية كتوردلر انلرك ما بيننده
بر قره كوجك اسكى كليم واردى پس سورديلر جمله خطابا كيم استركه بن بو كليمدن اولن قفتانى اكا
كيدورم پس قوم ساكت اولديلر پس حضرت صلى الله عليه وسلم بيورديلركه كتورك ام خالدى پس بنى اول
قوم كتورديلر پس اول حضرت صلى الله عليه وسلم كندو مبارك اليله اول قره كليمى بكا كيدردى اندنصكره
اول حضرت بيورديلركه اسكيد و پاره له اى ام خالد ايكى كره بويله بيورديلر و اندنصكره اول حضرت
او كليمك صارو و قرمزى طرزنه و خطوطنه نظر ايدوب ديديلركه يا ام خالد بو سنادر سنادر
حبشده سنا حسنه ديمكدر يعنى بو كليم حسنه درحسنه دردييك اولور پس خرقه ويرمك و خرقه
كيمك بو حديث شريفله ثابت اولدى و بو آيت كريمه ده دخى خرقه كيمك و انك خيرلو اولمسنه اشارت اولنور
كما قال الله تعالى عز و جل يا بنى ادم قد انزلنا عليكم لباسا يوارى سوآتكم و ريشا و لباس التقوى
ذلك خير معناى شريفى اى بنى ادم بز سزه لباس انزال ايلدك يعنى تدبيرات سماويه ايله و سماودن
نازل اولان اسباب ايله سزكچون لباس خلق ايلدك ايله لباسكم سزك عورتكزى ستر ايلر ريش و رياش
لغتده لباس فاخره ديلر تقدير كلام و دخى سزه زينت ايچون لباس فاخره انزال ايلدك و دخى
لباس تقواى انزال ايلدككه اول لباس تقوى خيرلو لباسدر لباس تقواده مفسرلر بر نيجه معنا مراد ايتمشلردر
بعضيلر لباس تقوادن مراد زره دركه انكله ضرر عدودن اتقا اولنور و بعض مشايخ ديمشلركه لباس
تقوادن

تقوادن مراد لباس اهل ورع و متقيلر خرقه‌سيدركه انكله حراملرى و زينت دنيادن و نفس
كافرك نخوت و كبرندن پرهيز اولنور بلكه كه آخى خرقه و كسوه ايكى نوعدر برى خرقه
تبرك و برى خرقه ارادت خرقه تبرك اول كسه كيرلركه مريد حقيقيه تشبه ادرلر من تشبه
بقوم فهو منهم مقتضاسنجه اول شرطله كه فقرا ايله مصاحبت ايده و مجلس فقرايه حاضر
اوله و استماع كلام پير طريقت قله تا بركت صحبت فقرا ايله خرقه ارادته مستحق اوله بو شكلكى
درويشلك كيدوكنه محبت خرقه‌سى و محبت كسوه‌سى ديرلركه دخى تحت ارادت شيخه داخل
اولمامشدر و خرقه ارادت الا ديرلركه روز و شب اول درويش شيخك خدمتنده و ارادتنده
و حضورنده اوله بر درويش كه شيخك ارادتنده و صحبتنده و خدمتنده اوله اكا مريد ديرلر
بعضيلر زعم ايدركه آستانه كورمين مريد اولميه زيارت استانه نك ارادته مدخلى
يوقدر و لكن زائر استانه اولنك وانده خدمت قلنوك اولمين اوزره بحسب الظاهر من وجه
فضيلتى واردر بو فضيلت دخى هر زائر اولوب خدمت قلنه شامل دكلدر زيرا بعض آستانه
كورمين و بر شيخه ارادت كتورمش و سلوك قلمش و نشو نما بولمش و حضرتك كلام سعادت
انجامنى اوكرنمش درويشلر واردركه هزار كونه استانه ده ساكن اولن و خدمت قلن
بى خبردن هم عند الله و هم عند اولياء الله افضل احرى درلر اى اخى حضرت مولانانك
و سائر جمله كبارك اهل حقيقت روضه‌لرى و استانه‌لرى سرينه واقف و كلامنه عارف
اولن كمسه در فافهم و بو كلامدن ترك زيارت استانه قلمك ديمك اولمز بلكه مراد طريقى بلدرمك
و افضل اولنى تفهيم قلمقدر خرقه تبرك و كسوه محبته طالب اولنلردن ممنوع اولمز اما خرقه
ارادت تا تحت ارادته داخل اولمينجه صورت بولمز انكچون حضرت مولانا كندو مبارك الليله ازكيه
فرجى كيدررلر و اول حضرت خرقه‌يه فرجى ديو تسميه ادرلردى و اول وجهلكه مقدما مشايخ
صوفيه‌نك اكثرى اوكى بتون شونره ديرلر شمدى الا ايله كيررلردى اتفاق اول اوكى بتون خرقه
كين عزيزدن برينه بر قبض عارض اولدى غايت قبضندن اول اوكى بتون شونره‌يى چاك
ايلدى هما ندم الا جانب حقدن فرج و بسط حاصل اولدى پس اول اوكى يريق اولن خرقه‌يه
فرجى ديو تسميه قلدى نتكم مثنويده بيورر مثنوى صوفئى بدريد جبه در حرج پيشش
امد بعد بدريدن فرج كرد نام ان دريده فرجى ان لقب شد فاش زان مرد نجى حضرت مولانا
خرقه‌يه انكچون فرجى درلردى و خرقه فرجى تسميه‌سنده بر نكته دخى بودركه شيخ حق بطريل
بر مريده خرقه كيدردكده انى قبض نفسانيدن خلاص ايدوب فرج روحانى و حقانيه مظهر قلبس اول
جبه فرجه منسوب اولور و يوسف عليه السلام يعقوب عليه السلامه كيدردكى قميص عملنى قلور و يوسف
عليه السلامك اول قميصدن بولدوغى فرجى و كوروى مريد دخى حضرت يعقوب وقت اولان
شيخندن كيدرديكى خرقه‌دن بولور نتكم خبرده وارد اولمشدركه اول زمانده كه حضرت ابرهيم

اتشه اتمق استديلر اني صويوب عريان ايتديلر درحال جبرائيل عليه السلام الله امريله
جنت اعلادن بر بياض حرير پيراهن كتوروب حضرت ابراهيم عليه السلامه كيدردی اول لباس بركاتيله
نار نمرودن خلاص بولدی پس حضرت ابراهيم عليه السلام انی حفظ ايلدی و اسمعيل عليه السلام ذبحه
متوجه اولدوغی وقت كيدردی اول لباس بركاتيله ذبحدن خلاص اولوب ايكيسنه بيله فرج تام
حاصل اولدی بعده حضرت ابراهيم و اسمعيل عليهما السلام وفات ايلديلر اول پيراهن حضرت
اسحاق عليه السلامه ميراث دكدی انلر دخی وفات ايتديلر انلردن حضرت يعقوب عليه السلامه ميراث دكدی
پس يعقوب عليه السلام حضرتلری يوسف عليه السلامی زياده سودوكندن اول پيراهنی
تعويذ شكلنه قويوب حضرت عليه السلامك كردننه حمائل قلدی اولوقتكه حضرت يوسفی قرداشلری
عريان ايدوب چاهه اتديلر درحال جبرائيل عليه السلام كلوب اول پيراهنی كردنندن چيقاروب انكا
كيدردی اول لباسك يمن بركاتنده ظلمت چاهدن خلاص اولوب جاه و دولته يتدی و اول پيراهنی
حفظ ايتدی پس اولوقتكه مدة فراق و ترح پايانه ايردی حقدن اشارت اولدیكه اول پيراهنی
باباسی يعقوب عليه السلامه ارسال ايليه امتثالاً لامر الله انی يهودا نام قرداشنه ويردی همانكه
فنای مصردن اول پيراهنك طشره چيقدوغی كبی حضرت عليه السلام انك رايحه سينی استشمام ايدوب
انی لاجد ريح يوسف لولا ان تفندون ديو حضورنده اولنلره خطاب بيوروب مسرور اولدی
و فراقندن نجات بولدی بعده اول پيراهنی يهودا كتوروب حضرت يعقوب عليه السلامك
وجهنه القا ايلدی و ابيضت عيناه من الحزن حاليله متصف ايكن فارتد بصيرا
مفهومی اوزره ديده لری كشاده اولوب ترحی فرحه حرجی فرجه مبدل اولدی پس مشايخ عظام
پيراهن يوسف سرينی خرقه ده بولوب انی بر درويشه كيدرلر ابراهيم وار نار نمرود نفسدن
خلاص اولور و يوسف كبی چاه طبيعتدن مناص بولوب جاه معرفت و منصب روحانيته واصل
اولور يعقوب وش فراق يوسف حقيقتدن ديده باطنی كورمز اولمش ايكن كشاده و بينا اولور و كلفتله
بسط و فرح بولور اما بشرط انكه اول خرقه تبديل شكل لاجل اكل اولميه بلكه انكسار نفس و اصلاح
قلب نيتيله اوله زيرا تصوفدن مراد خرقه دكلدر بلكه خرقه دروندر قال بعض المشايخ ليس التصوف
بالخرقة انما التصوف بالحرقة بيت هست صوفی انكه شد صوفت طلب نی لباس و صوف و خياطی
درب انكچون مشايخ رحمهم الله خرقه يه موت اخضر ديمشلردر كه نفس سالك اول خرقه
ايچره منكسر اوله نتكم شيخ اكبر حضرتلری فتوحاتك يوز التنجی بابنده بيوردركه سلوكده
دورتدر برسی موت ابيض دركه اندن مراد جوعدر و برسی دخی موت اسوددركه اندن مراد
ازای خلقه صبردر و برسی دخی موت احمردركه اندن مراد نفسه مخالفتدر و برسی دخی موت
اخضردر اندن مراد خرقه كيمكدر كما قال والموت الاخضر لباس المرقعات زهداً لا شهرة
كان لعمر ابن الخطاب ثوب يلبسه فيه ثلث عشرة رقعة احديهن من قطعة جلد و هو

امير

امير المؤمنين پس مريده خرقه كيدكدن صكره تا شول مرتبه تسليم اوله كه كالميت بين يدی
الغسال ديمشلردر و ظاهرين و باطنين شيخنه تسليم و تفويض قلوب هرنه ديرسه امرينه اطاعت
و هرنه دن نهی قلورسه اندن مجانبت قله بيورمشلردر اكر ظاهراً تسليم اوله و باطناً بر حكمه ويا بر حالنه
راضی اولمسه اندن اكا فيض اولمز مكر تائب اوله و يا خود شيخ عفو قله ديمشلردر و بو ايت شريفه استشهاد
قلمشلردر قال الله تعالی عز و جل فلا و ربك لا يؤمنون حتی يحكموك فيما شجر بينهم ثم لا يجدوا
فی انفسهم حرجا مما قضيت و يسلموا تسليما بو ايت كريمه نك سبب نزولی بودركه زبير بن عوامك
بر خرمالغی وار ايدی و بر كمسه نك دخی بر خرمالغی واردی انلر خرمالغی صولمق خصوصنده منازعه
ايلديلر زبير ديديكه اول بن صودوردم اول ديديكه اول بن صو دوردم پس نزاع ايدرك
رسول حضرتلرينه صلی الله عليه و سلم حضور شريفنه كلديلر و سوزلرين تقرير قلديلر حضرت رسول صلی الله
عليه و سلم بيورديلركه ای زبير اول سن صو ور اندن صكره اول كمسه صو ويرسين پس اول كمسه بو حكمه راضی
اولمدی زعم ايلديكه زبير رسول حضرتلرينك ابن عمه سی اولدوغی ايچون اكا ميل ايلدی پس حق تعالی حضرتلری
بو ايت شريفی كوندردی ولی تاديب قلدی معناسی شويلدر ربك حقيچون يا محمد لا زياده در فوربك ديلدی
اولور لا يؤمنون مؤمن اولمزلر حتی سنی حاكم قلميه لر مابينلرنده مختلف و مختلط اولان شيلرده
شجره انكچون شجر ديديلركه اغصانی بربرينه متداخل اولوب مختلط اولدی اندن صكره
نفسلرنده الم و مضايقه بولميه لر سنك حكم ايلديكك شيلرده دخی كه ظاهراً و باطناً تسليم
و منقاد اوله لر پس شيخ قايم مقام رسولدر مثلا بر شيئه حكم ايلسه درويشه لازمدر اولوركه اول حكمدن
حرج و الم بولميه و ظاهرنی دخی تسليم ايدوب مطيع اوله اكر ظاهراً و باطناً اطاعت قلمزسه انك سلوكی
منسد اولور و اكا فيض اولمز و امر حقه و امر رسوله مخالفت قلمش اولور انكچون مشايخ سلف
بيورمشلردركه الاعتراض للشيخ السعيد ثم قاتل للمريد و دخی بيورمشلردركه من قال لاستاده
لا ظاهرا و باطنا لا يفلح ابدا يعنی بر كمسه استادنه لا ديسه يعنی اعتراض قلسه ابدی فلاح
بولمز و بعضيلر دخی بيورمشلردركه من لم يعظم شيخه ظاهرا و باطنا حرمت عليه بركة صحبته مثنوی
هركه ارد حرمت او حرمت برد هركه ارد قند لوزينه خورد و درويشه واجبدركه بر شيخنه
ارادت كتوردكدن صكره انك اجازتنسز سفر و سياحت ايتميه و انك اذنی و رضاسی اولمدقجه
ييره كيتميه نتكم بو ايت شريفده استيذانه هر حالده ايما و اشارت واردر قال الله تعالی انما المؤمنون
تحقيقا ايمانی كامل اولنلر الذين امنوا بالله و رسوله شول كمسنه لردركه الله و رسولنه تصديق
ايلديلر عن صميم القلب و اذا كانوا معه علی امر جامع و شول وقتده كه اول رسول الله اولديلر بر كار اوزره
اول كارناسی جمع ايديجيدر و خلقك جمع اولمسنه باعثدر مثلا يا بر جمعه كبی ويا بر بيرام جمع اولمق
كبی و يا بر مجلسده جمع اولمق كبی لم يذهبوا حتی يستأذنوه يعنی اول جمعيتدن كيتميه لر حتی اول
پيغمبر صلی الله عليه و سلمدن اذن طلب ايتميجه ان الذين يستأذنونك اولئك الذين يؤمنون بالله و رسوله

تحقیق شولکه لرکه سندن اذن طلب ایدرهان اولکه لردرکه اللهه ورسولنه ایمان
کتورنلر بوره ده منافقلره تعریض واردرکه استیذان ایتمین مؤمن دکلدر دیمک اولور
فاذا استاذنوك لبعض شانهم پس شول وقتده که یا محمد سندن استیذان ایده لر بعض
کارلری ایچون فاذن لمن شئت منهم پس سن مؤمنلردن استدوکک کیمسه یه اذن ویر
فاستغفر لهم الله ان الله غفور رحیم پس سن اللهدن بونلر ایچون مغفرت طلب ایله کا اطاعت
اطاعت ایدکلری مقابله سنده الله غفور رحیمدر ای الشیخ فی قومه کالنبی فی امته
حدیث شریفنک موجبنجه بو ایتده اولان معانی شیخک مرید مابیننده دخی اولور
زیرا قایم مقام رسولدر پس انک امرینه اطاعت کرکدر که الله ورسوله اطاعتدر پس طریقه
دخی بو ایتک مضمونی اوزره مبتنی در پس سالک کامل و مرید عامل اولدرکه قچن شیخله
برکارده عیش جمع یارایله اوتوره انک اذن سز کتمیه وانک اجازتسز بیانه یا تمیه
وانک رضاسی اولمدیغی کاری اتمیه اکر ایلره متابعت وارادت بولنز پس سلوکه اکا فیض
اولمز و سالکه دخی لازمدر که هر حالده انک ادبین کوزده اکر کفتارده واکر طعامده
واکر بریره کتدکده تقدیم اتمیه و سویلرکن کلامن قطع ایتمیه وطعامه اندن اول بدا ایتمیه
کما قال الله تعالی عز وجل فی حق رسول الله صلی الله علیه وسلم یا ایها الذین امنوا لا تقدموا
بین یدی الله ورسوله ای اللهه ورسولنه ایمان کتورنلر برامری وبرکاری تقدیم ایلمک کارلردن
بین یدی الله ورسوله الله ورسولنک امرینک اوکنه یعنی الله ورسولی سزه حکم ایلمزدن اول
برامری قطع ایلمک وبرکاری کندو بلکوزدن اشلمک واتقوا الله اللهدن قورقک
تقدیمده وانک حکمنه مخالفت اتمده والله سمیع علیم الله تعالی اقوالکزی سمیعدر
وافعالکزه عالمدر بو بیت شریفک تفسیرنده مثنویده حضرت بیورلر مثنوی چون
نبی نیستی زامت باش چونکه سلطانه رعیت باش پس دو وخاموش از انقیاد باش از خود
فکری ورای معتراش وابیات مثنویده مثنوی پس دو وخاموش باش انقیاد زیر سایه
امر شیخ واوستاد ورنه کرچه مستعد وقابلی مسخ کردی نوز لاف کاملی هم ز استعداد
اسان اکر سرکشی ز اوستاد را ای با خبر باب سادس فضائل سکان خانقاه
اولنلری بیان ایدر وبین الفقرا جاری اولن اداب طریقی عیان ایلر عن ابی مالك الاشعری
قال کنت عند النبی صلی الله علیه وسلم اذ قال ان الله عبادا لیسوا بانبیاء ولا شهداء یغبطهم
الانبیاء والشهداء بقربهم من الله ومقعدهم یوم القیمة فقال اعرابی حدثنا یا رسول الله
من هم قال هم عباد من عباد الله من بلدان شتی وقبائل شتی لم یکن بینهم ارحام یتواصلون
بها ولادنیا و یتباذلون بها یتحابون فی الله یجعل الله فی وجوههم نورا ویجعل لهم منابر
من نور قدام عرش الرحمن یفزع الناس ولا یفزعون ویخاف الناس ولا یخافون ابو مالك

اشعری

اشعری حضرتلری بو حدیث شریفی حضرتدن روایت ایدرلرکه بن بنی حضرتلرینک قتنده
ایدم اول وقتده بو حدیثی دیدی بیوردیکه تحقیق اللهک قوللری واردرکه انبیا وشهدا
دکللردر ولکن انبیا وشهدا بونلرك اللهه قربنه ویوم قیمتده مقعد ومرتبه لرینه غبطه
ایده لر پس اعرابیدن بری دیدیکه یارسول الله بزه خبر ویرکه بونلر کیملردر حضرت رسول صلی الله
علیه وسلم بیوردیلرکه بونلر شول قوللردرکه هر بری بر شهردن وهر بری بر قبیله دن ما بینلرنده
نسب وارحام یوقکه انك سببیله بری برینه تواصل ایده لر و دخی دینارلری یوقکه انی بری
برینه بذل ایده لر و بونلرك نشانی اولدرکه الله رضا سیچون والله محبتنده بری برینی
سورلر حق تعالی حضرتی بونلرك یوزلرنده نور قلدی و بونلر ایچون عرشك اوکنده نوردن منبرلر
قلدی ناس قیامتده زیاده محزون اولورلر انلر اولمیه وخلق عالم خائف اولورلر انلر اولمیه
بو حدیث شریف خانقاه نشین اولن فقرانک صفاتنی مبیندر زیرا انلرك هر بری بلاد
متفرقه دندر مابینلرنده قرابت صوری یوغیکن قرابت روحیه و نسبت معنویه ایله بری
برینه لله وفی الله محبت ایدرلردی نسب معنوی عند اهل الله نسب صوریدن یکدر
کما قال ابن الفارض نسب اقرب فی شرع الهوی بیننا من نسب من ابوی و خانقه نشین
اولان فقرانك بر فضیلتی دخی واردرکه بونلر اصحاب صفه یه مشابهلردر برنجه وجهله جملهدن بری حضرت
طلحه دن مرویدر اذا کان رجل قدم المدینة ان کان له فیها عریف نزل علی عریفه وان لم
یکن فیها عریف نزل علی اصحاب الصفه پس خانقاه دخی بویله در نتکم بر مسافر اهل طریق قردشی
بر شهره کلسه اکر انده بلشی واشناسی وار ایسه ~~انده قونور واکر غیری یوغیسه~~ فقرانك ساکن اولدیغی
خانقاهه کلور ونقب سفردن آسوده اولور و بر وجه دخی ~~اهل صفه یه مشابه اولمقده بودرکه~~ اهل
صفه دردیتوز کمسنه مقداری ایدیلر بر مسجد صفه سین کندولره نشیمن قلوب دنیا یی رفض
ایدیلر زرع وضرعی ترك قلمشلر و مسجد قباده عبادت حقه منقطع اولوب مشغول اولمشلر
ایدی و بغض وعداوت وغل وغش وکثافتدن وجودلرین صافی بولمشلر ایدی
و کلامده و طعامده الفت ایدوب محبت اوزره بر بیره کلمشلردی کذلك فقرا باب اللهك
دخی صفتلری بودر دنیانك ضرع وزرعی واصل و فرعن ترك اتمشلردر و عبادت خالقه
مشتغل و جناب رزاقه متوکل اولمشلردر پس جناب حق دخی بونلرك جمله مؤنتلرین مهیا
وحاضر قلدی کما قال علیه الصلوة والسلام من انقطع الی الله کفا الله مؤنته ورزقه من حیث
لا یحتسب ومن انقطع الی الدنیا وکله الله الیها انکچون عبادت حقه منقطع اولیوب
وخانقاهده اولنده قناعت قلمین درویشك دخی محنتی چوق و حضور قلبی یوقدر و بو
خانقاه نشین اولن فقرانك [illegible] وطعامده بر بیره جمع اولدقلری برکاتیله قرنلری طوقدر
فی الحقیقه طعامده جمعیت قلمق طعامه برکت وشکم سیر وقناعت ویررکه منفرد اولسه

انده قونور واکر یوغیسه

اولبركت ولذت بولمز نتكم بعض صحابه حضرت رسول صلى الله عليه وسلمه ديديلر يا رسول الله
انا ناكل ولا نشبع قال عليه الصلوة والسلام لعلكم تفترقون على طعامكم اجتمعوا واذكروا
اسم الله عليه يبارك لكم فيه سلوك الخلف من اثار السلف فحواسنجه بو اتحاد وجمعيت
سلفك اثار واسرارلرندن حاصلدر بو اجتماع واتحاد سائر طوايفده اذ بولنور وكمال
وكمال ايمانه دلالت ايلين ايشدر واحد حكمنده متحد وجسد يكتا منزله سنده بربره مجتمع
اولمقدر كه مؤمن حقيقتده بو صفتلو اولنه ديرلر نتكم نعمان بن بشير بو حديث شريفي حضرت
صلى الله عليه وسلمدن روايت بيورديلر قال النبي صلى الله عليه وسلم انما المؤمنون كرجل واحد اذا اشتكى
عضو من اعضائه اشتكى جسده اجمع واذا اشتكى المؤمنون اشتكى المؤمنون بحمد الله بو صفتلر
اكثر فقرا مابينده بولنور بريسي بو يله خسته اولسه ودل شكسته اولسه سائرلرى
متألم اولورلر وفي الحقيقه درويش بو يله كرك بو يله اولميجه ذوق ايماني وحقيقت
فقري بلمز وكانهم بنيان مرصوص مرتبه سنده اولن اتحادك لذتن طويمز وخانه طريقه
كيرمز وروي حقيقتي كورمز وسكان وكركان منزله سنده اولورنجا بولمز وشيران خدا مرتبه سنه
ايرمز نتكم حضرت مولانا بيوردلر مثنوي جان كركان وسكان هر يك جداست متحد
جانهاى شيران خداست نعوذ بالله بحسب الظاهر تحسبهم جميعا معناسي بولنه وبحسب الباطن وقلوبهم
شتى فحواسنجه قلبلرى متفرق اوله مؤمنه لايق دكلدر كه قنده قالديكه اهل طريقه كه ظاهرا متحد كورنه
وباطنا برى برينه مخالفت وعداوتلر عداوتلر بلكم برخانقاهده دخى ساكن اوله لر بلكم عداوتلرى دنياى دنى
ايچون اوله من بعد اهل طريقت اولن فقرايه بو صفتلر لايق دكلدر پس اهل طريقته لايق وواجب اولان
اولدر كه مداهنه ومناقشه اوزره مصاحبت اتميه لر كه لوم اولا بو تفرقه ونفرته سبب كه شيخك وجودندن
حاصل اولديسه ارادتنه اولندردن الا اعتراض بو قدر هرنه فعل اشلرسه مثنوى كرچه كشتى بشكند نودم
مزن كرچه طفلى را كشد تو مو مكن بيورد قلدى حضرتك بونك ايچون دهيچ ساغ بو قدر كه بحث ارادتنه
اولنلره ياظاهرا يا باطنا شيخنه سوء ظن ايليه اما اكر بو نفرت شيخك صحبتنه داخل اولن ياراني مابينده
اولورسه ونفرت وتفريقه سبب شيخك وجودندن كلورسه ياران دخى على كل حال اصلاحنه حمل ايدوب
وتحمل ونصيحتلر تفريقه سبب اولن خاطره ايله يتميه لر وطريق حقه بو صفتلر كتميه لر تا كدورت
بالجمله يتميه لر اكر بو خاطرنك دلدن دفعي ممكن اولمز سه برقاچ ياران بربره كلوب وجه شرعي اوزره
ادب بر له انك عيبني اكا اهدا واتحاف ايده لر كما قال عمر ابن الخطاب رحمة الله امرا اهدى
الي عيبي بلكه اولحالده عاقل ايسه متنبه اولور واهل حق ايسه حقه بويون ويرد واني مستحسن
كورر نتكم حضرت عمردن رضي الله عنه روايت صحيحله منقولدر كه بيوردلر جلس عمر يوما في مجلسه
والمهاجرين والانصار حاضرون قال عمر رضي الله لو ترخصت في بعض الامور ماذا كنتم
فاعلين فسكتوا قال عمر هذا الكلام ثلث مرات فقال بشر بن سعد لو فعلت ذلك لقومنا تقويم العود

حو

يعني بركون حضرت عمر رضي الله عنه بر مجلسده اوتوردى مهاجرين وانصار رضوان الله
عليهم اجمعين حاضرلر ايدى حضرت عمر ديديكه اكر بن بعض امورده رخصت ارتكاب ايليسم سز
نه ايشلر سز ديديكده حاضر اولنلر ساكت اولديلر بو كلامي عمر حضرتلرى اوچ كره تكرار ايلدى آخر
بشر بن سعد ديديكه اكر بر امرده خلاف شرع رخصت ارتكاب ايليسك سني اغاج طوغرلدركبي
طوغرى قلورز فسنى على عمر وحسن كلامه حضرت عمر رضي الله عنه انك كلامني تحسين ايدوب
اكا ثنا قلدى پس مشيخت مرتبه سنده اولنه ده لا يقدر كه بو يله ايده بو يله رجالده بو ايت شريفله
عمل ايده نتكم حضرت حق جل وعلا حبيبنه بيوردلر ادفع بالتي هي احسن فاذا الذي بينك وبينه
عداوة كانه ولي حميم وما يلقيها الا الذين صبروا يعني سن بو عداوتي خصلت حسنه
ايله دفع ايله پس سنك خصلت حسنه اظهار ايليسن شو لكه لركه سنكله انلرك مابينده
عداوت واردر كانه سكا ولي وقريب كبي اولورلر بو خصلته وبو مرتبه يه واصل
اولمز الا صبر ايلين واتحاد وجمعيتي نعمت عظمى بلن وفي الحقيقه جمعيت واتحاد قلوب
نعمت الهي وموهبت رباني در كه اموال وارزاق دنيايي بذل اتمكله ميسر اولمز وبو مرتبه مجرد
انفاقله طوغ بولمز كما قال الله تعالى خطابا بالحبيب لو انفقت ما في الارض جميعا ما الفت بين قلوبهم
ولكن الله الف بينهم اكر تنازع فقرانك برى برى مابينده اولورسه قادر اولدقجه اهل ولنجسي
قلبي نفسه مقابل قلسه معلم نفس مرتبه سنده اولن وغضب وتهوره كلن كمسنه قلبله وروحله معالجه
قله نتكم مشايخ كبارك طريقلرنده اولن كلامدن اذا تنازعتم في امر قابل قلبك بالنفس فان النفس اذا
قوبلت بالقلب الخسيسة مادة الشر واذا قوبلت النفس بالنفس لفتنة وذهبت العصمة پس
شرط طريقت بودركه قجن فقرا مابينده بو يله شكراب ورنجش واقع اولسه واختيارده ايسه
بوك طويسه لر اكر طريقت وشريعة وصمت وشيما ويرشي دكلايسه شيخه عرض ايتموب ايكي سنك
مابينني صلح ايدوب سينه صاف ايده لر زيرا اصلاح ذات البين افضل اعمالدر كما قال صلى الله عليه وسلم
الا اخبركم ما هو اكثر ثوابا من الصلوة وافضل من الصدقة قالوا وما هو يا رسول الله قال اصلاح
ذات البين واكر شيخ بونلر حالدريني قبل المصالحه طويرسه كفتار وكردارلرى كه اول حينده مابينلرنده
جاري اولمشدى اكا نظر ايده اكر شريعت وطريقته نقصو يرر دكل ايسه انلرى سينه صاف ايده
وبونلره خير نصيحت قله شيخ سهروردى ديركه منطقه شهوده اولن درويشه ديركم قم و
استغفر لاخيك فاذا قال الفقير ما ارى باطني صافيا ولا او ثر القيام من غير صفاء
الباطن فيقول الشيخ له قم فببركة سعيك وقيامك ترزق الصفا پس قچن اول درويش
اعتذاره قالقسه اول بر درويش انك اعتذار واستغفارني رد ايليه ظاهرا وباطنا اكر
رد ايدرسه مجرم واثم اولور قال عليه الصلوة والسلام من اعتذر الى اخيه معذرة
فلم يقبلها كان عليه مثل خطيئة صاحب نكس يعني انك اوزرينه عشار وباجدارلر

خطیئه‌سی کبی خطیئه اولور و شیخ سهروردی دیرکه ولا یجوز ردّ من اعتذر مجال
کما روی عن عبدالله ابن عمر قال صلی الله علیه وسلم ارحموا ترحموا واعفوا یغفر الله
لکم اگر درویشلر ما بینلرنده صادر اولان گفتار و کردار شریعت و طریقته مخالف واقع اولورسه
اکسیکین دخی صنف تعالیه چویره وصف تعالك ادیجا اولدرکه درویش اوریه کچوب قائم اوله وقعه
اگر صورتلرسه تقریر و تطهیر کندودن هرنه صادر اولدیغین کتم ایتمیه و منازعه و مجادله‌سنی ترك ایتمیه
بلکه ما هو الواقع ذکر ایلیه کرنصکره اعتذار و استغفاردن غیری جانبی طوتمیه مثنوی ادید
اموزکم ادم در کناه خوش فرو دامد بسوی پایگاه چون بدید او عالم الاسرار را بر دو پا
استاد و استغفار را بر سر خاکستر انده نشست از بهانه شاخ تا شاخی نجست ربنا انا ظلمنا
گفت و بس چونکه جان داران بدید از پیش و پس پس شیخ اولا اول فعل بادی اولنه و تعدی
و تجاوز قلنه بلا عرض نفس عتاب ایلیه وای نادرویش وای جاذب دیو و بونك امثالی عتاب
آمیز سوز سویلیه مثلا نیچون نفس و شیطانه اویدك و طریق حقده تجاوز قلدك واو برینه
دخی دیه کم نیچون سن صبور اولمدك و اکا تحمل قلمدك حتی درویشلك سنده بولنیدی اگر لسانه
تعزیره مستحق اثنه بوکونه ایده اگر دکل ایسه بیتوره و اون مقداری چوب اوره قال علیه الصلوة
والسلام لا یجلد فوق عشر جلدات الا فی حدود الله اگر اختیارلره و صلاح و معرفتله موصوف
اول زلت عفو اولنمق اولیدر نتکم حضرت عائشه رضی الله عنها بو حدیث شریفی روایت ایدرلر
حضرت بیورمشلرکه اقیلوا ذوی الهیئات عثراتهم الا الحدود قال عفو معناسنه در هیئات
هیئتك جمعیدر هیئت بر شیئك شکل و صورتنه دیرلر شافعی حضرتلری دیرکه ذوی الهیئاتدن
مراد شرّ له معروف اولمیه اهل صلاح و ورع اوله دیمش بعضلرده اصحاب مروت
و اهل وجوهدر دیمش عثره زلت و ایقی طیرنمه دیرلر یعنی قچن بر صالح هیئت صاحبی
کسنه‌دن بر زلت صادر اولسه انی عفو ایلمك الا حدود الله دکل زیرا حدود الله بغشلنمز و عفو
ممکن دکلدر مثلا حد خمر و حد زنا کبی و شفاعت ایمك دخی شفاعتی حد شرعیده مقبول دکلدر
کما قال علیه الصلوة والسلام لا یشفع فی حدٍّ من حدود الله پس شرب خمرك سکسان و زنانك یوز
درجوب اکملك اورمق جائز بعد ضرب الحد کسوه‌لرین الوب تبعید ایده و ردّ قله بعد زمان
مثنوی بازا بازا هر انچه هستی بازا فحواسی اوزره اگر طالب تادیب اولورسه عفو ایدوب خیر دعا
ایده و کسوه‌سن تکبیر قله پس بعده عفو سنت و طریقت بودرکه اول درویش نیه قادرسه
یا ثلثنی و یا ربعنی فقرایه بذل ایده و هیچ قادر دکل ایسه بر طعام ایده اقل ما یکون اطعموا و اشربوا
یا خود بر لذیذ شی طبخ ایتدره نتکم کعب ابن مالك بو حدیث شریفی حضرتدن روایت بیوردلرکه اول
حدیث شریف بودرکه کندولر بر جرم اتمشلردی حضرت بر زمان غضب ایلدیلر پس کعب بن مالك
توبه نصوح ایلدی حضرت توبه‌سین قبول ایلدی بیوردی پس بیوردلر و حکایت قلوردلر

فقلت

فقلت یا رسول الله انّ من توبتی حتی انخلع من مالی کلّه واهجر الدار التی اتیت فیها الذنب فقال
علیه الصلوة والسلام اخرج ثلث مالك فصار دف فی سبیل الله پس فقرایه دخی لازمدر بعد العفو
مالك اولدیغی شیئك ثلث مقدارین بذل ایده و اگر بر درویشدن طریقته مخالف بر فعل صادر اولورسه
و فقرا انی طویسه و بر درویشه غرض و کدورت اولسه بونا با کلکلیه سماع گیرمیه و سماط
کلمیه تا اول طریقته مخالف اولان فعلیدن توبه قلمینجه و اول کدورت باطننده صافی
اولمینجه زیرا المؤمن مرآة المؤمن فحواسنجه اگر سماع گیرسه ذوق حقانی
و روحانی بولمزسه و اگر سماطه گلسه شیخك و فقرانك جمال معنویلرینی کورمزسه
پس سلوك منسد اولور و قبضه دوشوب مدبر قالور بو صفتی که درویش کندوده مشاهده
قله شیخك و فقرانك خیر دعاسن الوب بر طعام طبخ ایده تا انلرك خیر دعاسیله اول
کثافت و کدورت تندن هرنه ایسه باذن الله تعالی خلاص اوله و خانقاه نشین اولان فقرانك
مبتدیلرینه و طالبلرینه تا اوسط مرتبه‌سنه گلنجه بیردك لازمدر که هر بری شانیه لایق بر خدمته
اولله و بطالتدن احتراز ایدهلر حتی طعام خانقاه انلره حلال اوله سید القوم خادمهم
نکته‌سن طویبن خدمتدن غافل اولمز و من خدم خُدِم حدیث شریفنه اوین عبودیتدن
الیوم جناب حق جل شانه حدیث قدسینده حضرت داود نبی علیه السلام کبی صاحب سعادته خطاب
ایلدی بیوردلرکه یا داود اذا رأیت لی طالبا فکن له خادما یعنی بیوردلرکه یا داود قچن بکا طالب و عاشق
بر کمسه کوره سن انکا خادم اول و بو دا هك طالبلرینه و بو درکاهك راغبلرینه خدمته عازم اول
تا بنم رضام الکه کیره سین مثنوی پس ریاضت را بجان شو مشتری چون سپردی تن بخدمت
جان بری طالبان حقه خدمت اتمك عبادت نافله‌دن یکدر نتکم بو حدیث صحیحده وارد
اولدیکم انس حضرتلری رسول حضرتلرندن روایت ایدر بیوردلرکه رسول حضرتلریله جمیع اصحاب
کرام بر سفرده ایدیلر اصحاب کرامك بعضیسی و بعضیسی غیر صایم ایدیلر پس هوا اولکون زیاده
گرم اولدی بر منزله گلدك روزه داران درخت التلرن طلب ایدوب کیمی اویوردی و کیمیسی یاتدی
صایم اولمینلر جست و چابك خدمته بل باغلیوب خیمه‌لر قوردیلر و طبخ طعام قلدیلر و حیوانانه
آب و علف ویردیلر پس رسول صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه ذهب المفطرون بالاجر ذهب المفطرون
بالاجر وهذا الحدیث یدل علی فضیلة الخدمة علی النافلة ای اخی مقام خدمت بلند و خادم
بغایت سعادتمندر بشرط انکه خدمتنه واقف و خدمتی شوایب ریا و هوادن صافی اوله
اگر بویله اولمزسه خدمتی حق ایچون اولمز و انبیا و اولیا قتنده اعتبار بولمز مثنوی گر خدا یا نید
گر هر خدمتی کن تو دارند ای مزد و منتی زیرا خادمك بر قاچ نوعی واردرکه بریسی مطلقا خدمتی
لله و فی الله ایلر مقبول اولان خدمت اولدر و بریسی دخی اگر نفسی حظ ایدرسه خدمت ایدر
و اگر حظ اتمزسه اتمز و اگر ایلرسه ضرورت و کراهتله ایلر بو نوع متخادم دیرلر سعادته ایرمز

خادم در لکن متخادم دخی اجردن خالی اولمز اما بر نوع دخی وار درکه انلك خدمتی یا برای
دنیا ویاخود لغرض ریادر یا فقرایه و یا خلقه کندولی کوسترمه و بکندره و فلاننه فلان قدر
خدمت اتدم دیو اوکنه اول فلاح بولمز واجری دخی اولمز والله اعلم بالصواب باب سابع
فی فوائد سفر و سیاحتی بیان ایلر و سفرك صوریسین و معنویسین عیان قلر قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم سافروا و تصحوا و تغنموا بو حدیث شریفك شرحنده دیمشلرکه
تصحوا ابدانکم بالحرکة والظاهر و اد یانکم فی الباطن بالعبرة و تغنموا بالفضل والعلم
المستفاد من المشایخ الذین تصاحبونهم فی اثناء السفر پس بو حدیث شریفده ذکر اولنان سفردن
مراد تحصیل علم دین ایچون و زیارت اهل یقین ایچون و خدمت مشایخ کرین ایچون
اولن سفردر انکچون اوچنجی جلدده حضرت دقوقی حکایسنی بو سفری بلملك ایچون کما
ینبغی ذکر بیوردیکه سفر و سیاحتدن مراد طریقته وارالکلکوندر ایچون پس درویشه
لازمدرکه اکر بر شیخ کامل مکملی بوغیسه نجوم سماء معرفت و کل و بوستان حقیقت اولن مفلحلرك
نظرندن بیته وانلردن علم سلوکی و ادب صعلوکی تعلیم ایده انکچون مشایخ کبار بیورمشلرکه
من لم یر مفلحا لم یفلح ابدا پس سالك بدایت حالنده اطلبوا العلم ولو بالصین حدیث شریفنك
فحواسی اوزره معدن علم لدن اولان عزیزلره طلب ایده زیرا صیندن مراد اهل یقینك و صاحب
تمکینك وجودیدرکه محل مسك علوم و معارفدر پس طالب بویله مرشد ربانی وسیله یندانی ایچون
وطنندن مهاجر ایدوب سفر و سیاحت قله و طالب اوله قال الله تعالی عز وجل یا ایها الذین
آمنوا اتقوا الله وابتغوا الیه الوسیلة وجاهدوا فی سبیله لعلکم تفلحون مفسرلر بو آیتده وسیله
برنجی وجه بر مشلردر اما محققلر وسیله دن مراد مرشد کامللردکه حق ایله عبد ما بیننده وسیله در
دیمشلر پس حق تعالی حضرتی بونلر طلبنه امر ایدوب وابتغوا الیه الوسیلة بیوردی و بر آیت شریفده
دخی فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون بیوردی بو حدیث و آیت معدن معرفت و شاهان
طریقت اولن ارباب حقیقتك طلبی ایچون وارد اولمشدر مثنوی سایهٔ شاها طلب هر دم شتاب
تا شوی زان سایه بهتر ز آفتاب کر سفر داری بدین نیت برو ورحضر باشد ازین غافل مشو پس شول
وقتده کم طالب بر عارف بالله و بر عالم الکاهه ایره سفر و سیاحت الکا حرام اولور پس لازم کلورکم الکا ارادت
کتوره و خدمت قله و تحصیل علم و معرفت و دین و دنیات و تکمیل آداب طریقت و اسرار حقیقت
ایده واکر اوقریه سی اولمزکن عالما او متعلما او سامعا ولا تکن رابعا فتهلك حدیث شریفنك
موجبنجه استماعه کندیه لازم و واجب اولان دین علمی و طریقت ادبنی اوکرندکدن بعدہ اکر مرشدی یا وفات
ایده ویاخود بعد تطهیر النفس و تحصیل المعرفة و تکمیل الدین والدیانة عزیزندن یا زیارت کعبهٔ مکرمه
ایچون ویاخود بعضی زیارت بیت المقدس ویاخود زیارت آستانهٔ حضرت پیر ایچون ویاخود بعض عرفا
وصلحانك زیارتی ایچون اجازت استیه اکر کما لیله جان و دلدن رضا ویررسه بیوردیغی اوزره سفر و سیاحت ایده

والحاصل

والحاصل رضا سیله سفر و سیاحته اذن اولورسه اکر صلهٔ رحم واجب اولدیسه صله ایده واکر صله
واجب اولمدیسه عزیزلردن و عارفلردن برینك زیارتنه کیده وکندیکی بولدرده و شهرلرده دخی اولیاء
اللهی تجسس ایده و نره ده بر صاحب همت وار در انی تفحص قله تا تعذیب حیوان بلا فائده قالمیه و فوائد سفردن
بی نصیب قلمیه زیرا سیاحتدن مقصود اهل الله بولمقدر و علما و عرفا و صلحایه مقارن اولمقدر ویاخود
اقل ما یکون زیارت بیت الحرام و بیت المقدس و استانه قلمقدر یوخسه ابلهانه عمر نفیس ضایع قلمق
دکلدر نتکم حضرت مولانا قدس سره ایکنجی جلدده بو خصوصده برکونه کوزل تمثیل ایدوب بیوررلرکه
بر درویش بر او بنا ایلدی الکا بر پنجره قودی شیخی انك اوینه کلوب دیدیکه درویش بو پنجره نیچون قودك
دیدیکه اویك ایچی دوشن اولسون ایچون شیخ دیدیکه بویله دیمه زیرا البته پنجره دن ضیا دوشمك مقرردر
بلکه اهل طریق بویله قلمق کرکدرکه اول پنجره اذان صداسنی اشتمك ایچون قله تا روشنالك خود انك
طفیلیدر پس سالك اولن دخی سفر و سیاحتی اهل الله بولمق ایچون وانلره مقارن اولمق ایچون قله
شهرستان سیری و عجایب کورمك انك طفیلیدر اول بهر حال بلونور و هر منزلکه ایره و هر شهره
وکویه که کیره عجایب قدرة الٰهی کوره وضایع و بدایع عبرة الٰهی نظر قله قال الله تعالی عز وجل
فسیروا فی الارض فانظروا کیف بدأ الخلق ای کیف خلقهم ابتداء علی اطوار مختلفة و طبایع
مغایرة و اخلاق شتی فان الترتیب النظر علی السیر فی الارض موزن بتتبع احوال اصناف الخلایق یعنی
حق تعالی حضرتی بیوررکه سیر ایلك ای بنی آدم یر یوزنده پس دخی نظر ایلك کم اول الله بو خلق ابتداء
اطوار مختلفه اوزره و طبایع متغایره اوزره و اخلاق شتی اوزره بدا ایلدی پس نظرا رضده
سیر اتمك اوزره ترتیب قلملی اصناف خلایقك احوالنی تتبع اتمکی مشعردر و فی الحقیقة سفر و سیاحتك
فائده سی اصناف خلایقك احوالنی تتبع قلمقدر تجربهٔ روزکارله رعونت و خشونت نفسدن
پاك اولمقدر و فی العوارف انما سمی السفر سفرا لانه یسفر عن الاخلاق یعنی سفره انکچون سفر دیدیلرکه
اخلاقی اسفار ایلر و خوی بد و نیکی اظهار ایلر ای اخی بلکل که سفر ایکی قسمدر بری صوریدر
و بری دخی معنویدر اصل اهل الله قتنده مقبول و مقصود اولن سفر سفر معنویدر اما سفر صوریده
دخی چوق فوائد واردر جمله دن بری نفس مألوفات و محظوظاتدن منقطع اولور و غربت فراقی یارانی
و خلانی خشیده قلور بو صفتلر من وجه لذت فنای بولور و موته مستعد اولور و بر فائده
دخی بودرکه غریبلك صفتیله متصف اولور و طوبا للغربا سعادتن بولور و بر فائده سی
دخی بودرکه صفت خمولی ایراث ایلر و خمول و بی نام اولمق ایسه طریقت اولیانك رکن
اعظمیدر قال ابن العطا رحمة الله علیه وجودك فی الارض الخمول حتی تفوت اذواق
الفضول یعنی وجودکی بی ناملك زمیننده دفن ایله تا مردان الهینك اذواقنه فائز اوله سن
و بشر بن حارث بر کمسه دیدیکه اوصنی یا شیخ قال اخمل ذکرك واطلب مطعمك و بو بی
ناملك خصوصنده حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوررلرکه بحسب امرء من الشر ان یشار الیه

فی الدین او فی الدنیا بالاصابع الا من عصمه الله یعنی ادمه شر اولکفایت ایدرکه اکا دینده
ویا دنیاده اصابعله اشارت اولنه کم بو قلاندر الا اللهک عصمتی اولدیغی قول بو کردن
بریده مثنوی اشتهار خلق بند محکمست در ره او از بند آهن کی کمست دیدکلری
حول مدحتنه در ابن فارض دخی بو محله مناسب بیوردرکم بیت واحملنی وهنا خضوعی
لهم فلم یرونی هوانا بی محلا لخدمته یعنی بنی کمال خضوعم بی نام قلدی ارباب طریقت مابیننده
من حیث ضعف پس انلر بنی غایت مستهان وخوار اولدوغمدن بر خدمته محل ولایق
کورمزلر اکرچه حمول اولمق حضرده دخی میسر اولور اما سفرده دخی زیاده اولور پس سیاح اولن
درویش اولدرکه سیاحت حالنده بر شهرده دخی چوق قرار ایلمیه تا اول دیاره کوکل بغلیه واندن
اول دیارک خلقی بیزار اولمیه وکندو دخی تغیر بولمیه اکثرنا بشر بن حارث دیرلر دیکم یا
معاشر الفقرا سیحوا تطیبوا فان الماء اذا کثر فی موضع تغیر حضرت مولانا دخی بو محله مناسب
بیوررلر مثنوی درخت اکر متحرک بدی بر پا وسر نه رنج اره کشیدی نه زخمهای تبر
ودخی بیوررلرکه مثنوی از سفرها ماه کیخسرو شود بی سفرها ماه کی خسرو شود
بشر بن حارثک بو سوزنی مشایخدن بری ایشتدی دیدیکه صر بحرا حتی لا تتغیر فی الحقیقه
سوزده بودر سالک شویله بر بحر عظیم کبی اوله کم من بعد متغیر اولمیه اکثر مشایخ بدایت حاللرنده
سفر وسیاحت ایدوب نهایت حاللرنده بحر اولمشلر و بر یرده قرار قلمشلر و بعضیلر بدایت حاللرنده
بر کامله یتشدلر و سیاحتی ترک اتمشلر و بعد تکمیل السلوک نهایت حاللرنده سفر وسیاحته
کتمشلر و بیوردشلرکم اجتهد ان تکون کل لیلة ضیف مسجد ولا تمت الا بین منزلتین دقوقی
حضرتلری و ابراهیم خواص حضرتلری بویله دیلردندر و دائما سفر و سیاحت قلورلردندر
لامیة العجم صاحبی بو محله مناسب بیوررلرکم ــــ وناء عن الاهل صفر الکف منفرد
کالسیف عری متناه عن الخلل لو کان فی شرف المأوی بلوغ منی لم تبرح الشمس یوما دارة الحمل
معناسی اولدرکم اهلندن بعیددر و الی خالی و یاراندن اخزلدر شول تیغ تیزکبی درکه
ایکی جانبی خللدن عاری و مجرددر اکر شرف مأوی و مکاننده آرزو و مقصوده وصول میسر
اولیدی آفتاب حمل برجنی ترک ایتمزدی زیرا قتی شریف بر برج دیو معلوم اولدیکه سیاحت
وسفرده نیجه فوائد واردر انکیچون دقوقی و ابراهیم بر شهرده قرق کون طورمق میسر
اولمامش و بر منزلده یکرمی کوندن زیاده اقامت قلمامش تا توکله خلل کلمیه نتکیم ابراهیم خواص
حضرتلرندن منقولدرکه بیوررلر اون بش کون بر بادیه ده قالدم بلا طعام و شراب
نفسم قصد ایلدیکه کیاه و نبات هر نه ایسه او تلیم و حشیش خشکی قوت ایلیم کوردمکه
حضرت خضر علیه السلام پیدا اولدی بر دها اندن قچدم وانک صحبتنه التفات
اتمدم کچدم دیدیلرکه یا شیخ نیچون اندن فرار ایلدک انک نیجه اولیاء واردرکه یوزن

کورمکه

کورمکه حسرت چکرلر زور شب انلک دمین طلبنده نجم اشتیاق اکرلر پس بیوردیکم قوردمکم
نفسمی اکا اعتماد ایره واندن استمداد و استغاثه قلوب جناب حقه اولن توکله خلل کلمه بو طایفه نک
سفر و سیاحتدن مرادلری اصلاح درون و افنای برونددر نجنسه عمیهای زمان
کبی شهر بشهر قصبه و قصبه کزوب کاسه لیسی عوام اولوب فرائض و نوافلی ترک قلوب
جیفة اللیل بطال النهار اولنلر کبی سیر و آب وکل قلملر بلکه سفر جان و دل ایدرلر کاه
اولورکم سالکک نفسی تکیه لربوجغنده خدمت و ریاضتنده تصفیه بولورکن و صاحب
نظرک نظر و همتی الورکن خدمتدن و عبودیتدن منقبض اولوب بو ذکر اولنان طایفه نک
حاللرن کذبه سند ایدوب و سیر و سیاحتده بولدیغی ذوق نفسانی یی ذوق روحانی
عد ایدوب طالب سیاحت اولور خبری یوقکم دام نفسه دوشوب ذوق روحانیدن ورضای
اللهدن محروم قالور زیرا نفسی سیر صحاری و دشتدن و اطراف و اکناف کشت و کذشتی
کماینبغی حظ الور و بر کمسنه نک ضبطی التنده اولمدن محنت و مشقت بولورسه کندو حظنه وهواسنه
تابع اولوب سیاحت قلور و اول سیاحتده بولدوغی ذوق روحانی و نشاط رحمانی بولور
حال بوکه مکر شیطانی و تلبیس نفسانیدر مثنوی بنده یک مرد روشن دل شوی به که بر فرق
سر شاهان روی صنع ساهان خور محمود شهد خسان تا کسی یا بجذ اقبال کسان من عجب
دادم زجو پای صفا نورمدد در وقت صیقل ازجفا پس سفر ظاهری بلکه سفر باطنه کلم لوم
المسافر فی الباطن وهو السایح السایر من اوطان الغفلات الی محل القربات ومن الافعال
السیئة الی الحسنات یقطع المسافة النفسانیة والفلوات الشهوانیة حتی تصل الی مقام الاسرار
السبحانیة ومشاهدة الربانیة مسافر فی الباطن شول سایح و سایردرکم غفلتلر
وطنلرندن حقک قربتلری محللرینه سیر ایده و افعال سیئه دن حسناته سیر ایده نفسانی اولن
مسافه لری و شهوانی اولان صحرالری قطع اتمکله حتی اسرار سبحانی و مشاهده ربانی مقامنه
واصل اولنجیه دک نتکم ابن الفارض حضرتلری بیوررلر اسافر من علم الیقین الی عینه الی
حقه حیث الحقیقة رحلتی یعنی بن مسافرت ایلرم علم یقیندن عین الیقینه حق
الیقینه مسافرت ایلرم که حقیقت مرتبه سنه دربنم رحلتم شیخ حضرتلری فتوحاتده بیوررلرکه
اعلم ان المسافر فی طریق الله اما فی فکره فی المعقولات او مسافر بالاعمال المسافر بفکره
فی المعقولات من طلب الایات علی وجود صانعه و شهود خالقه الی حق الیقین او الی الموت
ثم لا یزال یسافر ویقطع منازل البرازخ الی ان ینتهی منزلة البعث ثم یرکب مرکبا شریفا یحمله
الی دار سعادته واما المسافر بالاعمال یسافر من عمل الی عمل الی الموت بیوررلرکه ای سالک
معنوی که طریق اللهده مسافر یا فکریله معقولاتده مسافردر و یاخود اعماللر مسافردر
فکریله معقولاتده مسافر اولن شول کسه درکه صانعنک وجودینه و خالقنک شهودنه

تا حق الیقینه دك ایات طلب ایله ویاخود مونه دك واندنصکره برزخ منزللرینی قطع
اتمکله مساوت ایرر منزلهٔ بعثه ایرنجیه دك اندنصکره حالنه مناسب اعلی مرکب اعماله
سوار اولوب الی دار سعادتنه حاصل وواصل اولور اما اعمال الحسنا واعمال السیئه دن جسنیه
سفر ایدر بعض سالکلك باطنی حق جانبنه دائما سفر ایدرده دروکندیدن خروج ایدوب
حقه کتمه ده در بویلکه ظاهرده سفر اتمسه وکذالك اعمال الله دخی کتمه باطننده اولان
محبتی وتوجهی حسبیله منزل آلور ومقصود بالذات بولور قال فی العوارف ارسل ذو النون
المصری الی ابی یزید البسطامی رجلا فقال قل لاخی ابی یزید الی متی النوم والراحة قد سارت
قال ابو یزید للرسول قل لاخی ذا النون الرجل من نام اللیل کله ثم یصبح فی المنزل قبل القافلة فقال
ذو النون هنیئا له هذا الکلام لا یبلغ احوالنا الیه معناسی ذو النون بایزیده برکمسنه ایلجی
دیدیکه قرنداشم بایزیده دیکه بو نوم نه زمانه دك نوملادن مراد ظاهر اعمالدن ومجاهده دن تغافل اتمکدر
حال بوکه راحلهٔ ایام وقافلهٔ انام مرور ایلدی ابو یزید حضرتلری بیوردیکه دی ذو النون قرنداشمه
ار اولکه دکه کیجه جمله اویویه اندنصکره صباحین منزللرینه قافله دن اول بوله ذو النون
دیدیکه بو سوز الکا یاجیدد ولا یعتقد بزم احوالمز الکا یتشمز بایزید حضرتلرینك بو سوزندن
مراد بدن کارندن فارغ اولوب جان ودل الله حضرتنه حقه سفر قلمقدر جان ودل اولی سفر جمله منزللرده
اول بولنمقدر نه المحرره سیر دل کن سیر گل راهی بهل هست مقصود از سفرهای مقل
سفر معنوی اهل الله قتنده دورتدر اولا سیر الی الله در که مرتبهٔ نفسدن وجود حقیقی
جانبنه سفر اتمکدر بو سفر دوی وحدتك حجاب کثرت مرتفع اولدیغی منتهی اولور اندنصکره
سفر ثانی قلورکه الکا سیر فی الله دیرلر سیر فی الله صفات اللهیه متصف واسماء اللهیه متحقق و
اخلاق اللهیه متخلق اولمقدر وجمله صفات بشرتکی فانی ومضمحل بولمقدر بو سفرك نهایتی وجود
علمك دفع نقاب اولوب الکا علوم لدنی منکشف اولمقدر اندن سفر ثالث قلمقدرکه الکا سیر مع الله دیرلر
سیر مع الله سالکك هر مرتبه ده اللهیه اولن سیریدر دوشایبهٔ اثنینیتك کلیتله مرتفع اولمسیدر
وحضرت احدیتنه ترقی قلمسیدر بو مرتبه مقام قاب قوسین او ادنی دینور که نهایت ولایتدر
وبو سفرك نهایتی مرتبهٔ عین الجمعدر کلیتله اضداددن ظاهرًا وباطنًا محو بولمقدر اندنصکره
سفر رابعدرکه الکا سیر عن الله دیرلر سیر عن الله وحدتك کثرت طرفنه اولن سیردر طالبلری تکمیل
ایچون وسالکلری تربیه ایچون بو سفره بقا بعد الفنا وصحو بعد المحو وفرق بعد الجمع دخی دیرلر
وبو سفرك نهایتی حقدن خلقه مع الاستقامه والعداله رجوع ایدوب وحدتی کثرتده وکثرتی وحدتده
کورمکدر باب ثامن سفرك آدابنی وخانقاهه کلمنك ادبنی ومصاحبت والفت قلدیغنی
ایلر اولا سالکه لازم وواجب اولان بودرکه واجباتك واحکام شرعیه وآداب طریقتدن برینی
ترك ایتمیه وسمت اباحت وضلالته کتمیه تا وصل معصیه یتمیه وسنت بودرکه الرفیق ثم الطریق

موجبجه

موجبجه اولا بسیار دیندار ونیکو کردار ومصاحب بر یار الهکتوره که امور دینیه ده عالم
وطریقت اوزره عامل اوله وخلاف شرعه راضی اولمیه ومراد نفسه رضا ویرمیه پس نفس اماره
مرتبه سنده اولان طالبه وافات مضرات نفسه واقف اولمین سالکه بویله بر یار موافق ورفیق
صادق لازمدر اما اولکه امور دینیه سنه واقف اوله وافات نفسانیه سنه عارف اوله الکا منفرد
ویکتا کتمك نهی اولنماز استرسه منفرد سفر اتسون واسترسه جماعتله کتسون پس خیر الرفقاء ثلثه
فحواسنجه سیاحت ایدنلر بارى اوچ کمسه اوله ودخی سنت وطریق بودرکه ایچلرندن بر امور دینیه اختیاری
وسخی وجوانمرد ودیندارى امیر ومقتدی اتخاذ ایده لر بیلی اوله نه دیرسه ونه قلورسه الکا
تبعیت ایده لر نتکم حدیث صحیحده حضرت بیوردیلر اذا کنتم ثلثة من السفر فامروا احدکم
یعنی قچن سز سفرده اوچ کمسه ویاخود دخی زیاده اولسز سز ایچکزدن برینی امیر قلك
والکا تابع اولك ودخی سنت وطریقت بودرکه قچن سفره عزم قله اخوان ویارانه وداع ایده
وعینی جمع بریرده ایکن خیر دعالرین الوب اندنصکره کره زید بن ارقم رضی الله عنه
حضرت رسول صلی الله علیه وسلمدن روایت ایدرلر حضرت رسول علیه الصلوة والسلام بیورمشلر
اذا اراد احدکم سفرا فلیودع اخوانه فان الله یجعل له بدعائهم البرکة ویحفظ دینه وعمله
اکر خیر دعا المیوب سنت وطریقتی ترك ایدن سفرهاى کورلرکم دینلری وعملاری محفوظ
دکلدر پس شرط طریقت بودرکه جملهدن خیر دعا الهو اکر بر کمسنه دن تعلل واقع اولدیسه استیذان قله
اندنصکره روان اوله پس سنت وطریقت بودرکه قچن بر شهره ویا بر قصبه یه کله بعد الاستحمام
والاغتسال اول شهرده یاران طریقتدن ویاخود اصحاب حقیقتدن بر واجب الزیاره
وارسه انی زیارت قله یا رضای حق بوله نتکم بو حدیث شریفی ابو هریره رضی الله عنه
روایت ایدرلر حضرت صلی الله علیه وسلم بیورمشلرکم ان رجلا زار اخا له فی قریة
اخری فارصد الله علی مدرجته ملکا فاتی علیه قال این ترید قال ارید اخا لی فی هذه القریة
اخری قال هل لك علیه من نعمة تربها قال لا غیر انی احببته فی الله قال فانی رسول الله
الیك بان الله قد احبك کما احببته معناى شریفی بودرکه تحقیقا بر کمسنه آخر کویده
اولن قرداشنك زیارتنه قصد ایلدی حق تعالی حضرتی انك طریقی اوزره بر ملکی
راصد ومترقب قلدی اول ملك اولکمسیه کلدی دیدیکه نه مکانه دیلرسن اولکمسه
دیدیکه بو کویده بر مؤمن قرداشم واردر انی دیلرم ملك دیدیکه سنکچون انك
اوزرینده بر نعمت واریدرکه انی رعایت ایدرسن وتربیه قلورسن اولکمسه دیدیکه
اولکمسه نك بنم اوزرمده وبنم انك اوزرنده هیچ رعایتی واجب اولن نعمتلردن
بری یوقدر الا بن لله وفی الله سورم ملك دیدیکه تحقیقا بن اللهك رسولیم
سکا مژده که الله تعالی حضرتی سنی سودی سن انی سودیکك کبی بو حدیث شریفدن

لازم کلن بودرکه زیارت یاران واخوان مستحبدر ولکن ادب بودرکه حین زیارتده
نظر ایده سن اکر زیارت ایلدیککه سنک اکلنمکدن و مصاحبتکدن حظ ایلرسه
اکلنه سن واکر انلک بعض اشتغالی وارسه اکلنمیه سن وداع ایده سن وکندو مصلحتکه
کیده سن پس بعد السیر والسفر فقیر بر شهره کلسن که اول شهرده شیخ اوله
وفقرا وخانقاه اوله اکر وقت عصر قریب ایسه زاویه یه داخل اولمیه سن اکر بر ساکن
اولمغه قابل ایسه اولورسه اول کون انده ساکن اولوب علی الصبح خانقاهه داخل اوله سن نتکم
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوردرلر اذا قدم احدکم من السفر فلا یطرقن اهله لیلاً
پس فقرانک اخوانی اهلی کبیدر اما اکر قادم معذور ایسه هر نه وقت کلسه جائزدر لکن
شیخه علی الصبح بولوشه تا وقت زواله دک رخصت واردر حضرت رسول صلی الله
علیه وسلم قچن سفردن کلسه لردی بریده اکلنورلردی وشهره علی الصبح داخل اولورلردی
نتکم کعب ابن مالک روایت ایدرلر کان رسول الله صلی الله علیه وسلم لا یقدم من السفر الا
نهاراً فی الضحی پس وقت ضحاده کلمک مستحبدر پس کلوب خانقاهه داخل اولدقده
بسم الله الرحمن الرحیم دیه اکر فقرادن کیمسه یی کورورسه عشق ویره و مصافحه قله اکر
آشنایسه معانقه قله زیرا سنت وطریقتدر و مصافحه و معانقه حقنده احادیث
شریفه بر نیجه کونه واقع اولمشدر نتکم بیوردرلر ما من مسلمین یلتقیان فیتصافحان
الا غفر لهما قبل ان یتفرقا وعن ابی هریرة رضی الله عنه اتفقا علی الروایة عنه قال
خرجت مع رسول الله صلی الله علیه وسلم حتی اتی جناب فاطمة رضی الله عنها فقال
علیه الصلوة والسلام اثم لکع یعنی حسناً فلم یلبث جاء یسعی حتی اعتنق کل واحد
منهما صاحب ابو هریره رضی الله عنه بیوررلرکم بن رسول الله صلی الله علیه وسلم
ایله بله چقدم یعنی اول حضرت جناب فاطمه یه کلدیلر و بیوردیلرکه بوره ده میدر کوچک
یعنی حسنی مراد ایلدیلر پس اما مچق اکلنمیوب کلدی سعی ایدرکه حتی رسول حضرتلریله
صلی الله علیه وسلم ایله معانقه ایلدیلر وعن جعفر بن ابی طالب رضی الله عنه فی قصة رجوعه
من عرض الحبشة قال جعفر فخرجنا حتی اتینا الی المدینة فتلقانی رسول الله فاعتنقنی ثم
قال ما ادری انا بفتح خیبر افرح ام بقدوم جعفر رضی الله عنه جعفر بن ابی طالبدن دخی
مرویدرکه حبشه زمیننده مدینه یه رجوعی قصه سنده بیوردیلرکه بز عرض حبشدن چقدق
حتی مدینهٔ شریفه یه کلدک پس حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بکا قرشو کلدی و بکا معانقه
قلدی اندنصکره دیدی بلمزم بن خیبر قلعه سنک فتحنه می زیاده فرحناکم یوخسه جعفرک کلمسنه می
واو بولنودلر سه سنتدر نتکم بر روایتده دخی وارد اولمشدر بما قدم جعفر قبل رسول الله
بین عینیه وحضرت اوائل مثنویده بو ذکر اولنان خصاله اشارت ایدوب بطیبه بیتنک

پادشاه

پادشاه کلمسنه و مصافحه و معانقه قلمسنی یازوب فقرایه تعلیم بیوردیلر مثنوی
دست بکشاد وکنارانش کرفت همچو عشق اندر دل وجانش کرفت دست وپیشانیش بوسیدن
کرفت وزمقام وراه پرسیدن کرفت وحاضر اولان فقرایه دخی مستحب اولان اولدرکه مرحبا
مرحبا خوش کلدک دیه لر نتکم عکرمه دن مرویدرکه رسول حضرتلری صلی الله علیه وسلم
حضورلرینه بنم فقرم سفردن کلدم بکا مرحبابک مرحبابک یا عکرمه دیدیلر ایکی کره وقالت
ام هانی رضی الله عنها ذهبت الی رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال لی مرحبا یا ام هانی
پس مسافر اکر جماعتخانه یه بلورسه الا نزول ایده واکر بلمزسه بر کیمسه دلیل ایده وابتداء جماعت
خانه یه کله وانده اولنلره مصافحه قله پس آش یرنه اولن انک اوکنه ماحضر هر نه قادر ایسه
ولو بکسر خبز کتوره نتکم لقیط بن صبره دن مرویدرکه بیوررلر قدمنا الی منزل رسول الله صلی الله علیه وسلم
فارسلت لنا عایشة بقناع فیه تمر فاکلنا ثم جاء رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال اکلتم شیئاً
قلنا نعم لقیط بن صبره روایت ایدرکه بز بر نیجه کمسه لر رسول حضرتلرینک منزلنه کلدک حضرت
حضرت عایشه رضی الله عنها بزه بر طبق کوندردیکه انده خرما وار ایدی پس بز انی ییدک اندن
صکره رسول حضرتلری کلدی علیه الصلوة والسلام بیوردیکه بر شی ییدیکز می دیدکده نعم یا رسول الله
بو حدیث شریف ماحضر طعام احضار اتمکه دلالت ایدر پس بعد زمان خادم خانقاه
شیخی تجسس ایده و استیذان ایده اکر اذن ویررسه اول مسافری بر برکیسبرله نیه قادر
اولور ایسه ولو کان خلالاً شیخه بولشدوره مثنوی بردیار تهی دست آمدن
هست بکندم سوی طاحون شدن هدیه نک طریقده اولدوغنه دلالت ایدر اندنصکره
اول درویش جماعتخانه یه کله وخادم خانقاهه برقچه دنیا ویره تا اخشامه فقرا ایچون بر شی
احضار ایده لر بعده الطعام اول درویش پای ماچانه کچه اندنصکره کلوب شیخک الن اوپه
اندنصکره ینه پای ماچانه واره و قایم طوره ودعا تمنی قله پس بعد الدعا کلوب تکرار
شیخک الن اوپه و صاغ جانبنه اولن فقرادن بدأ ایده اختیارلرک الن اوپه واختیار
اولمینلرله مصافحه ایده وصف تمام اولدقده یساردن بشلیه تمام اولدقده وار آش
بنلرله وخادم اولنلره بالکلیه مصافحه ایدوب کله مقامنه اوتوره وفی العوارف قال بعض
المشایخ استحسنوا هذه الرسوم زمرة الفقراء وهی ادب حسن وضعوها المتقدمون
وان لم توجد فی السنة ولیس بمنکر فی الشرع بعده اول کلن درویش نظر ایده اکر اول
دیندار و نیکوکردار و منبع اسرار وصلاح وسداد وارشاده معروف بر عالی
مقدار ایسه اول عزیزک صحبتندن دور اولمیه واول آستانه دن هجرت قلمیه مثنوی هرکه
جوید همنشینی با خدا کو نشیند در حضور اولیاء از حضور اولیا کر بکسلی تو هلاکی زانکه
جزو بی کلی ابو بکر طمستانی حضرتلری بیوررلرکه یا معشر الفقرا اصحبوا الله فان لم تطیقوا

فاصحبوا مع من يصحب الله لتوصلكم بركة صحبته الى صحبة الله اى اخى صحبت زياده
مؤثردر طالب هر كيمك صحبتنه جان ودل له حاضر اولورسه البته انك حاليله و قوتيله باطنيله
منصبغ اولور واندن نجه فوائد ولطائف حاصل قلور نتكم بو حديث شريف بو معنايه دلالت
ايدر قال رسول الله صلى الله عليه وسلم مثل الجليس الصالح كحامل المسك ومثل الجليس السوء كنافخ الكير
فحامل المسك اما ان يحذيك واما ان تبتاع منه واما ان تجد منه رايحة طيبة ونافخ الكير اما ان يحرق ثيابك
واما ان تجد منه رايحة خبيثة معناى شريفى جليس صالحك مثالى حامل مسك كبيدر وجليس طالحك مثالى كورك
چكن واتش اقليجى كبيدر پس حامل مسك يا سكا اول مسكى اعطا ايدر و ياخود سن اندن انى ابتياع و
اشترا ايدرسن و يا خود اقل ما يكون اندن رايحه طيبه بولورسن صلحانك بو قدر فائده سى واردر
وجليس سوء كه كورك چكى كبيدر يا سنك عرض و ناموسك قفتانني يقر و دنيا تنك يقر ياخود اندن فسق و فساد
رايحه سنى بولورسن و سن دخى انك كبى منتن اولورسن بو محلده مناسب بو بيتى دخى عزيز فقى خوب ديمش
بيت اصحب اخاكم تحظى بصحبت فالطبع مكتسب من كل مصحوب الريح اخذت مما تمر به نتنا
من النتن او طيبا من الطيب معناسى كريم و رشد له صحبت قل صحبتله ايله فائده لنرسن زيرا طبيعت
مكتسبدر هر مصحوبدن ريح اوغردوغى شيدن اخذ ايدر كم رايحه لودنكم رايحه و ايو رايحه لودن ايو رايحه
اخذ ايلرسن اى درويش خوش بوى اولن عزيزلره مصاحب اول خوش بوى اولهسن و لطيف خوى
اولن عارفلر مجالست ايله تا خوش خويلك بولاسن هر طريقك برشانى واردر كمى خلوتده و كمى عزلتده
و بو طريق مولويه صحبتيده غيره خلوت و عزلتدن حاصل اولان فقرايه صحبتدن حاصل اولور نتكم بيوردلر
مثنوى دانش از استاد جان زجانى نى ز راه و دفترى از زبان پس شرط مصاحبت اولدركم اولا
مصحوبه ربط قلب ايله و كندو شيخنه و استادنه ايلديكى تعظيم و توقيرى انكا دخى ايليه وظاهرا و باطنا
انكار و سوء ظندن حذر ايده و على كل حال ادب بوله كيم نتكم ابو عثمان مغربى حضرتلرينك بو انقيادى
كبى كرك تا صحبتندن بهره حاصل اوله بيوردلركم صحبت ابا حفص وانا حديث السن
فطردنى يوما وقال لا تجلس عندى فقمت ولم اكلمه فانصرفت بالادب امشى الى الخلف ووجهى
مقابل له حتى غبت عنه ونذرت ان احفر بيرا على بابه وانزل واقعد فيها ولا اخرج
منها الا باذنه فلما رأى ذلك منى قربنى وصيرنى من اصحابه الى مات ابو عثمان مغربى
ديركم ابو حفص ايله صحبت قلدم تازه يكيت ايدم بنى بر ذلتن سببيله حضورندن طرد ايلدى
و قمدم اوتورمه ديدى پس بن قالقدم و سويلمدم و ادبيله شيخه يوزم مقابل اردم يوريوب
منصرف اولدم حتى شيخك نظرندن غائب اولدم و نذر قلدم كه انك بابى قتنده بر قيو قزم
و انكا اينم اوتورم و اندن طشره چقميم الا شيخك اذنيله و قتاكم شيخ بندن بو حالى
كوردى بنى كندويه مقرب قلوب اولنجيدك اصحابندن قلدى پس هم صحبت اولنده بو قدر
الطاعت وانقياد كركدر قنده قالديكه خدمت و ارادت اوله هم صحبت ديو الكاديرلركه شيخك

مثنوى فقر خواهى كو بصحبت قايمست
نه زبانت كار مى آيد نه دست

طريقت

طريقت و شريعته اقرانى اوله و فى الجمله انلر من حيث المعنى دونتر اوله تكميل دين و طريقت
ايچون انلره صحبت قله و خدمت و ارادت اولان اولكسه لردركه دخى كماله ايرمكسزن اول شيخنه
واصل اوله و الكا ارادت كتوره و شيخ انى خدمته قويه و تحت تصرفنه الا ما مقدما انلر برشيخه اولسون
الكا ارادت كتورمش اولسون و ياخود اولسون مادامكه شيخه مرتبه سى مساوى اولوب اقران منزلتنده
اولمديجه الكا ارادتيه و خدمتيه ديسورلر نتكم بو سوزه شاهد كبار مشايخدن ابو منصور مغربيه
ديديلركم صحبت مع ابى عثمان المغربى قال بل خدمته لا صحبته لان الصحبت تكون مع الاخوان
والاقران ومع المشايخ لا تكون الا خدمته پس ادب طريقت بودركه مرتبه مشيخته واصل اولنده
خدمت و ارادت قلسن و خدمت ارادت تدريجه اولدم ديمسن و صورتا خليفه اولوب حقيقت
مشيختنه ايرميدكه هم صحبت اولدم ديمسن و قادر اولديجه شرط صحبتى اجرا ايدسن ادب صحبت بودركه
بلا قلب ولا نفس ولا ملك ولا غرض لله و فى الله صحبت قلسن تاكم صحبتدن فائده الاسن عبد الرحمن
سلمى بيوردلر من صحبت مع الشيوخ فليصحبهم بلا قلب ولا نفس ولا ملك ومتى نظر الصاحب الى شئ من
اسبابه قطع ذلك عن بلوغ مقصده پس شولا اولن صحبتك ادابى بلدك فقرا و يارانله اولن صحبة
كلمه درويش كركدر رفقا و اخوانله الفت و معاشرت قله الف و مالوف اوله بر اخلاق اولوب متودد
اوليه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم المؤمن يألف ويؤلف وليس خير فيمن يألف ولا يؤلف و حضرت
پيرك بيت ليس يألف ليس يؤلف جسمه ليس الا شبح نفس قسمه بيوردى قلبى الفت ايتمين و كوكل
كرمينكلر حقتنده در لكن هر صورته فقرده اولنله معاشرت و مصاحبت لايق دكلدر بلكه شول
كمسه ايله صحبت ايده سنكم سكا محبتى لله و فى الله اوله و حسناتك و سيئاتك يانند برابر اوله كما قال
بعض المشايخ لا تعاشر من الفقراء الا مع لا تزيد عنده ببر ولا تنقص باثم بل انت عنده
سواء على كل حال يعنى فقرادن اولكسه لرله معاشرت ايله شولكسه لرله كم سن انك قتنده برنيله خيرله
زياده اولميه سن و كناه و خطائيله نقصان بولميه سن بلكه سن انك قتنده هر نه حالده اولسك
برابر اوله سن و بعض مشايخ دخى ديمشلردركه كن مع ابناء الدنيا بالادب و مع ابناء الاخرة
بالعلم والعمل و مع العارفين كيف شئت پس درويشكم عارف اوله انكله مصاحب اولن
الكا مداهنه دن قورتلور و تكلف برله مدارادن برى اولور حضرت على كرم الله وجهه
بيوردلركم شر الاصدقاء من احوجك الى المدارات پس صديق و رفيق ديمزا ولكسيه كم
سن الكا مدارا ايله كچنه سن يوسف رازى بو بيتى بو محلده مناسب قنى خوب انشا ايلمشدر بيت
احب من الاخوان كل ذلة وفى غضيض الطرف عن هفواة يوافقنى فى كل امر اجبته
و يحفظنى حيا و بعد مماتى و سالكه لازم اولان و واجب اولن بودركه اعتقادى پاك و دين
و طريقتى پاك اولنكسه لرله مصاحبت قلميه اكر شكلى وه ايسه ده زيرا انلرله مصاحبتدن
وحدت و عزلت خير لودر كما قال عليه الصلوة والسلام الوحدة خير من جليس السوء والجليس الصالح خير

من الوحدة مثنوى حقا ذات پاك الله الصمد كه بود به مار بد از يار بد بيوردقلرى بوكونه
جليس فاسده اشارتدر وحقوق صحبتك وشرط طريقتدن برى دخى بودركه ايكى صاحبك
مصاحب مابيننده شكراب واقع اولديسه برى برينك اردنجه غيبت وذم ايتميه لر واول
مفارقه باعث اولن كندى ذاتنه بعض ايتميه لر بلكه اندن صدور ايدن عمل قبيحه بغض ايده لر
واول عملدن تبرا ايده لر قال بعض المشايخ لا يبغض الاخ بعد الصحبة بل يبغض عمله السيئة كما قال الله
تعالى لنبيه عليه الصلوة والسلام ارشادا الى ذلك المعنى فان عصوك فقل انى برئ مما تعملون
ولم يأمران يقول انى برئ منكم پس اخوت وحقوق صحبت حقنده كلام چوقدر پسنديده اولن
صحبتى لله ومفارقتى فى الله اولمقدر يا مالى ايچون ويا جاهى ايچون ويا حسنى ايچون اولمق كركك
باخصوص حسندار تازه ايله مصاحبت طريقتمزده وسائر طرق مشايخده هيچ جوازى يوقدر
زيرا سالكه تازه ايله مصاحبتك مضرتى چوق ابو عبد الله حضرتلرى بيوردلر فتح موصليدن
استماع ايلردم كه اكثر وقتده درلردى صحبت ثلاثين شيخا كانوا من الابدال كلهم اوصانى
عند مفارقتى اياهم اتق معاشرة الاحداث وشيخ حضرتلرى دخى فتوحاتده بوكلامه مناسب
بيوردلركه اياكم ومعاشرة الاحداث والشباب فان صحبتهم سم قاتل للطالبين وبو بيتله نصيحت
قلورلر وصحبت احداثدن نهى ايدرلر وبيوررلركه بيت لا تصحبن حدثا ان كنت ذا حدث
ولا نساء وكن بالله مشتغلا واحذر من الفتنة العمياء ان لها حكما قويا على القلب الذى
غفلا وشهوة النفس فاحذر فتكت بسيد قلبه عن دينه عقلا معناسى البته تازه ايله مصاحبت
ايتمه اكرسن دينده پاك وتازه اولدكسه ايله دخى صحبت ايتمه الله مستغل اول كور فتنه دن
حذر ايله كه تحقيق اول فتنه ايچون وارد غافل اولن قلبه اوزره قوى حكم قوى واردر وهم
شهوت ونفسدن حذر ايله كه چوق قلبى دينندن عاقل اولن سيدى اكسوندن حيله ايله
قلديلر شيخ ابو القاسم القشيرى حضرتلرى بيوردلر من اصعب الآفات فى هذه الطريقة صحبة
الاحداث ومن ابتلاه الله باحد منهم فباجماع من الشيوخ ان ذلك عبد اهانه الله
وخذله فليحذر المريد من مجالسة الاحداث ومصاحبتهم اى اخى حضرت خود مثنويده
نجه محلده تنبيه وتأكيد برله نصيحت ايدرلر پس بو طريقته ذاهب اولن سالك بو وره طاردن
پرهيز ايتمك لازمدر تاكه دين واسلام وايمانى سالم اوله والله اعلم

باب تاسع سماعك انواعى وفقرالك سماعده اولن اداب واركاننى عيان ايلر

نوشندكان شراب عرفان وپوشندكان لباس ايقان اولن مولويانه لازمدركه حسن استماع
برله سماع ايده لر وبو طريقه عشق وشوق والتيا علم كيده لر سماع غداى روح كيبيدر حتى وحدت
تكلم شيخ سهروردى بيوردلركه ان بعض الواجدين تقيات من السماع ويتقوى به على الطى
والوصال ويظهر عنده من الشوق مايذهب عنه الجوع يعنى اهل وجدك بعضى كرلر سماعدن

قوت

قوت اغتذا ايدرلردى كه ساعلر بركون ييوب طعام ايدوب ارته سى كونه اولشدرلردى سماع حقنده
شوقدن برنسنه حاصل اولوردى كه طعام جوعى ازاله ايلردى بيت سماع آرام جان زندگانست
كسى داند كه اورا جان جانست بيوردقلرى بوذوقه اشارتدر وفى الحقيقة سماع برمرقاة الهيه دركه
سامع حضيض غفلت وقسوت قلبيدن حظوظ روحانيه مرتقى ايلر وبر مصقله دركه زنكار تفرقتى
مرآت دلدن سلر مجلا قلورلر بيت پس غذاى عاشقان آمد سماع كه درو باشد خيال اجتماع اى
درويش فوايد سماع چوقدر وكرامتنه نهايت يوقدر جمله دن برى مشايخ كبار بيوردلركه السماع يستجلب
الرقة تستجلب الرحمة من الله سماعك رقتى قلب انجلاب اتمه سى كما ليله واضح ومعيندر
ورقت قلبك رحمت حقى اجتذاب اتمسى دلائل مبرهن ومبيندر جمله دن برى زيد بن اسلم
ابى ابن كعبدن رضى الله عنهما روايت ايلركه قرأ ابى ابن كعب عند رسول الله صلى الله عليه وسلم
اية فرقوا اصحاب رسول الله فقال عليه الصلوة والسلام اغتنموا الدعاء عند الرقة فانها
تجلب رحمة من الله پس سماع شرعا وعقلا وطبعا مذموم ومنكر دكلدر بلكه عند الاولياء والعاشقين
حلالدور لالدر نتكم بيوردلر بيت شهباز جناب ذو الجلالست سماع فاش قلوب اهل حالست
سماع درمذهب منكران حرامست سماع درمذهب عاشقان حلالست سماع انلركه سماعه انكار ايلديلر
اوچ قسمدن خالى دكلدر اولا يا سنت رسوله جاهلدر واثار اخبار نبويدن غافلدر ايچون
انكار ايله عامله حبشه قصه سن بلممش وحضرت عايشه نك رضى الله عنها مغنيه جاريه لر
دف چالدقده حضرت نبينك بيوردكى استماع ايلدوكن طويمامش درنتكم حجة السماع نام رساله ده
براهين ودلائل ايله ثابت ومبين اولمشدر وثانيا شول كردركه سنت رسوله من وجه عالم اوله
ولكن فقهاء صورينك وعلماء رسومك عالم اولدوغى كبى اوله وانلره تقليد قلوب احوال واذواق
واسرار اخبار نبويه دن مهجور قله ولسنت رسوله اوليانك استخراجنى بلميه انلرك حالاتندن دور اوله
وثالثا شول كمسه دركه ذوق روحانيه دن بيخبر وچاشنى محبت ومودتدن اثر عنيندن طبيعت
وفرده دل وبر قسوة برحجر لا يفهم در ذوق سماعى طويمامش وبر دم انك جانى اوليايه اويمش
پس انك دوحى برعلل شهد وشكر سماعك لذتن المامش در بيت ان تنى راكه بود درجان علل
خوش نكرد دور بكيرى در عسل اين كسى راندكه روزى ذنره بود ازكفان جانجانى بود مرغى
كوناخود دست آب زلال اندر آب شود دارد پر وبال سماعك حلتنده اوليانك تصانيف كثيره سى
واردر بو مختصرده ايرادى تطويلى مستلزم اولور استينه برزم حجة السماعه غنا كلور بس بو كتابده
سماعه اهل كيملردر وسماع قاچ نوعدر واداب سماع ندرانى بيان ايده وز اى اخى اولا بلكل كه سماع
اهلى اوچ كمسه دركه غيرى نامحرم نا اهلدر نتكم ابو نصر سراجك بو كلامى دلالت ايدر قال اهل السماع
على ثلث طبقات الاول الفقراء المجردون الذين قطعوا العلايق ولم يتلوث قلوبهم بمحبة الدنيا
فهم يسمعون بطيبة قلوبهم السماع فهم اقرب الى السلامة فكل قلب ملوث بمحبة الدنيا فسماعه سماع طبع وتكلف

مشايخ طبيعتلرو تكلفلرا اولن سماعی دخی ایکی قسم اتمشلردر اکر سامعك مرادی تهییج نفسانی ویاخود
طلب عزو جاه دنیوی وحظ جسمانی ایسه سماعی لعب ولهو اولور وحرام حکمنه بولور واکر سماعدن مرادی
تواجد وتکلف ذوق روحانی بولمق ایچون ایسه اول سماعی مجذوب متجدد نکم عند قرائة القرآن
تباکی متحسن اولدیغی کبی والثانی قوم یرجعون فیما یسمعون الی احوالهم ومقاماتهم واوقاتهم
وایکنجیسی شول قومدر کم سماع ایلدکلرنده قنده رجوع ایدرلر حاللرینه ومقاملرینه نکم حضرت نبی
صلی الله علیه وسلم بشریت غلبه قلدقده وروحانیت مستور اولدقده ذوق روحانیاته رجوع ایچون
ارحنا یا بلال بیوررلر واول سماعك ذوقیله راحت اولورلردی ولذت روحانیتی بولورلردی والثالث
قوم یرجعون فیما یسمعون الی مخاطبات الحق فهم الکاملون اوچنجیسی شول قومدر کم سماع ایلدکلری وقت حقك
مخاطباتنه ومکالمسنه واندن استماع ایتمکه رجوع ایدرلر ماحصل هر کسك مرتبه سی نیه مرتبه سی حکمیله
سماع ایدرلر پس سماع اهل نفسك نفسانیتدر واهل روحك روحانیتدر واهل حقك حقانیتدر
زیاده ایلر مرتبه سنه مناسب برباب کشاده قلور کما قال الکافی السماع علی حسب افهام السامعین سماع
العوام علی مطابقة الطبع وسماع المریدین علی رؤیة الالاء والنعم وسماع العارفین علی الکشف والمشاهدة
مثلا لفظده بله سامع متفاوتدر هر کس بر لفظی مرتبه سنك حکمیله الا کوره فهم ایلر نکم بغدادشهرنده
ایکی کمسه واردی بر موضعده اوتورمشدی بری عوامدن وبری خواصدن ایدی خواصدن اولن بو فکرده
ایدیکه رؤیت الهی بلا کیف بزه نه حاصل اولور ناکاه بر کمسه یا سعتر دیو چاغردی اول خواصدن اولن بر کیجه
کلدی و بر شهقه اوردی عوامدن اولن بونی استغراب قلدی زیرا اول عامی اولن انجق لفظنك معناسنی
فهم ایلدی وخواصدن اولان یا اسع تر معناسن آکلادی یعنی یا رجل سن سعی ایله کوره سن فحواسنی
فهم قلدی و برمثال اخر دخی بو سامعك متفاوت اولمسنه بودرکه ینه بغداد شهرنده بر کون حضرت
شبلی سوقاقده کیدرکن بر کمسه خیارك اونی برا قچه یه دیو ندا ایلردی شبلی بو سوزی استماع ایلدیکی
کبی بر شهقه اوردی ودیدیکه الهی اذا کان عشر خیار بدرهم فکیف الشرار شیخ سعدی رحمة الله
علیه بو محله مناسب دیرکه بیت دو کس بر حدیثی کماردند کوش ازین تا بدان ز آهرمن تا سروش
یکی بشنود دوم ناپسند نبرد ازهر فکیری به پند فرومانده در کنج تاریك جای چه دریا بد از جام
کیتی نمای منازل السائرین شرحنده قاشانی دیرکه قال المشایخ السماع حادی یحدو کل احد الی وطنه
الخاص ای الی مقصده سماع بر سایقدر کم هر کسی کندو وطننه ومقصدینه چکر پس سامعك اقسامی
بلدك سماعك کلام سماع دخی اوچ قسمدر بر قسمی سماع الهی و بر قسمی سماع روحانی و بر قسمی دخی سماع طبیعیدر
سماع الهی اولدرکه هر شیء فی نفس الامر کلمات الهیه در زیرا کن امرینك اثریدر پس کلمات غیر متناهیه قدر
لایتناهی اسماع باطنه سی واردر پس کلمات الهی استماع ایلمز الا جمیع اسماء الهیه نك اسرارینه واقف اولن
عارف نکم شیخ حضرتلری فتوحاتنده بو محله مناسب بیورورلر و لکل اسم لسان ولکل لسان مقال
ولکل مقال سمع والعین واحدة من القائل والسامع یعنی اسماء الهیه دن هر اسمك بر لسانی

وهر لسانك بر مقالی واردر وهر مقال ایچون بزدن الا بر قولق واردر حال بوکه قائل وسامعك
حقیقتده ذاتی بردر بو مرتبه ده اولنلر خلقله مکالمه قلسه لر حقله مکالمه قلورلر وخلقدن بر سوز استماع
ایلسه لر انی حقدن استماع ایلرلر نکم شبلی خیارك اونی برا قچه یه لفظنی حقدن استماع ایدوب دیدیکه الهی
خیارك اونی برا قچه یه اولیجق شرارك حالی نیجه اولور و بایزید حضرتلری بو مرتبه ده بیوررلرکه انا
اکلم الله واسمع منه منذ ثلثین سنة والناس یظنون انی اکلمهم واسمع منهم وشیخ حضرتلری فتوحاتده
بیوررلرکه فکلام صاحب هذا المقام کله نیابة فمنا من یقول ان الله یقول علی لسان عبده ومنا من یقول
نفسه فی زعمه ولیس الامر کذلك فی نفسه فان الله عند لسان کل قائل فکما انه لیس فی الوجود الا هو
کذلك ما ثم قائل ولا سامع الا هو وکما قسمنا بین من یقول بالله وبین من یقول بنفسه وکذلك سماعنا
منا من یسمع بربه وهو قوله کنت سمعه الذی یسمع بی ومنا من یسمع فی زعمه والامر علی خلافه فهذا
هو السماع الالهی وهو سار فی جمیع المسموعات معناسی بو مقام صاحبنك کلامی کلیسی نیابتدر یعنی
کلامی وسماعی نایب حقدر پس بزدن بعضیمز واردرکه الله لسان عبدی اوزره سویلر دیر
وبزدن بعضیسی واردرکم زعمنده عبد ینه و بنفسه سویلر دیر حال بوکه امر نفسنده بویله
دکلدر زیرا حق تعالی هر قائلك لسانی قتنده در انك کلامنی خلق اتمکله حاضردر نکم حقیقت نظرنده
وجودده بر غیری یوقدر الا اولدر وکذلك حقیقتده قائل وسامع دخی یوقدر الا اولدر
ونکم بز الله ایله سویلین کمسنه نك و بنفسه سویلین کمسنه نك ما بیننی تقسیم ایلدیکمز کبی سماعمز دخی
بویله متفاوتدر وتقسیم اولنمشدر بزدن بعضمز ربیسیله ایشیدر و بو حق تعالینك ایشیتمکی حق تعالینك انك
سمعی اولورم بعمله استماع ایلر دیدیکیدر و بزدن بعضیسی کندو زعمنجه عبد بنفسه ایشیدر حال
بوکه امر بونك خلافیدر سماع الهی بودرکه دیرلرکه جمیع مسموعاته ساریدر وحضرت پیرك بو قصیده لری
سماع الهییه اشارتدر بیوررلرکه بیت دانی سماع چه بود صوت بلی شنیدن از خویشتن بریدن
با وصل حق رسیدن دانی سماع چه بود دردی دوای یعقوب بوی وصال یوسف از پیرهن شنیدن
دانی سماع چه بود سر لی مع الله انجا ملك نکنجد بی واسطه رسیدن پس سماع روحانیه کلالم سماع
روحانی اولدرکم سمع روحله هر شیئك تسبیح حق قلدوغن کوش اتمکدر وانك معناسنی ذوقله
فهم اتمکدر زیرا بو وجود عند اهل الشهود رق منشوردر وعالم واهل عالم انده کتاب
مسطوردر السنه خلق اقلام چوقدر پس اقلام حقدن صدور ایدن کلمات واصوات وحروف هرنه
مسمع روحله معانیسن ایشدوب الاکوره ایشاملکدر وان من شیء الا یسبح بحمده ولکن لا
تفقهون تسبیحهم آیتنك سری سماع روحانیه اولدقدن نصکره معلوم اولور و بو مرتبه ده
هر شیئك تسبیحن کوش هوش ایله استماع قلور بیت هیچ می دانی چه کوید چنك و عود
انت حسبی انت کافی یا ودود دین چنکك وعودك تسبیحن بو سماعله فهم ایتمشدر لکن
انجق بو تسبیحن ذکر اتمشدر والا دف وقدوم وناي وچنك وعود وسرنای وسائر

سازلر چالندیغی وقتده هر بری هرانده بر درلو تسبیح ایدر وچالنمدوغی وقتده دخی
برکونه تسبیح ایدرکه چالندیغی وقتده کی کبی دکلدر پس بو مرتبه ده دخی سوز چوقدر من لم یذق
لم یدر در اما طالب اولنه ردوستدیو قدر پس بو مرتبه لره واصل اولان کبارك سماع صورتیه
احتیاجی قلماز اکر سماع صوریه حاضر اولورسه احتیاجاً دکلدر بلکه یا ارشاد الطالبین دندر ویا تواضعدن
ویا استتار الحال دندر نتکم شیخ حضرتلری بیورردیلر ادون حال من یحتاج الی مزعج یزعجه یعنی اول
کمسنه‌نك حالی غایتله دوندر که بر مشوق وبر مهیجه محتاج اوله پس ذوق دائمه واردن وسماع
الهی وحانیه ایرنك ذوقی وحالی مستمر اولور استرسه مهیج ومزعج صوریدن استغنا قلور حالی
بعد السماع کحاله قبل السماع دین عزیزلرك بوسوزی استمرار ذوق وشهوده اشارتدر وبعض
کباره ذوق علم ومعرفت حاصل اولور بو وجد وذوق درونلرینده زائل اولور وسماعده وجد
وجد وذوق بولمز ورقص حرکت قلمدن قلور ونقصان وجد مرتبه‌لرنه ضرر ویرمز نتکم
جنید البغدادی حضرتلری بیورر لا تضر نقصان الوجداء فضل العلم وفضل العلم اتم من فضل
الوجد وحضرت جنیدك نهایت حاللرنه رقص وحرکتلری قالمشدر وسماعده اوتورردی ایمش
برکره برکون سؤال ایلمشکه یا شیخ لم لم ترقص مع اصحابك فاجاب بقوله تعالی جل جلاله وترى الجبال
تحسبها جامدة وهي تمر مر السحاب بو آیت شریفه ظاهر جسدك رقصدن ووجددن قلوب باطنی
رقص وحرکت ایلدیکنه اشارت ایدرلر پس سماع طبیعیه کلنلرکه مراد سماع صوریدر وسماع صوری
اولدرکه بر بحثکه بریره جمع اولوب نغمات لذیذه والحان نفیسه استماع اتمکه دیرلر نتکم بزم طریقزده
هیئت معروفه اوزرینه فقرانك نای ودف وقدوم اوازنی دکلدکلری کبی پس طریقزده
اولن سماعك ظاهراً وباطناً ادابی واردر اولا ادبی بودرکه فقرا سماع خانه‌یه شیخدن اول کلوب جمع
اوله‌لر واداب ووقارله اوتوره‌لر ویمین وشماله التفات اتمیه‌لر پس شیخده حضرتك کلامن نقل
ایلدکده جانی ودلله اصغا ایده‌لر خاطرلرین بریره جمع ایده‌لر واویوقی قلمیه‌لر اکر بویله اتمزلرسه درکاه
اولیاده کستاخلق ایلمش اوله‌لر بعده ختم الکلام نعت خوان ونای زن باشلدقده مراقبه شکلنده سکوتله
اوتوره‌لر وحرکت ناهموار اتمیه‌لر قلب حی ونفس میتله حسن استماع ایله سماعی ایده‌لر نتکم عبد الرحمن
سلمی بیورردلر سمعت جدی یقول ینبغی للمستمع ان یستمع بقلب حی ونفس میت ومن کان قلبه میتاً
ونفسه حیاً لا یحل له السماع وقلبك میت اولماسنه باعث ودواع وذوق ووجدله دل زنده اولمغه
دل مرده ونفس زنده اولمسنه باعث وبادی بر قچ وجه واردر اولا سامعك اداب شرعیده
وفرائض وواجباتده قصوری اولماق کرکدر زیرا ترك فرائض وواجبات اماته قلبه سبیدر
وثانیاً اداب طریقتده تکاسل وفتوری اولماق کرکدر زیرا اداب طریقته مبالات اتمامك ومخالفت
کمتك البته دل مرده وتن زنده اولمغی مستلزم اولور وثالثاً قلبنده حب دنیا ومیل ما سوی
اولماق کرکدر وبرکمسه‌یه کین وکبر وحسد وبغض وغل وغشی اولماق کرکدر زیرا بو جمله اخلاق

ذمیمه

ذمیمه ذوق الهی ووجد ربانی وذوق حالی فی محل لمدد سماعدن بوصفتلر له فوائد سماعدن محروم قالور
نتکم حضرت بیورردلر قدس سره مثنوی سماع ما چو دوها نیست ای جان مثنوی اینجا بکیر وکین
رقصان وبو صفتلرله متصف اولنلرك سماعی ورقصی جمله خروسك رقصی کبی بیهوده لعب
ولهو مقوله‌سی اولور پس سماع زن اولان مثنوا اینجا بکیر وکین رقصان امرینه امتثال صفت
ذمیمه غلبه قلدقده سماع ورقص کرمك کرك تا بو صفتلردن رها بوله وپاك وطاهر
اوله وسماع زن اولنلرك برادبی دخی بودرکه حرکات ناهموار دن وقلبه ذوق کلدکده
شهقه وصیحه اورمه‌دن وآه واینن قلمقدن حذر ایلیه لاسیما عند حضور الشیخ اکر وجد غلبه
ایدرسه دخی قادر اولدقجه ضبط ایلیه وتأدب قله ادنی وجدله های هوی ایدرسه کستاخلق
ایلر بو معنایه شاهد حضرت جنیدك مریدلرندن برینك اظهار وجد وحالت اتمسیدر حکی ان
شاباً یصحب الجنید کلما سمع شیئاً زعق وتغیر فقال له الجنید ان یصدر عنك شئ مثل هذا بعد
فلا تصاحبنی وکان بعد ذلك یضبط نفسه وربما کان من کل شعرة منه یقطر قطرة عرق فیوماً
من الایام زعق زعقه ومات اما بلا وجد اظهار وجد ریا ومنافقتدر پس اکر وجد قبل القیام
الی الدور حاصل اولورسه حرکت ورقص کرمیه کما جاز وطریق السلف بلکه کندی ضبط ایلیه
پس بعد تمام الدور الولدی اختیار عاشقلردن بری تقدم ایدکده دست [illegible] حضور شیخده
تعظیم برله تواضع ایده مقام شیخدن تجاوز ایلدکده اولحاصل اولان وجدله رقص وحرکته
کله واکر قبل القیام الی الدور وجد حاصل اولمزسه تواجد نیتیله وتسمیله ابتدا ایلیه وقلبه
اسم جلاله مشغول اولرك رقص وحرکته کله تا اهل وجده تشبه برکاتیله وسماعك ذوق وحرارتیله
اکا دخی یا اول سماعده ویا اوسطنده ویا اخرنده وجد حاصل اوله وکمال وجد حاصل اولدقده پای
کوبان ودست افشان وغزل سرایان سماع اتمك طریقزده جائزدر ولکن عادت اتمیه وبلا وجد
بونلره مباشرت اتمیه زیرا عادت تذکره کراهت وتصنع واردر پس مجالسهم علی التحقیق صمت تخواسی
اوزره سالکه صمتلك اولی بادب بوقدرمکرکه قیل وقال وهای وهوی وجدله اوله پس
وجد حاصل اولدقده بو مذهب جائزدر وخروش کندودن خلع ایدوب میدانه ویا مطربانه
رمی ایلمك سنتدر اکر تصنع وریادن خالی ومجرد اینه کما روی ان کعب بن زهیر رضی الله عنه
دخل رسول الله صلی الله علیه وسلم فقراء عنده علیه من الصلوات افضلها ومن التسلیمات
اکلها قصیدة البردة اولها بانت سعاد فقلبی الیوم مکبول الی ان ینتهی ان الرسول لسیف
یستضاء به مهند من سیوف الله مسلول فقال علیه الصلوة والسلام من انت قال اشهد
ان لا اله الا الله واشهد ان محمداً عبده ورسوله انا کعب بن زهیر رضی الله عنه فرمی الیه رسول الله
صلی الله علیه وسلم بردة کانت علیه وهی البردة الباقیة عند السلاطین روایت اولنورکه
کعب بن زهیر رضی الله عنه رسول حضرتلرینك صلی الله علیه وسلم مجلسنه داخل اولدی وقصیده

بر ده‌ قوانت قلدیکه اوّل بانت سعاده‌ در تا ان الرسول لسیف یستضاء به بیتنه کلنجیه‌ دك پس بو
بیتی قرائت ایلدکده حضرت بیورد یلرکه سنکیین شهادت کلرین کتورب بن کعب بن زهیر دیدم حضرت صلی الله
علیه وسلم بردهٔ شریفه‌لرین اکا القا ایلدی الآن پادشاهلر قتنده اولن خرقهٔ نبی علیه الصلوة والسلام اولدر
پس دمی خرقه محل ذوقده سنتدر اما طریقت بودرکه صکره ینه بهاسن ویره‌ ویاخود مطربانی ارضا
ایده‌ کیرو المیه نتکم حضرتك بو بیتلری دخی بو معنایه دلالت ایدر مثنوی صوفیست انداخته خرقه وجد
در کی دود او برسر خرقه دکر میل سوی خرقهٔ داده وندم انجنان باشدکه من مغبون شدم دوران عاشق
فکر ایدش ودبیا یدخالی برسر بایدش اکر دای خرقیه می براخر سماع نیتنه ویاخود مجرد مطربلر نیتنه اتسه
او لخرقه و یا غیری اولن شیء مطربلرك اولور اما اکر مطلق وجد دندن اتسه ویاخود حین وجدده
کذودن تمکنسز یناخرقه ویاکسوه ویابونلره ماننده هر نسنیه مثلا اقچه کیسه سی کبی دوشسه اول جمله
فقراکدر اکر مطرب فقرادن ایسه جمله فقرادن بری اولور واکر دکل ایسه فقرانك اسبابنه غیرك
مدخلی یوقدر لاسیما علوفلو اوله هیچ مدخلی اولمز واکر وجد وحالته باعث دیرسه وجد وحالته
سبب جمیع حاضر اولن فقرادر یعنی یالکز مطرب دکلدر مشایخ سلفك بونهٔ انفالك ابتداسیله بوخی ثابت
اتمشلردر نتکم بدر غزاسنده حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه من وقف بالمکان فله
کذا ومن قتل فله کذا ومن اسر فله کذا پس شبان ودلاوران کفار طرفنه مسارعه ایلدیلر وپیرلر سنجق
دبنده قایم طوردیلر پس حق تعالی فتح ونصرت ویردی او یکیتلر وافر اوسارا وغنایم کتوردیلر پس شیوخ
اوغنایمدن حصه طلب ایلدیلر یکیتلر دیدیلرکه بونی بز فتح ایلدك سزه نه حصه وبرلم شیوخ دیدیلرکه نعم لکن
کنا ظهرا لکم پس حضرت رسولك کلوب بو غنایم خصوصنده سؤال ایلدیلر درحال بو ایت کریمه نازل اولدی
یسئلونك عن الانفال قل الانفال لله وللرسول انفال غنایمه دیرلر زیرا حقدن قولنرینه عطیه‌ در پس بو ابتدا
معلوم اولدیکه حین وجده ملقا اولن ودوشن جمله نکدر زیرا حضرت صلی الله علیه وسلم اول غنایمی علی السویه جمله‌یه
بخش ایلدیلر کذلك اولدخی جمله‌یه بخش اولمسی واجب اولور والله اعلم بالصواب باب عاشر مقابل لفظنك

باب عاشر

سرنی وسماعك نکته سنی ودود ولدینك واد واد ثلثه نك وسلام ثلثه نك دموزن بیان ایلر ایها الاخ الاعز
والاکرم سماعك اقسامنی واد ابنی بلدکه بوهیئت معروفه وارکان معهوده نچه رموز ونکات واسراری
جامع درکه هرکسك بو رموزه اطلاعی یوقدر جمله‌ دن بری سماع کوننه مقابله کوتی درلر انکچونکه مثال اهل جنان
جمع اخوان بلاغل ولاغش بر یره جمع اولوب آیینه وش بری برینه متقابل اولورلر کما قال الله تعالی
عز وجل فی حق اهل الجنة ونزعنا ما فی صدورهم من غل اخوانا علی سرر متقابلین یعنی بز نزع ایلدك
اهل جنتك دنیاده صدرلرنده اولان غل وغش وحقد وحسد وخیانتی بونلر بری برینه اخوان
اولدقلری حالده اویله اخوانکه سریرلر اوزرینه بری برینه متقابل قرشو اوتورلر قال الشهروردی
فی تفسیر هذه الایة المقابلة باستواء السر والعلانیة ومن اضمر لاخیه غلا فی صدره فلیس
بمقابل ولو کان وجهه الی وجهه یعنی بو ایت شریفه مقابلدن مراد اخوان اولنك بری برینه سری

وعلانیتی

وعلانیتی مستوی اولمقدر وشول کمسه‌ که قلبنده بر قرداشنه حقد وخیانت اضمار ایلر اول الا مقابل
اولمز اکرچه بحسب الظاهر یوزی انك یوزینه مقابل اوله دردر پس یوز یوزه مقابل اولدقده کرکدرکه المؤمن
مرآت المؤمن فحواسی اوزره قلب قلبه بلا غل ولا غش مرآت مجلوه کبی مقابل اوله تا اسرار اتحاد وتوحیدی
مشاهده قله مقابله لفظنك اصل سری بودر بعضی وجهله دخی معنا ویرنلر بوسرذن غافلدر زیرا بو لفظی
وضع ایلین بو معنا ایچون وضع اتمشدر وفقرا وعرفانك جنت عاجله صاحبلری اولدوغن مراد
قلمشدر زیرا عند المحققین جنت ایکی قسمدر بری جنت عاجله وبری جنت اجله در اول وقتده که سالك
موتوا قبل ان تموتوا فحواسی اوزره موت اختیاری اولمزدن اقدم اوله انك وجودی مقبره سی روضه
من ریاض الجنة حکمنده اولور بو مرتبه‌ ده جنت معرفت کیرد ودبقی سرچشم شهود دلکه کوید
نتکم بعض مشایخ بیوردیلر ان فی الدنیا لجنة عاجلة من دخلها لا یشتاق الی الجنة الاجلة قیل
وما هی قال معرفة الله کذا فی شرح الحکم پس جنت عاجله صاحبلری اولن فقرا وعرفا بوم مقابله ده
بر یره جمع اولورلر وذکر الله وفکر الله روضه‌لرنده جانلری روحانیت کلزارین واسرار احدیت
سنبللرین اوتلیوب غذا بولورلر قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ارتعوا فی ریاض الجنة قال وما ریاض
الجنة یا رسول الله قال مجالس ذکر الله وبو جنت عاجله بچرهٔ طوبی مثالی اولن شیخ برکمالدر که درخت
وجودی سایه‌ سنه جمع اولوب انك شجرهٔ وجودندن حاصل اولن ثمرهٔ معارفی وفواکه لطایفی اجتنا
قلورلر وبو حدیث شریفك ماصدقی حالنی واسرارنی بولورلر کما قال النبی صلی الله علیه وسلم اذا القیتم
شجرة من اشجار الجنة فاقعدوا فی ظلها وکلوا من اثمارها قالوا کیف یمکن هذا فی دار دنیانا
یا رسول الله قال اذا القیتم صاحب العلم فکانما القیتم شجرة من اشجار الجنة پس اولکون شجرهٔ
جنته ملاقی اولورلر وانك ینابیع قلبندن جاری اولن انهار اسراردن نوش قلورلرکه اول انهاردن
بری ماء علم وبری عسل معرفت وبری لبن ذوق روحانیت بریسی دخی خمر محبتدر پس اثمار معارفدن
ییوب وبو انهار اربعه‌ دن ایچوب تنعم غایته ایردکده سماعله دخی تلذذ مراد ایدرلر نتکم جنت اجله
صاحبلری بعد التفکر والتعظیم سماع اقتضا ایدرلر پس اشجار جنت اوزره جرسلر اولوب حق تعالی
تحت عرشدن بر یل کوندره‌ اول یل شجرلره طوقنه ومتحرك اوله‌لر وانك اوزرنده اولن جرسلر نغمات
لذیذه والحان نفیسه‌ له سرآغاز قلورلرکه اهل دنیا انی استماع اتسلردی اولورلردی کما قال النبی صلی الله
علیه وسلم فی الحدیث الصحیح ان فی الجنة لاشجارا علیها اجراس فاذا اراد اهل الجنة السماع
یبعث الله من تحت العرش ریحا فتقع تلك الاشجار فتحرك تلك الاجراس باصوات لذیذة
لو سمعها اهل الدنیا لماتوا طربا کذلك جنت عاجله صاحبلری اولن فقرا وعرفا دخی خوان معارف
تمام اولدقده سماعله دخی تنعم وتلذذ اولمق مراد ایدرلر واشجار جنت عاجله اولن نای زنلره متوجه
اولورلر پس حق تعالی انلرك عرش درونلرندن نفسلری ریاضی بعث ایدوب جرسلر کبی اولن نایلره
طوقندقده هر بردن نغمات لذیذه واصوات نفیسه صدور ایلیه‌ که ارواح عشاق انك استماعندن

مست اولورلر واهل دنيا اكر اول نغمات لذيذه يى استماع ايتدككبى استماع ايتسلردى نفسلرى اولوب
ودرويش اولورلردى وموتوا قبل ان تموتوا سرّين بولورلردى پس ارواح عشاق روضة من رياض
الجنة مثابه سنده اولن بدن مقبره لرنده بوكوندن اذواق جنّت عاجله ايله متلذذ ايكن وبين الصحو والمحو
برزخ اعتبار يده متحير ايكن ناكاه فاذا نقر فى الناقور ذلك يوم عسير على الكافرين غير يسير
صداسى واوازه سى كوشلرينه ايرسه اولدقده بو شوق وذوق حيات اخر بولوب ده حال بعث
الموتى من القبور الى يره اوروب واوروطوروب قيام كلورلر وقيامت صغرايى نمايان قلورلر ولسان حال الله
ديرلركه اى خواب غفلتده يتن كمسه بيدار اولكه بعد النفخة الى الصور وضرب الناقور يعنى ناقور
فاعول وزننده نقردن مأخوذ در ماينقر فيه معناسنه در يعنى شول شىء در كه انكله تصويت ايچون اكا
ضرب ووقع اولنمق انك شاننده اوله پس نايه وقدوم بله شاملدر اما قدومه يله اولمق انسبدر
ايت كريمه ده ناقوردن مراد صور اسرافيلدر تقديرا معنا اولوقتده كه صوره ضرب ويا نفخ اولنه
اول نفخ اولنديغى وقت يوم عسيردر كافرلر اوزرينه غير يسيردر اما مؤمنلر اوزرينه آسان
يسيردر پس بو سرّك نمونه سى دنياده بو طريقده قپى نايه نفخ اولنسه ونقاريه ضرب اولنسه الكلرى
روحلرى حيات بولور وبو صدالردن لذّت آلوركه انلر مؤمنلردر بو صوت صدالرى حقيقتنه اول
كونك نمونه قيامت اولمسنه پس بو سماع انلره روز عيد كبى يسيردر اما منكر اسرار طريقت اولنلره اول
كون عسيردركه حقيقت حالدن غافللردر اول كون جميع موتى قبورلرندن بو شكله اوروطوروب حيات
بوله پس كركدركه بو كون بو سرّى كوره سن وبزم كبى حاضر ومهيا اولاسن و قيامت كبرى ايچون
تدارك ايده سن برمركز دائره وجود اولن عزيزك اطرافنى طولنه سن تا اخرنه هركس كندو متبوعيله دعوت
قلندقده سن مقبول خدا اولن معتمد ايله دعوت قلنه سن كما قال الله تعالى يوم ندعوا كل اناس بامامهم
پس تا اول مقابلدن بو دور ختم اولنجه سرّى معادى بلدوكده احوال الاخرة ايما ايدرلر بعده بو دور
تمام اولوب وتعين شيخ اودهّ دن چقوب مقامنه كلدكده ودور ثانيه متوجه اولندقده اسرار
مبدا ومعادن وظهور عالم وآدمه اشارت قلورلر وبو مبدأ ومعاد كلامنى بلمكه اولا
برمقدمه بسط ايتمك كرك حتى صكره احوال وار كان فقرادن انك استخراجى آسان اوله اول
مقدمه بودركه مشايخ صوفيه ديرلر ديكه بو وجود وجود دوريه در يعنى مثلا ذات احديه
برنقطه كبى فرض اولنور وبو عالم وادم اول نقطه دن صدور ايدن خط دائره كبى تمثيل قلنور
بو دائره نك نقطيه قريب اولن يمين ويسارى طرفنه مقام محمدى ديرلر زيرا اول وجود انكله بدا
اولوب واخرى دخى انك شفاعتيله ختم بولسه كرك وانك شفاعتى شفاعت رب العالمينه متصل
اولكه لذ بو معانى نيچه خوشه بيوردلر قال اى شرفا اعظم من شرف محمد صلى الله عليه وسلم كان ابتدا
الدائرة به كما قال اول ما خلق الله روحى وكملت به وهو اول شافع باذن الله اخر شافع وارحم
الراحمين بيت چونكه حطست ز اول تا باخر دروخلق جهان كشته مساوى مثلا كار دكى

دائره

دائره كبى وبو نقطه نك يمينى طرفى عالم ظهور ويسارى طرفى عالم بطون تصور اولنور ومقابلنه
مرتبه انسان ديرلر پس عالم وادم نقطه ذاتك مجلى سندن ظهوره كلوب دائره وجود اوزره سير
قلوب كما بداكم اول خلق نعيده فحواسنجه كلديكى معدنه وار يلديغى نقطه جانبنه طولنوب كل شىء
يرجع الى اصله مفحواسى واليه المصير فحواسنجه اصلنه واصل اولورلر بيت باصل خويش راجع كشت اشيا
همه يك چيز شد پنهان وپيدا اكرچه جمله عالم وادم بو خطه موسوم اوزره مسافردر ولكن جميعسى مبدا
ومعادن بلمز پس بو جمله دن مبدا ومعادين بلنلر انبيا واولياء وعرفادر بونلر دخى ايكى قسمدر
بريسى ناطقه حقيقتندن روحى نيجه سير ايلدى وبو عالم انسانيه نقدر مرتبه قطع ايدوب كلدى دخى
دخى انسان اولمزدن اول بونلرى بلور نتكم كنت نبيا وادم بين الماء والطين حديث شريفى بو علمى
اشعار قلور وبريسى دخى مبدا حقيقتدن روحك نيجه ظهور ايلدوكن وبو عالم ناسوته كلنجه
نقدر مراتب سير ايلدوكن بلمز ولكن عالم انسانيته كلدكدن صكره بو كه بر علم كلوركه بو بر مبدادن
ظهور ايلدى بو عالم انسانيته كلدى وبونده دخى قرار ايتيوب الحاكيدر پس بو قسم اولان علمله باطنى طرفندن
مراتب قلبيه وروحيه يى قطع ايلدوب سير قلور لاخرالامر مبدا حقيقيسنى بولور بو سرّى بولدقده
حق تعالى اسم سلامله متجلى اولور وبو اسمك لسانيله انلره سلام قلور وديركه سلام عليكم
عبادى سلمت علومكم عن الشبهات ووصلت فهومكم الى الغايات اول زمانده بونلره بر علم كلوركه بونلرك
على مبدا حقيقيه واصل اولمسى وشبهات شكوكدن خلاص بولمسى اسم سلامك تجليسى واثرى ايمش كه بونلرك علمى
سلامتلو اولوب مرتبه يه واصل قلمش پس بو مرتبه علم اليقين ديرلر بعدازان حق تعالى بونلرك علمنه
نور رؤيت ومشاهده ويروب عين اليقين منزلنه ايركوروب اندن صكره بونلرك روحى مبدا
حقيقيدن نيجه ظهور قلدى ومراتب عقول وارواح وافلاك وعناصرى نيجه قطع ايدوب مرتبه انسانيه
كلدى انبيادن بعضيسى واوليادن بعضيسى قالبه كلمزدن اول بلوب وكوردكلرى كبى بونلر دخى
جمله مراتب بودورده عين اليقين مشاهده قلورلر ومرتبه انسانيه دن مبدا حقيقيه وارنجه نقدر
مراتب قلبيه وروحيه وار ايسه قطع ايدوب بو دفعه عين اليقين برله مبدا حقيقيه واصل اولورلر
پس جناب حق ينه بونلره اسم سلامك تأثير وتجليسن بلدرر وهر مرتبه ده بو اسمك حكمى
اولدوغنى اكدررنتكم شيخ صدر الدين بو اسمك شرحنده ديركه ولكل مرتبة من المراتب
حظ من هذه الاسم ودخى بونلره بو اسمله سلام ايدوب ديركه عبادى سلام عليكم
سلم يقينكم من الشك وظلمة الشرك الخفى شاهد تم المراتب والحقايق كما هى عليها بعيون
يقينكم اعلموا ان هذه السلامة من سلامى عليكم بعدازان بونلره حق اليقين نورى اعطا قلوب
بونورله بونلر بدايت وجوده دن نهايته وارنجه دور سير ايدرلر پس سيرلرى
مبدا حقيقيه ايردكده مبدا عين معاد كوره لر واخرى عين اول بوله لر وباطنى عين ظاهر
مشاهده قله لر قاب قوسين او ادنى مقامى نه ايرشمش بله لر ومعراج حقيقيه ايرلر بو مقامده

دخی حق تبارك وتعالی بونلره اسم سلامله تجلی قلور دیرکه عبادی سلّم ثم عن کل ما نسب الیکم من
الوجود والقیود ووصلتم سلامی علیکم الی سلام الشهود فانظروا بنظر حق الیقین کیف ترون
النقطة والدائرة والدّور والمدار فاذا نظروا یرون النقطة والدائرة والدور والمدار عینًا
واحدًا ساریًا دائرًا فیها کالنقطة الدائرة فی شکل الخط الوهمی کما قال صاحب گلشن راز
بیت هم از وهم تست این صورت غیر چو نقطه دایرست در سرعت سیر بو محلده سوز چوقدر
اکر تفصیل اولنورسه اسراره وکفتاره حد یوقدر پس بو مقدمه دن مقصود نه کاکل لم
بوند نصکره مقصودا ولدرکه مشایخ بوذکر اولنان ادواری واسراری طالبلره
تفهیم ایتمك استرسه لر بو عالمده محسوس اولن شیئلره تشبیه ایدرلرکه تا امر معنوی تمثیل
طریقیله عیان کلسه مثلا کیسی ذات احدیتی بر نقطیه تشبیه ایدرلرکه اول نقطه سرعتله حرکت
ایلسه دائره شکلنده کورینور لکن اول دایره وهمی درانك وجودی یوقدر بلکه اول دائره
شکلنده کورینن نقطه در وقس الذات الالهیة والموجودات علیه وبعضیلر دخی بر نقطه
وضع ایدوب اول نقطه بر کارله چینب اولنی اخرنه اولشدررلر ونقطنك یمینی طرفنی عالم
ظهور ویساری طرفنی عالم بطون اعتبار ایدوب بو اسراری انره کوستررلر مثلا کتا ذکر دائره
کبی اما حضرت پیرمز و دنیا واخرتده دستکیرمز وشمس منیرمز ونور ضمیرمز بوذکر اولنان اسراری
کندو وضع ایلدیکی آیین لرنده کوستررمثلا شیخ کم کلوب مقامنده طورر نقطهٔ مبدأ وجود
مثالنده اولور ویساری طرفکه عالم بطونك نمونه سیدر فقرا اول طرفله ظهوره مستعد اولمش
ارواح مجرده کبی سکونله بلا حرکت کلوب نقطهٔ مبدأ وجود مثابه سنده اولن شیخه قریب
اولدقدنه دست برسینه تعظیم قلوب یمین طرفنه کچمکه وهرکس کندی استعدادنجه اولطرفده
مرکز وجودی اوزره دائره اولمغه لشا حالله استیذان ایدرلر پس قایم مقام حق اولن شیخ بونلره
لشا سترلکن دایرًا علی مرکز وجودك وعاملًا علی شاکلتك دیو امر قلوب بونلر دخی
سمعنا امرك سمعًا وطاعة وبدأنا الدور علی اعیاننا الثابتة والعمل علی مرکز وجودنا الذی هو
الشاکلة التی یعمل علیها کل طائفة دیرکه ومرکز وجودیلری اوزره دوران قلدق وقدم بر
قدم ومرتبه بر مرتبه سیران ایدرك نصف دائره ظهوری قطع ایدوب مجازی شیخك مرتبه
انسانی نمونه سیدر داخل اولورلر بو طریقك شرطی بودرکه او درکاه اورته ده قلمیه بلکه
یاب یاب ویابك پك دور ایدرك کلورمبدأ حرکاته واصل اولورلر پس مرتبه بعد مرتبه
اول یسار طرفنی دخی قطع ایدوب مقام نقطیه کلورلر بوکره قایم مقام حق اولن شیخ بونلره
حقك سلامن تبلیغ ایدوب اسم سلامله سرن کوستررد دیرکه سلام الله علیکم ایها الدائرون
فی دائرة المحبة سلّم الله اسماعکم ونیاتکم عن الفتنة وواصلکم الی المبدأ الحقیقی بالسلامة
وسؤال اولنوسه که بو سلام اللهی عباد اللهه ایصال مکاننده طوررکن دخی جائزدر پس تقدم شیخ

ع

ظاهر عالم مرتبهٔ انسان
مقام شیخ ○ باطن عالم

نه معنایه اشارتدر کم اول متخلقده دخی بولنه شیخك بر قج قدم مقامندن ایلرو
کلمسی مقام منازلیه اشارتدر منازل بین مشایخ اکادیرلرکه عبد کندو وجودندن مقام
فنایه تنزل ایلیه جناب حق دخی سلامیله ورحمت ورأفتیله مقام عبده تقرب ایلیه نتکم بو معنایه
اشارت ایدوب من اتانی شبرًا اتیته ذراعًا بیوررلر ودخی بر حدیث شریفده اذا مضی
شطر اللیل او ثلثاه ینزل الله الی سماء الدنیا فیقول هل من داع فیستجاب له بیوررلر
پس بر عاشق کم کندو مرتبه سندن خروج ایدوب جناب حقه متوجه اولوب مرکز حقیقیه قریب اوله
جناب حق دخی جل وعلا اوج عزتندن ومرتبهٔ استغنادن اول عاشقه قریب ویقین اولور نتکم
ابن فارض حضرتلری بیوررلر فلو واحدًا امسیت اصبحت واحدًا منازلة ما قلته
عن حقیقتی یعنی اکر سن مرتبهٔ بشریتکدن خروج ایدوب مجرد واحدا ولیدك بو لیلجی اولوردك
مقام منازله بنم حقیقتدن دیدکم سوزی دیمك اولوردی پس شیخ حضرتنك کندو مقامندن ایریلوب
سلام ویردیکی موضوع مقام منازله دردر فافهم پس بو مقام معلومك اولدیسه دوراول
نهایت بولدیسه صورت مقدمه ذکر اولنان معنایه موافق اولسونه ایچون دور ثانیه شروع ایدرلر
پس بو دورده اولکی دوردن زیاده سوز وحرارت ووجد وحالت وانکشاف درون حاصل
اولور کم اکثری عین الیقین مرتبه سنه ایرکوردر پس بو دور دخی بو حال ایله غایه ایردکده
تکرار خلیفهٔ حق اولن شیخ بونلره بو معنایه رمزا اولن سلام حقی وانك اسرار خواصنی بونلره
ادا قلور دیرکه سلام الله علیکم ایها السایرون فی طریق المودة والخلة وکشف عن بصر بصیرتکم
الغشاوة حتی ترون اسرار الدور ومرکز الحقیقی پس بو سلامدن صکره دور ثالثه شروع ایدرلر
وبو دورده بونلره علی قدر مراتبهم واستعداداتهم استغراق الدیرر فاینما تولوا فثم وجه الله
سری اکثرنه حق الیقین برله وبعضیسنه عین الیقین ایله وبعضیسنه علم الیقین ایله یوز کوستررپس بو دور
دخی تمام اولدقده شیخ سلامه مبادره ایدوب ونمونهٔ مقام منازلیه کلوب بونلره اوچنجی سلامی تبلیغ
ایلرو دیرکه سلام الله علیکم ایها العاشقون والعارفون تمت ادوارکم وطابت اسرارکم جعلکم الله
الحقیقة الیقین ومشاهدة رب العالمین بالسلامة پس اوچ کره دورلك ودخی هر دورده اوله
اوچ کره سلامك سری بودر اما بین الفقرا مشهور وشایع اولن بودرکه حضرت مولانا قدس سره
بر کون سماع ایدوب دور ایدرلردی وفقرا دخی اطرافنده هر بری دوران قلورلردی پس اول حضرت
دوری قیوب ایلرو کلوب سلام ویردی بعده دوره اغاز ایلدی بر مقدار دوردن صکره ینه سلام
ویردی وینه دوره باشلدی بعده ینه سلام ویردی بعده ختم الدور والسماع اول حضرته سؤال
ایلدیلرکه بو کون شویله بر عمل قلدیکز سرنی بلمدك اعلام اولنه لطف مخصوصدر دیدیلر پس
بیوردیلرکه دور ایلرکن حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم اصحاب برانباهله روح شریفلری
تمثل ایلدی رضوان الله علیهم اجمعین اولکی سلام انلره ایدی بعده دور ثانیده حضرت شیخ عطار

رحمة الله روح شريفلرى تمثل ايلدى سلام ثانى الايدى بعده دور ثالثده حضرت شيخ حكيم ثانينك
روح شريفلرى تمثل ايلدى سلام ثالث الايدى بيوردیلر بو قول منقولاتدندر ضعفك حالى دكلدر
اكر ثابت ايسه حضرتك آيينلرندن معصوقى اولن اسرار غامضه دردر زيرا كاملك بر فعلنده هزار
در لو نكته و اسرار موجود اولور پس بو تقديرجه سلامده اصل بو كلام ذكر اولنمق كركدر طرفينه
شامل اوله الصلوة والسلام عليك ايها النبى ورحمة الله وبركاته والسلام علينا وعلى عباد الله
الصالحين والعارفين والعاشقين پس بو طريقتده عارف اولدركه بو دقايق ونكاته واقف اوله
و بو حقايق واشارت عالم اوله و بو دورلرك جمله رموز دقيقه سنده برنجى بلودركه فقراى مولويه
سلوكلرى دخى دوريه در ظاهرلرنده دور ايلديكى كبى يعنى طريق مستطيله صاحبلرى كبى دكلدرلر
زيرا طالب حق ايكى قسمدر بر قسمى بلوغندن تاوقت موته دك شريعت طريقته ذاهب اولور ولكن
هر نه مرتبه يه ايرسه اكر روحانى واكر جسمانى اندن حقى خارج بولور و تنزيه قلور و بونلردن اعلا
بر مرتبه ده ويا بلا مرتبه صنور وطول ودراز طلب قلور و بو اعتقادده اولنلره طريق مستطيل
صاحبلرى ديرلر و بر قسمى دخى اولدركه حقك عنايتى و مرشدك همتيله طريقه سلوك قلدقده
وحدت وجود اكا منكشف اولور وهر نه مرتبه يه ايرسه فاينما تولوا فثم وجه الله سرى بولور وهر مقامده
وهر يرده وهر شيده حقى مجلى كورر بو كمسه لره طريق دوريه صاحبلرى ديرلر زيرا بونلرك سيرلرى
من الحق الى الحق مع الحق فى الحق اولور پس بودوريه لك بو لنور شكم شيخ اكبر حضرتلرى بو معنا
مناسب بيوردیلر اعلم ان صاحب طريق المستطيل مائل عن مقصوده خارج عن طريق الاعتدال لانه لا يرى
الحق فى الظاهر بل يتوهم ان مطلوبه خارج عن هذه المظاهر فيتحرك بالحركة المستطيلة للوصول
اليه ومقصوده معه وهو لا يشعر فهو صاحب خيال وغايته اليه فله من والى وما بينهما واما صاحب
الحركة الدورية فلا بداية فى سيره ولا نهاية له لانه يشاهد الحق فى كل المظاهر الروحانية
والجسمانية دنيويا كان او اخرويا كما جاء فى الحديث لو دليتم بحبل لهبط على الله فاخبر ان الله
فى باطن الارض اى عالم الاجسام كما انه فى باطن السماء اى عالم الارواح وهو بكل شئ محيط
معناسى اى طالب اسرار طريقت بلكه تحقيقا صاحب طريق مستطيل مقصودندن غيره وخيالنه مائلدر
وطريق اعتدالدن خارجدر زيرا حقى مظاهرده كورمز بلكه توهم ايدركه مطلوبى بو مظاهردن خارج
اوله حال بوكه مقصودى كندو يله بله در اول انى بلمز پس اول صاحب خيالدر و غايتى دخى
خيالدر و انكچون من والى ومن والى نك مابينى واردر يعنى بدايت ونهايت و بو ايكسنك
مابينى واردر اما حركت دوريه صاحبلرى انلرك سيرنده بدايت ونهايت يوقدر زيرا انلر حقى
هر مظاهرده روحانى وجسمانى و دنيوى واخروى هر يرده مشاهده قلورلر شكم محمديلر حقنده كلديكى
حضرت رسول رب العالمين صلى الله تعالى عليه وسلم بيوردیلر لو دليتم بحبل لهبط على الله يعنى اكر
سز بر حبل صرقتسه كز البته اللهه انيدى پس خبر ويرديلركه جناب حق باطن ارضده حاضردر

يعنى عالم

يعنى عالم اجسامده نتكم باطن سماده حاضردر يعنى عالم ارواحده اول الله هر شيئه محيطدر
پس هر شيئه حق محيط ايدكن بلوب كوردن كرنك مشاهده و سلوكده دوريه اولور و دورلرك بر سرى
و نكته سى دخى بودركه جميع زمان ومكان وجهان بصر بصيرتله نظر قلسك هب دورانده در
كما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم فى دور الزمان روى ابو بكر رضى الله تعالى عنه ان الزمان ما قد
استدار كهيئة يوم خلق الله السموات والارض وقتك قليل وكثيرنه زمان اطلاق اولنور و زمانك
استدارسندن مراد شهور وقمرينك دوريدر سنه انك اوزرينه حساب اولنور حق تعالى حضرتى
سموات وارضى خلق ايلديكى كوندن برى بو هيئت اوزره دورده در بو زمانك دورندن فصول اربعه دخى
دورده در و زمانك دورى افلاكك دورندن حاصل اولور و هر بر فلكك بر كونه دورى وار و هر
فلكده اولن كواكبك بر دور لو دورى وار واى وكون دورده در و ليالى وايام دورده در نتكم هيئت
كتابلرنده هر برينك دورى و مركزى مفصل مشروحدر بو علمه اولديغيچون و تطويل كلام باعث
اولمسن ايچون تفصيلى ترك اولندى سوز بودركه جميع فلكلر دورده در و ملكلر دخى دورده در
كما قال الله تعالى وترى الملائكة حافين من حول العرش يسبحون بحمد ربهم اى محدقين بريرين
حولة يسبحون ذا متلبسين بحمد ربهم اى ذاكرين فى طوافهم صفات جلال الله وجماله تلذذا بها پس جميع
فلكلر و ملكلر بلكه جميع اشيا دورده در بويله اولنجق سالك بو دورى صورتا طريق اتخاذ اتمك
بطريق الاولى و بو دورى صوريه انكار ايدنلر عجبدر طريقيله انكار ايدركه بو دور بو قدر
اسرار ونكاتى جامعدر و بوندن غيرى دخى اضعاف ومضاعف فوائد ومنافع حاويدر انى بو طريقك
راسخلرى بلور و بحمد الله تعالى بو فقيره بو ذكر اولنان رموز ونكات و اسراردن غيرى دخى نجه اسرار
خفيه منكشف اولمشدركه انك تفصيلى بو مختصره صغمز مكر بر آخر كتاب اوله العاقل يكفيه الاشارة
فضلا عن طلوع المفهوم من افق العباد والله اعلم بالصواب تم ثلث الكتاب بعون الله الملك
الوهاب قسم ثانى اسرار شرعيه لى بيان ايلر بو قسم دخى اون بابه جامعدر باب اول طالب طريقته داخل
اولدقده صكره بدايت شريعتده اكا نه لازم اولور انى عيان قلور اولا طالبه لازم اولن بودركه
بر عمله شروع قلدقده نيت خالصه نيت ايله كما روى عن عمر بن الخطاب رضى الله عنه انفقا على الرواية
عنه قال رسول الله صلى الله عليه وسلم انما الاعمال بالنيات ولكل امرئ ما نوى فمن كانت هجرته
الى الله ورسوله فهجرته الى الله ورسوله ومن كانت هجرته الى الدنيا يصيبها او امرأة يتزوجها
فهجرته الى ما هاجر اليه اى لنى اعمال صحيح اولمز الا نيت خالصيله و نيت قلبك بر عمله
عزم وقصد قلمسنه ديرلر پس سالكه لازمدركه ايلديكى عبادت وخدمتده قصدكى اغراض نفسانيه دن
پاك و قلبك سترى زنكار نفسانيه دن مجلا وتابناك اوله زيرا حسن قبول طاعت وخدمت
حسن نيته منوطدر هر كسك نيتى نيه عاقبتى انى بولور اكر لقمه نان و كر جوهر جان ايسه جوهر جان
اله كلور نتكم بيوردیلر مثنوى كى در طلب لقمه نانى ودر طلب جوهر جانى جانى اين نكته رمز بشنو

اكر ميلاني هجيرنكه د رطلب اني انى نتكم حضرت رسول صلى الله عليه وسلم بو كفنا رجوهر نثار لرى
دخى بو معنايي مؤيد اولور فهجرته الى ما هاجر اليه بيوردى هجرت ايكى قسمدر برى صورى وبرى
معنوى در هجرت صورى اولدركه بر كسه وطنن طلباً لمرضات الله ومتابعة رسوله ايرو اوله مقدس
وهجرت معنوى اولدركه بر كسه مناهى ومعاصيدن مهاجرت ايليه انكيچون حضرت رسول بو حديث
شريفى بيورديلر المهاجر من هجر ما نهى الله پس بر كيمسه وطنندن مهاجرت وياخود هواى نفسندن
مفارقتى مرضاة لوجه الله ومتابعة لرسوله اوله انك هجرتى الله ورسوله منتهى اولور والله
ورسول قتلرنده مقبول اولور جزاسنى الله ورسول ويرر واما شول كمسنه كه هجرتى ونيتى اصابت
ايليه دنيا ايچون ودولت ما فيها ايچون وياخود بر عورت ايچون اوله كه انك ايله تزوجنى مراد
ايلر انك هجرتى مهاجرت ايلدوكى شيئه منتهى در عند الله الا جزا يوقدر نتكم بر كمسه مكه دن
مدينه حضرت رسول صلى الله عليه وسلم ايله هجرت قلدى ولكن نيتى ام قيس ديرلر مدينه ده بر
واردى انى الماق ايدى پس مهاجرلر نصيبندن محروم قلدى وبو حديث شريفى حضرت
صلى الله عليه وسلم اكرچه اول كسه يه زجر ايله بيوردى ولكن جميع خالصاً اولمين عامللره
وعمللرنه شاملدر وعلى طريق التأويل بو معناده جائزدركه دنيادن مراد حيات عاجله اوله
وتزوج امرأه دن مراد آخرتده اولان حور لردر پس تزوجى اوله پس ديمك اولوركه سالك
طاعت وخدمتنى مقابلنده حيات عاجله دن وصفاى اجلدن جسمانى وروحانى هر نه يه بر شى طلب
اتميه بلكه خدمت وعبادتى مطلق لوجه الله اوله كما قال الله تعالى فمن كان يرجو لقاء ربه فليعمل عملا
صالحا ولا يشرك بعبادة ربه احدا يعنى شول كسه ربى سنك لقاسنى رجا ايلر كيدركه اوله عمل
صالح اشليه كه اعمالنه شائبهٔ ريا وسمعه اوليه ودخى سنك عبادتنه بر احدى شريك قلميه قال
البيضاوى بان يرائيه او يطلب منه اجراً يعنى ربى سنك عبادتنه شريك قلميه خلقه مرايلك
اتمكله وياخوف ربى سنك اجر طلب اتمكله معلوم اولديكه دنيا واخرتدن اجر طلب اتمك شرك
خفيدر انكيچون حضرت رسول صلى الله عليه وسلم بيورديلركه الدنيا حرام على اهل الاخرة والاخرة
حرام على اهل الدنيا وهما حرامان على اهل الله پس سالك بو طريقه كيردكده خلوص نيته محتاجدر كم
حيات معنوى بوله شيخ حضرتلرى فتوحاتده بيورديلر النية لجميع الحركات والسكنات كالمطر النابت
الارض يحيى بها كالارض بالمطر والجسم بالارواح الانور يعنى نيت جميع حركات وسكناته و
اعمال نيتله حيات بولور ارض مطر ايله وجسم روح انور ايله حيات بولديغى كبى پس بازار طريقتده اولان نقود
اعمال سالكه نيتدن اعلا بر سكه اولمز وكالنه افعاله خلوصدن غيرى بر شى رواج ويرمز
كمال خلوص اولدركه ايلديكى خدمت وطاعت كوزكه كوزكميه كما سئل عن بعض العارفين
ما علامة قبول الخدمة والطاعة قال نسيانك اياها وانقطاع نظرك عنها بالكلية ودخى
اولدركه خلق عالمك التفاتى وعدم التفاتى ومدحلرى وذملرى يانكده برابر اوله بو بيله
اولمينجه

اولمينجه ايمان كامل اولمز كما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يكمل الايمان يكون عنده كالاباعر
پس بو حديث شريف خلق عالمدن مراد اميد ونظرى قطع اتمكه دلالت ايدر سالك ابتداء حالنده
ابراهيم ادهم مشربنده كركدر بو قدر تخت وتاجى ترك ايليوب فقر اختيار قلدقدنصكره
نفسنه غرور كلمسون ديو خلقك التفاتندن وكندويه تعظيم وتكريملرندن دخى قچردى نتكم
مناقبنده مسطوردركه بصره ده اقامت ايليوب رياضت ومجاهده چكردى خلق بصره ده
بونك كيم ايدوكن صكره دن بلوب باشنه جمع اولوب التفاته باشلديلر بر كيجه كعبه كيدر بر قافله ايله
حجه روان اولدى مكركه اهل مكه بونك اوصاف حميده سن اراقدن استماع ايدوب غائبانه
تعشق اتمشلردى پس اهل قافله ابراهيم ادهم حضرتلرينك كيم ايدوكن بلمديلر زيرا غايتله
فناده ايديلر پس كعبه يه بر قوناق قالدقده كاربانده بر نيچه كمسه ايلرو كيدوب كعبهٔ شريفه
داخل اولدقده اهل كعبه اولكسه لره نه يردن كلورسز ديو سؤال قلدقده انلر بصره دن كلورز
عظيم كاربانوز ديو جواب ويرديلر انلر ديديلركه بصره ده شيخ ابراهيم ادهمى بلورميسز ديدلر
كه نه كمسه در بلمزز لكن بو كاربانده ابراهيم ادهم ديرلر بر كسه واردر ديدكلرنده اهل كعبه
بربرينه خبر ايدوب ابر واصاغرى انك استقبالنه متوجه اولديلر پس كاربان شهره
قريب اولدقده ابراهيم ادهم جمله كاربانك اوكنده ايدى كورديكه اهالئ مكه جماعت
كثيره ايله كلورلر اهل مكه دن بر قچ كمسنه تقدم ايدوب ديدلركه كلك شو درويشه
صوره لم پس ابراهيم ادهمه ديديلركه درويش بو قافله ده ابراهيم ادهم ديرلر بر عزيز
واريمشى فقى كمسه دركه جميع اكابر مكه انك استقبالنه چقديلر حضرت ابراهيم بو سوزى
ايشتدكده نفسنى حظ ايدوب باطننه ديكه بنم دخى درحال حظ نفسندن والتفات خلقدن
اجتناب ايچون ديديكه نه اوحرسز بر ملحددر كم بو قدر اعزه استقباله كلمشسز اهل كعبه جمع
اولوب ابراهيم ادهم كبى صاحب ولايته ملحد درسين ديو بر اعلا كوتك چلرز خبرلرى
يوقكه اول دودكلرى ابراهيم ادهمدر لكن كمال فقرندن الا ابراهيم ادهم لكى
روا كورمديلر پس بعد الضرب نفسلرينه ديديكه اى نفس كا خلقك اعزاز واكرامندن
بو كوتكلرى يكدر رنجه مدت كعبهٔ مكرمه ده مجاورت ايلدى كمسه انى بلمدى ارباب
سعادت اوايل حاللرنده بو يله اختفا ايدوب مجهول اولورلر ايمش پس بدايت حالنده
طالبه لازم اولان خاصه لردن بريسى دخى خاموش اولمقدركه دلنى مالا يعنيدن قطع ايده نتكم بيورمشلردر
من حسن اسلام المرء تركه ما لا يعنيه مالا يعنى كندويه لازم وواجب اولين سوزى سويلكدن وقورى
يره لقردى قلمقدركه نه براى تعليم وتعلم ونه براى مصلحت دينى ودنيوى اوله بلكه خيرده سويليه بلكه
سوزى ياخير وشر اوله پس مؤمن اولن بو كونه كلامدن ترك اتمك كركدر كما قال النبى عليه الصلوة والسلام
من كان يؤمن بالله واليوم الاخر فليقل خيراً او ليصمت وخموشلك سمتنه كيتمك كرك تا اوان صورى

ومعنویدن نجات بوله کما قال علیه الصلوة والسلام من صمت نجا زیرا بلاء صوری ومعنوی اکثر
انسانك لساننه مربوط اولمشدر کما قال علیه الصلوة والسلام البلاء موکل بالنطق بیت ای زبان
پس زیانی مرمرا چون تو یی کو یا چه کویم من ترا ای زبان هم کنج بی پایان تویی ای زبان هم رنج بی درمان تویی
طوطی حکایه سنده حضرتك عظیم تاکیدلری واردر وکویا اولمغی ذم ایتمه لری بو یلده نجه مضرتی وخمول
اضعاف مضاعف سلامت اولدوغنی تعلیم قلمشدر کما قال علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه سلامة الانسان فی حفظ
اللسان وسلامة اللسان حفظ الجنان پس ای درویش حضرت پیرك خموشلك حقنده کلمات طیبه لری اکر مثنویده وکر
غزلیاتنده قتی چوقدر حتی خموشلکی بغایت سودکلرندن بر مخلص ایله خموش اختیار قلمشلردر و بو بیت طالب
اولنه بوقدر کلماندن کفایت ایدر نتکم بیوردیلر بیت خاموش که خاموشی بهتر ز عسل نوشی درسوز
غبار تر ابکذار اشارت را پس بدایت سلوکده اولان فقرایه خموش اولمق ومحضا کوش اولمق لازمدر
مثنوی کودك اول چون بزاید شیرنوش مدتی خاموش بود او جمله کوش مدتی می بایدش لب دوختن از سخن
تا او سخن اموختن زانکه اول سمع باید نطق را سوی منطق از ره سمع اندرا اما شول وقتده که انطقدن
سالم اوله وتعبیر کلامه حق رضاسی اوزره قادر اوله وجناب حقدن سویلمکه اذن و یریله اول [illegible] تقدیرده
سویلمك جائزدر ومن عند الله مأذون اولان کلامك تعریفی بودر الکلام المأذون فی تعبیره هو الذی
یتکلم بالله وفی الله وبالله وبو کونه اولن کلام حقك ولیلرینه نعمت عظمیدر کما قال ابن العطا فی
لطایف المنن من اجل مواهب الله الاولیاء تعبیر الکلام علی رضاه بحلاوة العبارة علی رضاه
قیدی رضاسی اولمین کلامدن احترازدرکه اول خلقك پسندانه سی ایچون اوله عباد وفضلا حیله
اول قیل وقال که خلقك پسندی ایچون ریا وسمعه آلوده اوله سالکه عظیم ده زندر حذر ایتمك
کرك کما قال ابن الفارض وعاد دواعی القیل والقال وانج من عوادی دعاو صدقها قصد سمعة
یعنی قیل وقال داعیه اولن شیلر عداوت ایله ودعاوی عادیلرندن نجات بولکه نفسك صحیح وصادق
سویلمه سی قصد وریا وسمعه در حضرت مولانا بوکه مناسب بیورلر مثنوی چند ازین الفاظ اضمار
ومجاز سوز خواهم سوز با آن سوز ساز ودرویشه لازم وواجب اولن ادبلردن بری دخی بودرکه کل
لعب حرام فحواسنجه هر لعب ولهودن پرهیز ایده باخصوص که شطرنج وطوله اکثر کسه شطرنج
مذهب شافعیده مباحدر دیو اوینر اما بلمزکه مانع سلوك ومخل ادب صلوة در عوام [illegible] اولان
اهل طریقه حرامدر مذهب شافعیده دخی صلواته واوقات عزیزه یه وواجباته مانع اولمیه
مباحدر اولورسه حرامدر نتکم حضرت علی کرم الله وجهه بیوردر الشطرنج میسر الاعاجم یعنی شطرنج
اعجامك قماریدر دیمك اولور بعض درویش حضرت شمس الهی تاملش بزه ده طریقده دیلر الهش هیهات
وهیهات که بو کاملك حالنه مرتبه نفسه اولنکه کندنك افعال وحالنی قیاس ایده حضرت مثنویده
چوق یرده کاملك صادر اولن فعل وحاله درویش کندونك فعلنی قیاس ایتمکدن کرك دیو
نهی بیوردلر وشیخ عطار حضرتلرینك بو بیتنی تفسیر ایدرلر بیورمشلر که بیت تو صاحب نفسی ای

غافل

غافل میان خاك خون میخور که صاحب دل اکر زهر میخورد آن انکبین باشد صاحب
دلرا ندارد آن زیان کر خورد او زهر قاتل را عیان زانکه صحت یافت از پرهیز رست طالب
مسکین میان تب درست هرچه کیرد علتی علت شود کفر کیرد کاملی ملت شود پس کاملك
حالنه قیاس علی کل حال جائز دکلدر وطوله نك حرام اولمسنه علما وسلف اتفاق ایتمشلردر
و بو حدیث شریف حرام اولمسن اثبات قلمشدر قال علیه الصلوة والسلام من لعب بالنرد
شیر فکأنما غمس یده فی لحم الخنزیر ودمه یعنی شول کمسه که طوله اوینر الینی خنزیرك
اتنه وقاننه بتوردمشدر لحم خنزیره ال بتوردمسی لحم خنزیری یمه دن کنایه در پس لحم خنزیری
یمك حرامدر کذلك طوله اوینمق حرامدر حضرت مولانا الشیخ چلبی نردشیرك حرام اولمسنه
اشارت بیوردیلر و بو محلده بو بیتله اکتفا اولندی مثنوی از شش و از پنج عارف کشته فرد
محو کشتست زین شش پنج فرد ودرویشه لازم اولن ادبلردن بری دخی بودرکه قهقهه
ایتمیه بلکه ضحك بله ایتمیه لازم کلورسه تبسم ایده نتکم مثنویده کولمك حقنده ذم وکریه حالنی
مدح بیوردیلر مثنوی امر حق ابکوا کثیرا خوانده چون سرو بریان چه خندان مانده پس
سالك اولدر که دیده کریان وجکر بریان وسحر وقتلرنده بیدار وصباح زماننده استغفار
قلیجی اوله نتکم حضرت مولانا قدس سره مثنویده بیورلر مثنوی شو قلیل النوم مما یهجعون
باش در اسحار از یستغفرون یعنی او یمکدن اول قلیل النوم اول وسحرلرده استغفار
ایلینلردن اول ای اخی سحر خیزلك فائده سی اولقدر چوقدرکه اسرار وفوایدنه نهایت یوقدر
وخواب نوشین بامداده مبتلا اولنلرك ضرری اولقدر افزوندر که حد وحسابی یوقدر نتکم حضرت
علی کرم الله وجهه نك بو کلاملری دخی مضرت نوم صبحه دلالت ایدر بیوردیلر الصبحة تمنع
الرزق ذوق صوریه ومعنویه اطلاق اولنور نوم صبح بو ایکسنی بله مانع اولور وحضرت
مولانانك سحر خیزلك بابنده قتی چوق قصیده وغزل ومثنویسی واردر جمله دن بو غزل دعاتری
جمله جامعدر غزل دلا برخیز وطاعت کن که طاعت به زهر کار است سعادت انکسی دارد که وقت
صبح بیدار است خروسان در سحر کویند که قم یا ایها الغافل تو از مستی نمی دانی کسی داند که هشیار است
وفی العوارف الله یطلع علی قلوب المتیقظین فی الاسحار فیملأها نورا فتستنیر من قلوبهم قلوب الغافلین
یعنی حق تعالی سحرلرده متیقظ اولنلرك قلبلرینه مطلع اوله وتجلی قله پس اندن صکره نورله اول قلبلر
پر ایلیه پس غافل اولنلر قلوبی انلرك قلوبندن نورالنه پس طریقت جیفة اللیل وبطال النهار اولمق یکه
کیجه لرده بیدار اولمق وثلث لیالی مناجات وتضرع ایله احیا قلمقدر وکیجه لر احیا قلنانك ذوقی ولذتی
سایر اولیا بولدوغی کبی بولمقدر قال سلیمان الدارانی لیس فی الدنیا شیء یشبه نعیم اهل الجنة الا ما یجده
اهل التملق فی قلوبهم فی اللیل من حلاوة المناجاة وحلاوة المناجاة ثواب عاجل لاهل اللیل یعنی
دنیاده اهل جنتك نعمتنه مشابه بر شی یوقدر الا اهل تضرعك کیجه لرده حلاوت مناجاتدن

قلبلرنه بولدقلری ثنیلر حلاوت مناجات اهل لیله ثواب عاجلدر حق سبحانه وتعالی کلام مجیدنده
شب خیز اولنلری واحیای لیالی قلنلری مدح ایدوب بیوردلرکه تتجافی جنوبهم عن المضاجع یدعون
ربهم خوفا وطمعا بو آیت کریمه متهجدا ولنلرک علو شانن بیان ایلر یعنی بو متهجد اولنلرک یانلری
متجافی ومتباعد اولور موضع منامدن اول الله‌ه دعا ایلدکلری حالده فرقت وعقابندن
خوف ایچون ورحمت ووصلتنه رجا ایچون پس ای قرداش ارباب عشقک کاری بیدارلکدر
مختل نوم مانعه الجمع کبیدر انکیچون بیت عجبا للمحبة کیف ینام کل نوم علی المحب حرام دیمشلردر وکلام
دخی مشایخ کبار خوب بیورمشلردرکه اولکلام بودر نوم العاشقین نوم الغرقی واکلهم الاکل
المرضی وکلامهم کلام اهل البلوی بو معنایه مناسب مسجد مهمانی کشی حکایه‌سنده حضرت مولانا
اول عاشق اولان مهمان حقنده بیوردلر بیت خفت در مسجد خود او راخوابکو مرد غرقه کشت چون خوابدن بکو
خواب مرغ ماهیان باشد همی عاشقانرا زیر غرقاب غمی امام قشیری رحمه الله ابو المغیثدن حکایه ایدوب
دیرکه کان ابو المغیث لا یستند ولا ینام علی جنبه وکان یقوم اللیل کله فاذا غلبه النوم وضع رأسه علی رکبتیه
فیغفو اغفوة فیقال له ارفق بنفسک قال کیف ارفق بنفسی اما سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم قال اشد الناس
بلاء الانبیاء ثم الصدیقون ثم الامثل فالامثل یعنی ابو المغیث بر یصدیغه طیانوب یانی اوزره یتوب
اویومزدی وکیجه‌لری قایم اولوردی پس اول وقتکه نوم غلبه ایلیه‌یدی باشنی دیزلری اوزره قویوب
بر مقدار ایوغنوردی الا دیدیلرکه نفسکه رفقت ایله دیدیکه نیجه رفقت ایدیم نفسمه که رسول
حضرتلری صلی الله علیه وسلم بیوردیکه بلا یوندن ناسک اشدی انبیادر اندنصکره صدیقلردر
اندنصکره بونلره امثلی اولنلردر پس برم دخی طریقمزده اکثر عشاق اوزنوب یتممشلردر
بلکه بر بیغولده سر بزانو الوب و یتمفی کستاخلق عد ایدوب اویخولدنی طتمامشلردر
بوقدر ادب کوزتمزسه باری یتمانک ادبنی کوزتمک کرک و یتمانک ادبی بودرکه اولا قبلیه
قرشو یاته و یا ممکن اولمازسه صاغ جانبی اوزره بسمله ایله صاغ الینی یوزینه قویوب وضع جنب
ایلیه و بو دعاء اوقیه‌که باسمک ربی وضعت جنبی وبک ارفعه ان امسکت نفسی فارحمها
وان ارسلتها فاحفظها بما تحفظ به الصالحین واکر بو بیلمزسه بلدیکی دعالری و بلدیکی آیت
شریفلری اوقیه و یاته بلکه شرط بودرکه طهارت اوزره یاته و ایاقلرین اوزتمیه صرتی اوزره یتوب
ایاق اوزتمقده جائز کورمشلر موتایه مشابهت اولدیغیچون پس بو نومک دخی ادبی چوقدر لکن
بوقدرله اکتفا اولندی فافهم ولا تغفل کالغافلین باب ثانی طهارتک صورتی و حقیقتنی

باب ثانی

بیان ایلر اعلم ایها الاخ الاعز والاکرم سالکه لازم و واجبدرکه طهارته ظاهراً و باطناً مداومت
و مواظبت ایلیه اکر ظاهراً و باطناً رزقنک واسع اولدیغنی استرسه زیرا توسیع رزق ظاهر
و باطن طهارته منوط و مربوط اولمشدر کما قال النبی صلی الله علیه وسلم دم علی الطهارة یوسع علیک الرزق
یعنی طهارته مداومت قیل رزقک سکا توسع قلنسون طهارت نظافته دیرلر ظاهر و باطنه
شاملدر

شاملدر ورزق حظه دیرلر کذلک ظاهره و باطنه شاملدر پس ظاهرک طاهر قلسک ظاهر رزقک
واسع اولور واکر باطنکی پاک قلسک باطن رزقک واسع اولور باطنی شرکدن و خطادن تطهیر ایلین
ایماندر انکیچون طهارت نصف ایماندر کما قال صلی الله علیه وسلم الطهور شطر الایمان طهور بضم الطاء مصدردر
و بفتح الطاء ما یتطهر بهک اسمیدر یعنی صوینک اسمیدرکه انکله پاک اولنور بو محلده بضم الطاء مصدر
معناسنه‌در یعنی طهارت و پاکلکلک اجری ایمانک نصف اجری قدردر دیمک اولور بعضیلر دخی دیمشلر
درکه بورده طهور نفسی اخلاق ذمیمه‌دن پاک اتمکدر بو ایسه ایمان کاملک شطریدر پس بلکه الله تعالی
سوکلو قوللری ظاهری و باطنی طاهر اولن قوللریدر کما قال الله تعالی ان الله یحب التوابین و یحب
المتطهرین و طاهر اولیه جناب حق سومز و قبول اتمز کما قال علیه الصلوة والسلام ان الله طهور
لا یقبل الا طهورا پس سالک حقه مقبول ظاهرن و باطنن طاهر قلیمه اولمزدی زیرا طهارت ایکی قسمدر
بر قسمی مؤمن لباسنی و بدننی نجاست و تلویثدن پاک اتمکدر شرع کتابلرنده مسطور اولدیغی اوزره
و بر قسمی دخی اولدرکه روحنی و قلبنی اخلاق ذمیمه‌دن و ماسوادن پاک اتمکدر نتکم امام قشیری بیوردلر
للظواهر طهارة وللسرائر طهارة الابدان بماء المطهر وطهارة القلوب بالندم والخجل ثم بماء
الحیاء والوجل حضرت مولوی جلدده بو محله مناسب بیوردلر مثنوی این نجاسة ظاهر از آبی رود
وین نجاسة باطن افزون میشود جز بآب چشم نتوان شستن آن چون نجاسات بواطن شد عیان ای اخی
قلب انسان نظرگاه خدادر و جناب حقک نظری صورته و افعاله دکلدر بلکه قلبیدر کما قال علیه الصلوة والسلام
ان الله لا ینظر الی صورکم ولا الی اعمالکم ولکن ینظر الی قلوبکم و نیاتکم پس کرکدرکه سالک اصل قلبنی
ماسوادن و افکار شیطانیدن و هواجس نفسانیدن و حب دنیاویدن پاک ایلیه تا مظهر و مجلای خدا
اولمغه لایق اوله نتکم امام قشیری بیوردر القلب موضع نظر رب العالمین فیا عجبا ممن یهتم بوجهه الذی هو منظر
الخلق فیغسله من الاقذار والادناس فیزینه بما امکنه لئلا یطلع مخلوق علی عیبه ولا یهتم بقلبه الذی
هو منظر رب العالمین حتی یطهره و یطیبه لنظر ربه فی حضرت رب العالمین حبیبنه خطاب ایدوب بیوردیکه
و ثیابک فطهر قال البیضاوی ای نفسک من الاخلاق الذمیمة والافعال الردیة او طهر دثار
النبوة عما یدنسه من الحقد والتضجر بیضاوی بو آیتک تفسیرنده دیرکه یا محمد نفسکی اخلاق
ذمیمه‌دن و افعال ردیه‌دن تطهیر ایلیه ثیابدن مراد نفسلری اوله و یاخود نبوتک دثاری
اوله پس تقدیر کلام دیمک اولورکه یا محمد نبوت قفتاننی پاک ایلیه الی کیر ایلین کینه‌دن و طرلنمه‌دن
طهارت و نجاست اکرچه بحسب الاستقراء ایکی نوعه منحصردر اما دورت مرتبه‌سی واردر دیمشلر
کما قال القشیری وللطهارة اربع مراتب الاولی تطهیر الظاهر عن الاحداث والاخباث والثانی
تطهیر الجوارح عن الجرایم والآثام والثالث تطهیر النفس والقلب عن الاخلاق المذمومة
والاوصاف الممقوتة والرابع تطهیر السر عما سوی الله وهو طهارة الانبیاء والاولیاء
یعنی طهارتک دورت مرتبه‌سی واردر اولا ظاهری حدثدن و خبثدن طاهر قلمقدر ایکنجیسی

اعضا وجوارحی كناهلردن پاك قلمقدر اوچنجیسی نفسی وقلبنی مذموم اولن خویلردن وبعوضی
اولن صفتلردن پاك قلمقدر دوردنجیسی سری ماسوا اللهدن پاك قلمقدر كه انبیا واولیانك طهارتی
بودر مطهر اخباث واحداث طاهر ابدر ومطهر وسخ جرایم وزلات طاعات وحسناتدر زیرا طاعات
وحسنات در زیرا طاعات وحسنات مطهر سیئاتدر كما قال صدر الدین قنوی رحمة الله علیه فی شرح الا
احادیث النبوی الطاعات كلها مطهرات فتارة بطریق المحو والاذهاب المشار الیه
بقوله تعالی عز وجل ان الحسنات یذهبن السیئات وبقول النبی صلی الله علیه وسلم اتبع كل سیئة
حسنة تمحها وتارة بطریق التبدیل المشار الیه بقوله تعالی اولئك الذین یبدل الله سیئاتهم
حسنات یعنی طاعاتك كلسی مطهردر اندركاه محو واذهاب طریقیله كه حقدن بو قولیله اشارت
اولنمشدر كه حسنات سیئاتی اذهاب ایدر بیوردی ودخی حضرت نبینك بو قولیله اشارت
اولنمشدر كه هر سیئه یه بر حسنه یی تابع قل كه اول سیئه یی محو ایلر بیوردی وكاه اولور كه تبدیل قلمقله
طهارت بلنور نتكم حقدن بو قولیله اشارت اولنمشدر بونلر اول توبه كارلردر كه بونلرك سیئاتنی
حق تعالی حسناته تبدیل ایلر اما نفس وقلبی اخلاق ذمیمه دن ودرون عیوب ذنوبدن مطهر اولنده
تخلقوا باخلاق الله فحواسنجه هر كم خویلك یرنه بر خلق الهی كتوره مكدر وكم خویلری
خلق الهی ایله ازاله ایده بو ده مكدر وذنوب وعیوب مقابله سنده توبه واستغفار قلمقدر
زیرا استغفار وتوبه ذنوبی مطهردر كما قال علیه الصلوة والسلام ان العبد اذا اذنب
ذنبا وغلبه علی قلبه یعنی چون بر قول كناهلردن بر كناه اشلسه انك قلبنده بر قره نكته حاصل
اولور اكر توبه واستغفار ایدرسه اچلور پاك اولور وقلبی جلا بولور واكر توبه ایلمزسه
پاس اولور وقلبه غالب اولوب بورر بیوردیلر اما سری اغیار ما سوادن مطهر اولنی علم
توحیددر وموحد كندوی بالكلیه فانی قلمق وحقله باقی قلمقدر بر كره كه بقیه
وجود اوله اكا طهارت حقیقی حاصل اولمامشدر ومشاهده سی وصلواتی كمال مرتبه سنی بولمامشدر
بیت تا تو خود را بكلی در دنیا ذی جنب دائم ترا ونمازی دیدكلر بو معنایه اشارتدر
مادامكه بر عاشق وصادق سر ببنی اشك دیده وخون جكرله طاهر قلمیه انك نمازی معنی
عشق اولن ولیلرك قولی اوزره حقیقتده درست اولمز نتكم منلا حافظ دیر بیت
طهارت ار نه بخون جكر كند عاشق بقول مفتی عشقش درست نیست نماز وشول كه
چشمه عشق ومحبتدن ابدست الیه وكلی اشیای مرده حكمنده قیوب انك اوزرنه
چار ترك تكبیرین قلمیه كه اول چار ترك دیدكن ترك دنیا ترك عقبا ترك هستی و
ترك ترك در انك روی جانی قبله حقیقیه متوجه اولمز چشمه عشقدن ابدست
الوب واشیای مرده حكمنده قیوب چار تكبیر ایدوب ترك ایدن عاشقلرك شانی بودر
نتكم منلا حافظ بیورر بیت من ازان دم كه وضو ساختم از چشمه عشق چار تكبیر

زدم

زدم یكسره بر هرچه كه هست پس طهارت سترك شرطی بو ذكر ایلدیكمزدر اكر طهارت سره
قادر دكل ایسك طهارت اخلاقه الكتورك كه طهارت اخلاق طهارت سره مؤدی اولور واكر
طهارت اخلاقه الكتوره مدكسه طهارت جوارحه سعی ایله ذنوبدن جوارحی تطهیر ایتمكله طهارت اخلاقه
مفضی اولور واكر طهارت جوارحه ایده مدكسه طهارت ظاهره كوشش ومداومت قلكم طهارت ظاهر اعضایی
ذنوبدن تطهیر قلور وباطنه قوت وزیب منور ایلر اعمال ظاهر باطنه تاثیر ایلر كذلك انوار باطنی
ظاهری تنویر قلور طرفینك بربری برینه مداخله سی واردر كما قال القشیری تتجدد من معارف القلب
وانواره اثار الی الجوارح فكذلك یرتفع من احوال الجوارح واعمالها اثار وانوار الی القلب ولكل واحد
من المعاصی والطاعات خواص واثار یتعدی من ظاهر الانسان الی باطنه وبالعكس قشیری دیر كه
قلبك انوار ومعارفندن اثرلر نزول ایدر جوارحه وكذلك جوارحك اعمال واوصافندن اثر
ونورلر مرتفع اولور قلبه معاصی وطاعاتدن هر برینك خواص واثاری واردر كه انسانك
ظاهرندن باطننه وباطنندن ظاهرینه تجاوز ایلر وحكم قلور پس بعض ملحد مشرب اولوب المؤمن
لا ینجس حدیثنی حجت قلوب طهارت ظاهره لازم دكلدر طهارت باطن اولدقدنصكره
دینلرك قولی خطادر زیرا الظاهر عنوان الباطن ظاهری طاهر اولمینك باطنی دخی پلید
وناپاكدر ای اخی طهارت لغتده مطلق نظافته دیرلر اما شرعده اعضاء مخصوصه نك غسلنه
دیرلر كه ابدندن مراد ابدست المقدر پس مؤمنه لازمدر كه دائما ابدستلو اوله زیرا الوضوء
سلاح المؤمن فحواسنجه ابدست مؤمنك سلاحیدر ومسلح اولن مؤمنه شیطان ونفس
وهوا عدوسی كاركر اولمز واكر ابدست اوزره الا موت كلسه شهید اولور والم واضطراب
كلمز نتكم بو قولك مصدقی انس حضرتلرندن روایت اولنان حدیث شریفده كه روایت
ایدرلر كه رسول حضرتی صلی الله علیه وسلم مدینه شریفه یه تشریف ایلدكده بن كوچك ایدم فقال
رسول الله صلی الله علیه وسلم لی یا غلام ان استطعت ان لا تزال علی الطهارة فافعل فان
من اتاه الموت وهو علی الوضوء اعطی الشهادة وحضرت عثمان رضی الله عنه بو حدیث
شریفی حضرتندن روایت بیوردیلر قال النبی صلی الله علیه وسلم من توضأ فاحسن الوضوء
خرجت خطایاه من جسده پس جسددن خطایانك خروجی اتمه سنه شرط اسباغ وضودر
انكچون وضو كامل اولمیه وطهور دخی حاصل اولمیه صلوة دخی مقبول اولمز كما قال علیه الصلوة
والسلام لا تقبل صلوة بغیر طهور وبر حدیث شریفده دخی بیوردیلر لا تقبل صلوة من احدث
حتی یتوضأ یعنی ابدستی صینمش كمسنه نك ابدستی اولمینجه انك صلوتی مقبول اولمز حتی ابدست
آلمینجه زیرا صلوة طهارت اوزره مبتنیدر وصلوته شرطدر پس شرطی بولمینجه مشروط دخی
بولنمز زیرا لا صلوة الا بالطهور دیدی پس مصلی اولن سالككه طهارت واجبدر وبو طهارتك
ظاهرندن وابدستك آدابی واردر مصلی اولنك وطریق خدمت قلنك معلوملری اولدوغنه

اولوردی تطویل کلامه باعث اولسون ایچون بو قدر ایله اکتفا اولندی و اسلامک بش
شیئه اوزرینه بنا قلنمشدر انلک اولکیسنک شرحنه شروع قلنلک باب ثالث کلمهٔ توحیدک
فضیلتی و اسرارین و اسم جلالهنک فضیلت و اسرارین و اسم هونک فضیلت و اسرارین
عیان و بیان ایدر عن عمر بن الخطاب رضی الله عنه اتفقا علی الروایة عنه قال النبی صلی الله
علیه وسلم بنی الاسلام علی خمس شهادة ان لا اله الا الله وان محمدا عبده ورسوله واقام الصلوة
وایتاء الزکوة وصوم رمضان وحج البیت من استطاع الیه سبیلا یعنی عمر بن الخطاب حضرتلری
رضی الله عنه بو حدیث شریفی حضرت رسول صلی الله علیه وسلمدن روایت بیوردیلر متفق
علیه اولان احادیث شریفهدندر حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که اسلام بش شیئه
اوزره بنا قلندی اولی لا اله الا الله دیو شهادت اتمکدن و محمد رسول الله دیوانک
بولنه کتمکدن ثانیسی صلوة خمسهٔ اقامت اتمکدر ثالث واجب اولان زکوتی ادا اتمکدر
رابعی رمضان آیینی صایم اولمقدر خامسی بیت الحرامی حج اتمکدر اکر اول یوله کتمکه قادر ایسه
پس بو بش شیئه که هر بری ایچون بر باب وضع ایلدم ما اصول دین اسلام معلوم اوله
اولا کلمهٔ شهادتنک فضیلتی و اسرارنی تحقیق ایلدم تا طالب بو کلمهنک عظیم شاننه واقف اوله
اولا بو کلمهنک فضیلتی حقنده حضرت رسول صلی الله علیه وسلم جناب حقدن حکایه قلوب
بیوردیلر قال الله تعالی عز وجل فی حدیث القدسی من قال لا اله الا الله دخل حصنی ومن دخل
حصنی امن من عذابی بو کلمهنک حصن اولمسی اولدر که برکسه لا اله الا الله دیسه جمله الههٔ باطلهٔ
نفی ایدوب معبود بالحق اثبات ایدر پس دائرهٔ توحیده داخل اولور که حصن خدادر و شرک
کفردن نجات بولور که موجب نیراندر اکر معبود بالذاتی حقیقة اثبات ایدرسه وحق الیقین
وحدت مطلقهٔ مشاهده قلوب بو کلمه ایله علی وجه المشاهده نفی جمیع ماسوی ایدرسه شرک و کفر
خفیدن رها بولور که مستلزم نار فرقتدر که نار جحیمدن اشددر معاذ ابن جبل رضی الله
عنه مسلم بخاری اتفقا علیه ایله بو حدیث شریفی حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلمدن روایت ایلرکه
برکون بر مرکبه حضرت رسول الله بله سوار اولوب کیدردم اول حضرت بکا دیدیکه یا معاذ بن جبل
فقلت لبیک یا رسول الله وسعدیک بر زمان ینه کیدوب دیدیکه یا معاذ بن جبل فقلت لبیک
یا رسول الله وسعدیک بو یله اوچ کره خطاب ایلدیلر فقال علیه الصلوة والسلام هل
ماحق الله علی العباد قلت الله ورسوله اعلم قال ان حق الله علی العباد ان تعبدون ولا تشرکوا به
شیئا اندنصکره بر ساعت مقداری کیدوب دیدیکه یا معاذ بن جبل هل تدری ماحق العباد
علی الله اذا فعلوا ذلک قلت الله ورسوله اعلم لفظ حق واجب و لایق معناسنه استعمال
اولنور تقدیر کلام یا معاذ بیلورمیسنکه عباده واجب اولن ندر و الله لایق ندر دیدیکه
الله ورسولی اعلمدر پس بیوردیلر که عباده واجب حقه عبادت ایلیوب الا بر شیئه شریک قوشمقدر

والله

والله دخی لایق اولن اولور قتیکه عباد بو فعلی ادا ایدرلر ان لا یعذبهم عبادنه عذاب قلمقدر
پس حق شرکدن تنزیه ایلن حقک حصن و حمایتنده اولور انکیچون بو کلمهٔ شهادته کلمهٔ حمایت دیدکی
توحید الهی خلقی شرکدن و عذاب حقدن حمایه ایدر کما قال صلی الله علیه وسلم الناس فی حمایة لا اله الا
الله من سخط الله و بو کلمهٔ شهادت توحید حقی بیان قلدیغیچون ثمن جنت اولدی کما قال علیه الصلوة والسلام ثمن الجنة
لا اله الا الله پس ای قردش بو کلمهٔ توحیدک فضائل و اسرارینه نهایت یوقدر و خواص و اثاری قتی چوقدر
اول سالک که بو کلمهیه مواظبت و مداومت قلسه پرتو نور وحدت باطننده لامع و طالع اولور و ظلمت مغایرت
و کثرت اندن بالکلیه زائل اولور بر مرتبهیه ایردکه اللهدن غیری برشیئه کورمز اولور پس لا اله الا الله دیرکن
لا موجود الا الله دیکه توحید اخص خواص بودر بیت چونکه نی وردخویش بی کم کاه کفتن
لا اله الا الله پرتو نور حق ظهور کند ظلمت هستی از تو دور کند باخدا در بلندی و پستی
کس نیابی شریک و هستی پیش چشم شهود تو مطلق هیچ باید بخبر هویت حق بشنو کوش
جانت انهر سو لا هو فی الوجود الا هو بهوا و هوس در ورزی جمیع انبیا علیهم السلام
بو افضل کلمهیی انکیچون ذکر اولدیلر که توحید حقی مشعردر و بو کلمهنک سائر کلماتدن افضل اولمسی
وحدت الهیی مذکردر انکیچون حضرت پیغامبر صلی الله علیه وسلم بو کلمهیه افضل ما قلت بیوردی
نتکیم بو حدیث شریفده بیوردیلر افضل الدعاء دعاء یوم عرفة وافضل ما قلت انا والنبیون
من قبل لا اله الا الله پس بر سالک که بو افضل کلمه ایله حقی ذکر اتمکه مشغول اوله زنکار ماسوی
درونندن پاک اولور و مرآت قلب آیینه وش جلا بولور ذاکر و مذکور چشم شهودنده عین واحد
اولور و جمله کثرت وحدتی مشاهده قلور ذکر دیدکمز بودر یوخسه ذاکرلرک کبی شوروشغب
اظهار ایدوب حقیقت ذکردن غافل اولمق دکلدر نتکیم بو معنایه مناسب بیوردیلر مثنوی ذکر حق سود
و شغب در بستن ایت هرکه در مذکور کم شد ذاکر است غایبست او خویش و با حق حاضر است
ذکر ابتدای حالده مذکوردن کندوبی محجوب و کندودن انی دور قیاس ایلر اما نور وحدت ظهور
ایلیوب ظلمت بشریتی اضاءه و اناره قلدقده کوردرکه ذاکر و ذکر و مذکور عینی بر نورایمش
کما قیل لقد کنت دهرا قبل ان یکشف الغطا اخالک انی ذاکر لک شاکر فلما اضاءت اللیل اصبحت شاهدا
بانک مذکور و ذکر و ذاکر ای اخی ماسوادن قلبی پاک اتمک ذکر حق قلمغله اولور و ذکر حق الله
اسملرندن هرقنقی اسمی ذکر اتسک قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن و ایاما تدعوا فله الاسماء الحسنی
فحوایجه الا ذاکر دینور و لکن بو جمله اسمادن بعضی مشایخ افضل الذکر لا اله الا الله دیوب کلمهٔ توحیده
مشغول اولوب طریقتده بونی تصفیهٔ درونه رکن اعظم قلمشلر و مریدلرینه انجق بونی تلقین
اتمشلرکه نفی و اثباتده اغیار زائل اولوب یار ظهوره کلیجک جمله اسما انده بولنور دیمشلر و بعض
کبار دخی طریقلرینی اصول اسما اوزره وضع اتمشلر و ترتیب ایدهرک اسرار مذکور بولمشلر و بعض محققین
و کاملین دخی انجق لفظ جلاله ایله اکتفا ایدوب جناب حقی الله الله دیو ذکر اتمشلر بو لفظ جلاله ایله اکتفا قلن

كبادچوقدر ولكن بو جملەدن مشهور شیخ اکبر حضرتلری قدس سره وشیخ حضرتلرینك شیخی ابو العباس
حضرتلری وشیخی بزرکوار ابو مدین حضرتلری دن نتکم فتوحاتده بیوررلر دخلت علی شیخنا ابی العباس
وکان مستقلا بذکر اسم الله لا یزید علیه شیئا فقلت یا سیدی لم تقول لا اله الا الله وهو افضل الذکر
قال یا ولدی الانفاس بید الله ما هی بیدی فاخاف ان یقبض الله روحی عند ما اقول لا او لا اله
فاقبض فی وحشة النفی و بر دخی بیوررلر سئلت شیخنا اخر عن ذلك یعنی قلت لم تقول الله الله
ولا تقول لا اله الا الله وهو افضل الذکر فقال ما رأت عینی غیر الله ولا سمعت اذنی غیر الله
ولم اجد من انفی الا کل شیء ما خلا الله باطل بیت غیر او جمله سراید و نمودی دارند بو دکر
میطلبی اولسه کم قایم بخودست پس بو سلوطین اولیادن حضرت پیریمز سلطانمز دخی بو اسم جلالی
اختیار ایتمشلردر بو اسم شریفك سایر اسمایه نسبت اعظمیتی واشرفیتی اولدیغی اکثر اولیاء
وعلمانك اتفاقی بونك اوزرینه دیرکه بو اسم شریف اسم اعظمدر زیرا اسم ذات مستجمع جمیع صفات
ودخی علم منزلەسنەدر ابدی سایر اسما بوکه صفات اولور بو ابدی موصوفدر نتکم الله الاحد
الصمد دیرسن الاحد الصمد الله دیمزسن پس ذات صفتدن اعظم واشرفدر [illegible] اسم ذات دخی سایر
اسمائیه صفاتیهدن اشرف واعظمدر نتکم فخر رازی [illegible] تفسیرنده دیرکه اعلم ان الاسم الاعظم هو
قولنا الله لانه یجری مجری اسم العلم فی حقه سبحانه فاذ[illegible]د الاعلی ذاته المخصوصة و بینا
ان الاسم الدال علی الذات اشرف الاسماء واعظمها تفسیر غایة الامانیده دخی دیرکه هذا الاسم
اسم اعظم عند المحققین واما حجة الاسلام مقصد اقصاده بیوررلرکه بو اسم جلاله جمیع اسماء
صفاتی جامع اولن ذاته دلالت ایلرکه هر صفت واسم بونك دائره احاطهسندن خارج دکللردر
اما سائر اسماء صفاتلردن بر صفتك معناسنه دلالت ایلر پس بو اسم جلاله جامعیتی
جهتندن اسم اعظم دینور وحقایق قرآنده دخی بوکه موافق بیوررلرکه بو اسمه اولن کمال
سائر اسماء الهیهده یوقدر وکمالدن مراد جمیع اسمانك بو اسمه رجوعی وهر اسمك معناسی
بونده مندرج اولمسیدر بو کمال واسطهسیله اسم اعظم دینسه لایقدر وحضرت نجم الدین
کبری طوالع التنویرده بیوررلرکه بو اسمك اعظم اولمسنه شبهه یوقدر دلیل بودرکه هر کسك
لساننده مذکور وهر طایفهنك میاننده مشهوردر موحد وملحد وموافق ومنافق وصالح
وطالح ومؤمن وکافر جملهسی الله دیرلر نتکم کافرلره سؤال قلسك من خلق السموات والارض
لیقولن الله دیرلر ومشرکلری دخی بتلر حقنده هؤلاء شفعاؤنا عند الله دیو صنملرینه
شفعا تسمیه قلورلر وینه طوالعده بیوررلرکه بصر بصیرتله نظر قلسك جمله قرآن بو اسمی
تفسیر ایدر مثلا فاتحهده دیرسنکه حمد الله ایچوندر اول اللهکه رب العالمیندر اول الله
رحمن رحیمدر و مالك یوم الدیندر ای الله همان سکا عبادت ایلرم وهمان سندن استعانت
ایلرمکه سن سن معبود و مستعین سن بزه هدایت قل صراط مستقیمه وقس علی هذا سایر القرآن

بو جمله الله اسمنك تفسیری اولمق بو اسلوب اوزره قابل اولور تا اخر قرآنه دك ودخی محققان
مشایخ بیوررلرکه بو اسم جلاله محقق اسم اعظمدر زیرا اساس توحید بو اسمدر اوزرینه مبتنی در
کافر ایمانه کلدکده وکلمه شهادت کتوردکده بو اسمی ذکر اتمکله حضیض کفردن اوج ایمانه واصل اولور
یعنی لا اله الا الله دیمکدر ایمانك علامتی اما الله محلنده اسماء حسنیدن برن ذکر ایدوب لا اله الا
الرحمن ویاخود لا اله الا الرحیم دیسه ایمانه کلمز مع هذا بونلر دخی حقك اسملریدر بو اسم شریفك
اعظمیتنه بر دلیل دخی بودرکه خلقك عذابدن فلاحی بو اسمك ذکرینه تعلیق اولندی کما قال
الله تعالی واذکروا الله لعلکم تفلحون و بر دلیل دخی بودرکه حضرت حق جل وعلی جناب حبیبنه
جمیع ماسوادن اعراض ایدوب مسمی الله اولن حضرت حضرت ذاته بو اسمی ذکر قلمق ایله کما قال عز
وجل قل الله ثم ذرهم مثنوی الله الله چه طرفه نامست این ورد دل جرجان نامست این
هرکه زین اسم بهره مند بود بهره او همین پسند بود شرح این نی ذدیو و مردم پرس از قل
الله ثم ذرهم پرس پس بود نزد صاحب معنی حسبی الله گواه این دعوی و بر دلیل دخی بودرکه
مادامکه بو اسمی روی زمینده ذکر اولنه قیامت قوپمز کما قال النبی علیه الصلوة والسلام لا تقوم
الساعة حتی یقال فی الارض الله الله یعنی قیامت قوپمز تا یر یوزنده الله الله دنلمیجه یرلك
بو اسم دیمکلکی دنیا اخر اولور پس ای اخی اکر بو اسم شریفك فضائل واسرارنی وخواص واثارنی
یزمق لازم کلسه نیجه بیك بویله کتابه صغمز بلکه اطباق ارض و سمایه اولمز فکیف بویله مختصره پس همان
بو طریقده اولن فقرایه لازم وواجب اولدرکه هر روز وشب اکر جانفا هر ایسه لر هب
بر یره کلوب صوت اعلا ایله بو اسم شریفی ذکر ایدهلر وهر طالب دخی لازمدرکه بو طریقت
بر معتمد علیه خلیفهدن بو اسم شریفه استیذان ایده واولدخی بو اسم شریفی اکا تلقین ایده تا
تنهاسنده یالکز ایدسه اقل ما یکون اوچ بیك کره سوره تا ذکر قلبه وارنجه وذکر قلبدن ذکر
سره ایرنجیدك اندنصکره لسانه ذکر قلبده اولور زیرا کندو اول مرتبهده عین ذکر
اولور و بو اسم شریفك اسم اعظم اولمسنه بر دلیل دخی بودرکه سائر اسمانك هر قنغی حرفنی
کیدرسك معناسی متغیر اولور وبی معنا قالور اما بو اسم شریفك هر قنغی حرفنی کیدرسك
باقی قلان حرفی معنادرست قالور وحقه مخصوص بر اسم اولور مثلا صدر الدین قنوی
حضرتلری بیوردقلرینه اکر بو اسم جلالهدن الفی حذف ایلسك لله قلور لله الامر من
قبل ومن بعد نکتهسی معشر اولور واکر الفی ولام اولی معا حذف ایلسك له قلور
بو لفظ دخی جناب حقه مخصوص اولن لفظلردندر نتکم له ما فی السموات وما فی الارض وله الملك وله الحمد
وله ملك السماء والارض کبی زیرا حقیقتده هر شیئك مالکی اولور اندن غیریه ملك اثباتی
مجازیدر پس له دیمك غیره دخی اکرچه جائز اولور اما علی طریق المجاز واکر بو لام ثانیی دخی حذف
ایلسك هو قلور بو دخی هویت ذات حقه دلالت ایدر بر اسم ذاتدر نتکم قل هو الله احد دیسك

هو ذات حقه اشارتدر بر ضمیردر و لفظ هوده واو زایددر صکره دن عارضه در تنکم تثنیه و جمعده
بو واوك ساقط اولمسی زاید اولمسنه دلالت ایدر کم تثنیه و جمعده هما و هم دیرسن دوخی الارواح صاحبی
دخی بو معنایه مناسب دیرلرکم تحقیقا الله تعالینك خاصتری اسمی هودر و بو لفظ هوده واو زایددر اصلندن
هادر واو نفس کلمه دن دکلدر بلکه دم و نفسك قراری ایچوندر مؤید الدین الجندی شرح
فصوصده دیرکم الله لفظنده اسم حق هادر کم غیب هویتدن کنایه در پس لام اختصاص
و یاخود لام ملك زیاده اولندی کم ملك انوکدر و الا مخصوص در دیمك اولور اندنصکره لام
ملك اوزره لام تعریف زیاده اولندی پس تفخیم کم علامت تعظیمدر انکیچون فتحه لامه اشباع ویردلر
الله دیلدی مولا جامی دخی بو که مناسب بیوردلر بیت اسم حق اولدها هاء بود لام تعریف بهر اختصاص
فزود چون شد اشباع کرده فتحه لام بالف شد مشابه او بتمام بر بو مقدمه دن معلوم اولدیکه اسم حق
هادر بویله اولنجق اکر ها دینلسون و اکر ضمه ها ایله دینلسن و اکر اشباع ضمه ایله هو دینلسون معناسی
الله دیمکدر پس هو لفظنك معناسی من وجه الله دیمك اولدیغیچون طریقده بو اسم هو دخی ذکر
اولنا اسلردن نته مثلا هر روز و شب سماطلری دنره بعد الطعام والدعا فقرا کلیاتك برایچه هو دیلم
هو دیرلر و هر نرده اولورسه بر قیچی بریرده اولسهلر دعادن صکره بو اسمی ذکر ایدرلر و بورده
بر نکته لطیفه دخی واردر اول نکته بودر کم اوچ وجهله بلهو اسم حقدر پس ها دیمزلر و هو دخی
دیمزلر الله هو دیرلر پس بوندن مقصود بودر کم هاده اولنان الف موهوم نسب و احکام کونیه
منزله سنده و هوده اولان واو صکره دن ذات اوزره عارضه و زایده اولان اضافت مثابه سنده در پس
مشاهده ذات محبته ایرن کان الله و لم یکن معه شی الآن کما کان فحواسی اوزره اسقاط اضافات
و نفی نسب و احکام و لوازم و لواحق و عارضات ایلر بو مرتبه فانی فی الله اولنلرك مرتبه سیدر اما محقق
و کامل اولنلر کثرتده وحدت کوررلر اسقاط اضافات و نفی کثرت قلمزلر تنکم شیخ صدر قنوی اسماء حسنی شرحنده
جنید حضرتلرندن نقل ایدرلر و بیوردلر عطس رجل فی مجلس جنید فقال الحمد لله قال الجنید کما قال
قل الله فی کلامه الحمد لله رب العالمین فقال الرجل من العالم حتی تذکر مع الله قال الان فقل فان المحدث
اذا قرن بالقدیم لم یبق له اثر الاول مقام الفانی فی الغایب عن رؤیة حجاب الکثرة والثانی مقام المحقق
الکامل الباقی ببقاء الحق پس بو اسرار معلوم ملك اولدیسه کرکدر کم کلمه توحید و اسم جلاله و اسم هو
طریقده ذکر اولنه کلمه توحید هر صلوة عقبنده ذکر اولنه اکر تنها سنده بر درویش نفی
و اثبات ایدرسه بوکه مشغول اولورسه ده مقبولدر و اسم جلاله هر روز و شب ذکر اولنه اکر بر درویش
تنها سنده بوکه مشغول اولورسه چوق منازل و مراتب قطع ایدر و اسم هو سماط کنارنده بعد ذکر
اولنه و هر یرده دعادن صکره ذکر اولنمق دخی مستحب و اعلادر و تأثیر و تصرف مقرردر
تنکم شیخ صدر الدین بیوردلر و من خواص ترکیب کلمة هو و اثار جمعیتها لاصحاب العلوم
الروحانیة تصرفات فی العوالم الجسمانیة والروحانیة زیرا بو اسم هو دخی اسم اعظمدر

تنکم

تنکم فصوص مفصلرده حضرت علینك روایت اولندیکم اکثرا و قاتده بویله دعا ایدرلردیکم
یا هو یا من هو یا من لا اله الا هو یا من لا یعلم این هو الا هو پس اول حضرتدن سؤال ایلدیلرکم
یا علی بو دعایی سن چوق ایدرسن سبب نه در بیوردیلرکم وهو الاسم الاعظم و حضرت پیر من
دخی اکثرا و قاتده کاه اسم جلاله و کاه اسم هویه مشغول اولورلردی تنکم بر غزلرنده بیوردلر
هو زنم بر قدسیان هر شب ندل هو هو زنم و دخی فقرایه دخی اجرا ایدوب بیوردلر بیت
ای عاشق اهل وفا از جان بکو الله هو ای صوفی اهل صفا از جان بکو الله هو اکر کلمه توحید
و اکر اسم جلاله نك و اکر بو اسمك حقایق و دقایق تحریر اولنمق لازم کلسه نیچه یوز بیك بویله کتاب
صغمیه بیدی هان طالب حق کرکدر روز و شب قیاما و قعودا و مضطجعا بلکه هر حالده علی ای حال
کان ذکر دایم ایره تا مشاهده حق بوله و دلی صده لکدن و افسرده لکدن قورتله و فکر
و اندیشه سی صافی و وافی اوله تنکم حضرت بیوردلر مثنوی ای همه کنتیم یا فکر کن فکر اکر جامد
بود رو ذکر کن ذکر کن فکر را بالا کند ذکر کفتی فکر را والا کند فکر آن باشد کم بکشاید رهی
راه آن باشد کم پیش آمد شهی نسا لکك فکری بعید اولمق و بونك امثالی کم خوبلر ذکری ترك
اتمدن حاصل اولور کما قال الله تعالی عز و جل و من اعرض ذکری فان له معیشة ضنکا و نحشره
یوم القیمة اعمی و برکه یه شیطان و نفسك مسلط اولمسی و غلبه قلمسی دخی عدم ذکردن
اولور کما قال الله تعالی عز و جل و من یعش عن ذکر الرحمن نقیض له شیطانا فهو له قرین حق
تعالی حضرتی اوج شیء اکبریتله صفتلریدی ذات شریفدر کم الله اکبر دیدکی ایکنجیسی رضای لطیفدرکم
رضوان الله اکبر بیوردی اوچنجیسی ذکر اللهدر کم ان الصلوة تنهی عن الفحشاء والمنکر
و لذکر الله اکبر بیوردی پس ذکر حق قلمق نعمت عظیمدرکم هر کسه میسر اولمز نتت اذکروا الله
کار هر اوباش نیست واشکروا الله پای هر قلاش نیست والله اعلم بالصواب والیه المرجع
باب رابع والمآب باب رابع صلوتك اسرار و ادابنی بیان ایلر و صلواتی قلمینلرك
خذلانك حجتلرین و کریزکاهلرین عیان ایلر اعلم انها الاخ الاعز والاکرم صلوت
فرض اولن عبادتلرك افضلیدر بعد التوحید کما قال رسول الله صلی الله علیه و سلم
ما فرض الله علی خلقه بعد التوحید احب الیه من الصلوة یعنی حق تعالی حضرتی بعد
التوحید خلق اوزره صلوتدن محبوبتر برشیء فرض ایلمدی و لو کان شیء احب الیه
من الصلوة لتعبد به ملائکته فمنهم راکع و ساجد و قایم و قاعد اکر صلوتدن محبوبتر
برشیء اولیدی ملائکه حق انکله عبادت قلرلردی پس ملائکه دن بعضیسی راکع و بعضیسی
ساجد و بعضیسی قایم و بعضیسی قاعددر و مصلی اولن بو جمله یه جامعدر پس افضل کل
عبادت اولدو غنه شك و شبهه یوقدر و علامت اولدو غنه دلائل و براهین چوقدر کم
انکله مؤمنك ایماننه استدلال اولنور مثلا اکر صورتا یا جماعتله و یا منفردا نماز قلسه انك ایمانی

حكم اولنور واكر صورتا بر مؤمن جماعت وصلوتی ترك ايلسه متعمدا انك كفرينه حكم
قلنور زيرا كلمهٔ توحيدی كتورسن وسائر احكام شرعيه يه اقرار قلسن بس ايمانی صلوة بر شمع
الهيدركه انكله كاردينك اولن دلل منور اولور كما قال عليه الصلوة والسلام صلوة الرجل نور
في قلبه فمن شاء منكم فلينور وكنايه در ابواب جنانك انكله مغلق اولان جنت قپولری اچلور
كما قال عليه الصلوة والسلام الصلوة مفتاح الجنة ودخی الصلوة عماد الدين فمن اقامها
اقام الدين ومن هدمها هدم الدين فحواسنجه دينك ستونيدر هر كيم انی ترك ايدر دين
اسلامی ترك ايدر وهر كيم اكا اقامت ايدر طريقت واخرتده مؤمن ومسلماندر كيدرست
دين ترا نيست ستون جز نماز بهر قيامش چو ستون سرفراز بس مؤمن سالك انی نجه ترك ايدر
وبحر الكا صباهم قلوركم معراج مؤمندر اولمسی محققدر وتنوير دروندر طالب اولان
ته حال الكامل ايلرركم بر مصداق قرة عيني في الصلوة قرة العيون اولمسی مصدقدر
صلوة اولدركم ايكی مرتبه سی ان تعبد الله كانك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك فحواسنجه حقی كوردركبی
وياخود حق سنی كوردركبی نماز قلسن واعلا مرتبه سی حضرت علی رضی الله عنه بيوردقی كلام اوزره لم اعبد
ربا لم اره بيورمشلردركه بلا تخييل ولا تشبيه وكيفيت ولا كميت بصر بصيرتله وديدهٔ سيرتله مشاهده
محبوب قلسن ومناجات وعرض حاجات ومخاطبات ومكالمات على وجه المعاينة والمشاهدة ايدوب لا على
طريق الغيبة والغفلة زيرا جناب حق صلوتی عبدله كندو مابينده تقسيم ايلمشدر عبد حقه
خطاب ايلر وحضرت حق دخی قولنه كلام مستطاب ايدوب سويلر عبدك كلام وخطابی ظاهردر
اما حقك كلامی خفيدر هر كس انی فهم ايدمز الا ارباب كمال صحيحنده وارد اولمشدركه
ابو هريره حضرتلری روايت ايدرلر جناب حق حديث قدسيسنده بيوردلركه قسمت الصلوة
بيني وبين عبدي نصفين فنصفها لي ونصفها لعبدي يعني بن صلوتی قسمت ايدم بنمله
قولوم مابينده نصفی بنم ايچون ونصفی قولوم ايچون فاذا قال العبد بسم الله الرحمن الرحيم يقول
الله ذكرني عبدي واذا قال الحمد لله رب العالمين يقول الله حمدني عبدي واذا قال الرحمن
الرحيم يقول الله اثنى علي عبدي واذا قال مالك يوم الدين يقول الله مجدني عبدي
بوريه كلنجه دك جميعا حق ايچوندر واذا قال العبد اياك نعبد واياك نستعين يقول
الله تعالى هذا بيني وبين عبدي ولعبدي ما سأل يعني نعبد حقه مخصوص اولندی و
نستعين عبده عايد اولندی واذا قال العبد اهدنا الصراط المستقيم صراط الذين انعمت
عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين يقول الله تعالى هذا لعبدي ولعبدي ما سأل
يعني بو فقره صافی عبدم ايچوندر ستديكی مراد وارددر بس المصلي يناجي ربه فحواسنجه
مصلی هر وقتنده تسبيل بويله مناجات ايلمه ده در والا عرض حاجات ايليوب مكالمه قلمقدر
بس كركدركه عبد ستدهٔ حضورنه خضوع وخشوع اوزره يمين وشماله التفات ايتميه قلبي حقدن

غيره

غيره كيتميه تاكه عتاب حقه مستحق اولميه حديث صحيحده وارد اولمشدركه ابو هريره
حضرتلری رضی الله روايت ايدرلر قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا قام العبد الى الصلوة
فانه بين يدي الرحمن فاذا التفت العبد قلبا او قالبا قال الرب له الى من تلتفت هو خير لك
مني يا ابن ادم اقبل الي فانا خير لك ممن تلتفت اليه معنای شريفی بودركه صلوتده قائم
اولسه اول رحمانك اوكنده در بس قچن يا قلبا ويا قالبا بر شيئه التفات ايلسه رب العالمين
الحاديركه نه كمه التفات ايلرسن كندر سكا بندن خيرلو يا ادم او علی بكا توجه ايله بنم سكا التفات
ايلدكم شيئدن خيرلو بس صلوة ايچره بر شيئه نكران اولمق ويمين وشماله التفات قلمق وياصقاليله
وياخود بر مقلريله اوينمق عدم خشوعدن حاصل اولور كما قال النبي صلى الله عليه وسلم اذا رأى
رجلا يعبث بلحيته لو خشع قلبه لخشعت جوارحه وعدم خشوع حضور قلب اولمامقدن حاصل
اولور بس لا صلوة الا بحضور القلب فحواسنجه حضور قلبله اولمين نماز صحيح نماز اولمز بلكه
نيست سر بر زمين دنبه هوا ميكند يعني عبادات خدا ميكند بيتك معناسی اولور شيخ
حضرتلری فتوحاتده بيوردر بوره يه مناسب نيست وكم من مصل ماله من صلوته سوى
رؤية المحراب والكد والتعب وحضرت مولانانك مثنويده بيرون آر از بيضه نماز سر مزن چون
مرغ بی تعظيم وساز بيوردقلری بلا خشوع ولا تعظيم اولان نماز دركه تعديل اركان اتميه بلكه
بلا تعديل ولا تعظيم بر فچ كره اينه چقه واني نماز عد ايده حضرت نبي صلى الله عليه وسلم بو شكل نماز قلنره
اشر ناس بيورمشدرلركه بو حديث شريفده بيوردر قال الا اخبركم باشر الناس سرقة قالوا من يا رسول
الله قال الذي يسرق من صلوته لا يتم ركوعها وسجودها معناسی بودر حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلم
اصحابنه بيوردلركه الا اولكسزه خبر ويره يم ناسك سرقه يوندن زياده شرلوسی كندر اصحاب
كرام رضوان الله عليهم اجمعين ديدلركه كندر يا رسول الله بيوردلر شول كمسه دركه صلوتندن
خرسزلق ايلر ركوعنی وسجودنی تمام ايلمز وتعديل اركان قلمز بلا ذوق كسل اوزره صلوة
قلور وصلوتدن حظ المز بو شكل كمسه لر دنيوی فلاحی كورمز ولذت صلاح بولمز بس دنياده
واخرتده فلاح بولنلر بفحوای قد افلح المؤمنون الذين هم في صلوتهم خاشعون صلوتی
خشوع وخضوع اوزره قلن مؤمنلردر عشق ومحبت حقدن نصيب النلر والذين هم على صلوتهم
يحافظون مفهومنجه اوقات خمسده صلوة مواظبت قلنلردر بس عاشق وصادقك شاني
اولدركه محبوبك خدمت وطاعاتنه ومعشوقك مشاهده ومكالمه سنه هر وقتده منتظر ومهيا
اوله بعد اداء الصلوة والمكالمات مع قاضي الحاجات صلوة اتيه ووقت معهوده يه منتظر واراده مند
اولكه بر وقت اخر دخی كلوب عبادت محبوبه حاضر اولسم وانك امرلرين ادا قلسم ديو مترقب اوله
زيرا عاشق حق اولنك تمنى وآرزوسی بودر نتكم شيخ حضرتلری فتوحاتده بيوردلر المحب يتمنى ويشتهى
انه لا يزال في مشاهدة محبوبه على الدوام ومناجاته فكيف اذا دعاه الحبيب الى ذلك بقوله حي على الصلوة

وقد قامت الصلوة فبالضرورة تبادر وتسابق الى ما دعاه ليتلذذ بشهوده ومناجاته
معناسی بودر که محبت وعاشق تمنی واشتهی ایلرکه على الدوام مشاهدهٔ محبوبدن ومناجاتدن
زائل اولیه پس اول وقتکه اول محبی حبیب اول مشاهده ومناجاة صلوة کلدی دیمك قولیله دعوت
قله ومنتظر ومتوقع اولدیغی وقت صلوتدر قریب اولدی مژده قله پس محبوبك دعوتنه
بالضروری مبادره ومسابقه ایلر انك شهود ومناجاتیله متلذذ اولمق اوتوری پس بو عاشقلکه
کاذی میقات صلوتده مشاهدهٔ محبوب قلمغه انتظاری اوله وکمال حظی ولذتی صلوتده بوله اول عاشق
دائم صلوتده ایجره اولور کما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الانسان فى الصلوة ما دام ينتظر الصلوة
معناسی شریف انسان صلوتده در ما دامکه صلوة اخره منتظر اوله دیمك اولور شیخ حضرتلری قوله تعالى
والذين هم على صلوتهم يحافظون ایتنی تفسیر ایدوب بو محله مناسب بیورد لرکه یداومون علیها ف
بوردونها فاوقاتها فالمراد بالمحافظة والمداومة حفظها جله ووقتها فعلوها وان كان بين
الصلاتين امور ومن هذا حصل الدوام للمصلين معناسی شریفی و دخی شولکه لرکه فلاح بولدلرکه
انلر صلوتلری اوزره محافظ قلدیلر یعنی مداومت قلدیلر واوقاتنه انی ادا قلدیلر زیرا محافظ ومداومتدن
مراد هر بارکه صلوتك وقتی کله انی ادا قلمقدر اکرچه بین الصلوتین نیجه امور دخی واقع اولوره
بو اجلدندر مصلی اولنلره صلوت دائمه در دینمه سی نتکم حضرت مولانا بوکه مناسب بیوردلر
مثنوی پنج وقت آمد صلوة قائمون عاشقانرا فى صلوة دائمون معناسی قائم اولن عامهٔ ناسك
صلواتی بش وقت کلمشدر پس بش وقت نمازی ادا ایدوب کندو کارلرینه مشغول اولورلر اما عاشقلر ایچون صلوة
دائم اولمقلق واردر یعنی بش وقتدن ماعدا دخی صلوتنا فلیه مداومت اتمه لری واردر دنیا بش وقته
مناجات ومکالمه قناعت اتمزلر بلکه هر وقتده مشاهده اتمك استرلر پس صلوته مداومت ایدرلر
شکلی بعض ملحد مشرب اولنلر بش وقت نمازی بالجمله ترك ایلر یمشدر بو بیتی حجت اتخاذ ایدوب
ژاژ خا اولورایمش که عاشقانرا فى صلوة دائمون یعنی بردائما مشاهدهٔ حقه ایردك بو بش وقته
اولن مشاهده یه احتیاجمز قلمدی دیمك مراد ایلرلرایمش باخصوصکه بیتك لفظندن صلوات ترك
ایلمك معناسی من بعد مستفاد اولنمز و دخی محلنده بو بیت کثرت صلوة دلالت قلور واندن صکره بو
تأویل اوزره جمله انبیا واولیای تکذیب ایتمش اولور وقرآن وحدیثك معانیسن تخریب قلمش اولور
فنعوذ بالله من هذا الاعتقاد جناب حق بو صفتلو تارك صلوت اولن کمسه لرك حقنده بیوردکه
فخلف من بعدهم خلف اضاعوا الصلوة واتبعوا الشهوات فسوف يلقون غيا یعنی مصلی اولن انبیا
واولیادن صکره بر یارمز قوم کلدیلرکه صلوتی اضاعت ایدیلر وپاخود وقتیله قلدیلر ونفسلرینك
مشتهیاتنه وهواسنه تابع اولدیلر پس بو صفتلو کمسه لر عن قریب جهنم ایچره غیا قیوسنه القا اولنه
وویل عذابه کرفتار قلنه لر کما قال الله تعالى فى حقهم فويل للمصلين الذين هم عن صلوتهم ساهون
ای غافلون غیر مبالین بها پس ای قردش بلکه برکمسه عاشق حق اولمز ما دامکه حضرت پیغمبره متابعت

قلبه

قلبه کما قال الله تعالى قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و بر رسالك حقك امرنه عصیان
ایلرکن محبت دعواسن قلسه کذاب ومدعیدر زیرا معصیه مصر اولمغله حب حقه مانعه
الجمع در نیجه ممکندرکه هم بر محبوبك سودم دیرسن وهم بیورد یغینی طوتمیه سن نتکم بو محله مناسب
مشایخ قدس سرهم بیورمشلردر بیت تعصى الاله وانت تظهر حبه هذا وربى فى القياس بديع
ان كان حبك صادقا لاطعته ان المحب لمن يحب مطيع بو وردیه دوشنلرك اکثری کلمات مشایخك
ستر قلمدکلرندن وتأویل وتحقیقنه قادر اولمیوب ظاهرینه حمل قلدقلرندن دوشر وبعضی دخی
بو وردیه دوشنلره مصاحب اولمغله بو کردابه کرفتار اولور مزلق اقدام اولن کلماتدن بو قدر
اما بعضنی بو مختصرده ایراد ایلدم تا معلوم اوله که مزلقه اولن کلام نه کونه کلامدر
وانلرنه سمتله تأویل ایدرلر بعضیسی جنید حضرتلرینك بو کلامیله حجت ابراز ایلر
ویاخود بونی دردونتنه دن رازعد ایلکدی مجرم اولنلره سویلر اول کلام بودر التوحيد
اسقاط الاضافات بیوردقلری در پس بونلر تکلیفات شرعیه یی دخی اضافات عد
ایلیوب دیرلرکه توحید حق اولدرکه بو تکلیفاتی کندیدن اسقاط ایلیه سن دیرلر
اما بلمزلرکه حضرت جنیدك بو کلامندن اسقاط تکلیفات شرعیه لازم کلمز زیرا اضافاتدن
مراد خلقه مضاف اولن افعالدر خیر وشر هر شیئه پس حقی توحید ایلمك اولدرکه خلقه نسبت و
ایلین افعال واحوالك موجود وخالقنی حق بلسن والله خلقكم وما تعملون نحوا سجه
خلقه مضاف اولن اعمالك جمیعی سنی خالق حقدر دیسن پس توحید اولدرکه خلقدن
اول اضافاتی اسقاط ایدوب خالقنی حق بلسن ای اخی بو کلام دخی چوق معنی کتوردر و نیجه اسرار
غامضهٔ جامعدر ولکن نظام شرعیه خلل ورن نامحرملره وخاینلره حجت اولمسون دیو کتم
اولندی ای اخی انبیا واولیانك هر بری مخزن اسرار وحدت ایکن اسرار ربوبیتی افشا اتممشلردر
وعبودیت وبندکلکدن غیری سمت کتممشلردر پس کرکدرکه سالکه نه قدر نور وحدته
مستغرق اوله حد شرعدن وعبودیتدن طشره کتمیه تا لحقه اسم مضل ومکارلکی وحلنه
بنجه وبعضیلر دخی الفقر لا يحتاج الى الله واذا تم الفقر فهو الله کلامندن کمراه اولمشلردر
ودیدیلر بناه قلمشلردر درلرکه فقیرك کمال فقر وفنایه ایره کندو قلمز وحقه محتاج اولمز
وشول وقتده که فقر وفنا تمام اوله پس غیرت برطرف اولور والله اولدر ودخی دیرلرکه
چون فقر وفنا نهایته ایره وسالك اولمقدن اول اولمسون تا حکمنده اولور وتکلیفات شرعیه دن
قورتلور واوامر مرعیه دن نجات بولور وبو کونه بیتلرله هر بری نفسنه حجت قلور بیت
شرع بهر زندکان واغنیاست شرع براصحاب کورستان کجاست مرده ازیك دوست فانی کنند
صوفیان ازصد جهت فانی شدند آن کروهی که فقیر وبی سرند صد جهت زان مرده کان فانی ترند
پس کلام اولك جوابی بودر مشایخ دیمشلرکه بو کلام شطحیاتدندر معمول به دکلدر فرض ایدلم که

شطحیات اولمش حقه محتاج اولین فقیره کلەلم و فقرنه زمانده تمام اولورانی دیلوم حقه محتاج
اولمین فقیر اولدرکه محضا فانی اوله وصرف نور حق اوله حالا بدن اتش کوره یا تمیه
وصویه بتمیه و بیك یل مثلا بیمك یمه‌سه محتاج اولمیه فرضا قتل ایله سلاح قتل بلمیه وانی هلاك
قلسلر الحاصل کلمیه جلال و جمال انك یاننده مساوی اوله عذابه اولمغله صفاده اولمغه فرق اتمیه
زیرا حقه محتاج اولمین فانینك صفتی بودر واهل قبور بوذ درجه زیاده فانی اولنلك حسب
حالی بویله اولمقدر پس برکسه که دخی اکل وشربك لذتن بله وحظ نفسله بدننه برورش قله بلکه
دخی بشریت عالمنده اوله نه حالله کندی موتادن عد ایلر و بو زعمله نفسه رخصت ویروب
کندیدن اسقاط تکلیف ایلر موتا حکمنه وارمق فتی مردانه لکدر قنده قالدیکه بوندرجه اندن
ایلرو کیده سن موتا حکمنه واصل اولنلرك حالی بودرکه اکر جمیع عالم انی پایمال ایلسه‌لر دنی اول
نطقه کلمیه ومضطرب اولمیه واکر چوبله اورسلر کمال فناسندن انی طویمیه پس بو مرتبه‌یه ارمیننك تکلیف
ساقط اولمز وحضرت مولانانك بو بیتلرنده اولن شرعله مراد مثنویده اولن محلنده محکمه وقاضی حضوریدر
نتکم برکسه برصوفیه بر طبنجه اوروب اول صوفی انی قاضیه الکیدوب بعضی کلام مابیننده قاضی النزاع
ایجون صوفیه دیدکه ای صوفی بو شرع ومحکمه احوالی اغنیا واهل دنیانك کاریدر پس سنکه درویش
وفانی اولمسن ومرده مقامین بوله‌سن بودعوا وطلبه نیلرسن پس معلوم اولدیکه بو شرعك
اغنیا ایجون اولمسندن عبادات وطاعاتك اهل فنادن اسقاطی لازم کلمز بلکه مرتبه عقلده
مرتبه عقلده اولدقجه برکسه‌دن فرایض وواجباتك ترکی ممکن اولمز وصحیح فقیر وفانی
اولنکه اکر مرتبه استغراقده وارسه وعقل واختیار اندن زائل اولسه جناب حق انك اعضا
وجوارحنی اوزره حفظ ایلر اندن خلاف شرع برفعل صادر اولمز دیمشلر قنده قالدیکه
صلوتی ترك ایده‌لر و بو حالك شاهدی تفسیر حقایقده مذکور واکثر کتب مشایخده مسطوردر
ابو الحسن نورینك نقل اولنور قال فیه ان ابا الحسن النوری بقی فی وله بقی ایام لم یأکل ولم یشرب
ولم ینم یقول الله الله فاخبر الجنید بذلك فقال انظروا ام محفوظ علیه اوقاته ام لا فقیل
انه یصلی الفرایض فقال الحمد لله الذی لم یجعل علیه الشیطان سبیلا ثم قال قوموا حتی
نزوره یعنی تفسیر حقایقده درکه تحقیقا ابو الحسن نوری وله استغراقده یدی کون ویدی
کیجه یمدی واچمدی وایومدی و باقی قلدی الله الله دیدکحاله پس جنیده انك بو حالی خبر اولندی
دیدیکه نظر ایلك انك اوقاتی محفوظ یاخود دکلمیدر پس دیدیلرکه فرائضی قلور پس جنید دیدیکه
الحمد لله اول الله که انك اوزرینه شیطانه یول قلمدی اندنصکره دیدی قالقك برانی زیارت
ایده‌لوم پس بو معنا اولیانك عند الاستغراق محفوظ اولمسنه دلالت ایدر بو ذکر اولنان صرف تجلی وحدت
ظهور ایلیوب عابد ومعبودلك تعینی وساجد ومسجودلك اعتباری وعاشقك ارادتی واختیاری
بالکلیه فانی اولدوغنه کوره درکه بو مرتبه‌ده حق بوندلك کندلکلرین بالکلیه الوروادیه مخالف

کاردن

کاردن جارحه‌لره حفظ قلور اما بوندن اصعب بر مرتبه دخی وارکه نور وحدت مع احکام الکثرة
تجلی ایلر ومتجلی لکه وجودنی وارادتنی واختیارنی من وجه محو ایلر ومن وجه محو ایلمز که بشریتك دخی حکمی
قلور وبو مرتبه‌ده سالك بغایت متحیر اولور نتکم بو مرتبه‌یه مناسب امام قشیری شبلی حضرتلرندن
نقل ایدرلر قام شبلی یوما الی الصلوة فلما شرع قال یا ویلاه ان صلیت جحدت وان لم تصل
کفرت فبقی زمانا طویلا ثم قضی صلوته یعنی برکون شبلی نمازه قائم اولدی وقاکم شروع ایلدیسه
دیدکه یا ویلاه اکر نمازی قلورسم منکر وجاحد اولورم واکر قلمزسم کافر اولورم چوق زمان
بو حیرتده طوروب اندنصکره قضا ایلدی بو کلامك توضیحی بودرکه اول زمانده شیخ شبلی
نمازه حاضر اولدی دخی عالم کثرتك حکمی غالب ایمش پس صلوته شروع ایلدکده عالم وحدت منکشف
اولوب کورمشکه مطیع ومطاع وعبد ورب هب برابر اولمش پس اکر صلوتی عابد ومعبود
مغایر دیو قلورسه بوخود اویله دکلدر بو تقدیرجه نور وحدته منکر وجاحد اولور واکر معبود
وعابد ومسجود وساجد عین واحد اولمش دیو صلوتی ترك ایلرسه کافر اولور پس بو مقامده
اولیا حیران قلور وهر تبه‌ده شیخ حضرتلری دیباجه فتوحاتده بیورورلر العبد رب والرب عبد
فیالیت شعری من المکلف ان قلت عبد فذاك میت او قلت رب انی یکلف معنای بیت
عبد ربدر ورب عبددر پس بو تقدیرجه نولیدی بن بلیدم که مکلف کمدر اکر سن دیرسك که
مکلف عبددر پس اول عبد من حیث الحقیقه فانی ومیتدر واکر سن دیرسك که مکلف ربدر
رب نه حالله مکلف اولور ای اخی بو بیت چوق سوزه کنجور ولکن سکا اجمالا شرح ایلیم که
قلیل کثیره دلالت ایلیه اهل الله دیرلرکه لا موجود الا الله فهو اسمه من حیث الحقیقه الله درکه
اسما وصفاتله متجلیدر وبو عالم کثرت انك اسما وصفاتنك مظاهریدر پس عبد دخی بر مظهردر
بو تقدیرجه عبد لك مرات وجودنده ظاهر اولن حقدر پس عبد کندیده ظهور ایلین تجلی
اعتباریله ربدر ورب دخی بو وجود مقیددن ظهور ایلدیکی حیثیتدن عبددر پس حقیقت موجود
مشهودی بو مرتبه‌یه ایرسه اکر نور وحدت غلبه قلورسه عبدی فانی ومیت کوروب جمله‌ده ربی
مشاهده قلور واکر عالم کثرتك حکمی غلبه قلورسه عبدی مکلف وعابد رب بولور واکر وحدتله
کثرتك احکامی مجتمعا وجود عبدده ظاهر اولورسه متحیر قالور ودرکه فیالیت شعری من المکلف
ای اخی بوروده سوز چوقدر ارباب کمالك بو احوالی قیل وقاله بیانی اولمز وکلاملرین فهم اتمکله
عیان کلمز پس برکسه تا بو مرتبه‌یه وارمینجه بو لذتی بولمز وبو چاشنی طویمز و مجرد بو احوالی واسراره
عرفان فائده قلمز بلکه بو ذکر اولنان حالات وجدانیدر پس مرتبه بشریتده ودام عالم کثرته
کرفتار اولنلر اهل عرفانك بو جمله دن حرکات و ازداولن اهل وجدانك حالنه کندو حالنی بیله قیاس ایدب
وکماله ایرنلری کمالیه ایرمینك کارینی بیله مساوی کوررلر مثنوی کار پاکانرا قیاس از خود
مکیر کرچه ماند در نبشتن شیر وشیر تو قیاس از خویش می کیری ولیك دور دور

افاده ایدیك بو بنكر اكر بر طالب دخی نفس بشریه مبتلا ایكن مجرد بو ذكر اولنان حالات
و وحدت ذاته و عالم كثرته علم و عرفانی اولدوغندن نفسی بو كا دركه بو جمله ده ظاهر اولن
و تصرف قلن حقدر بس بن دخی سائر اولیا كبی بر الت سن بو انلردن بعضسندن نقل
اولنور كه حین استغراقده صلوات اقامت اتمامشلر و حرمت و عبادت و طاعت جانبنه
كیتمامشلر بس سنك دخی بو مرتبه كه استغراقدر وحدت غیری كورمزسن و حقدن غیری بلمزسن
بو شكل خاطره مكر الهی و اغوای شیطانیدر نعوذ بالله اهل اللهدن هیچ بریسی امر شرعه
مخالف خاطره ایتمزلر و شرع شریفه مخالف اولن سمته كیتمزلر فرضا بونلرك خاطرینه
و قلبنه بو یله بر افكار نامشروع كلسه انی مكر الهی و خواطر شیطانی بلورلر و جناب حقه اندن
استعانه ایدرلر و اعوذ بك منك یا رب دیرلر بس مرتبه بشریتده اولن بالكلیه بو حق
اولنلره نیجه نفسنی قیاس ایلر انكچون حضرت مولانا طالب كند و حالتی انلره قیاس
ایلمسون دیو ابیات شریفه ایله تاكید بیوردرلر مثنوی ای صری كرده پیاده با سوار
سر نخواهی برد اكنون پایدار كفت پیغمبر كه ای طالب جری هیچ مكن با هیچ مطلوبی
مری كاملی كر خاك كیرد زر شود ناقص ار زر برد خاكستر شود جهل اید پیش او دانش
شود جهل شد علمی كه در ناقص رود هرچه كیرد علتی علت شود كفر كیرد كاملی ملت شود
و شیخ حضرتلری بیوردركه شعر سوف ترى اذا انجلى الغبار افرس تحتك ام حمار بس ای
قرداش سوز بو قدر و مباحثیه نهایت یوقدر همان عاشق حق اولن بر و فقیر ترك
اتمك كرك جماعتله اوقات خمسه ادا قلمق كرك زیرا جماعت سنت موكده در مشددر
اكر بر قوم جمله ترك ایلسه لر انلرك ایله حربله و زدرینه واروب مقاتله اتمك واجب اولور
اكر یالكز بر كمسنه ترك ایلسه دنیاده تعزیره مستحق اولور و اخرتده نار جهنمه كیرر قال صلی الله
علیه و سلم اتبعوا السواد الاعظم فان الجماعة رحمة و ید الله على الجماعة و من شذ
شذ فی النار معناسی شریف دیمك اولوركه اكر اعتقادده و اكر اداء فرضده اهل سنت و جماعته
تابع اولك زیرا كه جماعت رحمتدر و حقك نصرتی و نعمتی جماعت اوزره در و اول من كه جماعتدن اویمیه
انلردن خارج اوله حق الله سبحانه و تعالى سائر كلری تارك الصلوة و الجماعت اولمقدن مصون
و محفوظ ایلسون بالقلم و النون و ما یسطرون باب خامس زكوتك انواعی
و انفاق و خاتك اصنافی بیان ایلر و بخل و شحك فضاحتنی عیان قلور یا ایها الاخ
الاعز و الاكرم بلكل كه مومنه واجب اولنلرك بری دخی زكوتدر اولوقته واجب اولوركه
نصابه مالك اوله و انك اوزرینه حول حولان قله و جوبنه دلیل بو ایت كریمه در
كما قال الله تعالى عز و جل و اقیموا الصلوة و اتوا الزكوة و اقرضوا الله قرضا حسنا
زكوة صدقه مفروضه دیرلر و قرض صدقه تطوعه اطلاق ایدرلر بس صدقه

باب خامس

مفروضه

مفروضیه امر وارد اولدوغی كبی صدقه تطوعه دخی امر وارد اولوب صدقه مفروضه
اوزرینه عطف اولندی بس بر كمسنه نك اكر طریقده اولسون و اكر غیری طریقده اولسون حوایج
اصلیه سندن زیاده مالی نصابه یترسه الا زكاتی على وجه المشروع مالندن اخراج ایلدكی
صالح اولن فقرایه اعطا ایلمك واجب اولور اكر سؤال اولنور سه كه بزم طریقمز طریق فقردر
و اكثرمز بی نصابز فقرادر بس فقرانك دخی زكوة اولورمی بز دیرز كه نعم هر شینك زكوتی واردر
دیمشلر و مشایخ سلف بو سوزی خوب ادا قلمشلر دیمشلركه زكوة الاغنياء انفاق
اموالهم الى الفقراء و زكوة الفقراء ان يخرجوا من قلوبهم الاعتماد على الاغنياء و زكوة
العاشقين ان يبذلوا ارواحهم فى محبة المولى و زكوة العارفين ان ينفقوا من احوالهم
الى اهل الاولاء مثنوی اندرم دادن سخی را لایق است داده جان جود سخای عاشق
است انچه حق دادت برای حق بده خویشتن داد ربا زنا یابی فره بعضی تفاسیرده یعنی
جواهر التفسیرده بو یله نقل ایلمشلر كه زكوة اغنیاء فقرایه انفاق و احساندر و زكوة دولت
معاونت ضعیفاندر زكوة اولاد احسان یتیمان و زكوة خانه رعایه مهمانان و زكوة
صحت اجتناب عن العصیان و زكوة دین مخالفت شیطان و زكوة علم تعلیم طالبان و متعلمان اندر
بس علمك دخی زكوتی اولدیغیچون حضرت نبی [illegible] تشبیه ایلدی و بیوردیكه ان
علما لا یقال به كلمن لا ینفق منه یعنی تحقیقا شول علم كه دینلمیه و تو یلمیه اول خزینه
كبیدر كه انك زكوتی ویرلمه و انفاق اولنمیه زكوتی امساك ایلین كمسنه به عذاب
اولنور سه علمی دخی طالبینه انفاق ایلمین یوم قیامتده اونله عذاب اولنه كما قال رسول
الله صلى الله عليه و سلم من سئل عن علم علمه ثم كتمه الجم يوم القيمة بلجام من النار
یعنی بر كمسنه علمی بله و اول علمدن سؤال اولنه ایدی انكار طالب مستحقندن كتم قلسه
یوم قیامتده اتشدن اغزینه لجام اوروله بو تهدید اهلندن و مستحقندن كتم ایلدیكنه
كوره در و الا نااهلدن علمی كتم ایلمك واجبدر نتكم شیخ حضرتلری فتوحاتده بیوردرلر
قال علیه الصلوة و السلام لا تعطوا الحكمة الى غير اهلها فتظلموها و لا تمنعوا الحكمة
عن اهلها فتظلموهم فانفاق الحكمة عين زكوتها و لها اهل كما للزكوة اهل فاذا اعطيت
الحكمة الى غير اهلها ضاعت كما ضاع المال بعد اخراجه ان لم يتصل الى مستحقه يعني
نبی علیه الصلوة و السلام بیوردیكه حكمتی اهل اولمیانه اعطا ایلمك اكر اعطا ایلرسكز
اول حكمته ظلم ایلرسز و اهلندن دخی منع ایلمك اكر منع ایلرسكز اول حكمته ظلم ایلرسز
شیخ حضرتلری دخی دیركه حكمتی انفاق اتمك عینی انك زكوتیدر بس اول حكمتك
اهل اولمیانه كمسنه لره اعطا اولنسه ضایع اولور نتكم مال بعد الاخراج من اصله مستحقنه
واصل اولمسه ضایع اولدوغی كبی مثنوی بد كهر را علم و فن آموختن دادن تیغ بدست

راه زن   تیغ دادن در کف زنگی مست   به که آید علم ناکس را بدست   پس
مالك اهلنه اعطا اولنمسی لازم و واجب اولیجق علمك اهلنه اعطا اولنمسی بطریق
الاولی زیرا علم و معرفت مال دنیادن هزار بار اولادر و باذل علم باذل درهم
و دیناردن اجود و اسخیدر و مرتبه بونلردن دخی افضل و اعلادر مثنوی
پیش او باهمت بود اسرار جان   از خسان محفوظ تر از لعل و کان   زر به
از جانست پیش ابلهان   زر نثار جان بود پیش مهان   کما قال الحکیم ترمیذی الجود
التام بذل العلم فان متاع الدنیا عرض زائل ینقصه الانفاق والعلم عکسه فانه دائم
باق یعنی جود تام بذل علمدر زیرا متاع دنیا بر عرض زائلدر که انفاق انی ناقص قیلور
حال بو که علم بونك عکسیدر که اول دائم باقیدر و انفاق ایله زیاده اولور امام راغب و
بیضاوی بو ایت شریفك معناسنی بو کونه تفسیر اتمشلر قال الله تعالی عز و جل ومما
رزقناهم ینفقون   ای ومما خصصناهم به من انوار المعرفة یفیضون   جناب حق متقیلری
مدح ایدوب بیوردلر که متقیلر کسلردر که غیبه ایمان ایدرلر و صلوة اقامت ایدرلر و دخی بزم
انلره تخصیص ایلدیکمز انوار معرفتدن طالبلره انفاق و افاضه ایدرلر پس سالکه لازمدر که
کندویه زیاده محبوب اولان اکر علمدر و یا مالدر و یا خود بدندر هر نه ایسه محبوبی بولسه
بذل ایلیه تا انك وصلتنه و قربتنه نائل و فائز اوله کما قال الله تعالی عز و جل لن تنالوا
البر حتی تنفقوا مما تحبون   بردن مراد عند العابدین حسنه و جنتدر اما عند
العاشقین وصلت و قربتدر پس وصال و قربت حقه برکسه نائل اولمز حتی
کندویه احب شیئی انفاق اتمیه   بیت   اکر بهتر دهی بهتر ستانی زر افشانی عوض
کوهر ستانی جو خواهی میوهٔ بهتر فشاندن نهال نغز می باید نشاندن بو بولره نان بذل
ایدن خوان بولور و جان بذل ایدن وصل جانان اولور انکیچون حضرت مثنوی نان دهی
کز بهر حق نانت دهد   جان دهی کز بهر او جانت دهد   بیوردلر و انکیچون مشاهدهٔ
جانان بذل جانه منوط اولمشدر که عاشقه جانی جمیع اشیادن احبدر پس وصال جانان
دخی جمیع اشیادن اعز و اکرمدر پس غایتله اعز و اکرم اولان شیئك قیمت و بهاسی اعز
و احب اولن شیدر اکر بذل ایدرسك هزار جاندن اعز و محبوبه واصل اولورسن
تا جان ندهی بوصل جانان نرسی   تا در دنباشدی بدرمان نرسی   از ظلمت
نفسی نانیایی بیرون   حقا که بچشمهٔ حیوان نرسی   ای اخی بلکل که سخا و جودك
اعلا مرتبهسی ظلمات نفسانیهدن و مشتهیات جسمانیهدن خلاص اولمقدر
و لذات حیوانیهیی و حظوظ شهوانیهیی ترك قلمقدر نتکم حضرت بیوردرلر
مثنوی   ترك لذتها و شهوتها سخاست   هر که بر شهوت فرو شد برنخاست

٣٠

بس اگر نان و اگر خوان و اگر علم و اگر عرفان و اگر تن و اگر جان هر نه ایسه بو بولره
امساك ایده سن و سمت بخل کیده سن کفر طریقت و بعد عن الحقیقتدر
بیت   چه ادمی چه بهشتی چه دوزخی چه ملك   بمذهب همه کفر طریقتست
امساك   قال رسول الله صلی الله علیه وسلم البخیل بعید من الله
بعید من الجنة قریب من النار   پس السخی ما ملك فخوان بخه
جوانمرد اولدرکه قادر اولدوغینی دریغ اتمیه انکیچون نانی زنفیر بکه
خوانی زامیر دیمشلر حضرت بایزید بسطامی بیوردلر که بلخ دیارندن
بر یکیت بکا غلبه قلدوغی کبی هیچ بر کمسنه غلبه قلمدی قدم علینا
حاجا فقال یا بایزید ما حد الزهد عندکم قلت اذا وجدنا اکلنا و اذا
فقدنا صبرنا فقال هکذا عندنا کلاب بلخ فقلت وما حد الزهد عندکم قال
اذا وجدنا اثرنا و اذا فقدنا شکرنا بایزید حضرتلری بیوردیلر که بلخ دیارندن
بر یکیت حاجی الدیغی حالده بزه کلدی و دیدیکه ای بایزید زهدك حدی ندر سزك
قتکزده دیدمکه بولور سق یرز بولمز سق صبر ایدرز پس دیدیکه بزم بلخك
کلابی دخی بویله در پس دیدمکه یا سنك قتکزده زهدك حدی ندر دیدیکه
هیچ بولماسق شکر ایدرز و بولسق ایثار و بذل ایدرز بو محله مناسب بر کون
حضرت رسول صلی الله علیه وسلمك مسجدی قپوسنه بر قنوق کلدی
حضرت علیه الصلوة والسلام حاضر سعادتلرین تفحص ایدردی بر شی بولمدی
اصحابه توجه ایدوب بیوردیلر که بو کیجه کیم قونوغه الور اصحابدن سکوت ایلدیلر
انصاردن برکشی کلوب انی الدی و منزلنه کوتوردی حکمت الله انلرك دخی
قوتی یوغیمش مکر بر کوچك اوغلانی ایچون بر مقدار قوت الو قومشلر ایمش پس
خاتوننه دیدیکه طعامی کتوردکده چراغی سویندرلوم و بزلر بر جانبه اولوم ولکن یمیه لوم
تا مهمانمزك قرنی طویه پس طعامی کتوروب چراغی بر بهانه ایله سیوندردیلر و اغزلرینی
چینر کبی اولوب اندن بر لقمه المدیلر اول قونوق جمله سن ییوب بیتردی و علی الصباح بونلر
حضرت پیغمبرك حضور سعادتلرینه کلدکده حضرت صلی الله علیه وسلم تبسم کنان بو ایت شریفی
تلاوت بیوردیلر انلرك شاننده نازل اولمشدی اول ایت کریمه بودر قال الله تعالی و یؤثرون
علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة ومن یوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون معنای شریفی
بونلر ایثار ایدرلردی نفسلری اوزره بذل اتمکی جوداً و کرماً اکر بونلرك فقر احتیاجلری دخی
اولسه دخی و شول کمسهلرکه دفع و منع ایدرلر نفسلرندن بخلی انلر در همان رضای حقه
فائز اولوب مفلح اولنلر جناب حق کلام مجیدنده نفوس انسانیهیی دخی اموال

منزله سنده تنزیل بیورمشلردر نتکم اموالنی صدقهٔ مفروضه ایله تزکیه قیلن
فلاح بولدیغی کبی نفسنی دخی شح وحرص و آزدن و سائر اخلاق سیئه‌دن تزکیه
قلن فلاح بولور کما قال الله تعالی قد افلح من زکیها ای طهرها عن درن الاخلاق
السیئة و نماها بالعلم والاعمال السنیة یعنی نفسنی اخلاق سیئه‌دن تطهیر ایلین
واعمال سنیه وعلم ایله تنمیه وتزکیه قلان فلاح بولدی وقد خاب من دسیها وانی اخلاق ذمیمه‌سن
اخفا ایلین خائب اولدی پس صفات ذمیمه‌نك اقبحی شح وبخل وحرص درکر کدرکم سالك
نفسنی بونلردن تطهیر ایده باب سادس صومك انواعی وجوعك فضائلی بیان ایلر
ودخی طعام یمه‌نك اداب وارکانن عیان قلور قال الله تعالی عز وجل یا ایها الذین
امنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون صیام صام یصوم‌دن
مصدردر قیام وزننده لغتده امساکه دیرلر و شرعده اکل وشرب وجماعی ترك ایلمکه
دیرلر نیت ایله طلوع فجردن غروب شمسه دك فتوحاتده شیخ حضرتلری بیوردرلرکه صوم لغتده
رفعت معناسنه دخی کلور نتکم صام النهار دیرلر ارتفع النهار معناسنه ویردرلر پس صوم انکچون
صوم دیدیلرکه صومك سائر عباداته درجه‌سی ارفعدر و بو صومك ارتفاع شاننه دلیل
بودرکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم اندن مثلیتی دفع و نفی قلدی نتکم نسائی ابو امامه
حضرتنده بو حدیث شریفی روایت ایلر اتیت الی رسول الله صلی الله علیه وسلم فقلت یا رسول الله
امرنی بامر اخذه عنك فقال علیه الصلوة والسلام علیك بالصوم فانه لا مثل له یعنی ابو امامه
رضی الله عنه درکه بن رسول حضرتلرینه کلدم و دیدمکه یا رسول الله بکا بر امر بیور که انی
سندن اخذ ایدیم پس حضرت بیوردیلر صوم سنك اوزرکه اولسون زیرا کم انك مثلی یوقدر
وصومك مثلی اولماسی انکچوندرکه صائم صمدیت وصفیله متصف اولور و صومده
صمدیت سری بولنور و بو اجلدن جناب حق انی کندو یه اضافت ایدوب الصوم لی وانا اجزی به
بیوردی کانه دیمك اولورکه الصمدیة لی ومن اتصف بها فجزاؤها انا کما قال ابو طالب
المکی اذا کانت العبادة صفة من صفات الله فجزاؤها هو الله جزای کندو نفسنه اسناد
ایلمه اصل نکته بودر مع هذا سائر عباداتك جزاسی دخی ویرن حقدر ولکن صومك جزاسی
سائر عباداتك جزاسندن اعظمدر زیرا کریم بالذات جزایه بنفسه کندو یی ایلسه قیاس ایله که اول
جزانك عظم شانی نیجه اولور کرك ای قردش باطنی نفس و هوا ایله ممتلی اولان کمسه‌نك قامتنه
خلعت بشارت الصوم لی راست کلمز و جمال مضمون انا اجزی به هر تن پرسته یوز کوسترمز
بیت باطنت از نفس و هوا و ممتلی کی رسید ت لذت الصوم لی هر چه بدان شرع بشارت داده است
از هم محروم انا اجزی به است پس معنای ایت کریمه بودرکه ای اللهه ایمان کتوردکلر سزکه اوزریکزه صوم
رمضان فرض اولندی نتکم سزدن اول اولی انبیایه و جمیع امه تا ادمدن الی نبینا نقلا مثل کلیسی جمله‌سنه

صوم

صوم فرض اولندی تاکم سز اکل و شرب وجماعدن وسائر مفطراتدن اتقا ایلیه‌سز ای اخی صومك
فضائلی وخصایص وخصالی اولقدر چوقدرکه یازلمق لازم کلسه اسرادنه نهایت یوقدر
اما بر فی فضیلتن بیان ایدلوم تا طالب حق انك عظم شاننه واقف اوله جملهدن بری جناب حق
حدیث قدسی سنده بیوردکم خلوف فم الصائم اطیب عندی من المسك یعنی صائمك اغزی
رایحه‌سی بنم قتمده مسك اذفردن اطیبدر پس کرکدرکم سالك بو رایحه‌نك حصولی ایچون اکثر ایامنی
صایم اوله بیت ساز چون نافه شکم خویش خشك بو که دست از نفست بوی مشك نکهت روزه زلب
روزه دار به بود از نافهٔ مشك تاتار اهل تحقیق قتنده بو رایحه‌دن مراد مشام ظاهر ایله احساس اولنان
رایحهٔ طاعت دکلدر بلکه مشام باطن ادراك اولنان رایحهٔ طاعت دروندر و صائمك بر فضیلتی دخی
بودرکه نوم الصیام عبادة فحواسنجه نومی عبادت وصمته تسبیح مفهوم اسنجه سکوتی تسبیح وطاعت یرینه
کچر و حضرت مولانا فضائل روزه‌ده چوق قصاید و غزلیات و مثنویات بیورمشلردر جملهٔ قصایدندن
بری دخی بودرکه بیورر قصیده بربند دهان از نان که امد شکر روزه دیدی هنر خوردن بنکر هنر روزه
کردون ضرر دارد صد کونه هنر دارد سودای دکر دارد سودای سر روزه شیطان همه تدبیرش وان
حیله وتزویرش بشکست همه تیرش پیش سپر روزه پس عربجه جنة دیرلر الصوم جنة حدیث شریفنك
فحواسنجه صایم رماح نفس خبیثه‌نك و سهام ابلیس تلبیسنك انکله حفظ ایدر و نار جهنمه دخی سپر ویرده
قلوب طریق جنته کیدر فتح باب ملکوت استین سالك جوع و عطش ایله ملکوت قپوسنی قاقر کما قال
علیه الصلوة والسلام ادیموا قرع باب الملکوت بالجوع والعطش کذا طریق شیاطینی قلمق استین طالب
جوع وعطش ایله انلرك مذاهب و مجاریسن تنك ایلر کما قال النبی صلی الله علیه وسلم الشیطان یجری
من ابن ادم فضیقوا مجراه بالجوع والعطش بیت مصطفی کفت اسیر دیو شیطان همچو خون در مجاری
انسان تا بد اندر کرسنکی زده چنك تا شود بر ان مجاری تنك حضرت لقمان اکثریا اوغلنه نصیحت
ایدوب دیرایدیکه یا بنی البطنة تمیت الفطنة و اذا امتلت المعدة نامت الفکرة وحرست الحکمة
وقعدت الاعضاء عن العبادة یعنی لقمان دیردیکه ای اوغلنم امتلا زیرکلکی اولدرر و معده
طولدقده فکر اویور و حکمت محروس اولور و اعضا عبادتدن اتمدن اولتوررکه و قالور بس کمسه که
پر خوار اوله اول کمسه ظلمات طبیعتنده قورتلمز و چراغ عقلی نور کتمز و معرفتله منور اولمز و آیینهٔ قلبی
زنکار غفلت وکدردن صیقل و صفا بولمز بیت چراغ دل ز سیری تیره کردد دماغ جان ز خوردن
خیره کردد بنور صوم کن دل را مزین که از صیقل شود آیینه روشن اهل تحقیق صومك اوچ مرتبه‌سی
وارد بری عوامك صومی بری خواصك صومی اوچنجیسی اخص خواصك صومیدر عوامك
صومی قرنی اکل و شربدن و فرجی جماعدن امساك اتمکدر و خواصك صومی دست و پا و سمع و بصرین
محرماتدن باك قلمقدر و جمله اعضا و جوارحینی مکاره منهیاتدن امساك قلمقدر مثنوی هر عضو را
بدانکه بتحقیق روزه ایست تا روزهٔ تو روزه بود نزد کردکار و اخص خواصك صومی قل الله ثم ذرهم

فحواسنجه جميع ماسوادن پرهيز قلمقده وجمله هوا وهوسدن فارغ اولمق ولذة محبت الهى بولمقدر ـــ
روزه خاصان نه همين است فرس بلكه پرهيز بودن از هر هوس هركه نبايد كه بجويى بجوى هر چه نشايد بكوى مكوى
چشم مكن باز بنا ديدنى كوش بپرداز زنشنيدنى دست ميالاى بشغل دغل پاى مفرساى براه امل علم عمل
راز ريا پاك كن بلكه دل از غير خدا پاك كن اكل شربدن صايم اولان عوام صباحدن اخشامه دك رياضت
چكوب وقت شامده افطار ايدوب راحت بلور وجرايم واثامدن پرهيز قلنلر غروب شمس دوحدن صايم
اولورلر وبعد الموت محنت دنيادن ازاد اولوب نعيم عقباى بولورلر زيرا بو خواص بر فحواى
العمر كله يوم وللخواص فيه صوم جميع عمرى بر كون عد ايدوب انده معاصى ومناهيدن پرهيز قلورلر
اما ماسوادن پرهيز ايدنلر واغياردن صايم اولنلر تا ظهور محبت الهيدن ووصول سواد اعظم ذات
احديته دك صايم اولورلر اندنصكره اغيار بونلره عين يار اولور ودوى دلدار هر شيده ظهور
قلور عيد وصال ايدرلر ودخى وحدة كوررلر ورياضتى ترك ايدرلر نتكم حضرت قدس
سره بو مرتبيه مناسب بيوررلر ـــ چون اب روان ديكى بكذار تيمم را چون عيد وصال امد بكذار
رياضت را پس صومك بو فضائلنى بلدكسه سالكه لازم اولان اولدركه اكثرا وقاتده صومه مداومت
ايليه افضل الصوم صوم داود صام يوم وافطار يوم فحواسنجه يا بو صومه مداومت ايليه
ويا خود كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يصوم الاثنين والخميس فحواسنجه دوشنبه وپنجشنبه
كونلرينى صايم اولمغه ويا ايام بيضه ملازمت ومواظبت ايليه تاكه اكل وشربله صفت بهيمته
وقسوة قلبه مبتلا اوليه واسيرى شهوت اولوب كندى يأكلون كما تأكل الانعام والنار مثوى لهم
ايتنك مظهرى اولان قومدن قلميه درويشلر اولدركه اكثرا وقاتده شكمى نى كبى خالى اوله تاكه ميدان عشقده
تضرع ونيازيله بر خوشجه ناله قله نتكم حضرت بو معنايه مناسب امر ايدوب بيوررلر بيت شكم تهى شو شو مى
ناله همچونى بناز شكم تهى بود اسرار كوبند قلم اى اخى شكم تهى اولمق وكرسنه لكى كنديه عادت قلمق هر كسه
ميسر اولمز وهر چلف كدا بو مرتبتى بولمز بلكه بو مرتبه خاصان خدايه عنايت اولنور ومقبولاندن حقه
صونولور نتكم حضرت مثنويده بر خوب حكايه بيوررلر بو محله مناسب ديرلركه بر شيخله بر مريدى سياحته
كيدركن بر كون يولده بر ادمسز بيابانه كيدوب مريد شيخنه ديدكه شيخنا اكر بز بو بيابانه كيدر
اج اولورز شيخ دخى اكا ديدكه اى درويش جوع عند الله بر مقبول شيدر انى وبو مرتبه الاغايت مقبولدر
وعزيز وخاص اولنلر قوللرينه پس سن اول عزيزلردن وخاص اولان بنده لردن كل سنكه جناب حق سنى اج قويه
سن جوع مر خاصان حق را داده اند تا شوند از جوع شير زور مند جوع هر چلف كدا را كى دهند كه علف
كم نيست پيش او نهند اكر سؤال اولنورسه كه بو صوم وجوعك سرى وحكمتى ندركه بوكه ترغيب
اولنور واكل وشبعك مضرتى ندركه اندن ترهيب قلنور جواب بودركه بو صوم وجوعدن
مراد كسر شهوت وقهر نفس بر تهمتدر واذا جاعت البطون صارت الاجسام روحا فحواسنجه
روحانيت بولمقده وعبادت وطاعت اوزره حضور قلبيله بلا كسل ولا كثافة مداومت قلمقده

دوزلي

وبو ذكر اولنانلر كبى دخى نيجه منافع وفوائد واصل اولمقدر اما اول كيسنه نك
مزاجى روحانى وشهوتى منكسر وكندو فانى اوله اولكه اعتدال اوزره عبادت وطاعاته
تقويت ايچون يه صايم وجايع دكل ايكندر نتكم حضرت بو معنايه اشارت ايدوب بيوررلر
مثنوى چونكه لقمه در تو ميكردد پليد قفل زن بر حلق وپنهان كن كليد چونكه لقمه در تو ميكردد كهر
دم مزن چندانكه مى خواهى بخور اما اكر جبر وشهوت پرست وتن پرور كه نفسلرى صوم وجوعدن
قچوب كلوا واشربوا ديو كيجه كوندز يى ايچ حظ نفسله خوشنجه كچركن نفس وشيطان بونلره سزايه دخى
يه يكوز لقمه كوهر ديو هر برينه زعم غرور ويرور اوليانك بو كونه كلمات طيبه سن كه ذو هوالرينه تأويل
قلورلر ومكر نفس واغواى شيطان بونلره صورت حقدن كورنور كاه معناى آيتله وكاه فحواى
احاديث صاحب نبوتله وكاه كلمات اصحابله ولا بد بونلره فريفته قلوب دام شهوته واكل شرب
ولذته كرفتار ايلر مثلو بركمسه صايم اولمق استيه سه ويا خود پرهيز قلمغه نيت اتسه شيطان صورت
حقدن كلوب اكا ديركه بدنه نوكك رياضته بر قمه واكل شربه معتاد اولدوغنى قطع اتمه حضرت پيغمبر
صلى الله عليه وسلم اعط كل بدن ما تعوده بيورمديمى پس سن ندن نوكه معتاد اولنى اعطا اتمزسك
مزاج ضعف وفتور كلور بعده صكره نيجه دوا وعلاجه محتاج اولور باخصوص صكرا اول حضرت
صلى الله عليه وسلم نفسك مطيتك فارفق بها بيوردى ومركب نفسه اكل وشرب ايله رفقت
قلمغه امر قلدى اكر اكا رفقت قلمزسك يولده قلورسن وعبادت وطاعتدن بى بهره قلورسن ديو بعضى
وسوسه ايله اكل وشربه اغوا ايلر ونيجه لذات روحانيه واذواق ربانيه دن انلرى محروم قلور
حضرت مولانا بو ذكر اولنان معنالرى بو بيتلرله سالكه اعلام ايدوب اشارت ايدرلر مثنوى ديو مى
ترساندت كه هين وهين زين پشيمان كردى وياشى حزين اين بخور كه هست داروى مزاج
وآن بيا شام ازپى نفع وعلاج هم بدين نيت كه اين تن مركبست انچه خو كردست انش اصوبست
هين مكردان خو كه پيش ايد علل بر دماغ ودل برايد خلل اينچنين تهديدها ان ديو دون آرد و
بر خلق خواند در لى فسون خويش جالينوس سازد درد وا تاويبد نفس بيمار ترا پس سالك اولدركه
حظ نفسانى ووسوسه شيطانى ترك ايده وعلى كل حال اكل وشربده سنت نبوى اوزره كيده پس سنت
نبويه وحسن ادب طريق مولوى اولدركه اولا اجقينجه يمك يميه وادخال الطعام بعد الطعام
قلميه ودخى طعامه ابتدا ايلدكده بفحواى حديث اذا اكل احدكم طعاما فليقل بسم الله الرحمن الرحيم
بسمله ايله ابتدا ايده زيرا بسملهسز يينن طعامده شيطانك مشاركتى وارد ركما روى ابو هريره رضى الله
عنه عن النبى صلى الله عليه وسلم يوما يا رسول الله هل يأكل الشيطان قال نعم كل مائدة لم يذكر
عليها اسم الله فانه يأكله وبو دخى سنت وطريقدركه صاغ اليله ييه صاغ اليله ايچه وهر شيئه صاغ
اليله طوتوب صولق اوليه زيرا شيطان صولقدر جميعا صول اليله يير وصول اليله ايچر وهر شيئى
صول ايله طوتر نتكم ابو هريره رضى الله عنه حضرتلرى بو حديث شريفى روايت ايدرلر حضرت عليه الصلوة

والسلام بیورمشلرکه لیأکل احدکم بیمینه ویشرب بیمینه ولیأخذ بیمینه فان الشیطان یأکل
بشماله ویشرب بشماله ویاخذ بشماله ویعطی بشماله وبو دخی سنّت وطریقتدرکه قابماصوایچمیه
ویمك یمینه تکم حضرت نبی علیه الصلوة والسلام بو ایکیسن بله نهی بیوردیلرکما روی عبد الله
بن زیاد عنه علیه الصلوة والسلام قال نهی النبی عن الشرب قایما فقیل له یا رسول الله والاکل قال
اشرّ واخبث معناسی حدیث نبی علیه الصلوة والسلام ایق اوزره صوایچمکدن نهی
ایلدی اکا دیدیلرکه اکل دخی منهی میدر دیدیلرکه ایق اوزره اکل ایتمك صوایچمکدن
دخی اشرّ واخبثدر وبو دخی سنّت وادب طریقتدرکه اکر طعام کرم اولورسه
اوفلمیه زیرا طعام اف دیمك برکتن اذاله ایدرکما روی عن عایشة رضی الله عنها
قال علیه الصلوة والسلام النفخ فی الطعام یذهب البرکة وابن عباس حضرتلری رضی الله
عنه دخی بویله بیوردیلر لم یکن رسول الله ینفخ فی طعام ولا شراب وبو دخی سنّت وطریقتدرکه
وادب طریق مولوی درکه خذمنده اولنلره برقچ لقمه صونه لرکما قال النبی علیه الصلوة والسلام
اذا جاء احدکم خادم بطعام ان لم یجلس معه فلینا وله اکلة او اکلتین یعنی سزدن بریکزه
خادمی طعامنی کتورسه اکر انکله بله اوتورمزسه الا برایکی لقمه صونسون وادب فقردن
بری دخی بودرکه برقچ کیمسه یرکن عن قصد اوزلرینه وارمیه کما قال صلی الله علیه
وسلم من مشی الی طعام لم یدع الیه مشی فاسقا الا ان ینفق دخوله علی قوم یعلم منهم فرحهم
وادب طریقتدن بری دخی بودرکه قچن بریره دعوت اولنسه اوکنه هرنه کتوردرلرسه انی استخفاف
واستحقار ایتمیه نتکم اصحاب رسول رضوان الله علیهم اجمعین دن مریدرکه بیوردیلرلا تزدری
ای رجل اعظم وزراً الذی یحقر ما یقدم الیه من الطعام ای اخی مشایخ طریقت رحمهم الله
بیوردیلرکه برلقمه نك اون ایکی شرطی واردر درویشه واجبدرکه اول شروطی بله اول اون
ایکی شرطك دوردی فرض ودوردی سنّت ودوردی دخی ادبدر اول فرض اولان دوردك
بیلیسی اولدرکه اول لقمه حلال اوله ایکنجیسی اول لقمه نك خالق حق ایدوکن بله سن اوچنجیسی
اول لقمه یی کندو کسب وتحصیلکدن بلمیه سن بلکه محضا حقّك سکا انعامی بله سن
دوردنجیسی اول لقمه نك مقابلنده شکر قله سن واول سنّت اولن دوردك اولی بسم الله
دیمکدر وقبل الطعام الیومق وکاسه کوشه کنارنه اوتورمق وبعد الطعام الحمد لله
دیمك واول دورد ادبك بریسی اولدرکه صول ایاغ اوزره اوتورمق وبر غیرینك
یدیکی لقمه سنه نظر قلمامق ودخی کندو اوکندن یبوب اغزنه شابر طعامق وبعد الطعام
الیومق والله اعلم بالصواب باب سابع حجك صوری سن ومعنوی سن بلدررر
واوزرینه واجب اولیجق حجه کیتذ درویشك مضرتن بلدررانتهما الاخ الاعز بلکل که حج
اتمك هر مسلم ومکلف وحرّ وبالغ اولنلره فرضدر اکر عیالك وکندنك نفقه سندن

زیاده زاد وراحلیه قادر ایسه قال الله تعالی عز وجل ولله علی الناس حج البیت لله
مقدم خبر حج البیت مؤخر مبتدادر تقدیر کلام الله ایچون ثابتدر ناس اوزره بیت
الحرامی حج ایتمك من استطاع الیه سبیلا من بدل البعض من الکل جدناسدن تقدیر کلام
شول کمسنه نك اوزرینه فرضدرکه انك حج البیت ایتمکه قدرت واستطاعتی اوله
من جهة السبیل امام اعظم قتنده استطاعت زاد وراحله ایله تفسیر اولنور نفقه
عیالدن زیاده اوله امام مالك قتنده مستطیع بدنده قوّت اولوب مشیه قادر اولندر
پس مشیه قادر اولنی انك قتنده حج واجب اولور انکیچون بزم اکثر فقرامز زاد وراحلیه قادر دکل
ایکن حجه کیدرلر وبو قوله عمل ایدرلر ومن کفر وشول که حجك فرضیتنه کافر اولدی وانکار
قلوب حج ایتمدی فان الله غنی عن العالمین پس الله تعالی عالمیندن واهل عالمك طاعتندن
مستغنیدر نفع وضرر هر نیسه ان خیرا فخیر وان شرا فشر آیتنه انلره عایددر بو آیت
کریمه ده حج ایتمینلر ایچون انواع تأکید وتشدید واردر اولا لله ده کی لام ایجاب وعلی الناس ده کی
علی در زیرا وجوب حج بو محلده لام وعلی ایله ثابتدر مثلا لن بدعلی عمرو حق دیسه زید
ایچون عمرو اوزرینه حق ثابتدر دیمك اولور کذلك معناسی آیت کریمه لله مستقر وواجب
علی رقاب الناس حج البیت دیمك اولور وثانیا من استطاع درکه بدلدر علی الناس دن بونده
دخی ایکی نوع اوزره تأکید واردر اولا بدل تثنیه مقصود وتکریر مراد افاده ایدر
المکرر هو المقرر فحوا سنجه ایکی کره ذکر اولنان بر کره ذکر اولنندن ابلغ در وثانیا
انضاح بعد الابهام وتفصیل بعد الاجمال معناسنی افاده ایدر پس بر معنای صورتین
مختلفینده ایراد ایلمك اول معنایه کمال شوق ورغبتی موجب اولور وثالثا ومن لم یحج
محلنه ومن کفر بیوردی وجوب حجی تأکید وتشدید ایچون وتارك حج اولنلره کمال تغلیظ
وتهدید ایچون ولهذا حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم اول کمسنه که شرایط حج موجود اوله وحج
اتمیه بیوردیلرکه من مات ولم یحج فلیمت ان شاء یهودیا او نصرانیا ورابعا ذکر غنای الهی
تارك حج اولنلرك اوزرینه غضب وسخط دلالت ایدر خامسا ذکر عالمین زیاده استغنای
مشعر اولور وبغایت عظمت وسخطی مذکر اولور ومسخوط علیهك رذالتنی وکمال حقارتنی مبین
اولور بو قدر تأکیدات وتشدیدات شرایط حج برکسه ده موجود اولدوغنه کوردر والا فقرا بو عبارتدن
بری وعاریدر پس فقرایه لازم اولن حج معنوی قلمقدرکه بو حج ظاهرلسان حال الا طالب حقّ اولنلره
اشارت ایدرکه ای شهر بشریتده ساکن اولن وای سرای طبیعته انیس اولن قلن نجه بر مقام
حیوانیده قرار ایدرسن وهوا وهوس یولنه کیدرسن پس مردانه وار حجاج کبی فالق کمر
عزیمتی میان جانوکه برکه ایت وزن وفرزندی وخویش وپیوندی بالکلیه ترك ایت
فانهم عدو لی الا رب العالمین قولنك مفهومن اوقو وبعد ازان انی وجهت وجهی للذی

فطر السموات والارض ایتنك فحوالی اوزره قدم توجهی طریق حقه قونیت پاکلم انی ذاهب
الی ربی سیهدین دیو کعبهٔ وصال جانبنه متوجه اولوب اولا بادیهٔ نفس وهوای
قطع ایلیه بعد ازان آب سرشکله غسل ایله اندنصکره لباس شکوك والتباسدن مجرد
اولوب احرام اطاعتی اکنوکه کیه وعاشقانه لبیك وسعدیك نداسنی اوروب حرم
حریم قربه یول بوله بعد ازان عرفات عرفانه متوجه اوله وانده بر زمان
وقفه طوره اندنصکره منای عشق محبته کله پس سنك ردی نفس وشیطان
اوره ومنای محبتده اذبحوا نفوسکم بسیوف المخالفات فحواسنجه نفسنی قربان قیله تا حج
حقیقی قلهسن وحریم کوی وصاله ایرهسن بیت از بیابان هوا احرام کیر پس طریق کعبهٔ کرم
اتش اندر حرمن انکار زن انکهی لبیك عاشق وار زن حرکت را مرکب توفیق کن پس طواف
کعبهٔ تحقیق کن چون بدید آید حریم بارکاه نفس خود قربان کن در پیش شاه عجب دکم ظفرانات
شهر وجودنده حج معنوی اتمك هر لحظه میسر ایکن کندیه فرض اولمیان حج صوریه
رغبت ایدرلر وطول ودراز یوله کیدرلر سن عجب آید مرا حجاج جاکین سفر کرده
در ازجراست چون بشهر اندر دوست مقیم شهر ملخوشتر از صفا و مناست چوق
ابلهی کوررزکم فرائض وواجباتده کمال القصوری واریکن انی ادا ایلمك وانك علمنی تعلم
اوزرینه واجب ایکن واجب اولنی ترك ایدوب طریق حجه سعی ایدر وطور مراد یوله کیدر
وبر خیر امید ایله بیك شر اشلر وبیك معصیت وخطایه باشلر جمله دن بری کعبیه کیدر
صلوة خمسی ترك ایدر تعذیب حیوان بلا فائده ایدر او یولده قودیره ربا صنعتلر
چکر والحذ ریاضت مقبوله عد ایدر وپیاده لك جاننه کار ایلرسه قلبنه افکار فاسده
کلور واغزندن الفاظ کفر صدور قلر وبعض درویشی دخی کوررزکم برشیخه منسوب
انك حضورنده تحصیل معرفت وتکمیل دین ودیانت ایلرکن شیطان ونفس
بوکه صورت صلاحده کلوب حج ارزوسن وسفر وسیاحت دغدغه سن قلبلرینه
القا ایلر پس شیخندن طوعا وکرها اجازه الوب کیدر وچوق کیمه ترك فرائض وسنن
ایدر وکندو مسخرهٔ شیطان قلور حضرتك بو بیتی شریفی بو معنالره شاهد قویدر
بیوردلر مثنوی نفس حسن کرکویدت کسب شریف حیل ومکری بود ازا ردیف قبل اتمام
الفرائض نوافله مسارعه حیلهٔ شیطان ونفس ومتابعت هوا وهوسدر ایدوکنه
مشایخ اتفاق ایتمشلردر نتکم ابن عطا بیوردیلر من علامات اتباع الهوى
المسارعة الى النوافل والخيرات عند التكاسل عن القيام بالواجبات وشارح
تعرفی بو محلده دیرکم فتری اکثر الناس الی همته له الا فی النوافل کالصيام والقيام
والمشی الى بیت الحرام لیس سالك کم کندو هوالنه اوپه وفرائض وواجباته قویه

قوی

ونوافله میل قیله عاقبت بو خصلت انی هلاك مشرف ایلر ودین وایمانی انك شیطان
یغما قلور قال ابراهیم الخواص هلاك الناس فی الاشتغال بالنوافل عند تضییعهم
الفرائض وقال انما حرموا الوصول الی مقام المشایخ الفحول تضییعهم الاصول یعنی
بو ناس مشایخ فحول مرتبه سنه وصولدن اصولی تضییع ایلدکلری ایچون محروم اولدیلر
ومحروم قلندیلر محمد ابن ابی الورد بیوردرکم من کانت النوافل اهم الیه من اداء الفرائض
فهو مخدوع وممکور پس طریقمزده دخی چوق مخدوع وممکور ومحسور ومغروری کوررزکم
خدمت فقرا فرض اولانه عبادتدن یکدر دیو سویلر وکعبه واستانیك
زیارتنی تحصیل علم ومعرفت اوزره تکمیل دین ودیانت اوزره ترجیح وتفضیل
ایلر خبری یوقکم مقتضای نفس اوزره سلوك ایتمکله بی تمییز وبی معرفت قلور واخر الامر
خود بین وخود پسند خام ناپخته اولور بیت افتی نبود بتر از ناشناخت توبری
یاری ندانی عشق باخت یار را اغیار پنداری همی شادی را نام بنهادی غمی نعم کعبهٔ ظاهر
زیارتکاه جمیع اهل ایمان واستانهٔ ظاهر زیارتکاه اخوان ارباب عرفاندر ولکن کو کعبهٔ
حقیقی وکو کعبهٔ صوری وکجا استانهٔ سر وکجا استانهٔ سر بینهماده چوق تفاوت واردر
فافهم مثنوی هر کلوخ کعبه را چون قبله کرد حال مردان باش ای جان در نبرد
چون جمادی را چنان تشریف داد جان عاشق را چها خواهد کشاد کعبهٔ صوری بنای حضرت
خلیل خدا واستان سرمدی فون سر مبارك حضرت مولانادر اما قبلهٔ حقیقی واستانهٔ
سر بنای حضرت خدا ومدفون اسرار انبیا واولیا اولان مرشدك وجودیدرکم کعبه دن
واستانه دن اشرف واعلادر کما روی ابن عباس رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم
قال المؤمن اشرف عند الله من الکعبة پس کعبهٔ صوری ومعنوی بلدکسه بلکل کم عوام
قصد زیارت کوی یار ایدلر وخواص طریق مشاهدهٔ روی یاره کیدرلر خانه استین عوام
وصاحب خانه استین هام بیت حاجی بره من کعبه ومن طالب دیدار انحانه همی جوید
ومن صاحب خانه عارف اکر کعبیه ده کیتسه واستانیه ده توجه ایتسه ویا خود مکاننده یتسه
هانم مرادی حق ومقصودی نور مطلقدر سن الیك حجی لا بالبیت والحجر وفیك طوفی
لا فی الرکن والاثر للناس کلهم حج وعمرة وانت یا سیدی حجی وعمرتی پس ای اخی بلدیکمه
کعبه ساختهٔ خلیل ودل پرداختهٔ ملك جلیلدر صاحب دل کعبه کلی طواف ایلر وشعائر حجی
برینه کتوروب رضای حقی بولور وارباب حال طواف کعبهٔ دل ایلر ومیان صفای روح
ومروهٔ جسده سعی ایلر آخر واصل نور مطلق اولورسن طواف کعبهٔ دل کن اکر دل داری
دلت کعبهٔ معنی تو کل چه پنداری ای درویش قلب المؤمن بیت الله نکته سن اکله وقلب المؤمن
عرش الله سرن فهم ایلرسن لطلب ایلکه حج حقیقی حج دلدر وکل طالبی اولکه اول کار غافلدر

بیت دل بدست آور که حج اکبرست از هزاران کعبه یک دل بهترست بیتی بو معنای شاملدر
کعبهٔ ظاهر محل رضای حقدر وکعبهٔ باطن مظهر نور مطلقدر انک احرامی لباسندن عاری اولقدر
اما بونک احرامی دو جهاندن تجرد اولقدر کعبهٔ ظاهر قبلهٔ معاملاتدر واما کعبهٔ باطن محل مشاهداتدر
انک دونده سی در و دیواری کورر و بو جانک دونره سی دیدار یاری مشاهده قیلور
عارفا اولدر حضرت مولانانک بو ابیاتنی بو نکته لری بلور و بو اسراری بولور بیت ای قوم بحج
رفته کجایید کجایید معشوق درین جاست بیایید بیایید همخانه و همسایه و دیوار بدیوار
در بادیه سرکشته شما در چه هوایید وکعبهٔ دلک کعبهٔ کلدن بهتر اولمسنه بر دلیل دخی
بو حدیث قدسیدر که جناب حق جل شانه بیوردلر ما وسعنی ارضی ولا سمائی ولکن وسعنی
قلب عبد المؤمن التقی النقی الورع شیخ حضرتلری که فتوحاتک سفر عاشرنده بیوردلر که
جناب پروردکار قلوب مؤمنینی خانهٔ اسرار و بیجانهٔ انوار قلوب ایلدی فسحت و
برضیالکی ویردیکه آسمان بی قرار و زمین پایدار و یرمدی بوندن علی القطع معلوم اولور که
تقی نقی اولان مؤمنک قلبی زمین اسماندن وکعبهٔ عالی شاندن اشرف و برتردر زیرا کعبه بناء خلیل
آزردر و دل نظرگاه جلیل اکبردر حضرت مولانا ایکنجی جلدده بو معنا ایله قتی خوب اشارت
بیوردلر که مثنوی سوی مکه شیخ امت بایزید از برای حج و عمره می دوید کرد می کشتی که اندر
شهر کیست کو بر ارکان بصیرت متکیست و ترجمهٔ سائرده بیوردکه اخرالامر بر کون حضرت
بر شهره وارده بر پیر روشن دل بولدی وانده فر و شوکت رجال کوردی پس انک حضورنه
اوتوردی حال و خاطرین صوردی اول عزیز دیدیکه ای بایزید سنک عزمک نه یره در دیدیکه
کعبه یه کیدرم و حجه نیت ایدرم پس اول پیر دیدیکه یانکده نقد خرجلوغک واردر دیدیکم ایکیوز
مقداری پس اول پیر دیدیکه ای بایزید اول اقچه لری بکا ویر و بنم اطرافمی یدی کرة طواف ایلیه نتکیم
بیوردلر مثنوی کفت طوفی کن بکردم هفت بار وین نکوتر از طواف حج شمار وان درمها پیش
من نه ای جواد دانکه حج کردی وحاصل شد مراد عمره کردی عمر باقی یافتی صاف کشتی بر صفا بشتافتی
حق که ان خانه که جانت دیده است که مرا بر بیت خود بکزیده است تا بکرد آن خانه را در وی نرفت
وان درین خانه بجز ان حی نرفت چون مرادیدی خدا را دیده کرد کعبهٔ صدق بر کردیدهٔ خدمت
من طاعت حمد خداست تا پنداری که حق از من جداست چشم نیکو باز کن در من نکر
تا به بینی نور حق اندر بشر پس ای قرداش صاحب دل اولنلرک بو عظم شاننی بلدکسه
بو نفخه دخی بلکه نیچه مدعی و مزور واردر که بو کونه کلمات و اصطلاحات اوکرنور و بونکله
کندنک قلبنه دخی بتخانه ایکن نظرگاه خدا صنور و مخزن اسرار ههدا توهم قیلور و کندی
صاحب دل اعتقاد ایلیوب ارشادی ناسه مباده ره ایلر خلقی کلمات اولیا ایله صید ایلین
متشیخ جو قندر و کندی صاحب دلم و عارف و کاملم دیو دعوی قلیر مدعی و مزور نهایت

بوقدر مثنوی صاحب دل آیینهٔ شش رو بود حق ازو در شش جهت ناظر بود
اینچنین دل درینها را دل مکو سبزه وار اند ابو بکری مجو پس زمین و آسماندن وکون و
ومکاندن وکعبهٔ عالی شاندن اشرف قلب عارف باللهک قلبیدر عارف باللهک قلبندن غیری مشایخ
کبار قلب دیمزلر الا علی طریق المجاز بیت دل یکی منظریست ربانی خانهٔ دیو را چه دل خوانی
انکه دل نام کردهٔ بمجاز رو به پیش سکان کوی انداز وعارف دخی بالله ایله قید اولنماسندن
مراد اولدر که عارف بالله اولمیاندن احترازدر وعارف بالله اولمسی درکه عارف ذات و دخی عارف
جمیع اسماء وصفات اوله عارف بعض الاسمایه عارف باللهدیلمز زیرا دخی جامعیت مرتبسی
بولمسندر انکچونکه جناب ذات احدیت ابدا جمیع اسما و صفاتیله متجلی اولمشدر پس
لفظهٔ جلاله اسم ذات و مستجمع جمیع صفاتدر بر کمسه بو اسمی بلسه جمیع اسمای بلور
و بر عارف بو اسمه مظهر اولسه جمیع اسما و صفاته مظهر اولور اما شول کمسه که سائر اسماء
الهیه یی بلسه و یا بوندن ما عدا جملسنه مظهر اولسه بونی بلمک و بوکا مظهر اولمق لازم کلمز
و عارف باللهده اولان وسعت الکا میسر اولمز پس سعادت و حبذا اول عاشق و صادقه که
عرفان حقیقی اولان بر عارف باللهه ایره وانک حوالیسنی روز و شب طواف قله و انی سر کوی یار ایله
وانده جمال یاری مشاهده قله بیت عرفات عشقبازان سر کوی یار باشد بطواف کعبه زمین
در نروم که عار باشد چو سری براستانش ز سر صفا نهادی بصفا و مروه ای دل دکرت چه کار
باشد باب ثامن مجرد اولنلرک احوالنی و متأهل اولنلرک فضائلنی بیان ایلر و نکاحک
اسرارنی عیان قلور ابو امامه حضرتلری بو حدیث شریفی حضرت رسول الله صلی الله
علیه وسلمدن روایت ایدرلر قال النبی علیه الصلوة والسلام ان اغبط اولیائی عندی
المؤمن خفیف الحاذ ذو حظ من الصلوة احسن عبادة ربه واطاعه فی السر وکان غامضا
فی الناس لا یشار الیه بالاصابع وکان رزقه کفافا فصبر علی ذلک ثم نقد بیده فقال عجلت
منیته قلت بواکیه قل تراثه اغبط افعل تفضیلدر غبطه دن مفعل معناسنه در صحاح
جوهری ده [illegible] خفیف الحاذ دیرلر ای خفیف الظهر معناسن ویردلر یعنی من یرلر
عیال وکثرة اشتغال دیمک اولور تقدیر کلام تحقیقا بنم قتمده احبا و انصارمک
حال بوندن مغبوطی دکی و احسنی شول مؤمندر که انک اهل و عیالی و کثرت اشتغالی
اولمیه صلوة و عبادتدن حظ صاحبی اوله و ربیسنک عبادتنی کوزل قله و اکا سرنده
و باطننده مطیع اوله و ناس ما بیننده غامض اوله یعنی مستور و بی نام اولوب مشار الیه
بالبنان اولمیه و رزقی دخی کفاف مقداری اوله و انک او رزقنه صبر قله ثم نقد بیده نقد دال
مهمله ایله ده و را مهمله ایله ده روایت ایدیلدی ایکی وجه اوزره بله بوردی معناسی بر مقدارین مقرینه
ور مقدری بو ال الوب دمق وال بیره اوردمق بر شیئه تعجبدن حاصل اولور و یا خود بر شیئی

باب ثامن

بغایت کوزل کورهدن و یا اظهار طرب و سرور قلمغه ناشی اولور پس بو ایتدرکه بوجنیده
مبارک القرین بر برینه اوردی حتی انک صوتی اشد لدی یعنی بوکونه کسه لرک حسن حالنه
تعجب ایدوب اظهار طرب قلدی اندن صکره بیوردیکه اغبط اولیاء دخی او کمسه لردرکه انلرک
منیه سی تعجیل اوله یعنی موتی آسان و سهل اوله زیرا اکثر ناسک موتی کوچ اولمسی اهل
وعیال واسباب مال علاقه سی اولدیغیچوندر باکیه لری دخی قلیل اوله یعنی اولدکدن
صکره اوستنه اغلیجیلری آز اوله و میراثی دخی قلیل اوله و بو حدیث شریفک معناسی
مجرد اولنلرک فضیلتنی بلدیرر اما مجردلک زمانی و تأهلک اوانی وارددر طریقده
عالم و محقق اولنه مصلحت وقتی اکر مجرده بولورسه مجرد اولور و اکر تأهلده بولورسه
تزوج قلورلر ما حصل وقتک حکمی نه اقتضا ایدرسه اکا کوره عامل اولورلر
پس صحیح اولکه درکه علم و معرفتله آکاه و بر انتباه اولوب تجردی و تزوجی لله اوله
پس وقته نظر قله اکر دیننه و مشربنه فائده لو اولن تزوج ایسه متزوج اوله و الا متجرد
قوله قله و قبل بلوغ الاوان و اوان البلوغ تزوج شتاب اتمیه تا کیم اهل و عیال
چقورینه باتمیه و بیابان کثرة حوایج و لوازمه کرفتار اولمیه اکر مرتبهء رجولیته بالغ
اولمزدن اول سالکک طبیعتی تأهله مجل قلسه مقامات احوال رجالدن بی بهره قالور
وعاقبت رخصت و اباحته مبتلا اولور و کندی بنزه بند شیطان قلور شیخ سهروردی
عوارف المعارفده دیرکه قیل لبعض الفقراء لم لا تتزوج قال المراة لا تصلح الا
للرجال وانا ما بلغت الرجال فکیف اتزوج دیدی بر کمسه بر پیره کل اولن دیدی اول دخی
اولمدم بن دیدی ولیکن نیجه بالغ اولور ولیاک اولمزسه او غلنجغ اولور سلطان العارفین
بایزید حضرتلرینه ابتدا حالنده بر کمسه دیدیکه لم لا تتزوج یا شیخ قال لو استطعت طلقت
نفسی پس سالکه نفسندن خلاص اولمق و عوایق صوری و علایق دنیویدن مناص بولمق
لازم و واجب اولنلردندر ابتدا حالده اهل عیال ایشی بودامه کرفتار قلنلردندر ایله اولیجق
لازم اولورکه مایه تشویش و غم و محنتدن و مادهء تفرقه و الم اولانلردن سالکم کندی آزادلقی
سلطنت عظیمه و نعمت جسیمه در بیت مجردی بحقیقت عظیم سلطنت است زین شنوتن ازاد
خویش بنه مساز برای یک شب روقی که خاک بر سر او اسیر زن نتوان کشت بسالهای
دراز اکر سؤال اولنورسه که نکاح سنتدر رسول الله حضرتلری بیورر النکاح سنتی فمن رغب عن سنتی
فلیس منی پس سنت حضرت نبیدن معرض اولان بو امتدن اولمازسه وجهله مجرده مساغ وار در
جواب بودرکه اخبار نبوی و آثار حضرت مصطفی طرفینک بالحقیقه واقع اولوب بو ایکی
نوعک فضیلتی مرتبلرینه کوره بیان بیورمشلردرکه فاذا کان کذلک سالکک دیننه و سلوکنه
هر قنغی جانب انفع و اولی اولورسه انی اختیار اتملک کرک زیرا نکاح آنلره سنتدر فرض

کفایدر

کفایدر انک ترکیله مؤمن آثم اولمز اما تزوج استطاعتی اولان کمسه یه بونلردن انفع برشی اولمز
نیجه منافع و فواید وارد رجمله دن بری بصری محرماتدن غض ایلر و فرجی زنادن محصون قیلور
نتکم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم جماعت شبابه خطاب ایدوب بیوردیلر یا معشر الشباب من استطاع
منکم الباءة فلیتزوج فانه اغض للبصر واحصن للفرج ومن لم یستطع فعلیه بالصوم فانه له
وجاء معنای شریفی ای یکیتلر زمره سی شول کمسنه که قادر اولور نکاحه یعنی نفقه و کسوه و مؤنت
نکاحه اول کمسه تزوج ایلسون زیرا نکاح بصری محرماتدن زیاده اورتوجیدر و فرجی زنادن حصین
ایدیجیدر و شول کمسه که مؤنت نکاحه قادر اولمیه و توقان و شهوات دخی غالب اولیسه انک اوزرینه
اولسون صوم زیرا کم صوم انکا اینمک کبی ذکر و شهوتن قطع اتمک کبیدر نتکم حضرت مولانا
بو ردیه مناسب بیوردیلر مثنوی شهوت از خوردن بود کم کن زخور یا نکاحی کن کریزان شو زشر
پس نکاح آمد ز لاحول و لا ناکم دیوت نفکند اندر بلا چون حریص خوردنی زن خواه زود
ورنه آمد کربه دنبه دبود بو کلمات طیبه اسیر اکل و شرب اولانلره کوره در و لذات
جسمانی و مظهر توقان و شهوات اولنه مکسلره کوره در اما شول کمسه لرکه توقان و شهواتدن
بری اوله و شهوات اولن افکاردن و کاردن کندی پاک قلانلر فی نفس الامر اکر مجرد اولسون
و اکر تزوج قلسون ایکی حالده بله ممدوح ولردر عزوبت انلره ضرر ویرمز بونلر عیسی و یحیا
مشربنده اولنلردر نتکم حق تعالی جل و علی حضرت یحیی یی کلام مجیدنده وسیدا وحصورا ونبیا
من الصالحین دیمکله تعریف و مدح بیوردی حصور شهواتدن نفسنی حبس ایلیکده مبالغه ایدیجی
دیمکدر نتکم اهل تفسیر درلر الحصور من لا یأتی النساء مع القدرة دیمکدر یعنی جماعه قادر
ایکن و شهوات نفس آنده دخی وار ایکن نفسنی شهواتدن حبس و ضبط ایدیجی دیمکدر پس برکیمسه نفسنی
محرماتدن و شهواتدن ضبط قادر اوله الا فی زماننا خفیف الحاذ اولمق اولادر کما قال النبی صلی الله
علیه وسلم خیرکم بعد المأتین خفیف الحاذ قالوا وما خفیف الحاذ یا رسول الله من لا اهل له ولا ولد له
پس ایکیوز ییلدن خیرلو امت اهل و اولادی اولمین کمسه اولیجق وار قیاس ایله که بیک سنه دن
صکره اهل و اولادی اولمین نقدر خیرلودر بلکه اهل سلوک فی زماننا اولمزمک فرض مثابه
وارمشدر بلکه حلال اولمشدر نتکم بو حدیث شریف دلالت ایدر قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
یأتی علی الناس زمان هلاک الرجل علی ید زوجته واولاده یعیرونه بالفقر ویکلفونه ما لا یطیق فیدخل
المذاهب التی فیها دینه فیهلک ففی ذلک الوقت حلت العزوبة معنای شریفی بیوررلرکه ناسک اوزرینه
بر زمان کلورکه رجلک هلاکی زوجه سی و اولادی الندن اوله پس شول لازم کلدیکه انلرک الندن شکل
هلاک اوله بو سؤال مقدره جواب ویروب بیوردیلرکه اول کیمسه یی تعییر ایدرلر و اکا تکلیف ما لا یطاق
قلورلر پس اول کمسه شول یوللره داخل اوله آنده دینی ذاهب و زائل اوله بو سببله اولکیمسه هلاک اوله
پس اول وقتده ازکنلک حلال اوله حذیفه مرعشی حضرتلری بیوررلرکه لو خیر رجل بین ان یضرب عنقه

وبين ان يتزوج فى زمان الفتنة لاختار ضرب عنقه على تزوج امراة فى ذلك الوقت خيرله شارح
الحكم نغنى بو كلامك شرحنده ديركه فان قلت لم قال الحذيفة كذلك قلنا لان امر التزوج يؤدى
الى اكتساب الحرام وارتكاب الاقام فى زمان الفتنة وضرب العنق احسن حالا واحمد عاقبة من التعرض
لارتكاب الحرام اصل اعظم فتنه خود بنا طائفه سيدر بس زمان فتنه اولماسى دخى عقل ودينده ضعيف اولان
كمسنه لره زن فتنه سى عين فتنه در انكيچون حضرت رسول صلى الله عليه وسلم بونلردن تحذير ايدوب بيوردیلر
المخوف ما اخاف عليكم بعدى فتنة النساء فاتقوا النساء فاتقوا النساء يعنى بندن صكره سزلك اوزريكزه
قورقدغم شيئك زياده قورقولوسى فتنه بونلردن نساء در بس كز نساءدن حذر ايلك بس كز نسادن
پرهيز ايلك ديمك اولور وبو مضمونده بر حديث دخى ما تركت بعدى اضر فتنة على الرجال من النساء
بيوررلر بس بونلر حبايل شيطان وفتنه اخر زماندر بونلرك كيدى مكرى ان كيدكن عظيم فحواسنجه
كيد شيطاندن عظيمدر كيد الشيطان كان ضعيفا فحواسنجه كيد شيطان ضعيف ديمكدر بونلرك مكرندن جناب
حقه استعاذه ايتمك كرك واتن طريق تجرده كتمك كرك انكيچون بعض حكما ديرلركه معالجة العزوبة يسهل من
معالجة النساء وضامتزوج اولدوغى تقديرجه بلا اهل سلوكه لازم اولنان اولادكه زوردن شب مصاحبت
واكثر وقتن مجامعته رغبت ايتمه نتكم ابراهيم ادهم حضرتلرى بيوررلر من تعود افخاذ النساء لم يفلح يعنى
يعنى شول كمسنه نسانك اويلوغنه معتاد اولورسه ومجامعته مداومت قيلورسه فلاح بولمز
زيرا جماع قوايه ضعف ويرر وسالكى مجاهدهدن كيرو قور واكل وشربه مبتلا قيلور بو صفتلر
ايله دب حرمندان دكلدر جامى بيت اى زده لاف خرد چند شهوت كروى كسوى شاهدو نجيب
وجنونجبانى چه جلوه باشد ازين بيش كه بيشه نكى بنشيني بسر زانو وكون جنبانى اى اخى بلكه واكاه
اولغل كه بو اخبار واثار وكفتار كباركه مجرد اولنلرك مدحنده وتزوج قيلنلرك قدحنده نقل
اولنلردن دين ودياننده ضعيف اولان وزوجه سنك ضعوفى من وجه الحلال اداقلين كمسنه لره كوره در
بلكه كندو عقل ودينده ضعيف اوله وزوجه سى دخى مفسده وبدخوى ودنيا پرست وبدكوى اوله
والى بعد التاهل تحصيل حرامه تحريص قيله وكسب اموال خبث وترغيب ايده وجفا وستم بولنه كيده ر
وانك سلوكنه ودينه مانع اوله اولنه مكه رخصت وجواز بو محلده وقدن اوتريدرو تاهلدن خوف واحتراز
بو مخاطره ايچوندر والا نكاح فى نفس الامر بر مطبوع ومقبول شيدر وسنت رسول ومراد ومقصد انبيا
وصولدر كثرت اسلامه سبب ومحل مظهر ايجادر بدر جميع انام بو واسطه ايله ظهوره كلور وجمله كرام وهمم
بو وسيله ايله موجود اولور انكيچون حضرت رسول صلى الله عليه وسلم بيوردیلر تناكحوا تناسلوا فانى
اباهى بكم الامم ولو بسقط يعنى امتم سز چوق نكاح قلك نسلكز چوق اولسون زيرا بن مباهات
ومفاخرت قلرم جمله امه سزكله اكر هنوز انه دن دوشد ايسه ده بو حديث نكاحك كمال فضلنه دلالت ايدر
بس مشايخ وعلما نكاحده بو فضيلتى وبونلك ساعدا دخى نيجه حكمتى مشاهده قلد قلرندن بر خاتونه
قناعت ايتيوب مثنى وثلاث ورباع تزوج قلوب اندن صكره نيجه جوارى دخى تصرف قلمشلردر نتكم

اعلم اصحاب وافضل اولى الالباب حضرت اسد الله الغالب على ابن ابى طالب كرم الله وجهه درت خاتونى
واون طقوز تصرف اولنمش جاريه سى وار ايدى كما قال صاحب العوارف وصاحب الشرعة كان لعلى
اربعة نسوة وتسع عشر سرية واكمل مشايخ صوفيه جنيد بغدادى اكثرا وقاتده بيوررلردى كه
انا احتاج الى الزوجة كما احتاج الى الطعام وزبدة اصحاب رسول ابن مسعود حضرتلرى رضى الله
عنه فضيلت نكاحه كمال ايله عالم اولدوغندن بيوررلرديكه لو لم يبق من عمرى الا عشرة ايام
لاحببت ان تزوج ولم الاق الله عزبا زيرا متزوج اولمسى سنت نبويدر بونك عندنده حالى اولماسيدر
بس جميع اصحاب كرام ومشايخ عظام تكميل سنت ايلدكلرى حالده حقه ملاقى اولمغه سعى ايدرلر انكيچون
مشايخ كبار ديمشلردركه ان ركعة من تاهل خير من سبعين ركعة من عزب زيرا متاهل سنت
نبوى اوزره در ومجرد بو سنتدن خاليدر بس سنت اولنلر كمسنه نك عبادتى سنت اوزره اولمينلردن اوليدر
نتكم اعلم ناس حضرت ابن عباس بيوررلر لا يتم عبادة شاب حتى لا يتزوج اى اخى اكر نكاحك فوايد
وفضايلنى شرح ايلسك بو كتاب بصغر بو مقدار له فوايد صورنسنه عناعت قلبس مقدار دخى اسرارينى
بيان ايده لوم كه هر كس اسرار نكاحه واقف دكلدر مكر شول عاذ فكم وارث اكمل حضرت محمد مصطفى
صلى الله عليه وسلم بس اول سلطان كائنات واكمل موجودات حضرتلرى بيوررلركه حبب الى من دنياكم
النساء وطيب الرايحة وقرة عينى فى الصلوة محبت نساء ورايحه طيبه اوزرينه صلوتنى اولى
نور ديده اوزرينه تقديم ايلمسندن سر بودركه نساء انسانك اصلى فطرتنه جزوى در بلكه باعتبار
الحقيقة رجالك عينيدر بس كلك جزئه حسنى ومحبتى سائر اشيايه محبتندن زياده در بس اولى
حضرتك نسايه محبتى كويا كندو جزئنه بلكه عيننه محبتى كبيدر وعقل كلك طبيعت كلى ونفس
كلنه حنين واشتياقى كبيدر بو اسرارى شيخ حضرتلرى فص فرديده كمال ايله توضيح بيوررلر دراول فص
اولى كلمات طيبه لرندندر بو بر قاچ كلام بو محله مناسبتى اولمغله ترك نقل اولندى بيوررلركه
ولما احب الرجل المراة طلب الوصلة التى تكون فى المحبة فلم تكن فى صورة النشاة العنصرية
اعظم وصلة من الجماع يعنى وقتاكه رجل امراة يه محبت ايلديسه محبتده اولان وصلتى طلب ايلدى
بس صورت نشاء عنصريه ده جماعدن اعظم وصلت اولمدى ولهذا احب رسول الله صلى الله
عليه وسلم النساء لكمال شهود الحق فيهن اذ لا يشاهد الحق مجردا عن المظاهر ابدا فان الله
بالذات غنى عن العالمين يعنى نشاء عنصريه ده جماعدن اعظم وصلت اولمديغيچون حضرت
رسول الله صلى الله عليه وسلم نسايه محبت ايلدى انلرك مراة وجودنده حقى كما ال مشاهده قلديغيچون
زيرا جناب حق جل شانه مظاهردن مجرد اولديغيچون مشاهده اولنمز زيرا الله غنى عن العالمين در
بحسب الذات بس ايلر اوليچون انبيا واوليا حقى مشاهده قلسلر اكثريا من حيث المظاهر مشاهده
قلورلر وهر بر قدر حسان ومليحه نظر ايتسلر انلرك مراياى وجودنده حسن تجلى حقى كوررلر
كما قال ابن الفارض وكل مليحة حسنه من جمالها معار له بل حسن كل مليحة يعنى بر مليح ومليحه نك

حسنی اول حضرتك جمالندن ... ار در ایله اولسه عارف بالله جمال مطلق جمال مقیده مشاهده
قلور وانی بر نور و تجلی حق بولور نتکم حضرت مولانا دخی بو مرتبه یه مثنوی شریفده بر نیجه محلده اشارت
بیوردیلر جملهدن بری جلد اولده انهن یغلبن العاقل ویغلبهن الجاهل حدیث شریفنك
تفسیرنده بیوردیلر بیت بر تو حقست ان معشوق نی خالقست ان کوییا مخلوق نی و بر محلده
دخی کو یا حق تافت از پرده رقیق بیوردیلر وجلد ثانیده دخی بیوردیلر که مثنوی از تو ای بی نقش
با چندین صور هم مشبه هم موحد خیره سر هم مشبه را موحد می کند که موحد را صور ره می زند
که ترا کوید زمستی بو الحسن یا صغیر السن یا رطب البدن بو بیتلرك شرحنی جامع الایاته
شرح ایلمشلردر انده طلب اولنه و شیخ حضرتلری بو محله مناسب بیوردیلر فمن احب النساء
علی هذا الحد من المعرفة والعلم الحقیقة المحبوب وانواره فهو احب الله من حیث
الحقیقة ومن احبهن علی جهة الشهوة الطبیعة کانت صورة بلا روح وان کانت تلك
الصورة فی نفس الامر ذات روح لکنها غیر مشهودة ای غیر معلومة یعنی پس اول کمسه که
حقیقت محبوبه معرفت و علمدن شوحد اوزره نسایه محبت ایلیه یعنی او کمسه نك محبتی حقیقتنك
حقیقتنه وانوارنه علم و معرفتی اولدیغندن شوحد اوزره نسایه محبت قلسه من حیث الحقیقة
اول الله محبت قلمشدر و شول کمسه که بونلره شهوة طبیعیه اوزره محبت ایلیه اول نسا بو محبتنه کوره
صورت بلا روح اولور اکرچه اول صورت نفس الامرده روح صاحبی ایسهده لکن اول صورتده بو روح
حقیقی غیر مشهوده و معلومهدر بو اجلدن صورت بلا روح کبیدر پس کامل اولدرکه زوجه و محبوبه سنده
بو سرلری مشاهده قله و هر عضونی حق بیوردیغی محلده استعمال ایده زیرا ارباب کمالك شانی
بودر کما قال الصدر الدین القنوی فی اعجاز البیان حکایة عن شیخ قال شیخی واما من
محقق بالکمال ما استعمل قوة من قواه الا فیما خلقت له وان استعملت قواه فیما
خلقت له شکرة عند الحق لاقامة العدل فیها وتصریفه ایاها فیما خلقت له وهذا
من اعلی صفات مرتبة الکمال عند من عرف ما الکمال بیوردیلرکه شیخم اکبر حضرتلری دیدیکه
بر کمسه که کمالیله متحقق اولسه و قوای بدنیه و روحانیه سندن بر قوتنی استعمال ایلمز الا ما خلق
لهنده اکر قواسنی ما خلق لهنه استعمال قلورسه حق قتنده اکا هر قوتی و عضوی شکر قلورلر
عدل اقامت ایلدیکیچون و انلری ما خلق لهنه صرف قلدیغیچون بو ذکر اولنان مرتبهٔ کمالك
اعلی صفتیدر کمال بلنلر قتنده العارف یکفیه الاشارة والله اعلم بالحقیقة باب تاسع

باب تاسع

مکتسب اولنلرك و توکل قلنلرك مدحنده در و سؤال و دریوزه ایدنلرك قدحنده
بو حدیث شریفی مسلم و بخاری و ترمذی ابو هریره رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن روایت
ایدرلر حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیوردیلر ان الله لا طیب لا یقبل
الا الطیب وان الله امر المؤمنین بما امر به المرسلین فقال یا ایها الرسل کلوا

من الطیبات

من الطیبات وقال یا ایها الذین امنوا کلوا من الطیبات ما رزقناکم ثم ذکر
الرجل یطیل السفر اشعث اغبر یمد یدیه الی السماء ویقول یا رب یا رب ومطعمه
ومشربه حرام وملبسه حرام وغذی بالحرام فانی یستجاب لذلك معنای شریفی تحقیق
الله تعالی طیبدر یعنی منزهدر صفات حدوثدن و نقایص امکاندن قبول ایلمز عبادتلری الا
حلال صرف که انده حرام شبهه سی اولمیه والله تعالی حضرت مؤمنینه امر ایلدی مرسلینه امر
ایلدیکی شیئی پس بیوردیکه ایها المرسلون سزیك طیباتدن یعنی شول حلالدنکه انده شبهه
اولمیه و مؤمنلره امر ایدوب بیوردیکه ای الله ایمان کتورنلر سزیك طیباتدنکه بز سیزه انی رزق ویردك
پس انبیا ایله مؤمنلر ما بیننده حرامدن اجتناب ایدوب حلال طلب ایلمکده فرق یوقدر بلکه جمیع
حلال طلب ایدوب حرامدن اجتناب اتمك واجبدر اندنصکره حضرت رسول ذکر ایلدیکه بر کمسه که سفری
اوزون ایله انواع طاعاتده مثلا حجه کیتمك کبی و حج و عمره اتمك کبی و جهاده و غزایه کیتمك کبی و صله
رحم اتمك کبی و بعضی پسندیده زیارتلره کیتمك کبی الرجلده کی الف لام زایددر الرجل نکره حکمندهدر نتکم
ولقد امر علی اللئیم یسبنی ده کی الف لام زاید اولدیغی کبیدر پس ما بعدی اول رجلك صفتی اولور تقدیر
کلام دیمك اولورکه اندنصکره حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بر رجل ذکر ایلدیکه اول رجل اوزون
سفر و سیاحت ایله و کال فقر و فاقهدن صاچی قوردجق و یوزی طوزلو اولور بو صفتلو کمسه الینی
آسمانه قالدرسه دخی دیسه که یا رب یا رب یا رب بنم مرادم اعطا ایله و دعامی قبول ایله دیو بو طرز
سیاحتی و فقر و ریاضتی مظان اجابت و باعث رضا و قربت قیاس ایلسه و حال بو که انك مطعمی حرام
و مشربی حرام اوله و لباسی حرام اوله و دخی حرام ایله غذا اولنه و تربیه قلنه پس نه حالیله بو کمسه نك ایچون
استجابت اولنه که انك اکل و شربی حرام اوله یعنی من بعد دعاسی بو صفتلو کمسه نك مستجاب اولمز
ای اخی بو حدیث شریفدن معلوم اولدیکه سفر و سیاحتك و فقر و ریاضتك فائده سی یوقمش مادامکه
حرامدن اجتناب اتمیه و حلال لقمه یمیه پس توکلك رکن اعظمی حلال یمکدر پس حلال لقمه یمکده اعزه طریق
ایکی قسمدر برقسمی کسب و تسبب اختیار اتمشلردر و برقسمی دخی نه فتح اولورسه اندن ییوب طریق توکل کیتمشلردر
زیرا بو ایکی قسمك حقنده و مدحنده ایات اخبار و کفتار و مشایخ کبار چوق واقع اولمشدر باخصوص که
حضرت پیر پز مثنوی شریفده کاه کسبی توکل اوزره ترجیح و کاه توکلی کسب اوزره ترجیح قلمشلردر و
خلقدن سؤال اتمکی جائز قلمشلردر انکیچون فقرای مولویه بو ایکی خصلتی اختیار ایدوب سؤال
و دریوزه اتمکی رد و انکار اتمشلردر پس اولا کاسب اولنلرك فضیلتنه کلهلوم حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم مسلم و بخاری اتفاق اوزره بو حدیث شریفی روایت ایدرلر قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم ما اکل احدکم طعاما قط خیرا من یأکل من عمل یدیه وان نبی الله داود
یأکل من عمل یدیه یعنی بر احد بر طعام یمدی ایچوکه اول خیرلو اوله النك کارندن
بدوکندن والله نك نبی سی داود پیغمبر علیه السلام کسب یدندن یردی بو حدیث شریفده

طلب حلاله وكسبه تحريص وترغيب وارد كسب سنت انبيادر مثنوى رمز الكاسب حبيب الله
شنو در توكل از سبب كاهل مشو معناى بيت كاسب الله حبيبى سوكلوسيدر پس توكلدن اولمغين
سببدن وكار وكسبدن خالى اولميه وكاهل وعاطل قلمه ديمكدر پس توكل وكسبلر لايقدر كه علم
ومعرفته سعى ايليه واعمال صالحه وطاعته كوشش قله والا كسب قلمق كركدر تا بطالتدر بولنمق
اولميه زيرا جناب حق بطالرى سومز نتكم بو محله مناسب امام راغب ذريعه ده بيوردرلر
فاعلم ان الله لا يحب البطالين ومن اخذ من الناس المنافع ولم يعطهم نفعا فانه لم يدخل
تحت قوله تعالى والمؤمنون والمؤمنات بعضهم اولياء بعض ولهذا ذم من يدعى التصوف
فيتعطل ولا يكون له علم يوخذ منه ولا عمل صالح فى الدين يقتدى به بل يجعل همه غادية
بطنه لانه انسلخ من الانسانية بل من الحيوانية وصار من جنس الموتى بيوردلركه سن بلاى سالك
طريق حق ولانكه حق تعالى بطالى اولندى سومز شول كمسه كه ناسدن منافع اخذ ايدر وانلره
بر نفع اعطا قلمز پس ولكه تحقيق حق تعالى حضرتلرينك بو قولنك تحتنده داخل اولمز نتكم
بيوردى مؤمنين ومؤمنات بعضيسى بعضيسنه انصار ومعاويندر پس بركمسه نك كه
وجودندن نصرت ومعاونت ويا انسانه فايده لو برخصلت كلميه اول كمسه مؤمنلر زمره سندن
خارجدر ديمك اولور بو اجلدن ذم اولندى عند الانبياء والاولياء شول كمسه كه تصوف ادعا ايليه
ومتعطل اوله وانكيچون بر علم اوليه كه اندن ناس اخذ ايدوب فائده مند اوليلر ودينده بر عملى
صالح دخى اوليه كم خلق انى شيخ اتخاذ ايدوب اكا اقتدا قلهلر بلكه اول كمسه نك تصوفدن مرادى شكمنك
غداسنه قصد قلمق اوله اول كمسه انكيچون مذموم اولديكه انسانيتدن منسلخ اولدى بلكه حيوانيتدن
بله چيقوب مولى حكمنده وجماد منزله سنده اولدى حيواننك زياده كمترى خردر بوشكل ابترلرى
اتفاق بونلك اوزرينه دركه خر به هتردر بيت مسكين خر اگرچه بى تميز است چون بار همى كشد عزيز است
اكثريا بو شكل بطالر دركه سؤال ودريوزه قلن وكاسه ليس اولوب دربدر اولن حق تعالى كلام
مجيدنده وحضرت رسول صلى الله عليه وسلم حديث شريفنده وحضرت پيرك كلمات طيبه سنده سائل
اولندر ذم وقدح بيورمشلردر نتكم جناب حق تعالى كلام مجيدنده بيوردر للفقراء الذين احصروا
يعنى اى اغنيا سزك صدقاتكز فقرا ايچوندر وياخود مالكزى انفاق ايلك شول فقرا ايكم
انلر منع اولنديلر وحصر قلنديلر فى سبيل الله يولنده مراد يا عبادت وطاعت اوله
وياخود جهاد اوله لا يستطيعون ضربا فى الارض بونلر قادر اولمديلر يريوزنده
كسب وكار ايچون كيتمكه ورزق معاشلرين طلب اتمكه عبادته زياده مشتغل اولدقلرى
ايچون بو آيت كريمه اصحاب صفه نك حقنده وارد اولمشدر ولكن حكمى عامدر هر فقير
فقراده كه بو خصلت بولنه انلر دخى بو حكمده داخل اولور يحسبهم الجاهل اغنياء
من التعفف بونلرك حالنى بيلمينلر بونلرى سؤالدن تعفف ايلديكيچون وخلقه استغنا

فقرا

فلا قلديغيچون بونلرى اغنيا ظن ايدرلر تعرفهم بسيماهم خطاب يا حضرت رسوله اوله
وياخود هر خطابه لايق اولن كمسه اوله تقدير كلام اكرسن بونلرى كوريدلك اى مخاطب
اولن كمسه بونلرك سيمالرى ايله بونلرى بليدلك لا يسئلون الناس الحافا بونلر اول
كمسه لردركه ناسدن الحاح برسؤال اتمزلر بو آيت كريمه كمسيه عرض احتياج اتمين
فقرانك خصالنى مدح ايلر وسؤال قلنلرك حالنى قدح فى الحقيقه مولوى شكلنده
اولنه كار قلمق عيب وعاردكلدر اما سؤال قلمق بغايت عيب وعاردر حضرت على كرم الله
وجهه كبى سلطان بركون ضرورتلرى واقع اولوب اوجرتله بركمسه نك قيوسندن صو چكوب
حرماكن صوردى پس اولزمانده بعض منكرانلر رذل ايدوب اول حالى بسند اتميوب تغيير ايلديلر
اول حينده بو كلام لطيفى بيورديلر بيت يقول الناس لى فى الكسب عار فقلت العار فى ذل السؤال
وحضرت نبى صلى الله عليه وسلم سؤال ترك اتمك حقنده ترغيبا وترهيبا نچه احاديث شريفه بيورمشلردر
پس ترغيبا بيوردقلرى احاديث شريفه دن برسى اولدركه ثوبان رضى الله عنه اول حضرت صلى الله
عليه وسلمدن بو حديث شريفى روايت ايدرلر قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من يضمن لى شيئا اضمن
له الجنة قال ثوبان فقلت انا يا رسول الله فقال عليه الصلوة والسلام لا تسئال الناس
شيئا حتى سقط يوما سوط فنزل واخذه لا امر احدا ان يناوله حضرت مولانا قدس
سره بو حديث شريفى نظم كتوردى بيوردلر مثنوى كفت پيغمبر كه جنت از اله كر همى خواهى
ز كس چيزى مخواه ور نخواهى كفيلم من ترا جنت المأوى وديدار خدا تمت بيت المثنوى
ومصابيحده امام بغوى بو حديث صحيحى اتفاق روات اوزره ابو هريره دن رضى الله عنه
روايت ايدرلر قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لان يأخذ احدكم حبله فيأتى بحزمة حطب
على ظهره فيبيعها خير له من ان يسئل الناس اعطوه او منعوه فان يد العليا خير
من يد السفلى اليد العليا وهى يد المنفقة واليد السفلى هى السائلة بيوردلركه والله سزدن
بريكز حبلنى الوب پس اردنجه سنك اوزرينه بريوك اودن كتورمك واني بيع ايلمك خيرلودر
ناسدن برشى استمه دن ياانى اعطا ايلسه لر يا منع ايده لر زيرا عالى يدك الى سفلى يدك الندن
خيرلودر يد عليا منفق اولن الدر ويد سفلى سائل اولن الدر پس ترهيبا اولن
حديث شريفه كلوم ترهيبا وتخويفا اولن احاديث شريفه چوقدر بو جمله دن بو حديث شريفله
اكتفا اولندى مسلم وبخارى اتفاقيله بو حديث شريفى اول حضرتدن صلى الله عليه وسلم روايت
اولنور قال عليه الصلوة والسلام لا يزال الرجل يسئال الناس حتى يأتى يوم القيمة ليس
فى وجهه مزعة لحم اى قطعة لحم صحيح درويش اولدركه ابراهيمى مشرب اوله وخلقه
عرض حاجت اتميوب توجهنى بالكليه حقه قله وهر نه دلرسه اندن دليه بلكه اندن دخى استمكدن استحيا ايليه
فكيف عن المخلوق اولا مانده كه حضرت ابراهيم عليه السلام منجنيقه قوديلر وهوايه اتديلر

در حال حضرت جبرائیل علیه السلام کلوب دیدیکه الك حاجة قال اما الیك فلا فقال فسل ربك قال حسبی من سؤالی علمه بحالی بس جمله مؤمن اولنلره لازم و واجبدرکه انك ملتنه تابع اوله تا بوصفتله لذة بوله قال تعالی ملة ابیكم ابراهیم ای اتبعوا ملة ابیكم ابراهیم تقدیر نده در پس انك ملتنده و حصلتندن بریسی خلقه عرض حاجت اتمامکدر و بر خصلتی دخی جمیع آفل و زائل اولان اشیادن محبتی انبوب لا احب الافلین جناب فاطر السموات والارضه توجه قلمقدر پس سالکه دخی لازم اولدیکه جمیع ماسوادن غرضنی و امیدو حاجتنی قطع ایده و جمله خلایقدن اگرچه جبرائیل اوله همتنی دفع ایده بلکه حقدن دخی استمکدن استحیا ایده قنده قالدیکه کندنکبی عاجزدن امید طوته سن و انی معطی و محسن صنوب اکا رعایتلر و عبودیتلر قله سن مثنوی پس چه عرضه میکنی ای بدکهر احتیاج خود بمحتاج دکر و ربخواهی اذ کرم اودهد بر کنش میل بخواهم او نهد هین از و خواهید نه از غیر او آب از یم جو مجو از خشك جو بو محله مناسب صاحب الحکم ابن عطا حضرتلری بیوررلر لا ترفعن الی غیر الله حاجة فکیف یرفع حاجتك عنك من لا یستطیع ان یرفع حاجته عن نفسه ربما استحی العارف ان یرفع حاجته الی مولاه اکتفاء بعلمه و مشیته فکیف لا یستحی ان یرفعها الی خلقه بیوریلرکه الله دن غیریه حاجتکی عرض ایلمه نه حالدهسن حاجتکی رفع و دفع ایلر شول کمسه که اول کندو نفسنك حاجتنی دفع و رفعه قادر اولمز اذا اولورکه عارف کندو حاجتنی مولاسنه عرض ایلمه دن استحیا ایلر انك علم و مشیتیله اکتفا ایلدوکی ایچون پس نه حالده حاجتوکی خلقه عرض ایلمه اوتانمزسن خلقه عرض احتیاج اتمك ایکی وجهله اولور یا لسانله قالله و یا لسان حالله اکثر کمسه لر لسان قالله سؤالدن و عرض احتیاجلردن خلاص اولمشلردر اما لسان حالله سؤالدن اولمشلردر بر کمسنه که دخی خلقدن امید و رجاسی اوله لسان حالله سؤالدن اول خلاص اولمز مکر شول زمانده خلاص اوله که کندینك رزقنی کندو به خالق اولدیغی کورر و مانع و معطی الله ایدوکنی بیلور اندنصکره صفا ایله باطناً حقه توکل قلور مثنوی در توکل کی مدر زان پا و دست رزق تو بر تو ز تو عاشق تراست بیور دیغی حضرتك بومرتبه یه اشارتدر سوق حق بودرکه عبد صالح رزق و معاش قیدنده اولمز بلکه کندویه لازم و واجب اولانی ادا قلمقدر ایلرو لا بد اولانی اکا تسلیم قلر که اول بنده یه ورلکی اعلا بلور و قوله لازم کلنی و صالح اوله نی اکا تعلیم اتمکه حاجت یوقدر کما قال فی حدیث القدسی عبدی اطعنی فیما امرتك ولا تعلمنی ما یصلحك اکر حقیقت کوزیله نظر قلسك بو جمله انسانك دنیا ایچون چکدیکی ذلت و ذلتك هپ طمعدن حاصل اولور الطامع عبد القانع حر فحواسنجه قانع اولدکه حر اولور و حر بنده لکدن نجات بولور طمعك حر قلدینك کمینی بوشدر انکیچون طمعکارلر درون بی قناعت و ناخوشدر بفحوای العبد حر ما قنع والحر عبد ما طمع عبد قانع اولدیغی شیئلر حر و ازاده سی و حر طامع اولدوغی شیئلر بنده سیدر بس طمعك نیجه قبیح حصلت ایدوکی بلدکسه کر کدرکه اندن حقه استعاذه قلرسن

تاقسوة

تاقسوة قلبدن نجات بوله سن نتکیم معاذ بن جبل رضی الله عنه حضرت نبیدن صلی الله علیه وسلم بو حدیث شریفی روایت بیوررلر قال رسول الله صلی الله علیه وسلم استعیذوا بالله من الطمع فانه الی الطبع طبع لغتده وسخ و دنس دیرلر مقصود اثام و معاصیدر زیرا طمع انسانی نیجه معصیت و خطیئته رهنما اولور پس بونلردن بلدکسه ایکنجی قسم کالوم طریقتلرك ایکنجی قسمی اولکمسه لردرکه کفالت الهی بونلره ظاهر و وکالتی ربانی کما ینبغی واضح و باهر اولدوغندن اسبابه تعلق اتمك درونلرندن رفع اولمشدر و خلق عالمه رزقه ایچون تملق قلمق بالکلیه بونلردن مندفع اولوب درونه و بیرونلری زنکار اهتمام و اکتسابدن صفا بولمشدر اهل دنیایه سر فرو اتمزلر و آب روی فقر و قناعتی بیره دوکمزلر بیت ما آب روی فقر و قناعت نمی بریم با پادشاه بکوی که روزی مقدرست دینلر بونلردر و اللهم لا مانع لما اعطیت ولا معطی لما منعت ولا مبدل لما حکمت ولا راد لما قضیت ولا ینفع ذا الجد منك الجد وردنی اوقویلر و معناسیله عمل قلنلر در بو ذکر اولنلر بونلر اولکمسه لردرکه مثنوی بر دل خود کم نه اندیشه معاش رزق کم نایدتو بر درکاه باش قولنك مفهومی اوزره اندیشه معاش دللرندن دور اولمغله درکاه حقه مخصوص اولمشدر پس بونلره عالم غیبدن هر نه فتح اولورسه انکله قناعت قیلورلر وانی محض عطیه الهی بلورلر فتوحك حقنده احادیث شریفه و اخبار لطیفه چوق وارد اولمشدر اول جملهدن بو برقاچ حدیث شریف زید بن خالد الجهنی حضرت رسول اکرمدن بو حدیث روایت ایدرلر قال النبی صلی الله علیه وسلم من جاءه معروف من اخیه من غیر مسئلة ولا اشراف نفس فلیقبله فانه رزق ساقه الله الیه معنای شریفی بر کمسنه یه بر احسان کله که مؤمن قرداشندن استمك سز و دخی نفسنك انتظارسز پس اول کمسه انی قبول ایلسون زیرا اول معروف بر رزقدرکه الله تعالی حضرتی انی اولکمسه یه سوق ایلدی اول محسن یدنله و بو حدیث شریفی دخی روایت صحیحه ایله اول حضرت صلی الله علیه وسلم دن مرویدر قال النبی صلی الله علیه وسلم من وجه الیه شیء من الرزق بغیر مسئلة فلیأخذه ولیوسع فی رزقه فان کان عنه غنیا فلیدفعه الی من هو احوج یعنی بر کمسه یه رزقدن بر شیء توجه اولنسه استمکسزین اولکمسه انی السون و رزقنی توفیر و توسیع قلسون اکر قتنده غناسی وار ایسه بر محتاج کمسه یه انی ویرسون مشایخ فتوحاتك اخذ اولنمسنده و کذلك ردنده و احسانك و صدقه و تطوعك الینمسنده تردد اتمشلردر مکر زاهد حضرتلری اولنلر اماذکوة الینمسنده تردد اتمشلردر بعضیسی انی دخی عند الاحتیاج المشلردر و بعضیسی استغنا قلمشلردر نتکیم حضرت مولانایه زکوة الجه سی کلسه بیوررلردیکه وارك بولی شیخ صدر الدین حضرتلرینك فقراسنه ویرك اندن بزم فقرامزدن احوجدر اما نذر کلسه و یاخود فتوح اولسه انی دخی

اتمیوب انی فقرایه بخش ایدرلردی زیرا فتوح وندری مشایخ عظام ردّاتما مشلردر
کما روی ابوطالب المکی رضی الله عنه فی قوت القلوب هذا الحدیث بروایة
صحیحة قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من اتاه الله رزقاً بغیر مسئلة فردّه فانما
یردّ علی الله یعنی برکیمه حق تعالی بغیر سؤال رزق اعطا ایلسه بس کرانی ردّ ایلیوب
المسه اللهک ویردیکنی الله اوزرینه ردّ ایلمش اولور بو ایسه عظیم جرمدر اما بعضی کسنه‌نک
یدندن فتح اولاجق ردّ اتمک واجبدر دیمشلردر نتکم اول کسنه‌لری ابوطالب مکی قوة القلوبده
علی حده ذکر بیورمشلر فلا یؤخذ الا من ید عاقل بالغ حرّ تقی کما جاء فی الحدیث لا تأکل
الا طعام تقی ولا یأکل طعامک الا تقی ولا من ید ظالم ولا جاهل بالحل والحرمة عن المکاسب
یعنی فتوح الینمیه الا عاقل اولان کسنه‌نک الندن مجنونک ومعتوهک احترازدر ودخی بالغ اولنک
الندکم صبی اولمیه ودخی حرّ وآزاد اولن کسنه‌نک الندکم کسنه‌نک عبدی اولمیه ودخی تقی ونقی اولن
فاسق اولمیه زیرا حدیث شریفده وارد اولدیکم یمه الا تقی اولنک طعامنی ودخی طعامکدن
یمسن الا تقی اولن ودخی فتوح ظالم الندن اخذ اولنمیه ودخی مکاسبده حلال وحرام جاهل اولان
کسنه‌نک الندن اخذ اولنمیه اما بونلردن غیریدن اخذ اولنسه مستحبدر بعض مشایخ تقی اولمیندن
وظالم وجاهل الندن اخذ اتمشلردر حلتنه احتمال ویرلکله ولکن اکل اتمشلر بلکه ینلین وکیلین
بعض حوایجه خرج اتمشلردر زیرا شبهه‌لو اولن طعام ولباس سلوکه مانعدر بس همان سالکه
بهتر اولن بودرکه دائما ربنه مفتقر اوله والله غنا سبیله غنالنه وخلق غناسندن مستغنی اوله
قال الواسطی الافتقار الی الله اعلی درجة المریدین والاستغناء بالله ارفع درجة الصادقین
الله ایله مستغنی اولان عاشقلر غنای خلقه تحسر قلمز وخزینهٔ اللهدن یمین صاد فدر کسبه کار
مشتغل اولمز کما قیل لابی یزید البسطامی رحمه الله ما نریک تشتغل بکسب فمن این تأکل قال مولای
یرزق الکلاب والخنازیر فلم لا یرزق ابا یزید پس رزاق اولدیکم علی الاطلاق اکبر قوله
رزقی معروا واسطهٔ الخلق حاصل اولسون واکر بلا واسطه حاصل اولسون عارفک فتنه ایادی
قدرتله ویا ایادی ملائکه ایله حاصل اولن رزقک ایادی عبادنده ظهوره کلن یدندن فرقی یوقدر
زیرا عارف موحد قطع جمیع اسباب ایلیوب هر نه یوزدن اولورسه رزاق انی کورر ومعطی انی بیلور
کما قال شیخ سهروردی اذا فتح التوحید ثلاثة اسباب فی مشاهدة رب الارباب پس موحد اول
کسه در کم هر فتوحک فتحی اندن بلور وفتاح مطلق انی بولور شیخ حضرتلری فتوحات مکیه‌ده فتوحی
اوچ اوزره تقسیم قلمشلردر وبوکونه تعریف ایدوب بیورمشلرکم اعلم ان کل امر جاءک من غیر
تعمل ولا استشراف ولا طلب فهو فتوح ظاهراً کان او باطناً والفتوح علی ثلثة انواع
النوع الاول فتوح العبارة فی الظاهر وسببه اخلاص القصد وهو صحیح عندی وقد فقد
ومنه قوله علیه الصلوة والسلام اوتیت جوامع الکلم ومنه اعجاز القران والنوع الثانی من الفتوح

الحلاوة

الحلاوة فی الباطن قالت الطائفة سببها جذب الحق باعطافه والنوع الثالث من الفتوح
فتوح المکاشفة قالت الطائفة سببها المعرفة بالحق ومن شرط فتوح النوع الاول
ان یصحبه فکر ولا یکون بنتیجة فکر وکان شیخنا ابو مدین یقول فی فتوح الغیر اطعمونا
لحما طریاً ولا تطعمونا لحما قدیداً ای لا تنقلوا الینا من فتوح غیرکم الا ما یفتح به علیکم فی قلوبکم
یرفع بهذا همة اصحاب الطلب الاخذ من الله ترجمه‌سی بودرکه بل ای طالب اسرار فتوح اولن سالک
هر نه شی سکا عمل ارتکاب‌سزکلور وانتظار طلب‌سز حاصل اولور اول فتوحدر اکر ظاهر فتوح اولسون
مثلا کیجک ویمجک وسیم وزرکبی ویا باطناً اولن فتوح اولسون مثلا علوم وعرفان وذوق ووجدان
کبی وفتوح اوچ نوع اوزره‌در ونوع اول ظاهرده عبارة وکلامک فتوحدر وبو عبارتک
فتحنه سبب قصد وعزیمتک خالص اولمقدر وبو عباره وکلام فتحی بنم قتمده صحیحدر
وشیخ حضرتلری وبن بو عبارتک فتح اولمسنی ذوق اولدم دیرو بو فتوح عبارتندندر حضرت
پیغمبر صلی الله علیه وسلمک اوتیت جوامع الکلم بیورمسی زیرا اکثر احادیث رسول بلا تفکر
الهام بیورلمشدر وبو فتوحک عبارتندندر اعجاز قران زیرا وحی الهیدر بونده دخی فکرت
ورؤیتک دخلی یوقدر وفتوحک نوع ثانیسی باطنده حلاوت ودرونده ذوق ولذت فتح اولمسیدر
بعض طائفه دیرلرکه بو حلاوت باطنک سببی حق تعالینک اول قولنه مرحمت ومحبتله جذب ایلمسیدرکه
حلاوت باطنی اول جذبک خاصه‌سیدر فتوحک نوع ثالثی فتوح مکاشفه‌در مشایخدن بر طائفه
دیدیلرکه بونک سببی حقی بلمکدر وفتوح عبارتک شرطی بودرکه اول فتح اولن عبارة فکره مصاحب اولمیه
واول عبارت فکرک نتیجه‌سی اولمیه وشیخ حضرتلری حکایه ایدوب دیرکه برم شیخمز ابو مدین حضرتلری
دیر دیکه بزه بر تازه اطعام ایلک قورومش قدید اولمش انی اطعام ایلمک یعنی بزه غیری کسنه‌نک قلبنه
فتح اولن عبارتی نقل اتمک الا قلوبکزه سزه فتح اولن عبارتی نقل ایلک وبو قولله اصحابنک
همتنی دفع ایلردی تاکم انلر دخی سائر اولیاکبی اللهدن حذر اتکله طالب اولمیه‌لر غیرلرک
فتوحنه کرفتار اولیوب منبع عبارت ومعانی بوله‌لر نتکم حضرت مولانا دخی فقرا کسنه‌نک
همتنی عالی اولمسنی امر ایدوب سایرک فتوحندن وغیرنک واردات روحندن
انلره نهی ایلر بیوردرکم مثنوی جهد میکن شو تو صاحب واقعه تا بکی عکسی
خیال لامعه تاکه کفتارت زحال تو بود سیر تو با پر وبال تو بود صید کیرد تیرهم با پر غیر
لاجرم بی بهره است از لحم طیر باز صید آرد بخود از کوهسار لاجرم شاهش خوراند
کبک وتاز منطقی کز وحی بنود از هوا است همچو خاکی در هبا ودر هوا است باب عاشر
جهاد نفسی وموت اختیاری وشهید تیغ عشق عشق اولنک فضیلتنی بیان
ایلر ابو هریره حضرتلرندن رضی الله عنه مسلم وبخاری اتفاق ایدوکی بو حدیث
شریفی روایت ایدرلر قال النبی صلی الله علیه وسلم من آمن بالله ورسوله واقام

الصلوة وصام و رمضان كان حقا على الله ان يدخل الجنة جاهد في سبيل الله
اوجلس في ارضه التي ولد فيها معناسى شريفي بر كمسنه الله ورسولنه ايمان كتورسه وصلوتي
قائم ورمضان آيني صائم اولسه الله اوذرينه لازم اولوركه انى جنته ادخال ايليه
اول كمسه اكركه الله في سبيل الله مجاهده ايلسون واكر طوغدوغي يرده اوتورسون
وغزاى ظاهره كتمسون زيرا كفار له جهاد فرض عين دكلدر بلكه فرض كفايه در بس
غزايه كيدرسه قائم الليل وصائم النهار ثوابني بولور كما قال النبي عليه الصلوة والسلام المجاهد
في سبيل الله كمثل الصائم القائم القانت واكر كتمزسه آثم اولماز مادامكه جماعت مسلميندن برجماعت
مجاهده وكفارله مقاتله قلمه اما مجاهدهٔ نفس جمليه لازم وواجبدر زيرا جهاد اعداء الله مجاهده
ديرلر بس عدونك زياده عدوركى انسانك كندو نفسيدر كما قال النبي صلى الله عليه وسلم اعدا
عدوك نفسك التي بين جنبيك اوبله اولنجق نفسله مجاهده كفارله مجاهده دن اولودر
زيرا جهاد اكبر نفسله جهاددر وحق جهاد دخي بونده بولنور كما قال الله تعالى جاهدوا
في الله حق جهاده قال عبد الله ابن المبارك حق الجهاد مجاهدة النفس والهوى وهو الجهاد
الاكبر على ما روى عن النبي صلى الله عليه وسلم قال حين رجوعه عن جهاد الكفار رجعنا من
الجهاد الاصغر الى الجهاد الاكبر قالوا وما الجهاد الاكبر يا رسول الله قال مجاهدة النفس وحضرت
مولانا بو حديث شريفك تفسيرنده بو ابيات شريفه يي ايراد ايدرلر اول بيت شريف بودر
مثنوى قد رجعنا من جهاد الاصغريم يا نبى اندر جهاد اكبريم سهل شيرى دانكه صفها بشكند
شير انست انكه خود را بشكند حقا بودركه بهلوان اولدركه كندو خانسنده اولن دشمني بنهان سرى
بوله وانى قهر قله وحكمنه الوب مسلمان ايليه قريب اولن دشمنك شرني دفع بعيد اولن دشمنك شرنك
دفعندن اولى وافضلدر قال الشيخ في الفتوحات قاتلوا الذين يلونكم من الكفار ولا اكفر من النفوس
لنعم الله ولا يلي الانسان اقرب اليه من نفس فجهاد النفس جهاد الاكبر واعظم جهاد العدو لان جهاد
العدو وقد يقع من العبد للرياء والسمعة والحمية وجهاد النفس امر باطن لا يطلع عليه الا الله ولا يكون
الا لله حق تبارك وتعالى كلام مجيدنده بيوردركم مقاتله ايلك اى مؤمنلر كفاردن سزه قريب اولن دشمنله
تفسير غاية الامانيده بويله دركه امر بقتال الاقرب من الكفار فان ضرره اشد والحذر منه اكثر الاقرب
فالاقرب وشيخ حضرتلرى دخي بيوردركه انسانك نفسندن اقرب بو قدر و اللهك نعمته نفسندن اكفر برشي يوقدر
بس جهاد نفس جهاد اكبردر وعدو ظاهر له مجاهده دن بو اعظمدر زيرا عدونك جهادى اولوركه ريادن
وسمعه وحميت ايچون دخي اولور وجهاد نفس بركزلو امردركه الا الله غيرى مطلع اولماز همان بوجهاد الله
ايچون اولور بس كركدركه سالك همان كندو نفسنه عداوت ايليه وانك شرندن حقه دائما استعانه قله
ودع ما عداها واعد نفسك فهى من عداها وعدمنها بالحصن جنة يعنى حضرت حقدن
ماعداسن ترك ايليه ونفسكه عداوت ايله زيرا نفسك اول حضرتك اعداسيدر

واو لنفسكدن

واول نفسكدن صقن محكم اولن سپره احصن جنتدن مراد يا عنايت الهى ويا شريعت نبوى
ويا شيخ كاملدر بس نفسله مجاهده اكا ديرلركه اولا انى هوا وشتهياتندن وآرزو
ولذاتندن نهى ايده سن وهرنه دلرسه خلاف مرادى اوزره كيده سن اندنصكره انى جميع معاصى
ومناهيدن قطع ايده بو مجاهده ايده سن اندنصكره جميع اخلاق ذميمه وافعال رديه دن منع ايدوب
انى پاك قله سن اندنصكره اطعمهٔ نفيسه دن والبسهٔ نعيمه دن كيمه انى برى وعارى ايدوب اولمزدن
اول اولدوره سن وخشب يابس كبى قله سن كما قال صلى الله تعالى عليه وسلم اخشوشنوا
واخشوشبوا وامشوا حفاة وعراة لعلكم ترون الله اخشوشن الرجل درلر
اذا اشتدت خشونته يعنى جاهدوا النفس بالخشونة بمخالفة هواها ديمكدر اخشوشب
فلان شبا درلر فلان شيء فلان كمسنه خشب يابس كبى قلدى ديمك معناسن
ويردلر اخشيشاب نفسى عملده مبتذل قلوب الا غلظت اتمك معناسنده استعمال
ايدرلر بس تقدير كلام اجعلوها كالخشبة اليابسة بالمجاهدة راجين رؤية الله ديمك اولور
مثنوى اى خنك انكو جهادى ميكند بو بدن زجرى ودادى ميكند تا نوانجهد مكن
اى كيا در طريق انبيا واوليا كافرم من كر زيان كرده است كس در ره ايمان وطاعت
بكنفس اولا مجاهده اوچ سلاح لازمدر اول اوچ سلاح اولنجه نفسه صلاح بولمز ورويى
فلاحى كورمز مسنكم شيخ عطار حضرتلرى بيوردرلر بيت خنجر خاموش وشمشير جوع نيزه وتنهاى
وترك هجوع هركه اكبر نبود اين هرسه سلاح نفس او هركز نيايد با صلاح بس اول المجاهد كم
اقتلوا انفسكم بسيوف المخالفات فحواسى اوزره نفسنى سيوف مخالفات قتل ايده وموتوا قبل ان
تموتوا امرى امتثال اولمزدن اول اولجناب حقده حيات ابديله زنده وسعادت سرمديله
رخشنده قله مشايخ كبار ما الحياة الا في الموت ديدكلرى بوكه اشارتدر يعنى لا حياة القلب
والروح الا في اماتة النفس بالجوع ديمكدر مشايخ صوفيه نك اعظملرندن حاتم اصم
حضرتلرى بيوردرلركه من دخل في طريقنا هذا فليجعل لنفسه اربع موة موة ابيض
وموة اسود وموة اخضر وموة احمر الموة الابيض الجوع والموت الاسود احتمال اذى
الناس والموت الاخضر لبس الخرقة والموت الاحمر مخالفة النفس والهوى بس بو موتلرى
نفسه اختيار ايلمك رؤية حقه وسيله ووصلت الهيه يه ذريعه اولور وموت اختيارى
اولميجق بودنياده كورمز ووصالنه ايرمز كما قال النبي صلى الله عليه وسلم لن يرى احدكم
ربه حتى يموت وكذا قال الشيخ ابو مدين رحمه الله من لم يمت لم ير الحق زيرا حقله عبد ما بيننده
حاجز حصين وحجاب متين نفسدر حقكه انك موت وازالسى رؤيه ووصلته سبددر
اعظم حجاب بينك وبين الله نفسكدر ديمشلر انكيچون بيني وبينك انى ينازعنى
فارفع بفضلك انى من البين دعاسن قلمشلر وبعض عاشقلر دخي بو حيات

طيبه مماتى نفسده كوردكلرندن مثنوى اقتلونى اقتلونى يا ثقات ان فى قتلى حيات
فى حيات صداسن اوردلر وشهيد تيغ عشق اولمغى جانلرينه منت بلمشلر كما قال ابن الفارض
بيت وانى الى التهديد بالموت راكن ومن هوله اركان غيرى هدت يعنى تحقيق بن
موتله تهديد اولنمغه مايلم كم انك هول وخوفندن بندن غيريلرك اركانى تهديد اولنمشدر
دوزبهان بقلى حضرتلرى عرايسده بو آيتك تفسيرنده بيوردلركم قال الله تعالى ولا تقولوا
لمن يقتل فى سبيل الله بسيف العشق والمحبة اموات بل احياء بعد فنائه عن حياة البشرية
بحيات الربانية ولكن لا تشعرون لانكم محجوبون بين الوجود والعدم ويا حسرة على العباد
آيت شريفه‌نك تفسيرنده دخى بيوردلر يقول الله من هرب منى الى نفسه احرقته بالتأسف على
فوتى اذا شاهد غدا مقامات ارباب الفنا فى يدل عليه قوله يا حسرة على العباد وهذا قوله
لا يقول الا المحترق بنار التأسف يتأسف على ما قصر فى فناء نفسه لله وفى الله
وقت كشوف الحقيقة اكشته تيغ عشق اولميه‌نلر بارين فناء فى الله اولنلرك مقاماتن
كوردكلرنده افناى نفس اتمده تقصير ايلدكلرى اوزره تأسف ايده‌لر پس سعادت اولكمسيه‌در
ميدان محبتده كشته تيغ عشق يار اولمش كشته شمشير يار اولنك ديتى وصلت يار در كما قال
الله تعالى من احبنى قتلته ومن قتلته فعلى ديته ومن على ديته وانا ديته بيت هر كرا تيغ محبت سر بريد
بر مقام اوج او ادنا رسيد كشته تيغ كفار اولنك ديه‌تى دار قراردر پس شهيد تيغ كفار
بوقدر دولت پايدار ونعم دار قراد بوليجق شهيد غفار اولن نقد انوار واسرار ونتيجه مرتبه عالى
مقدار بولور كرك قياس ايله بيت باكشته دشمن اين كرامت كردند بنكو كه چها كنند باكشته دوست
پس شرط بو محبت نفسى اولمزدن اول اولدرمكدر ودوام وصال يار له كوكلدرمكدر جمله واصلين
بويله قلمشلردر واولمزدن اول اولمشلردر بعده حيات ابديه يه ايرشمشلردر اولمزدن اول
اولنك برى اصحابك تحقيقلو كزيده‌سى حضرت ابو بكر الصديقدر رضى الله عنه كم شاننده
انك حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردى من اراد ان ينظر الى ميت يمشى على وجه
الارض فلينظر الى ابى قحافة پس نفسى اولمزدن اول اولدرمك وقتل مرتبه‌سنه ايركورمك
اروزسنه مخالفت وتوبه وانابت‌له اولور نتكم بنى اسرائيلك توبه‌سى ظاهراً قتل نفس ايتمك ايدى
اما بو امتك توبه حقيقيسى معناً قتل نفس ايتمكدر بو كلامه مناسب امام قشيرى بو آيت شريفه‌نك
تفسيرنده ديركه قال الله تعالى واذ قال موسى لقومه يا قوم انكم ظلمتم انفسكم باتخاذكم العجل
فتوبوا الى بارئكم فاقتلوا انفسكم التوبة بقتل النفوس غير منسوخة فى هذه الامة الا
ان بنى اسرائيل كان لهم قتل انفسهم جهراً وهذه الامة توبتهم بقتل انفسهم معنا كما قال
عليه الصلوة والسلام موتوا قبل ان تموتوا والناس يتوهمون ان توبة بنى اسرائيل
اشق وليس كما توهموا فان ذلك كان منهم فى حالة واحدة واهل الخصوص من هذه

الامة قتلوا

الامة قتلوا انفسهم فى كل لحظة بسيوف الرياضات والمنع عن الشهوات قيل ليس من مات فاستراح بميت انما الميت
ميت الاحياء قبور الورى تحت التراب والثرى رجالهم تحت الثياب قبور پس سالك نفسى اولدرمكله
حيات ابديه‌يه ايردكوريجه مجاهده‌دن خالى اولمق كركدر ونفسك خبثى ومكرندن ايمن اولمق كركدر تا مشاهده‌سى
كمالنه ايره وحقيقتى انبيا واوليا كوردكلرى كبى اوله دخى دوست كوره زيرا المشاهدة تحصل بقدر
المجاهدة ديمشلردر واجركم بقدر تعبكم حديث شريفى ايله خوش عمل قلمشلردر وابن الفارض
حضرتلرى بو ريه مناسب بيورمشلر كه بيت فجاهد تشاهد فيك منك وراء ما وصفت سكونا عن
وجود سكينتى يعنى اى سالك مجاهده ايله تا مشاهده ايليه‌سن كندو وجودكده كندكدن بنم وصف
ايلديكم وارسنده وجود سكينه‌دن بنم سكونت واطمينانم مشاهده‌سن پس طريق حقده مشاهده مجاهده
وعلوم وعرفان وحال وكمال هر بيننه مكافاتده‌در اولديغى اجلدن حق سبحانه وتعالى كلام مجيدنده
والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا بيوردى معناى لطيفى شولكه لر كه بزم طريقمزده ويا
بزم حقمزده مجاهده ايديدلر بز انلرى البته هدايت ايدرز بولمزى قال البيضاوى اطلق المجاهدة
ليعم جهاد الاعادى الظاهرة والباطنة بانواعه لنهدينهم سبلنا الى سبيل السير الينا
والوصول الى جنابنا ديمكدر ديو وصاحب مدارك فينا ده‌كى فى حرفنى بمعنى لام اجل طوتوب
بويله تقدير ايلركم فينا اى لاجلنا ولوجهنا خالصاً وقال ابن عطا والذين جاهدوا فينا اى رضانا
لنهدينهم سبلنا اى سبيل الوصول الى لقائنا مجاهده قلنلرك وسع وكوشش قلنلرك حقنده
وشاننده بو حديث شريفى امام بخارى رحمة الله ابو هريره رضى الله عنه حضرتلرندن روايت بيوردركه
حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورمشلر ان فى الجنة مائة درجة اعدها الله للمجاهدين فى سبيله
كل درجتين ما بينهما كما بين السماء والارض يعنى تحقيقا جنت ايچره يوز درجه واردركم الله تعالى
انى بولنه مجاهده قلنلرى ايچون اعداد واحضار ايلدى هر درجه‌نك ما بينى ارض وسما ما بينى قدر اوله
قال ابن مالك وهذه التفاوت يجوز ان يكون صورياً او معنوياً فيكون المراد من الدرجة المرتبة
فالاقرب الى الله يكون ارفع درجة ممن دونه بو جنت آجلده او لان يوز درجه‌نك اصلى جنت سلوكده
اولن مراتبده درجاتدركم مجاهد فى سبيل الله بو دنياده بو درجه‌له واصل اولور كسبى جميع درجه
ومرتبه‌لره مجاهده ايدكجه كوردر وبر حالتدن بر اعلا حالته دخى انتقال قلور كما قال الجنيد العبد ينتقل
من حالة الى حالة ارفع منها وبعضيسى مراتب سلوكدن بر مرتبده اقامت قلور واول مرتبه‌دن لذة الور
پس اول مرتبه الا مقام اولور كه اول مرتبه‌دن ترقى قلمز پس اول مرتبه‌نك دنائتين بلمز وما فوقنده
اولن مراتب ومقاماتك فوعنه واسرارنه مطلع اولمز نتكم بو حديث شريفده بو معنايه اشارت
واردر قال النبى صلى الله عليه وسلم انه ليغان على قلبى وانى لاستغفر الله فى كل يوم مائة
مرة قال بعض اهل التحقيق ان العبد لا ينسلخ له مقام حتى يرتفع عنه ثم يطلع فيمحى وكان
النبى عليه الصلوة والسلام فى نهاية الكمال فى الارتقاء الى درجات الجلال وكان عليه الصلوة والسلام

اذا ارتقى الى حاله ولاحظ ما في حالة الاولى من النقص استغفر عنه معناسى تربني تحقيقا شان بودركه
بنم قلبم اوزره بر پرده رقيق بورنور وتحقيقا بن هر كونده يوز كره اللهدن مغفرت طلب ايلرم ابن ملك
بعضى اهل تحقيقدن نقل ايدوب ديركه بعضى اهل تحقيق ديدلر عبده مقام اطلاق صحيح وسالم اولمز
حتى اول مقامدن مرتفع اوله وترقى قله اندنصكره مقام اولى مطلع اوله وانى تصحيح قله ونبى عليه
الصلوة والسلام درجات عظمتده اولدنه ارتقا ايلمكده كمال مرتبده ايدى وهركاه كه بر حالتدن بر حالت
اخرايه ارتقا ايلسلردى وحالت اولى ده اولان نقصى ملاحظ قلسلردى اول مرتبدن استغفار ايدرلردى
وانى كويا ذنب عد ايدرلردى اكرچه اول مرتبه اول دخى فى ذاته غيره نسبت اولنسه بر شريف مرتبدر
ولكن همت عاليه اول مرتبه يى دون عد ايدوب دخى اعلاسنه همت قلورلردى انكيچون حسان اول
حضرتك همت عليه سن مدح ايدوب ديركه بيت له همم لامنتهى لكبارها وهمة الصغير اجل من الدهر
انك وارنى اولن مقبلردخى هر مرتبيه كه ايرهلر اندن كذار ايدرلر تا مرتبه فنايه ومقام او ادنى يه وارنجه
وتوحيد صفات وذاته ايرنجه ارتقا قلورلر نتكم حضرت مولانا بو رتبه قيلر ترغيب وتحريص ايدوب
بيورلر مثنوى اى برادر بى نهايت دركهيست هرانجه ميرسى باللّه مه ايست پس كركلدركه سالك
تا فنا اندر فنا بولنجه وبقا اندر بقايه ايرنجه وغيرت مرتفع اولنجه ووحده ذات ظهوره كلنجه يك
همت عاليه ايله مجاهده قله ودرجات ومراتبدن برينه الدنميه تا كم حقيقة كامل ومكمل وواصل حق اوله
پس اول درجات ومراتبى بر بر على الترتيب من اوله الى اخره بيان ايده لوم تا سالك مراتب سلوكه
واقف اوله تا مقام ومنزلنى بله بعضى سالك علما بو جمله مراتب بيلور ومشاهده قلور ولكن
وحدانا كندنك حالى اولمنجه مجرد بو مراتب علم فائده ويرمز زيرا بو مراتب بلمكدن مراد عمله كتورمكدر
واكر عمله كتورمسه بو مرتبه لردن برينه واصل اولمش اولور مثلا بر كمسه كعبه منازلنى علمله بلسه ولكن
وطننده ايرلوب عزم قلوب اول مقاملرى بعينه كورمسه وعمله كتورمسه انك منازل راه كعبه يى
بلمسندن اعتبار اولمز چوق كمسنه كوررز كه معاصى ومناهيدن دخى توبه وانابت ايلمزدن اول كندى
توحيد ذات مرتبه سنه واصل زعم ايلر مع هذا سلوكك اول مرتبه سى توبه واخر مرتبه سى توحيد
ذاتدر پس بويله كمسه قياس ايلركه سلوكده همان علمسز علم اوله حال بوكه علم عمل مقارن اولمق
شرط پس شرط بولنميجه مشروط حاصل اولمز امدى لازمدركه اولا سالك راه حق جميع
معاصيدن توبه ايده اندنصكره انابت ايده اندنصكره هر دمده اولان احوالنى محاسبه ايله يعنى
على الترتيب درجه بدرجه ذكر اولنان درمانى اون بابه تقسيم ايدوب تحرير وتقرير قلدم
ذكر اولنان اوزره عمله كتوره تا كم كندى مرتبه كماله ييتوره پس بو يوز درجه يى سالك اله كتوره
واسرار علومنه واقف اوله بين العبد وبين اللّه نقدر نور وظلمتدن مقامات ومراتب وار ايسه
انلره جمله عارف اوله اكرچه ابو بكر كتانى حضرتلرى بين العبد وبين الحق بيك مقام واردر
نور وظلمتدن بيورمشدركه كما قال ان بين العبد والحق الف مقام من نور وظلمة

لكن بو بيك

لكن بو بيك مقام ذكر ايلديكمز يوز مقامدن فروعيدر پس اوصول مقاماته عالم اولن فروعنه دخى عالم
اولور انكيچون تطويل كلامدن حذر ايدوب يوز درجه اوزره اختصار قلدم وهر بر درجه يه مناسب كلمات
ثقات بولدم واستشهاد قلدم تا سالك بيرلركلام ميله فائده منداولهلر واللّه اعلم بالصواب قسم ثالث
مراتب سلوكى ودرجات مايه يى بيان ايلر بو قسم دخى اون بابه اوزره بنا قلنمشدر وهر باب اون درجه يى
شامل اولمشدر باب اول بدايت سلوكه اولن درجاتى بيان ايلر درجه اولى يقظه يياننده در
حق سبحانه وتعالى حديث قدسى سنده حضرت داود عليه السلام مخاطب ايدوب بيورديكه ياداود
كن يقظانا وارتد اخوانا وكل خدن لا يوافقك على مسرتي فهو لك عدو فلا تصاحبه
يعنى اى داود اويق اول وديندن اولن اخوانك ليت قل هر دوست كه سكا بنم طاعتم اوزره
موافقت اتمز اول سنك عدوكدر اكا مصاحب اولمه بو حديثده يقظاندن مراد خواب
غفلتدن بيدار لكدر وسنه جهالتدن بيزارلكدر پس كركدركه اولا سالك خواب غفلتدن اويانه
ورضاى حق ايچون قيام قيله كما امر اللّه تعالى لحبيبه وقال قل انما اعظكم بواحدة ان تقوموا
للّه بواحدة اى بخصلة واحدة او بصفة واحدة تقديرنده در ان تقوموا يا مدحيت
اوزره منصوبدر ويا خود مبتداء محذوفك خبريدر للّه ديمك اى لوجه اللّه ديمك اولور
تقدير كلام دى يا محمد سن بونلره بن سزه وعظ اتمزم الا بر خصلتى كم اول سزك خالصا
لوجه اللّه خواب غفلتدن اويانوب وكهواره جهالتده قالقمكوزدر پس شك يوقدركه انسان
بدايت حالنده خواب غفلت وكهواره جهالتده مقتضيات طبيعتله نائم ومشتهيات نفسانيله
كالبهايمدر مثنوى چون بحق بيدار نبود جان ما هست بيدارى چو دربندان ما قال النبى
صلى اللّه عليه وسلم الناس نيام فاذا ماتوا انتبهوا ناس نوم غفلتده درلر اولدكلرى زمان
متنبه اولورلر ولكن سالك اولدر اولمزدن اول اويوب خواب غفلتدن نجات بولوب امور
دينيه ده هر دم بصير وبيدار اولورلر بر كمسه نك قلبى وروحى بيدار وآكاه اوله بحسب الظاهر
انك كوزلرى اويورسه عند اهل التحقيق اكا نائم دينلمز زيرا انك نومى نبى عليه الصلوة والسلام
حضرتنك نومى كبى اولورنتكم بيوردلر عيناى تنامان ولا ينام قلبى عن رب الانام پس بيدارلكدن
مراد قلبك وروحك بيدارلكيدر وقلبى وروحى اويندرمغه مرشد واستاد لازمدركه نصيح
وموعظه طالبك خواب الود اولن قلبنه اوره حتى انك خوابناك اولن روحى خواب غفلتدن قورتلوب
اوطوره بعد الانتباه كندى نه مقامده ونه منزلده دركوره وكنديه لازم اولن تداركى قله وعلامت
انتباه اولدركه طالب نفسنك فساد معصيتنى وقباحت وشناعتن كوره وبله پس اندنصكره توبه
وانابته مسارعت قله درجه ثانى توبه بيان ايلر قال اللّه تعالى يا ايها الذين امنوا توبوا الى اللّه توبة نصوحا
توبه لغتده رجوعه ديرلر ومشايخ التوبة هى الرجوع من مخالفة حكم الحق الى موافقته
ديو تعريف قلودلر كم مراد قلبك رجوعيدر پس بركمسه نك قلبى معصيتدن وحكم حقه

مخالفتدن رجوع اتمسه ولكن لساننده توبه توبه ديسه الا توبة الكذابين دركما قال على كرم الله وجهه
توبة الكذابين على اطراف لسانهم نصوح صيغهٔ مبالغه در لغتده خالص معناسنه در نتكم
عسل ناصح درلر اذا خلص من الشمع تقدير كلام اى خالصة الا صادقة مبالغة فى الصفا عن
شوائب الذنوب ديمكدر و معناى ايت كريمه بويله ديمك اولور كه اى مؤمنلر عن صميم البال رجوع
ايلك جميع معاصى و مناهيدن الله رضاسنه خالصه و صادقه و شوائب ذنوبدن صفوت
مبالغه اولن توبه ايله ديمك اولور معاذ بن جبل رضى الله عنه حضرت رسول الله صلى الله عليه
وسلمدن سؤال ايلمشلركه ما التوبة النصوح يا رسول الله قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ان يتوب التائب الى الله فلا يعود الى الذنب كما لا يعود اللبن الى الضرع نتكم حضرت مولانا بشنجى جلده
بيوررلر و بو حديث شريفى تفسير قلورلر توبهٔ نصوح الست كه شير از پستان برون ايد باز در پستان نرود
انك توبهٔ نصوحى كرد هركز از ان كناه ياد نكند بطريق رغبت بلكه هردم نفرتش افزون تر باشد و ان نفرت
دليل ان بودكه لذت قبول يافت الى اخره اى درويش توبه اوچ قسمدر توبهٔ عوام و توبهٔ خواص و توبهٔ
اخص خواصدر قال الذنون توبة العوام عن الذلات و توبة الخواص عن الغفلات و توبة اخص الخواص
عن رؤية الحسنات زيرا اخص خواص اولكسه در كه خيرات و حسنات و عبادات و طاعاتى كندولردن بلمزلر
بلكه اورطه ده كندولرى كورمزلر انكيچونكه انلرك نظر شهودنده وجودلر كورمك و برشى كندولردن بلمك
ذنب عظيمدر كما قال عليه الصلوة والسلام وجودك ذنب لا يقاس به ذنب آخر پس بونلر توبهٔ وجود
لردن و دخى جميع ما سوى اللهدن ايدر كما قال النبى صلى الله عليه وسلم توبة العارفين عن كل ما سوى الله بلكه
اصل توبه دن توبه اتمكدر كما قال رويم اصل التوبة ان تتوب من التوبة و قال ابن العريف قد تاب اقوام
كثير و ما تاب من التوب الا انا كذا فى الفتوحات و حضرت مولانا دخى بو كلماته مناسب بيورمشلر قدس سره مثنوى
اى خبرها از خبرده بى خبر توبهٔ تو از كناه تو بتر اى تو از حال كذشته توبه جو كى كنى توبه ازين توبه بكو راه فانى
كشته راه ديكرست زانكه هشيارى كناه ديكرست اكمل كمليندن اولن مقربلرك توبه سى بودر ماضى بونلرك
قتنده ذكر اولنمز و مستقبله نظر قلمزلر حال كذشته دن توبه جو اولمق دخى انلرك قتنده براخركنا هدر زيرا
بونلر ابن الوقتدر كچمش زمانك توبه سنه مشغول اولمق وقتك حكمنى ضايع قلمقدر لر واصل وقتك حكمى اولدركه
جميع ماسوادن توبه ايده بلكه تائب اولن وجودك دخى توبه ايده كه حق بولنمقدر لر فاذا كان كذلك فانى اولنلرك
توبه سى وراء ابرار و اخيار توبه سى وراهى كبى دكلدر زيرا بونلرك قتنده هشيارلك بلكه بر كناه آخردركه هشيارلك
ثانى با وجود اولمقدر و خيرات و حسنات كنديه اسناد قلمقدر پس بونلرك يولنى هشيار اولمق ادراك ايده من
ترك توبه يا بنده شيخ حضرتلرى فتوحاتك يمنى بشنجى بابنده بيوررلر بيت منى خالفت حتى اتوب و ترك
التوبة يؤذن بالشهود فقل للتائبين لقد حجبتم ادراك الحقايق بالورود اعلم ان من كانت صفته
و هو معكم اينما كنتم و هو بكل شىء محيط و نحن اقرب اليه منكم و لكن لا تبصرون فلا يتوب الا من لا يعلم
ولا يبصر هذا القرب فلا يعرف العبد معناه الى معناه الا و الحق فى الضاد و المصرف و العبد فى الحال

بعوزده

يتوب ذلك العبد و لهذا قالت الجماعة التوبة ترك التوبة و التوبة من التوبة ففيها
اثبات و اثباتها نفى فترك التوبة التبرى عن دعوى التوبة ترجمه سى بودركه بن نه زمان حقه
مخالفت ايلدمكه حتى بن توبه ايليم انكيچون توبهٔ ترك ايلدم زيرا ترك توبه مشاهدهٔ حقى
مؤذن و مشعردر پس سن تائب اولنلر ديكه تحقيقا سن محجوب اولدوكز و روئيله اولن حقايقك
ادراكندن بل اى طالب اسرار حقيقت كه تحقيقا شول كسنه كه صفتى هر نرده ايسه الله انكله برابر اولمق
اوله و دخى اول الله هر شىء محيط اولدوغى بيله و دخى جناب حقك جميع نسنه دن قريب اوله و لكن
ناس اول قربى كورميه لر پس بويله كسه توبه ايلمز الا بو قربى بلمين و كورميين كمسه دن پس بر قولى مرادى
و يا خود فوادى بر مراد آخره صرف قلمز الا اجنبى حق جل شانه صارفه و مصروفه و صرف
حاضر و موجود در پس بو صفتلو قول نه يره رجوع ايلسون بو معنا مشاهده قلدقلريچون بعضى
جماعت توبه ترك توبه در ديديلر و توبه دن توبه قلديلر زيرا توبه نك نفى اثبات و اثبات نفيدر
زيرا ترك توبه دعواى توبه دن تبريدر حقيقتده توبه خود بودر و اثبات توبه كندويه بر وجود
اثبات اتمكدر پس حقيقتده توبه سزلك خود بودر اى اخى بو مرتبه اهل شهودك مرتبه سيدر اهل
وجودك مرتبه سى دكلدر پس منزل بشريتده و مقام طبيعتده قلنلر بو كونه سوزه مغرور اولمامه
كرك و نفسه اهل كمالك حاليله و قاليله حجت و رخصت ويرمك كرك زيرا دخى بقيهٔ نفس موجود ايكن
بعكونه قيل و قالى كنديلرك حالى زعم ايلمك عين وبالدر پس بونلرك مرتبه سنه ارسين و بونلر كوردكن
كورسين اولزمانده بو سوزلر سكا حلال اولدرها نكرلدركه توبه دن صكره انابت قلسين و انابت بيدركنجى
درجهٔ ثالث انابتى بيان ايلر قال الله تبارك و تعالى و انيبوا الى ربكم و اسلموا له من قبل
ان يأتيكم العذاب بغتة و انتم لا تشعرون يعنى سز رجوع ايلك ربكزه و دخى انك امرينه
منقاد اولك سزه فجئة عذاب كلمزدن اول شول حالتده كه سز انى بلمزسز اكرچه انابت دخى
رجوعدرلر ولكن بينهاده فرق واردر توبه حقك امرينه مخالفتدن موافقته رجوع اتمكدرلر
نتكم عثمان مغربى حضرتلرى دخى بويله فرق ايدوب بيوررلر الانابة اجل من التوبة لان التائب
اذا رجع من المعاصى و المخالفات سمى تائبا و لا يسمى منيبا و المنيب راجع الى ربه بالكلية وفاقا اما
ابو على دقاق حضرتلرى توبه اوچ مرتبه يه تقسيم ايدوب انابتى توبه نك اوسط مرتبه سى طوتمشدر
كما قال التوبة على ثلثة اقسام لان لها بداية و وسطا و غاية فبدايتها سمى توبة و اوسطها
سمى انابة و غايتها سمى اوبة فالتوبة للخائف و الانابة للطامع و الاوبة لراعى الامر الهى و شيخ
الاسلام حضرتلرى منازل السائرينده بيوررلركه الانابة ثلثة اشياء الرجوع الى الحق اصلاحا
كما رجع اليه اعتذارا اليه وفاء و الرجوع كما رجع اليه اجابة يعنى انابت اوچ شيئدر حقه رجوع
ايلكدر عبادات و طاعاتى اصلاح ايلمك يونندن نتكم عند التوبة ذنوب و معاصيدن رجوع ايلدى
ايدى حقه اعتذار يونندن و دخى حقه رجوع ايلكدر عهدنه وفا ايلمك يونندن نتكم رجوع ايلديكى

عقد توبه اتمك بوندن و باخود رجوع ایلمكدر اول حقه حال بو ننلر نكم رجوع ایلدیكی عند التوبة
توبوا الى الله جميعا ايها المؤمنون امرینه اجابت اتمك ایله بر كسه اعمال و طاعاتی اصلاح اتمكه جهتندن
حقه رجوع ایلمز الا اوج وجهله اولا بینك وبین الله نقدر ذنوب و عیوب وار ایسه انلری توبه اتمكله
وعثرات و زلات وسیئاته ترجع و تندم اتمكله و فوت اولن فرائض و واجبات و حقوقی ادا اتمكله
اولور و كذلك وفا اتمك جهتندن دخی حقه رجوع ایلمك مستقیم اولمز الا اوج وجهله اولا لذات
ذنوبدن خلاص اولمق ایله ثانیا اهل معصیه حقارتله بقمامقله و ثالثا انلره حقك مغفرت و رحمت
رجا ایدوب نفسنی انلردن زیاده مذنب و عاصی بولمغله اولور و كذلك حالا دخی حقه رجوع
اتمك صحیح اولمز الا اوج وجهله اولور اولا و الله خلقكم و ما تعملون ایت شریفنك
فحواسنجه خالق الافعال و موافق الاعمال انی بلمسن ثانیا كندیكی بین یدی الله مضطر و اكا
كاملا مفتقر كورهسن ثالثا كندیكی عامل و تائب بلمدن و محسن و منیب اكلمدن بری قلمسن
و اولمزدن اول اولوب حساب اولنمزدن اول حساب اولنسن درجه رابع محاسبه بیانندهدر
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم حاسبوا انفسكم قبل ان تحاسبوا و زنوا اعمالكم قبل
ان توزنوا و موتوا قبل ان تموتوا معنای شریفی سز حساب ایلك امتم نفسكزی یوم قیامتده
محاسبه اولنمزدن اول و اعمالكزی وزن ایلك موازین عقل و شرعله و زمحشرده قلنمزدن مقدم
زیرا هر كیمكه ترازوی عقل و شرعده اعمال صالحه و اقوال صادقه سی بفحوای فاما من
ثقلت موازينه فهو فى عيشة راضية ثقیل كلسه یارن قیامتده دخی انك موازینی ثقیل
كلوب عیشی مرضیده اولور و هر شول كسنككه موازین عقل و شرعده اعمال حسنه سی خفیف
و افعال سیئه سی ثقیل كله و اما من خفت موازينه فامه هاوية مقتضاسنجه اول كمسنه نك مقری
هاویه و مسكنی نار حامیه در پس كركدركه نفسكی بو دنیاده محاسبه ایده سن و دار اخرتده مأمون
و موزون كیده سن شیخ حضرتلری فتوحاتنده اوتوز اوچنجی بابنده بیورررلر وكان اشياخنا
يحاسبون انفسهم امتثالا للامر الرسول على ما يتكلمون و ما يفعلون و يقيدون
فى دفتر فاذا كان بعد صلوة العشاء دخلوا فى بيوتهم يحاسبون انفسهم و احضروا
دفترهم و نظروا فيما صدر منهم من قول و عمل فقابلوا كل عمل بما يستحقه ان استحق
استغفارا استغفروا و ان استحق توبة تابوا و ان استحق شكرا شكروا الى ان تفرغ ما كان
منهم فى ذلك اليوم و بعد ذلك ينامون و لقيت من هؤلاء الرجال اثنين ابو عبد الله ابن المجاهد
و ابو عبد الله بن قسوم كان هذا مقامهم و كان من اقطاب الدنيا اثنين ترجمه سی بودركه بزم شیخلریمز
حساب ایدرلردی نفسلرینی حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم حاسبوا انفسكم قبل ان تحاسبوا
امرینه امتثال ایچون تكلم ایلدكلرینی و اشلدكلری شیئی اوزره و اول كلاملرین و فعللرین بر دفتره
قید ایدرلردی پس بعد صلوة العشاء اولرینه داخل اولوب نفسلرینی محاسبه ایدرلردی و دفترلرن

دفترلری قورلردی و اكا نظر ایدرلردی انلردن صادر اولن قول و عمل هر نیسه مستحقنه واصل و
مقابل ایدرلردی اكر اول عمل استغفاره مستحق ایسه استغفار و اكر توبه یه مستحق ایسه توبه و اكر شكره
مستحق ایسه شكر ایدرلردی اول كون بونلردن اولن شیدن فارغ اولنجیه دك اندنصكره
اویورلردی و شیخ بیوررلركه بن بو صفتلو رجالدن ایكی كمسنه ملاقات اولدم بری ابو عبد الله
بن المجاهد و بری دخی ابو عبد الله بن قسوم بونلرك مقامی ایدی و بونلر دنیانك ایكی قطبی
ایدی ای درویش طالب حق اولنه غایت اوقاتده بو نوع اهتمام و احتیاط ایدرلرمش پس
نازنینی هر كون عبث یره ضایع قلن بنجه طالب حق اولور بلكه مغبون و مخذول قلورنكم بو حدیث
شریفی كاه حسن بن علی و كاه حضرت عایشه رضی الله عنها دن و كاه حسن بصریدن روایت ایدرلر قال النبى
عليه الصلوة والسلام من استوى يوماه فهو مغبون و من كان يومه شرا من امسه فهو محروم
و من لم يكن فى الزيادة فهو فى النقصان و من كان فى النقصان فالموت خير له و فى رواية اخرى فهو ملعون
مثنوی كفت احمد هر كه دو روزش یكیست هست مغبون در كفتار شكیست بی یقینی می زبد
در ابلهی بی زیادی هجو انبان تهی سوی دوزخ می رود ابن ر دباب ماند اندر احتراق و اضطراب
قال ابن العطا فى الحكم ما من ورد الا والله فيه عليك حق جديد و امر اكيد یعنی هیچ بر وقت
یوقدركه اول وقت وارد و داخل اوله الا الله ایچون اول وقتده سنك اوزریكه عبادات
ظاهره دن و معاملات باطنه دن حق جدید و امر اكید ثابتدر عبادات ظاهره صلوات و صیام
و سائر واجبات كبی و معاملات باطنه مناجات و توجهات و تجلیات و ارادات كبی هر وقت ایچون بر عبادت
وضع اولنمشدر و بر خاص و بر معامله قونلمشدر اكر بر وقت عباداتی فوت اولسه وانی بر
آخر وقتده قضا قلسك اول قضا ایلدیكك وقتك خواص و معاملاتی فوت اولور نتكم
جنید حضرتلرندن نقل اولنوركه بر كون مریدلرندن بری انی محزون كوردی فقال ما حزنك يا ابا
القاسم قال فاتنى ورد من اورادى فقال له صاحبه اقضه فقال كيف اقضيه فالوقت مصروف
بامر آخر اهم منه جنید حضرتلرینك بو كلامی هم وقت آتیه نك خاصیتی و قت ماضیه دن اهم
اولدوغنی مشعر اولور و هم وردی اوقیه نك فائده سی و وردی اوقیه نك ضررین مذكر
اولور زیرا اول مرتبه ده اولن كامل فوت وردن محزون اولیجق مبتدی اولانك
جكدیكی حزن اولمق كركك زیرا واردات اولماسی وردك اولمامسندن اولوردیمشلر كما
قالوا من لا ورد له لا وارد له و ورده حقارتله بقوب وردی قلمق لازم دكل دینلر
بكوز و محذو عدد ردیو تسمیه قلمشلر كما قال ابن العطا الورد من المكر و الاستدراج للعبد
و يكون منشأ ذلك ان تلوح له حالات و تظهر له صور كمالات توجب استحسان حاله و اختيار
بطالته و رفض العبودية عنه و امارة الطرد و البعد نعوذ بالله ابن عطا دركه وردی حقیر
عد ایلمك استدراج و مكر دندر عبده و بو استحقار وردك منشأ اول عبده بعض حیالات

لايحه وصور كمالات ظاهره اولوركه اول كمالات زعمي حالني استحسان اتمكي وعبوديت ترك اتمكي
وبطالت اختيار قلمغه موجب ومستلزم اولور بوايسه علامت طرد وبعددر نعوذ بالله ايكنجي حضرت
مولانانك ذلركه كامل زعم ايدن عبادت وطاعتدن غافل وعاطل اولنلر ايچون بو بيتلر تنبيه وتعليم
ايدوب بيوررلر مثنوى من غلام آنكم او در هر رباط خويش را واصل نداند بر سماط پس رباطي كم
ببايد ترك كرد تا بمسكن در رسد يك روز مرد هر كه نقص خويش را ديد وشناخت اندر استكمال
خود ده اسبه تاخت علتي بدتر ز پندار كمال نيست اندر جانت اي مغرور وضال از دل واز ديده ات پس
خون رود تا ز تو اين معجبي بيرون رود بو واصل خيال احوال نفسه اعتماد وهوا وهوسه اعتنا ايلدكده
حاصل اولور پس كركدر كه نفس وهوايه تابع اولميسن وعمر نازنيني ضايع قلميسن زيرا عمر كرانمايه عوض
اولمز كما قال ابن العطا ما فات من عمرك لا عوض له وما حصل لك منه لا قيمة له وكذلك وقت
عزيزه بدل بولنمز كما قال الجنيد اذا فات الوقت لا يستدرك بشيء وليس بشيء اعز من الوقت
وبو معنايه حضرت مولانانك بو بيتي دخي دلالت ايدر كه بركون ساكن وساكت اوتوردلركن احبابدن
بركيمسه كلوب مجلسده اول سكوت كوردكده سبب مكالمه اولسون ايچون ديدكه سلطانم بو كون فلان ديارده تائبي
شهرده كلدي عظيم دارات وشوكتله وفلان بكه دخي سلطان علاء الدين بكلك ويردي اول دخي عظيم
خدم وحشمله كلدي ديه اندن بيورديلركه بيت ما را چه ازين قصه كه گاو آمد وخر رفت بين عمر
عزيز است ازين عربده باز شيخ حضرتلري فتوحاتنك طقسانانجي بابنده بيوررلر ولقد لقي بعض اصحابنا
بعض الابدال في سياحته فاخذ يذكر له ما هم الناس عليه من فساد الاحوال في الملوك والولاة والرعايا
فغضب البدل وقال له مالك وعباد الله تا تدخل بين السيد وعبده اتريد ان تبقى الوهية
معطلة الحكم اشتغل بنفسك واعرض هذه الاشياء ولكن نظرك اليه تعالى وشغلك بالله
يعني بزم بعض يارانمزدن سياحتده بعض ابداله ملاقي اولدي پس شروع ايلدي كه ذكر ايلكه ملوك
وامرا ورعايا ده اولان احوالك فسادني پس بدل حق ولي وغضب ايدوب ايتدي كه سنك
ايچون عباد اللهله نه كارك وار درسن افنديلرله قوللري ما بينده كرمه استرسنكم الوهيت معطلة الحكم
قويه سن نفسكله مشغول اول بو اشيادن اعراض ايله نظري الهي ايله اولسون وشغلك هم الله اولسون
في الحقيقة كوكل سويلمش وبغايت ايو تاديب ايلمش احوال عالمله مشتغل اولمق عمر عزيزي تلف قلمقدر
وسرمايه كرانمايه يي ضايع ايلدوب مفلس قوكدر قال المقدر مثنوى تلف كردي بهرزه نازنين عمر كه كوي
درج كارست اين جنين عمر قال علي رضي الله عنه بقية عمر المؤمن ما لها ثمن يدرك فيها
ما فات من الحسن يعني مؤمنك عمرنك بقيه سنه ثمن يوقدر زيرا اول بقيه عمرنده ادراك
ايلر ايلكدن فوت اولان شيلري پس كركدركه انسان باري بقيه عمرنده تدارك ما فات ايده اكر بوني
دخي تدارك ايدمزسه آخر الامر تحسر وتلهف برله برآفت كيده مثنوى هين هين اي راه
رو بيكاه شد آفتاب عمر سوى چاه شد اين قدر نحي كه مانده است باز تا برويد زين دو دم عمر دراز

اذلر

تا نمرد ست اين چراغ با گهر هين فتيلش ساز وروغن زودتر درجه خامس تفكر بيان ايلر
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا عبادة كالتفكر لانه مخصوص بالقلب والمقصود من خلق
زيرا قلب اشرف اعضادر اشرف اعضايه مخصوص اولن اش قدر انكيچون برساعت تفكر ايلمك برسنه
عبادتدن افضلدر كما قال عليه الصلوة والسلام تفكر ساعة خير من عبادة سنة اما كركدركه
تفكر يا امور اخرويده ويا صنع يزدانيدن ويا صفات والاء ونعماء سبحانيده اوله ذات الهيده اولمكه نهي
وارد اولمشدر عن ابن عباس رضي الله عنه رأى رسول الله صلى الله عليه وسلم قوما يتفكرون فقال رسول الله
عليه الصلوة والسلام في اي شيء تتفكرون قالوا نتفكر في الله قال عليه الصلوة والسلام تفكروا في آلاء الله
ولا تتفكروا في ذات الله زيرا ذات الهيده تفكر اتمك تحصيل حاصل وخيال باطل وبلوطايل بر انديشه در
مثنوى در الا فكر كردن شرط راهست وحد در ذات حق محض كناهست بود در ذات حق انديشه باطل
محال محض دان تحصيل حاصل زيرا اوهام خيالاتك مبادي بو ايكي جلالنده سركرداندر ودانش وبينش
مشاهده كالنده خيراندر ولا يحيطون به علما فحواسنجه اول ذات متعالي هيچ بركيمسنك معلومي اولمز
وغيب هويت مطلقه يي هيچ بر عقل ادراك ايلمز پس كركدركه سالك لطايف وعجايب اشياده فكر قلم
وبدايع وصنايع خدايي انديشه ايده زيرا بردم عجايب صنع خدايي فكر اتمك منور صدور ومستلزم
سرور وحبور ومزيل الجهل والغرور در كما قال ابن العطا الفكر سراج الصدور فاذا ذهب بقي
القلب بلا نور وصار مظلما بالجهل والغرور بيت فكر از اين خانه فارت كشد سوى سرا پرده دارت كشد
بو كونه فكر اطفال شريعتك فكريدر اما اصحاب حقيقتك فكري نفايس غرايب واردات ولطايف تجليات
واسرار صفاتدر اولور مصنوعه باقيلر صانع كوردلر وموثردن اثره استدلال قيلورلر
وانلك نوريله بو اشيايي بيلورلر بو كونه بو اطفال فكر شريعت وطريقت ميسر دكلدر مثنوى طفل ره را
فكرت مردان نجاست كو خيال او وكو تحقيق راست فكر طفلان را بشد ياكه شير يا مويز وجوز يا
كريه ويفر عبد الرحمن سلمية سؤال ايلديلركه ذكر اولادر ويا خود فكرمي قال الذكر اولى وافضل
لانه صفة الله قال فاذكروني اذكركم والفكر صفة الخلق كما قال الله تعالى عز وجل ويتفكرون في خلق
السموات والارض پس ذكر فكردن اولييدر زيرا هر باركه فكر منجمد اوله ذكر ايله كشاد اولور نتكم بيوررلر مثنوى
ان قد كفيتم باقي فكركه فكر اكر جامد بود رو ذكر كن ذكر آرد فكر را در جست وجو فكر چون
افسرده شد رو ذكر كو درجه سادس اعتصامي بيان ايدر قال الله تعالى واعتصموا بحبل الله جميعا
حبل قرآندر ودخي عهد در على طريق الاستعاره اطلاق اولنور اعتصام تمسك واحتفاظ قلمغه ديرلر
جميعا اعتصموا نك ضميرندن حالدر تقدير كلام قرآن مبينه وحبل الله متينه معناسنه استمساك
ايلك مجتمع اولدوغكز حالده اي مؤمنلر پس كركدركه سالك حبل قرآنه تمسك ايده واندن بيوردقي
يولده كيده تا ورطه تندن وچاه بدندن خلاص اوله وعالم معنايه يول بوله نتكم حضرت پيرك بو بيتي
شريفي اعتصامه دلالت ايدر مثنوى الا اي يوسف جاني چه درچاه بدن ماني بكير اين حبل قرآنرا

بر ابر عرش سبحانی اعتصامك اوج درجه سی وار در اولکی درجه سی عوامکدر انلرك اعتصامی
ظواهر واخباره تصدیق ایدوب وعد ووعیده اقرار اتمکدر وقادر اولدقجه امر ونهیه امتثال
ایدوب مغفرت حقه استمساك اتمکدر بیت اعتصام الوری بمغفرتك عجز الواصفون عن صفتك تب
علینا فاننا بشر ماعرفناك حق معرفتك اعتصامك ایکنجیسی درجه سی خواصکدر خواصك اعتصامی محافظ
اخباره در وعلایق وعوایق ظاهراً وباطناً ترك ایلمکدر عروه وثقایه محبت فقد استمسك بالعروة
الوثقی فحواسنجه استمساك ایلمکدر فی الحقیقه بو حبل محبة الله معتصم اولمق بو عروه وثقادر که بو کیمی معتصم
اولن البته اعتصام بالله واصل اولور زیرا اعتصامك اوچنجی درجه سی اخص خواصکدرکه انلر
بالکلیه ماسوادن اعراض ایدوب واعتصموا بالله هو مولیکم امرینه امتثال ایدوب مولالری اولن
الله اعتصام قلمشلردر ومن یعتصم بالله فقد هدی الی صراط مستقیم فحواسنجه شول کرك
الله معتصم اولدیلر اولکرلردرکه صراط مستقیم هدایت اولنمشلردر والله اعتصام اتمك معناسی
حقی بلا ماسواه مشاهده قیلوب اکا بلا واسطه تمسك اتمکدر قران عظیمده دخی خطاب ایکی نوع اوزره
وارد اولمشدر برنوعی عوام وبرنوع خواصه خطابدرکه اعتصموا بحبل الله جمیعا بیوردی برنوعی دخی
واسطه‌یی رفع ایلیك اخص خواص اولن عارفلره خطاب ایدوب واعتصموا بحبل الله دینلدی زیرا ساکنا
ساکن صورت اولن عاقللر جناب حقه بلا واسطه اعتصام ایده مزلر انلره لایق اولن خطاب واسطه ایله اولمقدر
اما صدر نشینان ارادتك وحدت اولن کاملر بالکلیه اسباب وسایطی رفع قلمشلردر وهمان
مسبب الاسباب مشاهده سنه منحصر اولمشلردر خطاب عزت دخی انلره بلا واسطه اولدی اعتصموا بالله
بیورلمشدر سید الطایفه جنید بغدادی حضرتلرینك بو کلامی دخی بو معنایه دلالت ایدر اعتصموا بالله
عن الاعتصام بحبل الله بیوررلر یعنی الله واسطه که اعتصامدن رسته اولوب انك جنابنه بلا واسطه
پیوسته اولمق دیمك اولوب درجه سابعه خلقدن وسایطدن حقه فرار ایلمکی بیاننده ایلر قال الله
عز وجل ففروا الی الله انی لکم نذیر مبین شیخ الاسلام حضرتلری منازل السائرینده بیوررلرکه
الفرار الهرب مما لم یکن الی ما لم یزل لم یکن دن مراد خلقدر که وجودی نفس الامرده عدمدر
پس وجودی اولمین خلقدن وجودی دائم وباقی اولن حقه فرار ایلمك دیمك اولور اکر برقول صفاوت
قلبله حقه فرار ایلمسه وحق تعالی انی کندو جنابنه جذب اتمك مراد ایلسه علامت بودرکه خلق اکا بغض وعداوت
وطعن وملامت ایدرلر پس انك قلبی خلقدن اوصانوب حقه فرار ایلر وآشنا وبیکانه دن دور قلور کما
قال ابن العطا اذا اراد الله ان یزعجك عن شیء صب علیك الاذی منه حتی لا تکون ساکنا الیه
زیرا بوخلقه مطمئن اولمق وانلره اتکال واعتماد قلمق حقدن دور ایلر ووجود مطلقدن مهجور ایلر پس
بونلرك بر سالکه جفالری فی الحقیقه عین بغض وعداوت واهانتلری عین نعمت وسعادتدر
انکیچون حضرت مولانا بو بیتلرده سالکلره تسلیه ویروب ارشاد ایدرلر ویوررلرکه مثنوی در حقیقت
دوستانند دو شمنند کوز حضرت دور مشغولت کنند این جفای خلق باتو در جهان کر بدانی کنج زر دانند
نهان

نهان خلق را با تو جهان بد خو کنند تا ترا ناچار روان سو کنند نوازان اعراض او فغان مکن
خویشتن را ابله نادان مکن بلکه شکر حق کن ونان بخش کن که نه کشتی در جوال او کهن
از جوالش زود بیرون وا مدی تا بجوئی یار صدق وسر مکی ابو الحسن شاذلی وبو محمد عبد الملك
اکثر دعالری ونیازلری بو ایمش که جناب حقدن بویله استیرلر دیلر ایمش اللهم ان قوما سئلوك
ان تسخر لهم خلقك فسخرت لهم خلقك فرضوا عنك بذلك اللهم انی اسئلك نفرة الخلق
منی واعوجاج قلوبهم عنی حتی لا یکون ملجائی الا الیك حضرت شیخ فتوحاتده بیوررلرکه قال الله
تعالی حکایة عن موسی علیه السلام انه قال لفرعون والرهط ففررت منکم لما خفتکم فوهب لی ربی حکما وجعلنی
من المرسلین فالفرار انتج لموسی الرسالة والحکم والخلافة حق تعالی حضرت موسی دن قران عظیمده
حکایه بیوررلرکه تحقیقا موسی فرعونه وآلنه دیدیکه ای فرعون وال فرعون بن سزدن قجدم قولو قتده که
سزك شرکزدن قورقدم اول فرار سبب اولدی بتم بکا حکم ویردی وبنی مرسلیندن قلدی شیخ حضرتلری
بیوررلرکه پس فرار موسی علیه السلامه رسالت وحکم وخلافتی نتیجه ویردی ایلا اولیجق بو خلقدن شرندن
حقه قچن عاشقلره دخی حق تعالی خلافت وذوق ووصلت وقربت اعطا ایلر فرار عوام اشیادن
خدایه درمثلا اللهم انی اعوذ بك من شر ما صنعت دیدکلری کبی واما فرار خواص صفاتدن
صفاتدر اعوذ من سخطك بعفوك اعوذ من غضبك برضاك دیدکلری کبی واما فرار اخص
خواص بنده خدادن خدایه درنتکم اعوذ بك منك دیرلر قال الشیخ الاسلام فی منازل السائرین
الفرار علی ثلث درجات فرار العامة من الجهل الی العلم عقدا وسعیا ومن الکسل الی التشمر حذرا وعزما
ومن الضیق الی السعة ثقة ورجاء یعنی فرار اوچ درجه در اولکیسی عوامك جهلدن علمه وجهالتدن
علماء دینه واصحاب یقینه فرار اتمه لریدر اعتقاد یونندن عقد وعقیده واعتقاد بر معنایه در
وکذلك انلرك علمنه کوره عمله سعی اتمکه فرار اتملریدر وطبیعت ونفسك کسلندن تشمره فراردر
یعنی جست وچابك وحاضر ومهیا اولمغه کسلدن حذرا اتمکله وعبادته عزم وجزم قلمغله
وضیق صدردن وسعت جانبنه فرار درحقه اعتماد واندن رجا یعنی وسعت دروننده رجا اتمکله
وفرار الخاصة من الخبر الی الشهود ومن الرسوم الی الاصول ومن الحظوظ الی التجرید خواصك
فراری اخباردن مشاهده ومعاینه جانبنه در ورسوم شرعیه ونقلیه دن اوصول طرفنه درکه
مراد اصوللردن اسما وتجلیاتدر وحظوظ نفسانی واعراض جسمانیه دن تجرید اولمق ونجات بولمق سمتنه در
وفرار خاص الخاصة مما دون الحق الی الحق ثم من شهود الفرار الی الحق ثم الفرار الی الحق
یعنی اخص خواصك فراری ماسوادن حقه در پس بو کونه فرار من وجه شائبه وجوددن خالی
اولمدیغیچون بو طائفه علیه حقه فرار ایلمك شهودندن دخی حقه فرار ایدرلر پس حقه فرار ایلمك
شهودندن دخی فرار ایلمکده من وجه وجود بولنمغله انلر حقه فرار ایلمکدن فرار ایدرلر
پس فاری ومفروری وفراری بونلرعین واحد کوررلر وغیریت واثنینیتی ازاله قلورلر

درجهٔ ثامن خلوتی بیان ایدر قال الله تعالی عز وجل الی داود یا داود فرّغ لی بیتا اکن فیه قال
القاشانی فی هذا الحدیث اعلم ان السلوك تفریغ بیت القلب من ملاحظة الاغیار لحصول تجلی الملك الجبار
فمن اراده تخلیة بیت القلب عن الاغیار فعلیه تغلیق الابواب وارخاء الاستار ای تغلیق ابواب الحواس
لیسدّ علیه طرق الوسواس یعنی حق تعالی حضرت داوده دیدیکه یا داود بنم ایچون بر او تخلیه ایله تا بن انده
اولم قاشانی دیرکه بلکم تحقیقا سلوك قلب اوینی ملاحظهٔ اغیاردن تخلیه قلمقدر بلکم جبارك تجلیسنك
حصولی ایچون پس برکمسه‌ای قلبنی اغیاردن تخلیه قلمق مراد ایلسه اکا لازمدرکه قپولرینی بغلیه و پرده‌لری قویه ویره
یعنی خواس خمسه قپولرینی بغلیه‌که انك اوزرینه طرف وسواس حتسد اولیه بقرده عاقل اولن اولدرکه دیرکه بو عالم
خلقندن فرار ایلیوب بکنج خلوتده قرار ایلیه تا اختیار خلوت اتمکله بو خواصك ضررندن و بو خلقك مکرو شرندن
امین اوله نتکم حضرت مولانا بیوررلر مثنوی قعر چه بگزید هر کو عاقلست زانکه در خلوت صفاهای دلست
ظلمت چه به زظلمتهای خلق سر نبرد آنکس که گیرد پای خلق وقال الشبلی مناسبا لهذا المحل
لمریده وقت استوصاه الزم الخلوة وامح اسمك عن لسان الخلق واستقبل الجدار حتی تموت
خلوت ایلمك سنتدر نتکم بدایت حاللرنده حضرت صلی الله علیه وسلم حرا طاغنده مغاره ایچره نیجه
مدت خلوت ایلمشلردر تا ملك واسطه‌سیله وحی کلنجیه دك مشهور و متواتر خبردر و بو طریقتمز
حضرت مولانا بدایت حاللرنده خلوت کثیره‌یه مداومت قلدقلری و نیجه نیجه اربعینلر چقردقلری
مناقبلرنده مسطور و بین الفقرا مشهوردر اما بعد ملاقات الشمس ترك خلوت و اختیار
جلوت قلمشلردر اما اکثر اوقاتده بینه عزلتدن خالی اولمزلردی پس سلفك روشی خلق
طریقتدر ایله اولیجق طریقتده سالکه خلوت چقرمق شرط اولور ولکن اکثر خلفا ترك خلوت و اختیار
جلوت اتمشلردر و طریقته بویله کتمشلردر زیرا خلوتدن مراد خانهٔ قلبی اغیاردن تخلیه قلمقدر
و یار ایله خانهٔ دلده مصاحب اولمقدر بو خصلت ایسه ماسوادن پرهیز اتمکله و نفسی
بوتهٔ ریاضتده ارتمکله ممکن اولور واکلر انکیچون ترك خلوت و اختیار جلوت قلمشلردر حضرت
مولانا بیوررلر مثنوی خلوت از اغیار باید نی زیار پوستین بهر دی آمد نی بهار بیتینی بو محله
مناسب خوب بیورمشلردر پس حقیقت خلوت خانهٔ دلده تنها بولمق واکثر ایچره وحدتده اولمقدر
مثلا اکر برکمسه جمیع عمرینی خلوتده اوتورسه ولکن قلبنی اغیار وماسوادن تخلیه قلمسه اولکمسه
اهل خلوت اولماز اما اولکمسه‌نك که قلبی اغیار و ماسوادن پاکدر اولکمسه اهل خلوتدر کثرتده
ایده وفی الفتوحات قال بعض الناس لصاحب خلوت اذکرنی عند ربك فی خلوتك فقال
صاحب الخلوة اذا ذکرته فلست معه فی خلوة انکیچون حضرت مولانا بو غزل رعنای حضرت
حق لسانندن بو محله مناسب بیوررلر بیت دل ز اغیار خالی کن چو عزم کوی ما داری نظر بر غیر
ما مفکن چو قصد روی ما داری پس کوکل اغیار و ماسوادن خالی اولوب وحدت یار ظهوره کلور
واثنینیت و کثرت مرتفع اولدقده سالك اکر کسه خلوتده اوتورسون و کرك کثرتده طورسن

اکا خلوت اولمز وتنهالك صورت بولمز کما قال الشیخ فی باب ترك الخلوة من الفتوحات
اعلم ان الکشف یمنع الخلوة وان کان فیها فاذا کوشف لصاحب الخلوة علم انه لم یکن فی خلوة
فاتخاذ الخلوة المعهودة دلیل علی جهله فانه عند الکشف یعرف جهله فاذا لم یر الانسان غیر الاهی
فالخلاء محال فاذا کنت هذا کنت صاحب جلوة بیوررلرکه تحقیقا وحدت ذاتك کشفی خلوتی
منع ایلر اکرچه خلوتده دخی اولورسه پس شول وقتده‌که وحدت مطلق کشف اوله واغیار قلبه صاحب
خلوت بلورکه اول خلوتده دکلدر فرضا کشفدن مقدم خلوت معهوده‌یی اتخاذ ایلمك صاحب خلوتك
جهلنه دلالت ایلر زیرا عند الکشف کندو جهلنی بلور جهلی بودرکه عالم کثرتی اغیار بلوب کنج خانه‌یی
اندن خالی اکلر پس انسان ظاهرده و باطنده الهدن غیری کورمینجه خلوت اکا محال اولور پس سنکه بو مشاهده
صاحبی اولسن صاحب جلوة اولورسون جلوة ترك خلوة اتمکه دیرلر فافهم درجهٔ تاسع عزلتی بیان
ایلر اوحی الله الی داود علیه السلام یا داود مالك یکون منتبذا وحدانیا قال یارب ترکت الخلوة
لاجلك قال له یا داود کن یقظانا واتخذ لنفسك اخوانا وکل خدن لا یوافقك علی طاعتی اعتزل عنه
فانصحبه فانه لك عدو حق تعالی داود حضرتلرینه وحی ایلدیکه یا داود سنك ایچون نه حاصلدرکه معتزل
اولورسون و یالکوزلق اختیار ایدرسن حضرت داود علیه السلام دیدیکه یارب خلقی سنك ایچون ترك ایلدم
حق تعالی حضرتی بیوردیکه یا داود آگاه و بیدار اول و نفسك ایچون دینده اخوان اتخاذ ایله هر شول
دوستکه بنم طاعتم اوزره سکا موافقت ایلمز اندن معتزل اول والا مصاحب اولمکه اول سکا عدودر
بو حدیث شریفده طالب حق اولیان کمسه‌لردن عزلت اتمکی تعلیم بیوررلر و طریقتلرده دخی شرط عوام ناسدن
اعتزال ایلمکدر نتکم حضرت مولانا مثنویده مواضع کثیره‌ده بو معنایه تنبیه بیوررلر ایرادی لازم دکل
فی الحقیقه خیر دنیا و آخرت ناسدن عزلت اتمکه منوطدر کما قال ابو بکر وراق وجدت خیر الدنیا
والاخرة فی العزلة وشرهما فی الکثرة والخلطة واخلاص وصدقك حصولی خلقدن اجتناب
ایدن مجتنبلرین قلبلرندن اخراج اتمکه مربوطدر کما قال ذو النون المصری لم ارا بعث علی الاخلاص
والصدق من العزلة ومن احب العزلة فقد استمسك بعروة الاخلاص والصدق یعنی اخلاص
و صدقه عزلتدن باعث ولی برشی دخی کورمدم شول کمسه‌که عزلته محبت ایلر اخلاص وصدقك
حبلنه تمسك ایلر زیرا رؤیت ناس اکثر سالکك اخلاص وصدقنی تباه ایلر کما قال الغزالی
ان الناس یفسدون ما یحصل لك من العبادة والطاعة ان لم یعصم الله فعلیك بالعزلة عن الناس
والاستعاذه من شر اهل هذا الزمان پس سالکه لازم اولان اولدرکه جهدی ایله عزلت اختیار ایلیه ولکن
عزلتده مرادی ذکر خدا و ترك ماسوا اوله کما قال عبد الرحمن السلمی من اختار العزلة علی الخلطة ینبغی
ان یکون من جمیع الاذکار الا ذکر ربه وصافیا عن جمیع المرادات الا مراد ربه ومن لم یکن
بهذه الغایة فعزلته فتنة عزلتك فتنه اولمسی بو وجهله اولورکه سالکك عزلتی لمرضات الله اولمیه
بلکه اقبال ناس ایچون و بین الناس شهرت و وجاهت بولمق ایچون و خلق زیارتنه رغبت قلمق ایچون

اولا بو کونه عزلت نخلط صدد بارا ولدر، قال الشيخ في كتاب المسمى بكيفية السلوك فاذا اعتزلت
عن الخلق فاحذر من قصدهم اليك واقبالهم عليك فان المراد من العزلة ترك الناس ومعاشرتهم
وليس المراد من العزلة ترك صور الناس وطلبهم معنا وانما المراد ان لا يكون قلبك واذنك وعاء لكلام
الناس وهذيانهم ومن اعتزل في بيته واراد قصد الناس الى زيارته فانه طالب الرياسة والشهرة
وطالب الرياسة والشهرة مطرود عن باب الله والهلاك الى مثل هذا الرجل اقرب من شراك نعله فالله
احذر من تلبيس النفس في هذا المقام وتحفظ فان كثيرا من الناس هلكوا فيه بو طريقده ودخی طريق اخرده
بعضی منزوی کوروریز توجه ناس ایچون عزلت اختیار ایلر وخلقدن مجانبت اتمکله بین الناس شهرت مراد ایلر
وخلقی بو حیله ایله صید ودامنه قید قلور خبری یوقکه عزلته دورت خصلت لازمدر که عزلتک هر برحرفی
برخصلته دلالت ایلر مثلا عزلتک عینی علمه وزاسی زهده ولامی لله اولمسنه وتاسی تقایه دلالت
ایلر اگر عین علم اولمسه عزلت زلت اولور واگر زاسی زهد اولمسه علت اولور اگر عین علمه زای زهد
ایکسی بله اولمسه عزلت محض آلت اولور ومشقت اولور وصاحب عزلت بو ایکی سز تعذیب حیوان
بلا فائده قلور واگر بو عزلت لام للهدن عاری اولورسه هان عزت وریاست مراد اولور واگر تاسی
تقوادن بری اولورسه محضا خلقدن عزلت اولدوغی قلور پس عزلتک هر حرفی برشرطه
دلالت ایدر که عزلت ایدنه بو دردشرط واجب اولنلردندر، درجه عاشر ریاضت ندرانی
بیان ایدر ریاضت لغتده تند وحرون اولن اتی ذلیل اتمکه درلر نتکم اراض الفارس المهر درلر
ای ذلله معناسنه ورلر وسن دخی دیسک رضت المهر معناسی بن بر تند وتابی دلیل ایلدم
دیمک اولور راضی یروض روضا ورياضة قال يقول بابندندر شیخ حضرتلری فتوحاتده بیوررلرکه
الرياضة تذليل النفس والحاصها بالعبودية والرياضة عندنا تصيير النفس مثل الارض
يطؤها البر والفاجر یعنی ریاضت نفسی ذلیل اتمکه وعبودیت بولادری ایله بولادرلقدر
پس بزم قتمزده ریاضت نفسی خاک کبی قلمقدر که ایو وکوتو آیاق قورر الحکمیه انکیچون حضرت
مولانا بیوررلر بیت خاک شو خاک تا برویدکل که بجز خاک نیست مظهر کل دیو بومرتبیه اشارت
ایدرلر ودخی بیت از بهاران کی شود سر سبز سنک خاک شو تا کل بروید رنک رنک دیو نصیحت
ایدرلر قال في الفتوحات ايضا الرياضة عند القوم قسمان رياضة الادب ورياضة
الطلب هي صحة المراد به اي بالطلب اما عندنا الرياضة فهي تذهيب وتهذيب الاخلاق یعنی
ریاضت عند المشايخ الصوفية ایکی قسمدر بری ریاضت ادب وبری ریاضت طلبدر
ریاضت ادب انلر قتنده نفسک طبیعتندن خروج اتمکدر وریاضت طلب مرادک صحیح ودرست
اولمسیدر طلبله مرادک صحتی مراد حق اولدوغی زمان اولور وبیوررلرکه اما بزم قتمزده ریاضت
تهذیب اخلاقدر یعنی هر برمذموم اولن خوی ازاله ایدوب انک بدلی خلق الله ایله متصف
اولمقدر شیخ الاسلام حضرتلری منازل السائرینده ریاضتی اوچ درجهیه تقسیم ایدوب تهذیب

اخلاقی

اخلاقی ریاضت عوامدر دیو بیوررلر کما قال فيه الرياضة على ثلثة درجات رياضة العامة
وهي تهذيب الاخلاق بالعلم وتصفية الاعمال بالاخلاص وتوفية الحقوق في المعاملة عوامک
ریاضتی تهذیب اخلاق ایلمکدر علمله وتصفیه اعمال قلمقدر اخلاص ایله ودخی معاملهسنده ومعامله
حقده اولن حقوقی توفیه ایلمکدر معاملهسنده اولن حقوقک توفیهسی انلره انصاف ایلمک واحسان
قلمق وحقلری واداء اتمک کبی وانلر ایچون ایلمک سویلمک کبی ومعامله حقده اولن حقوقک توفیهسی
عبادات وطاعاتی على وجه الاخلاص قلمقدر وسائر واجباتی بو ولدیغی وجه اوزره ادا ایلمکدر ورياضة
الخاصة حسم التفرق وقطع الالتفات الى المقام الذي يجاوزه وخواصک ریاضتی تفرقه باطنهیی قطع
قلمقدر وعبادت حقه حضور قلبله وجمعیت خاطرله متوجه اولمقدر وتجاوز ایلدیکی مقامه التفاتی
قطع ایدوب دخی مراتب عالیهیه ترقی قلمقدر ورياضة خاصة الخاصة تجريد الشهود عن ثنوية
الشاهد والمشهود والصعود الى الجمع ورفع المعارضات اخص خواصک ریاضتی شاهد ومشهود
اثنینیتدن شهودلرینی تجرید ایلمکدر ومرتبه جمع الجمعه صعود ایلمکدر ومعارضات اسما
وصفاتی رفع قلمقدر یعنی جناب حقک اسما وصفاتی بربرینه معارض ومقابلدر مثلا منعم
ومنتقم وقابض وباسط ومانع ومعطی کبی وبونلرک آثار مختلفهسی بو عالمده ظهوره
کلمشدر انی رفع قلوب بو جمله صفاتله متجلی اولن مرتبه جمعه صعود ایلمکدر باب ثانی ابواب
سلوک منزلسنده اولن درجاتی بیان ایلرکو یاکه هر بر درجه سلوکده بر بابدر بو باب
دخی اون درجه اوزره بنا اولنمشدر درجه اول في الحزن حزن لغتده سرورک خلافیدر
واصطلاح مشایخده ماضیده فوت اولن شیء ایچون باطنک تألم وتوجعنه درلر
فایت اولن شیء یا ممکن التدارک ویا ممتنع التدارکدر ممکن التدارک صلوة وصیام
وسائر فوت اولن واجباتک قضیسی کبی وممتنع التدارک برفوت اولن میتک حیاتنی
طلب اتمک کبی بو راده اولن حزندن مراد اولکی درجهدرکه عبادات وطاعاتک فوتنه محزون
اولمقدر وبطالت وعطالتنه ومعصیت ومخالفتنجی عمرنه تحسر وتأسف قلمقدر
بو کونه محزون اولن قلبک حقنده حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الله يحب كل
قلب حزين بیوردی وبو کونه حزن مراتب سالکیندن بر احسن مرتبهدر شیخ الاسلام
قتنده حزنک دخی اوچ درجهسی وارددر درجه اول عامهنک حزنیدر وهو الحزن على التفريط
في الخدمة وعلى التقصير في الطاعة وعلى ضياع الايام عوامک حزنی خدمت حقنده اولن
تقصیرینه وطاعت حقنده اولن تفریطه وضایع اولن ایامه اوزرهدر اما بو حزنک شرطی بودرکه
قادر اولدیجی فوت اولن عباداتی قضا ایده وفوت اولمینه مداومت ایده اگر بویله اولمز ایسه انک
حزنی صحیح اولمز کما قال ابن العطاء الحزن على فقدان الطاعة مع عدم النهوض اليها من علامات
الاعراض وحزنک ایکنجی درجهسی مریدلرک حزنیدر مریدلرک حزنی قلبلری شهود حقدن غافل

اولدوغی اوزره وددوندن مکاوایه میل قلدیغی اوزره اولور وحزنک اوجنجی درجه سی که اخص
خواص اولنلرکدر انلرک حزنی یوقدر زیرا حزن فقدان ایچوندر واخص خواص اهل وجداندر
پس انلرک حزنی یوقدر زیرا بونلر لاخوف علیهم ولاهم یحزنون مرتبه سنه ایرمشلردر لکن بو قدر
واردر که بعض عارضه سببیله متحزن اولورلر وغیری ایچون حزنی ارتکاب قلورلر نتکم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم کرامتنه اولان حزنی کبی کما قال الله تعالی فی شانه فلعلك باخع نفسك علی اثارهم ان لم
تؤمنوا بهذا الحدیث اسفا وقال علیه الصلوة والسلام ان کل من سوائی یوم القیمة یقول نفسی نفسی
وانا اقول امتی امتی الدرجة الثانیة فی الخوف قال الله تبارك وتعالی فی حدیث القدسی لا اجمع علی عبدی
خوفین ولا اجمع له امنین ان خافنی فی الدنیا لم یخف فی الاخرة وان امننی فی الدنیا لم یامن فی الاخرة
یعنی قولم اوزره ایکی خوفی بر جمع ایلمزم وایکی امنی دخی جمع ایلمزم اکر دنیاده بندن قورقرسه اخرتده قورقمز
واکر دنیاده بندن امین اولورسه اخرتده اولمز پس شول کمسه که اخرتده رب‌سی حضورنده قائم اولوب محاسبه قلنمقدن
خوف ایلیه ونفسنی هوا وهوسدن نهی ایلیه تحقیقا جنت اعلاونک ماوی ومنزلیدر کما قال الله تعالی واما من
خاف مقام ربه ونهی النفس عن الهوی فان الجنة هی الماوی مثنوی لاتخافوا هست نزل خائفان
هست درخورد از برای خائف آن هرکه ترسد مرورا ایمن کنند مرد دل ترسنده را ساکن کنند
خوفله حزنك مابیننده فرق بودرکه حزن زمان ماضیده کچن ایچون باطنك تالمی وتوجعیدر
خوفك دخی اوچ درجه سی واردر عوامك خوفی خواصك خوفی واخص خواصك خوفیدر نتکم شیخ الاسلام
حضرتلری بیوردرلر الخوف علی ثلثة درجات الدرجة الاولی الخوف من العقوبة وهو الخوف الذی یصح الایمان وهو
خوف العامة عوامك خوفی عقوبتدندر وبو عقوبتدن خوف اتمك اولدر که ایمان بونکله صحیح اولور زیرا پیغمبر
حضرتلری اخبار ویردکی وحقك فرانده بیوردوغی تصدیق اتمکدر اکر خائف اولمز ایسه امور اخرویه یه تصدیقی
اتمسه خائف اولمزدی پس اول خوف ایمانك صحتندندر وبو عقوبتدن وعذابدن قورقمق مرتبه عوام اولدیغی ایچوندر
خواص عذاب وعقابدن قورقمز بلکه احتجابدن قورقارلر بو طائفه جنت ایله تبشیر اولنمشلر وعذابدن امین قلنمشلردر
یعنی عصیان ایلمزلر کما قال علیه الصلوة والسلام نعم الرجل صهیب لو لم یخف الله لم یعص خوفك درجه ثانیسی
ارباب مراقبه واصحاب مشاهده نك خوفیدر بونلر مکر الهیدن واستدراج ربانیدن خوف ایدرلر بس
مکر الهیدن بر کمسنه امین اولمز الا خاسر اولنلر کما قال الله تعالی ولا یامن مکر الله الا القوم الخاسرون وشیخ
حضرتلری فتوحاتك ایکیوز اوتوز برنجی بابنده بیوردرلر که اعلم ان المکر عندنا ان یرزق العبد العلم ویحرم
العمل به وقد یرزق العمل ویحرم الاخلاص فیه فاذا رایت هذا من نفسك او علمت من غیرك فاعلم
ان المتصف به ممکور فمن اراد الله به خیرا وعصمه من المکر فلا یضع میزان الشرع من یده بیوردی
بلکه سالك مکر بزم قتمزده اولدر که بر قوله عمل قلنمق علم مرزوق اوله وانکله عمل ایلمکدن محروم اوله
وازا اولور که عمل مرزوق اولور ولکن انده اخلاص ایلمکدن محروم اولور پس قچن بو ذکر اولنان
خصلتی کندو نفسکده ویا غیرده کوره سن بس بلکه بو وصفله متصف اولن ممکوردر پس بر کمسه که

الله خیر مراد ایلیه وانی مکردن محفوظ ومعصوم ایلیه اول کمسه میزان شرعی الدن قومز اکثر مشایخ
مکری بویله تعریف ایدرلر که بر قول مخالفت وعصیان اشلدکجه حق تعالی انی نعمت واحسانن زیاده ایلیه وانی
علی الفور مواخذه قلمیه پس اول عبد کندی عذابدن امین اولمش صنه ومقبول حق اولمش
قیاس قلخیری بو قفکه بو که مکر حقدرلر قال ابن العطا المکر ان یلقی علی وهم الممکورین انهم علی شیء
ولیس کذلك یستدرجهم من حیث لا یشعرون یعنی مکر اولدر که ممکور که وهمنه القا اولنه که بونلر حقدن بر شیء
اوزره در حال بو که زعم ایلدیکنه کوره اولمیه انکیچون بونلرك وهمنه بو مکر القا اولنور که بونلری حق تعالی
شیئا فشیئا بلمدکلری یردن هلاکه قریب قلور وقهر ایده شیخ حضرتلری مع اساءت الادب اذدیاد نعمت وعدم
مواخذه عوامك مکر بیدردلر اما ارباب طریقتك واصحاب حقیقتك مکری بودرکه هربار که اساءت ایدرلر
وجد وحاللری وکرامت وولایتلری زیاده اولیه پس بو که مغرور اولوب دیه‌لرکه بز مقبول حق اولیا یعنی بزدن
بو ذوق وحالت وکشف وکرامت منقطع اولوردی کما قال الشیخ فی الفتوحات واما بقاء الحال مع سوء الادب
فهو فی اصحاب الهمم رأینا منهم جماعة کثیرة بالمغرب وبهذه البلاد انهم یسیئون الادب مع بقاء الحال المؤثرة
فی العالم مکرا لهم من الله فیتخیلون لو لم تکونوا علی حق فی ذلك لتغیر الحال علیهم نعوذ بالله من مکره الخفی قال
الله تعالی سنستدرجهم من حیث لا یعلمون واملی لهم ان کیدی متین یعنی فتوحاتده بیوردرلر اما حال
ذوق باطنك مع سوء الادب بقاسی اصحاب همت وارباب طریق اولنلره اولور بز بو کونه ممکورلردن مغربده
وبلاد رومده چوق جماعت کوردك تحقیقا بونلر سوء ادب وکستاخلقلر ایدرلردی عالمده مؤثر اولن
حالت ونصرتلری بلکه بونلردن معصیت واساءت کرامت وحاللری زائل اولمزدی بونلره مکردن اوتری
پس بونلر تخیل ایدرلرکه اکر بو خصوصده حق اوزره اولمسه لردی اول حال بونلرك اوزرنه متغیر اولوردی
نعوذ بالله من مکر الخفی حق تعالی حضرتلری بیوردرلرکه بز بونلره کیم که مستدرج اولورز یعنی عذابه درجه
درجه قریب قلورز امهال الله وادامت ذوق حال الله اذدیاد رفاهیت بالله شول حیثیتدنکم بونلر بلمزلرکه بو
استدراجدر بلکه زعم ایدرلرکه بو حق تعالی جانبندن انلره نشاط وانفراجدر حق جنابی بیوردرکه واملی لهم ان کیدی
متین بن بونلره امهال ایلرم تحقیقا بنم مکرم متیندر برشیله دفع اولمز وقال الشیخ واما المکر
فی خصوص الخصوص وهو خرق العادات واظهار الایات والکرامات بغیر امر الهی لا من وجب علی الاولیاء
سترها کما وجب علی الرسل اظهارها لانهم مامورون بالدعوة الی الله والولی لیس کذلك انما یدعو الی الله
بحکایة دعوة الرسل وبلسانه الی بلسان محدثه کما یحدث الرسل وشیخ حضرتلری اخص خواصك مکر حقنده
بیوردرلرکه اخص خواصك مکری بغیر اذن الهی خرق عادات واظهار کرامات ایلمکدر زیرا شان
بودرکه اولیا اونده کراماتك ستری واجبدر نتکم مرسلین اوزرینه انلرك اظهاری واجب اولدوغی
کبی زیرا رسل الله دعوته مامورلردر ولی دخی مستقلا مامور دکللردر ولی الله دعوت ایلمزلر
الا رسول لسانیله وانك دعوتی حکایه اتمکله کندو احداث ایلدیکی لسانیله ایده نتکم رسول مستقلا
کندو احداث ایلدیکی لسانیله حقه دعوت ایلرو ولی اکا متابعتله دعوت ایلر بعض مشایخ بو کرامات وکشفلر

ممكور اولور وبعضنك باشنه ارباب دنیا اوشر بو سبیله مكر وغروره دوشر بو تسخیر خلق تصرف وكرامات
عد ایدوب بو قدر لذته مفتون اولوب بولنش شش پس خواصك خوفی بو ذكر اولنان مكرلردندر اما خوفك
اوچنجی درجه‌سی كه اخص خواصك خوفیدر بونلرك مقامنده اگرچه بو كونه خوفلر یوقدر ولكن بونلره هیبت جلال
مستولیدر كما قال شیخ الاسلام ولیس فی مقام اهل الخصوص وحشة الخوف الا هیبة اجلال وهو اقصى
درجة تشار الیها فی غایة الخوف عقوبتدن خوف مرتبه‌سی نفسده اولنلر ایچوندر ومكر الهیدن خوف ایتمك مرتبه‌سی
قلبده اولنلر ایچوندر اما مرتبهٔ مشاهده ومعاینه‌ده اولنلر ایچون هیبت وجلالت واردر كه اقصى درجات
خوف بودر اكمل كمّلیندن غیریلرك جانی آتش هیبت حقه طاقت كتوره‌مز اگر صدمهٔ عزت الهی زیاده اولورسه بونلر
دخی طاقت كتوره‌مزلر نتكم حضرت موسی صعقا بو معنایه دلالت ایدر بیت چون برافروزد آتش هیبت جگر از تاب
آن كباب شود بحر قهرش اگر برآرد موج عرصهٔ كون فكان خراب شود الدرجة الثالث فی الرجاء رجا اضعف
منازل عارفین واحسن مراتب طالبیندر اگرچه طالبه نسبت بر فائده‌لو اوصفدر ولكن من وجه جنابِ حقك
ارادتنه معارضه درر وجه معارضه بودر كه جناب حق جملهٔ اشیانك مالكیدر ومالكك شانی ملكنده كیف
مایشا تصرف قلمقدر رجینك بر عبد رجا حبلنه تعلق ایلسه مراد ایلدیكی شیئه من وجه مراد حقه معارضه قلمش
اولور مثلا حق جانبندن طبعنه مخالف برشی كلسه رجا ایلدر كه نولیدی بو كار اولمیه‌یدی شول مرادم اولیدی
وبو كردار ظهوره كلمیدی بنم استدیكم مرام حاصل اولیدی پس بو كونه رجا كه غیری مراد حقه اوزره ترجیح
اتمش اولور اصل عبده لایق اولان اولدر كه مالكنك امرینه وارادتنه تسلیم اوله وكندو ارادتندن فانی اوله ونفسی
الى الحكمة تفویض قله ودخی بیت ارید وصالك ویرید هجری فاترك ما ارید لما یرید دیمیش عزیزلرك مرتبه
بولیه ایسه رجانك مرتبه‌سی اضعف اولدوغی انكیچوندر كه مراد حقه خلاف اولی زعم ایلروانی رجا قلور
اما عارفلرك مرادی حقك مرادیدر اگر حق بونلردن دعا وجا مراد ایلسه رجا ایدرلر واگر مراد حقی
سكوت وتسلیمده كورورلرسه ساكت اولوب تسلیم اولورلر اما حد ذاتنده رجا بر فائده‌لو خصلتدر جمله‌دن بری
حرارت خوفی تبرید وآتش یأس تخمید ایلر اگر خوف رجا طرفنه غالب اولسه سالكی یأسه براغور ولا ییأس من روح
الله الا القوم الكافرون فحواسی اوزره مأیوس اولنلر كافر صفتیله متصف اولور واگر رجا طرفی
غالب اولورسه امن واغترار حاصل اولور وامنده اولنلر افامنوا مكر الله فلا یأمن مكر الله الا القوم
الخاسرون مقتضاسی اوزره خائب وخاسر مرتبه‌سنه بولورلر پس عبدك شانی بین الخوف والرجا
اولمقدر وكندو بو ایكی صفتی جناحین منزله‌سنده بولمقدر كما جاء فی الحدیث لو وزن خوف
العبد والرجاؤه لاعتدلا ویسمیا جناح القلب ورجانك دخی بر فائده‌سی اولدر كه معاملاته
داعیه وباعث اولور حالنی مقوی اولور وحقه حسن ظن ایتمكه واسم محسنه قلبنی ربط قلمغله تهییج
وتشویق قلور اگر رجا اولمزسه عبد خدمتده وعبادت وطاعتده عاطل وباطل قلور روح كوششدن
وكلالته نائل اولمدن ودرجات عالیاتی بولمه‌دن محروم اولور پس بدایت سلوكده سالكه بو ایكی صفت لازم
وواجب اولنلردندر الدرجة الرابعة فی الخشوع قال الله تبارك وتعالى الم یان للذین امنوا

ان تخشع

ان تخشع قلوبهم لذكر الله خشوع قلبك لینت ورقتنه وجناب حقه تواضع وانقیادنه درلر تقدیر كلام
ای مؤمنلر اللهك ذكری ایچون قلبلری خاشع وخاضع اولمق وقتی كلمدیمی یعنی مؤمنلرك قلبلرینه خشوعه عدم
عذر وبهانه یوقدر دیمك اولور اما اصطلاح قومده خشوع شول حالته درلر كه خوف ومحبتله ممزوج اوله
ومحبوب متعالینك عظمت وجلالی خوفندن نفسی منجمد ومنكسر قلور وطبیعتك قوا وهوسنی تسكین ایده
خشوع وخضوع بو زیاده اصحاب طریقته وارباب عبادات وطاعته لازم اولن صفتلردندر آخرته بو صفت
بونلردن كیدوب اهل كبر ونخوته نقل ایلر كما قال الله تعالى وجوه یومئذ خاشعة عاملة ناصبة خشوع
بر صفتدر كه تجلی الهیدن حاصل اولور بر شیئه كه تجلی الهی اوله اول شیء حقه خضوع وخشوع قلور كما روى
البزار عن النبی صلى الله علیه وسلم قال علیه الصلوة والسلام اذا تجلى الله بشیء خضع له حق تعالى جل وعلا
برشیئه تجلی ایلسه اول تجلی واسطه‌سیله اول شیئه علم حاصل اولور علم ایسه ابتدا خشوع وخشیتی مستلزم
اولور انكیچون حقدن خاشع وخاشی اولنلر عالملردر كما قال الله تعالى انما یخشى الله من عباده العلماء وقال
علیه الصلوة والسلام انا اعلمكم واخشاكم لله قچن بر قلبه بر تجلی حاصل اوله اول قلب امر الهیه متذلل اولور پس جوارح
واعضا دخی اكا متابعت قلور اما بر كرسنك قلبی خاشع اولمیه جوارح واعضاسی دخی خاشع وخاضع اولمز
نتكم رسول الله صلى الله علیه وسلم حضرتلری بر كیشیه صلوتده یمینی ویساره ملتفت كوردی بیوردیلر كه لو خشع
قلب هذا الرجل لخشعت جوارحه پس عدم خشوع ظاهر كه الظاهر عنوان الباطن فحواسی اوزره
عدم خشوع باطنه دلالت ایدر والله اعلم الدرجة الخامسة فی الزهد زهد لغتده ترك دیرلر وبو
قومك اصطلاحنده جمیع اشیادن بالكلیه رغبتی اسقاط ایلمكدر دنیا ومافیهادن اعراض ایدوب نفسی
ماسوایه اولن میل ومحبتدن تجرید قلمقدر عوامك قرب حقه مؤدی اولور مرتبه‌سی ارادتده اولنلرك كمال واصل قلور
وكمال واصل اولنلر بو مرتبه‌ده دنی والاشم بولور عوام ترك دنیا ومافیها ایتمكله قرب حقه یول بولورلر ومریدلر
ماسوادن نفسی تجرید ایتمكله جمعیت باطن حاصل قلورلر اما اخص خواصه نسبت بو زهد خست ودناءتدر زیرا
خواصك دینه شهود دنیه حقك غیریدن قدری وندی یوقدر زیرا بونلر بو دنیایه الله نظریله نظر ایدرلر ایله
حق نظرنده بو دنیانك جناح بعوضه قدر قیمتی وقدری یوقدر كما قال علیه الصلوة والسلام لو كانت
الدنیا تزن عند الله جناح بعوضة ما سقى منها كافرا شربة ماء پس برنسنه‌نك كه حق قتنده جناح بعوضه
قدر رغبتی اولمیه كامل ولی اولنلر انی ترك ایلدم دیمك خساست ودناءتدر كما سئل الشبلی عن الزهد
فقیل ما الزهد قال لا زهد عندنا لانه ای مقدار قل من جناح بعوضة حتى نزهد فیها كم تصول
بترك كیف والى متى تفتخر باعراضك عما لا تزن عند الله جناح بعوضة وشیخ حضرتلری فتوحاتنده بایزید
حضرتلرندن نقل ایدوب بیوردیلر قال ابو یزید انی كنت زاهدا ثلثة ایام اول یوم زهدت فی الدنیا
والیوم الثانی زهدت فی الاخرة والیوم الثالث زهدت فی كل ما سوى الله فنادانی الحق ماذا ترید یا بایزید
قلت ارید ان لا ارید لانی انا المراد وانت المرید اكثر طالب بو كلاملری اوكرنمكله كندولری بو كامللر
طبقه‌سنده زعم ایدرلر ودر كه دنیانك وارین یوغین یانمده برابردر حال بو كه بر شیء ضایع اولسه الم

ومضطرب اولورامّا كبارك شانی بودركه جمیع دنیا ومافیهایه مالك اولسه‌لر وجمله‌سنی دفعة واحدة
ضایع بولسه‌لر اصلا كوكللرینه الم واضطراب كلمز پس سالك بومرتبه‌یه اولنجیه‌دك صورتا ومعنا چوق اشیانك
واصل ٧
ابلمك كركدر حتی بومرتبه‌نك حالی اوله اولا احرامی ترك ایتمك كركدر **حذرا عن عتاب الله وسخط علیه**
واموال وارزاق شبهه‌لو اولن شیلری ترك ایلیه **كراهة عن مشاركة الفساق فیه** زیرا فساق
مواضع رغبت ومادهٔ شهوت اولن اموال ارزاقه میل ومحبت ایدرلر اكر سالك دخی اموال وارزاقه میل ومحبت ایلیه
انلرك محبوبنه میل ایلمده مشاركت قلمش اولور پس انلره مشاركتی كندویه روا كورمیوب حتی نفس هر نسنه‌نك كفایت
مقدارینه الی قوت ما باقیسنی فی سبیل الله ترك ایلمك كركدر **كما انفق** ابن الفارض من یسر القناعة بابینی بلغه
وهو یقول فی نظم السلوك **بیت** وانفقتا من یسر القناعة راضیا من العیش فی الدنیا بایسر بلغته بعده بو
حكمه ترقی قله حظوظ عاجل وازواق آجل خدادن هر نسنه غیری ماسوی حكمنده اولن ترك ایلیه حتی
قلبنده خدادن غیریه محبت قلمیه بو تقدیرجه كبارك ذوق المش اولورو انلرك مرتبه‌سنی من وجه بولمش
اولورو عارفلر زهدینه واصل اولمش اولور زیرا زهدك اوچ درجه‌سی واردر اولكی درجه عوامك ایكنجی
خواصك اوچنجیسی عارفلرك **زهد العوام ترك الحرام** دیمشلر **وزهد الخواص ترك ما زاد علی قدر الضرورة**
دیو تعبیر قلمشلر **وزهد العارفین ترك ما سوی الله** دیمكله تفسیر ایتمشلر پس جمیع ماسوانك محبتی قلبكده
قلمد قدنصكره مرتبهٔ جمله دنیانك ملكی سنك ملكك اولسه ضرر ایتمز نتكم انبیادن حضرت ابراهیم خلیل
علیه السلامك اموال وارزاقی وار ایدی وحضرت سلیمان علیه السلامك واولیاء اللهدن نیجه صاحب عنوانك
هر برینك املاك واسبابی واردی لكن انلر خدادن غافل اولمدقلرندن اموال وارزاق انلره حجاب اولمزدی
انكیچون حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم **كل ما الهاك عن مولاك فهو دنیاك** بیوردیلر وحضرت
مولانا قدس سره دخی بورایه مناسب بیوردیلر **مثنوی** چیست دنیا از خدا غافل بدن نی قماش ونقره
وفرزند وزن چونكه مال وملك را از دل براند زان سلیمان خویش جز مسكین نخواند
الدرجة السادسة فی التقوی قال الله تبارك وتعالی ان اكرمكم عند الله اتقیكم حق قتنده جملهٔ
اكرم واشرف اولنلر متقی اولنلردر اكرچه دنیاده اهل غنا كریم وشریفدر لكن آخرتده اكرم واشرف اهل
تقوی‌در **كما قال علیه الصلوة والسلام كریم الدنیا الغنی وكریم الاخرة التقی** وعند الله اكرم اولمق
حسب ونسب وجد واب دخی سبب اولمز بلكه الله قتنده اكرم واشرف اولمیدن بكه اللهدن قورقوب
وحرامدن پرهیز قلسون **كما قال علیه الصلوة والسلام** من سره ان یكون اكرم الناس عند الله فلیتق الله
زیرا الله قتنده وانبیا واولیا حضورلرنده بركسه‌نك بركی اوزره دولت دنیا ایله وحسب ونسب واوبا ایله
فضیلت وشرفیتی اولمز الا كه تقوی ایله **كما روی ابو هریره** عن النبی علیه الصلوة والسلام قال لا افضل لاحد
علی احد الا بالتقوی تقوی لغتده فرط صیانة دركه هر ضرر لو شیدن اما عرف اهل شرعده واردر
آخرتده ضرر ویرن شیلردن پرهیز ایتمك ونفسی انلردن صیانت قلمقدر تقوانك اوچ درجه‌سی
درجهٔ اول نفسی عذاب مخلددن بری ایلكدر شركدن وكفردن توقی ایتمكله بو عوامك تقواسیدر وایكنجی
جمیع

جمیع صغیره وكبیره اولن خطایادن تجنب اولمقدر بو خواصك تقواسیدر اهل شرع قتنده متعارف
اولن تقوا دخی بودر حضرت مولانا دخی بو مرتبه‌یه اشارت بیوروب بیوردیلر **مثنوی** متقی انست كو بیزار شد
از ره فرعون وموسی وار شد متقی اولین دینكه ضرری اولین شیء ضرری اولن شیلردن خوفلندن حذر
ایتمكله ترك ایلكدر حتی درجهٔ متقینه واصل اوله نتكم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بو معنایه اشارت
ایدوب بیوردیلر **قال علیه الصلوة والسلام** لا یبلغ الرجل درجة المتقین حتی یدع ما لا بأس به حذرا مما به بأس
ومشایخ متقیلری بویله تعریف ایلدوب بیوردیلر كه **التقی من سلك طریق المصطفی** ونبذ الدنیا وراء
التقوا وكلف نفسه بالاخلاص والوفا واجتنب الحرام والاثام والجفا وتقوانك اوچنجیسی ماسوی اللهدن توقی ونزیه
ایلمكدر وسرینی غیریدن تنزیه وتطهیر قلمقدر حق تقوا بودركه آیت كریمه‌ده امر اولندی **واتقوا الله حق تقاته**
دیمكله **بیت** نه زهد دهی بخلوت یار تا زغوغای غیر وانس هی تقوی حقیقی حسن بصری قولی اوزره **ان لا
تخشی علی الله سوی الله** در وامام قشیری بیوردقلری اوزره رؤیة تقوادن متبری اولمق وكندوی
متقی ومتقی بلمن توقی قلمقدر ودائما رحمت وفضل خدایه متكی ومعتمد اولمقدر **بیت** سود از لطف ازل
جوكه درراه سلوك تكیه برطاعت وتقوی خود نتوان كرد **الدرجة السابعة الورع** ورع لغتده شبهه‌لو
اولن شیلردن پرهیز واحتراز ایتمكدر حلال مبیندر وحرام معیندر لكن بینهماده مشتبهات كثیره واردر پس
استفت قلبك وان افتاك المفتون حدیث شریفك فحواسی اوزره شبهه‌لو اولن شیلرده مؤمن قلبندن
استفتا ایلیه واكر قلبی حلال اولمسنه مطمئن اولورسه وقرار قلورسه قبول ایلیه واكر قلبنه اول شیلر اضطراب
وخلجان ویررسه انی ترك ایلیه **كما قال رسول الله صلی الله علیه وسلم دع ما یریبك الی ما لا یریبك** یریب سبع
وزننده راب یریب دیبه‌دن مشتقدر دیبه قلبه شكر وقلق ویرمكه دیرلر پس تقدیر معنای حدیث شریف
اترك ما یقلقك زاهبا الی ما یطمئن به قلبك ای اذا وجدت نفسك مضطربة فی شیء فدعه واذا وجدتها
مطمئنة فاستمسك به دیمك اولور زیرا قلبك اضطراب وخلجانی اول شیلك حرام اولمسنه علامتدر وسكون واطمینانی
انك حلال اولمسنه دلالت ایدر وشهادت ایدر سالكه ورعی ایو برخصلت اولمز زیرا جمیع خصایل وفعالك احسن
وافضلیدر وعدد بو معنایه شاهد جابر حضرتلرندن رضی الله عنه روایت اولنان بو حدیث شریفدر كه بیوردیلر بركون
بر خصلت رسول صلی الله علیه وسلمك حضور شریفلرنده عبادت وطاعت وجهاد خیر ایله ذكر اولندی وبر آخركه دخی ورع ایله
ذكر قلندی **فقال صلی الله علیه وسلم** لا تعدل بالرعة یعنی لا تقابل ولا تعادل شیء بالورع فان الورع افضل كل
خصلة دیمك اولور كه بس ورع افضل كل خصال اولدیغی ایچون حضرت نبی علیه الصلوة والسلام بر حدیث آخرده بو كه ملاك
دین بودر **كما قال علیه الصلوة والسلام** ملاك دینكم الورع سئل الشبلی عن الورع قال ان تتورع من ان یتشتت قلبك
عن الله طرفة عین یعنی قلبك اللهدن طرفة العین متشتت ومتفرق اولمقدن تورع ایلمكدر دیدی **وسئل الخواص**
عن الورع قال ان لا یتكلم العبد الا بالحق غضبا او رضا **الدرجة الثامنة فی التبتل قال الله تبارك وتعالی**
واذكر اسم ربك وتبتل الیه تبتیلا قال البیضاوی ای دم علی ذكر الله لیلا ونهارا واذكر الله یتناول انواع
الذكر من التسبیح والتحمید والصلوة وقرائة القرآن ودراسة العلم ومعنی وتبتل ای انقطع بالعبادة الی الله وجرد نفسك عما سواه

تبتّل جمیع ماسوادن بالکلیه منقطع اولوب اللهه متوجه اولمقدرلر حق عند اهل التحقیق جناتدن و دولت
اخرتدن دخی متبتّل اولن نفسی مجرد قلوب کرامتی جناب حقه منقطع اولمش اوله اشلا بر کمسه حقه جنت ایچون و نعیم اخرت ایچون
دنیادن منقطع اولسه اولکه حقیقت حقه منقطع اولمش اولمز بلکه جنته و اخرته منقطع اولمش اولور و تبتّل محض اولدر
جمیع ماسوادن بالکلیه اللهه منقطع اولمقدر و جمیع ماسوادن منقطع اولمق معناسی سالک کندی نفسندن و هواسندن و اکا متابعت ایلمکدن
منقطع اولمقدر و دخی خلق عالمه اعتماد ایلمکدن و بونلردن خائف اولمقدن و بونلرده مانع و معطی بلمکدن و ضار و نافع الکمدن بالکلیه
حقه متبتّل اولمقدر الدرجة التاسعة والعبادة والعبودة عبادت غایت اقصای خضوع و تذلل درلر نتکم طریق معبد
درلر مذلل معناسن ویردلر اکثر مشایخ عبادتله عبودتی فرق ایتمامشلردر اما بعض محققلر لفظاً و معناً ایکیسینک ما بیننی فرق
ایتمشلر عبادتنک ماضیسی فتح عینله و عبودتنک ضم عینله در دیمشلر و معناسنده دخی فرق عظیم بولمشلر صاحب تیسیر درکه
عبادت و للغه درلر و عبودت قول اولمقدر لرضا عبادت عابد دینور و صاحب عبودته عبد اطلاق اولنور پس بو ایکی
صفت سالکه لازم و واجب اولن صفتلردندر بر کمسه که مجمع اسرار عبادت و مطلع انوار عبودت اولمیه مقبول حق اولمز
وراه سلوکده کماله ایرمز بیت خدارا پرستش کن و بنده کی کزین هر دو یابد و دولت زنده کی پرستش دولت غیر ساز تبری
کشد بنده کی سوی فرمان بری جناب حقه عبادت ایکی نوع اوزره در بری عبادت ذاتیه مطلقه در و بری عبادت صفاتیه
مقیده در عبادت ذاتیه اولدر که هر شی علم حقده ایکی امر کنه امتثال ایدوب تکوین و تعیینی قبول قلوب وجوده
کلسیدر بو عبادت مستموا الحکم در رحمت رحمانیه عامه مقابلنده واقع اولمشدر که بو رحمت رحمانیه فی سابقه
عم هر شیئک وجودنه شاملدر هر شی بلا تکلیف و لا تکلف بر یوزدن اللهه قولدر و فرمان بردر و اما عبادت صفاتیه
مقیده که رحمت رحیمیه خاصه نک مقابلنده واقع اولمشدر انبیا و رسل وساطتیله خلقه تکلیف اولنن عبادتدر
پس رحمت رحیمیه خاصه نک وصولنه بو عبادت شرطدر بو عبادت اختیار له اولن عبادتدر عبادت ددکلری دخی
اختیار له اولن عبادتدر و الا هر شی جناب حقه بلا اختیار عبادت ایدجیلردر نتکم حضرت مولانا بیوردر مثنوی اختیار
امد عبادت رانمک ورنه میکوید بنا خواه این فلک پس تفاوت احوال عباد عبادت صفاتیله ظاهر اولور نتکم
بعضیسی اختیار له پرستش و طاعت ایدر و بعضیسی عصیان و مخالفت جانبنه کیدر و اختیار له عصیان قلنلر درکات جحیمه داخل اولور مثنوی
از پرستش ان یکی بر صدر و جاه وان دکر از سرکشی در قعر چاه بنده کی امد محک را اعتبار زین محک پیدا کشت
هر یک را عیار پس حقیقتده حقه عبادت ایتمک اولدر که فرمان خدایی فرمان هوا اوزره اختیار ایده حتی
ما دامکه فرمان هوایه مخالفت ایتمیه سن فرمان خدایه متابعت قلمش سن زیرا ما نعت الجعد مصرع یار ضای
دوست باید با صفا خویشتن هوا پرست خدا پرست اولمز هوایه اوین خدایی بولمز بیت ما دامکه تو هوی پرستی
دست نه دهد خدا پرستی قال الله تبارک و تعالی فی عابد الهوی افرأیت من اتخذ الهه هواه پس اهل طریقته لازم
اولندر اولدرکه هوایی ترک ایدوب خدا پرست اوله عابدان خدا دورت قسمدر انجق بر قسمی صحیح خدا پرستدر
غیریسی نوعا هوا پرستلکدن خالی دکلدر اولکی قسمی اول عابدلردر که عبادت جنت و ما فیها ایچون ایدرلر
عقوبتدن خوفلری بونلر تاجران مزدوراندر و ایکنجی قسمی عبادتی عقوبت[...] اولدیغی ایچون ایدرلر بونلر حاکم[...]
و بنده کاندر اوچنجی قسمی استحیا من الله عبادت ایدرلر بونلر صادقان و مریداندر دوردنجی قسمی محبة لوجه الله

وطلباً

وطلباً لمرضات الله عبادت ایدرلر بو خاصه عاشقاندر کما قالت الرابعة رضی الله عنها بعزتک و جلالک
یا رب ما عبدتک من نارک ولا رغبة فی جنتک الا لوجهک الکریم بو مرتبه عبودت دیرلر و عبادتله عبودتک
برفقی دخی بودر که عبادت کلفت و مشقتله مع الخوف والرجا اولن بنده لکدر و عبودت بلا کلفت
ولا مشقت ولا خوف ولا رجا اولن افکنده لکدر ذوقا و شوقا جان و دلدن حاصل اولور نتکم
ابن فارض حضرتلری بو مقامه بو بیتله اشارت قلور بیت و کل مقام عن سلوک قطعته عبودیة
حققتها بعبودة یعنی هر مقامی که مقامات سلوکدن بر قطع ایلدم عبودتله اول عبودتی تحقیق
و تثبیت ایلدم عبودتمله ذوق و شوق قلما اولن طاعتمله پس خواصک طاعتی دائما ذوق
و شوقله اولور و عوامک طاعتی طوعا و کرها اولور و طوعا و کرها اولن عبادتده اسمان و زمین
و ما فیها دخی مشترکدر کما قال الله تبارک و تعالی للسموات والارض ائتیا طوعا او کرها قالتا
اتینا طائعین مثنوی اسمان طوعا مهاد عاشقان اسمان کرها بلجام قلان بوردی یعنی حضرت مولانانک بو معنایه
اشارتدر پس انبیا و مرسلین و ملائکه مقربین و اولیاء کاملین جناب حقه طوعا و ذوقا و شوقا عبادت
ایلمکدن و دخی بر عبد دیمکدن عار ایلمزلر کما قال الله تبارک و تعالی لن یستنکف المسیح ان یکون عبد الله
ولا الملائکة المقربون بلکه جمیع انبیا و اولیا کمالی عبودیتده بولمشلردر انکیچون حضرت مولانا دخی بیوردر
بیت من بنده شدم بنده شدم بنده شدم من بنده بخدمت سرافکنده شدم هر بنده که ازاد شود
شاد شود من شاد ازانم که ترا بنده شدم الدرجة العاشرة فی الحریة حریت ربقه رقیتدن ازاد
اولمقدیرلر و بنده بند دراهیم و دنانیرکن خلاص اولوب دلشاد اولمغه تسمیه ایدرلر نتکم حضرت مولانا بیوردر
مثنوی بند بکسل باش ازاد ای پسر چند بند سیم و بند زر بو خلقدن هر برسی بر شیئک قولی اولمشدر
و انی معنا کندویه معبود قلمشدر کمسی اسیر درهم و دینار و کمسی بنده نفس غدار و کمسی دخی عبد بطن
و اسیر فرج مردار اولمشدر انکیچون حضرت رسول صلی الله علیه و سلم بو صفتلو کمسنه لره بددعا ایدوب بیوردرلرکم
تعس عبد الدنیا و تعس عبد الدینار والدرهم و تعس عبد بطنه و تعس عبد فرجه ان اعطی رضی و ان
لم یعط سخط پس سالکه لازم اولن اولدر که بونلره اسیر اولمیه ازاد اولوب حق قولی اولمغله دلشاد
اوله سئل الجنید متی یکون العبد عبداً محضاً لله قال اذا کان حراً عما سوی الله بیت اندم کم
بنده کی حق شاد بود زانکه هر دو کون ازاد بود شیخ حضرتلری فتوحاتده بیوردرلرکم فالحریة
عبودة محضة لله فاذا کان العبد حراً عما سوی الله لا یسترقه الکون الا الله یعنی حریتدن مراد سائر
اشیانک قیدندن ازاد اولوب محضا اللهه قول اولمقدر پس بر بنده که ماسوی اللهدن حر اولسه
انی بر شیئه رق و عبد ایده من اللهدن غیری اکثر سالک اسیر درهم و دینار اولمقدن خلاص اولور
ولکن اسیر نفس خرا اولورلر [...] و خور قلورلر پس کرکدر که قید تندن و بند بدندن
دخی نجات بوله نتکم حضرت بایزیددن منقولدرکم رأی رجلا فقال له ما حرفتک قال خربندة قال امات الله
حمارک لتکون عبد الله لا عبد الحمار اسیر لذت تن اولن اسیر خرا اولندن بدتردر بیت اسیر

لذت تن مانده وکرنه ترا چه عیش هاکه درعالم دل مهیاست باب ثالث سلوکه اولن معامله نک بیانی ایدر بو باب دخی اوچ درجه یه شاملدر درجه اولی مراقبه نک بیانی ایدر مراقبه و ترقب ارتقاب لغتده انتظار معناسنه در اما اصطلاح مشایخده مراقبه جناب حقی قلبله ملاحظه ایتمکه دیرلر و حضرت حقی ملاحظه قلمق انی دائما کندیه حاضر و ناظر و اقوالکه سمیع و احوالکه علیم و اعمالکه بصیر بیلمکله و مشاهده قلمقله اولور زیرا حق تعالی عبدینک هر حالنه جزوی و کلی اولسون اعمالنه ناظر و شاهددر کما قال الله تبارک و تعالی فی کتابه الکریم وما تکون فی شان وما تتلوا منه من قران ولا تعملون من عمل الا کنا علیکم شهودا اذ تفیضون فیه یعنی یا محمد سن بر کارده اولمزسین و دخی قرآندن بر مقدار اوقومزسن و دخی سزای عبادم عملدن بر عمل ایشلمزسز الا بن سزلک اوزریکزه ناظر و شاهد اولورز شول وقتده که سز اول عمله داخل اولوب خوض ایدرسز پس کرکدر که طالب هر یرده حقه مراقب اوله و انی کندیه ناظر بیله کما قال الله تعالی الم یعلم بان الله یری یعنی عاصی و کافر اولن بلمزمی که تحقیقا الله تعالی هر کسک احوالن کورر و اسرارینه مطلع اولور و الا کوره انه جزا قلور محققدر دیرلرکم بو آیت شریفک ورودی خاص و حکمی عامدر و دخی بو آیت شریفده هم وعد و هم وعید واردر پس دیمک اولور که ای عاصی توبه ایله که الله کناهکه عالمدر و ای مرائی عملکه اخلاص ایله که حق سرکه مطلعدر و ای مؤمن بر یری تنها صنوب خطایه شروع ایتمه که حق هر یرده حاضر و ناظردر نتکم بعض مشایخ بیوررلر اذا عصیت مولاک فاعص فی موضع لا یراک جنید بغدادی حضرتلرینک بر نومریدی وار ایدی سائر مریدلرندن زیاده اکا رعایت ایدردی اندن مقدم اولان مریدلر اکا غبطه ایدوب دیدلرکه هنوز کلدی برکیه بو قدر تعظیم نیچه ایجاب ایدر شیخ نور ولایتله بونلرک مافی الضمیرین بلوب بونلره بر طوق ویروب دیدکه وارک شونی قلک بر تنها یرده ذبح ایدک پس بونلر اول طاوقلری ذبح ایدوب کوردیلر الا اول نومرید اولن ذبح ایتمیوب کوتوردکده شیخ سؤال ایدوب دیدیکه سن نیچون ذبح ایتمدک دیدی اول یکت دیدیکه بیوردیکز که بونی بر تنها یرده ذبح ایله پس هیچ بر تنها یر بولمدم و حق تعالی حالی بر محل کورمدم حضرت جنید بونلره دیدیکه بنم بو کاره رعایتم اشته بو مشاهده ایچوندر پس حقی دائما حاضر و ناظر بیلمک و سمیع و بصیر مشاهده قلمقدن مقصود اولدرکه انک حضورنده افعال قبیحه ایلمکدن و اقوال شنیعه سویلمکدن حذر ایلیه نتکم حضرت مولانا بو مرتبه یه مناسب بیوررلر مثنوی از پی آن گفت حق خود را بصیر که بود هر دم ترا دیدن نذیر از پی آن گفت حق خود را سمیع تا ببندی لب ز گفتار شنیع از پی آن گفت حق خود را علیم تا نه اندیشی فسادی تو ز بیم بو ابیاته مناسب و اسطی دیرکه المراقبة محافظة القلب عن سوء الخواطر و مشاهدة الحق فی الباطن و الظاهر و قاشانی دخی دیرکه المراقبة دوام شهود نظر الحق الیک وان تشاهده رقیبا شاهدا علیک ولا تفارقه بفعلک فعله و ارادتک ارادته فلا تفعل ولا ترید الا ما فعله و اراده یعنی مراقبه حقک سکا شهودینی دوام ایدر و سنک دخی انی اوزریکه رقیب مشاهده قلمقلغکدر و فعلکله انک فعلنه معارضه قلمقدر و ارادتکله انک ارادتنه مخالفت ایتممکدر و دخی بر شی ایشلممکدر و بر نسنه دلممکدر الا انلر ایشلیوب و دلدیکی نسنه اوله پس بو مرتبه ده اولان و بو مشاهده یی قلیجلرده حرمت و رعایت خصلتی ظهوره کلور و معامله سی دائما

حرمت

حرمت و رعایت اوزره اولور درجه ثانیه حرمت و رعایت نک بیانی ایدر مشایخ دیرکه المراقبة هی تعظیم الامر باتیان المأمور به والانتهاء عما نهی عنه بان یعرف عظمة ربه و یعبده علی وجه الحرمة والتعظیم یعنی حرمت امر حقک تعظیمیدر مأمور به ادا قلمقله و منهی عنه دن معرض اولمقله دخی ربکک عظمتنی بیلمکله و اکا علی وجه الحرمت والتعظیم عبادت قلمقله مراقبه ایروب مشاهده مرتبه سی بولدقدنصکره حرمت و رعایت قیام و قعود و جلوس و قعده دخی اجرا اولنور زیرا پادشاه اعظم قتنده بنده یه البته مؤدب و اهل حرمت اولور کما روی ان بایزید تعب لیلة من طول القیام فلما جلس مد رجله فسمع هاتفا یقول هکذا یجلس الملوک ولا یجلس مثل هذا العبد الصعلوک فحلف ان لا یمد رجله بعده ابدا حرمة لربه یعنی بایزیدک روایت اولندیکی بر کیجه زیاده طول قیامدن کندولره فتور و تعب کلوب اوتوردی پس اوتوروب ایاقلرین اوزتدوغی کبی هاتفدن بر آواز اشتدیکه متنبه اولدیکه بو کونه صعلوک اوتورمز بلکه بویله ملوک اوتورر پس اول حضرت قسم ایلدی اندنصکره ابدی ایاق اوزتممغه ربنه حرمت و تعظیملدن اوتوردی مثنوی هر که او در حرمت او حرمت برد هر که آرد قند لوزینه خورد پس ارباب کمال اصل حین انبساطده حرمت قلمق کرکدر و حین انبساطده اولان آشنالکه ورود ایتمکله مغرور اولوب بعضی مراد ایچون نحرات و جسارت قلمق کرکدر مثلا جناب حق حضرت موسی علیه السلام انبساط حالنده ایکن بیوردیکه یا موسی سلنی کل امر ایک ولو ملحا لعجینک وشعر الحمارک پس بو لفظله اول حضرت مست اولوب حالت بسط الاغلبه قلوب دیدیکه رب ارنی انظر الیک پس دیر حال تیغ لن ترانی ایله بو آرزو قطع اولندی بو معنادن لازم اولان ایلرکم سالکه حضرت الهیه ده حرمت قلمق و جراءت و جسارتدن بری اولمق ای اخی بلکه اهل الله اوچ قسمدر بر قسمی واردرکه حین انبساطده بلکه هر حالده دائما ادب و حرمت اوزره اولورلر و نامحرملدن سر و حدیث سترقلورلر و قسمی دخی واردرکه اسرار الهیه یی علی وجه الحرمة والتعظیم اظهار ایلر ولکن کما ینبغی منبسط اولوب شطح و طامات برله ترک خدمت قلمز و بر قسمی دخی واردرکه کما ینبغی منبسط اولوب و ترک خدمت ایدوب اظهار شطح و طامات قلورلر اولکی قسمک مثالی جنید کبی و ایکنجینک مثالی شبلی کبی و اوچنجینک مثالی منصور کبیدر کما روی ان الشبلی قال شربت بالکاس التی شربت بها الحلاج فصحوت ولم یصح الحلاج فبلغ الحلاج ذلک فقال لو شربت بالکاس التی شربت بها لسکرت کما سکرت فبلغ للجنید امرهما فقال یقبل قول الصاحی علی السکران فرجح حال الشبلی علی حال الحلاج لانه حفظ الحرمة درجه ثالث اخلاصک بیانی ایدر جناب حق حدیث قدسیده بیوررلرکه الاخلاص سر من اسراری استودعته قلب من احببته من عبادی یعنی اخلاص بنم اسرارمدن بر عظیم سردر بن انی امانت قودم قوللرمدن سودیکم کمسنه نک قلبنه اخلاص اعمالی و دینی عجب و ریادن و حیله و غاندن خالص قلمغه دیرلر و الله ایچون اولن دین بونلردن

خالص اولندر وصافی اولندر کما قال الله تبارک وتعالی الا لله الدین الخالص وشیخ الاسلام
حضرتلری دخی اخلاصی بویله تعریف ایدوب دیدکه الاخلاص تصفیة العمل عن کل شوب قال بعض الشارحین
المراد بتصفیة العمل عن کل شائبة هی اخراج رؤیة العمل والخلاص عن طلب العوض علی العمل عملدن
رؤیتی عملی اخراج ایلمک الا اعتماد ایلمکدر زیرا عمله اعتماد ایلمک نقصاندر عرفانه دلالت ایلر
کما قال ابن العطا الاعتماد علی العمل عند وجود الزلل نقصان لاهل الملل وعملی عوض وثواب ایچون
قلمق دخی اخلاصی مخلدر وحظ نفس شائبه سی مشعردر پس اخلاص بونلردن دخی عملی خالص قلمقدر
کما قال ابو عثمان المغربی الاخلاص ما لا یکون فیه للنفس حظ ولا یرضی صاحبه علیه عوضا فی الدارین بلکه
اصل اخلاص کندی مخلص کورممکدر انکیچون الاخلاص ان لا یراک مخلصا دیدیلر زیرا
اخلاص رؤیت اخلاص معلولدر کما قال ابو یعقوب السوسی مناسبا لهذا المحل متی شهدوا
فی اخلاصهم اخلاصا احتاج اخلاصهم الی اخلاص اخر لان الاخلاص معلولة برؤیته الاخلاص
پس حقیقتده مخلص اولدر که جمله حول وقوتی اللهک بیلوب عبادت وطاعاتی انک توفیق وتیسیر ایدیکی معلوم
قله پس بویله کورن کمسنه عملی کندودن بلمز وانک اوزرینه مزد واجرة طلب قلمز بلکه انی مطلقا حقدن فضل
وامتنان وکرم واحسان بیلور وبو مرتبه ده علم وعملی شوائب شرکدن تهذیب قلور درجه رابع تهذیب ندر
انی بیان ایلر مشایخ تهذیبی بویله تعریف ایدرلرکه التهذیب هو تنقیة العمل عما یشوبه مما یلیق به
یعنی تهذیب علم وعملک هر برینه لایق اولمیان شیلرک شائبه سندن پاک قلمقدر روحدن وجسمدن مؤدب
وحلوق اولمقدر پس بو تهذیب وتنقیه دخی خالص اولمین وصفا بولمین کمسنه لر ایچوندر انکیچون سوردیلر
التنقیة والتهذیب جار مجری معالجة المریض مثنوی بهر انست این ریاضت وین جفا
تا برآرد کوره از نقره جفا بهر انست امتحان نیک وبد تا بجوشد بر سر آرد زر زبد پس خلوص وصفا
بولن وصحیح المزاج اولن کمسنه لره لازم اولمز بلکه ارباب بدایت واصحاب ریاضته واجب اولور حصللکه دندن
کما قال شیخ الاسلام التهذیب امتحان ارباب البدایات وطریقة اصحاب الریاضات بورده امتحاندن مراد نفسی
طبیعتدن تطهیر ولوث بشریتدن تخلیص قلمقدر پس ارباب بدایته لازمدرکه خلقلرین یرامز خویلردن
تطهیر وادبلرینی تحسین ایلر وعملرین ریا وسمعه دن وعلملرین جهالتدن وعبادتلرین عادتدن
تنزیه ایتمک طریقنه کیده لر زیرا عادتله عبادت اولمز انکیچونکه عادت طبیعت ثانیه در پس مقتضای طبیعت
اوزره اولن عمل عبادت صایلمز کما قال بعض المشایخ ما یفعل الانسان بالطبع لا یعد من العبادات وکذلک
ما یفعل بالعادات لا یعد من العبادات بل یجب للعبادة من قصد ونیة ومخالفة النفس والهوی ولهذا قیل
فی صایم الدهر لا صایم ولا مفطر لتعود النفس وعدم تاثیره فیه ولذلک کان افضل الصوم صوم داود
علیه السلام لمخالفة الطبیعة والعادة فیه یعنی بعض مشایخ دیدیلرکه انسان طبعله اشلدیکی عمل عبادتدن عد
اولنمز وکذلک عادتله اشلدیکی عمل عبادتدن عد اولنمز بلکه عبادته نیت خالصه ومخالفة نفس وهوا
واجبدر انکیچون صایم الدهرک حقنده نه صایمدر ونه مفطردر دیدیلر نفسک الا اعتیادی وصوم ملک

انه عدم تأثیری اولدیغیچون وبو اجلدن صوم داود علیه السلام افضل اولدیکه انده طبیعت وعادته
مخالفت وارد پس عبادتکه شائبه عادتدن خلاص اوله استقامت حاصل اولور وبو مرتبه یه ایرنلره مستقیم
دینور درجه خامس استقامتی بیان ایلر استقامت طعامده وشرابده وعقیده ده واعمالده واحوالده
واقوالده بلکه هر شیده افراط وتفریطدن حذر ایتمکدر وسلوکده استواء قصد ایتمکدر انکیچون الاستقامة
هی استواء القصد فی السلوک دیمشلر وسیر وسلوک طالب اولنلره بو استواء واعتدال ارشاد قلمشلر
وجناب حق دخی بو آیت کریمه ده مستقیم اولنلره لطفا ایلدیکی سان ادوب بیورمشلر
ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل علیهم الملائکة تحقیقا شول کمسنه لرکه الله
بزم ربمزدر دیدیلر وربوبیت ووحدانیتنه اقرار ایلدیلر اندنصکره اعمالده واحوالده
استقامت قلدیلر انلرک اوزرینه ملائکه رحمت نزول ایلر یا عند الموت ویا عند البعث ان لا تخافوا
ولا تحزنوا دیمکله وابشروا بالجنة التی کنتم توعدون مژده سن ویرمکله دخی بشارتلنک ای
مؤمنلر شول جنتله که سزه دنیاده وعد اولندیکز ایدی دیو مژده ویرمکله بو آیت خلاصه علم وعملی
جامعدر خلاصه علم توحید وخلاصه عمل استقامتدر واستقامت خلاصه عمل اولدیغیچون
بونک ثواب وجزاسی احصا اولنمز کما روی عن ثوبان رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله
علیه وسلم استقیموا ولن تحصوا واعلموا ان خیر اعمالکم الصلوة ولا یحافظ علی الطهارة
الا مؤمن معنای شریفی استقامت ایلک وحال بوکه سز استقامتک ثواب وجزاسنی احصایه
قادر دکلسز وبلکه تحقیقا سزلرک خیرلو عملکز صلاتدر که انواع عباداتی جامعدر اولا انده
استقامت ایلک وصلاتده استقامت ایکی وجهله اولور بر وجهی ظاهرا تعدیل ارکان ایدوب قیام
وقعود وسجوددن فقهاء دین بر دخی اوزره ادا قلمقدر وبر وجهی دخی باطنا اول صلوتده سمعه
وریا ایلمک وبونلر امثالی مضراتدن محفوظ القلب اولمقدر اصل طهارت حقیقی بوکه دیرلر پس
بو طهارته مواظبت ایلمز الا که مؤمن کامل پس موفق مستقیم اولدرکه نور هدایتی بوله واوساخ
طبیعت وبشریتدن قلبنی طاهر قله وغبار اغیار ماسوادن منقاد اوله بیت کسی دائم ز اهل
استقامت کم باشد بر کوی هدایت بانوار هویت جان سپرده ز اوساخ طبیعت پاکه مرده
تمام از کردتن دامن فشانده برفته سایه وخرشید مانده قال فی العوارف حاکیا عن ابی علی الجوزجانی
قال کن طالب الاستقامة لا طالب الکرامة فان ربک یطلب منک الاستقامة وانت تطلب الکرامة استقامت
ربک رضاسیدر وطلب کرامت نفسک هواسیدر پس اهل حق اولن هوای نفسنی کذر ایدوب رضای
حقه نظر ایتمکدر زیرا که فی الحقیقة کرامت حود حصول استقامتدر کما قال ابن العطا الکرامة فی الحقیقة
انما هی حصول الاستقامة وربما رزق الکرامة لمن لم یحصل له الاستقامة فالواجب علی العبد
ان لا یحرص الا علی الاستقامة لان الکرامة التی بمعنی خرق العادة لا اعتبار بها عند اهل
التحقیق ابن عطا دیرکه کرامت فی الحقیقة دکلدر الا حصول استقامتدر از اولورکه بر کمسنه

استقامت حاصل اولمدین کرامت مرذوق اولور پس عبده واجب اولن حریص اولیه
الا که استقامته زیرا خرق عادة معناسنه اولن کرامة عند اهل التحقیق اعتبار یوقدر
بلکه بونلر قتنده اکبر کرامت اخلاق وصفاتی تبدیل اتمکدر کما قال سهل ابن عبد الله تستری
اکبر الکرامات ان تبدل خلقا مذموما من اخلاق نفسك بخلق محمود پس ارباب کمال بو کرامات
وخرق عادة حیض الرجال دیو ترك اتمشلر وهمان اصلاح نفس واستقامت طریقته کتمشلر
کما قیل یوما لابی یزید فلان یمر ساعة بمکة قال الشیطان یسیر من المشرق الی المغرب طرفة عین وهو
فی لعنة الله وقیل له فلان یمشی علی الماء ویطیر فی الهوی قال الحیتان والخشب وامثالهما یمشی فی الماء
والذباب والطیور یطیر فی الهوی فقال لو ان رجلا بسط مصلاه علی الماء وتربع فی الهوی لا تعجبوا وله
تلتفتوا الیه حتی تنظروا کیف تجدونه فی الامر والنهی والاستقامة و بو حضرت اکثر حالتدن کرامتدن
حقه استعاذه ایدرلردی نتکم یحیی ابن معاذ نقل ایلر و دیر کم رایت ابایزید عند السحر یوما ساجدا
یقول اللهم ان قوما طلبوك فاعطیتهم المشی علی الماء والهواء فرضوا بذلك وانی اعوذ بك من ذلك
وان قوما طلبوك فاعطیتهم طی الارض فرضوا بذلك وانی اعوذ بك من ذلك وان قوما طلبوك فاعطیتهم
کنوز الارض فانقلبت لهم الاعیان ورضوا بذلك وانی اعوذ بك من ذلك وان قوما طلبوك فاعطیتهم
عبدك خضرا فرضوا بذلك وانی اعوذ بك من ذلك حتی عد کذا وکذا اکثر مقاما من مقامات الاولیاء
فقال الهی طلبك واطلب رضاك وافناء وجودی فی هواك شیخ حضرتلری ابومدین حکایه ایلدی بو دردکه
بو عالمده متصرف اولن ابدالدن بعضیسی شیخك مریدلرینه دیدرکه مالنا لا یعتاص علینا امر
ویعتاص علی الشیخ اقل الامور مع انا نتمنی مقامه ولا یتمنی مقامنا فبلغ ذلك الشیخ ابامدین
فقال ترکنا مرادنا لمراده یعنی ارباب تصوف مرادلرین مراد حقده ترك ایلدی فانی اولدیلر
اما ارباب تصرفده مراد شاییبه‌سی واردر انکیچون التصوف مع التصرف مما لا یجتمعان دیمشلر
درجه سادس توکلی بیاننده ایدر عن ابن عباس رضی الله عنه قال رسول الله صلی الله علیه وسلم تدخل
الجنة من امتی سبعون الفا بغیر حساب هم الذین لا یسترقون ولا یتطیرون وعلی ربهم یتوکلون یعنی
جنته داخل اولور امتمدن یتمش بیك کمسه بغیر حساب بونلر کیمدر برشی ایچون افسون اتمزلر و برشیدن تطیر
وتفأل دخی اتمزلر بلکه ربلرینه متوکل اولورلر قال شیخ اکمل التوکل نوعان عام وخاص فالعام ان
یعلم الرجل ان لا مؤثر فی کل شیء الا الله ولا یؤثر بشیء الا بامر الله فالطعام لا یشبع الا بامر الله
والماء ولا یروی الا بامر الله والادویة لا یشفی والسم لا یقتل والنار لا یحرق والبرد لا یبرد
الا بامر الله وقس علی هذا کل الاشیاء والتوکل الخاص ان یترك الرجل التداوی والاسترقاء
لقوة یقینه بان لا یصیب الا ما کتب الله بو وصف تدبیر نفسی ترك ایدوب حول وقوتدن منسلخ
ایدوب بین یدی الله کالمیت بین یدی الغسال اولورلر کما قال ذو النون التوکل ترك تدبیر النفس
والانخلاع عن الحول والقوة وان یکون العبد بین یدی الله کالمیت بین یدی الغسال یقلب کیف

مابتنا

مایشاء بو کونه توکلکه امرین مالکنه تسلیم ایدوب انك وکالتنه تعویل قلمقدر عوام اصعب منازل
وخواصده اضعف خصایلدر کما قال الشیخ الاسلام التوکل کلة الامر کله الی مالکه والتعویل الی
وکالته وهو من اصعب منازل العامة واوهی السبل عند الخاصة یعنی امرك کلیسنی مالکنه ویرمکدر
وانك وکالتنه اعتماد قلمقدر بو عواملك منازلنك اصعبی وخواصك قتنده اضعف سبلدر عوام اصعب اولمسی
بو جهتدندرکه نفوس عوام اسبابه محبت اتمکله اسباب بونلره حقلرنده حجابدر اولمشدر الله اعتمادلرندن اسبابه
اعتمادلری زیاده‌در بو جهتدن ترك اسباب ایدمزلر وتوکل بولنه کیده مزلر قیاس ایدرلرکه
اسبابسز ومراجعتسز برکار حاصل اولمز وبلا سبب برشی ظهوره کلمز مع هذا سببی ورطه‌ده
برالت ملاحظه‌در اما عوام بویله بلمدکلری ایچون اندره توکل اصعب منازلدر مثنوی توز طفلی چون
سببها دیده بر سبب از جهل زان چفسیده با سببها از مسبب غافلی سوی این روپوشها زان
مائلی چو سببها رفت بر سرمیزنی ربنا و ربناها میزنی رب میکوید برو سوی سبب چون صنع
یاد کردی ای عجب قال الشیخ فی الفتوحات التوکل اعتماد القلب علی الله مع عدم الاضطراب عند
فقد الاسباب الموضوعة فی العالم التی من شان النفوس ان ترکن الیها فان اضطرب لیس بمتوکل
وحال المنعوتون بهذا المقام منهم یکون بین یدی المیت بین یدی الغسال ومنهم من یکون حاله
حال العبد مع سیده فی مال سیده ومنهم من یکون حاله الولد مع والده فی مال والده یعنی توکل حق
قلبکه الله اعتماد ایدر اسباب ضایع اولدقده قلب مضطرب اولمغله اسبابکه بو عالمده موضوعدر
الاویل ایملك نفوسك شاننددر اکر عنده فقد الاسباب قلب مضطرب اولورسه متوکل اولمز و بو
توکل مقامیله منعوت اولنلرك حالی بعضیسی بین یدی الله غسال الوکنده میت کبی اولور وبعضیسنك حالی
عبدك افندیسیله اولن حالی وافندیسنك مالنده اولن حالی اولور وبعضیسنك حالی اوغلك باباسیله اولن
حالی کبیدر اما توکل خواص قتنده اضعف سبل اولمسی اولدرکه بر محوای ان الامر کله لله هو امر الله کندیسنه
برکه نه هیچ برکارده مالکیتی بوقدر کما قال الله تعالی رسوله لیس لك من الامر شیء پس اشرف
عالم وسید ولد آدم بویله اولیجق ما دوننده اولنکه لرك ملکده نه مدخلی اولور پس خواص
بلدیلرکه علی الاطلاق ملك انکدر پس نه شیده ای وکیل اتخاذ ایلسونلر و ملك انك ایکن نه و جهله
ای وکیل ایدینسونلر انکیچون توکل اضعف سبلدر عند الخواص بلکه خواص جمله امورلرینی حقه
تفویض ایلمشلردر اول نه اشلرسه راضی اولمشلردر درجه سابع تفویضی بیاننده ایلر قال الله
تبارك وتعالی حکایة من الفرعون قال وافوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد یعنی آل
دردکه بن امری الله تفویض ایلرم الله عبادینه بصیردر پس بنم بو لایق اولن اولدرکه
هر حالی وکاری الله تفویض ایلیه توکلدن تفویض اولیدر زیرا تفویض من حیث المعنی توکلدن
اوسعدر ومن حیث الاشارت اندن الطفدر انکیچونکه توکل بعد وقوع السبب هم قبل وقوع
السبب واقع اولور توکلك بعد وقوع السبب اولمسنه مثال نتکم حضرت یعقوب علیه السلام اولادنك

حفظنده دیدیکم یا بنی لا تدخلوا من باب واحد وادخلوا من ابواب متفرقة
وما اغنی عنکم من الله من شیء ان الحکم الا لله علیه توکلت یعنی یعقوب علیه السلام
دیدیکم ای اوغللرم مصره کردکده جمله کز بر قپودن کرمك یلکم هر بریکز بر اکنده قپولردن
کره سز و بن اللهدن کلن شیئه بر شیء سزدن دفع قادر دکلم زیرا بر کسه ایچون حکم یوقدر الا الله
ایچون بن الا توکل ایلدم یعنی بن انی سزدن صیانتکزده وکیل اتخاذ ایلدم بو توکل بعد وقوع السبب
بویله که اول اولادنك صیانتیده وبر مثالدخی بعد وقوع السبب اولدوغی بودرکه حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم اصحابیله دیدلرمشرکلر سزك قتلکزه جمع اولدیلر قورقك انلر دیدیلرکه
بزه الله کفایت ایدر واول نعم الوکیلدر نتکم بو ایت شریف بو معنایه دلالت ایدر ان الناس
قد جمعوا لکم فاخشوهم فزادهم ایمانا وقالوا حسبنا الله ونعم الوکیل بو توکل دخی وقوع
السبب وسبب مشرکلردن کندولر صیانتدر پس توکل بعد وقوع السببده اولندر لر اما
تفویض هم قبل وقوع السبب وهم بعد وقوع السببده اولور قبل وقوع السبب اولدوغنه مثال حضرت
نبی صلی الله علیه وسلم یاتدقلری وقتده بیورلردیکم اللهم انی اسلمت نفسی الیك والجأت
ظهری الیك وفوضت امری الیك وبعد الوقوع السبب اولدوغنه مثال ال فرعونك امری
اللهه تفویض کبیدر کما قال وافوض امری الی الله بورده سبب فرعونك خوفیدر پس
تفویض ایله توکلك ما بیننده عموم وخصوص اولور وتفویض اعم توکل اخص اولور وتوکل
تفویضك بر شعبه سی کبیدر وتفویض هر وجهله توکلدن اوسعدر وهم ادبه اوفق واندن من حیث
المعنی سالکه الیقدر زیرا تفویض حول وقوتدن بری اولمق وکندی حق رضاسیچون کندو
تصرفندن تخلیه قلمقدر وخوف کندو مقامنه تصرفه قائم قلوب هرنه اشلرسه اکا راضی
اولمقدر اما توکل بویله دکلدر زیرا متوکل اکا درلرکه نفسنك مصالحنده حقی کندیه وکیل
اتخاذ ایلیه پس بونده من وجه جرات وجسارت واردر ونظر قلنسه سوء ادبدن خالی دکلدر اکن
جناب حق جل شانه توکلی مندوب قلدیغی انبیا واولیادن برکسه بو کا جرات اتمیلر دی پس جمیع امورین
حقه تفویض ایدکدن صکره هر نه کلورسه کل شیء من الحبیب حبیب دیوب انك اراتنه راضی اولمق کمال عبودیتدر
اسنبدر والله اعلم درجه ثامن ثقه نذرانی بیلدرر ثقه قلبك حقه اعتمادی وحکمنه وتدبیرینه
توکل وتسلیم وتفویضك بو اولادر زیرا سواد عین توکل ونقطه دائره تفویض وسویدای
قلب تسلیمدر یعنی بو مقاملرك مداری وحیاتی ثقه در بو روح کبی انلرتن کبیدر نتکم عین سواده
ناظر ودائره نقطه اوزره دائر وقلب سویدا سیله حی وقادر اولدیغی کبی بو مقاملرك
هر بری ثقه سز بی معنادر نتکم بو مقامده جناب حق ام موسی علیه السلامدن حکایه ایدوب بیوردرلر
فاذا خفت علیه فالقیه فی الیم ام موسایه خطاب عزت بویله واردکه ای ام موسی شول وقتده که سن
موسینك اوزرینه قورقه سن انی دریایه القا ایله پس ام موسی جناب حقه اعتماد ایدوب انی دریایه

القایلدی اکرحقه ثقه سی اولمیدی انی دریایه اتمزدی بو مرتبه نك صاحبلری سر قضا وقدره
کما ینبغی واقف اولنلردندر زیرا بلورلرکه خلاف حکم الله بر شیئك وقوعی ممکن دکلدر کما قال علی کرم
الله وجهه اعلموا علما یقینا ان الله لم یجعل للعبد وان عظمت حیلته وقویت مکیدته اکثر ما سمی له
فی الذکر الحکیم راحت اولن بو علمه واقف اولنلردر وزحمت ومشقت چکن بوردن غافل قلنلردر ولکن که
لا مرد لقضاء الله ولا معقب لحکم الله معناسنه عارف اولدی وقل کل من عند الله
اسرارینه وقل الله خالق کل شیء فحواسنه وقوف بولدی اولکمسنه کندو حول وقوتن ترك
ایدوب حکم حقه واثق اولدی وقوت اولنه محزون اولمدی والنه کلنه فرح قلمدی کما قال الله
تعالی ما اصاب من مصیبة فی الارض یعنی مصیبتلردن روی زمینده بر مصیبت اصابت ایلمدی
قحط وغلا طاعون ویا کبی ولا فی انفسکم ودخی نفسکزده افات وبلیاتدن بر مرض اصابت
ایلمدی الا فی کتاب الا اول مصیبت کتاب مبینده ثابتدر وعلم اللهده معلومدر من قبل ان نبرأها
بز اول مصیبتی ویاخود سزلری نفسلریکزی خلق ایلمزدن اول لکیلا تأسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا
بما اتاکم کتاب مبینده بو جمله انکیچون اثبات اولندیکه نعم دنیادن فوت اولنه محزون اولمیه سز ومال
ومنصبدن اعطا اولنه فرح قلمیه سز قال البیضاوی فان من علم ان الکل مقدر هان علیه
الامر پس بر کسه که خلایق اوزره جاری اولن احکامك جمیعسنی صور معلومات الهیه ایدکن
بلوب ولوح محفوظده مثبت اولدوغن عالم اوله محنت وقصد طلبندن نجات بولور وحکم الله
واثق اولوب هر نه کلورسه تسلیم اولور درجه تاسع تسلیم نذرانی بیان ایلر تسلیم اولدرکه
عالم غیبدن ظهوره کلن اموره راضی اولمقدر مثلا سیول وامطارله ویاخود حوادث ونوایبدن
دون کارده حرث ونسلك وکار وکسبك هلاکی اولمسی وفقره حکم خدایه رضا ویروب ترك
اعتراض ایده وبلا اضطراب ولا تألم انقیاد جانبنه کیده تسلیم اولکمسنه میسر اولورکه قضا
وبلانك بلکه وقوعی مشیت خدا ایلدر ومشیت خدا علم وحکمته تابعدر پس الحکمه اولن شیء
عبث اولمز وحکمیه اعتراض لازم کلمز پس سری معلوم اولمین شیده عبدك شانی تسلیم اولمقدر
وقضای حقه کندوی مطیع قلمقدر تسلیم مرتبه سنه اولمقدر کرنك شانی بودرکه اکر بو عالمده عقله
مخالف وقلبه مزاحم وحضوره مانع بعض احوال کورسه مثلا ملك ظالمك ملکی عادله ظفر بولمسی کبی ویاخود
بر امتك انبیا واولیایه ایذا قلمسی کبی ویاخود بر جاهلك بر عالمه غالب اولمسی وعالم عاقلك ذلیل ومحروم
قلمسی کبی وبونلر امثالی عقله مخالف وقلبه مزاحم هر نه شیء کورسه وهر نه احواله مشاهده قلسه اعتراض
قلمیه وبر اکنده خاطر اولمیه زیرا بو جمله سی کما کان واجب الوقوعدر ومقتضیات حقایق استعدادندر
ایله اولیجق هب حکمت اوزره در عبث دکلدر کما قال ابن الفارض فلا عبث والخلق لم یخلقوا سدی
وان لم تکن افعالهم بالسدیدة اصل تسلیم اولدرکه سالك سلوکنده نیجه احوال مفزعه ومخالفه یه که
مبتلا اولنه مثلا بحارده کرداب واخطاره کرفتار اولمق کبی ویاخود بریده حرب وقتاله وجنك

وجد الله بر زحم وير آزارا ولق كبى وبوندر امثالى محنت وفلاكته هر بنه ايسه راست كلمك كبى كندى
حقه تسليم وهر حالنى اكا تفويض ايدوب مضطرب اولميه زيرا بو كونه افات سالكك ترقيسى اچوندر
پس استرسه مالك الملك انى هلاك ايده وكسترسه صيانت قله بو مقامده اولن عزيزلردن شيخ عبد الله الربيع
دركه جنيد جنكيز بره برقضا ايله مبتلا اولدم يانمده اولن يارانمى برر برر قتل ايلديلر پس بكا نوبت
قريب اولدقده نفسمه ديدمكه اى نفس بجه سن حكم حقه راضى مسن كوردمكه موت وحيات مساوى وحكم
حقه كماليله راضى پس بو حاله بغايت حمد ايلدم پس جناب حق اولقومدن بنى خلاص ايلدى اما خلاصمه
مسرور اولدوغمدن زياده خلوصمه مسرور اولدم وفرحناك اولدم **بيت** الطاعة فرض بلطفا
وجفا ومشربه غدت تكدرا وصفا وكلت الى المحبوب امرى كله فان شاء احيانى وان شاء اتلفا **درجه**
عاشر تصوف ندر انى بيان ايلر قال السرى رأيت النبى صلى الله عليه وسلم فى المنام
وسألته عن التصوف قال ترك الدعوى وكتمان المعنى پس ارباب تصوف ترك دعوى وكتمان
معنا لازم اولنلردن وواجب اولنلردندر **صدور الاحرار قبور الاسرار** فحواسنجه جميع
كبار نامحرم واغياردن اسرار حقى استتار ايتمشلردر وتجاهل وتغافل سمتنه كيتمشلردر اغيار
بشريت دامنه كرفتار اولنلردر وارباب تصوف فوق البشريه ذوق بولنلردر اينه ذوقكم
انده معالم انسانيه مضمحل وعلايم نفسانيه متلاشيدر **كما قال الجنيد** التصوف ذوق
يضمحل فيه معالم الانسانية ويتلاشى علايم النفسانية زيرا بو مرتبه وارنلر حقدن غيرى
كورمز وخلقه اعتنا قلمز انكچون انده علايم نفسانيه ومعالم انسانى اولمز وفى الحقيقة تصوف
بالكليه جناب حقه ارتباط ورؤيت خلقى ظاهرا وباطنا اسقاط ايلكدر **كما قال الشبلى** التصوف اسقاط
رؤية الخلق ظاهرا وباطنا برعاشقكم رؤيت خلقى ظاهرا وباطنا اسقاط ايليه انك سرى حقه لاحق
اولور وكندى سطوة نور الهيده فانى اولور **قيل للجنيد** ما التصوف قال لحوق السر بالوحدة وفناء
النفس بسطوة الاحدية پس صاحب تصوف اولن مانند متصوف اولورلر كم بو فنايى بولدقدن صكره بقايه
كلوب محودن صكره صحوه بوله واخلاق الله ايله متخلق اولوب مخلوق خدا ايله خلق محمدى اوزره معامله قله
كما قال ابو محمد جريرى التصوف الخروج عن كل خلق دنى والدخول فى كل خلق سنى اصل تصوف تصوف ديدكلرى
همان خلقدر فافهم ولا تغفل كما يستجىء بيانه ان شاء الله تعالى **باب رابع اخلاق حميده بيان ايلر** بو باب
ضمن اون درجه شامل درجه اول خلق ندر انى بيان ايلر خلق لغتده خوى ديرلر واصطلاحده
اول ملكه نفسانيه ديرلر انكله متصف اولنه سهل اوله افعال جميله نك اتيانى واعمال سنيه نك اظهارى
پس اهل تصوف اخلاق سنيه صاحبى اولنلره ديرلر **كما قال الشيخ فى الفتوحات قال اهل طريق الله** التصوف
خلق فمن زاد عليك فى الخلق زاد عليك فى التصوف يعنى شيخ حضرتلرى بيورديلركم ونقل ايتدى ديرلركم
اهل طريق الله ديديلركم تصوف همان خلقدر پس شول كمسنه كه سنك اوزريكه خلقده زياده اوله
تصوفده دخى سنك اوزريكه زياده اولدى **قال وهذا الكلام سئل عن عايشة ام المؤمنين** عن خلق

رسول الله

رسول الله فقالت كان خلقه عليه الصلوة والسلام القرآن كما قال الله تعالى فى كلامه وانك لعلى
خلق عظيم خطابا حضرت رسول صلى الله عليه وسلمدر وعلى كلمه سيله ايراد اولنمده نكته واول خلق عظيم
اوزره مجبول اولدوغنى مشعر وانك اوزرنه اعتلا واقتدارنى مذكردر وحق تعالى اول حضرتك خلقنى
عظيم كلمه سيله صفتلدى زيرا اول حضرتك خلقى قراندن مستفاد اولمشدر وقران عظيمك ادبيله مؤدب
اولمشدر انكيچون اولدخى عظيمدر وقران اول حضرتك خلقى اولمسى قرانده اولن مكارم اخلاق ايله
متحلى وقران شريفك زجر ايلدكى شيلردن متخلى اولمسيدر وبعضيلر مفسرلر ديمشلركم قران
انك خلقى اولمقدن مراد **خذ العفو وامر بالمعروف واعرض عن الجاهلين** ديمشلردر نتكم
حديث شريف بو معنايه دلالت ايدركم بيوردلر **ادبنى ربى فاحسن تاديبى** ثم امرنى بمكارم
الاخلاق فقال يا محمد خذ العفو وامر بالمعروف واعرض عن الجاهلين اول حضرتك اخلاق
حميده سنى توصيف قابل دكلدر سائر اخلاق حميده سنه دخى شو قصه ايله استدلال ايليه كم اول حضرتندن
روايت اولنوركه **ان الصبيان اخذوا النبى صلى الله عليه وسلم** يوما فى طريق المسجد وقالوا كن لنا
جملا يا رسول الله كن لنا جملا كما تكون للحسن والحسين فقال عليه الصلوة والسلام لبلال اذهب الى
بيتى وأت ما وجدته لاشترى نفسى منهم فذهب بلال فاتى بثمانى جوزات فاشترى بها نفسه وقال
عليه الصلوة والسلام رحم الله اخى يوسف باعوه بثمن بخس دراهم معدودة وباعونى بثمانى جوزات
بو قصه نك ترجمه سنك اصلى بودركم بر كون حضرت امام وامام حسين طفوليتلرى زماننده اكابر قريشك
اولادينك دوه لرينى كوروب انلره تحسر ايتدى درحال حضرت كاينات كلوب ديديلركم يا جدى ويا
اكابر قريشك اولادينك دوه لرى وار در بزه دخى دوه لر الويرا اول حضرت صلى الله عليه وسلم
ديديكم اى جكر كوشه لرم اشته بن سزك دوه كزم انلر ديدلركه صبيان قريش دوه لرينه
بنديلر اول حضرت صلى الله عليه وسلم ديديكم كلك سز دخى بنم ظهرمه بنك انلر اول حضرتك مبارك ظهرنه
سوار اولوب كيسولرين لجام وزمام كبى اللرينه الوب ديديلر يا جدنا انلرك دوه لرى **عفعف** ديره
سن دخى ديمزمسن درحال اول حضرت صاغ جانبنه ميل ايدوب **عفعف** ديوب وصول جانبنه ميل ايدوب
عفعف ديدكده جناب حق جل شانه يتمش بيك صاغ جانبنه ديدكده ويتمش بيك صول جانبنه ديدكده
اهل خطا عفو ايلدى نتكم حضرت مولانا بو قصيده كسنده بو قصيه بو بيتله اشارت ايدرلر بيوردلركه
بيت اشتر من چو عف كند جمله علف تلف كند عفو شود اهل جرم وذنب عفو كند جمله خطا
پس امام حسن وامام حسين اول حضرتى جمل اتخاذ ايلدكلرى صبيانك معلومى اولوب انلر دخى كنديلر
اول ايكى صاحب سعادت منزلنده قياس ايدوب مسجده كيدركن اول حضرت صلى الله عليه وسلمى جمل
اتخاذ ايلديلر پس اول حضرت صلى الله عليه وسلم نفسنى انلردن سكز جوزه صتون الدى وانلره
بو حسن وخلقيله لطف قلدى پس سالكلر كركدر كم محمدى مشرب اوله وانك خلقيله تخلق قله ودائما
تواضع ومسكنت اوزره اوله وكبر ونخوت وعجب ورعونتدن حذر قله **درجه ثانى تواضع**

بيان ايلر قال الله تبارك وتعالى في كتابه المجيد وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض
هونا فاذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما يعني الله تعالينك مقبول اولان قوللری اول
كلردر كم يوردلر هينين ولينين اولدقلری حالده وسكينه وتواضع برله كدر ايلدكلری
وقتده قچن جهلا بونلره طعن وملامتله خطاب ايلسلردی بونلر انلره سلام ديرلردی وترك
مماراة ومجادله ايدوب كذر ايدرلردی پس مؤمن كاملك صفتی هينين ولينين ومتواضع اولمقدر كما
قال عليه الصلوة والسلام المؤمن هينون لينون كالجمل الانف ان قيد انقاد وان استنيخ على
صخرة استناخ يعني مؤمن اولنلر متواضعلر وملايملر شويله اولورلر كه اكر يدلسه منقاد اولور
واكر برطاش اوزره چوكرلسه چوكر حضرت جنيدك اوستادندن نقل اولنور كه بر كمسنه اني كلدی دعوت ايلدی
هماندم الا اوب كتدی پس اول كمسنه اونه كلوب شيخه ايدی واره وقتی ايكی ايلشمدی ماحضر شيخ
بو قدر پس كلوب اونه كتدی بر ساعتدن نصكره اول شخص ينه كلدی ودعوت قلدی شيخ هماندم كالاول
بلا اضطراب قالقوب انك اونه كلدی اول شخص اكا ديديكه وارسنكيت شمدی قولايم بو قدر
پس شيخ الم چكيوب ينه كتدی بو اسلوب اوزره دورت كره دعوت ايلدی دوردنجی نجی اجابت ايلدی اخر الامر الكمسنه
ديديكه يا شيخ بو قدر رد ايلدم وبعضی غليظ سوز سويلدم تحمل قلدك ومع هذا ينه هربار كه دعوت قلدم
اجابت قلدك بونك حكمتی ندر قال الشيخ يا اخي رضيت نفسي على الذل عشرين سنة حتى صار بمنزلة الكلب
يطرد ثم يدعى فيعود ويرمى له عظم فيجيب ويرضى ولو رددتني خمسين مرة ثم دعوتني بعد ذلك لاجبتك
شيخ ديديكه اي اخي نفسمی يكرمی سنه ذلت وحقارت اوزره رياضت ويردم حتى نفسم قتمده كلب منزلتنده اولدی
ايلدكلر كم طرد اولنور اندن نصكره دعوت قلنور پس عودت ايلر واكا بر مقدار كمك اترلر اجابت ايدوب راضی اولور اكر
سن بنی اللی كره رد ايلسك وصكره ينه دعوت قلسك بن سكا اجابت ايلرم ديدی پس ای اخي نظر ايله كور بو مرتبده
تواضع وسكونلری نه مرتبده در اوليای كبار نفسلرنه قيمت ومقدار قومزلر نفسنه قيمت قوين واني نفوس خلقدن
خير بولنلر اهل تواضعدن اولمزلر كما قال ابو يزيد بسطامي مادام العبد يظن ان في الخلق من هو
شر منه فهو متكبر قيل له فمتى يكون متواضعا قال اذا لم ير لنفسه حالا ومقاما وقيمة لمن راى لنفسه
قيمة فليس له من التواضع نصيب اي اخي بونی بويله بلكه نفسنه تواضع ايلين كمسنه عند اهل التوحيد
متكبردر ولو كان يتذلل ويتواضع مثل التراب كما قال الجنيد التواضع عند اهل التوحيد تكبر
انكيچون تواضع انلر قتنده تكبردر كم اهل تواضع كندده دخي نفس كورر واني تحقير ايدوب الحق
قلور اما اهل توحيد كندولرده نفس كورمزلر بلكه كنديلرين دخي كورمزلركه حتى اني يا وضيع
قلهلر يا رفيع اكر بونلردن تواضع دخي صادر اولورسه اللهدن بلورلر والله اعلم بالصواب درجه
ثالث ايثار بيان ايلر ايثار لغتده اختيار ديرلر اثرت فلانا على نفسي ديرلر اي اخترته
معناسنه ورلر پس ايثار موجود واصطبار على المفقود سلوك كرم فقرايه خلق محمود در اصل
ايثار اولدركه دنيوي واخروي هر نه حظوظ نفسك اوزره حظوظ يارانی اختيار ايليه سن كما قال ابو حفص كبير

الايثار

الايثار وهو ان يقدم حظوظ الاخوان على حظوظ نفسك في امر الدنيا والاخرة نتكم اش
حضرتلرندن رضي الله عنه دن مرويدر كم اصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلمدن برينه بر كون بر باش هديه
اولندی پس تصور ايلديكه بلكه فلان كمسنه بندن احوجدر اول باشی كتوردی كمسنه ديديكه بونی وار اول كمسنه يه ال
كيت مع هذا كندننك قوت بدنه احتياجي وار ايدی پس اول كمسنه دخي اول ذكر اولنان كمسنه كتوردی
اولدخي محتاج ايكن ديديكه بلكه فلان كمسنه بندن احوجدر واني انكا الی كيت ديوب براخره كوندردی
بو اسلوب اوزره يدی قبوده كزدردلر اخر الامر برنجي قبول ايلدی ولو كريمه اول حينده بونلرك حقنده
نازل اولدی ويؤثرون على انفسهم ولو كان بهم خصاصة كما مر في باب الزكاة تفسير قال
الشيخ في العوارف لما سعي بالصوفية الى الخليفة فقبض الشحام والرقام والنوري
وميز الجنيد بالفقه فافتى لقتلهم فبسط النطع لضرب اعناقهم تقدم النوري الى الجلاد
فقيل له الى ماذا تبادر قال اوثر اخواني على حياتي ساعة فلما راى الملك هذا الحال منهم عفا عنهم
يعني وقتا كه طائفه صوفيه بغداد خليفه سنه سعايت ووشايت اولندی پس شحام ورقام
نام شيخلری مع ابي الحسن النوري اخذ ايلديلر وجنيد بونلرك حالني استفسار ايلديكده جنيد
حضرتلری فقهله بونلری تمييز ايليوب قتللرينه فتوی ويردی پس بونلرين اورمق
نطع دوشندكده نوری جلادده تقدم ايلدی پس اكا ديديلر كم نه شئيه مبادره ايلرسين ديديكه
بو بر ساعت احوانمی حياتم اوزره اختيار ايلرم بو حالي ملك انلردن كوردكده اغليوب انلری عفو
ايلدی في الحقيقه مؤثر اولنلر اخوانني دنيوي واخروي ونفساني وروحاني هر نه حظی وار
انك اوزرينه اختيار قلندی وبو خلقك صاحبي مظهر فتوت اولندی درجه رابع فتوتي بيان
ايلر سئال موسى عليه السلام ربه عز وجل عن الفتوة قال الله تبارك وتعالى الفتوة ان
ترد نفسك الي طاهرة كما قبلتها مني طاهرة حضرت موسى صلوات الله على نبينا وعليه
ربي سندن سؤال ايليوب ديديكه يا رب فتوت ندر حق تبارك وتعالى بيوردیكم نفسكي بن
سكا اتام وكناهدن طاهر رد ايلمكدر نتكم سن اني بندن پاك قبول ايلدك پس تطهير نفس حظوظ نفسانيدن
جقمقله وامر حقی طوتمقله ونفسكي ابراهيم وار نار عشقه اتمقله اولور وبويله ايليين كمسنه فتوة حقيقي
مرتبه سنه بعلور كما قال الشيخ في الفتوحات الفتوة ان تخرج عن حظ نفسك ايثار التوحيد
ربك كما ان ابراهيم عليه السلام خرج عن حظ نفسه وجاد بها على النار ايثار التوحيد ربه فان كان
ذلك عن امر الهي فهي اعظم في الفتوة وان لم يكن عن امر الهي فهو فتى على كل حال فانه من اثر امر ربه
على هو نفسه فهو الفتى بحقيقة الفتوة ان يؤثر الانسان العلم المشروع الوارد من الله على لسان
الرسل على هو نفسه وعلى ادلة عقله فتوحاتده بيوردركم فتوتك اصلي نفسكی حظندن چيقاروب ربك توحيدنی
ايثار ايتمكلهدر نتكم ابراهيم پيغمبر عليه السلام حظ نفسندن چيقدی واني ناره بذل ايلدی ربي سنك توحيدنی
اختيار ايتمكله اكر نفسني ناره القا ايلمسي امر الهيدن اولدیسه اعظم فتوت اولدی واكر امر الهيدن

اوليوب كندو وقريحه سندن اولدينه على كل حال فتي درلر تحقيقا شان بودركه بر كمسه بك بكسنك امرني
هواي نفس اوزره اختيار ايليه فتي درلر حقيقت فتوت اولدركه السنه رسل اوزره الله دن
وارد اولان علم مشروعي انسان هواي نفسي اوزره ودخي ادله عقلي اوزره اختيار ايليمكدر شيخ
الاسلام حضرتلري منازل السائرينده فتوتي اوچ درجه يه تقسيم ايتمشلردر بيوررلر كه
الفتوة على ثلاث درجات الاولى ان تشهد لنفسك فضلا على احد ولا ترى لك حقا على احد
تطالب به بل ترى الحقوق واجبة عليك للكل فتوتك اوكي درجه سي اولدركه نفسككك بر احد
اوزرينه فضلني مشاهده ايتميه سن ودخي سنك ايچون بر كمسه اوزرينه حق كورميه سن كه اني مطالبه ايليه سن بلكه
كل خلايق ايچون سنك اوزريكه حقوقي واجبه كوره سن سنكچون انلر اوزرينه واجبه كورميه سن والدرجة
الثانية ترك الخصومة والتغافل عن الزلة ونسيان الاذية ايكنجي درجه سي بر كمسه ايله اكر حقكدن اوتري
واكر غيريدن اوتري خصومت ايتميه سن واكر اخوانكدن بر ذلت صادر اولسه تغافل وتجاهل ايدوب كورمزلكدن
حتى اني معذرته محتاج ايتميه سن وبر كمسه دن سكا اذيت والم كلسه اني درحال اونوده سن اكا عداوت
وكدورت اوزره اولميه سن والدرجة الثالثة ان تقرب من يقصيك وتكرم من يؤذيك
وتعتذر الى من يجني عليك سماحا لا كظما ومراحة لا مصابرة ودرجه ثالث اولدركه سندن
ايراق اولنه سن تقرب ايده سن وسني انجيده نه تكريم ايده سن وسكا جنايت ايليه نه سن اعتذار
ايليه سن جوانمردلك يوزندن وغضب وغيظي يوتمق يوزندن دكل بلكه انكي ذهابا اكا مصابرت دكل
يعني كظمي غيظده ومصابره دن من وجه تألم باطن بولنور پس فتوت ومروت اولدركه اسائت
ايلين مسكينك اسائت وجنايتندن بلا اضطراب ولا الم جودا وكرما وذهابا اندن
كچوب بنه الا جنايتي ايتمش كبي اعتذار ايده سن بلكه اسائتي مقابله سنده احسان ايتمك طريقه كيده سن امام
بستي ديركه وان اساء مسيء فليكن لك في عروض زلته صفح وغفران يعني اكر بري سكا اسائت ايليه جك
اولورسه سنكچون انك ذلتنك ظهورنده اعراض وغفران اولسون انبياي عظام واولياي كرامك فتوت ومروت خصلتلري
حميده لرندندر واسائت مقابلسنده رعايت اخلاق جميله لرندندر ابو حنيفه حضرتلرينك مناقبنده نقل ايدرلركه برره كذرده سكا
بر عوام دوقندي اول بخوي حضرت امامي بلا موجب بر طبنجه اوردي حضرت امام اكا ديديكه اي اخي سكا بن
اوركم قادرم ويا خود سني طوتوب خليفه يه الكتسم وكا اوره ده قصاص ايتدركم ايستسم الا دخي قادرم ويا خود جناب حقه
تضرع ايتسم حقم اليوم ويريرد بو يقينم واردر كم سكا بر بلا مسلط ايدر اما شاد اولكه يارين قيامت كوننده اكر حق
تعالى جل وعلى بني جنته قورسه سنسز جنته كرميم اولكه امام ايدي بيلوب درحال توبه قلوب صلحادن اولدي
وحضرت مولانانك دخي مناقبنده نقل ايدرلركه قاضي سراج الدين دائما اول حضرته جفا وازا اوزره ايدي بركون
دانشمندنه ديديكه اكر مولانايه هرنه وجهله اولورسه رنجيده قليجق اولورسك سني بر صله ايله بهره مند ايدرم
پس اول بي ادب كلوب ياران سماع ايدركن وكنديلر اوتوردقلري يوكده وشتم غليظ ما لا يعني سويليوب عظيم جفالر
قلدي اول حضرت لطف ايلديكه ديركه اي مسلمان هرنه ديرسك اول بزدن پس انك اخر كلامي بو اولديكه سن نيمش

ايكي مذهب

ايكي مذهبدن طشره بر طائفه سز اول حضرت تبسم ايدوب ديديكه آري بو كره دخي صحيح سويلدك اول
يمش ايكي مذهبدن خارج اولن بر زبيل اولكه بو تحملي اول حضرتك مشاهده قلدقده درونده بر حال عارض
اولوب درحال توبه ايدوب مريد ومخلصلرندن اولدي بو مقامده فتوتك سلطاني حضرت اسد الله الغالب
علي بن ابي طالبدر كرم الله وجهه كه كندو خونيسن بلوركن اكا بلا الم لطف ايلرلردي وديرديكه سني بنم قاتلم
يه بولقلري تا قوملك قوتلو اولسون ابن ملجم ديرديكه يا امير المؤمنين بني كل اولدركم بن اوكوني
كورميم اول حضرت ديديكه الم حكمه بو اسائت مقابله سنده سكا احسان اولدركم بن سندن جميع كناهكار
شفيع اولم وسنسز جنته كرميوب سني كندم هم جوار قلم نتكم حضرت مولانا جلاليدر ولك اخرينه بو معنايه
اشارت بيوررلر مثنوي باز آمد اي علي زود دم بكش تا نه بينم آن دم تلخ وترش كفت از هر ذره
خوني شود خنجر اندر كف بقصد من رود يك سر مو از تو نتوانم بريد چون قلم بر من چنان خطي كشيد
ليك فارغ شو شفيع تو منم خواجه روحم نه مملوك تنم هيچ بغضي نيست در جانم ز تو زانكه اين را من نمي دانم
ز تو بيش من اين تن ندارد قيمتي بي تن خويشم فتى ابن الفتى انكيچون حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلم
اول حضرتك حقنده لا فتى الا علي لا سيف الا ذو الفقار بيوررلر درجه خامس صدق في بيان ايلر
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم عليكم بالصدق فان الصدق يهدي الى البر وان البر يهدي الى الجنة
وما يزال الرجل يصدق ويتحرى الصدق حتى يكتب عند الله صديقا بيوردلركه امتم صدقي سزلره اوزرينه
لازم اولسون زيرا صدق خير واحسانه هدايت ايلر وتحقيقا بر وخير جنته دلالت ايلر وبر كمسه صدقه
مداومت ايلسه وصدقي تحري ايدوب بو قلسه حتى اولكه عند الله صديق يازيلور وكرچك حكم
مقامي بولور قدم صدق ايله سالكه منزل الور وبيابانك ونفس وهواي قطع ايلك عند الله مقبول اولور
قال الله تعالى في حق الصادقين وبشر الذين امنوا وعملوا الصالحات ان لهم قدم صدق عند ربهم
يعني بن بشارت ويريا محمد مؤمن اولوب عمل صالح ايشلين كمسنه لره تحقيقا بونلر ايچون ربلري قتنده
منازل رفيعه ومقامات شريفه واردر وانما سميت قدما للتنبيه على انهم انما ينالونها بصدق القول
والنية اول مراتب عليه يه صدق قول وصحت نيتله واصل اولدقلري ايچون قدم صدق تسميه اولندي پس
سالكه دنياده واخرتده صدقدن انفع بر خصلت يوقدر كما قال الله تعالى هذا يوم ينفع الصادقين
صدقهم يعني جناب الله جل شانه قيامت كوننده ديركه بو كون بر كوندركه صادقلره صدقي منفعت ايلر
پس صادق اولمين اول كونده ضرر ايلر پس معلوم اولسونكه سالكه كبريت احمر واكسير اعظم دكلري صدقدر
سالك بو اكسيرله مس نفسي اصلاح ايلر ومشايخ ما بينده اسم اعظم دخي بودر پس صدق قلهرنه مراده كه
توجه ايده لر البته ميسر اولور وصادق اولمين محروم قلور سئل عن ابو يزيد البسطامي ما الاسم الاعظم
قال ارني الاسم الاصغر حتى اريكم الاسم الاعظم ما هو عند الا الصدق وخداي اسمي شئ من اسماء الله كلها عظيمة
في الحقيقة اسماء الهيه وادعيه ماثوره نك دخي تأثيري صدقدر بلا صدق بونلر دخي مفيد اولمز پس صدقدن دون
كويا بر سيف صارم كبيدركه هرنه يه تكه وضع ايليسن البته قطع ايلمك مقرردر كما قال ذو النون الصدق سيف الله

فی ارضه ما وضع علی شیء الا قطع **مثنوی** صدق عاشق می تند بر جمادی چه عجب کر بر دل انسان زند صدق را
موسی بر عصا و کوه زد بلکه بر دریای پر اشکوه زد صدق احمد بر جمال ماه زد بلکه بر خرشید رخشان راه زد پس
ملازمله صادق صدیق اولور بو صدیقا و لکیته یرلرکه اقوالنه و افعالنه و احوالنه و جمیع حصالنه صادق اوله
صدقک فضائلی چوقدر بو خواص و آثار نهایت بو قدر بو قدر ایله اکتفا اولندی **درجهٔ سادس حیانک بیانندر**
عن ابن مسعود رضی الله عنه قال النبی صلی الله علیه وسلم قال ذات یوم لاصحابه استحیوا من الله حق الحیاء قالوا
انا نستحیی یا نبی الله قال لیس ذلک ولکن من استحیی من الله حق الحیاء فلیحفظ الرأس وما وعی ولیحفظ البطن وما حوی
ولیذکر الموت والبلی ومن اراد الآخرة ترک زینة الدنیا فمن فعل ذلک فقد استحیی من الله حق الحیاء بر کون اول حضرت
اصحابنه دیدیکه اصحابم الحیا ایلک الله تعالیدن حق حیا ایله اصحاب کرام دیدیلرکه یا رسول الله بز کلیمز الله تعالیدن اوتانورز
اول حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه حیا بو دکلدر ولکن اولکه الله تعالیدن حق حیا ایله حیا ایلیه او لکمسه باشنی و باشنک
واعی و جامع اولدیغی حواسی محرماتدن حفظ ایلسون و دخی بطننی و بطننک حاوی اولدیغی فرجنی حرام و زنادن
حفظ ایلیه و موتی ذکر ایلیه و مقبرده اسکوب بورلمغی الکیه و شول کمسه که آخرتی دلر زینت دنیایی ترک ایلسون پس شول کمسه که
بو ذکر اولنانلری اشلدی تحقیق الله تعالیدن حق حیا ایله حیا ایلدی و بو فعللری اشلین الله تعالیدن حق حیا ایله حیا ایلمش دیمک اولور
حیا بر خلق سکودرکه جمیع شرایعنده مندوب و مستحبدر **کما روی عن ابن مسعود رضی الله عنه قال** رسول الله
صلی الله علیه وسلم ان مما ادرک الناس من الکلام النبوة الاولی اذا لم تستحیی فاصنع ما شئت یعنی انبیای متقدمینک
کلامندن ناسک الان بین الناس باقی قالدیغی ادراک ایلدیلر اول کلام هر بار که استحیا ایتمیه سن استدیکک
اشله دیمکدر یعنی چونکه خلقدن حیا ایتمک جمیع شریعتده مندوب و مستحسندر الان الکا نسخ طاری اولمامشدر پس
اوزریکزه واجبدرکه قبایح و معاصی اشلمکدن استحیا قلهسز فاصنع امری تهدید ایچوندر یعنی ای عجیا اولمه دیلدیکک کلامی
عملکه مخیر یوقدر و هر کسی خیر و شر هرنه عمل ایلرسه جزا اولنور پس اختیار الکده نجه بلورسک اویله ایله دیمک اولور
حیا ارباب مراقبه صفتیدرکه ربیله بن هر یرده حاضر مشاهده ایدرلر و اصحاب معامله نک خلقیدرکه
عملی علی طریق الاحسان ایدرلرکه احسانی کوررکبی معامله قلمغه دیرلر **کما قال علیه الصلوة والسلام** الاحسان
ان تعبد الله کانک تراه فان لم تکن تراه فانه یراک و حیا ایله متصف اولمق مؤمنه بر فحوای **تخلقوا**
باخلاق الله لازم اولمشدر زیرا حیا نعوت حقدن بر نعتدر ذاتنی انکله توصیف ایلدی و حقک
قولنی قولکی تکذیب ایتمه مسیک بلکه اول قول کاذب ایکن انی تصدیق ایتکله مرتبهٔ اعلایه ادکورر
نتکم بو معنایه بو حدیث شریف دلالت ایلرکه حضرت نبی علیه الصلوة والسلام بیوردیلر **ان شیخا یوم**
القیمة یقول الله له یا عبدی عملت کذا و کذا لا ینبغی لک ان یعمل ذلک فیقول یا رب ما فعلت
وهو قد فعل فیقول الله للملائکة سیروا به الی الجنة فیقول الملائکة التی احصت علیه عمله یا ربنا الست
تعلم انه قد فعل کذا و کذا فیقول بلی ولکنه لما انکر استحییت منه ان اکذب شیبته پس جناب الله جل
شانه بو اول قوللرینی تکذیب و تعذیب ایلمکدن استحیا ایلیجک عبده لایق اولان اولدرکه
حیا صفتیله متصف اوله حقدن و خلقدن اوتانه و دین و طریقتده اختیار اولنلره تعظیم و توقیر قله

زیرا حیا

زیرا حیا ایماندندر و حیانک کلیسی خیردر و حیا کتورمز الا خیر کتورر **کما قال علیه الصلوة والسلام**
الحیاء من الایمان و قال الحیاء کله خیر و قال الحیاء لا یأتی الا بخیر وهذه کلها اخبار صحیحة **درجهٔ سابع شکر**
بیانندر شکر لغتده بر منعمی انعام و احسانی مقابلسنده تعظیمی مشعر عبارتله مدح ایتمکه دیرلر
وفی الاصطلاح الشکر فعل ینبئ عن تعظیم المنعم لکونه منعما وهو یکون باللسان وبالارکان والجنان
یعنی شکر بر فعلدرکه منعمک تعظیمنی مجرد منعم اولدیغی ایچون و بو شکر اوچ شیئه عبارتدرکه اول
ثنا باللسان و عمل بالارکان و معرفت بالجناندر نتکم بو بیتده شاعر اوچنی برجمع ایلدی و دیدی **بیت**
افادتکم النعماء منی ثلثة یدی ولسانی والضمیر المحجبا معناسی بیت سزلک نعماکز بنم قتمده اولقدر
کثیر و عظیم اولمشدرکه انواع شکرک استیفاسنی اقتضا ایلدیکه کرزدبنده اوچ شیئی افاده ایلدیکم
انک بریسی الیم و بری دلیم و بری ضمیر محجبدر المده و سایر جوارحمده بو قدر الا اسرلریکه مکافات و خدمت عبودیت
و دلمده بوقدر الا ثنا و محمدت و ضمیرده بو قدر الا سرلری محبت پس بونلرک هر بریسی شکردن بر قسمدر
ولکن اولیسی معرفت نعمت منعمدرکه عمل قلبدر اکرچه لسان و جوارح ایله شکر ایتمک دخی معتبردر لکن بلا شکر
قلب و لا معرفت نعمت منعم معتبر دکلدر پس قلبک شکری جمیع نعمتی منعم حقیقیدن بلمکدر و شکر ایتمکی
بر نعمت اخری ایلمکدر نتکم حضرت داود پیغمبر جناب الله جل شانه وحی ایلیوب بیوردیکم **یا داود اشکرلی قال**
یا رب کیف اشکرک و نعمت اخری منک یحتاج علیها الی شکر آخر فاوحی الله الیه یا داود اذا علمت ما بک
من نعمة فمنی فقد شکرتنی پس بو حدیث شریف بو معنایی افاده ایلرکه شاکر اولن نعمتدن کندوی
عاجز کورن انکیچون **الشکور من یری عجزه عن الشکر** دیمشلردر **بیت** از دست و زبان که بر اید
کز عهدهٔ شکرش بدر اید پس عبد حق شکر له الله قلمن الا اشول وقتده که کندی کمالیه عاجز کوره
و ذاتنی قالی بوله و توفیق شکری و جمیع نعمتی اندن بله نتکم ابن ماجه بو حدیث شریفی تخریج ایلمشلردرکه
قال علیه الصلوة والسلام اوحی الله الی موسی علیه السلام فقال یا موسی اشکرلی حق الشکر قال یا رب
من یقدر ذلک قال یا موسی اذا رأیت النعم کلها منی فقد شکرتنی بلکه اخص خواص حقلری کلنک
جمیعسنی اکر نعمت و اکر نقمت و اکر زحمت و اکر رحمت هر بیسنه عین موهبة الهیة و نعمت ربانیه
بلورلر نتکم شیخ حضرتلری فتوحاتده بو آیت کریمه نک تفسیرنده بیوردیلرکه **قال الله تبارک و تعالی**
وقلیل من عبادی الشکور فهم الخاصة الخاصة الذین یرون جمیع ما یکون من الله فی حقهم
وفی حق عباده نعمة الهیة سواء سرهم ذلک او ساءهم فهم یشکرون علی کل وهذ الصنف
قلیل یعنی شکور اولان خاصة الخاصة درکه کندولر حقنده و سایر عباد الله حقنده الله تعالیدن
هر نه شی اولدیسه انک جمیعسنی نعمت الهیه کوررلر اکر اول شی ساره اولسون و اکر ضاره اولسون پس بونلر علی کل
حال شکر ایدرلر عباد اللهدن بو صنف آز اولدیغیچون جناب الله جل شانه **وقلیل من عبادی الشکور** بیوردی
درجهٔ ثامن صبری بیان ایلر صبر عند الله حقدن غیریه شکایت برله اظهار جزع ایلمدن نفسی حبس ایلمکه دیرلر اما
الله تعالیه شکوا و اظهار جزع صبره مانع دکلدر نتکم حضرت ایوب پیغمبر علیه السلام جناب حضرت اللهه **رب انی مسنی الضر**

بنصب وعذاب دیو اظهار جزع قلدی مع هذا حق تعالی حقنده انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب
دیو مدح بیوردی پس اللهه اظهار عجز و شکایت باب صبرده ممدوحدر و تجلد و تصبر مذموم و مقدوحدر کما قال
ابن الفارض بیت ویحسن اظهار التجلد للعدى ویقبح غیر العجز عند الاحبة سمنون محب حضرتلرندن شیخ
حضرتلری فتوحاتده نقل ایدر کیم برکون کرمیته کلوب و اظهار تجلد ایدوب دیدیکه ولیس لی فی سواك
حظ فکیفما شئت فاختبرنی درحال حق تعالی عسر بول ایله مبتلا قلدی پس صبر ایده میوب جزع و فزع
باشلدی و کندیسنه سمنون کذاب دیو لقب ویردی حضرت شیخ فتوحاتده بوز یکرمی بشنجی بابده بیوردیلر ان فی الصبر
المعروف عند العامة القهر الالهی وسوء ادب مع الله عنهم وما ابتلی الله عباده الا لیتضرعوا
الیه ویسئلوه فی رفع ما ابتلاهم به من البلاء عنهم فان اکابر الرجال لا یحبسون نفوسهم عن الشکوی الی الله
بل یحبسونها عن الشکوی بغیر الله وهذا مذهب الاکابر یعنی عامه قتنده معروف اولن صبرده قهر الهیه
مقاومت ایتمك واردر و اللهه سوء ادب واردر زیرا الله تعالی عبادنی بر بلویه مبتلا ایلدی الا اکا
تضرع ایلسونلر ایچون و دخی بولدقلری ابتلا ایلدکلری شیئك انلردن مرفوعلکنی بارینه سؤال ایلسونلر
ایچون زیرا اکابر رجال نفسلرینی حقه شکودن حبس ایتمزلر بلکه خلقه شکودن حبس ایدرلر اکابر اولیانك
مذهبی بودر نتکم بو کلامك زیلنده شیخ بایزید حضرتلرندن نقل بیوردیلر کیم برکون بایزید اغلدی پس مریدلری
سؤال ایلدیلر کیم نه اغلرسن دیدیکم اجلقدن اغلرم دیدیلر کیم سزك کبی کیشی اجلقدن اغلرمی دیدیکه بی حقك
بکا اجلق حواله ایلمه سندن مرادینم اغلمقدر حضرت مولانا بو معنایه مناسب ایکنجی جلدده فقرایه ارشاد ایچون
بیوردیلرکیم اصحابدن بریسی اخرت عذابندن خوف ایدوب دیدیکیم یارب بنی دنیاده بلایه کرفتار ایلیه تاکه اخرت
عذابندن حکیم حماندم اولدی پس حضرت رسول صلی الله علیه وسلم انك عیادتنه کلدی و دیدیکیم نه ایلدك کلده کابو
بلا کلدی دیدیکیم یا رسول الله دعا ایلدم تا دنیاده جکیم و اخرتده جکمیم اول حضرت ارشاد ایلیوب
دیدیکیم بویله ایلمه کیم کستاخلقدر و بویله دعا ایله کیم ادب بودر نتکم اول محلده حضرت مولانا بیوردیلر
مثنوی کفت پیغمبر مر آن بیماررا این بکو کای سهل کن دشواررا آتنا فی دار دنیانا حسن آتنا فی دار
عقبانا حسن راه را بر ما چو بستان کن لطیف منزل ما تا تو باشی ای شریف بو مرتبه ده اصل احسن و افضل
خصال اولدر کیم سالك حین بلاده رضای حقه نظر قلوب اکر رضای ساکت و لال اولمقده کورسه لال اوله
و اکر طلب و سؤال اولمقده کورسه سؤال قله و علامت رضا اولدر کیم بر کیسه کم بر بلا کلدکده اول بلادن باطننه لذت
و دین یقیننه تقویت کلورسه و حظوظ نفسی و هوا و هوسی زائل اولورسه و اول بلایه صبر سبیله
جناب حقه آشنالك و قلبه روشنالك بولورسه صبر اولیدر و الا بو ذکر اولنانك عکسی اول بلادن لذت
باطننه نقص کلورسه و دین و یقینی ضعیف اولورسه تضرع و اظهار شکوی اولیدر نتکم حضرت ایوب
علیه السلام نیجه مدت بلایه صبر ایلدی زیرا کم رضای حقی انده کوردی بعد زمان دعا و تضرع ایلدی
زیرا مقتضای وقت اول ایدی صبرك عند اهل الله اوچ مرتبه سی واردر نتکم شیخ الاسلام منازل
السائرینده بیوردیلر الصبر علی ثلث درجات الدرجة الاولی الصبر فی البلاء بملاحظة حسن الجزاء وانتظار

روح الفرج وتهوین البلیة بعد سوابق المنن وتذکر سوالف النعم صبرك اول درجه سی بلایه صبر ایتمکدر
صابرلر حقنده اولن حسن جزایی ملاحظه ایتمکله و روح فرج منتظر اولمغله زیرا انتظار الفرج بالصبر عبادة
نحو اسنجه بعد البلا صبر لرفرج منتظر اولمق عبادتدر کما قال علیه الصلوة والسلام افضل العبادة انتظار
الفرج و دخی سوابق نعمی تذکر و سوالف منن عدّ ایتمکله بلیه یی هون و یسیر قلمقدر نتکم مرویدر کیم ایوب پیغمبر علیه
الصلوة والسلام حضرتلرینه برکون دیدیلر کیم یا ایوب ادع الله لیکشف عنك البلاء فقال کم ایام الرخاء هی
اکثر ام ایام البلاء قیل بل ایام الرخاء فقال استحیی ان اشکو الیه پس ایام رخاده اولن نعمی تذکر ایتمك انك نفسنه بلایی
تهوین ایلدی نتکم حضرت مولانا ایکنجی جلدده بو مقامه مناسب لقمانك خواجه لسانندن حکایه بیوروب
ارشاد ایدرلر کیم برکون خواجه لقمانه بر قاربوز کوردیلر خواجه لقمانی بغایت سودکندن اکا بردلم ویردی
لقمان انی خوش خوش ییدی بردلم دخی ویردی انی دخی خوش خوش ییدی پس تا بردلم قلنجه بو اسلوب اوزره
ویروب ییدی کیم اخر قلنی دلی کندی واغزینه الدقده کوردیکه زهر قاتله بکزر پس لقمانه دیدیکیم ای اوغل بویله
کندکم بنجه زحمت ویردك و بر سنك بکا اعلام قلمدك پس لقمان حضرتی کورکم نه دیدی بیت کفت من از دست
نعمت بخشت خورده ام چندانکه از شرم دو تو شرم آمدکم تلخ از کفت ناکهان دیدم کیم زان اکهة کز ید
تلخی کم و یاد و داد خالص صدره بر کرا جزام باد والدرجة الثانیة الصبر عن المعصیة بمطالعة الوعید
ابقاء و احسن منها الصبر عن المعصیة حیاء ایکنجی درجه سی وعید مطالعه ایتمك سبیله معصیتدن نفس
حبس ایتمکدر ابقاء بوندن احسنی حیاء من الله معصیتدن صبر ایتمکدر والدرجة الثالثة اوچنجی درجه سی طاعت اوزره
دوام و محافظه ایتمکله صبردر و دخی اول طاعتی من حیث الاخلاص رعایتله و من حیث العلم انی کوزتمکله
صبر قلمقدر بو اوچ درجه اولن صبرك حقنده جناب الله بیوردیکم یا ایها الذین امنوا اصبروا و صابروا
و رابطوا قال فی منازل السائرین ای اصبروا فی البلاء و صابروا عن المعصیة و رابطوا علی الطاعة
اهل الله قتنده تنوع ادوب آحسیم صبر بر نیج نوع اولمقله متعدد در صبر لله صبر بالله صبر علی الله
صبر فی الله صبر مع الله صبر عن الله دیرلر قال الشیخ الاسلام اضعف الصبر الصبر لله
وهو صبر العامة و فوقه الصبر بالله وهو صبر المریدین و ما فوقهما الصبر علی الله وهو
صبر السالکین صبر لله معصیتدن الله ایچون اولن صبردر و یاخود طاعت اوزره اللهدر و دکلی
ثواب و جزا و قلمدنی اعطا ایچون صبردر تقدیر المضاف صبر بالله بقوة الله و بعنایت الله اولن
صبردر بو صبر صبر لله فوقنده در و بو مریدلرك صبریدر زیرا مرید اولنلر کندو حول و قوتلرندن
منسلخ اولوب حقك قوت و عنایتله صابر و شاکر اولور و صبر علی الله صبر علی حکم الله و قضائه دیمکدر
و صبر فی الله حق یولنده و حق رضاسنده اولان بلاده اذایه صبر ایتمکدر و صبر مع الله عذاب و بلاده
معذب حقیقی کورمك و مبتلی حقیقی ایله ابدا اولمغدر صبر عن الله اللهدن صبر ایتمکدر اول وقتده
محبوب محبلرك فراقی مراد ایلیه عاشق رضای محبوبی اوزره اولوب فراقه تحمل و تصبر ایلیه بیت ارید
وصالك و یرید هجری فاترك ما ارید لما یرید یعنی بو صبره اشارتدر عند اهل الله بوندن

اشد بر صبر بو قدر کما روی ان شابا من المحبین سئل الشبلی عن الصبر فقال ای الصبر اشد
یا شیخ فقال الصبر لله فقال لا فقال الصبر بالله قال لا فقال الصبر فی الله قال لا فقال الصبر مع الله
قال فای الصبر اشد قال الصبر عن الله فشهق الشبلی وخر مغشیا علیه شبلینک شهق ایدوب
یقلماسی بو صبرک بغایت اصعب اولدوغی مشعر اولور مثنوی ای که صبرت نیست از دنیای دون صبر چون داری
زنعم الماهدون ای که صبرت نیست از ناز و نعیم صبر چون داری ز الله کریم ای که صبرت نیست از پاک و پلید صبر چون داری
از انکت آفرید درجه تاسع رضای بیان ایدر الله قولدن راضی مرتبه سی وار قولک دخی اللهدن راضی اولوق
مرتبه سی وار الله قولندن اولوقده راضی اولور که امرینه امتثال ایده و نهیندن اجتناب قلوب عمل صالح اشلیه
کما قال الله تبارک وتعالی ان الذین امنوا وعملوا الصالحات اولئک هم خیر البریة جزاؤهم عند ربهم جنات
عدن تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ابدا رضی الله عنهم ورضوا عنه ذلک لمن خشی ربه یعنی تحقیقا شول
کسنه لر که ایمان کتوردیلر و عمل صالح قلدیلر انلر بو صفتله موصوف اولدیلر خلقک خیرلوسی بونلردر اعمال صالحه
وافعال مرضیه مقابله سنده اولان خیرلر جزالری ربلری قتنده عدن جنتلریدر که انلرک تحتنده انهار جاریه اولور
اول جنتلرده بونلرک خلودی ابد الاباد در مقدر اولدی حق تعالی الله بونلردن راضی اولدیکی اطاعت وانقیادلری سببیله و بونلر
دخی اللهدن راضی اولدیلر ذلک لمن خشی ربه ای ذلک المقام الذی هو مقام الرضا عنهم لا یحصل الا لمن خشی ربه
وانقیاد حکمه بقیام فی مقام العبودیة خشیت خصائص علماء بالله دندر و وسیله مقام رضادر نفس
بو دنیاده مرتبه رضایه وارمز الا مطمئنه مرتبه سنه وارد قدنصکره و نفس اول وقتده مطمئنه اولور که
ترک لذات فانیه وازاله هوس نفسانیه قله پس مطمئنه اولدقدنصکره ربیسی قتنده مرضیه اولور اندن
هر نه کلورسه راضیا اولور نعمت کورسه نعمت اساءت کورسه رحمت بولور سئلت رابعة متی یکون العبد
راضیا قالت اذا سرته المصیبة کما سرته النعمة وحارث محاسبی بیوردیلرکه الرضا سکون القلب تحت
جریان الحکم وجنید حضرتلری دخی بو کلامه مناسب بیوردیلر الرضا سرور القلب بظهور القضاء
ابو هریره حضرتلری رضی الله عنه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمدن روایت ایدرلر حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
قضای حقه رضا ویرنه خیر دعا ایدوب بیوردیلر رحم الله امرأ عرف نفسه وحفظ لسانه وان یکون شاکرا
لنعم الله وراضیا بقضاء الله ابو یزید بسطامی حضرتلرندن سؤال اولندیکه من الرضا عن الله قال هو لو جعل الله
جهنم فی یمینه لم یسئل ان یحول الی یساره بو زیاده فانی فی الله اولانلرک مرتبه سیدر والله اعلم درجه عاشر انبساطی بیان ایدر
انبساط لغتده ترک احتشام ایتمکه دیرلر وعند المشایخ انبساط ارسال سجیه وحشمتدن مجانبت قلمغه دیرلر کما قال
شیخ الاسلام الانبساط ارسال السجیة والتحاشی من وحشة الحشمة وهو السیر مع الجبلة ارسال سجیه دن
مراد طبیعتی ادیده بلا تکلف خلقت اصلیه وخلق جبلیسی اوزره اهمال قلدخا ایلمکدر انبساط بوکه درلر و دخی
احتشام والحیا وحشمتدن احتراز و تجنب قلمغه درلر بو حال جبلتک مقتضاسی حکمنده سیردر پس سالکک انبساطی
خلقلرده اولور و حقلرده اولور مع الخلق اولن انبساط اولدرکه انلره مخالط ومصاحبت ایده سیف و ترفع و وقار
و یقین اشهادی ترک ایلیه لکن ولا ابالی وکشاده لک یولنه ومزاح ومطایبه یه کتمیه ولکن حد شرعدن و دائره طریقدن عبور

تجاوز

تجاوز قلمیه بیت لطیف اول لطیفه خوش در ای جان ولکن خارج اولمیه ادبدن مؤمن حدیدن خویلقدن
ودائره ترش رویلقدن خلاص اولمق ایچون بشاش و مشاش اولوب لطیف کوی وکشاده روی اولمقلق لازمدر نتکم
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورمشلردر که مؤمن کی ترین بحق اولور ومنافق ترش روی وکره برابروی اولور
انکیچون اول حضرتک ملاطفاتی و مطایباتی چوقدر جمله دن مصابیحده امام بغوی بیوردیلر روی ان النبی علیه الصلوة والسلام
قال للعجوز ان الجنة لا تدخلها العجز فولت تبکی قال علیه الصلوة والسلام اخبروها انها لا تدخلها وهی عجوز کما ان الله
یقول انا انشأناهن انشاء فجعلناهن ابکارا وبخاری ومسلم وترمذی انس حضرتلرندن رضی الله عنه بو حدیث شریفی روایت ایدوب
بیوردیلر قال انس رضی الله عنه ان کان النبی صلی الله علیه وسلم لیخالطنا حتی یقول لاخ لی صغیر یا ابا عمیر
ما فعل النغیر نغر کان تلعب به فمات یعنی انس حضرتلری رضی الله عنه دیدیکه تحقیقا شان بو ایدیکه حضرت نبی علیه
الصلوة والسلام بزمله مخالطه ومجالست ایدردی حتی بنم بر کوچک قرنداشم وار ایدی دیر ایدیکه یا ابا عمیر نغیر نه اشلر
نغیر نغرک تصغیریدر نغر سرچه کبی بر بورنی قزیل قوشدر کوچکلکنده اوینادغی قوش ایدی اولدی دیو لطیفه ایدردی
وعن انس رضی الله عنه ان رجلا استحمل رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال انی حاملک علی ولد ناقة فقال ما اصنع
بولد ناقة فقال علیه الصلوة والسلام وهل تلد الابل الا النوق وانس حضرتلری رضی الله عنه مرویدر دیدیکه تحقیق بر کیمسه
که رسول حضرتی صلی الله علیه وسلمدن بر دابه یه راکب اولمق طلب ایلدی پس حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه تحقیق بن سنی دوه نک
دوعی اوزره بندررم پس اولکمسه دیدیکه بن دوه دن طوغنی نیلیم و اونی نیجه کر پس حضرت صلی الله علیه وسلم بیوردیکه
هیچ کیشی یا ابل دیشی ناقه دن طوغمادیمی پس اول حضرت صلی الله علیه وسلمک لطایفی چوقدر بو قدرله اکتفا اولندی وحضرت
پیر مزک دخی مطایباتی نهایتسز بو قدر نتکم مثنویده هزل شکلنده عجایب و غرایب معنی دار لطایف چوقدر وحال حیاتلرنده
حق مریدانلری که انبساط اوزره ایدی نتکم مناقبده مسطور ومشهور اولدوغنه بناء تحریر قلمندی واهل اللهک خلقله اولان
انبساطی بو قدرله قناعت قلنوب مخافة للتطویل بونلردن زیاده تقریر وتسطیر اولنمدی بیت کر مقبلی مزاح کند عیب
شغل نیست ان بقاعده عقل و دین مباح دل اینه است کلفت حدثنک اینه ان زنک راجه امکان صیقل بحر مزاح
پس مع الحق اولن انبساط کلام شیخ الاسلام حضرتلری منازل السائرینده بیوردیلرکه الانبساط مع الحق هو ان لا یحبسک
خوف ولا یحجبک رجاء ولا یحول بینک وبین ادم وحوا یعنی انبساط مع الحق اولدرکه خوف ورجا سنی
حقدن محجوب قلمیه زیرا خوف ورجا نفسک حالیدر و بدایت سلوکده اولنک صفتیدر اما انبساط عارفلرک
حالی و ارباب قلوبک صفتیدر خوف وانقباض عالم جلالدندر بعدلر جبن ایراث ایدر وانبساط ورجا عالم جمالدندر
و قربیتی حقدن حاصل اولور خوف وجبن ونکلفی ازاله قلور کما قیل اذا حصلت الالفة بطلت الکلفة
وکما قال الجنید اذا تم المحبة سقط شروط الادب پس بو انبساط کمال قربیتدن وزیاده جمال انسیتدن ظهوره کلور
بو مرتبه ده صاحب انبساطک حقله کندو ما بیننده خلق حایل اولمز نتکم شیخ الاسلامک آدم وحوا حایل اولمیه دیدیکندن
مراد بودر انبیای عظامک واولیای کرامک چوغی بو صفتک غلبه سی وقتنده جناب حقله انبساط اوزره مکالمه ومعامله
قلمشلردر نتکم انبیای عظامدن حضرت موسی کلیم الله صلوات الله وسلامه علی نبینا وعلیه قال الله تعالی عز وجل حاکیا عنه
افتهلکنا بما فعل السفهاء منا وقال ایضا ان هی الا فتنتک تضل بها من تشاء وتهدی من تشاء آیت

ايت اولنه انبساط سفهانك فعلى سبيله حقنده حكما وعلما وخواصى اهلاك ايلمسنى انكار در روايت ثانيده
فتنه فى سامريه اسناد ايتمى جناب حقه اسنادى ايلمسيدر اكرچه بحسب الحقيقه اول فتنه اختيار الصالحين والكالحين
حقدندر ولكن بو فتنه دكلدر الآ اسنكدر ديمه نوع انبساط واردر روايت ثالثه ده دخى بونلك كبيدر واوليا
حضرت موسى وقتنده برخ سياه ديرلر بر مقبول حق واردى اتفاق اولنماند قحط باران اولوب خلق جهان
حضرت موسايه كلوب ديدلركه ياموسى دبكدن بزه يغمور طلب ايله كم اكنلر بر خراب اولدى پس حضرت موسى عليه السلام جناب حقه
عرض حاجات ايلدكده جناب حق بيوردى كه ياموسى بنم برخ سياهم بنده استه سن اولدم بونلره باران رحمتم جوش ايلسون
پس جناب حق امريله حضرت موسى عليه السلام اول برخى بولوب بو خلقله بر صحرايه كلوب الكا ديديكم جناب حقه دعا ايله بزه امين
ديليم تاكم بزه يغمور ويره پس اول برخ اغز اچوب ديديكم يارب بو خلقى يراتدك پس نيچون بونلرك لوازمنى ويرمزسين
قادر دكلميسين همان دم جناب حق بونلره عظيم يغمور ويردى ولكن حضرت موسى بوكونه قوله بيحضور اولدى اما صبح
قلدى پس ايرته سى كون بريره كيدركن اتفاق اول برخه راست كلدى برخ حضرت موسى عليه السلام ديديكى كوردكمى
ياموسى سنك دكه نه سويلدم حضرت موسى عليه السلام غضبه كلوب احتديكم الندكى عصا ايله الكا ضرب ايلدم انى نجيده
قلدى پس همان دم جبرائل امين عليه السلام نازل اولوب ديديكم ياموسى حق تعالى سكا سلام ايلر و ديركم انجمه سنى برخى سياهمى
اول بنم رحمتمى هر كون بنجه كره خلق عالمه جوش كتوردر بو حكايه فى فصل الخطاب صاحبى حديث شريف ايله ثابت قلمش
وشيخ عطا حضرتلرى چوق مصنفاتنده نظمه كتورمشدر پس معلوم اولديكه نديم الهى اولنلردن بوكونه لطايف وانبساط
كستاخلق دكلدر ولكن بو فانى رباطك خلاصى اولمين وفنا فى الله مرتبسن بولمين نوشرابدن حقلرن كندوى رخوش
قلمين وندمت مقامنه ارمين كمسنه بوكونه انبساط جراءت ايلسه كستاخلق قلور وجناب حقدن دور
اولور بلكه ايمان واسلامدن محروم قلور نعوذ بالله نتكم حضرت مولانا بيوردرلر بيت كرنديم شاه كستاخى كند
تومكن زانكه ندارى ان سند اى كه نارسته ازين فانى رباط توچه دانى محو وسكر وانبساط باب خامس
اصول سلوك منزلنده اولان درجاتى بياننده ايلر بو بابده خى اون درجه شاملدر درجه اول
قصد بياننده ايلر قال الله تبارك وتعالى ومن يخرج من بيته مهاجرا الى الله ورسوله
ثم يدركه الموت فقد وقع اجره على الله يعنى شولكمه كه حانه سندن الله والله ورسولنه مهاجر
اولدوغى حالده طشره چيقه اندنصكره قبل بلوغ المقصد الكا موت يتشه پس انك اجرى الله اوزره اولور
يعنى الله تعالى انك اجرين البته ضايع قلمز بلكه مقصدينه واصل قلور قال القاشانى ومن يخرج
من بيت الطبيعه ودار البشريه مهاجرا الى الحضرت الالهيه وحقيقة المحمديه فقد وقع
اجر قصده على الله بو ايت كريمنك تاويلنده قاشانى ديركه بركيمسنه بيت طبيعتندن وخانه
بشريتندن حضرت الهيه وحقيقت محمديه جانبنه مهاجر اولدوغى حالده خروج ايلسه انك قصد
اجرى جناب حق الكا اعطا ايلر عاشقلرك اجرى حقدر وصلتدر جناب حق انلره وصلتنى احسان ايلر
ديمكدر اولور قصد لغتده برشيئه توجه اتمكه ديرلر اما مشايخ اصطلاحنده الكا ديرلركه سالك
محبوبك رضاسى ايچون هرشيدن مجرد اولمغه تصميم عزيمت وجميع همت قلمغه ديرلر كما قال شيخ الاسلام
القصد

القصد الازماع على التجرد للمحبوب ازماع برشيئك اوزرنه ثابت قدم اولمغه وتصميم عزم
قلمغه ديرلر يعنى قصد محبوبك رضاسى ايچون جميع علايقدن مجرد اولمق اوزره ثابت قدم
اولمقدر هيشه وصلت الهيه يى طلب قلمقدر مثنوى ان كوهست حالى ازطلب دائما باد ابر از رنج
وتعب ان كوراهواى دولت نيست زو مجو مغزى كه اوجز پوست نيست جانكه قصد او ندارد كوبكو
مرده بى جانبود جانش مكو پس مجردان طريقت وپاك بازان حقيقت اولكسه لر در كه تا مقصد حقيقى يه
ايرنجيه دك مراتب دنيا وعقبادن ومقامات صورت معادن هربر مرتبه كه ايره لر وهربر حالتى كه كوره لر
الكا وقيفه اولميوب وبو قدر تجلياته قناعت قلميوب قصد وطلبلرين حق جانبنه قلورلر وخليل وار
لا احب الافلين ديوب جمله دن معرض اولورلر مثنوى مرد بايدكى طلب وز انتظار هر زمان صد جان
كند دوره نثار نى ز بانى از طلب ساكن شود نى دمى اسوده نش ممكن بود كر فرو استد زمانى از طلب
مرتدى باشد درين ره بى ادب درجه ثانى عزمى بياننده ايلر قال الله تعالى فاذا عزمت فتوكل على الله يعنى يا محمد
قچن سن برشيئى اشلمكه نفسك توطن ايلسه وعلى التحقيق الكا شروع قلسه الله تعالى ايله قصد لرعزمك فرقى
بودركه قصد نيت قلبه وتوجه وطلب باطنه ديرلر عزم قصد تحقيق ايليوب مقصود اولان شيئه شروع قلمغه ديرلر
فصد عزم مريد اولنلرك وابرار مرتبسنده اولنلرك حسناتندندر اما مرادمرتبسنده اولان مقربلرك
سيئاتندندر پس مريد اولنلر مقصدلرى كندولردن بعيد كوروب انك تقربى واشتالكى جانبنه قصد وعزيمت ايدرلر
وقصد وعزمى كندو نفسلردن بلورلر اما مراد مرتبسنده اولان مقربلر عزمى حقدن بلورلر بلكه مطلق عزمى برعلت
كوردلر زيرا وهو معكم اينما كنتم فحواسنجه هر حالده الله ايله اولن وهر انده انى مشاهده قلنده جانبه
عزم ايلسون پس مريد اولنلر بو مقامه كلنجه يه دك كركدركه اولا وفايه عزم ايليه ثانيا اشتالكه عزم ايليه اشتنا
اولدقدنصكره ترك عزمه عزم ايليه يعنى ترك عزم كلفتندن وقيدندن دخى خلاص اوله كه فنا فى الله مرتبسيدر
پس بو مرتبده كوردكه قاصد ومقصود ومقصد وقصد عين واحد در مثنوى هركه شد جوياى ديدار
خدا چون خدا ايد شود جوينده لا كرچه ان وصلت بقا اندر بقا ليك اول ان بقا اندر بقا سايه على
بود جويان نور نيست كرد چون كشد نور ش ظهور درجه ثالث ارادتى ومريد اولنلرى بيان ايدر قال الله تبارك
وتعالى ومنكم من يريد الدنيا ومنكم من يريد الاخرة نقل عن الشبلى قرء هذه الاية عنده فشهق شهقة
وقال اليس منكم احد يريد الله بو ايت كريمه دن معلوم در كه مريد اوچ قسمدر برى مريد دنيادر وبرى دخى
مريد عقبادر وبرى دخى مريد مولادر پس اندن سؤال ايلديلركه اى شبلى مريد مولا كملردر ديو دكه اول
كملردركه بويله دائما سوزى خدا اوله وخاموش اولسه درونى طلب قلر بيت دنيا طلبان مائل مال وجاه
عقبا طلبان حور وجنان ميخواهند انها كه بجست وجوى حق در راهند حقا كه مقربان اين دركاهند
شيخ عبد الرزاق فتوحاتده بيوردركه لفظ مريد عند المحققين من اهل الله يطلق بالمنقطع الى الله الموثر
جناب الله الساعى فى محابه ومراضيه وقد يطلقونه بالمتجرد عن ارادته فالمريد من انقطع الى الله وتجرد
عن ارادته اذ علم انه ما يقع فى الوجود الا ما يريده الله لا ما يريده الخلق فيقول هذه المريد فلما اذا

اريدما لا اعلم ان يقع ام لا يقع فانه لا علم لي بما في علم الله تعالى من ذلك فالاولى ان لا اريد الا ما يريده
الحق يعني لفظ مريد اهل الله محققلر قتنده ملوادن اللهه منقطع اولنکه بر اطلاق اولنور ودخي
جناب حق اللهي مؤثر اولنه والله رضالرينه ومحبتلرينه سوقلنه اطلاق اولنور واز اولورکه کندو ارادتندن
متجرد اولنکه يده اطلاق اولنور پس مريد اولکه دركه اللهه منقطع وارادتندن متجرد اوله زيرا بو مريد
بلورکه وجودده برشي واقع اولمز وخلقك ديلديكي ظهوره کلمز الا الله ديلديكي پس بو مريد ديرکه
بن نيچون ديليم اول شيئ که بلمزمکي اولورمي يا خود اولمزمي زيرا الله علمنده اولنه بنم علمم يوقدر دير پس اولی
بودرکه ديليم الا حقك دلديکنی دير وقال الشيخ ومن ذلك قول ابو يزيد اريد ان لا اريد فاراد
محوًا لارادة من نفسه وقال هذا القول في حال قيام الارادة به ثم قال لاني انا المراد وانت المريد
يخاطب الحق وذلك لما علم ان الارادة متعلقها العدم والمراد لا بد ان يكون معدومًا لا وجود له
ورأى ان الممكن عدم وان اتصف بالوجود لذلك قال انا المراد اي انا المعدوم وانت المريد لا يكون
الا موجودًا ودخي شيخ حضرتلري بورديلرکه مريد لك حق ارادتنده کندو ارادتني ترك ايلديکي قولندندر
ابو يزيد حضرتلرينك جناب حقه ديلمکي برنسنه ديلميم ديديکي پس بو سوزله نفسندن ارادتي محو ايتمك ديلدي
وبو قولي کندو ارادت تفسير قائم اولدوغي حالده ديدي وکندودن نفي ارادت ايتدکدنصکره ديديکه
زيرا بنم مرادم سن مريدسن بو سوزله حقه خطاب ايلر وبو بياني بودرکه وقتاکه ابو يزيد بلدي که حقك ارادتنك
متعلقي عدمدر ومراد لابدرکه معدوم اوله وجودي اولميه ودخي کوردي تحقيقا ممکن عدمدر اکر وجود له
متصف اولديسه بو اجلدن ديديکه بن مرادم يعني بن معدومم وسن مريدسن زيرا مريد اولمز الا موجود
اولور پس مريد وارادتك تفصيلي بو قدر مراد مقامنده اولنلرك شرحنه کلالوم درجه رابع مراد مرتبه سنده
اولنلرك شاني بلدرر قال الشيخ في الفتوحات اعلموا ان المراد في اصطلاح القوم هو المجذوب
عن ارادته مع تهيؤ الامور له فهو يجاوز الرسوم والمقامات من غير مشقة بل بالتذاذ وحلاوة وطيب
يهون عليه الصعاب وشدائد الامور يعني بلکه اي سالکلر که بو قومك اصطلاحنده مراد ارادتندن
مجذوب اولن اوله درکه انکيچون امور متهيئ اولمشدر پس اول رسوم مقاماتي من غير مشقة بلکه
التذاذله وحلاوتله وطيب وذوقله مقصودي بولور وکل صعاب وشدائد امور انك اميثر و آسان
اولور بونلر مراد مرتبه سنده اولنلر ومحبوبيته ايرنلر بلا ومشقت چکمز ديمك دکلدر بلکه جناب
حق بونلره بر ذوق ويرر که اول لذت وقوتله رياضت ومشقتي طويمزلر نتکم شيخ حضرتلري مثال ايدوب بيوردر
وهذا القسم لا يحس بالشدائد الذي يضعف عن حملها غيره کالرجل الکبير ذي القوة يتکلف
ما يشق على الصغير يحمل الکبير اثقالا من غير مشقة فما عنده خبر من ذلك بل يحملها متلذذا بها والم
ويحملها الصغير بجهد ومشقة اکثر متکلمين مريد ايله مرادك مابينني فرق ايتمشلر شويله معنا
نظر ايتمشلرکه اکر مريدك ارادتني الله مراد ايلميدي اول مريد سالك اولمزدي زيرا موجودانده
برشيئ واقع اولمز الا الله ارادتيله پس مريد بو معنا اوزره عين مراد اولور ولکن مشايخ قدس الله

بيورمشلر

بيورمشلردرکه المريد هو الذي سبق اجتهاده کشفه وسلوکه جذبه والمراد هو الذي سبق
کشفه اجتهاده وجذبه سلوکه يعني مريد انلردرکه اجتهادي کشفندن وسلوکي جذبه سندن سبقت
ايليه ومراد بونك عکسيدر ومشايخ مراد مقامنده اولنلري مريد مقامنده اولنلرك اوزرينه
ترجيح ايدرلر ومراد مقامنده اولنلر ضنائن الله ومقبولان درکاه الهدر بو حديث
شريفله انلرك شانني تعريف وتوصيف ايدرلر نتکم حضرت رسول صلى الله عليه وسلم مرويدرکه
بيوردیلر ان الله ضنائن من خلقه البسهم النور الساطع وغذاهم في رحمته يحييهم في عافية
ويميتهم في عافية ضنائن ضنينه نك جمعيدر ضنينه نفيسه معناسنه ودخي برکسه يه مختص اولنه
درلر يقال فلان ضنيني من بين اخواني اي نفيسهم او المختص لي من بينهم يعني فلان کمسنه اخوانم
مابيننده بنم ضنينمدر ديمك اولورکه انلرك نفيسيدر ديمك اوله ويا خود انلر مابيننده بکا مختصدر
ديمك اوله پس معناي حديث شريف ديمك اولورکه الله تعالينك خلقي مابيننده کندو جانبنه
مختص قوللري واردرکه انلره الباس ايلدي جمالي نورني بو نور ساطعدن مراد جناب حقدن بونلره ترشح
اولنان نوردرکه لباس کبي بونلره شامل اولوب بو نور ظلمات معاصيدن نجات بولوب مقام محبوبيته ايردیلر
وجناب حق بونلره رحمتنده علمله وحکمتله تغذيه وتربيه ايلدي بونلري عافيتده طوررر کورر
وعافيتده اولدررر مراد بونلره تا عالم صبا وتدن حالت نزعه کلنجه بيدك حال حيالترنده معاصيدن
ومخالفات وابتلا ايلمکدن حفظ ايلر وبو حال اوزره قبض ايلر ديمك اولور والله اعلم درجه خامس ادب بياننده در
قال صلى الله عليه وسلم ادبني ربي فاحسن ادبي معناسي شيخي ربم بني تاديب ايلدي وادبم کوزل ايلدي ديمك
اولور پس سالکه لازمدرکه اول حضرتك ادبيله مؤدب اوله زيرا سلوك وتصوف دکلري محضا
ادبدر نتکم ابو حفص کبير بيوردیلر التصوف کله ادب ولکل وقت ادب ولکل حال ادب ولکل
مقام ادب حضرت مولانا قدس سره بو غزل رعنالريني ادبه مدحنده سالکه اولنه نصيحت کفايت
ايدرکي بيوردیلر بيت خواجه دريابکه جان درتن انسان ادبست خواجه انوار ودل وديده مردان ادبست
ادم از عالم علويست نه سفلي ادبت رونق وکردش اين کنبد دوران ادبست ادمي زاده اکر بي ادبست
ادم نيست فرق در جسم بني ادم وحيوان ادبست چشم بکشا وببين جمله کلام الله را ايت ايت همه معني قران
ادبست کردم از عقل سؤالي که چه باشد ايمان عقل در کوش دلم کفت که ايمان ادبست شمس تبريزي خمش کن که
نوي سر خدا انور وافضل اين شمع سبستان ادبست ذو النون مصري حضرتلري بيوردیلر الزم الادب
ظاهرا وباطنا فما اساء الادب احد باطنا الا عوقب باطنا ولا اساء ظاهرا الا عوقب ظاهرا پس سالکه
کرکدرکه اهل حضور نزدنده باطني مؤدب اوله واهل صور قتنده ظاهري مؤدب اوله تاکه طريقت
وشريعته مخالف ناشايسته وضع ايتمکله عقابه مستحق اولميه بيت پيش اهل دل ادب بر باطن است
زانکه ايشان بر اسرار فاطن است پيش اهل تن ادب بر ظاهر است که خدا زيشان نهان اسار است مثنوی
از خدا جوييم توفيق ادب بي ادب محروم کشت از لطف رب هرکه بي باکي کند در راه دوست ره زن مردان شد

شد نامرد اوست پس بر درویش كه ظاهری و باطنی مؤدب اوله كامل اولور وظاهرك ادبی جمیع شریعت ادبیله
مؤدب اولمقدر اولمز پس كل لوم شریعتك ادبی وار وطریقتك ادبی وار ومعرفتك ادبی وار وحقیقتك
ادبی وار شریعتك ادبی بو ایت كریمه ده معلوم اولوركه بیوردیلر وما اتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم عنه
فانتهوا پس ادب شریعت اولدركه حضرت رسول صلی الله علیه وسلم جنابی حقنده هر نه كه كوردیسه طوتاسن وهر نه
نهی ایلدیسه فارغ اوله‌سن وحدود الهی حفظ قلاسن وشریعته جائز اولمین شیلردن قوبه‌سن وقلبا وقالبا شرع شریفه
اویاسن وطریقتك ادبی خی قسم اوله بر مقدار تحریر ایله‌لك انده معلوم اولور اما ادب معرفة الله
اولدركه مثلا خوفك رجا جانبنه غالب اولمیه كه یأس طبقنه بولمیه‌سن وكذلك رجا دخی خوفه غالب اولمیه كه
مرتبه امنه وارمیه‌سن اكر خوف غالب اولوب مرتبه یأسه مؤدی اولورسه نعوذ بالله كفردر ولا ییأس من روح الله
الا القوم الكافرون نحو ایسی اوزره پس انسان بدیدر راجی جناب حق جل وعلا بیورمشدر سبقت رحمتی علی غضبی
ودخی وسعت رحمتی كل شیء ودخی لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا بو ایتلر مثللی
نجه ایات ونچه حدیث واردركه بنده هر نه حالده ایسه من بعد ما یوس اولمیه اما امنه دخی وارمیه زیرا بو دخی شوادبك
كما قال الله تعالی افامنوا مكر الله ولا یامن من مكر الله الا القوم الخاسرون ودخی مقام معرفتك ادبلرندندركه
اكر كندی نفسكه واكر غیریه جناب حقده هر نه كلورسه اعتراض ایلمیه‌سن بلكه قلبكی خواطر فاسده دن ولسانكی شكایتدن
آمیز اوله كلمه‌دن حفظ ایده‌سن شرح حكمنده دركه قال بعض السادات اذنبت ذنبا وانا ابكي علیه منذ ستین
سنة فاجتهدت فی العبادة لاجل التوبة من ذلك الذنب فقیل له ما هو قال قلت مرة لشيء لیته كان كذا
سادات مشایخدن بعضیسی دیدیلركه بن بر كناه اشلدم والتمش ییلدر كه اول كناهك توبه سنده
قبول ایچون عبادته اجتهاد ایلدم دیدیلركه اول كناه ندر دیدكده بر كره برشیئه ایچون دیدمكه بو لیدی شویله
اولیدی وقال بعض المشایخ لو قرض جسمي بالمقاریض كان احب الي ان اقول لشيء قضاه الله لیته لم یقض پس مقام
معرفتك ادبی چوقدر وقس علی هذا سائر الادب اما حقیقتك ادبی كلیوم حقیقت ادبندن مراد ادب حضرت الهیه در
وادب حضرت الهیه حضرت رسولك حضرت حضورنده اولن ادبدركه اول حضرتك شان شریفنده جناب حق بیوردی
ما زاغ البصر وما طغی یعنی اول حضرتك بصر شریفی رؤیت عجایب وغرایبه مائل اولمدی وتجاوز قلمدی یعنی اول حضرتك
قلب مقدسی ملكوت ادبله معوض اولدی وجناب ربی ده اوحده ده متوجه اولدیكه سموات وارضینی وزاد ظهرینه الفدن
ایلدی ولذات عاجله بكرها وحظوظ آجله‌یی با جمعها ترك ایلدی جناب حضرته متوجه اولدی پس ادب حضرت الهیه كه
برشیئه میل قلمقدر وغیر حكمنده اولنه نظر صالح مقدر والله اعلم درجه سادس یقینك بیان ایدر معاذ ابن جبل دن
ایلركه اعرابیدن بری حضرت بیغمبر علیه السلام سؤال ایلدیكه ما تقول فی رجل كثیر العمل وقلیل الذنوب الا انه یعتوره
الشك قال علیه الصلوة والسلام لیحبطن شكه عمله فقال الاعرابیة ما تقول فی رجل قلیل العمل كثیر الذنوب
الا انه علی یقین من ربه فسكت النبي علیه الصلوة والسلام فقال الاعرابي والله لئن احبط شكه عمله كذلك
یحبط یقینه ذنوبه قال اصبت معناسی بو اعرابیدن بری سؤال ایلدیكه نه دیرسن یا رسول الله شول رجل حقنده كه
ذنوبی از وعملی چوغ اوله الا اكا شك اعتوار ایلیه یعنی اخذ ایلیه بیوردیلركه انك شكی عملنی حبط ایلر پس اعرابی دیدی

باشول

یا شول رجل حقنده نه دیرسنكه عملی از وكناهی چوغ اوله الا اولكه ربنه یقینی اوزره اوله پس حضرت
ساكت اولدی اعرابی دیدیكه الله حقیچون اكر انك شكی عملنی حبط ایلدیسه بر سنه بونك دخی یقینی كناهنی حبط
ایلر حضرت بیوردیكه اصابت ایلدك یقین لغتده علی وجه المذكور بلمكه دیرلر بو كونه یقینه مشایخ علم الیقین دیرلر
ویقینك اوچ مرتبه اثبات ایدرلر اولا علم الیقین اولدركه رسول جنابی حقنده كوردیكی هر نه ایسه احكام شرعیه وامور
دینیه‌دن قبول ایده‌سن وامور اخرویه‌دن وصفات الهیه‌دن ویردكلری خبره مؤمن اوله‌سن بوكا علم الیقین دیرلر نتكم
شیخ حضرتلری فتوحاتنده بیوردیلر بو معنایه مثال قورب بیوردر انا قد علمنا علما لا یدخله شبهة ان الله بیتا
یسمی الكعبة ببلدة یسمی مكة یحج الناس الیه كل سنة ویطوفون به فهذا علم الیقین لم شوهد هذا
البیت عند الوصول الیه فهذا عین الیقین الذي كان قبل الشهود علم یقین ثم اذا حصل في النفس
برؤیته ما لم یكن عندها قبل رؤیته ذوقا ثم فتح الله عین بصیرته فی كون ذلك البیت مضافا الی الله مطافا كان
مقصودا دون غیره من البیوت فعلم علة ذلك وسببه باعلام الله فكان علمه بذلك حقا یقینا لا یتزلزل بای شيء
معناسی تحقیقا بر شبهه سز علمله بلدككه الله تعالینك بر بیتی واردركه اكا كعبه دیرلر اول شهرده كه اكا مكه دیرلر كه
اكا حج ایدرلر وهر سنه انی طواف ایدرلر بوكا علم الیقین دیرلر اندن صكره اول بیته وصول قصد ایله اول بیتی
مشاهده اولنسه اكا عین الیقین دیرلر ایله عین الیقینكه قبل شهود البیت اكا علم الیقین دیرلر دی اندن
صكره قچن رائینك نفسنده بر ذوق حاصل اولسه اول ذوق قبل رؤیة البیت اول نفسك قتنده حاصل
اولمامشیدی اندن صكره الله تعالی اول رائینك عین بصیرتن فتح ایلیه اول بیتك الله مضاف اولمانده ومطاف
اولمانده وسائر بیوتدن ماعدا بونك مقصود اولماسنده وبو مقصود اولمه‌نك وطواف قلنمه‌نك والله
مضاف اولمانك علة ما سببین دخی باعلام الله بلمسه بونلر حق الیقین اولوركه هیچ بر شیئله متزلزل اولمز نتكم
حضرت بوسینك حقیقتنده بیوردیلر مثنوی كر همه عالم بكویندش توی بر ره یزدان ودین مستوی او نكردد كرمتن
كفتشان جانا طاق او نكردد جفتشان ور همی كویند اوراكه هی كوه بنداری وتو برك كهی او نیفتد در كمان
از طعنشان او نكردد در دمندان از طعنشان بلكه كر دریا وكوه اید بكفت كویدش باكمرهی كشتی توجفت هیچ
یك ذره نیفتد در خیال او نباشد من وجه رنجور حال شیخ الاسلام حضرتلری عین الیقین بویله
بویله تعبیر ایدوب بیوردیلر عین الیقین هو الغني بالاستدلال عن الاستدلال وعن الخبر بالعیان
یعنی عین یقین اولدركه برشیئك ادراكی اثناده استدلالدن غني اولمقدر واول شیئی كما هي علیه كشف شهود ایله
اعیانا كورمكله خبردن استغنا قلمقدر وحق الیقین هو اسفار صبح الكشف ثم الخلاص من كلفة الیقین
ثم الفناء فی حق الیقین یعنی حق الیقین صبح كشفك اضاءسی ونور تجلی حقیقتك ظلمه رسم عبد اوزره
اثاره‌سیدر كما قال امیر المؤمنین علي كرم الله وجهه حق الیقین نور یشرق من صبح الازل فیلوح علی هیاكل
اهل التوحید اثاره اندن صكره كلفت یقیندن خلاص اولمقدر زیرا اهل یقین اولمق دخی بر تعیندر اندن دخی
نجات بولمقدر اندن صكره حق الیقینده فانی اولمقدر یعنی یقینك صفتی علم حقده فانی قلوب علم حقده ونور وجود
مطلق الا محقق اولمقدر درجه سابع انسی بیان ایدر قال الله تبارك وتعالی فی حدیث القدسي انا جلیس من ذكرني وانیس

من استأنس يعنى بن بنى ذكر ايلين عباده ملك جليسيم وبنمله انس ايلين بنده لربك انيسيم بعض اهل معرفت
الانس بالله الانس بذكر الله ديمشلر وبعضيلر دخى الانس بالله ان يوحش العبد عن كل شئ سواه الا عن
اهل الله ديمشلر اصل انس بالله اولدركه سالككه هيچ بر حالده منفك اولميه بعض كمسه بر حالله
انس ايلر يا ذكر اللهله ويا شكر اللهله وتخيل ايلركه بو انس بالله اوله اما حال بوكه اول حالله انيسله
يوخسه انس بالله دكلدر زيرا اينجق اولنلك انسى هر حالده ثابتدر من بعد زائل اولمز نتكم شيخ حضرتلرى
شاهدا على هذا المقال فتوحاتده بيورديلر وللانس بالله علامة عند صاحبه فانه موضع غلط فيه
كثير من اهل الطريق فيجدون انسا في حال ما يكون عليه فيتخيل ان ذلك انس بالله فاذا فقد ذلك الحال فقد الانس
بالله فعندنا وعند الجماعة انسه بذلك الحال لا بالله لان الانس بالله اذا وقع لم يزل موجودا عنده في كل
حال ولذلك يقول القوم من انس بالله في الخلوة وفقد ذلك الانس في الملأ فانسه كان بالخلوة لا بالله
معناسى بودركه اللهله اولان انسك علامتى وار در صاحبى قتنده زيرا بو انس بر مقامدركه اهل طريقدن چوق
كمسه بونده غلط ايلمشلر وانس باللهله انس بالحال تميز قيلمامشلر پس بونلردن بعضيسى حاللردن بر حالله
انس بولوركه اول حالك اوزرنه اولورلر پس تخيل ايلركه اول انس باللهله اوله پس قچن اول حال مفقود اولسه
اول انس بالله ظن ايلدكى دخى مفقود اولور پس بزم قتمزده وجماعت اهل الله قتنده اول كمسه نك انسى حالله
اولور اللهله اولمز زيرا اللهله انس بركره واقع اولسه هر بر حالده ايسه انك قتنده موجود اولور دائما انكيچون بو قوم
ديرلركه بر كمسه خلوتده اللهله انس ايلسه واول انس كثرتده اندن مفقود اولسه انك انسى خلوتله اولور اللهله اولمز زيرا الله
هر يرده حاضر وهر حالده وهر شيئه ناظر در پس اللهله انيس اولنلك انسى هيچ بر حالده مفقود اولمز جلال وجمال
هر نه يوزدن اولورسه انكله انسدن ايرلمز درجهٔ ثامن ذكر قلبى وذكر حقيقى ندر انى بيان ايلر ذكر عند المحققين اوچ
قسمدر ذكر لسانى وذكر قلبى وذكر حقيقى در لسانله اولان ذكره قسم ثانيه اوچنجى يا بر مقدار ذكر ايلمك بو محلده
ذكر قلبى وذكر حقيقيدن انى ذكر ايلرزكه اصل ذكردن مراد اولى بونلردر زيرا بلا ذكر قلب ولا ذكر حقيقى مجرد الفاظ
اسما ذكريله سالكه ثوابدن غيرى نسنه حاصل اولمز ومسما شهودنه يول بولمز نتكم حضرت مولانا قدس سره
مثنويده بيورديلر مثنوى از صفت وز نام چه زايد خيال آن خيالش هست دلال وصال هيچ نامى بى حقيقت ديده
يا ز كاف ولام گل گل چيده اسم خواندى رو مسما را بجو مه ببالا دان نه اندر آب جو گر ز حرف ونام خواهى
بگذرى پاك كن خود را ز خود هين يكسرى خويش را صافى كن از اوصاف خود تا ببينى ذات پاك صاف خود
بو ابيات شريفه ذكر قلبيه اشارتدر ذكر قلبى وجدان المذكور وحضوره بالقلب ديمكله تعبير اولنمشدر مذكورى
بولمق وانى قلبده حاضر قلمق اولمز الا غيرى اونتمق وماسواى ترك ايتمكله اولور اكر كل ماسواى اونتمك انى
كليتله بولمز سن نتكم شيخ الاسلام حضرتلرى بو آيت كريمه على لسان اهل الخصوص تفسير ايدوب بيورديلر قال الله
تبارك وتعالى واذكر ربك اذا نسيت اى اذا نسيت غيره ونسيت نفسك في ذكره ثم نسيت ذكرك في ذكره
كل ذكر يعنى ربكى ذكر ايله ربكدن غيرى اونتديغك وقتده پس نسيانا غيرله موصوف اولسن وربكى ذكر ايتمكله
صفا بوله سن بو ذكرك ضمننده نفس بله مذكور اولديه ربكى ذكر ايتدم وغيرى اونتدم ديمكله پس نفسكى

انى ذكر ايلمكله

انى ذكر ايلمكلكده اونتدوغك وقتده انى ذكر ايله ديمك اولور زيرا مذكورك حقيقة مذكور اولمسى ولو قتده
اولوركه غيرى نفى ايده سن پس غيرا انانيت نفسك لازمدركه اول انى نفى ايده سن پس ذكركله بو مرتبه ايره سن
واونيده رسن انك ذكرنده كندى غيبتك ذكرنى بوندن صكره هر ذكرى انك ذكرنه اونيدرسن وجمله فراموش
ايدرسن پس ذاكر ومذكور وذكر عين واحد اولور وبو مرتبده ذكر ذكر حقيقى طبقسى بولور قال القاشانى
في شرح منازل السائرين الذكر الحقيقى اتحاد الذاكر والمذكور والذكر وقال شيخ الاسلام الذكر
الحقيقى هو شهود ذكر الحق اياك والتخلص من شهود ذكرك يعنى ذكر حقيقى حق تعالى حضرتلرى سنى ازلده
ذكر ايلمسنى مشاهده ايلمكدر وكندى ذكرك شهودندن خلاص اولمقدر بو معنايه مناسب ابن عطا حكمده
بر حديث شريف روايت ايدوب ديرلركه اوحى الله الى داود يا داود قل للصديقين بى فليفرحوا وبذكرى
فليتنعموا معناى شريفى صديق اولان قوللريمه دى يا داود بنمله فرحلنسونلر وبنم انلرى ذكر ايلديكمله
تنعم قلسونلر مصدر يا مفعولنه مضاف اولمق وار ويا خود فاعلنه مضاف اولمق وار فاعلنه مضاف اولديغى
تقديرجه شارح تقرير شرح ايدوب ديرلركه اى فليتنعموا بذكرى اياهم في الازل حيث لا وجود لهم والا
فالذكر المنسوب اليهم محل الافات والعلل يعنى بنم بونلرى ازلده ذكر ايلديكمله تنعم ايلسونلركه بونلرك
اول مرتبده دخى وجودلرى يوغيدى والا ذكر معنى بويله اولمزسه بونلره منسوب اولان ذكر افات وعللك محلى
دكلدر اما حقك عبادتنه اكا اسنده علت وغرض يوقدر واعلم درجهٔ تاسع فقرى بيان ايلر حضرت [illegible]
سلطانى بيورديلركه الفقر جوهر وسوى الفقر عرض والفقر شفاء وسوى الفقر مرض العالم كله صداع وغرور
والفقر من العالم سر وغرض اى اخى فقير اولدركه كندوده ملك كورميه قال شيخ الاسلام الفقر البراءة
من رؤية الملك يعنى بر فحواى العبد وما يملكه كان لمولاه فقرا اولدركه نفسندن وملكندن كورميه
وكندويه منسوب اولان شيئلرى اولمقدن وجمله غنى مطلقك بيلمكدر وبيلمكى دخى اندن بيلمكدر بو مرتبه يه فنا
في الله ديرلر بو شاللك بيحثى اولور اندن تصرف في حق قلور نتكم شيخ عطار حضرتلرى بيورديلر بيت هفتمين وادى
فقرست وفنا بعد از اين روى روش نبود ترا در كشش افتى روش گم گردد كر بود يك قطره قلزم گردد الفقر
سواد الوجه في الدارين ديدكلرى دخى بو مرتبدن عبارتدر زيرا سواد الوجه بالكليه فنادن كنايه درركه
دنيوى واخروى كندوده بر وجود كورميه وكندوده اولان وجودى واعمالى واحوالى ومقاماتى واسرارى
وكمالاتى محضا اللهدن فضل وموهبت بله حتى رؤيت اعمالدن وشهود احوالدن بالكليه اولكه كندوده عمل
كورمك واعمال واحواله استحقاق بيلمك وجودى مستلزم اولور وجودك بر ذنبدركه انكا بر ذنب اخر قياس
اولنمز بين معلوم اولديكه فقر بر جوهردر وماعداى فقر وفنا عرضدر وفقر جميع معنويدر دلره دوادر شفادر
وفقردن غير وجود شائبه سى عرضدر ومرضدر جميع عالم وجودله متصف اولديغى حيثيتدن اهل فقره صداع
وغروردر وحقلن دور بر پرده در وفقر وفنا دركه بو عالمك ستر وغرضيدر زيرا عالم وادم ممكن الوجوددر ممكن
الوجود اولنلر هر حالده واجب الوجوده مفتقردر كما قال الشيخ في الفتوحات الا ترى ان الممكن في حال عدمه
يفتقر الى المرجح فاذا وجد افتقر ايضا الى استمرار الوجود له وحفظه عليه فلا يزال فقيرا في حال وجوده

وفي حال عدمه فاذا علمت ان الفقر بهذه المثابة فالزم استحضاره في كل نفس وعلى كل حال فان الفقر اليه
تعالى هو عين الغنى لانه الغنى وانت به فقير فانت الغنى به عن العالمين فاعلم ذلك ترجمه كوردمرسن كه
تحقيقا ممكن بالوجود عدمكى حالنده بر مرجحه مفتقردر پس هيچ مرجح بولنميه استمرار وجودى وانى حفظ
ايلمكه مفتقردر پس دائما فقيرا ولمق حالى اولمز اكر وجودى حالنده اولسون وكر عدمى حالنده اولسون پس فقيرك
بو مثابه ايدوكن بلدكسه كه جميع عالم هر حالده بو موجودنه مفتقردر پس فقيرك استحضارنى هر نفسده
وهر حالده اوزره كه لازم قيل زيرا اول حضرته فقير اولمق عين غنادر زيرا اول غنيدر وسن انكا فقيرسن
پس ديدوكم حق بيننده نظر اتسك سن انكله عالملردن غنى سن درجه عاشر غناء بياننده ايلر ابوداود ترمذى بو حديث
شريفى ومسلم بخارى دخى ابو هريره حضرتلرندن روايت ايدرلر قال صلى الله عليه وسلم ليس الغناء عن كثرة العرض
انما الغناء غناء النفس عرض فتحتيله نقودن وغيريدن صنوف اموال ديرلر پس غنا كثرت اموال اولمز
بلكه غنا دكلدر الاغناء نفسدر كه قناعتدر انكچون فقير كل ذي حرص غني كل من يقنع ديدلر ولهذا
قال صلى الله عليه وسلم القناعة كنز لا يفنى قال الطيبي في شرح هذا الحديث المراد بغنى النفس حصول الكمالات
العلمية والعملية لها لا ان النفس لا تكون محظوظة الا بها مرادى بو كه نفس كمال علم وعمل ذوق روحانى بولور
وغنى القلب اولور اللهله غنى اولمق اشيا واسبابدن استغنا قلمقدر واموال واسبابدن استغنا قلور پس اللهله
غنى اولور زيرا اسبابله غنى اولن اسبابه مفتقر اولور اسبابك ايسه مسببه مفتقردر پس كندى مثللو مفتقره مفتقر اولمق
افتقارده غايه ارمكدر انكچون اهل دنيا حد ذاتنده فقيرلردر پس في الحقيقه غنا اسباب واشيا حجابندن
رها بولمق وحقله غنى اولمقدر انكچون مشايخ بيورمشلر وفقرى تعريف قلوب ديمشلركه الفقير هو الذي لا يحتاج
الى كل شيء يعنى فقير اولدركه هيچ برشيئه محتاج اولمز بلكه همان حقه محتاج اولور پس هيچ برشيئه محتاج اولمين غنى
اولور اما بو اراده برسؤال لازم كلوركه اكثر مشايخ ديمشلركه الفقير هو الذي يحتاج الى كل شيء تنكم فتوحاتده
دخى شيخ بزم فقيرزده فقير اولدركه هر شيئه محتاج اوله دير پس اوكلى كلاملر بو كلاملرك بيننده تناقض اولور توفيق
نجه ممكن اولور درسك جوابى بودركه اوكلى قولى دين مشايخ قتنده فقير اندردركه اسباب واشيادن مجرد اوله
يعنى ذاتنى ملوادن تنزيه قله وفنا في الله مرتبه سن بوله بو مرتبه صاحبى هيچ برشيئه محتاج اولمز بلكه غناى حقله غنى اولور
وايكنجى قولى دين مشايخ قتنده فقير اولدركه هيچ بو اشيايه نظر ايلدكده مظاهر حق كوره ومجالى وجود مطلق
مشاهده قله پس اللهله فقير اولن كل شيئه فقير اولور بو حيثيتدن پس بو مرتبه ده فقير عين غنيدر براعتبارله وغنى
عين فقيردر بر آخر اعتبارله انكچون حضرت على كرم الله وجهه بيوردرلر الفقر والغنى مطيتان لا ابالي ايتهما امتطي
يعنى فقرله غنا ايكي بنيندر قيمزهر قنقسنك صرتنه بنرسم في الحقيقه فقر وغنا ايكي امر اعتباريدر عارفك
قتنده ايكي حالت برلر على السويه در والله اعلم باب سادس اودية سلوكه اولن درجاتى بياننده ايلر بو باب
دخى اون درجه شاملدر درجه اول احسان بياننده در بو بابه اولن مراتبه اوديه سلوك تسميه اولنمسى انكچوندركه
هر بر درجه سالكه كويا بر وادى مقدسدر انده تجليات الهى لمعان وانوار ربانى نمايان اولمشدر وبو واديلرده مخاوف
ومهالك فتى چوقدر مزالق اقدام ومداحض اوهام نهايت يوقدر اكر انوار الهى نمايان اولمزسه ونار تجلى لمعان

قلمزسه

قلمزسه اغوال وشياطين سالكى بو واديلرده كمراه قلورلر اول واديلرك اولى احساندر احسان لغتده ايلك وكوزل ايلمكدر
اما شريعت وطريقتده حقه على طريق المشاهده عبادت ايلمكدر تنكم مسلم بخارى بو حديث طويلي اتفاق ايلدى عبد الله عمر بن
خطابدن روايت ايلدكه بركون جبريل بشر صورتنده تمثل ايلدى حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلمدن ايمان واسلامى سؤال
ايلدى پس حضرت رسول صلى الله عليه وسلم جوابن ويردكده ديديكه ما الاحسان يا رسول الله قال عليه الصلوة والسلام
ان تعبد الله كانك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك بو حديث شريفده مشاهده ومراقبه واخلاص معامليه اشارت
واردر زيرا بر كمسنه على طريق المشاهده بين يدي عبادته اقامت ايلسه لا محاله عملده اخلاص مقرردر واولور وتعظيم
وخشوع وخضوعه مبادرت قلور پس بر كمسنه كه عبادتنده بوكونه احسان ايليه هل جزاء الاحسان الا الاحسان مقتضاسى
اوزره انك جزاسى رضوان خدا ووصول لقادر بو ذكر اولنان احسان عبادت وطاعتده اولان احساندر اما سائر هر شيئه
احسان ايلمك لازمدر تنكم صحيح مسلمده بو حديث شريف وارد اولدى شداد بن اوس حضرت نبيدن صلى الله عليه وسلم روايت
ايدرلركه قال عليه الصلوة والسلام ان الله كتب الاحسان على كل شيء فاذا قتلتم فاحسنوا القتلة فاذا ذبحتم فاحسنوا
الذبح يعنى حق تعالى هر شيئه احسان ايلمكى امر ايلدى پس حتى سز بر كمسنه يى قتل ايلسكز اسهل اولن قتلله انك قتلنده احسان
ايلك وكذا بر حيوانى ذبح ايلسكز انك ذبحنى اسان وجهله اوزره ايلك پس معلوم اولديكه هر شيئه احسان ايلمك مستحبدر
اكر نياتده وكر اوقاتده وكر حالاتده مثلا نيتده اولان احسان نيتى خالص قلمقدر واوقاتده اولان احسان هر
وقتده مشاهده اوزره اولمقدر وحالاتده اولن احسان حق تعالى ديكى قلمقدر وانى اللهدن محضا موهبت
بلمكدر والله اعلم في كلها درجه ثاني علم بياننده سفيان بن عيينه اسناد صحيحله ابو هريره رضي الله عنه
حضرتلرندن بو حديث شريفى روايت بيوردرلر قال النبي صلى الله عليه وسلم ان من العلم كهيئة المكنون لا يعلمه الا
العلماء بالله فاذا نطقوا به لا ينكره الا اهل الغرة معناى شريفى جنس علمدن مكنون ومخزون اولمش شيلرك
هيئت وصورتى كبى بر علم واردركه انى بلمز الا علماء بالله فقط اول علمى سويلسه لر انكار ايلمز اول علمه الا اهل
غفلت واصحاب صورت زيرا بو علم طور عقلدن وراسنده در پس المرء عدو لما جهله فحواسنجه بو علماء ارباب عقول
انكارندن خالى اولمزلر اى اخي بلكل كه علمك انواعى چوقدر ولكن دورت قسمه منقسمدر بر قسمى شرعيدر وبر قسمى
عقليدر وبر قسمى دخى وجدانيدر وبر قسمى دخى لدنيدر شرعى اولن علم فقه وفرائض وتفسير وحديث واصول
علملرى كبى وعقلى اولن كلام وهيئت وهندسه وحساب ونجوم وفلسفه علملرى كبى عقليده ايكى قسم
اوزره در يا ضروريدر ويا استدلاليدر ضروريه اولن استدلال وتفكرله اولميه مثلا انسانك
جوع وشبعه اولن علمى كبى واستدلالى اولن بعد النظر في الدلائل والاستدلال بالبراهين حاصل اولن
علملر وجدانى اولن علم علم احوال ديدكلرى علمدر بو علمه مداخله سى بوقدر مجرد تصور استدلالله
بو علمك ادراكى ممكن اولمز تنكم حلاوت عسل ومرارت صبر ولذت جماع وكيفيت سكرك عقلا ادراكى
واستدلالى ممكن اولمديغى كبى كذلك عشق وشوق ووجد وذوق وبونلره مماثل حالاتك لذتى
من لم يذق لم يدر فحواسنجه طتميين بلمز وذائق اولمين فهم قلمز ودوردنجى قسم لدنى ديرلر وعلم اسرار
دخى ديرلر انكچون بو علمه لدنى ديرلركه الله قتنده اوليا سنه الهام له موهبت اولور لما قال الله تعالى

في حق الخضر وعلمناه من لدنا علما بر بو علمك معلمي حقدر بو علمي اولياء اللهك اخذ ايدرلر نتكم حضرت شيخ
فتوحاتك اللي دوردنجي بابنده بيوررلر قال ابو يزيد البسطامي في هذا المقام يخاطب علماء الرسوم اخذتم
علمكم عن ميت واخذنا علمنا عن الحي الذي لا يموت يقول امثالنا حدثني قلبي عن ربي وانتم تقولون حدثني
فلان عن فلان فاذا قيل لكم اين فلان تقولون مات يعني حدثوا عن ربكم واتركوا فلانا وفلانا والوهب لم يمت وهو اقرب
اليكم من حبل الوريد والفيض الالهي والمبشرات ما سد بابها بايزيد حضرتلري علماء رسومه خطاب ايدوب ديدي
حالا بو مقامده دركم اي علماء رسوم سز علمكزي ميتدن اخذ ايلديكز بز حي لا يموتدن اخذ ايلدك بزم امثالمز
قلبم ربمزدن تحديث ايلدي ديرو سز ديرسز فلان فلاندن بزه خبر ويردي بس فلان سزه ديلسه قنده در اول فلان
ديرسزكم اولدي يعني بو كلامك معناسي ربكزدن خبر ويرك و فلان وفلاني ترك ايلك زيرا واهب العلوم
اولمدي وفيض الهي ومبشرات قپوسي مسدود اولمدي اول سزه بويون طمرندن اقربدر پس بونجه حقدن علم
لدني اخذ اتميه سز ديمك اولور وبو علم لدنك بر مرتبه سي دخي وار دركه عقول سليمه ارباب سلوك اني ادراك
ايده مز قنده قلديكه عقول ركيكه اصحاب قصور كما قال ابن الفارض بيت فثم وراء العقل علم يدق عن مدارك
غايات العقول السليمة يعني مرتبه حقيقتده طور عقلك وراسنده بر علم عظيم الشان وار دركه دقيق اولور
عقول سليمه نك ادراكاتنك غايتندن قنده قلديكه عقول ضعيفه اني ادراك ايليه پس بو علم اسرار اغيار
ادراك ايده مز انكيچون بو علمك اربابنه انكار ايدرلر بلكه اظهار ايليسلر قتل ايدرلر نتكم حضرت مولانا قدس سره
مثنويده بو محله مناسب بيوررلر مثنوي ديد اين شاهان رغام خوف جان كي بكره كوريند وشاهان نشان انبيا را
كفته قومي راه كم از سفه انا تطيرنا بكم زر خالص را وزكر را خطر باشد از قلاب خائن بيشتر اكر بو علم
انكار اولنميه يدي وصاحبي بعد الاظهار رجم وقتل قلنميه يدي ابو هريره حضرتلري رضي الله عنه بو قولي ديمزلردي
نتكم بيوررلر حفظت من رسول الله صلى الله عليه وسلم وعائين فاما احدهما فبثثته واما الاخر فلو بثثته
لقطع مني هذا البلعوم يعني بيوررلركه بن رسول حضرتلرندن صلى الله عليه وسلم ايكي علم قابني حفظ
ايلدم اما بريني خلقه اظهار ايلدم واما براخريني اكر اظهار ايلسم بنم طعام ييديكم بو غرتلغم قطع اولنيدي
دير واعلم ناس حضرت ابن عباس رضي الله عنه دخي روايت ايدركه بر كون الله الذي خلق سبع سموات ومن الارض
مثلهن يتنزل الامر بينهن ايت شريفني تلاوت ايلديلر وبيورديلركه لو ذكرت تفسير هذه الاية
لرجمتموني وفي رواية اخرى لقلتم انه كافر وحضرت شيخ فتوحاتده وامام غزالي منهاج العابدينده بو ابياتي
شريفيي زين العابدين حسين بن علي رضي الله عنهما دن روايت بيوررلر او حضرت بيوررمشلركه بيت يا رب
جوهر علم لو ابوح به لقيل لي انت ممن يعبد الوثنا ولاستحل رجال مسلمون دمي يرون اقبح ما يأتونه حسنا
پس سادات ابرار بو علم اسراري اغياردن ستر ايلديلر وكلموا الناس على قدر عقولهم فحواسنجه هركسه عقلي
يتدكي قدر سويلديلر وبوني نا اهلدن كتم ايلديلر نتكم حضرت رسول صلى الله عليه وسلم اعرابيه بر نيچه علم
غرايبي اوكرتمدي روي عن ابن عباس رضي الله عنه قال جاء اعرابي الى النبي صلى الله عليه وسلم
وقال يا رسول الله علمني غرايب العلم فقال عليه الصلوة والسلام وما فعلت في رأس العلم فقال الاعرابي

وما رأس العلم

وما رأس العلم قال عليه الصلوة والسلام معرفة الله وفي رواية اخرى فاجابه الاعرابي فقال عليه الصلوة والسلام اذهب
ثم تعال حتى اعلمك من غرايب العلم معناسي بر نيچه اعرابي بر حضرت رسول صلى الله عليه وسلم كلدي وديديكم يا رسول الله
بكا بر غرايب علمي اوكرت غرايب علمدن مراد علم اسرار اوله پس حضرت عليه الصلوة والسلام بيورديلركم رأس علمي نه ايشلدك
حتى غرايب علمي اوكرنمك استرسك اعرابي ديديكم رأس علم نه در حضرت صلى الله عليه وسلم بيورديلركم اللهي بلمكدر
رواية اخراده اعرابي حضرت رسوله جواب ويرديكم شيله بيلوردم شيله بيلوردم ديو پس حضرت عليه السلام بيورديكم
وار تحصيل ايت پس صكره كل حق سكا غرايب علمدن بعضيسني تعليم ايدم ديدي بو حديث شريفدن معلوم اولندي دخي
بودركم بو علمك كتمي نا اهلدن لازمدر پس بو علمك طالبي صاحبني بولدرقده حضرت موسى پيغمبر عليه السلام
حضرت خضر پيغمبر عليه السلامك تحت حكمنده اولدوغي كبي الا ارادت كوزده وهر وجهله انكاردن حذر ايده تا
هذا فراق بيني وبينك كلامنك مضموننه مظهر اولميه تاكم بو علمي اندن اوله عالمكم قلبيه اكر برسالك بو علمك
اهلي بولمزسه الا واجب اولنن اولدركم بلديكي علم دراستله عمل قله تاكم حق تعالى بو علمي وراثتي توريث ايده
كما قال عليه الصلوة والسلام من عمل بما علم ورثه الله علم ما لم يعلم پس عالم بامر الله كم عليه عامل اوله
عالم بامر الله مرتبه سن بولور تفسير كبيرده امام فخر رازي ديركه قال بعض المحققين العلماء ثلثة عالم بالله
غير عالم بامر الله وعالم بامر الله غير عالم بالله وعالم بالله وبامر الله عالم بامر الله اولكمسنه ديرلركه
معرفة الهيه انك قلبنه مستولي اوله ومشاهدة انوار حقده اني مستغرق قله وعالم بامر الله اولكمسنه ديرلركه
حلال وحرام وحقايق احكام بله لكن اسرار جلال الهي ومعارف جمال الهي بلميه اما عالم بالله وبامر الله
اول كمسه دركم طرفيني بله شاملدرهم حقدن ايرو دكل وهم خلقله معامله ده در پس دخي امام فخر رازي
بيوررلركم حضرت رسولك صلى الله عليه وسلم بو حديث شريفندن مراد بو اوچ طائفه دركم بيورديلر سائل
العلماء وخالط الحكماء وجالس الكبراء يعني علماء بامر اللهدن عند الحاجة الى الاستفتاء سؤال ايلك
وعالم بالله اولن حكماء ايله مخالطت ايلككم بونلرك مخالطتنده فوائد كثيره وار دركه اندن مراد
اول عالم باللهدركم علم وعملي اتقان ايلمش اوله وكبراء ديمكله مجالسته ايلككم بونلرك مجالستنده
منافع كثيره وعظيمه وار در كبرادن مراد عالم بالله وعالم بامر اللهدركم بونلرك مجالست امر اولنديكم بونلرك
مجالستنده سالكه عظيم فوائد ومنافع وار در كما قال شيخ عطار بيت يكدمي صحبت بر دان خدا بهتر
از صد سال بود در تقا والله معطي المنى وهو يهدي الى الهدى درجه ثالث حكمت بيان ايلر قال النبي صلى الله
عليه وسلم من اخلص لله اربعين صباحا ظهرت ينابيع الحكمة من قلبه على لسانه معناسي بر كمسه قرق صبح
اخلاص ايله عمل ايلسه حكمت چشمه لري انك قلبندن ظاهر اولور لساني اوزره پس حكمت مشايخ وعلمانك
سوزي چوقدر بعضيلر ديمشلركه الحكمة هي الاصابة في القول والعمل وبعضيلر دخي الحكمة معرفة
الاشياء وفهمها وبعضيلر دخي ديمش الحكمة تحقيق العلم واتقان العمل ديمش وبعضي مشايخ
الحكمة اسم الاحكام وضع الشيء في موضعه بيورمش بو تعريف جمله جامعدر زيرا بر شيئي موضعنه
وضع اتمكي احكام ايلمك حقايق اشيايه علمك اتقاني مشعر اولور واحوال حواسنه واحسنا ظاهر وباطنه

ومصالح ومفاسدنه مطلع اولمق تغییر قلور پس بر کمسه حقایق اشیایه عالم اولسه و مقتضاسیله عمل قلسه وهر شیئی موضعنه وضع ایلسه الا حکمتی جامع صاحبی دینور و بو ذکر اولنان حکم زیاده خیر کثیردر کم جناب حق استدیکی قوله اعطا ایلر **کما قال الله تعالى** يؤتي الحكمة من يشاء ومن يؤت الحكمة فقد اوتي خيرا كثيرا وما يذكر الا اولوا الالباب یعنی جناب حق جل شانه دیلدیکی قوله اعطا ایلر حکمتی و شول کمسه که حکمت اعطا اولندی تحقیق اول کمسه یه خیر کثیر اعطا اولندی بو معنای ذکر ایلمز الا اشو ایب وهم لب خالص اولن عقول صاحبلری پس حکیم اول کمسه در که هر شیئه حقنی اعطا ایلیه و انك حدندن تجاوز ایلمیه و بر شیئك وقت کلمزدن اول تعجیل قلمیه بو ذکر اولنلرك مخالفنی محل حکمتده و بالحکم عند الحکیم الالهی ایکی قسمدر بر قسمی منطوق عنها و بر قسمی مسکوت عنهادر منطوق عنها اولن حکمت علوم شرعیه و معارف عقلیه کبیدر و مسکوت عنها اولن حکمت علوم لدنی و اسرار حقیقی کبی و جهنمده جناب حقك بعض قوللرینه عذاب قلمسی و بعضی نور رسیده اولن او غلنجقلرك اولمسی کبی و بابالرینه مخلد قلمسی و بو نلرك امثالی نجه کار واردر کم انك حکمتنده مسکوت قلنمشدر جناب پروردکار بعضی کبارہ بو اسراری کشف و اظهار ایلمشدر ولکن اخبار اتمیوب ساکت اولمشلردر نتکم حضرت مولانا مثنویده بیورر لر **بیت** هر کرا اسرار کار اموختند مهر کردند و دهانش دوختند سر کاران اسرزد اموختند تا نه اندلب ذکفتن دوختند اما اولکه بو اسراره واصل اولمدی وحقیقة حال ایرمدی زیرہ الا لازم اولن بلمك و بویله اعتقاد اتمك کرککه حکیم مطلقدن عبث فعل ظاهر اولمز و ارحم الراحمین بر بر قولنه ظلم قلمز و صاحب جمیع عمرنده صالح اولنی مخلد فی النار قلسه وجمیع عمرنده طالح اولنی ساکن دار قرار قلسه ظلم دکلدر زیرا بر وفق حکمت و بی غرض و بی علتدر پس صالح اولن اولدر و طالح دخی اخری اولن اولدر انکیچون حضرت رسول بیورر لرکه **ما قضى الله لعبده من قضاء الا كان خيرا له** زیرا حکیم و جواد مستحقندن بر شیئی منع ایلمز و حکم قضاسی دخی شر اوزره قلمز هر نه کم اندن صادر اولور خیر محضدر والله اعلم **درجه رابع بصیرتی بیانی ایلر قال الله تعالى** قل هذه سبيلي ادعوا الى الله على بصيرة انا ومن اتبعني یعنی ای محمد بو طریق کم صراط مستقیم اندن عبارتدر و بنم یولمدر بن دعوت ایلرم خلایقی جمیع اسما و صفاتی جامع اولن حضرت مسمی الله و بکا تابع اولن وارثلرم دخی بو یوله دعوت ایدرلر علی بصیرة و عیانا غیر عمیاء اهل تحقیق بو ایت شریفك معناسنده درکم اشخاص عالمدن هر بر شخص اسماء الهیه دن بر کلمنك مظهری و محکومی اولمشدر پس دعوت حضرت نبی صلى الله عليه وسلم و اول حضرته تابع اولن هر ولی بو خلایقی مقید اولدقلری اسماء جزئیه دن وار بانه متفرقه دن بر مقتضا اسم هادی جامع جمیع اسماء اولن مسمی اللهه علی بصیرة دعوت ایدرلر و الاهویت احدیتده جمیع اشیاده موجوده در پس بصیرت کلام بصیره شول قوت قدسیه در کم تأیید هدایت حقله مؤید و نور قدسیله منور اوله و بو قوت قدسیه قلب و عقل بصیرتنه منزلنده در نهایت ادراك عقول بو نکله اولور و بو قوت قدسیه صاحبی شبهه و شکوك و خیرتدن خلاص قلور **کما قال شیخ الاسلام** البصيرة ما خلصك عن الحيرة یعنی بصیرت اول نوردر کم سنی خیرتدن خلاص قلور و قاشانی دیرکم **البصيرة هي العقل المنور بنور القدس والمكحل بضياء الانس لا يحتاج بالعيان**

الى الدليل

الى الدليل والبرهان بل يشهد الحق بينا مكشوفا والباطل زاهقا مدحورا فيخلصك عن الحيرة یعنی بصیرت شول نور قدسله منور و ضیاء انس حقله مکحل اولن عقلدر کم اشیانك حقیقتنی عیانا کوردکی سببله دلیل و برهانه محتاج اولمز بلکه حق ظاهر و مکشوف کورر و باطلی زاهق و مدحور کورر پس سنی خیرتدن خلاص قلور و شبهه و شکوك غفلتندن بری ایلر و بصیرت صاحبی اولن کمسه بر کار اشلمسه اول کارك عاقبتندن خبردار اولور و اول اخرینه الحاضر رو غایبلکلمز مشایخك چشم باطن بین دیدکلری و کوکل کوزی و جان کوزی دیو اد اقلدقلری بو نور در پس بو دیده جان و دل یا وهبیدر یا کسبیدر پس بو نك تحصیلی علم و معرفت کسب اتمکله و طریق تصفیه درونه کیتمکله الکلور و بعد حصول هذا النور اول کمسه صاحب بصیرت و صاحب فراست دخی دینور **درجه خامس فراستی بیانی ایلر قال صلى الله عليه وسلم اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله** یعنی بر مؤمن کاملك فراستندن قورقك زیرا اول الله نوریله نظر ایلر بعض مشایخ بیورر لرکم **فانهم جواسيس القلوب يدخلون** في قلوبكم ويخرجون من اسراركم فاذا جالستموهم فجالسوهم بالصدق یعنی مؤمن کامل اولنلرده فراست حقیقی مرتبه سن بو نلر جواسیس القلوبدر سزلك قلبکزه نور فراستله داخل اولورلر و اسرار قلبیه کزی اخراج ایدرلر پس سز دخی بو نلرله مجالست قلسه کز صدق ایله مجالست قلوك و صاف قلبله اولك تا حضورلرنه سوء ادب قلمیه سز و برکت مجالستلرندن محروم قلمیه سز شیخ حضرتلری فتوحاتنه بو محله مناسب بیورر لر **الفراسة الالهية تعطى معرفة السعيد من الشقي ومعرفة الحركة** من الانسان المرضية عند الله من غير المرضية فاذا حضر بين يدي صاحب هذا النور بعد انقضاء زمان تلك الحركة يعرفها صاحب الفراسة ويقول فيها بحسب ما كان الحركة من طاعة او معصية كما وقع لعثمان رضي الله عنه حين دخل عليه رجل فعند ما وقعت عليه عينه قال يا سبحان الله ما بال رجال لما يغضون ابصارهم عن محارم الله وكان ذلك الرجل قد ارسل نظره الى ما يحل له فقال له الرجل اوحى بعد رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال لا ولكنها فراسة الم تسمع قول رسول الله صلى الله عليه وسلم اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله فعند ما دخلت على رأيت ذلك في عينيك یعنی فراست الهیه سعیدی شقیدن فرق ایتدکی بلمکی اعطا ایلر و دخی انسانده صادر اولن حرکتی اول حرکت که عند الله مرضیه اوله و اول مرضیه اولمیان حرکتدن ما بیننی فرق ایتدکی بلمکی اعطا ایدر حتی بر انسان بو نورك صاحبنك اوکنه حاضر اولسه اول حرکتك زمانی منقضی اولدقدنصکره اول واقع اولن حرکتی بلور و اول حرکت طاعتدنمیدر یا معصیتدنمیدر نجه واقع اولدیسه انك حققنده سوز سویلر نتکم حضرت عثمان رضی الله عنهك عینی اول کمسنه یه اوزرینه واقع اولدوغی کبی دیدیکه یا سبحان الله نه شاندر آدملره کوزلرینی محرمات دن یومزلر و اول آدم فی الحقیقه بر حلال اولمیان خاتونه نظر ایلمش ایدی پس اول کمسه دیدیکه یا عثمان رسول الله دنصکره وحی وارمیدر پس حضرت عثمان رضی الله عنه بیوردیکه یوقدر ولکن فراست واردر اشتمدکمی حضرت رسول صلى الله عليه وسلمك بو قولنی کم بیورر لر **اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله** سن بنم قتمه داخل اولدقده اول حرامك اثار و علامتنی کوزلرکده کوردم دیدی بو مرتبه فراست استدلال و تجربه ایله اولمز بلکه بو فراست بر نور الهیدر کم حکم غیبی ادراك

ايلر كما قال شيخ الاسلام الفراسة استيناس حكم غيب من غير استدلال بشاهد والاختبار بتجربة
يعني فراست حكم غيبي ابصار ايلمكدر شاهد له غائبه استدلال ايلمكسزين مثلا رمل
ونجوم مع غيبده اولن احواله استدلال ايلدكلري كبي اوليه وتجربه ايله دخي امتحان قلميه زيرا
بوكونه بلمك كهانت مقوله سيدر اعتبار اولمز بلكه اولياده اولن فراست عين كرامتدر كه ديده حق
بين ايله هر شيئه تفرس ايدر والهام الهي ايله مشاهده قلورلر درجه سادس الهام ندر اني بيان ايدر
الهام لغتده بر معناي قلبه افهام اتمكه والقا اتمكه درلر واصطلاحده بطريق الفيض الالهي
قلبه القا اولنن معانيه اطلاق ايدرلر كما قيل الالهام ما يلقى في الروع بطريق الفيض الالهي كاه اولور كه
وحي دخي الهام معناسنه اولور وغلط اولمز زيرا وحي دخي لغتده اشارت خفيه درلر الهام دخي افهام
والقاء المعنى في القلبه اطلاق اولنور پس بينهماده مناسبت تامه بولندوغي اچون وحي الهام معناسنده
استعمال اولنور كما قال الله تعالى واوحيت الى الحواريين ان امنوا بي وبرسولي وقال الله تبارك
وتعالى الى ام موسى ان ارضعيه وقال الله تبارك وتعالى واوحى ربك الى النحل واوحينا بو جمله سي الهام
وافهام معناسندر بو تقديرجه وحي انبيايه مخصوص اولمز بلكه بو معنا اوزره اوليايه دخي شرعا
مخصوص اولور نتكم الهام اوليايه مخصوص اولمدوغي كبي بلكه انبيايه دخي الهام وافهام من عند الله
اولنورلر كما قال الله تبارك وتعالى ففهمناها سليمان قال شيخ الاسلام معنى التفهيم هو الالهام
مثلا جامي بو محله مناسب ديركه اعلم ان الفيوض من الحق تعالى على قلوب كمل عباده على نوعين
منها ما يفيض عليهم بواسطة الملائكة بعبارة محفوظة عن التغيير مراده تلاوتها وهو القرآن
المنزل على نبينا صلى الله عليه وسلم ومنها ما يفيض عليهم بغير واسطة معاني صرفة وهذا النوع
ليس مخصوصا بالانبياء بل يعم الاولياء وصالحي المؤمنين يعني بلكه اي سالك راه حق فيوضات
الهي كمل عبادينك قلوبي اوزره ايكي نوع اوزره اولور فيوضاتك بعضيسي شول فيضدر كه الله بونلره
ملائكه وساطتيله افاضه ايلر تبديل وتغيردن محفوظ اولن الفاظيله مثلا حضرت نبيمز صلى الله عليه وسلم
اوزره جبرائيل امين عليه السلام وساطتيله منزل اولن قرآن عظيم كبي واول فيضلرك بعضيسي شول
فيضلر كه جناب الله جل وعلا عبادي اوزره بغير وساطة الملك معاني صرفيه افاضه ايلر احاديث
قدسيه بو قبيلدندر بو نوع انبيايه مخصوص دكلدر بلكه اوليايه وصالح اولن مؤمنلره دخي
عام وشاملدر وحضرت مولانانك حضرت مثنوي حقنده مثنوي اين نه بخمست ونه رملست ونه خواب
دخي حق والله اعلم بالصواب بيورملري بغير وساطة اولن فيضه اشارتدر بواسطة السفير اولن
فيضه وحي جلي وحي متلو دخي ديرلر وبو واسطة السفير اولمين وحيه وحي دل ووحي غير متلو وحي خفي
دخي ديرلر مثنوي انكه بخاصان شرف عام داد وحي خفي را لقب الهام داد اكرچه نبوت ختم اولندي
ونزول جبرئيل عليه السلام وباب وحي جلي ستر قلندي اما الهام وافهام كه وحي دل ديدكلريدر
لا ينقطع قلوب اوليايه القا اولنمده در اكرچه بو وحي دل جبرئيل واسطهسيله اولن وحيك دو

لمة ملكي ولمة عقلينك فوقنده درلر نتكم حضرت مولانا قدس سره مثنويده بيورديلر مثنوي از پي رو
پوش عامه در بيان وحي دل گويند اورا صوفيان وحي دل گيرش كه منظرگاه اوست كي رم اين وحي دلي
كه بخود نيست كمتر ان وحي دل زنبور نيست چونكه اوحي الرب الى النحل امده ست خانه وحيش پر از حلوي
شده ست او بنور وحي حق عز وجل كرد عالم را پر از شمع وعسل اين كه كرمنا ست بالا مي رود وحيش
از زنبور كمتر كي بود پس بر كوكلكه خواطر نفسانيهدن صافي اوله محل الهام الهي اولور بعده بر شيئك حل
وحرمتنده ويا خود منفعت ومضرتنده استعلام واستفتا ايلسه استفت قلبك وان افتاك المفتون
حديث شريفنك مقتضاسنجه قلبندن استعلام واستفتا قلور اكر قلبنوك اجرينه ومقتضاسنجه مخالفت
ايلسه الله عاصي اولور كما قال بعض المشايخ ان لي قلبا لو عصيته لعصيت الله بو مرتبه يي بركم خواطر
نفسانيه يي ازالهدن صكره بولور پس الهامدن ماعدا انسانده دورت خاطره واردر اولكي القاء ملكي
ايكنجيسي القاء شيطانيدر كما قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان للشيطان لمة يا ابن ادم وللملك لمة
فاما لمة الشيطان فايعاد بالشر وتكذيب بالحق واما لمة الملك فايعاد بالخير والتصديق بالحق
فمن وجد ذلك فليعلم انه من الله فليحمد الله ومن وجد الاخرى فليتعوذ بالله من الشيطان
ثم قرأ الشيطان يعدكم الفقر ويأمركم بالفحشاء معناي شريفي تحقيقا شيطانك ابن ادمه لمسي
واردر وملكك لمسي واردر قربه واصابه ونزوله درلر بوراده بواسطة الشيطان وبواسطة
الملك قلبه القا اولنان خاطريه اطلاق اولنور اما القاء شيطاني نقدر شرور واريسه اني وعده ايلر
يعني شرلري تزيين وتسويل ايلر وحقي تكذيب وترذيل ايلر اما القاء ملك خيرات وحسنات وعبادات
وطاعاتي وعده قلور وحقي تصديق ايلر نتكم حضرت بو محله مناسب بيورديلر مثنوي ان فرشته خيرها بر رغم
ديو عرضه دارد ميكند در دل غريو پس فرشته وديو كشته عرضه دار بهر تحريك عروق اختيار
اين دو صد عرضه كنندت در سرار در حجاب غيب آمد عرضه دار چونكه پرده غيب برخيزد زپيش تو ببيني
روي دلالان خويش باش تا لحنهاي تو مبدل شود تا به بيني شان مشكل حل شود تا سخنهاي
كيان رد كرده تا كيان را سرور خود كرده پس اولكيكه قلبنده القاء ملكيه بولور بلسونكه تحقيق
اول الله ندندر پس الله حمد ايلسون واول كمسنهكه اخراي بولور يعني القاء شيطانيي بولور شيطاندن
الله صغنسون اندن حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلم اول ايت شريفي اوقوديلر تقويته لهذا المعنى يعني
شيطان سزه فقر وعده ايلر وبخل امساكه امر ايلر وجود وسخادن منع قلور ديديلر پس اول
خواطر اربعهنك اوچنجيسي القاء نفساني ودوردنجيسي خواطر ملبوسهدر القاء نفساني نفسك حظ
ايلدكي واقتضا واشتها قلديغي خاطرهلردر اما خواطر ملبوسه الكادرلر كه نفس وشيطان ابا حقايله
تلبيس ايدوب صورت حقده كورنوب كسب شريف وكار لطيفه ترغيب وتحريض ايدرلر ولكن مرادلري
مكر وتلبيس اوله نتكم حضرت مولانا ايكنجي جلدده معاويه حكايهسنده كما ينبغي بو معنايه اشارت
بيوردلر اول جمله كلمات طيبهدن بو بيت كفايت ايدر كه بيوردلر مثنوي نفسه جس كركو بيدت كسب شريف
حيله ومكري بود انرا رديف وجلد اولك ابتدايه قريب وزير حكايهسنده دخي اصحاب كرامدن نقل بيوردلر

مثنوی بهر این بعضی صحابه از رسول ملتمس بودند مکر نفس غول کرچه امیدند زاغراض نهان
در عبادتها و در اخلاص جان فضل وطاعت را نجستندی از وعیب باطن را بجستندی که کو موبمو
وزره زره مکر نفس می شناسیدند کل از کرفسی و بو خواطری بری برندن تمییز ایلمکه سالکه لازم اولدیغی
در زیرا صحت عبادت بونک اوزرینه مربوطدر نتکم جنید بغدادی بو حدیث شریفک معناسنده بویوردیلر
قال النبی صلی الله علیه وسلم طلب العلم فریضة علی کل مسلم ومسلمة قال الجنید ای علم الخواطر
فریضة لان الخواطر هی اصل الفعل وبذلک یعلم الفرق بین لمة الملک ولمة الشیطان
فلا یصح الفعل الا بصحتها فصار علم ذلک فرضا حتی یصح الفعل من العبد علی الخصوص
بو خواطر مطلوب نک تمییزی لازم لوازمدندر ولکن حلال مائل اولان ونفسنه اوین بونلرک
ما بینینی نجه تمییز قلور کما قال السهروردی فی العوارف اتفق المشایخ علی ان من کان
اکله من الحرام لا یفرق بین الوسوسة والالهام پس اغراض نفسانیدن بر کوکلکم پاک
اولمیه بونلرک فرقنی ادراک ایمز زیرا حبک الشیء یعمی ویصم در انسانک سودکینک
سوزنی طوتر اکرچه ازاده وغیر نک سوزنی غیر صحیح الکر اکرچه محضا صحیح ونافع اوله
انکیچون امام غزالی بو محلده منلا بیورر لر ان النفس عدو محبوب والانسان عمی عن عیب محبوبه لا یکاد
یبصر عیبه لان عین الرضا عن کل عیب کلیلة ولکن عین السخط تبدی المساویا درجه
سابع سکینه قلبیه در قال الله تبارک وتعالی هو الذی انزل السکینة فی قلوب المؤمنین
لیزدادوا ایمانا مع ایمانهم اول الله در که مؤمنلرک قلوبنه ثبات طمانینت انزال
ایلدی محضا فضل وعنایتندن تا یقینلری وایمانلری اول کی ایمانلرینه منضم اولوب
زیاده اولدن او نوری ویا خود الله تعالی حضرتی بونلرک قلبنه سکون انزال ایلدی که بونلر
کتوردکی اوامره تابع واوامر ونواهیه اولان ایمانلری وحدانیت حقه اولان ایمانلرینه مقرون
ومنضم اولوب زیاده اولسون ایچون پس سکینه سالکلرک قلوبنه بر نوردر که مضطرب
وخائف اولانلر ساکن اولور وحزین وضجیر اولانلر تسلی بولور وبر قوتدر که باطنی
ظاهره رایت قلور پس ظاهر بونه اول سکینه باطنک ضبطی وقار ورزانت حاصل اولور نتکم
سکینه باطن اصحاب رسولک ظاهر لرینه اولقدر رایت ایلمش ایدی که حتی کوزنلر دیرلردی
هم قوم علی رؤسهم الطیر بو سکون ووقاری حضرت مولانا قدس سره کتورب تنبیها سالکین وارشادا
للطالبین ادا بیوردلر مثنوی همچنانکه کفت آن یار رسول چون نبی برخواندی بر ما فصول
آن رسول مجتبا وقت نثار خواستی از ما حضور وصبر ووقار آنچنانکه بر سرت مرغی بود
کز فواتش جان تو لرزان شود پس نیاری هیچ جنبیدن زجا تا نکیرد مرغ خوب تو هوا دم نیاری
زد به بندی سرفه را تا نباید که بپرد آن هما اما بعد السکر والمحو صحو کامل کما ملک سکینی
قضایه رضا ویرملک وشطح فاحشدن بری اولمقلق دیمکدر کما قال شیخ الاسلام السکینة التی

درجه سابعه سکینه بیان ایدر

مختص

مختص باهل الصحو بعد المحو تثبت لهم الرضا بالقسم وتمنع من الشطح
الفاحش ویقف صاحبها علی حد الرتبة والسکینة لا تنزل قط الا علی
قلب نبی او ولی یعنی اهل صحوه مختص اولان سکینه اولدر که قضا وقدره
مقسومه اولنه رضا اثبات ایلیه وشطح فاحشدن منع قلور وبو سکینه نک
صاحبی مرتبه حدی اوزره طورر یعنی عبودیتن تجاوز قلمز امتثالا
لفعله علیه الصلاة والسلام رحم الله امرا عرف قدره ولم یتعد طوره
وبو سکینه نازل اولمز الا انبیانک قلبنه ویا خود ولی کاملک قلبنه اما کلم
شطح ندر وشطح فاحش ندر انی بیان قلمه لزوم تا کم سکینه انی منع ایلدکی معلوم اوله
بلکل کم ای اخی شطح لغتده بیرابه درلر واما اصطلاحده فهو ما قال الشطح کلام یشم
منه رائحة الرعونة وان کان حقا لکن یعارض ظاهر العلم والعقل والفاحش
ظهر منافاته للعلم والعقل وخرج عن حد الشرع واکثره یکون من سکر الحال
وغلبة سلطان الحقیقة یعنی شطح شول کلامدر که اندن رائحه دعوی ورعونت قو
قولنه اکرچه اول کلام حق وصادق ایسه لکن اول کلام ظاهر علم وعقله
معارض اوله وشطح فاحش اولدر که انک علم عقله مخالفت ومنافاتی کمال ظاهر
اوله وحد شرعدن خارج اوله مثلا لیس فی جبتی سوی الله قولی کبی والفقیر لا
یحتاج الا الله قولی کبی بو شطحلرک اکثری حالک سکرندن وغلبه وجدندن
حاصل اولور اکرچه حکدا ذاتنده صحیح وصادق ایسه دعوی وافتخاری
متضمن اولدیغیچون مقبول عدا اولمز نتکم شیخ حضرتلری فتوحاتک بو زر
طقسان بشنجی بابنده بیورر لر الشطح دعوی فی النفوس بطبعها البقیة فیها
من آثار الهوی هذا اذا شطحت بقول صادق من غیر امر عند ارباب النهی یعنی
شطح بطبعها نفوسده اولان شول دعوی در که اول نفوسده آثار هوادن بقیه
اولدیغیچون اول بو شطح عند ارباب النهی قول صادق له اوله اظهارنه امر الهی
المدعی حالده اما اظهارنه امر الهی اولورسه و اول کلام علی طریق الافتخار
اولمزسه اکا شطح تعیب اولنمز نتکم شیخ حضرتلری ابله بیورر لر شطح شول
دعوایه منحصرمنه اولنه کلمیه که حق تعالی نک عطا ایلدکی مرتبه دن مخبر اوله
وصادق اوله لکن علی طریق الفخر اوله وانک اظهارنه امر الهی ورضای باری
اولمیه اما اکر علی طریق الفخر اولمیوب امر الهی ایله اولورسه اکا شطح دینمز مثلا
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بو حدیث شریفده بیوردیلر
انا سید ولد آدم ولا فخر یعنی ما قصدت الافتخار علیکم بهذا التعریف

لکن ابنائکم به لمصالح لکم فی دینکم ولتعرفوا منة الله علیکم بر شبهه نبیکم عند الله
شیخ حضرتلری بیورررلکم ولا فخر دیمکی یعنی ای ینم امتم بو تعریفله
بن سزکی اوزریکزه افتخار اتمکه قصدا بلمدم لکن بو حدیثله
سزه اخبار ایلدوم دینیکوزده سزه صالح اولن شیلره ودخی انکچون
اخبار ایلدمکم تا بیله سز الله سزه اولن نعمتنی و نبیکزه الله
قتنده اولن مرتبه نی **وقال الشیخ والشطح ذلة المحقق اذا لم یعد مرتبة**
فیعود کما قال النبی صلی الله علیه وسلم لا فخر یعنی انی اعلم انی
عبد الله کما انت عبید الله والعبد لا یفتخر علی العبد اذا کان السید واحدا
یعنی شطح ذلة محقق در اول دفعه که انک اظهارنه امر اولنمیه اکر اظهارنه
امر اولنور ایسه حضرت محمد صلی الله علیه وسلم بیوردیغی کبی بنم فخرم
یوقدر دیمکلر ادب یعنی فخرم یوقدر دیمنک معناسی تحقیقا بن عبد اللهم
وسز دخی عبد الله سز پس عبد عبید اوزرینه افتخار ایلمز پس بر اولوجق دیمک
اولور والحاصل شطحک معناسی علی طریق الافتخار اولوب امر الهی اظهار قله
اکر بویله اولمیا ایلم شطح دینمز **ولهذا کان الشطح رعونة النفس** یعنی رعونت نفسی
وافتخاری متضمن اولدیغیچون اصلا محققدن صادر اولمز **کما قال الشیخ الشطح لا**
یصدر من محقق اصلا فان المحقق ماله شهود سوی ربه وما یفتخر علی ربه
ولا یدعی بل هی ملازم عبودیته وتنظر جمیع من فی الکون بهذه المثابة یعنی
شطح محققدن صادر اولمز اصلا انکیچون کم محقق کامل انجون ربی سندن غیری
شهود یوقدر ربی کی اوزرینه افتخار ایلمز وادعا دخی ایلمز بلکه انک عبودیتنه
ملازمت ایلر و کوندن نقدر کمسه وار ایسه جمیعا انلری دخی بو مثابه ده
کورر پس بو مرتبه ده کما سکینه قلبده حاصل اولسه رو شطح فاخشه که
خلقه افتخار برلر دعوی قلمقدر اندن بری اولور والله اعلم
درجه ثامن طمانینت نفسی بیان ایدر قال الله تبارک وتعالی یا ایتها النفس
المطمئنة ارجعی الی ربک راضیة مرضیة جناب حق جل شانه
نفس مطمئنه یه خطاب ایله اکراما الها بیوردی که ای مطمئنه اولن نفس طمانینت
ثابت سکون واستقراردن عبارتدر پس اول طمانینت نفسه ذکر الله
اولور **کما قال الله تبارک وتعالی الا بذکر الله تطمئن القلوب** نفسدن
مراد نفس ناطقه در عند المشایخ قلبه دخی اطلاق اولنور پس قلبک
ذکر الله ایله مطمئن اولمه سی قلب بر لحظه مذکوردن غافل اولمقدر

واکر اطمینان سکون امن معناسنه اولور ایسه تقدیر کلام **یا ایتها النفس**
الامنة التی لا یتفر خوف ولا حزن دیمک اولور نتکم ابی ابن کعبک **یا ایتها**
النفس الامنة قرائتی بو معنایی مؤید اولور یعنی قانی خوف و حزندن امینه
اولن نفس که خوف حزن انی تخیل ایلمز و خفیف قلمز دیمک اولور پس هر بار که
بویله نفسه وعید طرفندن نیچه امورها ایله غالب اولسه وعد الهی جانبنه در
رحمت سابقه انی رفع ایلر و فوت اولن اعمال وحسناته حزنی کلسه فضل ربانی
منع قلور بوندن صکره نفس اسبابه و مسبباتنده تحقیق ایلر و واجب بالذات
جانبنه پس اکا تعیین حاصل اولور که اصلا شکر و ریبت اکا اضطراب ویرمز
پس جمیع شکوک و شبهاتندن مطمئنه اولور پس اند تصکره کورر که جمیع
ممکنات هر حالده واجب بالذات محتاج در پس بو مشاهده حاصل اولدقده
کل ما سواه دن اکا استغنا کلور بعد بو ثبات و قرار قلور و غیره دغدغه سندن
مطمئنه اولور ایسه مقام طمانینت فوق مقام السکینه در اکرچه ایکیسنک ده بیله
معنای لغویسی سکوندر ولکن حقیقت حال نقل قلسک مقام سکینه مقام
طمانینتدن دون وطمانینت اندن افضل و افزوندر نتکم شیخ الاسلام
حضرتلرینک ایکی وجه اوزره تعریف وتمییز انمسی بو فرقی ایلدمکی
معنایه رهنمادر **کما قال فی منازل السائرین** السکینة صلة تورث خمود
الهیبة احیانا والطمانیة سکون امن فیه استراحة انس یعنی سکینه
شغل حملدر که بغتة قلب عبده حاصل اولور و هیبتدن حاصل اولان
لهب و حرارتک سکونتی ایراث ایلر احیانا وانزعاج هیبتدن خلیق
قلور انکیچون قرائنده لفظ انزل الله وارد اولدی و خوف هیبتده قلق
انزعاجی وفتنه قلب رسوله و قلوب مؤمنینه منزل اولدی نتکم
قصه فتح مکه ده وغلبه حمیت جاهلیتدن **وانزل الله سکینة علی**
رسوله وعلی المؤمنین بیورلدی فاما طمانینت بویله دکلدر زیرا طمانینت
شغل امنیدن حاصل اولان سکوندر که انده استراحت انس اولور سکینه دن
اولن استراحت خوف و هیبتک خمودندن حاصل اولان استراحت
پس طمانینتک استراحتی دائمدر سکینه نک استراحتی کبی حینا بعد حین
حاصل اولمز و بغتة قلوبه تنزل قلمز نتکم شیخ الاسلامک بو وجه اوزره
تعریفی دخی بو معنایه دلالت ایدر وهم ایکیسنک ما بیننی کمالیله تمییز
وتفریق قلور **قال السکینة تکون نعتا وتکون حینا بعد حین والطما**

نیته نعت لاینفکه من صاحب یعنی بینهماده فرق بودر که رکینه اذا اولورکه
صاحبندن ثابت اولور واکا نعت اولور دركاه اولورکه حینا بعد حین من عند الله
نزول قلور اما طمانینت دایما نعتدر وصاحبندن هرکز زایل اولمز بر حقتدر
درجه تاسع همتی بیان ایلر قال رسول الله صلی الله علیه وسلم همة المرء قیمته
یعنی ان کان همته بیطنه فقیمته ماخرج منه وان کانت همته للدنیا فقیمته هی الدنیا
وان کانت همته للمولی فقیمته هو المولی پس صورته اعتبار یوقدر بلکه نکوکه
هر کسکه همته نظر اولنور همتی هر نه شی ایسه اول شی اکا همت قلندر
مثنوی باز اگر باشد سپید و بی‌نظیر ● چونکه صیدش موش باشد شد حقیر
ور بود جغدی و میل او بشاه ● او دو صد بازست زو صورت بجواه ● عاشقی که
الوده شد در خیر و شر ● خیر و شرا نکر تقدر همت نکر ● همت لغتده قصده
درلر نتکم همت بکذا همتدرلر اذا قصده واصطلاحده الهمة توجه القلب
بجمیع قواه الی جناب الحق لحصول الکمال له ولغیره دیمشلر همت سالکه
بال و پر کبیدر الکه اشیان حقیقته پرواز ایلر و عالم احدیته شرك
ناز قلور مثنوی مرغ با پر می پرد تا اشیان ● پر مردم همت است ای مردمان
سالك صاحب همت اولورکه تا فنا فی الله اولنجیه دك ومرتبه حقیقته
ایرلنجیه دك هر نه ایرسه اندن کذار قله تا مطلوب حقیقی یه ایره مثنوی
ای برادر بی نهایت درکهیست ● بر هر انچه می رسی بالله می ایست ● وشیخ
الاسلام حضرتلری بو محله مناسب بیوردیلر ان رسول الله صلی
الله علیه وسلم فی توجهه الی الحق جمیع همته بالکلیة نحوه فما التفت
لا سواه برفع البصر کما قال الله تبارك وتعالی فی حقه ما زاغ البصر
وما طغی بل انجذب الیه واستوی فی الجذابه کالسهم المرسل ● یعنی تحقیقا
رسول الله صلی الله علیه وسلم حق تعالی حضرتنه توجه ایلدکلرنده
بالکلیه اول جانبه همتلرین جمع ایلدی پس ماسواء ه رفع بصرا عکله التفات
قلمدیلر نتکم شان شریفلرنده جناب حق حضرتلری ما زاغ البصر
وما طغی بیوردی اول حضرت رسول صلی علیه وسلم جناب حقه
حکلدی وانجذاب ایدن اتلمش اوق کبی طوس طغری اولدی یعنی ترك
دنیا وما فیها بل الاخرة ونعیمها بل کل ما سوی الحق من الممکنات
لان کل ممکن فان کما قال الله تبارك وتعالی کل شیء هالك الا وجهه ولا
شك ان الفانی بالنسبة الی الباقی خبیس والرغبة الی الخبیس خبیس ● پس

درجه تاسع همت بیان ایدر

سالك صاحب

سالك صاحب همت دخی سرا الی الله بویله کرکدر یعنی دنیا وما فیهادن بلکه
اخرتی ونعیمی بلکه ما سوی الحق من الممکنات تقدیرا شیادن جمیسن ترك
ایلمك کرکدر زیرا همت ونظری الا اصلمق کرکدر زیرا هر ممکن الوجود بر مقتضای
کل شیء هالك الا وجهه فانی وهالکدر وشول بو قدر که فانی باقی یه نسبت خسیس
پس خسیس اولن شیئه رغبت خست دناتدر کما قال القشیری من صح امانه لم
ینظر الی الکون وما فیه لان خاسة الهمة من قلة المعرفة ● انچون حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم علو الهمة من الایمان بیوردی من الایمان
الکامل دیمکدر و بر حدیث شریفده دخی بیوردیکه ان الله یحب معالی
الامور ویبغض سفسافها معالی امور حقیقتده شئون الهیه وامور دنیویه در
وسفساف کلفتده حقیر ودنی در لکن فی الحقیقه دنیوی ولوازم نقصاندر پس
سالك عالی همت امور معالیه رغبت قلور وامور دنیه دن نفرت ایلر
قال الشیخ الاسلام الهمة العالیة تصون القلب من خسة الرغبة فی الفانی
وتحمله علی الرغبة فی الباقی وتصفیه من کدر التوانی ● یعنی همت عالیه
قلب حفظ ایلر فانی اولن خست رغبتندن وصاحبنی حامل قلور باقی یه
رغبت اتمکه که اول باقی ودایم حقدر زیرا ما عداسی فانی وباطلدر کما
قال لبید الا کل شیء ما خلا الله باطل وکل نعیم لا محالة زایل ودخی صافی
قلور کدر توانیدن یعنی طلب حقده ایلدکی تقصیر وتفریطدن زیرا فتور
وتوانی عین کدردر پس همت عالیه صاحبنی بو کدورتدن پاك وصافی قلور
تا قرب الهیه ایرر مقربلردن اولور درجه عاشر قربت حقی بیان
ایلر قال الله تبارك وتعالی ولقد خلقنا الانسان ونعلم ما توسوس
به نفسه ونحن اقرب الیه من حبل الورید ● یعنی تحقیقا بن انسانی
خلق ایلدم وبن بلورم انسانك نفسنك وسوسه سنی وقلبه خطور
ایلین خاطر واحادیث نفسانیه سنی بن انسانه اقربوز بو نی طمرندن
وبو ایتکو یمه دخی جناب حقك کمال قربنی مشعردر که بیوردیلر واعلموا ان
الله یحول بین المرء وقلبه یعنی بلول ای بنی آدم الله تبارك وتعالی اولدرکه
انسانه قریبدرکه قلبیله انسانك ما بیننه حایل اولور عزایمن فسخ ایلر ومقاصدین
تغییر قلور هدایت دیلدکنی ضلالتدن منع ایلر وضلالت دیلدکنی هدایتدن منع
ایلر زیرا قلوب بین الاصبعین من اصابع الرحمن در کیف یشاء درنیجه
دیلرسه ایلر تقلیب ایلر پس بو معنالرك جمله سی غایت قرب حقه دلالت ایدر

درجه عاشر قربت حقی بیان ایدر

وبو قرب هیچ بر قربه قیاس اولنمز هر نوع قرب انسانلک صفتیدر حیالی او
زره صورت بغلر جناب الله جل وعلا اندن دخی اقربدر نهایتلی البیان
انسان علایق کوثیه و بدنیه یه مشتغل اولدغندن قربلک مشاهده سندن محجوبدر
بیت ای درون جانم وزجان من نهانی • اخر نهانی جرای جون درمیان جانی •
ای اخی جناب حقلک بوکونه قربی جمیع ناسه علی السویه در بر کمسه بوکونه قربیلی
بالمکلیه مقرب اولمز زیرا قربلک انواعی واردر بوکونه قربه قرب عام دیرلر عارفلر
قربی بوکونه قرب دکلدر نتکم حضرت مولانا بیورررلر مثنوی تو بتو هم میکنی
از قرب حق • کم طبق کشتدور نبودان طبق • ابنچنینی قربت بدن ابدجلعام •
قرب وحی عشق دارداین کرام • ایثانحی بیینی کر قسمها اولیا • صدکرامت هاردر
کاروکیا • قرب بر انواع باشدای پدر • شاخ وخشکتر قریب افتاب • افتاب
ازهر دوکی دارد حجاب • لیک کوان قربت شاخ ندی • کم ثمار محنته ازوی بخورد
شاخ خشکلک از قربت ان افتاب • غیر روش خشک کشتن ذو بباب • پس عارفلر
قربی ایکی نوع علی خاصل اولور اولانوا قللنا نیاادای فرایض عبادت نافله ایله
عبد بر مرتبه یه واصل اولور که حقله کورر حقله بلور حقله اشیدر کما قال الله
تعالی فی حدیث القدسی لایزال العبد یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا
احببت کنت سمعه الذی یسمع بی وبصره الذی یبصر بی ویده التی یبطش بی
رجله التی یمشی بی • یعنی قولم دائما عبادت نافله ایله تقرب ایلر حتی بن انی سورم
پس شول وقتلک کانی سورم انلک سمع اولورم که بنمله ایشدر وبصری اولورم
که بنمله کورر والندن اولی قدرت بنم قدرتم اولور که بنم قدرتمله طوتر وکذلک
آیاغی بنم قدرت وقوتمله وارادتمله یورر بو مرتبه یه مشایخ قرب نوافل دیرلر نافله
عبادتله ایلدکی ایجون پس بوعلتکم ادای فرایض اتمکله دخی بر قرب
حاصل اولور که بو قرب اولکی قربدن اولیدر کما اخبر رسول الله صلی الله
علیه وسلم عن ربه فی هذا الباب قال النبی صلی الله علیه وسلم ان الله یقول
ماتقرب المتقربون باحب الی من اداء افترضته علیهم • یعنی مقربلر کاتقرب
ایلمدی بو بلرلک اوزرینه فرض قلدغم فرایضک اداسندن احب بر شیله
پس قرب نوافله قرب فرایضک مابیننده فرق بودر که نتیجه نوافل
اولن قربده حق قولم آلت مشابه سنده اولور زیرا فعل بوم رتبه
حقله کورر وحقله بیلور وحقله استماع قلور نتکم فبی یسمع وبی یبصر بیوردی
اما نتیجه فرایض اولن قربده قول حقه آلت اولور جناب حق انکله نجه

قدرت وحکمتن

قدرت وحکمتن اظهار قلور نتکم بو آیت کریمه بو قربه دلالت ایلر قال
الله تبارک وتعالی ومارمیت اذ رمیت ولکن الله رمی حضرت محمد
المصطفی صلی الله علیه وسلم رمی تراب اتمه جناب حقه آلت اولمشدر
واول وقتده قدرتکم حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلمک وجود
شریفلرندن ظاهر اولدی حقدر والله اعلم باب سابع حالاتی واحوالک اون
درجاتی بیان ایلر بو باب دخی اون درجه یی شاملدر درجه اول محبت بیانده در
حال لغتده اول که حالندن دونوب متقلب اولمغه دیرلر نتکم حال اولنه
درلر قجن بر شیئک لونی متغیر اولسه اما اصطلاح مشایخده تعریفی بودر
الحال ما یرد علی القلب بمحض الموهبة من غیر تعمل ولا اجتلاب
کمحبة وشوق وذوق ووجد وبرق وعطش وقلق ویزول بصفات النفس سوا
یعقب المثل اولا فاذا دام وصار ملکا یسمی مقاما • یعنی حال شول قلبه وارد
اولن شیدر بلا تعمل ولا اجتلاب محضا موهبت وهابه اولر نتکم شیخ حضرتلری
دخی فتوحاتنده بویله بیورررلر الحال ما یهب الرحمن من منح عنایة منه لا الکسب
ولا طلب ولا نقول ان الحال دایمة فان قوما الی ما قلت ذهب • مثلا محبت وشوق
وذوق ووجد وبرق وعطش وقلق کبی بو ذکر اولنان حالکی هر بری صفات
نفسانینک ظهوریله زایل اولور ایا کا مماثل بر حال دخی در عقب کلسون و
ویا خود کلمسون بس قجن بحال بیکسه دایم اولسه واول کسنکی ملکی اولسه
اکا مقام دیرلر مثنوی حال جون جلوه است زان زیبا عروس • وین مقام
ان خلوت آمد با عروس • جلوه بیند شاه وغیر شاه نیز • وقت خلوت
نیست جز شاه عزیز • جلوه کرده عام وخاصانرا عروس • خلوت اندر شاه
باشد با عروس • هست بسیار اهل حال از صوفیان • نادرست اهل مقام
اندر میان • پس محبت بعضیسنه حال ومقامدر اما محبت کلوم متکلمینک
وعرفاندن محققینک محبتده سوزلری • فتی جوقدر اما متکلمینک و
بغایت خوب کلامی بودر که بیورررلر المحبة میل النفس للا الشیئ لکمال ادرکه
فیه والعبد اذا علم ان الکمال الحقیقی لیس الا الله وان کل ما یراه کمالا
من نفسه او غیره فهو من الله وبالله ولا الله لم یکن حبه الا الله وفی الله
وذلک یقتضی ارادة طاعته • یعنی محبت قلبک روحک بر شیئه میل
ایلمه سیدر اول شیئده کمال ادراک ایلدکی ایجون پس بر قول بلسه که
تحقیقا کمال حقیقی یعنی قدر الا الله ایجوندر وتحقیقا بر بنده کم اکر نفسندن

باب سابع
درجه اول محبت بیانندر

وكرغيبدن كمال كوراول اللهدندر والله قدرنيلدر و اللهه راجعدر
بعديلكون قولكى محبتى الله ايچون اولور والله رضاسنى وحقى مشاهده
سنده اولور بو معنى اول محبوبك طاعتنى اقتضا ايدر بو اجلدن اول
قدرسى محبتى ارادنلر طاعتنه ترغيب ايدرلر واما عارفلر حضرتلر ان الله
تعالى محبوب فى ذاته ولذاته در المحبا من وجه لا يحتاج الى الكشف
وبيان الا ما عينها عن سائر وجدانيات • يعنى عارفلر ديرلركه جناب حق
جل شانه محبوب فى ذاته در وفى التحقيق محبوب حقيقى اولدركه ذبر لطيفه
جميع كمال وجمال وحسن ولطافت انكدر واشياده اولن كمال وجمال هپ نور
عائديدر بو معنايى كه بر عارفك چشم باطنى مشاهده ايليه انك روحى
عاربنى اولان جمال وكمالى بالكليه قوبوب كامل بالذات وجميل
بالصفات اولن محبوب حقيقيه محبت ايلر وجناب حقه
محبتيكه بو محبتى بر امر وجدانيدركه سائر وجدانيات انلك تميزنده
وكشف وبيانته احتياج يوقدر ذيرا بر ذوقدركه من لم يذق لم يدر
قوليله ذائق اولمينه جواب ويرلور كما قال الشيخ فى الفتوحات
الحب نسب الانسان والله نسبة ليس يدرى علمنا ما هى الحب ذوق ولا تدرى
حقيقته اليس ذا عجب والله والله • اكر ديديه بيلمه مشاهده قلسك بموجب
فاحببت ان اعرف بو قدر ظهور واظهار باعث محبت حقيقتدر وجميع مو
جوداتده انك سريانى مقرردر نتكم غاية الامانى نام تفسيرنده منلا كورانى
ديديكه قال بعض العارفين المحبة سارية فى الموجودات كلها
عليها مدار المبدأ والايجاد • يعنى محبت جميع موجوداته ساريدر
وانلك اوزرنه درمدار مبدأ وايجاد كل ممكنات اكر علوى وكر سفلى سركشته
عشق ومحبت ذره محبتلدر وان الملا الاعلا يطلبونه كما تطلبونه حديث
شريفى بو معنايه اشارتدر نتكم بو بيت دخى بو مذكوره شهادت ايدر
مثنوى كرمهر ناحيت بذراة نه ساريست • سركشتكى عالم وادم زطلب
جيست • در شوق نو سركشته شد افلاك وكواكب • اندر طلبت اب بهر
كوشه جاريست • از كعبه تراكر طلبد زاهد وعابد • مقصود زبتخانه
واذ دير كوكيست • وشيخ حضرتلرى دخى فتوحاتنده بو بيتى محبتك اصل
وجود اولدغنه اشارت ايدوب بيوررلر بيت وعن الحب صدرنا و
على الحب جبلنا • فلذا جئناه قصدا • ولهذا قد قبلنا • اكرچه جمله عالم

محبتندن صادر اولدى و محبت اوزره مجبولدر وقصد محبتله ايچون كلدى
وبو محبت ايچون مقبولدر ولكن هركس حالنه مناسب بر مظهرده استعدادنه
موافق بر مجلاده تعيناتدن ساريه اولن لطيفه وممكناتده ظهور قلن صفات
جميليه عاشق ومشغولدر الا اول كمسنه لر دكلدركه دروننده منبعث اولن
عشق ومحبتك قوتيله وبر مرشد ارشاد وهدايتيله تدريجيله صور وقيودى
واحكام كونيه دن قطع محبت ايدوب جمال مطلق حقيقيه شهودنه
مبذول ايدر بونلر اول كامللردركه مجاريب الموهوم ومستعاره التفاتدن
واعتبارا تمبوب يار حقيقينك عشقنده بى قرار اولوب بو جمال
مقيد سراب وروى يارى نقاب ايلمشلردر مثنوى انكه نشاسد نقاب
از روى يار • حايد الشمس است دست اذ روى بدار • بعد ازين ما دبله
مى خواهيم بس • تابنوشد بحر اخاشاك وخس • پس عاشق وصادقه
لازم اولن اولدركه متوجه ومنزوى اولن جمال مقيده ميل ومحبت ايتميه
ونلره الفت وصحبت جانبنه كيتميه تاكم نفسى اغراض نفسانيه دن طاهر اوله
وجمال مطلق آينه دلده ظاهر اوله نتكم ابن فارض بو معنا مناسب
بيوررلر بيت وصرح باطلاق الجمال ولا تقل • بتقييده ميلا لزخرف زينة
ولا تقل ديمك ولا تمل ديمكدر نتكم فلان لا يقال بذلك الشئ ديرلر لا
يميل ولا يلتفت اليه معناسنه ويررلر يعنى اطلاق جمال نصيحتله واعلمك
حسنى جمال مقيده حبتدن تنقيح ايله والتفات ايلمه اول جمالك تقييدنه ز
زخرف وزينة ميل ايلمك بوندندر زيرا ظل زائل وخيال باطلدر جمال
مطلق مشاهده سندن سالكه مانعدر الا تصفية النفس ايچون حكيم
مطلق جمال مقيده نظر ايتمكدن منع بيوررلر كما قال فى كلامه المجيد قل
للمؤمنين يغضوا من ابصارهم وقل للمؤمنات يغضضن من ابصار
هن • پس بر كمسنه الله محبتنى ادعا ايليه وينه حرام قلدغى شيئه ميل ومحبت
ايليه كذاب ايدركه ديمشلر كما قال السهروردى فى العوارف من ادعى
محبته الله من غير تورع عن محارمه فهو كذاب • پس محبت ايكى قسمدر
بر قسمى نفسى نبى سويسم وندن حظ ايدر سه حقى اول بوندن سوير
وبر قسمى مطلقا اغراض نفسانيدن قطع نظر ايدوب جناب حقه بلا
علت محبتيدر طريقت اولياده مقبول اولن محبت بودر مثنوى هر دو را ابن
جنست وجوها زان سريست • ابن كرفتارى دل زان دا بر نيست • ابن محبت

حق زبهر علتی • وان دگر رابی غرض خود خلتی • وان محبت حق کجاست
کز اغراض وز علتها جداست • کر محب حق بود لغیره • کی بنال دایما من خیره
درجه ثانی عشقی بیان ایلر قال الشیخ فی الفتوحات العشق التفاف الحب
علی المحب حتی خالط جمیع اجزایه واشتمل علیه اشتمال الصماء مشتق من العشقة و
لذلک یفسر بافراط المحبة وکنی عنه فی القرآن بشدة الحب فی قوله تعالی والذین
آمنوا اشد حبا لله • بیوررلرکم عشق محبتک محب اوزرینه طولاشمیدر حتی
انک جمیع اجزاسنه قرشمشدر وانی بلا و شدت مشتمل اولدغی کبی قبلمیدر
زیرا عشق عشقه‌دن مشتقدر عشقه صارمشقه دیرلر پس عشقک دخی عاشقه زیان
التفافی وطولاشمه‌سی اولدغی ایچون عشق دیرلر بو اجلدن افراط تفسیر
قلدیلر و قرآن شریفده محبت واردر و عشق نامی یوقدر ولکن کنایت
اولندی بو عشقدن شدت حب ایله نتکم حق تعالی بیوردی والذین آمنوا
اشد حبا لله یعنی کافرلرک انداد و اصنامه محبتلرندن مؤمنلرک الله
محبتلری اشددرکه مؤمنلر ربلرینه عاشقلردر و کمال عشق اولدرکم عاشق
فانی قله و معشوق باقیدن غیریسنه انیتی و دوبی محو ایده نتکم بیوررلر
مثنوی عشق آن شعله است کو چون برفروخت • هر که جز معشوق باقی جمله سوخت
بلکه ای اخی الطرق الی الله بعدد انفاس الخلایق محو اسنجه الله جانبنه
طریق فتی چوقدر ولکن طریق عشقدن اقرب بر طریق یوقدر ابو الجناب
نجم الدین کبری حضرتلری بیوررلرکم اصول جمیع طرق اوچدر بری طریق
اخیار بری طریق ابرار بری طریق شطار اخیار شول ارباب معامله‌دیرکم
کثرت صلوة و صیام و قراءة و قیام و حج و جهاد و صلاح و سداد ایله سلوک
ایدرلر و بو طریقله الله واصل اولان زمان طویلده اقل من القلیلدر و ابرار
اول اصحاب مجاهده‌دیرکه تصفیهٔ باطن و تزکیهٔ اخلاقیله قلب حضرت
خلاقه گیدرلر بو طریقله حقه واصل اولنلر اگرچه فریق اولدن زیاده‌در
اما بونلرک دخی بیکده بری واصل حق اولمز نتکم ابراهیم خواصدن ابن
منصور سؤال ایلدیکه یا ابراهیم فی ای مقام روضت نفسک قال روضت
نفسی فی مقام التوکل منذ ثلثین سنة فقال افنیت عمرک فی عمارة الباطن
واین انت من الفناء فی الله • یعنی نه مقامده نفسکه ریاضت ویردک و مقام فنا فی
الله نه وجهله ایدی اکا ابراهیم خواص دیدیکه اوتوز ییلدن برو نفسمی مقام توکلده
ریاضت ویردم ابن منصور دیدیکه عمرکی عمارت باطنده افنا ایتدک فنا فی الله

درجه ثانی عشق بیانندر

مرتبه‌سنده دخی

مرتبه‌سنده دخی نه رده‌سن اما شطار طریق عشاق فناکذارلردرکم شکر هستی
قلدیلر و من و مادن بالکلیه بری اولدیلر خرمن نام و ناموس آتش ویردیلر
اغیار ماسوایی دلدن سوردیلر پس اوای یار مرآت دلده معاینه گوردیلر نتکم
بیوررلر مثنوی شاد باش ای عشق خوش سودای ما • ای طبیب جمله علتهای
ما • ای دوای نخوت و ناموس ما • ای تو افلاطون و جالینوس ما • اتفاق
اولیا بونک اوزرینه‌دیرکم عشاقک بدایتی زهاد و عبادک نهایتیدر زیرا انلر
خود ریاضت ایله گیدرلر و بونلر جذبهٔ عشق خدا ایله سیر ایدرلر پس کجا انا
بلکه ما شتان بینهما مثنوی سیر زاهد هر مهی یک روزه راه • سیر عاشق
هر دمی تا تخت شاه • این زعشق جان دهد وان زنیم • عشق کو و بیم کو فرق عظیم
عشق را پانصد پرست و هر پری • از فراز عرش تا تحت الثری • زاهد با ترس
می تازد بپا • عاشقان پران تر از برق و هوا • شرح عشق ار من بگویم بر دوام
صد قیامت بگذرد وان ناتمام • مرتبهٔ عشق اندن برتردرکم عقل پر و بال فهم و خیال ایله
انک پیرامن سراپردهٔ جلالنه پرواز ایده و یا خود پای تصور و تفکر ایله اول حیطهٔ
کبریاده تصور باطل ذهنی خیال محال بیت تعالی العشق عن فهم الرجال •
وعن وصف الفراق والوصال • متی ما جل شیء عن خیال • یجل عن الاحاطة و
المثال درجهٔ ثالث شوق و اشتیاقی بیان ایلر شوق و اشتیاق لغتده نفسک
بر نسنه‌یه چکمه‌سی ارزو قلمسی دیرلر و اصطلاحده الشوق هبوب القلب
الی غایب دیمکله تعریف ایدرلر یعنی شوق قلبک استمسیدر و طلبله حرکت
قلمسیدر غایب اولان محبوب جانبنه امام فخر رازی تفسیر کبیرنده والذین
آمنوا اشد حبا لله آیتنده معنی الشوق الی الله مسئله‌سنده درکم اعلم ان الشوق
لا یتعلق الا الی شیء ادرک من وجه ولم یدرک من وجه فاما الذی لم یدرک
اصلا فلا یشتاق الیه وما ادرک بکماله لا یشتاق الیه ثم ان الشوق الی المعشوق
من وجهین احدهما انه اذا رآه ثم غاب عنه اشتاق الی رؤیته والثانی ان یری
وجه محبوبه ولا یری سایر محاسنه فیشتاق ان ینکشف له ما لم یره قطعا
والوجهان جمیعا یتصوران فی حق الله • یعنی بلکه تحقیق شوق
متصور اولمز الا شول شیئه‌کم اول شیء من وجه مدرک اوله و من وجه مدرک
اولمیه اما اول شیء که اصلا مدرک اولمیه اکا اشتیاق اولمز زیرا بر کمسه
بر شخصی گورمسه و سوزین ایشتمسه و وصفن بلمسه اکا اشتیاق
متصور اولمز و دخی بکماله ادراک اولنسه اشتیاق اولمز پس

درجه ثالث شوق بیانندر

اعشوقه شوق ایکی وجه اوزره در بریسی بودر کم اول اعشوقی کوره سن اند
فصلدن سنک غایب اولدقده انک رؤیتنه مشتاق اوله سن وایکنجسی بودر کم
بکسن محبوبنک وجهن کوره دلکن سایر محاسنین کورمیه سن مشتاقا
اوله اول محبوبدن کورملکی محاسنک انکشافنه بو ایکی وجه جمیعا جناب حقده
جلاوعلا متصور اولور وجه اولکی توفیقی بودر کم سالکان راه حق عالم الشنده
رتبه‌لرین کوردیلر وبلی دیوب اقرار قلدیلر پس بو عالمه کلدکده بشریت
حجاب اولوب بو اول مشاهده‌دن دور واول رؤیت بعدلعدن مهجور
اولدی پس بونلر بو دنیاده اول رؤیت عشاق اولدیلر واول لقایه عرض
اشتیاق قلدیلر کما قال الله تبارک وتعالی الا طال شوق الابرار الی لقائی وانا
اشد الیهم شوقا ● ابرارک لقای حقه اشتیاقلری مشاهده ورؤیت اشتیا
قیدر وحقک بونلره اشتیاقی کندی کورسونلر وجمالیله متلذذ او
لسونلر ایچوندر ووجه ثانینک توجیهی بودر کم عارفان الهی اکرچه
بو عالمده اینه دلده زوری باری مشاهده قلدیلر ولکن تجلیات الهیه
چوقدر والطاف ربانیه‌یه نهایت یوقدر پس کمالیله رفعت ووصلت بو
بدنده میسر دکلدر پس بونلر ایچون نشانه‌ء آخرتده اعداد اولنمش
تجلیاته وقته اعیندن اخفا اولنمش مشاهداته مشتاقلردر پس انما یکون
الشوق الی الغایب ومع یغیب الحبیب تلی نشتاق دین عزیزلرک سوزی من وجه
برنده دکلدر زیرا اکرچه محبوب حقیقی وحدانیتی جهتندن وکمال قرب
حیثیتندن عاشقدن غایب اولمز وعاشق مشتاق الکا اشتیاق قلمز ولکن
تجلیات جمالیه وظهورات غیر متناهیه‌سی جهتندن عاشق الکا
مشتاق اولمدخالی اولمز شربت الحب کاسا بعد کاس وما انفذ الشراب
ولا رویته دین بو مرتبه‌ده عدم قناعته وکمال اشتیاقه اشارت ایلر
انکیچون اکثر مشایخ محققین دیمشلر شوق المشاهدة اشد من شوق
الغیبوبة فیکون العاشق فی حال الغیبوبة مشتاقا الالقاء ویکون فی حال
الالقاء مشتاقا الی زوایده ومبارمن الحبیب ● پس بو عشق وشوق سببیله مؤمنلر
ملایکه اوزره ترجیح اولنور زیرا انلرده عشق وشوق بو قدر انجق هر برنی
مقام معلوملرده عبادت وطاعت وتسبیح وتکبیر قلورلر بو معنای نجم الدین
کبری بر رسالسنده ودخی حسین میبدی دیوان علی شرحنده
ابو الحسن خارقانیدن نقل ایدوب ثابت ایدرلر بیور رلرکه قال الحسن

الخرقانی صورة

الخرقانی صورة الی العرش لاطوف به فطفت علیه المی طواف ورئیت
حوالیه قوما یطوفون حول العرش فعجبوا من سرعة طوافی وما عجبنی
طوافهم فقلت من انتم وما هذه البسعة فی الطواف قالوا نحن ملایکة
ونحن نور وهذا طبعنا فقالوا من انت وما هذا السرعة فقلت انا آدمی
وفی نور ونار وهذا السعة من نتایج نار الشوق ● یعنی حسن خرقانی دیدکم
بن روحانیتمله عرشه چقدم طواف ایتمدن اوتوری پس انک اطرافنی
بیک کره طواف ایلدم وانک حوالیسنده چوق قوم کوردم کم انی طواف ایدرلر
انلر بنم سرعت طوافمدن تعجب ایتدیلر بن انلرک طوافنه تعجب ایتمدم
پس بن انلره دیدمکه سز کمسز وطوافکزده بو بطوءه ندر انلر بز ملایکه
یز وبز نورز وبو بزم طبیعتمزدر بز بوندن غیره قادر دکلوز دیدیلر پس
بکا دیدیلر که سن کمسن وبو سرعت ندر بن دیدمکه آدمیم وبنده نور عشق
ونار شوق واردر وبو سرعت نتایج نار شوقدر پس رقص ودوران حتی
فقرانک شوقیله اولن دوری بلا شوق اولندی عدم سرعتندن معلوم
اولور درجه رابع وجد وتواجد ندر انی بیان ایدر قال الشیخ فی الفتوحات
اعلم ان الوجد عبارة عما یصادف القلب من الاحوال المغیبة له عن
شهوده فنظر الوجد عند القوم فی الاحوال کمجی الوحی الی الانبیا فجهم
ابتداء ● بل ای طالب وجد اولن سالک کم وجد بو قومک قتنده عبارتدر
شو حالدنکه قلبه اوغرر وقلب انی بلورکم اول حال قلبی شهودندن
مغیب اولن احوالدندر پس بو قومک عندندن احوالده وجد
وانبیا علیهم السلام ابتداده وحیک مجیئه کلمسی کبیدرکم ناکاه
اهل وجدلک قلبنه حق جانبندن قذف اولنور اکا اول قلبه وارد اولن
حال تجلی جمالیدن ایسه انس ابراث ایلر واکر تجلی کمالیدن ایسه
تمکین وسکون ابراث ایلر واکر تجلی جلالیه‌دن ایسه قلق واضطراب
وخوف وحزن ودهشت مانندی خالار ابراث ایلر وعلی کل حال عبدی
کندلکندن وقلبی اولکی حالندن اخراج ایدوب جانب حقه جذب ایلر
کما قال الذین الوجد وارد من الحق جاز منه لینزع القلب الی الحق یعنی وجد
حق جانبندن حاظر اولیجی بر حالدرکم اندن کلدی قلبی اولکی حالندن قورب
حقه توجه ایتدرمدن اوتوری دیر وجد مکاشفات وحالاته منقسم اولور
اول حالتکه امور غیبیه‌یه تجلی الهیه‌دن قلب وروحه بلا تعمل ولا تامل

درجه رابع وجد وتواجد بیان ایدر

كشف اولور وقلبه اول كورمدكي معاني بيلنور واول مكاشفات قبيلندن
اولور واول حالتكه قلبه هجوم ايلر وقلبي تغيب قلور حتي بشريته تاثير
ايدوب باجسدي رقص وحركته كتورور يا زعقه وبكا وانين قلدرر
بوكه حالات دينور وبوكونه وجد دخي ايكي نوعدر بر نوعي تكلف بلا علة
وياخود مبصراتدن ويا مسموعاتدن قلبنه هجوم ايلر بو نوعه وجد ديرلر
نتكم حضرت مولانايه زركوب قويوننك چكيچلرينك صداسندن هجوم ايليين
وجد كبي ودخي ابن فارض حضرتلري بر كون مصرده كيدركن بو بيتي
چوبانلردن برسي اوقوردي درحال وجده كلدي وشهقه لر اوردي
ورقص كتيره قلدي اطرافنه خلق جمع اولدي بو وجد انلره دخي
تاثير ايدوب انلر دخي تواجد ايلدلر او زرنده اولان اسبابي ودرهمي
اول چوبانه ويره ديلر واول بيت بودر بيت مولاي سهرنا بنجم منك
وصاني • مولاي فلم نسمع فنمنا الخيال • وبر كره دخي مصرده صوقاقده
كيدركن بر چادرنيك خانه سي اولوب بو بيتله ياس ونوحه ايلردي بيت
سني ستني حقا حقا • والله سني حقا حقا • درحال شيخ بوني اشتدلده وجده
كلوب تا اخشامه دك رقص ايلدي ووب وهاي وهولر قلوب جمله او زرنده
اولان اسبابي ونسي واراب جميعا انوب عريان اولوب نجه زمان بيخود
اولوب بانوب بعد زمان صحوه كلوب وعند سماع القرآن اصحاب كرامدن
وتابعيندن وساير مشايخ عظامدن وجده كلوب اضطراب وحركت وبكا
قلدوكي نهايتي بوقدر نتكم امام غزالي احياده ديركه ولما نقل من
الوجد من الصحابة والتابعين فكثير منهم من صعق ومنهم من بكى
ومنهم من غشي عليه ومنهم من مات من غشيه • بو ذكر اولنان وجد
ديرلر واما اول بر نوع اخركه تكلف ايله اولور اكا تواجد ديرلر تواجد
استجلاب وجدا ايتمكدر واستجلاب وجدا تمنوكل طريقي بودركه اهل وجد
عشاقله بر مجلسده اوتوره سن وانلر لمعاني لطيفه اكليوب وتغماتي
لذيذه لي دكلدكلرندن انلره وجد حاصل اولوب تا ايدرلرسه اول
قلبنه حال كلميين كمسه دخي انلره تشبها ومتابعة ايده وانلر كبي حركت
قله حتي اكا دخي اول حالت حاصل اوله زيرا تشبه وتكلف استجلاب
احوالده عظيم مدخلي واردر انكچون حضرت پيغمبر صلى الله عليه
وسلم عند قراءة القرآن بكاسي اولميين كمسه لره تباكي وتحازن

امر ايلدي

امر ايلدي والله اعلم درجهٔ خامس برق وذوقي بيان ايلر برق ابتداء طريق
ولايت ولمعهٔ انوار تجلي الوهيتدر نتكم شيخ الاسلام حضرتلري بيورورلر
البرق باكورة تلمع للعبد فتدعوه الى الدخول في طريق اهل الولاية باكوره تزه
نسنه ميوه يه درلر يعني اكا تشبيه ايلدي انوار تجلياتك ابتدا ظاهر اولدغي
جهتدن پس بو برق بر لمعه تجليدركه قلب عبده لامع اولور واني طريق
ولايته دخوله دعوت قلور طريق ولايتدن مراد سير في الله در بوخسه
مطلق سير الى الله اولان طريق تصوف ديكلدر زيرا اول قلبه ظهور
ايدوب سير الى الله باعث يقظه درركما ذكرنا في بداية السلوك اما برقله
وجدك ما بيننده فرق بودركه وجد انوار احوالدن مشوق ومقلق بر
نوردركه بشدة طلب باعث واحوالده ترقيه دال مدرر وداعيه در
وبرق دخي اگرچه انوار احوالدن بر نوردر لكن مرتبهٔ ولايته
داعيدر وجد احوالده متوسط اولنلره ظاهر اولور وبرق
سالكي قرب حضرته احذ قلور كويا كه وجه محبوب اكا اشكاره اولور
وحضرته محبوبه داخل اولمغه اذن بولور اول زمانده بو بيتك مضموني
تمثل قلوركه بيت ابرق بدا من جانب الطور لامع • ام ارتفعت عن
وجه ليلي البراقع • نعم اسفرت ليلا فصارت بوجهها • نهارا به المحاسن
ساطع • يعني ديركه بر قميدركه جانب طور حقيقتدن لامعدر بلكه
ليلانك وجهندن حجبات مرتفع اولدي بلي بلي فع مرتفع اولدي وليلا
ظاهر اولدي پس اناك وجهيله ليل بشريت نهارا ولدي كه اندن نور
محاسن ساطعدر اما ذوقه كلنجه لغت ذوق لغتده طعمه ديرلر اما اصطلاحده
شيخ حضرتلري بيورورلر او زره بودر الذوق عند القوم اول مبادي
التجلي فاذا اقام كان شربا يعني ذوق عند المشايخ هر تجلينك ابتدا
سيدر پس هر تجلينك مبدأنه ذوق اطلاق اولنور پس اول ذوق غلبه
بنجه مدة قايم اولسه اكا شرب دينور وقال والنعق يعطيك علما بقدر
فلك التجلي ومنه تحقق ميزانه ومرتبة فيتاكد اص به تحقق في النظر
اليه ودخي شيخ ديركه ذوق سالكه اول تجلي مقدار علم اعطا ايلر اول علمله
اول تجلينك ميزانني ومرتبه سني تحقيق ايلرسن واكا نظرده مستحق اولدغي
شيئه تاكد ايدرسن وقال ايضا ثم اعلم ان الذوق يختلف باختلاف
التجلي فان كان التجلي في الصور فالذوق خيالي انه في النفس والذوق

درجهٔ خامس برق وذوق ابتدا

العقلی اثره فی القلب فیعطی حکم اثر الذوق النفس المجاهدات البدنیة کا
لجوع والعطش وقیام اللیل وذکر اللسان وتلاوة القرآن وغیر ذلک من
العبادات والطاعات ● بیورر لرکه ذوق اختلاف تجلی ایله مختلف اولور اکر تجلی
صوریده اولورسه پس ذوق حسّی ایلیدر و اکر اسماء الهیهده اولورسه پس
ذوق عقلی ور وحانیدر پس ذوق حسّینک اثری نفسنده در و ذوق عقلینک
اثری قلبنده در پس نفسک ذوقنک اثرینک حکمی بودر که مجاهدات بدنیه
اعطا ایله جوع وعطش وقیام اللیل وصیام النهار کبی وذکر اللسان
وقراءة القرآن ساننده کبی وبونلردن غیری عبادات وطاعاتدن هرنسنه
پس بوکونه عبادتلر ذوق حسّی الحقاشیدر که تجلی الهیدن حاصل او
لور وسالک ونلردن لذة بولور ویعطی حکم ذوق العقل تهذیب
الاخلاق تجلی اسماء الهیهده اولاغ اعتبار له ذوق عقلی در وعقلک
ذوقنک حکمی بودر که تهذیب اخلاق اعطا ایله واخلاق اللهیه متخلق
اولمغی مورث اولور حتی جمیع صفات بشریهسنی ازاله ایدوب صفات
الهیه ایله متصف اولمغی عطشان اولور درجۀ سادس عطش وشربی
بیان ایدر عطش زیاده شوق وولوعک غلبه سندن کنایتدر کما قال الشیخ
الاسلام العطش کنایة عن غلبة والولوع بمقصوده ● ولوع بر نسنه یه باده
حریص وطالب اولمغه درلر وقال الشیخ فعطش المحب الی جلوة مادونها
سحاب علّة ● یعنی محبّک عطشی محبوبک تجلینک فننده بقیۀ وجود
محبدن سحاب علّت وحجاب بشریت اولهیس جلوۀ محبوب تمام اولمز حتی
بالکلیه علّت بقیه‌سی فنا اولمیجه هربارکه محبوب برکونه حجاب ایله محتجب اوله
محبتی عطشان اولمدن خالی اولمز وهربارکه تجلی قله مستغرق وسکران
اولمدن بری اولمز هرکیم بوشرابی ایچه کندودن کیچه وکیچه کندونک هوای
مشاهدۀ جانانه اوجه انجمن اولیا بو تجلیده ایبک نوشش اتمه سنه مدام
ترغیب وتحریض ایدرلر نتکم بیورورلر مثنوی شرابی خور که جامش روی
یارست ● پیاله چشم مست باده خوارست ● شرابی خور که جای وجه باقی ● شبهم
ربهم اوراست ساقی ● طهور ز امی بود کس لوث هستی ● ترا پاکی دهد در وقت
مستی ● زهی دولت زهی خجسته زهی شوق ● زهی شربت زهی لذت زهی ذوق ●
حضرت شیخ قفعحانده بیورورلر که التجلی فی صورت الخمر لا یحصل فی الدنیا
الا لافسا فیتلذذون به فی بواطنهم ولا یظهر علیهم حکمه فلو وقع التجلی

فی صورت الخمر

فی صورت الخمر وظهر هذا العلم فی القوم ولم یکن من اجهم علی مزاج اهل الجنة
لادی ظهوره الی فساد لقوة سلطانه ● یعنی صورت خمرده تجلی بو
دنیاده حاصل اولمز الا اولیانک امناسنه پس بونلر بو خمر له باطنلرنده
تلذذ ایدرلر وبونلرک اوزرنه اول خمرک حکمی ظاهر اولمز زیرا
اکر بو صورت خمرده اولن تجلی واقع اولسه وبو علم بر قومک
مابیننده ظاهر اولسه که اول قومک مزاجی اهل جنت مزاجی اوزره
اولمسه اول علمک ظهوری عظیم فساده موکدی اولیبدی اول علمک
قوة وسلطنتندن او نوری نتکم شراب تجلی ایله مست اولدقده بعضی
کبار کشف ایلدکلری اسرار چوق ضعیف الاستعدادلرن کمسهره
فساد ویرمشدر بیت ای بی خبر از حالت رندان خرابات ● زین
بنشیدی که شدی سوی مناجات ● زان باده طلب کن که از وی مغی
عرفان ● نوشید و جهان بی خبر افتاد بمیقات ● تا مست از ین می نشوی
وانشناسی ● اسرار دل اهل دل از شطح وز طامات ● زین باده اکر مست
شوی هر دو جهان را ● محکوم تو سازد ز هی لطف وعنایات ● اکر بو تجلی
شامل بو سالکک استعدادندن وعقلی مقداری اولورسه کمال ایله ذوق
بولور واکر عقلنه غلبه قلورسه منهوت ومدهوش اولور درجۀ سابع
دهشتی بیان ایلر قال الشیخ الاسلام الدهش بهتة تأخذ العبد
وتقلب عقله وصبره وعلمه ● دهشت وبهتة شول حیرته دیرلر بغتة کلور
وعبدی اخذ قلور وغفلته غالب اولور صبرین العدو وعلمی وارایکن
علمی کیدب مدهوش اولور شول جمال یوسفی کوردن خاتونلرکبی که جمال
یوسفی مشاهده قلدقلرنده مدهوش وحیران اولوب اللرین قطع
ایلدیلر وطوینمدیلر کما قال الله تبارک وتعالی فلما رأینه اکبرنه
وقطعن ایدیهن یعنی وقتاکم اولخاتونلر حضرت یوسفی کوردیلر
انی اکبار واعظام ایلدیلر وحسن یوسفدن حاصل اولن دهشت وحیرتک
غلبه سندن اللرین قطع ایدیلر حضرت مولانا بو معنایه اشارت بیورد
ارشاد ایدرلر مثنوی زیرکه چون کبر باد انکیز نیست ● ابلهی سوی بماند
دل درست ● ابلهی نی که بمسخرکی دو توست ● ابلهی که واله وحیران اوست ●
ابلهانشدان زنان دست برکه ● از کف ابله و ز رخ یوسف نذر ● زین سران
خبث اکر عقلت رود ● هر سر موسوبت سر وعقله شود درجۀ ثامن خیثی

درجۀ سابع دهشتی بیان ایدر

درجۀ سادس عطش وشربی بیان ایدر

وهیمانی بیان ایدر خیرت شول حالتدرکه یا مشاهده صنایع وبدایع ا
الهیدن ویا افراط عشق وشوق ربانیدن سالکک عقل وعلمنه غالب
اولور وعقلی تند وکلیل وعلمی بحادنش وذلیل قلور ومانع فکرت
وفطنت اولورلر کما ان الصحابة من فرط الحیرة لایقدرون ان یحفظ
القران والوان اخذ احفظ ربع القران یقولون فلان جل فینا نتکم
حضرت مولانا بو معنایه اشارت بیوررلر مثنویده قدس سره
مثنوی از صحابکم بدی حافظ کسی • گرچه شوقی بود جانشان ابی •
ربع قران هرکه او محفوظ بود • جل فینا از صحابه می شود • درچنین
خیرت مراعات ادب • خود نباشد ور بود باشد عجب • جمع صورت
باچنین معنی ژرف • نیست ممکن جز زسلطان شگرف • بلکه ای اخی خیرت ایکی
قسمدر بر قسمی ممدوح وبر قسمی مذموم مدر خیرت ممدوحه
دینده اولان ومشاهده آلاء ونعمادن ظهوره گلن واسماء وصفات
خدادن حاصل اولان خیرتلردر وخیرت مذمومه دنیا وما فیهادن
وحب ما سوادن ومقتضای نفس وهوادن حاصل اولنلردر نتکم
ابن فارض بو خیرت ممدوحه ایله خیرت مذمومیه اشارت بیوررلر
بیت وما احترت حتی اخترت حبیک مذهبا • فواحیرتی لو
لم تکن فیک حیرتی • یعنی بن متحیر اولمدم حتی سنک محبتکی
مذهب اختیار ایلدم ای حیرت وندامت بکا اگر سنک حبکده
بنم حیرتم اولمزسه پس حضرت پیغمبر صلی الله علیه
وسلم اللهم زدنی فیک تحیرا دیو دعا قلدقلری بو خیرت
محموده یه اشارتدر نتکم حضرت مولانا دخی بو خیرت محموده
مناسب بو بیتلری ادا بیوررلر بیت که چنان بنماید و گاهی چنین
جز که حیرانی نباشد کار دین • نه چنان حیران که پشتش سوی اوست
بل چنین حیران که غرق ومست دوست • الحیرة حدة اعتدالدن
زیاده اولمدیسه اکا هیمان دینور هیمان لغتده عشقدن زیاده
حیران اولمغه دیرلر واصطلاحده الهیمان سقوط التمالك
تعجبا وحیرة حتی لایقدر صاحبه ان یتماسک ویضبط
نفسه بحکم العقل وهو اثبت دواما من الدهش • یعنی هیمان
تعجب ویا خود حیرتدن تدارک وتماسک ذهاب وسقوطنه

دیرلرحتی

دیرلر حتی اول هیمانک صاحبی نفسنی حکم عقل ایله ضبط ایدوب
طوتمغه قادر اولمیه وهشتله هیمانک فرقی بودرکه دهشت
بغتةً گلور وسریع الزوال اولور اما حیرت وهیمان نیجه مدت
باقی قلور بعضیسی نیجه مدتدن صکره صحوه گلور وبعضیسی
مجذوب صرف اولوب حیران قلور وحیرتله هیمانک فرقی
بودرکه حیرت اعتدالله عقله غالب اولور وهیمان بالکلیه عقلی
زایل قلور وصاحبنی دیوانه ومجنون قلور ومست ومستغرق
اولور بو مرتبه اولنک لسان حالی بو بیتلردر که مضمونیله ترنم قلور
بیت ما اشتهیت العقل مذ جننتنی • ما حسدت الحس مذ ز
نیتنی • ما جنون واحد لی فی الشجون • بل جنون فی جنون فی جنون
درجه تاسع قلقی بیان ایدر قلق لغتده گوکل طرتلوب صبرسز ومضطرب
اولمغه دیرلر که سالکک صبرنی اسقاط ایلیه وکمالیله اضطراب ایدوب
محبوبیدن غیبیدن قرار ایلیه وانسز بریرده قرار قلمیه نتکم شیخ
الاسلام حضرتلری بیوررلر القلق تحریک الشوق صاحبه نحو
المحبوب بان سقط صبره حتی لایقر بدونه ویفرض غیبه قرارا
یضیق الخلق ویبغض الخلق ویلذ الموت • یعنی قلق شوقک صاحبنی
محبوب حقیقی طرفنه تحریک اتمسندرلر اندن صبر وقرارنی اسقاط
اتمکله حتی اول محبوبسز قراره مجالی قلمیه واندن غیبیله ایتحاش
وفرار ایلیه خلقنی تنگ ایله وخلقی مبغوض ایلیه ومعنی لتنیذ ایلیه
خلقنی طار ایلمسی انکچوندر که اول کمسه هجرانله مغموم صدر مخلقی
محبوبنه حجاب گوررانکچون انلردن ایتحاش ایدوب خلوة وعزلت استیلر
ایلر وموتی لذیذ ایلمسی انکچوندرکه موتی سبب لقای حبیب بلوب الی
انتها قلور نتکم مثنوینک بو مرتبه ده حضرت مولانا قدس سره شیخ
محمد سرزینک قلق وشوقن حکایه ایدوب بیوررلر که مثنوی زاهدی
در غزنه از دانش مزی • بد محمد نام و کنیت سرزری • بر سرکرو رفتن ان
ازخویش بیب • گفت بنما یا در افتادم بذیب • گفت نامد نوبت ان
مکرمت • ورفس وا فتنی تمیمی نکتست • او فرو افکند خود را از وداد
درمیان عمق انجا او فتاد • چون نمرد از نکس ان جان شیر مرد • از فراق
مرگ بر خود نوحه کرد • موت را از غیبای کرد او کدی • ان من قتلی

درجه تاسع قلقی بیان ایدر

حیانی می‌زدی • می‌ویدرکم بوقلق واضطراب حضرت محمد
المصطفی صلی الله علیه وسلم بدایت حاللرنده حرا طاغنده
ظهور ایدوب ایتدیکه شوقا الی الله حرا طاغنده کندلرن کندو برابتهدر
حال حضرت جبرئیل علیه السلام ایتدوب انی طوتوب منزلنه
کتوردی بر روایتده برنیجه دفعه واقع اولمشدر دیرلر نتکم
حضرت مولانا قدس سره بو معنایه اشارت بیورررلر مثنوی
مصطفی را هجر چون بفراختی • خویش را از کوه می‌انداختی • تا بگفتی
جبرئیلش هین مکن • که ترا بس دولتست از امر کن • مصطفی ساکن
شدی انداختن • باز هجران آوریدی تاختن • می فکندی خویش از کُه او ز غم
او • باز پیدا می شدی آن جبرئیل • که مکن کم تو بشهی ای بدیل • همچنین
می بود تا کشف حجیب • تا بیابید آن گهر را از جیب • اکثر بعض حالت قلق
عشاقه حین سماعده چوق واقع اولور انکچون بلا اختیار اضطراب
قلق رحتی شوبه تبیه وار در که کندوی پاره پاره قلوب کندودن خلاص
اوله و محبوبینی بوله درجهٔ عاشر غیرت بیاننده در ای اخی بلکل که
غیرت نفت الهیدر نتکم حدیث صحیحده وارد اولدی حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم سعد حقنده بیوردیلر که ان سعد الغیور
وانا اغیر من سعد والله اغیر منی ومن غیرته حرم الفواحش ما ظهر
منها وما بطن • معناسی شبهه‌سز تحقیقا سعد غیوردر وبن اندن
زیاده غیورم والله بندن زیاده غیوردر اللهک غیرتندن
بعضیدر که ظاهرا و باطنا بد اولان شیلری حرام ایلدی پس
غیرت حق جمیع غیرتک اصلی و غیرت عبادت انک فرعیدر نتکم
حضرت مولانا قدس سره بویله بیورررلر مثنوی جمله عالم زان غیور
آمد که حق • برد در غیرت برین عالم سبق • اصل غیرتها بدانید از اله • آن
خلقان فرع حق بی اشتباه • شاه را غیرت بود بر هر که او • بو گزیند بعد از
آنکه دید رو • غیرت غیر مشاهده سنده حاصل اولور اگر ملاحظهٔ غیر
اولمسه غیرت دینلمز پس حقک غیرتی بو اشیا انک غیری اولدغی جهتندن
اولور زیرا اله قادر ما لوه و مقدور طلب ایلر و اول ما لوه و مقدور دن
مراد که عالم و آدمدر من وجه غیردر بو جهتندندر که اگر غیرت حق
ظهور ایدرسه اسنکم عبد کندودن غیری محبوب و معبود کورمیه

درجهٔ عاشر غیرت بیاننده

الکرجفی

الکرجفی نفس الامر کندودن غیری بوقدر ولکن غیر وماسوی حکمنده
اولن ظهورات محبت ومعبودیت اولدیغی استمز غیرت الهی بویوزدن
اولور و اگر غیرت عبده نسبت اولنورسه اوج وجهدن خالی اولمز بعا اوج
وجهدن خالی اولورسه غیرت نفسانی و شیطانی اولور اول اوج وجه بودر
غیرت لله غیرت فی الله غیرت علی الله غیرت لله وفی لله محبت لکی محبوب
ایچون و محبوب رضاسنده اولن غیرتدر مثلا حضرت سلیمان وقت
عصر فوت اولدقده غیرته کلوب صافنات جیادی قسدعی کبی کما اخبر
الله تعالی عنه عز وجل اذ عرض بالعشی الصافنات الجیاد فقال انی
احببت حب الخیر عن ذکر ربی حتی توارت بالحجاب ردوها علی فطفق مسحا
بالسوق والاعناق • حکایه‌سی بودر که حضرت سلیمان علیه السلام شامه
غزا ایلیوب بعد الفتح اندن بیک دانه آت غنیمت آلوب پس امر ایلدیکه کا بعد
الظهر عرض اولنه پس بر کرسی اوزرنه اوتوردی اکا اول مقبول آتلر عرض
اولندی حتی کونش حجاب مغربده متواری اولدی و صلوت عصر فوت
اولدی پس طاعت محبوبه مانع اولدقلری ایچون غیرته کلوب دیدیکه باکرد ایلک
آتلری پس بالکلیه قسب ذبح ایلدی و غیرت لله وفی الله شیخ حضرتلری قنونلرده
بویله تفسیر ایدوب بیوررلرکه الغیرة لله وفی الله هوان یبدا الانسان صاحب
الحق ان یتعداه الخلق فیقوم بصفة الغیرة لله لا للنفس اذ علم ان الخلق
عبید الله وانه من حکم العبد ان لا یتعدی حد ما رسم له سیده • یعنی
غیرت لله وفی الله اولدر که بر کمسنه حقک حد ایلدکی شرعی کوره که خلق اندن
تجاوز ایلیه پس الله ایچون صفت غیرت او کمسنه قائم ایلیه وحقی سویلیه
و قادر اولدقجه اجرا ایلیه اما بو غیرت کندو نفسی ایچون اولمیه زیرا
بو کونه غیرتی کلن کمسنه بلور که خلق عباد اللهدر و عبدک حکمی افندیسنک
رسم ایلدکی حددن تجاوز ایلمه‌مکدر پس انکچون حق بولنه لله وفی الله
غیرته کلور اما غیرت علی الله محالدر زیرا بو محبوب حقیقی محبوب
مجازی کبی دکلدر انی غیریدن صقنه‌سن بلکه طریق الهی بونک اوزرنه
مبنی اولمشدر که خلقی انک جانبنه دعوت قلسن وانلری مشاهدهٔ
محبوب حقیقیه تحریض و ترغیب و تشویق ایده‌سن بو محبوبک
عاشقلری درلرکه بیت کاشکی سعد ملکی سوسه همه خلق جهان • سوسز
جمله همان اولسه فصه جانان • اما غیرت علی الله اگر نا محمدن کتماز سترله

نفسیه اولنور پس بو تقدیر جایزدر اولورزیرا اولیا واخفیا جناب
محبوبك اسرارنی کمال غیرتلرندن نامحرمه افشا واظهار ایلمزلر نتکم
جناب حق دخی کمال غیرتندن انلری عوام ونامحرمه اظهار ایلمز
کما قال اولیائی تحت قبائی لا یعرفهم غیری امام قشیری رسالهٔ سنده
باب غیرتده شبلیدن وبعض مشایخدن نقل ایدوب دیرلرکه قیل
للشبلی متی تستریح قال اذا لم ار له ذاکرا شیخ حضرتلری فتوحاتنده
بو قوله وجوه شتی ایله جواب ویرمشدر اول دیرکه یمکن ان یقول
الشبلی هذا القول فی حالة رؤیة الذاکرین الله علی الغفلة وبعدم
الحرمة مثل من یذکره بلغو الایمان وذکر الله فی طلب المعاش فی الاسواق
فقال ان یذکر بهذه الصفة لما لم یوف المذکور حقه من الحرمة عند الذکر
ولا یبعد من الشبلی ان یکون هذا قصده بذلك القول فی بدایته وفی
وقت حجابه عن معرفة ربه واما مع المعرفة فلا یکون مثل هذا القول
وبر معنا دخی بودرکم ذاکردن مراد کندو اوله پس دیمك اولورکه بن اول
زمانده راحت اولورم که کندومی الا ذاکر کورمیم زیرا کندومی ذاکر کورمکم
عین حجابدر بلکه ذاکر ومذکوری انی کورمکم غیریت میانندن مرتفع
اوله وبو قولی ظاهر معناسنه الغه بو حدیث شریف دخی مانعدر کم
بیوردیلر المؤمن یحب لاخیه ما یحب لنفسه پس برکمسنه جناب حقی
بر مؤمن قرداشندن صقنسه واللهی ذکر اتمسون دیسه مؤمن
اولمز فقط قلبیکه ولی اوله تطویل کلامه باعث اولمسون ایچون
بو قدرله اکتفا اولندی والله اعلم باب ثامن مرتبهٔ ولایتده اولان
درجاتی بیان ایلر بو باب دخی اون درجه شاملدر درجهٔ اولی حالات
ندر وولی تمکینی بیان ایلر مشایخ کبار رحمهم الله بو کونه تعریف
ایدوب بیوردیلرکه الولایة هی قیام العبد بالحق عند الفناء عن
نفسه وذلك بتولی الحق تعالی ایاه حتی یبلغه غایة مقام القرب و
التمکین یعنی ولایت عبدك کندو نفسندن فانی اولدقده فنا
حقله قایم اولمسیدر وبونك معناسی حق تعالی حضرتی عبدك
جمیع امورینه بالذات تولی ایلر شول حیثیتدنکه عبدك اصلا
وجودی وتصرفی ووصفی وفعلی قلمز بلکه وجود وتصرف وفعل واراده
وقدرت بالکلیه حقك اولور حتی جناب حقه غایت مقام قرب

صح — درجهٔ اولی ولایتی بیلدرر

وتمکین ایله مراد

وتمکین کم مراد فنای بشریتدر ایصال قلور پس عبد بو مرتبهده
حقله باقی اولور انکچون المتمکن فی الفانی فی الله والباقی بالله دیمکله تعریف
اولنمشدر جناب حق بونلری بو مقامدن صکره طرفة العین ده
بلکه اندن اولده کندو نفسلرینه تسلیم قلمز اکر بر آن جناب حق
انلری بلا مشاهدهٔ حق کندو نفسلرینه سپارش ایلسه حضرت
پیغمبر صلی الله علیه وسلم اللهم لا تکلنی الی نفسی طرفة عین
ولا اقل من ذلك اللهم اکلانی کلاءة طفل الصغیر بیوردیغی بونلرك
دخی لسان ذاتی بو معنایه رجا ایدر پس بونلر حقك ولیسیدر وجناب
حق دخی بونلرك ولیسیدر کما قال الله تبارك وتعالی الله ولی الذین
امنوا یخرجهم من الظلمات الی النور یعنی الله تبارك وتعالی مجتبی
درشول کمسنلرکه من حیث الصدق اکا وانك پیغمبرینه مؤمن
اولدیلر وبونلرکه هر کارده متوکلسیدر وهر شانده بونلره حق
ولاء ولیدر بونلری ظلمات شبهاتدن نور یقینه اخراج ایلر ویاخود
ظلمات نفسانیه دن انوار صفات رحمانیه یه واصل ایلر ویاخود ظلمات
کثرتدن خلاص ایدوب نور شهود وحدته نایل قلور لاجرم غیر سوی
کورمکدن خلاص اولور وحجاب صعوددن نجات بولورلر مثنوی دیدهٔ
حق بین نبیند غیر دوست . کل عالم مغز بیند نه پوست . دیکی انداز
فتد مانند در حجاب . او نقل افکند بجلبت لباب . چونکه ولی الله ایمان
ندن بر اسمدر لاجرم بو اسمك مظهرلری منقطع اولمز اخلاق الهیه
ایله متخلق وذات وصفات حقده افنا ایتمکله متحقق اولن کمسه بو اسمك
مظهری اولور هکذا اولیاء اللهدن دینور وبو کونه رجال الله بهر حال هر
دورده لا ینقطع بولنورلر نتکم حضرت مولانا قدس سره بیورلر مثنوی
پس بهر دوری ولیی قائمست . ازمایش تا قیامت دائمست . دست زن در دا
من هر کو ولیست . خواه از نسل عمر خواه از علیست . ماخذ ولایت غیر نبی
مشکوة نبوت حضرت محمد بدرکه صلی الله علیه وسلم جناب حق
جل وعلی حضرتلری بیورر قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم
الله بیوردیکه نبی افتاب وولی ماهتاب کبیدر نتکم کلشن راز صاحبی
بیورر بیت نبی چون افتاب امد ولی ماه . مقابل کردد اندر لی مع الله . ز
کنتم تحبون یابد او راه . بخلوتخانهٔ یحببکم الله . پس افتاب ماهتابه نقدر

مقابل اولورسه اولقدر نور استفاده ایلدکی کبی ولی دخی حضرت نبی‌یه
نه قدر متابعت قلورسه اولقدر کمال بولور و اولقدر منت اولور نتکم
حضرت نبی صلی الله علیه وسلم محبوبیت مقامنه واصل اولمشدر ولی
دخی اول حضرتک متابعت سیله مقام محبدن محبوب مرتبه محبوبیته
نایل اولور تبعیت واسطه سیله نبی‌دن ولی‌یه بو معنا سرایت قلور
بیت از محبت نار نوری می شود • از محبت دیو حوری می شود • از
محبت کرد او محبوب حق • کرچه طالب بود شد مطلوب حق • پس
ولینک مرتبه‌سی معلوم اولدیسه اول معنایه کله‌لوم که ولی کندینک
ولی اولدیغن بیلورمی وخلق ایجره مشهور اولورمی و یا اولمزمی آنک
بو خصوصده اختلافی واردر قال ابو الحسن علی بن اسمعیل
الاشعری لا یجوز ان یعرف الولی انه ولی لان معرفة ذلك یزیل عنه
خوف العاقبة وزوال خوف العاقبة یوجب الامن وفی وجوب الامن زوال
العبودیة • بو سوزک قائلی شدید دکلدر اکر مقبول اولورسه
جملیه شامل اولمق ایسته اولمز زیرا کامل اولانلرکم کندیلرینه ابدکن
بلمه و یا الهام الله مرتبه‌سی هرنه اقتضا ایدرسه یعنی عبودیتمی اقتضا
ایدر و یا خود خوف عاقبتمی اقتضا ایدر و یا خود بالکلیه غنامی اقتضا
ایدر اجرا قلور پس ولی کامل کندی بلمه‌سی امنی موجب و زوال عبودیتی
مستلزم اولمز انکچون ابو علی دقاق درکه یجوز ان یعرف الولی ولا
یته اما خلق ایجره ولایتی ظاهر اولوب مشهور اولمسنه کله‌لوم
محققینک کلامی بودرکه ولی کامل اختیار ایله کرامتن خلقه اظهار ایلمز
وجناب حقدن ظهورن دخی استمز انکچون امام محمد بن علی بیورر که
من اظهر ولایته فهو مدع ومن ظهرت علیه کرامة فهو ولی پس اظهار
نده مخافت جوقدر ولکن ظهورنده بوقدر زیرا اظهارنده عجب وکبر
ونخوت وتوجه خلقی وبین الخلق شهرت وپناهلق ومنیتلر ریاسی
مستلزم اولور بونلر ایسه حجاب نقصاندر نعوذ بالله من الحور بعد
الکور اما ظهورنده بو مخالفت اولمز زیرا الحکمة والمصلحة اولور پس جناب حق
جل وعلا بوکونه خطرلردن محفوظ قلور نتکم متقدمینده بو معنایه مناسب شیخ
اقطع حکایه‌سنده حضرت مولانا انلرک لسانندن اشارت بیورر اول کامل
مقطوع الید ایکن زنبیل اوررردی ولکن بونک ظهورنده و اظهارنده بیلا

حذر قلوردی

حذر قلوردی حکمت الهیه انک ظهورینه تعلق ایدوب خلق انک کرامتنه
مطیع اولدقلرده دیدی مثنوی کفت حکمت را خدای کردکار • من کنم پنهان
تو کردی آشکار • املا الهامش که یک قومی بدند • که درین غم بر تو مالکی شدند
من نخواهم کان رمه کافر شوند • در ضلالت در کمان بد روند • این کرامت
را بکردیم آشکار • کر دهمت دست اندر وقت کار • تاکه این بیچاره کان بد کمان
رد نکردند ان جناب آسمان • پس محققان حقیقت و کاملان طریقت دیمشلر
درکه ولیده اظهار کرامت و ادعاء ولایت جایز دکلدر بلکه انک ادعا و اظهار
نی مکر حقدر پس انلرده پوشیده اولماسی اولادر نتکم نبینک ادعاسی
وادعاسنه موافق اظهار معجزه قلمسی اولی در وانلره لازم اولان
اولدر بیت ولایت در وا پوشیده باید • ولی اندر نبی پیدا نماید •
قال الشیخ فی الفتوحات ستر الکرامة واجب محقق • عند الرجال
فلا تکن مخذولا • وظهورها فی المرسلین فریضة • وبها تنزل الوحی
تنزیلا وقال اعلم ان الایات والکرامات واجب علی الرسل
اظهارها من اجل دعواه کذلك یجب علی الولی التابع سترها هذا
مذهب الجماعة • محققین کرامات حسیه‌یه التفات اتممشلر بلکه کرامات
معنویه‌یی مقبول طوتمشلر و اکا ترغیب و تحریض ایتمشلر زیرا کرامات
صوریه مکر خفیدن و استدراجدن خالی اولمز مکرکه من عند الله
ظهور بولمش اوله نتکم شیخ حضرتلری کراماتی ایکی قسم ایدوب
بو معنایه فتوحاتنده اشارت بیوررلر قال الکرامة علی قسمین
حسیة ومعنویة والعامة ما تعرف الکرامة الا الحسیة مثل الکلام
علی الخاطر والاخبار بالمغیبات الماضیة والآتیة والمشی علی الماء
وطی الارض والاحتجاب عن الابصار واجابة الدعاء فی الحال فالعامة لا تعرف
الکرامة الا مثل هذا واما الکرامة المعنویة فلا تعرفها الا الخواص والعامة
لا تعرف ذلك وهی ان تحفظ علیه اداب الشریعة وان یوفق لاتیان
مکارم الاخلاق واجتناب سفسافها والمحافظة علی اداء الواجبات فی او
قاتها والمسارعة الی الخیرات وطهارة القلب من کل صفة مذمومة
ومراعاة حقوق الله فی نفسه وفی الاشیاء فهذه عندنا کرامات الاولیاء
المعنویة التی لا یدخلها مکر ولا استدراج ولا یشارکك فی هذه الکرامات
الا الملائکة المقربون واهل الله المصطفون وما امر الله نبیه ان یطلب

منه الى بادة من شئ الا من العلم لان الخبير كله فيه وهو الكرامة العظمى
والله اعلم درجهٔ ثانی ستر ندر وار باب ستر كملدر انی بيان ايدر محققين
رحمة الله عليهم اجمعين ستری بو كونه تعريف ايدرلر بيوررلر كه استهو
المعنى الباطن عن ادراك المشاعر ويقال للقلب المتحقق الى مقام الروح
بالتجرد والصفا لكونه محلا للستر اطلاق الاسم الحال على المحل مجازا • يعنى ستر
شول مشاعردن باطن اولان معنى در كه بو حواس انى ادراك ايده مز صفا
و تجرد ايله مقام روحيته فی قلبه ستر ديرلر ستری محل اولديغندن اونوركی
حالك اسمنی مجازا محله اطلاق قيلنديغندن اولور حضرت شيخ فتوحاتنده
عبدالله تسترى بدن نقل ايدوب بيوررلركه قال سهل بن عبدالله التسترى
ان للربوبية سرا لو ظهر لبطلت النبوة وان للنبوة سرا لو ظهر لبطل
العلم وان للعالم سرا لو ظهر لبطل الاحكام • اى اخى جناب حق جل
وعلا حديث قدسيسنده الانسان سری من سری بيوردی پس ستر
بو بيتی بلنلر حقك ستری اولنلر در پس بونك اظهاری عين ستردر
انكچون اظهار ستر الربوبية كفر ديمشدر بو ستر كه طالبی خزينه دار
اسرار حق اولن مرشدلردن بر كمسه يه بولنمغه موقوف در پس اول
صاحب ستر كرسته ارشاد ايله بو اسراره واقف و بو كفنارن عارف
اوله پس صاحب ستر اولن كملردر اكا كله لم اصحاب ستر اول كمسه لردر كم
بو حديث شريف انلرك حقنده وارد اولدی قال النبى صلى الله
عليه وسلم احب العباد الى الله الاخفياء الانقياء الذين اخفاهم
الله عن خلقه ان حضروا لم يعرفوا وان غابوا لم يذكروا اخفيا ايكی قسمدر
بر قسمی اسما و رسما خفيدر كم بين الناس نامليری و كراماتلری و كندو
لری مشهور اولمامشدر بو خلق دكل بلكه اوليادن چوق كمسه انلرك كم
ايدكن بلمز نتكم حضرت مولانا بو كوره اشارت ايدوب بيوررلر مثنوى
قوم ديكر می شناسم زاوليا • كه دهن شان بسته باشد از دعا • قوم ديكر سخت
پنهان می دوند • نام شان نشنوند ابدالهم • غرضا بونلردن برى
خلق الجنب بن ولييم ديمسه وخاص اولسه خلق اكا ولبلكی روا كورميوب
دلی در ديه لر نتكم ابن فارض بو مرتبه يه اشارت بيوررلر بيت ولو قيل
من تهوى وصرحت باسمها • لقيل كنى او مسته طيف جنتى • بو كوره
لا يعرف ذا الفضل الا ذوه نحو اسنجه بنم اومرتبه ابرنلر بلور كما قال حضرت

مولانا

مولانا بعض نشناس كان من جنا وساير الناس لنا منكرون و بر قسمی خفی
اولدركم بين الناس اسما و رسما مشهوردر ولكن مرتبلری انلردن
مستوردر بونلر اول كمسه لر در كه مبالغ عقول ناسه تنزل اتمشلردر
و كلموا الناس على قدر عقولهم فحوا سنجه اكلدقلری يردن
سو يلمك سمتنه كتمشلردر هر كس انلرك عقلى يتدكجه بر مرتبه
تعيين ايدر و لكن انلر جميع مراتب و مقاماتدن كذر اتمشلردر عجيبدركه
بونلر بغايت ظاهر ايكن غيرت حق بونلرى ساتردر و اظهر من الشمس
ايكن كمال ظهورلرى بونلره پرده اولمشدر نتكم حضرت مولانا بو
طايفهٔ عليه نك شاننی دقوقی حكايه سنده تعريف ايدوب بيوررلر
مثنوى اين عجب كم بر ايشان می كذشت • صد هزار از خلق از صحرا و
دشت • ختم كرده قهر حق بر ديدها • كه نبيند ماه را بيند سها • كفت
هر شاخ و شكوفه بر فنون • دم بدم ياليت قومى يعلمون • بانك می ايد
سوى هر درخت • سوى ما آييد قوم شوربخت • بانك می ايد زغيرت
بر شجر • چشمشان بستيم كلا لا وزر • فسبحان من عمى بصاير الناس
من حيث نظروا اليهم وسمعوا اقوالهم بيت مكو اصحاب دل رفتند و
شهر عشق شد خالی • جهان پر شمس تبريزندى كو چو مولانا • ابو يزيد
بسطامى حضرتلری بيوررلر الاولياء عرايس الله ولا يرى العرايس الا
من كان محرما لهم وما غيرهم فلا مثنوى چون در آيد محرمى دور آن كزند
بر كشايند آن ستيران روى بند • چونكه نامحرم در آيد از درم • پرده در
پنهان شوند اهل حرم • بونلر اول مستوران قباب عزتدر كه جناب حق
كمال غيرتندن بونلرى مرتبهٔ غيرتنده قلدی اهل صورت اقتضا اتمز
اهل ظاهرك فهم ايلدكی اولياء الحق كرامت صورى صاحبلريدر بو اوليا
معنويه انلر بلمز بونلرى نيه اهل الله اولن بيلور الله اهلی اولميان اهل
الله كمدر بلمز كما قال ابن عطا سبحان من لم يجعل الدليل على اوليائه الا من
حيث الدليل عليه ولم يوصل اليهم الا من اراد ان يوصل اليهم او كملرك
كه چشم حق بينی اوله و خلوت خانهٔ وحدته يول بوله و روى ياركوره
مرآة خدا اولن اولياى معنويه و اصفيا حقيقيه يی كورمز و بونلرك
وصالنه ره بر مز زيرا بونلرى بلمك اللهی بلمه دن اصعبدر كما قال ابن
العطائى لطايف المنن سمعت شيخنا ابا العباس قال معرفة اولى اصعب

من معرفة الله فان الله معروف بكماله وجماله ومنى نعرف مخلوقا مثلك يأكل
كما ناكل ويشرب كما نشرب واذا اراد الله ان يعرفك بوکمن او
لباس المعنويته طوتى عنك وجود بشريته واشهدك وجود خصوصيته
پس زبدهٔ کلام وخلاصهٔ مرام بودرکه الله تبارك وتعالى بعضى عبادتى
کرامت صوریته سبیله عوامه اظهار ایلدی وبعضنی هم عوامدن ستر
ایدوب خواصه اظهار ایلدی وبعضنی هم عوامه وهم خواصه اظهار ایلدی
وبعضنی هم عوامدن وهم خواصدن ستر ایلدی بعضی اولیادر درکه
بدایتنده ظهور ونهایتنده ستر ایدر وبعضی بدایتنده ستر و
نهایتنده ظهور ایدر وبعضی من وجه ارشاد ناس ایچون ظاهر
اولورلر ولکن من حیث الحقیقه ستر قلور بوجهتدن اهل سترلدن
واخفیادن اولورلر والله اعلم درجه ثالث غربتی عیان وغریب کملدر
انی بیان ایلر عمر بن عاص رضی الله عنه بو حدیث شریفی حضرت نبی
صلی الله علیه وسلمدن روایت ایدرلر قال النبی صلی الله علیه
وسلم احب العباد الی الله الغرباء قالوا من الغرباء یا رسول الله قال
الفرارون بدینهم یجتمعون مع عیسی بن مریم یوم القیامة • معناسی
شریفی اللهم تعالی نک محبوب دیکی غربادر دیدیلر که غربا کملر در یا رسول
الله بیوردیکه دینیله خلقدن فرار ایلین کمسلردر بونلر قیامتده
عیسی بن مریم علیه السلام ایله حشر اولورلر ومن مات غریبا فقد
مات شهیدا فحواسنجه اولسلر شهید اولورلر بوکونه غریب مشهور
ومتعارف اولن غریبدر اما عند اولیا اصل غریب باحالا یا خود علما
وعرفا غریب اولنلردر پس حالا غریب اولن نکسلر در شیخ الاسلام حضرتلری
تعریف ایدوب بیوررلر الغریب حالا هو رجل صالح فی زمان فاسد
بین قوم فاسدین او عالم بین قوم جاهلین او صدیق بین قوم منا
فقین وهذا من الغربا الذین طوبا لهم • یعنی حالا غریب زمان فاسد
ده اولن شول رجل صالحدرکه سایر اکفاسندن صفت صلاحیله منفرد
اوله وزمان فاسد اولدرکه فتن ومحنله طوله وقوم فاسد اولدرکه طریق
حق سلوکی اتمیوب هوای نفسنه اتنه قال قله ودخی شول عالمدرکه
جاهلله ما بیننده قله وجهلا انک رتبهٔ علیه سندن غافل اوله وقدرو قیمتنی
بلمیه ودخی شول صدیقدرکه باطن ظاهرنه مخالف اولن قومک ما بیننده

درجه ثالث غربتی عیان وغریبی

اولیبونلر اول غربادرکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بونلر
حقنده اوچ کره فطوبی للغربا بیوردی نتکم ابو هریره رضی الله عنه
حضرتلری حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمدن روایت بیوررلر
قال النبی صلی الله علیه وسلم ان الدین بدأ غریبا وسیعود کما بدأ
فطوبی للغربا فطوبی للغربا قال ابن ملك ان اهل الدین فی الاول کانوا
غرباء ینکرهم الناس ولا یخالطونهم وکان تعیشهم بین اقاربهم کتعیش
الغرباء وسیکون کذا فی الاخر • بو تقدیرجه مضاف محذوف اولور
وتقدیر کلام اهل دین اول زمانده غربا ایدیلر که ناس انلری انکار ایدرلردی
وانلرله مخالطا تمزلردی وبونلرکه بین الاقربا تعیشلری غربا کبی ایدی
واخر زمانده دخی بویله اولورلر نتکم ابتداده بویله اولدی ایدی پس طوبیٰ
وسعادت غربا ایچون ندر بیوررپس علما وعرفا غریب اولن اول
عارفلردرکه دیدهٔ باطنلردن حجاب مرتفع اولوب حقیقت حالی بلدیلر
ومرتبهٔ کمالی بولدیلر واسرار غیبیه عارف ومکنونات باطنه واقف او
لدیلر اگر بر شمه سن نبلرندن اظهار اتسلر البته عقلا وعلما انلری انکار
ایدرلردی پس بونلر بین العلما والعقلا غربا کبیدر اما فضلا بین
سایر السفهاء بونلرکه حالتنه اهل صورت محرم اولمدیغیچون سویلسلر
عقلانک عقلی یتدکی یردن سویلرلر وکندو حاللرینی کتم ایلرلر
مثنوی بانو بو شیله حال نیست مرا که در شرح بیان نمی دانم • باشارت هدیث
حواهم کفت • که عربیم زبان نمیدانم • انکچون شیخ الاسلام حضرتلری فغربة
العارف غربة الغربة لانه غریب فی الدنیا والاخرة دیو حضرت مولانا
دخی بیوررلر مثنوی خود غریبی در جهان چون شمس نیست • شمس جان
باقی کامس نیست • بو بیتلر بو غربته اشارتدرکه اهل دنیا واهل اخرة
شمس حقیقت اولنلرکه مرتبسنه محرم اولمدقلرندن اخبار ایلر
درجهٔ رابع استغراقی بیان ایلر استغراق عین مرتبه ولایت وصولدن
صکره حاصل اولورکاه اولورکه حلقت محبت الهی استیلا قلدقدنصکره
مشاهدهٔ محبوبه مستغرق اولورکاه اولورکه جذبهٔ خدا انی کندودن
فانی قلدقده بحر وحدته غرق اولور وجادن ومن مادن فورتلور اکر
فناده مستغرق اولورسه بالکلیه فرق قلمز وکندو بعلمز وخلق
عالمی بلمز بحر ذات احدیته غرق اولور وکندی عین بحر بولور نتکم

درجهٔ رابع استغراقی بیان ایلر

حضرت مولانا بو استغراقه اشارت قلوب و بیورر لر مثنویده صنع بینند
مرد محجوب از صفات • در صفات انست کو گم کرده ذات • واصلان چون غرق
ذاتند ای پسر • کی کنند اندر صفات او نظر • چونکه اندر قعر جو باشد سری
کی برنگ آب افتد منظری • بو مرتبه مشایخ صوفیه استغراق الشواهد فی الجمع
درلر و استغراقه اوچ درجه اثبات ایدرلر اولا استغراق العلم فی عین الحال
ثانیا استغراق الاشارة فی الکشف ثالثا استغراق الشواهد فی الجمع علمک
حالده استغراقی احکام علمک احکام حالده استهلاکندن عبارتدر که
علم و شعور اوزره استیلاسندن کنایتدر بو مرتبده حکم مواجید
حالیه نک اولور و احکام علمیه و عقلیه تاثیرسی عملی قالورلر لکن
بو حالک صاحبی خلالت و خلاف شریعت کار ایلمکدن مصون
و محفوظ اولور کما قال القاشانی صاحب هذا الاستغراق محفوظ
بالاستقامة و امن من الضلالة الا نقصانه بصفات اهل الولایة
ذا التشابه لباس نور الهدایة کما حکی عن الشبلی انه کان فی استغراقه
اذا حضر وقت الصلوة قام و توضأ و احسن وضوءه و صلی و اتم
صلوته و احسنها من غیر ان یکون له شعور بذلک و حکی سیدنا
الشیخ محی الدین عن نفسه انه کان اماما لقوم و کان یصلی بهم متی
استغراق و لا شعور له بذلک و لم یعلم به الا باخبار القوم بعد الافاقة
و مثل هذا الشخص یسمی محفوظا ان کان ولیا و معصوما ان کان
نبیا • و اشارتک کشفده استغراقی نور کشف ذاتله حضرت اسمائیه
روح مرتبهٔ ذات احدیه تحقق اتمکله اولور بو مرتبه روح مقام حقی
بولور و قلب مقام روحی بولور و اختلافات اسما مرتفع اولور
و اشارات نور ذاتده مستغرق اولور بو مرتبه دن اول عبد مثلا
لسان اشارتله جناب حقه یا جمیل یا جلیل یا لطیف و یا قهار
دیردی و صفات مختلفه ایله توصیف قلوردی پس سطوت نور
ذاتله بو کونه تمییز برطرف اولوب بو مثللو اشارت محو و مستغرق
اولور و بو استغراقک صاحبلرینک لسانی حالی بو بیتی ترنم قلور
بیت تو صفت کو من برونم از صفات • در وصال ایان کو با ثبات
و جمعده شواهدک استغراقندن مراد شواهد تجلیات و صفاتک
مرتبهٔ جمعده سطوت تو احدیتله فناسی و آثارینک اعدامیدر

بقیهٔ عیدن

بقیهٔ عیدن بو مرتبده هیچ برشی قلمز وجود موهومی عبد کندی رتبهٔ اولی
مرتبهٔ عودت و اطلاع المنه رجعت ایدر کان الله و لم یکن معه شیء
الان کما کان کلامنک سری حب حالی اولور بو مرتبه حقله باقی
اولور و جمیعا صفات الهیه ایله متصف اولور و اندن صدور
ایدن حقدن صدور ایدر درجه خامس غیبتی بیان ایدر غیبت
دخی مرتبهٔ ولایتک درجه لرندن بر درجه در اگرچه غیبت چوق معنا
و بر مشلر در اما محققینک سوزی بودر که غیبت اشیادن غایب
و حقله حاضر اولمقدرلر و بو کونه کمسلره غیبت و حضا تسمیه
ایدرلر بیت غایب ز خود و بدوست حاضر • اعمی ز خود و بدوست ناظر
بیت بونلرک حسب حالیدر و غیبة المحبوب بکل ما سوی المحبوب
کلامنک عنوان بالری بدر اگرچه سالکه مرتبه سنده اولنلرک دخی
غیبتی وار در اما عارفک غیبتی اندن عالی مقداردر زیرا غیبة السالک
عن رسوم العلم و علل السعی دینلمشدر و غیبة العارف عن عیون
الاحوال فی حضرة الجمع دیو تعریف قلنمشدر یعنی اول وقتده کم
حال سالکه مستولی اوله رسوم علمدن وجود و عقلدن غایب اولور و علل
سعیدن نجات بولور زیرا مواجید حال اکا حکم قلور علل سعیدن خلاص
اولمسی و کوششی حقک توفیقی بلمه سیدر حتی کندی عجب و رعونتدن
عاری قلمسیدر اما عارف حضرت جمعه تخصص اتمکله عیون احوالدن
غایب اولور یعنی احوالی کورر و نه احوالی حتی نور جمعی بولور
انی وقت و حالک حکمندن حفظ قلور وقت و حالک حکمی سالکه اولنلر
اولور اما عارف بو تغییراتدن نجات بولور درجه سادس وقتی
بیان ایدر وقت دخی مرتبهٔ ولایتک درجاتندن بر درجه در
زیرا صوفی یا ابن الوقت و یا ابو الوقت در اولا وقت بلکل اندن
صکره ابو الوقت و ابن الوقت ندر بلهسن و وقتی تعریفده
محققینک سوزی چوقدر خلاصه کلمات مشایخ بودر که
ایراد اولندی قال فی الفتوحات الوقت ما یقتضیه الحق و یجریه
علیک و قیل الوقت کل ما حکم علیک و مدار الکل علی انه الحاکم
یعنی وقت جناب حقک اقتضا ایدب سنک ادزرکی اجرا ایلدکی
شیدر و بعضلر دخی دیمشلردر که هر شغل سنی کم سنک اوزریکه

درجه خامس غیبتی بیان ایدر

درجه سادس وقتی بیان ایدر

حکم ایلر و حکمنی اجرا ایلر اول وقتدر و صدار کل مشایخ بعدرکم تحقیقا
وقت حاکمدر وقال فی العوارف المراد بالوقت ما هو غالب علی
العبد فی وقت فانه کالسیف یقطع بحکمه • یعنی وقتدن مراد مشغول
حالدرکه عبد اوزره وقتده غالب اولور وسیف کبیدرکه حکمیله وقت
اول کلکه حکمنی قطع قلور ولذا قیل الوقت ما یرد علی العبد و
یتصرف فیه و یمضی حکمه من خوف وحزن او سرور وفرح •
پس وقتک خلاصهٔ کلام اولدرکه عبد اوزره وارد اولن واردات الهیه
وتجلیات ربانیه نک نمایندرکه اول وارداة اول وقتده عبدی تصرف
ایلر و حکمنی عبد اوزره امضا ایلر اکر خوف وحزن اقتضا ایدرسه
مسرور وفرحناک اولور قال الشیخ فی الفتوحات اذا علم العبد من
وقت ذلك سلم الحکم فیه له واستسلم وکان بحکم وقت ما یمضیه الله
فیه لا بحکم ما یختاره لنفسه من المنشط والمکره • یعنی قچن عبد وقتنک
بو تصرفاتی واراداتی بیلدکده حکمی اول وقتده اللهه تسلیم ایدر و حکم حقه
منقاد اولور و اول وقتک حکمنده اولور که الله تبارك و تعالی اول حکمی
امضا ایلر منشط و مکرهدن کندو نفسی ایچون اختیار ایلدکی
نشک حکمنده اولمز بوکونه کمسلر ابن وقت دینور وقتنک حکمنده
اولدغی ایچون و وقت بونلرده ما نتابع حکمی اجرا قلدغی ایچون
وماضی و مستقبل قیدندن فعرنلدغی ایچون اما ابو الوقت اول
کمسلردرکه وقت حال انلرده تصرف قلمز وانلر بو احوال مختلفه
ایله متلون و متغیر اولمز زیرا که بونلرکه وجودن صافی اولمشلردر
وزنک ماسوادن صفا بولمشلردر نتکم حضرت مولانا بو بیتده بو معنایه
اشارت قلمشلردر مثنوی صوفی ابن الوقت باشد درمثال • لیک
صافی فارغست از وقت وحال درجهٔ سابع صفاندر انی بیان ایدر
صفادخی درجات ولایتک بر اعلا درجه سیدر و محققلر صفای بوکونه
تعریف ایلدیلر الصفا اسم للبراءة عن الکدر وهو سقوط
التلون المذکور فی باب الوقت صفا بو قومک اصطلاحنده کدورات
بشریتدن بری اولمنک اسمیدر و باب وقتده مذکور اولن احوال
مختلفه ایله متلون اولمنک سقوطیدر پس سالکلر کدرلر تقوش
تفرقدن باطنن تصفیه قلوب ژنک ماسوادن اینهٔ ونرمنجلی

درجهٔ سابع صفاندر انی بیان ایدر

اولوب بر رنك

اولوب بر رنك اوله و صفا بوله مثنوی بسته رنك ابن وان تا چنین • دیده
از دیل رنکها در بند • سوی بی رنك اکر تو بشتابی • از همه رنکها خبر یابی •
اینه چون رنك بیندار رست • همه رنکی در وبه دیدارست • صفانک
اوچ مرتبه سی وار در اول صفای علم ایکنجی صفای حال اوچنجی
صفای اتصال کما قال شیخ الاسلام الصفا علی ثلث درجات الدرجة
الاولی علم یهذب سلوک الطریق ویبصر غایة الجد ویصحح همة القاصد
یعنی اولکی صفای علمدرکه اول علم طریقه یه سالکک سلوکنی
مهذب و اداب حضرت نبی ایله مؤدب ایلیه و غایت جلده و نهایت
سلوکه الی بصیب قلر کم ان لله عبادا یبصرون فی بدایتهم ما فی نهایاتهم
دیمشلردر بونلر اول اهل صفادرکه صحت متابعت سببیله جناب حق
بونلره نور بصیرت اعطا ایلدوب نهایت حقیقتی اولان اسراری اول
سلوکده مشاهده ایدرلر و صفای علم بو قصدلرک همتنی تصحیح ایدر بحضرة
احدیته بدون الالتفات الی غیرها من المراتب والمقامات صحت همتله کیدرلر
الدرجة الثانیة صفاء حال یشاهد به شواهد التحقیق ویذاق به حلاوة
المناجات وینسی به الکون • حالدن مراد حضرت اسمالهیهدن قلبه واردات
و تجلیاتدر و بو حالله شواهد تحقیق یعنی دلایل وصول مشاهده اولنور
زیرا بو واردات و واردات و تجلیات دلایل و صلتدر یعنی حال صافی اولدغی
دلایل وصول انکله مشاهده قلنور و جناب حقله مناجات و مکالمه نک ذوقی
بولنور و کون بو صفای حالله و ذوق باللهه فراموش اولنور کم بیت وصف
این نکفت و کمو حالست • که صاحب حال داند این چه حالست والدرجة الثالثة
صفاء اتصال وهو شهود الحق بفناء العبد اتصال عبادی فنادی
عن قریب ایکسنک بله تفصیلا بیانلری کلور انشاء الله و فناء عبد افعالنی
حقده و صفاتنی صفات حقده و ذاتنی ذات حقده مطلق فنا ایلمه دن
عبارتدر بو فنا سببیله شهود حق میسر اولور مثنوی چون تو
دیده بر تو ان افتاب • تو نماندی بازشد ابی باب • قطره بودی کم شدی
از بحر ران • می نیابی این زمان این قطره باز • کرچه کم کشتن نه کار هر کسست
در فنا کم کشته کا چون من بسست • درجهٔ ثامن سروری بیان ایلر بعد
الصفا عاشقه سروری حقیقی حاصل اولور و سرور اصطلاح اولیاده
بو کونه تعریف اولنور السرور الاسم لاستبشار الجامع شامل علی ظاهر

درجهٔ ثامن سروری بیان ایلر

العبد وباطنه من غيران يشوبه شائبة حزن • يعنى سرور عبدك باطنة
وظاهرينه شامل وجامع اولن شاديلكدركم اكا حزنك شائبه سى مشوب اولميه
باطنك صفا وسرورى ظاهرده دخى نمايان اولور وجوه يومئذ
مسفرة ضاحكة مستبشرة سرين بونده دخى بولور جهان عاريه دن
خلاص اولور مقصد صدقده توطن قلور مثنوى وارهيد از جهان
عاريه • ساكن كلشن ارعين جاريه • بو سريرتسه عالى همنشين • مجلس وجاه
ومقام راستين • مقصد صدقى كه صديقان درو • جمله سرسبزند وشاد و
تازه رو • وسرورها شقدن دولت وعزتله وباخود كرامت وولايتله
دكلدر بلكه اللهك فضل ورحمتندن بولنه وبر دكى مشاهده ووصلندر
كما قال الله تبارك وتعالى قل بفضل الله وبرحمته فبذلك فليفرحوا
هو خير مما يجمعون ديديا محمد بو نلره سن اللهك فضليله ورحمتيله
فرحلن سونلر پس همان انك فضل ورحمتيله فرحلنسونلر غيريله
دكل فضل عند اهل التحقيق مشاهده يه مستعد قلمقدن عبارتدر ورحمت
حجاب نورانى وظلمانى رفع ايدوب وصلته ومعاينه يه اشارتدر مثنوى
عاشقترا شادمانى وغم اوست • دست مزد واجرت خدمت هم اوست •
غير معشوق ار تماشايى بود • عشق نبود هرزه سوداى بود • شيخ الاسلام
حضرتلرينك قتنده سرورك اوج مرتبه سى واردر نتكم بيوررلر السرور
على ثلث درجات الدرجة الاولى سرور ذوق ذهب بثلثة احزان حزن
اورثه خوف الانقطاع وحزن هاجته ظلمة الجهل وحزن اغشته وحشة التفرقة
درجۀ اولى مشول ذوقك سروريدركه اول ذوق اوج حزنى ازاله ايدر اولا شول
اذهاب ايلركه طريق حقدن منقطع اولمق خوفى ايراث ايلر اول حزنى پس
سالكه بر ملكه حاصل اولوركه انك سببيله خوف انقطاع وزايل اولور وسببيله
صفا وسرور بولور ثانيا شول حزنى ازاله ايلركه انى ظلمة جهل يعنى طريق
حقه علم ومعرفتى كندو مشدر وثالثا شول حزنى ازاله ايلركه موجب
فوات جمعيت ومستلزم ازالۀ انسيت اولن تفرقۀ باطنك وحشتى كندورمشدر
والدرجة الثانية سرور شهود كشف حجاب العلم درجۀ ثانيه علم حجابنك
كشفندن حاصل اولن شهودك سروريدركه انسانك كندو علمى وعقلى
معلومه عين حجاب ايدر اول وقتده كه كندو بلكوسندن رها بولا وعلمى علم
حقده فنا اوله علم غيب الهيدن اكا علم حاصل اولور وذوق باطنه بيلدن

سرور اولور

سرور اولور مثنوى حالتى كن علم غيب امديد • جذبۀ وقت ان علم
رانتوان شنيد • جهد مى كن تا زخود يابى رها • واجب اين علم است اكر
دارى نها • علم صورت بپشۀ اب وكلست • علم معنى رهبر جان ودلست
كنج پنهانيست علم معنوى • در توايد كو زخود بيرون شوى • والدرجة الثالثة سرور سماع الاجابة وهو سرور يمحو اثار الوحشة
ويقرع باب المشاهدة ويضحك الروح • سرور سماع اجابة طريق
فنانك قبوللندن ناشى اولور نصيحت قسمع نصيحتى ديرلر يعنى
بركيمسه نصيحت ايلسك ونصيحتك قبول ايلسه تقديرى كلام يعنى
شو سرور قبول وانقياددركه ذات حقده فنا اولمقلغك داعيه سنه اجا
بتندن ناشى اولور وبو سرور دركه بقاى صفائى بشرتيدن حاصل اولن
وحشتك اثرينى محو ايلر وباب مشاهده يى فتح ايلر وروحى بو غمدن
خلاص ايدوب كولدرر درجۀ تاسع تلوين بيان ايلر اعلم يا اخى
تلوين دخى مرتبۀ ولايتك اعلا درجه لرندندر قال الشيخ في الفتوحات
التلوين من حال لا حال دليل صدق على العارفين من الحال
وبو مرتبۀ تلوين بعضى مشايخ قتنده مقام ناقص وبعضيلر قتنده
مقام كاملدر كما قال الشيخ اعلم ان التلوين عند اكثر الجماعة مقام
ناقص وهو تلوين العبد في احواله وعند الطائفة بل التلوين هو علامة
على صاحبه بانه محقق كامل الهى وهو الذى ارتضيه وهو مذهبى
وبه اقول وعلى قدر تمكنه في التلوين تكون كماله لان التلوين نعت
الهى كمال اذ لا يتصور في ذلك الجناب نقص اصلا فان الكمال لله
على الاطلاق وانبه من كتاب الله كل يوم هو في شان وليس التلوين غير
هذا • يعنى بلاى سالك تلوين عند اكثر الجماعة ناقص مقامدر بو تلوين
عبدك كندو احوال نفسانيه سندن اولن تلوينيدر ومشايخ كبادن بعضى
طايفه ديديلركه تلوين صاحبك محقق وكامل اولدوغنه علامتدر شيخ
حضرتلرى بيوررلركه بو دربن بونى قبول ايدرم وبودربنم دخى مذهبم
وبو سببيله بن ديرم تلوينده بر كمسه تمكينى مقدارى كامل اولور زيرا
تلوين نعت الهيدر وهر نعت الهى عين كمالدر زيرا اول جنابده
اصلا نقص متصور اولمز زيرا كمال مطلق الله ايچوندر پس انسان كامل
اولمز الا نعوت الهيه متصف اولمقله اولور وكتاب اللهدن ايت

تلوین ونعت الهی اولمسه برهان مبین کل یوم هو فی شان آیتدر عند
المکملین تلوین دیدکلری بودر پس بوکونه تلوین محمود در زیرا تجلیات
اسما وصفاتدن حاصل اولور مذموم ومقدوح اولن تلوین بدایت
حالده نفس وهوادن حاصل اولن تلوندر بو تلون بادهوای نفسک
او کننده کاه کبیدر اما بعطایفهٔ علیه بادهوای نفسانیه تنبیله کوه کبیدر
مثنوی بادکاهی را بهان ماهی برد • بادکوهی را بعجب جون می برد • یعنی
بومعنایه اشارتدر درجهٔ عاشر تمکینی بیان ایلر تمکین بو قومک
اصطلاحنده مقام یقین ومرتبهٔ استقامتده مستقر اولمقدر لر
کما قال شیخ الاسلام التمکین غایة الاستقرار فی مقام الاستقامة کما
قال الله تبارک وتعالی ولا الذین لا یوقنون • یعنی تمکین مقام
ولایتده واستقامتده کمال ثبات واستقراره دیرلر نتکم جناب حق جل
وعلا حبیبنه خطابا تلوین وخفتی نهی ایدوب بیورر لر یا محمد سنی خفیف
ومتلون ایلمسون خول کمسلر که ایقان ایلمزلر سکا پس بومعنا غایت تمکینه
اشارتدر پس تمکین قندن تمکین مرتبهٔ ولایت واستقامتده ثابت قدم
اولوب مکاشفه یی اندن متعدر اولمیوب مقامندن تنزل ایتمیوب
نقصان جانبنه کتمه مکدر بوخسه مبدل ومتغیر اولمیه دیمک دکلدر کما
قال الشیخ السهروردی فی العوارف ولیس المعنی بالتمکین ان لا
تکون للعبد تغیر فانه بشر انما نعنی به ما کوشف له من الحقیقة لا یتواری
عنه ابدا ولا یتناقص بل یزید • یعنی تمکیندن مراد عبد متغیر ومتبدل
اولمز دکلدر زیرا بشردر باحصوص حکم اسماء الهیه‌دن هر بر اسمک
انده هر بر تمکینک بر کونه حکمی وغلبه‌سی واردر وبز بو تمکینله مراد
ایلمزز الا عبد ایچون حقیقتدن مشغول کشف اولنن معنایی مراد
ایلرز ابدی اندن اول معنا متواری اولمیه واول عبد متناقص ومتنزل
اولمیه بلکه دایما تزاید وترقیده اوله واستقامت وولایتده دوام
وثبات بوله وحضرت جمعده قرار قله وحجبات طلبدن خلاص
اوله کما قال شیخ الاسلام تمکین العارف ان یحصل فی حضرة الجمع
فوق حجب الطلب لابسا نور الوجود • یعنی عارفک تمکینی مقام
جمعه حاضر ومستقر اولمقدر وحجب طلبک فوقنده تمکن قلمقدر
زیرا طلب دخی بقیهٔ وجودلر اولور ومطلوبه حجاب اولور

درجهٔ عاشر تمکین بیان ایلر

اما اول وقتده که طالب مطلوبه واصل اوله حجاب طلب کیدر وعارف
مقام جمعه متوطن ایدر نور وجودی لابس اولدغی حالده وبعد الفنا
بقای حقله بقا بولدغی وقتده مثنوی این جماعت کز خودی
وارسته اند • در مقام بیخودی پیوسته اند • فانی از خود کشته وباقی
بدوست • جمله کی مغز آمده فارغ ز پوست • کر قبول خاطرشان مثنوی •
شعر مسلم بر تو ملک معنوی باب تاسع من تبه حقایقده اولنده
درجه‌لری بیان ایلر بو باب دخی اون درجه اوزرنه در درجهٔ اول
مکاشفه بیاننده در مکاشفه ماورای حجابده اولان امور غیبیه
ومعانی حقیقیه‌یه مطلع اولمغه دیرلر وایکی قسمه منقسمدر بر قسمی
صوری وبر قسمی معنویدر صوریدن مراد مثالده حواس خمسیله
حاصل اولاندر نتکم اهل مکاشفه صوری ارواح متجسده وانواررر
وحانیه کورد کلری کبی وحضرت رسول صلی الله علیه وسلم صلصله
جرسدن وذوقی تخلادن کندولره نازل اولان وحی استماع ایدیب مراد
اللهی انلردن فهم ایلدکی کبی کما ورد فی حدیث الصحیح وعلی سبیل
الاستئناس فانی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن بیوردقلری
کبی وحضرت یعقوب علیه السلامک انی لاجد ریح یوسف لولا ان
تفندون بیوردقلری کبی وبایزید حضرتلری ابو الحسن خرقانینک
رایحه‌سنی استشمام ایلدکلری کبی نتکم حضرت مولانا مثنویده بیورر لر
مثنوی آن شنیدی داستانی بایزید • کز حال بو الحسن پیشین چه دید • بوی
خوش آمد مرا و را ناکهان • در سواد ری ز سوی خارقان • هم بر انجا
نا له مشتاق کرد • بوی را ان باد استنشاق کرد • چون درو آثار مستی شد پدید •
یکی ز بدا و را ان دم بر رسید • پس به پرسیدش بکو زین حال خوش •
کو برون جست از حجاب پنج و شش • کفت زین سوی بوی یاری می رسد •
کاندرین ده شهریاری می رسد • چیست نامش کفت نامش بو الحسن •
حلیه‌اش وا کفت ز ابرو وذقن • وقوهٔ ذایقه ایله اولن کشف مثلا اطعمهٔ
مثالیه‌یه بر عارفک ذایقه اولمسی وبر عاشقک اشربهٔ معنایی شارب
اولمسی کبی وبونلرک لذتنه شعور بولمسی کبی نتکم حضرت رسول
صلی الله علیه وسلم ابیت عند ربی یطعمنی ویسقینی بیور
دقلری وبو طعام وشراب خدادن مبارک قرنلرین طیبور دلر

باب تاسع
درجهٔ اول مکاشفه بیان ایلر

وبر حدیث شریفده دخی رأیت انی اشرب اللبن حتی خرج الری
من اظافیری فاعطیت فضلی عمر فاولت ذلک بالعلم • دیو بیوروقلدیغی
اولین کشفدن تعبیر قلدیلر و علی طریق الملامیة اولین کشف که ظاهر
جلدلره ادراک اولنور بو حدیث شریفدن فهم اولنور که بیوررلر
رأیت ربی باحسن صورة فقال یا محمد فیم یختصم الملأ الاعلى قلت انت
اعلم ای رب مرتین فوضع یده بین کتفی فوجدت بردا نامله بین ثدیی
فعلمت ما فی السموات والارض • زیرا برد انامله حضرتنه خسنک اسرارینه
تأویل قلنمشدر یعنی الشدین انی بیلمق قوة لامسیله ادراک قلنمشدر بو انواع
مکاشفنک هر بریسی تجلیات اسماء الهیه دن حاصل اولور مکاشفه
صوریه دن مقبول اولین مکاشفات عند المحققین بونلردر اما حوادث
دنیاویه یه تعلق ایلین کشف مثلا کشف ضمایر و اظهار سرایر و غایبده
اولین زید و عمرو کی نه کار قلدیغن ظاهر ایلمک کبی بو کونه کشوفاته
ارباب کمال التفات ایلمزلر نتکم بعضی رهابین دخی ریاضتله بو کونه
کشفلره واصل اولوب مغیبات دنیاویه یه مطلع اولمشلردر اما هم
حالیه صاحبلری بوکی عبده مکر و استدراج دیو نسک قلمشلردر
و جمله همتلرین فنای الهیه صرف اتمشلردر وبقا بالله جانبنه کتمشلر
اما کشف معنوی اسم علیم حکیمک تجلیاتندن حاصل اولین حقایق مجرده
و معانی غیبیه در بونک دخی مراتب واردر اولا قوة متفکره ده اولین
معانینک انکشافی کبی که بلا استعمال مقدمات و ترتیب قیاسات بر معنا
که ذهنه تبادر ایلیه کشف معنوی بدرکه علما اکا حدس درلر و ثانیا بلا
تفکر معانی عقلیه نک قوة عاقله یه منکشف اولمسی کبی که عقلک بدرنه
سنه نور قدس درلر که حدس بونک بر لمعه سیدر و ثالثا قلبه معانی غیبیه
و علوم لدنیه نک کشف اولمسی که بوکه الهام تسمیه اولنور بو مرتبه اعیان
ثابته و اسرار غیبیه یه مطلع اولورلر و بر شیئک وجوده کلمه دن حالن
بیلورلر نتکم حضرت مولانا بیوررلر مثنوی کاملان از دور نامت
بشنوند • نا بقصر یاد و بود ندر روند • بلکه پیش از زادن تو سالها • دیده
باشندت ترا با حالها • درجۀ ثانی مشاهده بیانده در مشاهده لغتده
بر نسنه یی حاضر کورمکه درلر و اصطلاحده المشاهدة سقوط الحجاب کلها
دیو تعبیر ایدرلر شیخ حضرتلری فتوحاتده بیوررلر قالت الطائفة

فی المشاهدة

درجۀ ثانی مشاهده بیانده

فی المشاهدة انها تطلق باذاء تقسین مشاهدة الاشیا بدلایل
التوحید و مشاهده التوحید فی الاشیاء و هی حقیقة الیقین
بلاشک • یعنی مشایخدن بر طایفۀ علیه مشاهده تعریفنده
بو کونه کلام ایلدیلر که مشاهده ایکی معنا مقابلنسنده اطلاق اولنور
بریسی اشیانی دلایل توحیدله مشاهده قلمقدر یعنی اشیانی احدیته
حقه دلیل بیلمقدر ایکنجیسی اشیاده حقی کورمکدر و بو مشاهده
حقیقة یقیندر بلاشک یعنی حضرته تمثلده اولین مشاهده کبی
دکلدر مثلا جناب حق یوم آخرتده بعضی قومه تمثل طریقیله تجلی
ایلیه پس بیلمدکلرندن اکا انکار ایده لر پس بیلدکلری مرتبه ده تجلی
ایده اقرار ایده لر بو دخی بیلمدکلرندندر کاول بو بیلدکلری منکوردر
زیرا جناب حقی محصور اعتقاد اتمشلردی پس بیلمه لری عین بیلمکدر
اما ارباب مشاهده نک مشاهده سی بونلرک آخرتده اعتقادلرینه موقوف
اولدقده بیلوب اعتقادلرینه مخالف اولدیغی وقتده انکار قلدقلری کبی
دکلدر بلکه بو مشاهده بلاشک و لا ارتیاب حقیقة یقیندر که هر شیئده
مشاهده ایدرلر مثنوی عارفان باشند که ان عین العیان • هرچه بینند
حق در او بینند عیان • کرد و چشم حق شناس آید ترا • دوست بر بینی
بهر صحرا هر دو سرا • غرق دریاییم اکرچه قطره ایم • جملکی شمسیم اکرچه
ذره ایم • فسبحان من لیس الدانه خفاء الا الظهور ولا الوجه حجاب الا النور
پس مکاشفه ایله مشاهده نک ما بیننده فرقه کلملم بینهماده فرق بودرکه
قال الشیخ ان المکاشفة متعلقها المعانی و المشاهدة متعلقها الذوات
فالمشاهدة للمسمی و المکاشفة لحکم الاسماء • یعنی مکاشفه نک متعلقی معانی
و مشاهده نک ذواتدر پس مشاهده مسمی ایچون و مکاشفه اسما و صفات
ایچون دیمک اولور و بو مشاهده دن مراد رؤیت دکلدر زیرا رؤیت ایله
مشاهده نک دخی فرقی واردر رؤیتله مشاهده نک فرقی بودرکه المشاهدة
مشهود المشاهد الذی فی القلب من الحق و الرؤیة لیست کذلک و لهذا
قال موسی رب ارنی انظر الیک و ما قال اشهدنی فانه مشهود لم ما غاب عنه
فکیف تغیب عن الانبیاء و لیس یغیب عن الاولیاء کذا فی الفتوحات درجۀ
ثالثه تجلی بیانده ایدر التجلی ما یظهر القلوب من انوار الغیوب دیمک
تعریف قلنمش و ظهور الذات الالهیة و صفاتها و افعالها قولیله

درجۀ ثالثۀ تجلی بیانده

تعيين قلنمشدر زيرا اوچ نوعه منقسمدر اولى تجلى ذات ايكنجيسى تجلى
صفات اوچنجيسى تجلى افعالدر مثلا اكر بر كيسه تجلى ذات اولسه فلما
تجلى ربه للجبل جعله دكا وخر موسى صعقا نحو اسنجه اول كمسنك
ذات وصفاتنى بالكليه افنا قلور ومضمحل ايلر بو مرتبده ترابى ومرئى
كندودن غيرى اولمز اما تجلى صفات متجلى له هككه ذاتنى افنا قلمز
بلكه اول صفت خدانده ظهور ايده مثلا انبيادن حضرت عيسى
عليه السلام خالقيت صفتيله تجلى ايلدى خالكدن طير ايلدى كما قال
الله تبارك وتعالى واذ تخلق من الطين كهيئة الطير ويحيى وشافى
اسميله تجلى ايلدى احيائى موتا وابراء اكمه وابرص ايلدى وحضرت مريمه
رازقيت صفتيله تجلى ايلدى عالم غيبدن اكا رزق كلوردى كما قال الله
تبارك وتعالى كلما دخل عليها زكريا المحراب وجد عندها رزقا و
حضرت ايوب عليه السلامه صبور اسميله تجلى ايلدى بو قدر سنه
بلايه صبر قلدى واوليا اللهدن بايزيده عظم شانيله تجلى ايلدى سبحانى
ما اعظم شانى ديدى وابن منصوره وحدت مطلق ايله تجلى ايلدى انا الحق
ديدى وقس على هذا سائر الانبياء والاولياء وبو ذكر اولنان تجليات
مذكوره ذكر اولنان انبيا واوليادن هر برينه بر وقتده اولان تجليدر والا
ارباب صفا بلورلر كم جناب حق جل شانه هر لحظه عبادنك قلبنه بر درلو ظهور
وبر كونه شانله تجلى قلمده در كاه قبض وكاه بسط وكاه بحو وكاهى فنا و
بقا ايله اكر بصيرتك وار ايسه بر وحدت مطلقه مشاهده ايدرسنكه
جميع مراتب كثرانده وتعينات وتشخصات آيينه سنده تجلى قلمش و بر كونه
اسم ورسمله نمايان اولمشدر بيت آيينه ساخت عالم وخود درآ او نمود • عكس
جمال اوست نهان وعيان كه هست • چون حسن او بنقش جهان كرد جلوه •
ظاهر نمود اين همه كون ومكان كه هست • كو نام وكو نشان ز غيب كجاست
غيب • بار است ظاهر از همه نام ونشان كه هست درجه رابع حياتى بيان
ايدر قال الله تعالى اومن كان ميتا فاحييناه وكاه جعلنا له نورا يمشى به فى
الناس كمن مثله فى الظلمات ليس بخارج منها يعنى شول كمسه كم ميت ايدى
جهلله پس بز انى علم وعرفانله احيا ايلدك واول كمسه ايچون بر نور قلمدق كه
ناس ايچنده انكله يورر بو صفتلو كمسه شول صفتلو كمسه كبى ميدر كم
ظلمات جهل وعصيانده خابط اوله اندن خارج اولمدغى حالده قال

شيخ زاده

درجه رابع حياتى بيان ايدر

شيخ زاده فى حاشية البيضاوى جعل الله القلب الخالى عن العلم والعرفان
بمنزلة الميت وجعل نفس العلم والعرفان بمنزلة الحياة له وجعل الحجج و
الايات المؤدية الى العلم والعرفان بمنزلة نور الذى يمشى به فى الناس
ويهتدى الى المطالب شيخ الاسلام حضرتلرى منازل السائرينده
حياتك اوچ درجه اثبات ايدوب بيورورلركه ولها ثلث درجات الدرجة
الاولى حياة للعلم من موت الجهل • يعنى اولكى درجه قلبك موت جهلدن
خلاص اولوب علمله حيات بولمسيدر پس بر قلبك علمله حيات بولمسى
طلب حقده حركت ايلر زيرا خدمت حق اولنك حصه سيدر واول دلكم
جهلله مرده اوله ميت كبى ساكن ومنجمد اولور ولاكن حظ نفسانيه سنه
شتاب وحركت قلور قال على كرم الله وجهه حيات القلب علم فاغتنم
وموت القلب جهل فاجتنبه والثانية حيات الجمع من موت التفرقة حياتك
ايكنجى درجه سى قلبك موت تفرقدن نجات بولوب جمع همت ونفى خواطر
قلمسيدر پس بورده حيات جمعدن مراد جمعيت خواطرله قلبك حق
اولمسيدر زيرا جمعيت قلبى ما سوادن قطع ايدوب واحد حقيقى
مشاهده سنه ربط اتمكدن عبارتدر مثلا تمك حيات ابديه ديدكلرى
بودر وتفرقه موت حكمنده اولور اشياء متعدديه قلبى پرا كنده قلمدن
ومقتضيات نفسانيه يه طالب اولمقدن كنايتدر بو ايسه عند اهل الجمع
مرده لك وافسرده لكدر بيت ما دامكه در تفرقه ووسواسى • در مذهب
اهل الجمع نسناسى • لا والله ناس نه نسناسى • نسناسى خود ز جهل نشناسى
والثالثة حيات الوجود وهى حيات بالحق واوچنجى درجه كى
حيات وجوددر كم اندن مراد حقله حيات بولمقدر وحقله حيات بولمق
عبدك حقده فنا بولمسندن وبقاى حقله باقى وحيات اولمسندن عبارتدر و
وقتيكه حق هر شيده كورب جميع اشيايى انكله حق وقايم مشاهده قلمسندن
عبارتدر كما قال الله تعالى وهو معكم اينما كنتم وبو معيت بلا مقا
رنتدر كما قال امير المؤمنين وهو مع كل شى لا بمقارنة • زيرا
ميت بمعنى المقارنة عند اهل الحقيقة ممكن دكلدر انكچون كه اشيا
وما سوانك وجود حقيقيلرى قتنده اصلا وجودى يوقدر بو كاينات
تشكلنده اولن ظلالمدر ده اسما وصفات خدانك اثاريدر كه بو اسما
وصفات مختلفه ايله مجالى تعيناتده تجلى قلمشدر ولا موجود فى

الحقیقة الالهیة یس بر عارفکه بو ذکر اولنان قبض انیت حقیقتا هله دایما حیات طیبه ایله حق اولمدن خالی اولمز کما قال الشیخ الصدر الدین فی شرح الاسماء الحسنی فالعارف لاینال فی حیات طیبة بشهود الشهود وهو اعظم نعیم اهل الکشف وان ظهر فی ظواهرهم آثار الالام فلا ینافی ذلک طیب حیاتهم ولذة عیشهم فان الالام الجسمانیة لا یقابل النعم الروحانیة فالمحجوب اذا رای فی العارف یحمل علی حالم الذی یجده من نفسه عند نزول الملاک وان کانت صورة ذلک صورة بلاء ولکن فی المعنی عافیة ونعم لا یعلمها الا اهلها درجه خامس قبض تدرانی بیان ایدر قال الله تبارک وتعالی یقبض ویبسط قال صدر الدین القنوی وهو القابض الذی الاشیاء جمیعا فی قبضة اذا قبض قبض حتی لا طاقة فاذا بسط بسط حتی لا فاقة لشیء وهما حالان شریفان • یعنی الله تعالی حضرتلری جل وعلی قبض ایلر و بسط ایلر و دایما عالمده بو ایکی صفتله تجلی قلور حضرت شیخ صدر الدین بیورورلرکه اول الله شول قابضدر که اشیا جمیعا انک قبضه سنده در قچن قبض ایلسه قبض ایلر حتی بر شیئک طاقتی قلمز وقچن بسط ایلسه بسط ایلر حتی بر شیئک حاجتی قلمز و بو ایکیسی حالان شریفاندر که مقام محبته واصل اولن اولیاده استعمال اولنور و مقام ایمانده اولنلره قبض و بسط طاری اولدی دینمز بلکه خوف و رجا ادا قلنور مثلا مقام ایمانده اولنلردن بریسی کندو وجودنده قبض و بسط مشابه حال کوریسه و انی قبض و بسط قیاس ایلسه قبض و بسط دکلدر بلکه اکا مشایخ هم نفسانی و نشاطی جسمانی اطلاق ایدرلرکه محل تفسدن صدور ایدر اما قچن مقام ایماندن مرتبه ایقانه ترقی ایلسه و جمله اشیاده حقی متصرف و قابض و باسط مشاهده قلسه بو مرتبه اولنلرکه مضایقه سنه قبض و نشاطنه بسط تعبیر اولنور آکنه مشایخ قبض حالنی بسطدن اولی کورمشلردر زیرا بسطدن نفس حظ الور و سرور بولور اما قبضده نفس حظ ایتمز کما قال ابن عطا ان البسط تأخذ النفس منه حظها بوجود الفرح فیه والقبض لا حظ للنفس فیه فلذلک کان اسلم منه آکر نفسنی و نقصی اولسه قبض حرکات نفسدن و وجودلم منقص اولمدن حاصل اولور بیت هرچه ایدیه توان ظلمات و غم • ان ذرنی باکیست وکستاخیست هم • بیورد قلمی بو معنایه اشارتدر اکر سالک صفت

نفسانیه اذاله

درجه خامس قبض بیانندهدر

نفسانیه اذاله قلسه و وجود قیدندن خلاص اولسه فنا فی الله مرتبه بولسه من بعد اکا قبض طاری اولمزدی بلکه بسط یلکمزدی قبض و بسطه وغم نشاطینک وراسنه مبدل اولمز بر ذوق دایم بولورلر دکم تعبیری ممکن دکل قال الفارسی القبض اولا ثم البسط ثم لا قبض ولا بسط لان القبض والبسط یقعان علی الوجود واما مع الفناء والبقاء فلا درجه سادس بسط تدرانی بیان ایدر قال الشیخ فی الفتوحات البسط عند الطایفة عبارة عن حال الرجاء واما البسط عندنا فحال الحکم صاحبه ان یسع الاشیاء ولا یسعه شیء حقیقة فالبسط لا یکون الا الرفیع المنزلة • بیورورلرکه بسط یعنی بعضی طایفه قتنده رجا حالندن عبارتدرکه انده خوف اولمیه اما بسط بزم قتمزده شول حالدرکه صاحبنه حکم ایلیه اشیایه واسع اولمغه و قلبنی بول قلمغه حتی بسط وقتنده آکر نفسه و روحه الم و مضایقه ویرجک شیء حاصل اولسه اکا مضایقه و مزاحمه ویرمیه و حال بو که حقیقة اکا بر شیء حقیقیه یس بسط اولمز الا رفیع المنزله اولان اکا بو قبض یا بلا سبب حاصل اولور و یا خود بلا سبب کما قال القشیری البسط قد یرد بسبب قد یرد بغتة و مصادف صاحبه فلتة لا یعلم سببا فالسبیل مراعات الادب فیه مهما امکن • یعنی بسط انا اولورکه سببله وارد اولور مثلا طاعات و عباداتله حاصل اولور کبی و علم و معرفتدن ظهور کلمک کبی و کشف و کرامتدن و یا خود ناسک کمال توجهندن و یا خود اموال و ارزاق و نعم دنیانک کثرت و وفرتندن حاصل اولور بسط و اذا اولورکه بغتة وارد اولور و صاحبنه آکثر بن مصادف قلورکه صاحبی نکسیبنی بلمز هر نسنه علی کلا التقدیر بن بول بودرکه بسط وقتنده صاحبی قادر اولدقجه ادب رعایت ایله و حضور حقده لا ابالی لکدن حذر ایله زیرا مشایخ رحمهم الله دیمشلردرکه وقد یغلب البسط فیفضی بصاحبه الی السکر لسقوط التمالک من شدة الطرب نتکیم ابن فارض حضرتلری مرتبه بسطده مسکور اولدغی حالده بیورورلر بیت ولما تقضی صحوی تقاضیت وصلها • ولم یغشنی فی قبض خشیتی • یعنی وقتاکم بنم صحوم و هشیارلکم بالکلیه کچدی بنم بن اول حضرتک وصلتنی طلب ایلدم حال بو کم بکا کلمدی اول حضرتک بسط و کشاده لکندن خشیمتک قبضی زیرا قبض لازم صحودر انکچون نکم هشیارلکده عظمت و جلالت حضرت محبوب و حقارت

نفس پر عیوب مشاهده ایلنور پس بونک نتیجه‌سی قبض و خشیت
اولور و اما مسلک وقتنده دهشت و خشیت مرتفع اولور و مباسطت
وانبساط ویرور و لاابالی‌لک قلوبه اما کامل اولنلر مست و هشیار اولورلر
قادر اولدقجه ادب رعایت قلورلر درجهٔ سابع سکری بلدر شیخ حضرتلری
فتوحاتده سکر مرتبه‌سی بو ابیات غرا ایله مدح ایلدوب بیورلر بیت
السکر افعدنی علی ال عرش المحیط المستدیر • والسکر القوم دور کاسها
وکان سکری من المدیر • وقد قال قبلی شاعر • وهو العلیم به
الخبیر • فاذا سکرت فاننی • رب الجورنق والسدیر • فاذا صحوت
فاننی • رب النویة والبعیر • بیورلرکم سکری الهی بنی اوتورددی
عرش محیط مستدیر اوزره زیرقوی شرب الهی ایله مملو اولن کاس
صورت مسکور قلدی بنم سکرم الی مدبر اولن خالق قدیر دن اولدی
تخفیف دیدی بندن اول برشاعر کم اول سکره علیم و خبیر در شول
وقتده سرخوش اولم بن رب خورنق وسدیرم و شول وقتدهکم
عقله کلم تحقیق بن مالک شهود و بعیرم شاعرک سکری سکری طبیعیدر
وحضرت شیخک بیوردغی سکر سکر الهیدر ننکم او حضرت بوایکی
سکری تعریف ایدوب بیورلر السکر الطبیعی هو ما تجده النفوس
من الطرب والالتذاذ والسرور والابتهاج بورود الامانی • یعنی سکر
طبیعی اول سکردرکم نفوس انسانی طربده والتذاذدن و سرور
ابتهاجدن ارزو سنک ورودیله الی بولور ماحصل طبیعت هر نه دن
حظ ایدر و هر نه کم ارزو ایلیه اکا واصل اولدقده انکله مست اولمسی
مقرردر ننکم اول سرخوش اولدغی نشئه‌دن دور اولب مخمور الکی محققدر
والسکر الالهی الذی قال فیه رسول الله صلی الله علیه وسلم اللهم
زدنی فیک تحیرا والسکران خیران وکل حال لا یورث طربا و بسطا
وافشا السر کا بسکر • و سکر الهی شول سکردرکم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم انک حقنده بیوردیکه ای بنم اللهم سنک
مشاهده‌کده بنم تحیرمی زیاده ایله پس سکران و حیران در حضرتنک
حیرتم زیاده ایله دیمه‌سی سکرم زیاده ایله دیمکدر پس سکر و بودن
حالله سائر احوالک مابیننده فرق بودرکم هر شول حال کم طرب بسط
ایراث ایلمیه و افشاء اسرار الهی اعطا قلمیه سکر دکلدر بلکه احوال

طریقتده بر

درجهٔ سابع سکری بلدر

طریقتدن بر حالدر یا غیبت یا محو و یا فنا کبی اما سکرک شانی بودرکم
البته طرب و سرور و حبور و افشاء اسرار صدور ایراث ایلر کما
قال الشیخ فالسکر الالهی ابتهاج وسرور بالکمال لا یقاس سکر القوم
فی طریق الله علی سکر شارب الخمر فانه ربما اورث بعض من یشربه
غما و بکاء و فکرة و یسمون سکرانا و مثل هذا لا یکون فی سکر الطریق •
یعنی سکر الهی کمال ایله ابتهاج و سروردر و طریق اللهده اولن قومک
سکری شارب الخمرک سکرنه قیاس اولمز زیرا اذا اولور اول خمری
شارب اولنلرک بعضسنه اول خمر حین سکرده غم و بکا و فکرت ایراث
ایلر وینه اکا سکران درلر و بو مثللو طریق حقده اولن مستده اولمز بلکه
طریق حقده مست اولن عاشقلرک سکری سلطان طربک استیلاسنده
اختیار و اقتداری ساقط اولوب مست وحدت و مستغرق بحار الوهیت
اولمقدر ننکم شیخ الاسلام حضرتلری بو معنایه مناسب سکری تعریف
ایدوب بیورلر السکر حال یشار به الی سقوط التمالک فی الطرب وهذا
مقامات المحبین خاصة فان عیون الفناء لا یقبله ومنازل العلم لا تبلغه •
بیورلرکم سکر بر حالدرکه انکله اشارت اولنور طرب حقیقیده صبر
و قدرتک سقوطنه و بو سکر خاصة محبلر مقامدر و عشاقه مخصوصدر
فنا فی الله مرتبه‌سنه ایرن عارفلرک دکلدر که زیرا عیون فنا یعنی حقایق
فنا اول سکری قبول ایلمز زیرا فنا مقام محبتک فوقنده در و سکر
حیرت و جهیله در فناده بو حیرت اولمز زیرا فنا بلا وجود
عین شهود مرتبه‌سیدر و منازل علمده اولنلر دخی بو سکره واصل
اولمزلر زیرا علم و مقام محبتک تحتنده در و علم حد شهوده بالغ
اولمز پس سکر حدود علمده قلن علمایه اولمز و کذلک حد محبتده
کجن واصل و کامللره دخی اولمز زیرا انلر صحوه کلمشلردر بلکه
سکر مقام محبتده اولان عشاق الهیه‌نکدر درجهٔ ثامن صحو بیان
ایلر کما قال الشیخ فی الفتوحات الصحو رجوع الی الا[ ]بعد
الغیبت بو ادنه قوی عند الکثر یعنی مقام سکردن بواعلادر کما قال
شیخ الاسلام الصحو فوق مقام السکر صحوک مقام سکردن اعلا
اولمسی انکچوندرکم سکر مخبردر مسکور نیک و بدی و حق باطل فرقی
اتمدن دوردر و رعایت ادبدن و اداء حقوق و لوازم عالم

درجهٔ ثامن صحو بیان ایلر

کشرندن مهجوردر بو اجلدن قولی مقبول اولمز اکر صحیح ایسه دخی کندو
خلافت الهیه مقامی بولمز واکا اقتدا صحیح اولمز اکر ولی ایسه
زیرا مرتبۂ تمییزه کلمینجه وفرق ثانیه قدم قومینجه اکا کلمانه
ووجد وحالاتنه وکشف وکراماتنه عمل اولنمز نتکم شیخ حضرتلری
بیوررلر فعل الصاحی مقبول لانه شاهد عدل وقول السکران
وان کان شاهد عدل فانه لا یقبل اذ ناقص وان کان حقا لان
الحق اذا قیل فی غیر موطنه لم یقبل مع کونه حقا اذ کل قول حق
لا یکون محمودا عند الله وهذا معلوم مقرر فی شرع الله • بیوررکه
سکردن صحوه کلنک قولی مقبولدر زیرا شاهد عدلدر اکر
طریق حقده دخی سکران اولنک سوزی حقدر وکندو شاهد
عدلدر دیرسک جواب ویررلرکه نعم سکرانک قولی دخی حق وکندو
شاهد عدل اولدیغی تقدیرجه ینه قبول اولمز زیرا امر تبلیغده دخی
ناقصدر اکر کلامی حق ایسه زیرا اکر حق موضعندن غیریده
دینلسه مقبول اولمز مثلا حقیقت اسرارنی شریعتده اجرا قلمق
واحدیث کفتارنی صریحا بقلمق ادا ایلسه عند المسلمین مقبول د
دکلدر وسکران اولن بو مرتبه‌لری فرق ایلمز جمله‌سنی حقی کورب
احکام مراتب اکلمز وباطنک اسرارنی صقلمز اهلنه وناهلنه
سویلر اکرچه قولی حقدر ولکن هر حق عند الله محمود دکلدر
وبو معنا معلوم مقرردر اولدیسه صحوک دخی حقیقتی معلوم اولسون نکم
شیخ حضرتلری ایضاح ایدب بیوررلر واعلم انه لا یکون صحو
فی هذا الطریق الا بعد سکر واما قبل السکر فلیس ایضاح بل ای
سالک صحو بو طریق اللهده اولمز الا بعد السکر اما قبل السکر اکا صحو
دینمز صحو اولنه سکر لازم اولنلر درکه سکردن افاقت بولدقده صحو
اطلاقی صحیح اوله ثم اعلم ان صحو کل سکران بحسب سکره فلا بد ان
یأتی بعلم محقق استفاده فی غیبة سکره علی میزان صحیح فان کان
صحوه صحیحا فما کان قط سکران سکر الطبیق اذ العلم شرط فی الصاحی
من السکر هکذا هو طریق اهل الله لان الجود الالهیة مافیه بخل ولا فی قدرته
عجز فاذا صحی کتم ما ینبغی ان یکتم واذاع ما ینبغی ان یذاع • اندن صکره بل
ای سالک هر سکرانک صحوی سکری حسبنجه درپس بو طریق حقده

سکران اولن صحوه کلدکلده اکا لازمدر که محقق بر علم کتوره که انی
غیبت سکرده استفاده ایلمش اوله وکسب کلدرا وعلم میزان صحیح
اوزره اوله پس اکر بر کمسنک صحوی صحیح اولمسه یعنی بلا علم قوری
مشقت اوله پس اول کمسه طریق الله سکرینک سکرانی اولمز زیرا سکردن
صحوه کلنه علم شرطدر ومتنبه اوله که طریق اهل الله بودر زیرا جود الهیده
بخل یوقدر وقدرتنده عجز یوقدر بر کمسنک که سکری سکر حق اوله
اکا نچون بعد السکر علم عطا اتمیه پس اول سکرانک صحوه کلدکدن صکره
کتم ایلمکه لایق سری کتم ایلر واظهار ایلمکه لایق اولن سری اظهار ایلر
وهر کسه فهم ایلدکی یردن سویلر وحفظ مراتب ایلیوب هر شیئی
بیورلدیغی کبی اشلر ومحلنه وضع ایلر درجۂ تاسع فصل بیاننده در
فصلک اوچ درجسی واردر اولا کونیندن منفصل اولمغه اطلاق اولنور
کما قال شیخ الاسلام وهو علی ثلث درجات انفصالهو شرط الاتصال
وهو الانفصال عن الکونین اعنی بانفصال نظرک الیهما وانفصال تو
ففک علیهما ومبالاتک بهما • شرط اتصال اولن انفصال کونیندن
منفصل اولمقدر یعنی دنیا واخرتدن نظر والتفاتکی منفصل قلمقدر
بالذات بولمقدر وبونلره مبالاة قلمیمقدر شرط انفصالدر سیر الی
اللهده بو ایکی سندن کچمینجه وصاله محالدر نتکم شبلی حضرتلرینده
سؤال اولندیکه عبدک حقه وصالنه منزلی نه مقداردر بیوردی
دیدیکه خطوتیندر که ما اولن شی کرکلو بندر بیت ره رادو کام
کفتند زیرا کم فصل ووصلت • بیوندد ویت کشتی از خویشتن اکر
خدایی • کفتم که مائی ما از تو جدا نیست • کفتا تو محو باشی وانکه ببین
تو مائی • والثانی انفصال عن رؤیة الانفصال انفصالک ایکنجی
درجه‌سی انفصال مذکوردن کوزتملکدر انفصال یعنی دنیا واخرتدن
منفصل اولمغی کورمک بقیۂ وجودی مشعر اولور دخی دیده
شهودنده دنیا واخرتک مرغوب ومعززا اولمسی مذکور اولور
بلکه کرکدر که بو ایکیسنی فانی وعدم کوره سن وباقی ودایم انی بلسن
وخالصا توجهی بلا علة اکا قلسن پس بو معنا کم متحقق اوله کنت
سمعه وبصره حدیث شریفک مضموننه متصف اولورسن
وکان الله ولم یکن معه شیء الان کما کان سرینه بولورسن وانفصال

درجۂ تاسع فصل بیاننده در

دا اتصال قيدندن قورتلورسن والثالث انفصال عن الاتصال
اوچنجیسی اتصال مزاحمه سندن انفصالدر و بو اتصالدن منفصل
ومفارق اولمق لفك وجهی بودر شيئين متغاير نك بری برینه اولشمه سنه
دیرلر وجناب احديت منزهدر كه بر شيئه آكا اولشه و يا بر شيئه اندن
منفصل اوله وصالدر كه حادث قديمه مفارن اوله وحدث وقدم وملم
اجتماع قلنه پس اتصال وانفصال سالكك نظرنه نسبت ووجود غيب
توهم ايلدكنه كوره در اول وقتده اثنينيت وغيريتی فانی اوله عين
وحدت ظهوره كلور وانی نور توحيده مشاهده قلور پس واصل حق
اولور بيت من به يقينم كه جزا و هيچ نيست • با تو نكوی بكمان ديده ام • با توجه
كويم كه چنين وچنان • كه نه چنين ونه چنان ديده ام • درجه عاشق وصلنی
بیاه ايدر معاصله واتصال ووصلتك معناسی اولدر كه سالك بدايت
حالنده كندی حضرت احديتدن فرقت وهجرتده توهم ايلر زيرا كه تعين
وبشريت اكا حجابدر پس مرتبه كشتيندن وعالم بشريتدن خليل آسا الاحب
الافلين ديوب واني وجهت وجهي للذي فطر السموات والارض
فحواسی اوزره كندو من نسبتلرن كذران قلدقده اولا وشهودی
حقه واصل اولور كما قال ابن عطا وصولك الى الله وصول العلم به
والا ان يتصل به شيء او يتصل هو بشيء رب العالمين • بر شيئه واصل
اولمدن واو بر شيئه واصل اولمدن منزهدر زيرا اتصال بر شيئه بر شيئدن
منقطع ومنفصل اولدقدنصكره اولشمقدر پس جناب حق
جل شانه ازلاً وابداً هيچ بر شيئدن منفصل اولمه مشدر حتى اول شيء
جناب حقه متصل اوله و وصول بوله بلكه جناب حق جل شانه
هر حالده هر شيئله بله در بلا كيفية ولا مقارنة كما قال الشيخ في الفتو
حات مخبراً عن هذا الوصل ان الحق لايقبل وصلة الا نفصال فالحق
مع الكون في الوصل دايماً وهو قوله تعالى وهو معكم اينما كنتم اي على
اي حال كنتم من عدم ووجود وكيفيات فكذا في نفس الامر والذي
يحصل لاهل العناية من اهل الله ان يكشف الله عن بصارهم حتى
يشهدوا هذه المعية وذلك المعبر عنه بالوصل اعني يشهد بهذه
العارف اتصل المعروف شهود ماهو الامر عليه فلا يمكن ان يقبل
هذا الوصل فصلاً كما لا ينقلب العلم جهلاً فهذا يا اخي معنى الوصل

عند الطايفه

درجه عاشق وصلنی بیاه ايدر

عند الطايفه • بيورر لر كه تحقيقا حق تعالى انفصال وصلتنی قبول ايلمز
زيرا جناب حق جل شانه كونلر وصلده در دايماً زيرا هر ممكن الوجودك
قيامی واجب الوجود ايله در اكر بر موجود واجب الوجود سز تصور اولنسه
معدوم مدر بو معنايه الله تعالى اليك بو قوله تحقيق در كه اول الله سنكله بيلهدر
هر نرده اولسكوز بيورر يعنی على اى حال عدمدن ووجودده

كيفيتلردن هرنه كيفيتده اولسكوز ديمكدر نتكم حضرت مولانا قدس
سره دخی بو معنيلدن ووصلتدن خبر ويروب دير مثنوی كر بجهل
آييم ان زندان اوست • ور بعلم آييم ان ايوان اوست • ور بخسپم وجنك
عكس فهم او • ور بصلح وغدر عكس مهر او • اتصال بی تكيف بی قياس
هست رب الناس را با جان ناس • ما كييم اندر جهان پيچ پيچ • چون
الف او خود ندارد هيچ هيچ • پس معيته او لكه نفس الامرده اولان
بودر وشول نسنكه اهل اللهدن اهل عنايت ايچون حاصل اولور كه
اول بو نلركه بصيرتلرنيدن حجاب كشف اولوب حتى بونلر بو معيتی
مشاهده قلمقدر بو مشاهده در كه وصلله تعبير اولنور يعنی عارفك
شهودی معروفه على ماهو الامر عليه متصل اولدی ديمكدر اولور پس
بو وصل ممكن دكلدر كه فصل قبول ايده نتكم علم جهله منقلب اولمدغی
كبی ای اخی مشايخ كبار قتنده وصلتدن مراد بودر كه بيت ان باغی
ماست نه ان دعوی اتصال • اين خانه پر از دوست ولكن نه از حلول •
بوندنصكره اتصال وجود ديدكلری عبدك فناسندن عبارتدر
كما قال شيخ الام اتصال الوجود هو الاتصال لا يدرك منه نعت
ولا مقدار الا اسم معار ولمح اليه مشار يعنی اتصال وجود شول
اتصالدر كه عبدك وجود حقده فناسندن عبارتدر و بو اتصالك
نعتی ومقداری اداولنمز زيرا نعت اثنينيتی اقتضا ايدر ومقام و
حدت اثنينيتی قبول ايلمز وحضرت احديته غير واصل اولمز
والفانی فيها فان وفی الازل والباقی باقيه سند پس بو اتصالدن نعت
ومقدار ادراك اولنمز الا فانی الله معناسنه معار اولن اسم و بو معنايه
مشار اولن نظر مثنوی كشف اين معنی اكر خواهی بيا • تيغ لا زن بر سر
غير خدا • بعد نفی خلق كن اثبات حق • تا كه كردی عين بحر ذات حق •

باب عاشر

درجۀ اول معرفت بیاننده در

از میان برخیزد این ما و منی • پس کدا کر دد بحق شاه غنی • عالم توحیده
رو بنماید • انچه کفتم جمله باور باید • قول عارف نیست از تقلید وظن • محض
تحقیق یقین است این سخن • والله یقول الحق وهو یهدی الی الوصول
باب عاشر سلوککُ نهایتنده اولان درجاتی بیان بو باب دخی اوچ درجه
یی شاملدر درجۀ اول معرفت بیاننده در مشایخ کبار معرفتی بو کونه
تعریف ایدرلر المعرفة احاطة بعين الشيء كما هو لا بصورة زائدة معرفت
بر شیئک حقیقتنی بذاته وصفاته ادراک ایتمکدر علی ما هو علیه لکن صورت
زائده ایله دکل علمدن اختیاز دربر اعلم بر شیئک حقیقتنی مع لو
لوازمها ادراک ایتمکدر در کما قال ابن الحاجب فی الوصول العلم ادراک
الحقایق والوزمها والمعرفة ادراک الحقایق علی ما هو علیه • بس ذاتنی
وصفاتنی کما هی علیها ادراک ایلمک بنه حقدر اندن غیریه ممکن
دکلدر کما قال المشایخ لا یعرف الله الا الله ونهایة معرفة العارفین
العجز عن المعرفة كما قال ابو بكر رضی الله عنه العجز عن درک الادراک
ادراک مثنوی عقل اکر از تو وجودی برد • لیک هر کز ره بکنهت
کی برد • عجز اران همنشین شد با معرفت • کونه در وصف ایدر علی در
صفت • زو نشان جز بی نشانی کس نیافت • جاره جز جان فشانی
کس نیافت • نا کردی ان ندانی اش تمام • حواه ان انوار باشد یا ظلام
قال الشيخ الاكبر فمنا من تحيّر فقال العجز عن درک الادراک ومنا من علم
فلم يقل علم هذا • یعنی بزدن بعضی طایفه وار کم حقی بکمال بلمکه
متحیر اولدی و ادراکدن عجز ادراکدر دیدی و بزدن بعضیکی بلدی
و بو کونه قولی دیمدی آنلکه طایفه به معرفت حیرت و سکوت اعطا
ایلدی و ثانیجی طایفه به تمییز و شعور افاده قلدی آنلکی طایفه به
من عرف الله كل لسانه فولنیک مظهری اولدیلر و ثانیجی کروه من عرف
الله طال لسانه کلامنک مرتبه سن بولدیلر قال شيخ محمد پارسا فی فصل
الخطاب ممن قال لا یعرف الله فقد صدق الا الله ومن قال لا اعرف
الا الله فقد صدق ایضا فانه لیس فی الوجود الا الله وافعاله • آنلکی
سوزی دیمک بو معنایه ایما ایدرکم عارفک وجودی بلکه هر شیئک
وجودی وجود حقله موجوددر و علم و معرفت تابع وجوددر
پس بر کمسنک حقیقتنده وجودی اولمیه علم و معرفت دخی اولمز

پس بو تقدیر

درجۀ ثانی فنانک بیاننده ایدر

پس بو تقدیرجه حقی بلن بنه حق اوله بولور بو جهتندن عارف
و معروف بنه اول اولور بیت کر تو بینائی نه انوار یقین • عارف
و معروف را اجنا و مبین • و صکره کم قعولدین مثلا ارض و سمایه
نظر صلسه و اشیایه کذار قلسه کورمز الا هر شیء مظهر اسما
و صفات حق و مجلای انوار و اثار و وجود مطلقی کورر نتکم بر کمسه
بر بیابانده افتاب تابانه مستغرق اولوب ما رأی الا الشمس دیسه
قعلی صادق اولور بو جهتندن دخی عارف و معروف بنه بر اولور و وحدت
حکمی بولور و حقیقة المعرفة اتحاد العارف والمعروف دیمک دخی بو
معنایه اشارت قلور بیت جز و معروف و عارف نیست در باب • و لیکن
حاکمی باید ز خورنات • درجۀ ثانی فنانی بیان ایلر تعریف فنا و بقاده
مشایخ عظام چوق قیل و قال اتمشلردر و هر بری مشربنه موافق بر
مسلک کتمشلردر بعضیسی فنادن مراد فنای مخالف قدر دیمش
بو لوازم توبۀ نصوحدر و بعضیسی فنادن مراد حظوظ دنیوی
و اخرویلردر دیمش بو مرتبه لازم صدق محبتدر و بعضی فنای
اشیادن غیبتدر دیمش بو معنا نتیجه سکردر قال صاحب العوارف
كل هذه الاشارات فيها معنى الفناء من وجه ولكن الفناء المطلق
هو ما يستولي من امر الحق على العبد فيغلب كون الحق على كون العبد
ينقسم الى فناء ظاهر وفناء باطن فاما الفناء الظاهر هو ان يتجلى للعبد
بطريق الافعال ويسلب عن العبد اختياره وارادته فلا يرى لنفسه
ولغيره فعلا الا بالحق ثم تاخذ المعاملة مع الله والفناء الباطن ان يكاشفه
تارة بالصفات وتارة بمشاهدة انوار عظمة الذات فيستولي على با
طنه امر الحق حتى لا يبقى له هاجس ولا وسواس وليس من الفناء
ان يغيب احساسه • یعنی مشایخک بو اشارت ایلدکلرندن هر
وجه معنای فنا واردر و لکن مطلق اولدرکم امر حقدن بر امر بر شیئی
عبده مستولی اوله و حقک اولمسی عبدک اولمسنه غالب اوله و بو فنا
ظاهره و باطنه منقسم اولور اما فنای ظاهر یعنی فنانک ظهوری
اولدرکم جناب حق عبده کندو افعالیله تجلی ایلیه و عبدلدن ارادت
و اختیارنی سلب ایلیه پس اول عبد بو مرتبه ده نفسنک و غیرینک
اختیار و ارادات و فعلنی کورمز الا حقله اندن صکره معاملۀ

اللهله اخذ ایدر و بو فنانک الجمله زبانی حقله کبا و چشمی حقله بینا
وسمع حقله شنوا ویدی حقله کیرا اولوب وبی یسمع وبی یبصر صفیله
متصف اولورلر و مرتبهٔ کمالی بولورلر بیت هر که او از خود خلاصی یافتست
پس تو نورش بعالم تافتست • بایزید وقت که بود در جهان • آنکه از
دست خودی یابد امان • کر زبنداری خودی ایی برون • بار پس بینی برون
واندرون • و فنای باطن اولدر که عبده کشف اولنه کاه تجلی صفات ربانی
وکاه مشاهدهٔ انوار عظمت ذاتی سبحانی پس بو مشاهده دن باطننه امر حق
مستعلی اولوب حتی اندن هو جس و سواسدن و اصاف بشریتدن
بر نسنه قالمیه و بالکلیه اوصاف حقله متصف اولوب کندلکندن
منسلخ اوله کما قال صاحب فصل الخطاب اذا فنی العبد عن اوصافه
ادرک البقاء بتمامه • نتکم حضرت دخی بو معنایه اشارت بیورررلر
بیت کفت سایل در جهان درویش نیست • ور بود درویش ان درویش
نیست • هست از روی بقای ذات او • نیست کشته وصف او در وصف هو •
چون زبانهٔ شمع پیش افتاب • نیست باشد در حساب • صاحب کشف المحجوب
بر مثال خوب بیوررلر که فنا این چنین بود که هر چه در سلطان ا
آتش افتد بقهر او بصفت وی کردد چون سلطان آتش وصفتش را مبدل
کند سلطان تجلی حق از سلطان آتش اولیترست اما این تصرف آتش در وصف
آهن است و عین همانست هرکز آهن آتش نکردد • نتکم حضرت بیوررلر
مثنوی آنکه آهن محو رنک آتش است • ز آتشی می لافد و خاموش وش
است • چون بسرخی کشف همچون زر کان • پس انا النار ست لافش بی زبان
شد ز رنک طبع آتش محتشم • کوید او من آتشم من آتشم • در کشف المحجوب
فرموده است که یکی از مریدان ذو النون قصد زیارت ابو یزید کرد
چون بدر صومعه وی رسید در بزد ابو یزید کفت تو کیستی و کرا
خواهی ابو یزید کفت ابو یزید که باشد و کجاست و چه چیزست و من ملنی
است ابو یزید را جستم و نیافتم چون آنکس باز کشت و حال باد و النون
وا کفت ذو النون کفت اخی ابو یزید ذهب بالذاهبین الی الله و فنی فی الله
خواهی که بیابی دوست خود را کم کن که این کم شدن از برای ان یافتن است
و عراقی دخی بو محله مناسب بیوررلر بیت انکی بود عراقی ز وجد
افتاده کم • در همه عالم مرا بودی نبودی کاشکی • و از جنید منقولدر

کرفرمود

کرفرمود چند روز کار چنان بود که اهل آسمان و زمین در حیرت من
کریستند باز چنان شد که من غیبت ایشان کریستم اکنون چنان شد که
نه از ایشان خبر دارم و نه از خود پس اکنون من من نیم بیت من
ندانم من منم یا من ویم • در عجایب حالتی من من نیم • عاشقم
مفتخوفم چه ام • مست جام محمد من من نیم • من چه عنقای بی نام
نشان • بقام قربتم من من نیم • من ز جان خاک بجانان باقیم
مت باوج رفعتم من من نیم • پس فناده سوز چوغدر اصل هلک
فنا بودر که ماسوا حکمندن اولن اشیا سالکه اولا علما و ثانیا حقا
فنا کله و باقی همان حق قله کما قال شیخ الاسلام الفنا اضمحلال
ما دون الحق علما ثم حقا یعنی فنا ماسوانک تلاشی و تفانی
سبید ز ابتدا سالکک علمنده یعنی سالکه اولن بلکه لا موجود
فی الحقیقة الا الله و سایر اشیا اندن غیری وخالی تصور اولند
قله عدم و نبا هدد کما قال النبی صلی الله علیه و سلم اصدق
قول قول لبید الا کل شیء ما خلا الله باطل • پس بو فنای علما بلدکدن
صکره حقیقه دخی کندی و جمله اشیای فانی کورب باقی همان حقی
بیله و حقله قایم اوله و بقا بالله نلند بله بیت ز خود فانی و در عین بقایم
وجود جمله موجودات مایم • جهان مرده مادم زنده است زیم • چو
بحر رحمت بی منتهایم • درجهٔ ثالث بقای بیان ایلر قال الشیخ فی الفتوح
اعلم ان البقاء عند بعض الطایفه بقاء الطاعات کما ان الفنا الفنا الغفلات
وعند بعضهم البقاء بقاء رؤیة العبد قیام الله علی کل شیء وهذا
قول من قال فی الفناء انه فناء رؤیة العبد فعله بقیام الله وعند بعضهم
البقاء بقاء بالحق وهو من قال فی الفناء انه فناء عن الخلق • یعنی بل
ای طالب بقا بعضی طایفه نک قتنده بقا بقاء طاعات و الموافقاتدر
نتکم فنا بونلر که قتنده فنای مخالفاتدر نتکم صاحب القلوب
حضرت شمس بو معنایه کوره بیوررلر بیت فنا انکه هوا انام کردند •
بقا جمله صفاتش را شمردند • و بعضی طایفه نک قتنده بقاء عبد
هر شیء اللهله قایم و حقی قیوم مطلق کورمسیدر و بو اول کمنک قول
درکه فنا عبدک اللهله قایم اولدغی سببیله فعلنی کورممکن فنا سیدر
دیدی یعنی فعلنی توحید افعال الله فنا قلوب کندی فعلنی حقله

درجهٔ ثالث بقای بیان ایلر

کورمکدر بوم نیه مناسب دخی شمس حضرتلری بیبورر لر بیت
اکر کردی تو در تو حید فانی • بحق یابی بقای زندکانی • جو او بانیست
تو هم باش با او • دل خود را ز دنیا پاک به هشو • و بعضی طایفه‌نک
قتنده بقا حقله باقی اولمقدر یعنی حقک بقا وجودیله باقی اولمقدر
وصفتیله متصف اولمقدر وحیاتیله حی اولمقدر وخلق ماسوادن
فنا اولمق وخلاص بولمقدر بوم نیه کوره دخی شمس حضرتلری بیکه
بیبورمشلردر بیت فنادن جمله‌یی بینیم فنا است • بقا اندر بقادایم بقا
است • نباشد موت هرکز اولیارا • ز هر یک اصفیا و انقیا را • زدار
نابداری نقل باشد • زنقل دار دنیا عنل باشد قال القاشانی فی شرح
منازل السائرین وفی هذا المقام یکون العبد موجودا بالوجود الحقانی
باقیا ببقائه حیا بحیاته عالما بعلمه مریدا بارادته فهو عبد الله
خلعه من صفاته العلی وسماه اسماء غیر اسمه من اسمائه الحسنی فینا
هذا الحق قایما به فی مقام عبودیته • یعنی مقام بقا باللهده عبد
وجود حقله موجود وبقای حقله باقی وحیاتی حقله حی و عالم
وارادت حقله عالم ومرید اولور پس بو بقا بالله ابن عربی بنده
درکم الله تعالی اکا صفات علیه سندن خلعت لبورر دی و اکا بین
الناس اولن اسمیدن غیری اسماء حسنی سندن بر اسم و بررر
پس حق مقام عبودیتنده حقله قائم اولدیغی حالده مشاهده قلورر
وزبان تینی اینیک دلدن محو ایدوب سلرانده نصکس انک لسان خالی بوکونه
سوزلر سویلر بیت مابی ما چون شد عدم • ز دم وجه انجیر قدم •
منصور وقتم دمبدم • کعیم انا الحق مبهلا وقال الشیخ فی الفتوحات
اعلم ان نسبة البقاء ممتد نا اشرف فی هذا الطریق من نسبة الفنا فا
فان الفنا هو الذی افناک عن کذا والبقاء نسبتک الی الحق واضافتک
الیه والفنا نسبتک الی الکون لانک تقول فنیت عن کذا فنسبتک الی الحق
لمحلی فلا یبقی فی هذا الطریق الآفان ولا یفنی الاباق والموصوف بالفناء
لا یکون الا فی حال البقاء والموصوف بالبقاء لا یکون الا فی حال الفناء فحال
البقاء اعلی من حال الفناء وان تلازما وکان للتخصص فی زمان واحد •
بل ای طالب سن بقا شو طریقه اولیاده اولن بقانک سالکه نسبتی بزم
فتمزده نسبت فنادن اشرفدر زیرا فنا شول شیئدر کم سنی مفنی بیله در

دریدکلر

دیدکلری وجودن فانی قلور وبقا سنک حقه نسبتنک واکا اضافتکدر
وفنا سنک کونه نسبتکدر زیرا سن دیرسن بن شو کونه شیدن فانی
اولدم پس سنک حقه نسبتکدر کونه نسبتکدن اعلی واشرفدر پس
طریق اولیاده باقی اولمش الاکنده‌دن فانی اولمش وفانی اولمش الا بشتیله
باقی اولمش وفنا ایله موصوف اولمش الاحال بقاده وبقا ایله موصوف
اولمش الاحال فناده پس حال بقا حال فنادن اعلیدر اکرچه بر برینه
متلازم ایسه بیت کر بقا خواهی فنا شو کز فنا • کمترین چیزیست کم ی
زاید بقا • درجهٔ رابع تحقیق بیان ایلر قال الشیخ فی الفتوحات
اعلم ایدک الله ان التحقیق هو المقام الذی لا یقبل الشبه القادحة
وصاحب هذا النعت هو المحقق فالتحقیق معرفة ما یجب لکل شیء
من الحق الذی تطلب ذاته • بل ای طالب مقام تحقیق شول مقامدرکم
شبهات قادحه قبول ایلمز بو صفتک صاحبی محققدر پس
تحقیق اولدرکم هر شیئه واجب اولن بیلمه سن ایله واجب کم او شیئک
ذاتی حقدن انی طلب ایلر وبو معرفت تا حق بر عبدک سمع وبصری
اولمینجه اولمز کما قال الشیخ رضی الله عنه ومن شرط صاحب التحقیق
ان یکون الحق سمعه وبصره ویده ورجله وجمیع قواه المعدة له فلا
یتصف الا بحق فی حق لحق ولا یکون هذا الوصف الا لمحبوب و
لا یکون محبوبا حتی یکون مقربا ولا یکون مقربا الا بنوافل
الخیرات ولا یصح له نوافل الخیرات الا بعد کمال الفرایض ولا یکمل
الفرایض الا باستیفاء حقوقها • یعنی محققک شرطی اولدرکم
حق انک سمع وبصری وبدی ورجلی اوله وانی مقرّ اولن جمیع
قواسی اوله بلا اتحاد پس اول محقق تصفه ایلمیه الا حق ایچون حقه
حقله تصف ایلمیه بو کزا اولنان وصف اولمز الا محبوبه حق اولنکه
اولور و محبوب اولمز بر کمسه حتی مقرب اولمینجه مقرب اولمز بر کمسه
الاعبادات نافلیله ونوافل وخیرات اول کمسه صحیح اولمز الا بعد
کمال الفرایض وفرایض کامل اولمز الا فرایضک حقوقنی استیفا
ایلدکده نصکره وقال الشیخ رضی الله عنه فمن کان الحق سمعه فلا یدخل
علیه شبهة فیما یسمع بل یدرک ما یسمع وممن سمع وما تقتضیه
ذاکر المسموع فیعمل بحسب ذلک ولا یخطاء سمعه وکذلک اذا کان

درجهٔ رابع تحقیقی بیان ایلر

الحق بصره علم بلن ابصره ما ابصر فلم تدخل فی نظره شبهة ولا فی
حسه غلط ولا فی عقله خبطة وکذلک فی جمیع حرکات وسکنات فهو
لله وبالله ومن کان هذا نعته فهو الامام محقق • بیورررلر کم یعنی
بر کمسنه کہ حق سمعی اولہ اکا اشتدکی شیلرده شبهه داخل اولمز بلکہ
استماع ایلدکی صوتک حقیقتنی بلور وکم لکلہ اشتدکی فهم قلور و
اول مسموع نہ اقتضا ایدرسہ اکا کوره عمل قلور ومن بعد سمعی خطا
ایتمز وکذلک فهمن جناب حق جل شانه اول محققک کہ بصری اولہ نہ کہ
کوردکنی ونہ شیء کوردکنی بلور یس نظرنہ شبهه داخل اولمز وحسنه
غلط وعقلنه حیرت کلمز وکذلک جمیع حرکات وسکناتی هر نہ
ایشلرسہ شبهه ایلہ قلمز یس اول الله ایچون ایدر والله ایلہ ایدر یس
اول کمسنہ کہ نقلی بو اولہ امام محقق اول کمسه در نتکم حضرت دخی
بو کونہ محققلر کہ شاننده بیوررلر مثنوی عارفان باشد کہ
او را مشعله است • رهنمای پیشوای قافله است • پی رو نور خدا است
ان پیش رو • تابع خویش است ان بی خویش رو • دست در وی
زن چو کور اندر دلیل • تا بدو بینا شوی ای علیل • هادی و مهدی
وشیت ای رای چو • هم نهان وهم نشسته پیش رو • درجهٔ خامس تلبیس   درجهٔ خامس تلبیس بیان ایلر
بیان ایلر تلبیس لباس کیدرمکه دیرلر وعند المشایخ متجلی متجلی
فیه لہ تلبیس ایدب متجلی فیه اولن عبد متجلینک صفاتیلہ ملبس
اولمغه دیرلر کما قال حجة الاسلام المتجلی یتلبس بالمتجلی فیه کما یتلبس
ما فی الزجاج بالزجاج وحضرت ابن فارضک بو بیتلری دخی تلبیس
معناسنده واقع اولمشدر کم بیوررلر بیت وفی الذکر ذکر اللبس لیس
بمنکر • ولم اعد عن حکمی کتاب وسنة • یعنی قرآن عظیمده جناب حقک
بصورتلره تلبس وکذلک عبدک صفات حقلہ تخلقی منکر دکلدر بن
کتاب وسنتک حکملرندن تجاوز قلمدم بلکہ تلبس آیات واخبار ایلہ
ثابتدر نتکم حق تبارک وتعالی قرآن عظیمده حبیبی حقنده واصحاب
کرام رضوان الله علیهم اجمعین شاننده بیوردی ما رمیت اذ رمیت
ولکن الله رمی فلم یقتلوهم ولکن الله قتلهم قال شیخ الاسلام ان
النبی علیه الصلوة والسلام موجود بوجود الحق معار وجوده
عن الحق تعالی وهو القائم بذاته الرائی بالحقیقة مثنوی ما رمیت اذ رمیت

احمد بدست

احمد بدست • دیدن او دیدن خالق شدست • چون ز روی این زمین
تابد شروق • من چرا بالا کنم رو در عیوق • دو مکو و دو مدان و دو مخوان
بنده را با خواجه خود محو دان • وکذلک صورت ناردن بر شجره دن
حضرت موسایه تجلی بیوردی کما قال الله تبارک وتعالی حکایة عنه
وهل اتیک حدیث موسی اذ رای نارا فقال لاهله امکثوا انی آنست
نارا لعلی اتیکم منها بقبس او اجد علی النار هدی فلما اتاها نودی
یا موسی انی انا ربک فاخلع نعلیک • یس شجرهٔ معهوده دن صورت
نارده حضرت موسایه تجلی ایلمه سی بلا کیفیت او لباسلہ تلبس
معناسنی مشعر اولور یس شجرهٔ نباتیه دن تجلی الهی جائز او لحق
نشاء انسانیه دن بطریق اولی بیت روا باشد انا الحق از درختی •
چرا نبود روا از نیک بختی • با خصوص کہ بو حدیث قدسی انسانده
او لان ظهوره دلالت ایلر کنت سمعه الذی یسمع بی بصره الذی یبصر بی
ویده التی یبطش بی الی اخره یس اول کمسه بالکلیه کندیدن فانی اولہ
صفات حقلہ ملبس اولور ولباس حقانی کیور جناب حق اکا دیر کہ
عبدی اخرج بصفاتی الی خلقی فمن رآک رآنی ومن قصدک قصدنی
ومن تبعک تبعنی بعده تبع اولن کمسنک کندی سوسه ی محضا
حقی سومکدر والا بر کمسه دوست طوتمق حقی دوست طوتمقدر بو
ایکی دوستلقده هیچ فرق یوقدر نتکم حضرت مولانا قدس سره
بیوررلر مثنوی بعد از ین کس دوست داری خویش را • دوستی
حق بود ان ای فتا • اندران دو دوستی هیچ فرق نیست • هر دو جانب   درجهٔ سادس وجودک بیان ایلر
جز ضیای شمع قانیست • درجهٔ سادس وجودی بیان ایلر سالک
وجود مجازیدن منسلخ اولوب صفات بشریه دن نجات بولدقدنصکره صفات الهیه ایلہ تلبس اولوب وجود
حقانیلہ موجود اولور یعنی مرتبهٔ حقیقته ظفر بولور
زیرا عند المشایخ وجود بر شیئک حقیقتنه ظفر بولمغه
دیرلر کما قال شیخ الاسلام الموجود اسم المظفر بحقیقة الشیء
عند فناء الرسم بالکلیة بر شیئک حقیقتنه ظفر اول شیئک
شهودینک مرتبلرینک بغایت اصغی مرتبه سیدر قال القاشانی
فی شرح هذا القول کانهم اشاروا به الی وجود الحق بعینه عند

فناء الرسوم بالكلية والاثنينية ولا يمكن تعريفه لان معرفته وجوده • يعنى كاه مشايخ صوفيه بو قوله اشارت ايلديلر يعنى وجود حقه رسوم وقيود واثنينية بالكلية فنا اولدغى وقتده بو شهودك تعريفى غيبيت واثنينية منتفيه اولنلره ممكن دكلدر زيرا بونك معرفتى عين وجوددر وجودك غيرى دكلدر بو مرتبه لا موجود الا الله در وكندى بلمز الا كندى بلور كه لا يعرف الله الا الله در و شيخ الاسلام حضرتلرى بيبورديلركه وجود اوچ معنانك اسميدر الاول وجود علم لدنى بقطع علوم الشواهد يعنى وجودك اول مرتبهسى الله قتندن بلا واسطه حاصل اولن علمك وجوديدركه دلائلدن مأخوذ اولن علوم استدلاليه بى قطع ايليه زيرا علوم استدلالى علم شهودلدنيه برينه كلمز انجق علم استدلالى عالمدن غائب اولن شىء دليل ايله بلمكدر بو علم معلومه حجابدر اما علم كشفى بونك خلافيدر زيرا بر شىء تحقيقنده بلمكدر دليله محتاج اولمبه پس علم لدنى علم استدلالى قطع ايلر والثانى وجود الحق منقطعا عن الاشارة ايكنجى مرتبهسى حقك وجوديدر اندن اشارت منقطع اشارات اندن بالكليه منقطع اولدغى حالده زيرا حقيقتى افاده ايلدك حالده اولور والثالث وجود مقام اضمحلال رسم الوجود فيه بالاستغراق فى الاولية اوچنجى رسم وجودك اولده اولده نيجه مستغرق ايسه اوله استغراقله مضمحل اولدغى مقامك وجوديدركه بو مرتبه وجود مطلق تعبير ايدرلر پس رسم وجوددن مراد موجودات مقيده در كه فى حد ذاته عكوس وغبارلدر پس رسم حادثك قديم قتنده اعتبارى يوقدر وغائب مضمحللردر بو معنايه نظر ايدنلر الان هر شىء هالك كورورلر و وجودى وجود مطلقده مشاهده قلورلر كما قال الجنيد عند تلاوت هذا الحديث الشريف كان الله ولم يكن معه شىء فقال الان كما كان بيت ان كان حق بود و نبود از جهان نشان • والان ان عرفته على ما عليه كان • پس سالك اول نمانده كامل اولور كه پيوسته وجود مطلق انك مشهودى اوله وبر غيرى وجودك جسم شهودنده اعتبارى قلميه تنكم صاحب گلشن بو معنايه كوره

بيبوررلركه

بيبوررلركه بيت دل عارف شناساى وجود است • وجود مطلق او را در شهود است • وجودى تو همچو خار است و خاشاك • بيرون انداز از خود جمله را پاك • چون تو بيرون شدى او اندر آيد • بتو بى تو جمال خود نمايد درجهٔ سابع تجريدى بيان ايدر قال الله تبارك وتعالى خطابا لموسى عليه السلام فاخلع نعليك قال القاشانى خلع النعلين عبارة عن التجريد الحقيقى وهو تجريد الحقيقة عن الكونين فاستعير خلع النعلين للتجريد عنهما لينبغى الحقيقة فردا مجردة عن رسوم الغيبتين • يعنى تحول نماندكه حضرت موسى عليه السلام وادى مقدسده نارى كوردى انك اقتباسنه مسارعت ايلدكده خطاب عزت وارد اولديكه يا موسى بن سنك ربكم پس نعلينك خلع ايله اهل تفسيركه بونده چوق كفت وكويلرى وار در اهل تحقيقدن قاشانى حضرتلرى ديرلركه خلع نعلين تجريد حقيقيدن عبارتدر وتجريد حقيقى مرتبهٔ حقيقى كونيندن تجرد قلمقدر پس خلع نعلين بو ايكيسندن تجرد اولمق ايچون دنيا و آخرت افكارندن آينهٔ دلى پاك قلمق ايچون استعاره اولنشدر تا كه حقيقتى رسوم اغيار ما سوادن مجردا باقى قله و سالك بلا مزاحمهٔ اغيار حريم وحرم وحدته محرم اوله كه بيت در حريم وحرم دوست نكردى محرم • تا نشاندى ز اغيار مجرد نشوى قال شيخ الاسلام التجريد انخلاع عن شهود الشواهد بشهود الحقيقة يعنى تجريد حقيقتك شهودنده ساير شواهد شهودندن منسلخ ومنخلع المقدردير حقيقتى بلا دلائل ولا شواهد مشاهده قلمقدر اكر موجودات متعينك هر برسى وجود حقه بر شاهددر ولكن حقيقت محضهنك شهودنه من وجه حجابدر پس تجريد بو موجودات متعينك شهودندن شهودكى منخلع قلوب حقيقتى بلا تعين ولا تقييد مشاهده قلمقدر بلكه شهودنى مجرد قلدم ديمكدن بله مجرد اولمقدر قال شيخ الاسلام الدرجة الثالثة التجريد عن شهود التجريد يعنى تجريدك اوچنجى درجهسى تجريد مشاهده ايلمكدن بله مجرد اولمقدر زيرا بر سالك موجوداتدن نظرن مجرد قلسه و وحدت مطلقه بلغ اولسه پس مجرد اولمش وحقيقتنده بلكه حقيقتده مجرد اولدركم اولا كندى لكندن مجرد اوله بعده اغيار ما سوادن تركه

درجهٔ سابع تجريدى بيان ايدر

قله تکم مقام تفرید و توحید ندر بلم تنکم حضرت شمس مغرب
القلوبدن بیورررلر بیت درین ره مرد را تجرید و تفرید بباید
تا گشاید باب توحید • تخمین مرد را تجرید باید • فردون حق
بدل تفرید باید درجهٔ ثامن تفریدی بیان ایدر ابو هریره حضرتلری
بو حدیث شریفی رسالت پناه صلی الله علیه وسلمدن روایت
بیورررلر قال النبی صلی الله علیه وسلم سبق المفردون
قالوا یا رسول الله وما المفردون قال الذاکرین الله کثیرا والذاکرات
یعنی سبق ایلک طریق حقده ای مؤمنلر کم مفردون جمله یه
سبقت ایلدیلر دیدیلر کم مفردون کملردر یا رسول الله بیور
دیلر کم الهی چوق ذکر ایلین ذاکرلر و ذاکره لردر مفردون
کسر رایله و تشدیدله تفعیل بابندن اسم فاعل وزننده و
وافعال بابندن دخی اسم فاعل وزننده قرائت اولنه معناسی
بر شیئی فرد قیلیجی دیمکدر و عند المشایخ مفرد اللهی اعتبار ماسوادن
تفرید و توحید ایلین کسلردر وایکی بابدن بلد فتح رایله قرائت
بو تقدیرجه مراد جناب حقک خلق عالمدن جذب و مجتبیله
افراد و اصطفا قلدیغی قوللردر قال شیخ الاسلام فهو الاول
تفرید القصد عطشانا الی لقاء المعبود ثم تفرید المحبة مما یشوبها
ثم تفرید الشهود اتصالا بالمشهود الاعلی • یعنی تفریدک
اول مرتبه سی اولدرکه سالک اولا علایق و عوایق صوریه
و معنویه دن فصلی بر قبله مولاسنک لقاسنه تشنه لکدن
اوتوری تنکم بغایت عطشانک قلبی مائدن غیری بر شیئی
استمز و همان مقصودی اولدر کذلک سالکک دخی مقصودی
بر اوله و محبتنی تعلق ماسوادن و شوب هوادن فرد قلمه
زیرا جناب حق جل شانه ما جعل الله لرجل من قلبین
فی جوفه بیوردی یعنی الله تعالی بر رجل الجون درونده
ایکی قلب قلمدی تاکم انک جنله عاشق بر دل و یکتا اوله
و غیریدن و تفرقه دن اعراض قله بیت ای انک بقبله وقبله دوست
شاه بر منفرجا حجاب شد بوست شاه • دل در بی این دانه
نیکو بست شاه • یک دل داری بسو است یک دوست شاه • بوندنصکره

درجهٔ ثامن تفرید بیان ایدر

مشهود اعلایه

مشهود اعلایه اتصالدن اوتوری شهودی تفریقلمقدر یعنی
بین المشایخ معهود اولن وصاله سالک فانی اولوب حقله
بقا بعلمقدر بو وصالدن اوتوری شهود حقی غیر ملاحظه
سندن فدا ایمکدر و بیخود یولنه کتمکدر بیت
از خودی بگذار اگر خواهی خدا • فانی از خود شو
اگر خواهی بقا • گر ترا باید وصال راستین • محو شو
والله اعلم بالیقین درجهٔ تاسع جمع وجمع الجمعی بیان
ایدر جمع مشایخ کبار کرام اصطلاحنده مقابل تفرقدر تفرقه خلقله
محتجب اولمقه دیرلر و من کل الوجوه بو عالمی خلقی کوروب غیر
بلوب حقی کم قلمقه دیرلر و جمع حقی بلا خلق مشاهده قلمقه
دیرلر و جمع الجمع خلق مع الحق قائم بولمقه دیرلر کما قال القاشانی
فی اصطلاحه الفرق شهود الخلق بلا حق والجمع شهود الحق
بلا خلق و جمع الجمع شهود الخلق قائما بالحق ویسمی هذا المقام
الفرق بعد الجمع • تنکم بیورررلر مثنوی فرق چه بود عین
غیر انگاشتن • جمع غیرش را عدم پنداشتن • صاحب
معطیل اهل فرق دان • گو ندید از حق درین عالم نشان •
هر که گوید نیست کلی هیچ غیر • در یقین اوست مسجد عین دیر
صاحب جمعیت پیشش نیست فرق • جان او در بحر وحدت
گشت غرق • جمع جمعت آنکه حق بیند عیان • هم درین کثرت
بقای لم یکان • صاحب این مرتبه کامل بود • تانکه این آن
هر دو را شامل بود • جمع سالکک فناسی مرتبه دیر زیرا
ما دامکه سالک قید وجوددن خلاص اولمز حقی بلا
خلق مشاهده قلمز و جمع الجمع سالکک بقا بالله ایله
متصف اولمه سیدر و جمیع مخلوقات و موجوداتی حقله
قائم بعلمه سیدر و کثرتی وحدتده و وحدتی کثرتده
مشاهده قلمه سیدر بو مقامه صحو بعد المحو و فرق بعد
الجمع و فرق ثانی دخی تسمیه اولنور بوندن اعلا کامل
مقام اولمز زیرا هر شیئی حقله علی ما هو علیه حقیقتی
اوزره کورر و هر ذی حقه حقنی اعطا قلور رؤیت

درجهٔ تاسع جمع وجمع الجمعی بیان ایدر

وحدت الى ركوبت كثرت واحكام صعوبتدن منع قلمز
وكذلك ركوبت كثرت واحكام صعوبت ركوبت وحدتدن
حاجب اولمز **بيت** كاملان باشد كه ان عين العيان • هر چه
بيند حق در و بيند عيان • حق چو جان وجمله عالم يك تنست • همچو
خور در كائنات اين روشن است **درجهٔ عاشر توحيد بيان ايلر**
قال شيخ الاسلام التوحيد تنزيه الله عن الحدث يعنى عقلا وحكما
وعرفانك تنزيه اتمه لرنيه شاملدر زيرا جميع عقلا واهل فكر
حدث اثبات ايدوب اندن جناب حقى تنزيه ايدرلر اما عرفا بالله
اصلا وكرا اساحدث اثبات اتمزلر زيرا شهود توحيد حقيقى
الى مانعدر بلكه بونلر درلر كه بو حدثيه شكلنده مرائى اولن كائنات
وتعينات حقك صور مختلفه ده تجليات متعاقبه ايله واسما
وصفات متنوعه ايله ظهوريدر قلمه سيدر **بيت** درياست عيان بصورت
كون • اين نقش جهان نمودى بوده • شد وهم دوى خيال احول
چون غير يكى نبود موجود • پس عند العرفا حدوث حقك
مراياى مختلفه ده ظهورندن عبارتدر انكچون انلر حدث اثبات
اتمزلر **بيت** وما الوجه الا واحد غير انه • اذا انت اعددت المرايا تعددا
اما عقلانك عقلى توحيدكه بو مرتبه‌ده ابدى منزه وغيب كورمكدن
وحقى اندن تنزيه قلمه‌دن خالى اولمز پس توحيدك عند المحققين
اوچ مرتبه‌سى واردر كه اول توحيد عامه وتوحيد خاصه وتوحيد
خاصة الخاصه در عوامك توحيدى مشاهده ايله صحت بولور
وانلر كوندن مكونه ومصنوعدن صانعه استدلال قلورلر مثلا
لو كان فيهما الهة الا الله لفسدتا لكن ما فسدتا فليس
فيهما الهة غير الله ديو استدلال ايدرلر وبونك امثالى دلايل
ايله اثبات واجب الوجوده كيدرلر بو توحيده ايمانى
وتوحيد علمى دخى دينورلر ظواهر اخبار ودلايل واثاردن
مستفاد اولديغيچون وتقليد ودليله ثبوت بولديغيچون بو
توحيدك صاحبلرى شرك جليدن خلاص اولوب رتبهٔ
اسلامه واصل اولورلر وقتلرى ده كلمه‌دن واوغلرى ايسه
اولمدن نجات بولورلر اما توحيد خاصه حقا بقلبه ثابت اولور

وبونكا

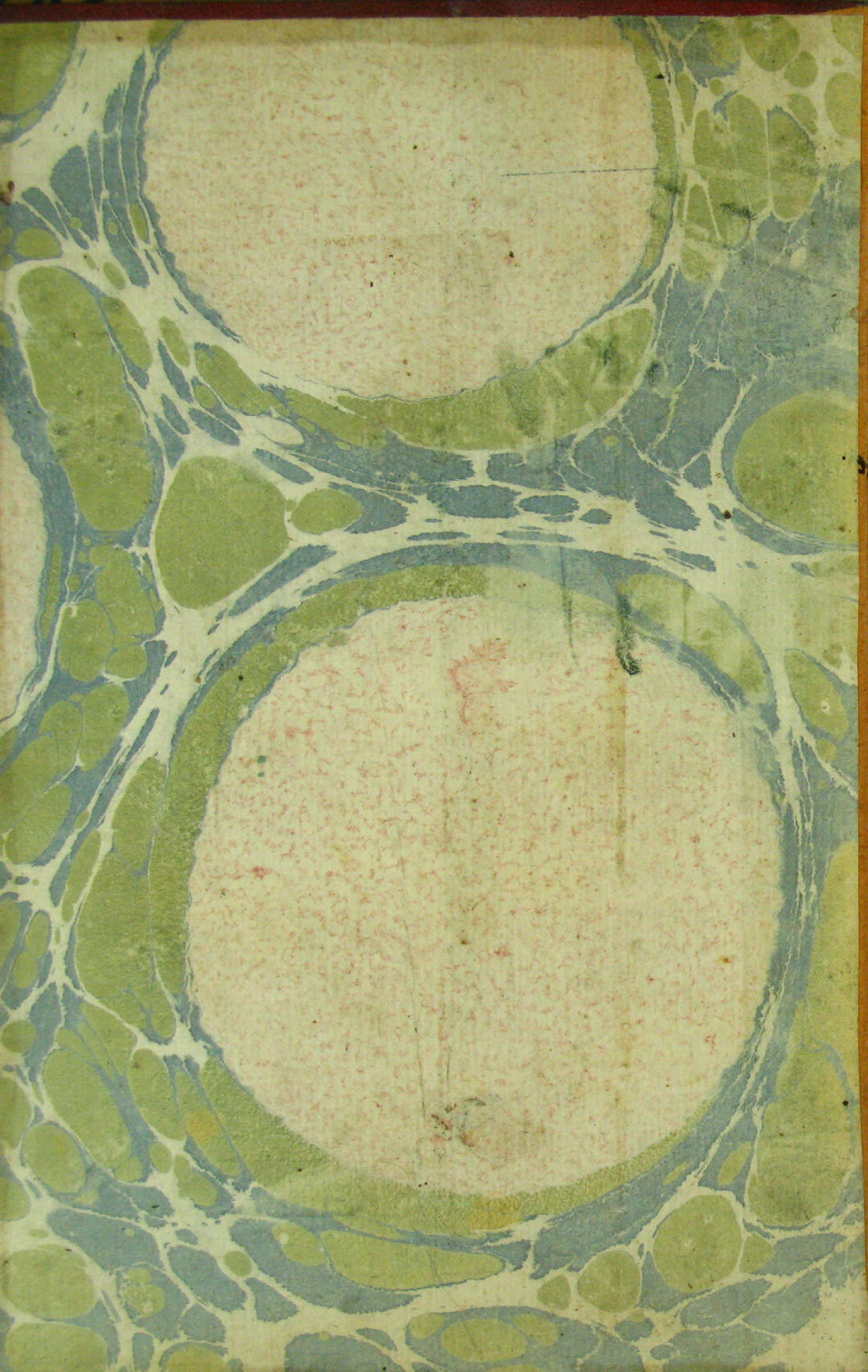
وبونكا هر برى اسقاط اسباب ظاهره قلورلر **ولا موثر الا الله**
معناسى بولورلر وهر شيئك **مانع ومعطى ومضار ونافع** حقى
بولورلر وغير كورمدن فوريقلورلر **قال الغزالى فى الاحياء**
مناسبا لهذا المقام التوحيد عندهم يعنى الخاصة عبارة
عن امر اخر لا يفهمه اكثر المتكلمين وان فهموا لم يتصفوا
به وهو ان يرى الامور كلها من الله رؤية تقطع التفاته عن
الاسباب والوسايط فلا يرى الخير والشر الا منه وهذا
مقام شريف احدى ثمرته التوكل ايضا ترك شكاية
الخلق والغضب عليهم والرضاء والتسليم لحكم الله ومن
ثمرته ايضا قول ابى بكر رضى الله عنه لما قيل له فى مرضه
انطلب لك طبيبا قال الطبيب امرضنى فقيل له ماذا قال
لك الطبيب قال انى فعال لما ارید • بيوررلر كه توحيد خاصهٔ
عباد الله فهم اولنه بر امر اخردر كه اكثر متكلمين فهم
اتمزلر اكر فهم ايلديلر ايسه انكله متصف اولمديلر وبونلر كه
توحيد اولدر كه امورك كليسنى اللهدن كورلر شول
كورمكله كه هر برينك التفاتنى اسباب ووسايطدن اول
كورمك قطع ايلر پس بونلر خير وشرى كورمزلر الا اندن
بو مرتبه كورمك بر شريف مقامدر كه انك بر ثمرهٔ توكلدر
وبر ثمره‌سى دخى خلقدن شكايتى ترك قلمقدر وبونلره
غضب اتمه‌دن برى اولمقدر زيرا بونلر اورنده خلقك تأثير
وتصرفى كورمزلر وهر كمسه‌دن البته حكم خدادن غيرى
بلمزلر انكچون انك حكمنه تسليم وراضى اولورلر وبو توحيدك
ثمرسنده در حضرت ابو بكر رضى الله عنه بو قوليكه مرضى
وقتنده ديديلركه وقتين بيوررلركه بز سنك ايچون طبيب
طلب ايده لوم مى بيورديلر كه طبيب بنى خسته قلدى
پس ديديلركه سكا طبيب نه ديدى بيورديلر كه بن **فعال**
لما يريد ديدى بو مرتبه‌يه مشايخ توحيدك حالى ديرلر
بو توحيد موحدك صفت لازمه‌سى اولديغيچون ورسوم
وجود بو توحيدكه اشرافندن فنا بولديغيچون **بيت** چون

تجلی کرد اوصاف قدیم • وصف حادث را بسوزاند کلیم
بو مرتبه‌ده موحّد بالکلیه شرک خفیدن قورتلور و بجمیع
ذات و صفاته التجلیین مستغرق اولورکم غیریتمز نفع اولوب
موحّدلکی دخی انک صفتی کورر و بو کورمکی دخی انک بیلور
بیت این بیتی شد حجاب روی دوست • چو بکلی ختیبا در تعین
جمله اوست • انچه تو چه‌بای انی روز و شب • در تو کی نعت نهان
با العجب • چون دلت صافی شود جان غیب و رین • پرده‌ها
و تو بر خیزد ز بین • نیست کردد صورت و بالا و بیت • حق
عیان بینی نیفش هر چه هست • اما توحیدک اوچنجی مرتبه
سیدر که مشایخ عظام آکا توحید الهی دیرلر جناب حقک
همیشه وصف فردانیتله موصوف و نعت وحدانیتله منعوت
اولدیغی توحیددر نتکم ازل آزالده کان الله ولم یکن معه شیء
فحواسنجه فرد واحد ایدی پس الآن دخی فی الحقیقه کما کان در هر شیء
فی نفس الامر الآن هالکدر نه انک صکره هلاک اوله و بو وحدتک
مشاهده‌سی فردا به حواله اولنمه‌سی محجوبلر حقنده در بو خسته
ارباب بصائر و اصحاب سرائر که مضیق زمان و مکاندن
خلاص اولمشلردر و نهان و عیان قیدندن نجات بولمشلردر
و بو وعده انلره عیان نقد اولمشدر انهم یرونه بعیدا و
نریه قریبا معناسی بونلر حقنده ثبوت بولمشدر انکچون
بونلرک لسان ذاتی بو کونه ابیات ترنم قلمشدر بیت ما بیم
بطور دل چو موسی • بیهوش فتاده در تجلی • بنمود بما جمال
بیجا • ان وعده که کرده شد بعقبی • در صورت هر چه روی
بنمود • می بین رخش اورنه تعالی • قال شیخ الاسلام فی اخر
منازل السائرین اما التوحید الثالث فهو توحید اختصه الله لنفسه
والاح منه ر ایحا الی اسرار طایفة من صفوته واعجزهم عن
بثه واخرسهم عن نعته یعنی توحیدک اوچنجی مرتبه‌سی
شول توحید الهیدر که جناب حق انی کندو ذاتنه مختص
قلدی غیری عمر نیسنده اولنک بو مرتبه‌دن نصیبی یوقدر
زیرا بو توحید جمیعا خلقک فناسی و بلکه حقکه بقاسیله

ثابت اولور

ثابت اولور جناب حق جل شانه بو توحیدی برلایحه
صنعونندن بر طایفه‌نک اسرارنه لایح قلدی فنای الله اولد
قلدی و فنده و بونلری بو توحیدک اسرارنی اظهار
اتمسندن عاجز قلدی و بونی تعریف و توصیف ایلمه‌دن
اخرس و ابکم ایلدی زیرا بو مرتبه‌ده اشارات محو اولور
و عبادات فنا بولور بوره‌دن سویلمک دیو ساکت
و صامت اولمقدر توحید ایلمک کما قال الشیخ فی الفتوحات
التوحید فی الحقیقة سکوت خاصة ظاهرا و باطنا
فمهما تکلم او جد واذا اوجد اشرک من وجه والسلوث
صفة عدمیة • بیت ای بل در دست و ادادان سخن • خود
خدا پیدا کند علم لدن • چون رسید اینجا سخن لبد در بیست
چون رسید اینجا قلم در هم شکست • لب به بند ار چه فصاحت
دست داد • دم مزن والله اعلم بالرشاد • ختم هذا
المختصر بعون الله الاعظم الاکبر فی شهر صفر المظفر
فی یوم سبع وعشر فی وقت الزوال الزوال قبل الظهر
فی سنة اثنی وستین والف فی عصر سلطان محمد خان
بن ابراهیم خان بن سلطان احمد خان بن محمد
خان من ید الضعیف النحیف احمد بن محمد المعروف
بالذاکرین بین الناس الحمد لله اولا و اخرا و باطنا و ظاهرا
علی تیسیره و تسهیله فی زمن الابد اللهم
اجعل السالکین سبیلا بلا ضرب
وللطالبین دلیلا بالخیر والظفر
یا ذا الفضل والخطر باسمک
الاعظم والانور امین
و یا معین و یا مستعان
بحرمة سید الانبیاء
والمرسلین

سنه ١٢٢٩ تمت ١١ ج

۱۵۵ صحیفه‌در وبدء اوراد شریف ایله جمعه